HUSS-POSTILLA/
EDUR
EINFALLDAR
PREDIK-
ANER

Yfer øll Hatijda og Suñudaga Gudspiøll

Giørdar

Af

Vel-Edla og Vel-Eruverdugum Sal: Byskupenum
Yfer Skalholts Stifte/

MAG: JONE THORKELS-SYNE
VIDALIN.

Añar Parturen/

Fra Trinitatis Suñudeige til Adventu.

EDITIO II.

Prentud a Hoolum i Hialltadal/ Af Marteine Arnoddssyne/
Ano 1726.

A Trinitatis Hątijd.

Gudspialled/ Joh. 3. Cap.

J Þañ Tijma/ Var þar eirn Madur af Phariseunum/ Nicodemus ad Nafne/ eirn Hofdinge Gydinga. Hañ kom til JEsu a Næettarþele og sagde til hañs: Rabbi/ Vier vitum ad þu ert eirn Læremeistare komeñ af Gude/ þvi eingeñ gietur giert þau Teikn sem þu gioerer/ utañ Gud sie med honum. JEsus svarade og sagde til hañs. Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ þad eingeñ nema hañ/ sæ ed fædest ad nyiu/ fær ad sia GUds Rijke. Nicodemus sagde til hañs. Hvorneñ mæ Madureñ Endurfædast þa hañ er gamall? Hvort gietur hañ horfed aptur i siñar Moodur Kvid/ og fædst so ad nyiu? JEsus svarade: Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ nema þad nockur verde Endurfæddur wt af Vatne og Anda/ þa kañ hañ ecke iñ ad gæanga i Guds Rijke. Hvad af Hollde er fædt/ þad er Holld. Eñ hvad af Andanum er fædt/ þad er Ande. Vndrast þu ecke/ad eg sagde þier/ ad ydur byriar ad fædast ad nyiu. Vindureñ blæs hvar er hañ vill/ og þu heyrer hañs Þyt/ eñ eige veitst þu hvadañ hañ kiemur/eda hvort hañ fer. So er og sierhvor af Andanum fæddur. Nicodemus svarade og sagde til hañs: Hvorneñ mæ þetta ske? JEsus svarade honum/ og sagde: Ertu eirn Meistare i Jsrael/ og veitst ecke þetta? Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ad vier seigium þad vier vitum/og vitnum hvad vier sied hofum/ og vorn Vitnisburd medtaked þier ecke. Hafe eg sagt ydur Jardneska Hlute/og þier trwed ecke/ Hvorneñ munud þier þa trwa/ ef eg segda ydur Himneska Hlute? Eingeñ uppstijgur til Himens/ utañ sæ sem ofañ stie af Himne/ Mañsins Sonur/ sæ sem er a Himne. Og so sem Moyses upphoof Hoggormeñ a Eydemorkeñe/ Lyka so byr-

lat Mañsins Syne upp ad hefiast/ so ad aller þeir sem a hañ trwa/ Fortapest eige/ helldur ad þeir hafe eilijft Lijf.

Exordium.

Mikil var Blindne Heidingiaña fordum Daga i Guds Þeckingu/ Hiner Vijsustu af þeim sogdu/ ad eitt miked Ryke kuñe ecke leinge ad standa fyrer utañ Einvallds-Dæme/ þo skøpudu þeir sier Otal Gude til ad stiorna allre Verolldeñe/ svo sem eiñ være ecke fær um̃ ad rada fyrer þvi/ er þeir þo af Náttúruñar Lioose peckia mattu / ad hañ sialfur skapad hefde / og svo ad þeir a einhvern Hátt feingu smijdad sier Einvallds-Dæme i Heimenum/ þa trwdu þeir/ad eiñ være þeirra mestur sa ed ødrum stiornade/ mætte þo slijkt ad vera epter Mañligum Plagsid / svo ad hañ þurfte fra vid a stundum/ eins og Agamemnon siña Under-Konunga/ þott hañ hiete hia Griekiũ Konungaña Konungur. Þegar eg athuga þetta/ þa kiemur mier i Hug þad sem Paulus skrifar/ 1. Cor. 3. Ad Speke Veralldar þessarar sie Heimska hia Gude/og under eins kveikur mitt Hiarta i mier af Elskuñe til mijns Skapara/ ad hañ hefur Opinberad oss sijnum Vesælingũ/ þad sem huled var fyrer Spekingum og Vitringum/þar vier trwum a eiñ Gud Þreñañ i Eiñingu og Einañ i Þreñingu/ hver ed einkis vid þarf/ eñ aller hañs/og er Sialfrade allra Hluta/ bæde a Himne og Jordu/svo sem David seiger i Psalm. 115. Vor Gud er a Himnum / og giører hvad hønum lijkar. Þessarar hæleitu Guddoomsins Þreñingar Veglega Hátijd eigum vier nu i Dag ad hallda / a hvørre oss verdur Predikad þad Evangelium sem innebindur þa hellstu Velgiørninga er Fader/ Sonur og heilagur Ande hafa veitt oss syndugum Møñum til Myskunar/ þad er Endurgiefningeñ og Endurlausneñ/ af hveriũ allt ofiad hanger sem hiñ Naaduge Gud vill lata oss þioona til Saluhialpar. Um̃ sialfa Hlutena hefe eg adur i þessare Book ofgda talad/Eñ þad er merkelegt

i þessu Gudspialle/ ad hier kiemur eiñ Høfdinge Gydinga/ eiñ Meist-are i Israel til ad læra þessa Himnesku Fræde af honum sem til þess var sendur wr Fødursins Skaute/ ad Openbera hana synduguñ Møñ-um. Þui viliū vier nu hier af athuga eiñ froomañ eñ þo fávijsañ Læresvein / og under eins eiñ goodañ og svo Alvijsañ Meistara/ med þeim Lærdoomum er þeirra Samtal med sier færer.

Styrk oss til þessa Verks goode Gud med Naad þijns Anda / fyr-er Sonarens Forþienustu / A M E N.

Vtleggingeñ.

ÞAR Var EIñ MADur Af PHArisæunum seger Textiñ: Hvilijkañ Vitnisburd DRotteñ gefur þessū Flock mā allvijda sia i Gudspiallamañaña Bookū / og þo ecke skiøst hia Matth. 23. Cap. Hvar hañ medal añars kallar þa Eytur-Orma og Nødru-Kyn/ þo fanst þesse Gudhrædde Madur medal þeirra/ Þad Ord stend-ur stødugt um̄ Æfe/ ad þecker Gud þa sem hañs eru/ seger Postuleñ.

Lær þad af þessa gooda Mañs Dæme/ christeñ Madur/ ad ei same-leger þu þig vondre Verolldu þessare/ þoo't þu hliooter i heñe ad lifa. Þar var þo eiñ Abraham i Gerar/ eiñ Loth i Sodooma/ eiñ Hobadia i Achabs Hwse / eiñ Simeon / eiñ Zacharias / þesse Nicodemus og Joseph af Arimathia a Christi Døgum / hverier hiner skilldustu tveir ecke sambrecktust Gydingū i Lijflaate DRottens/ Luc. 23. Svo vared ydur og/ Born min/ þier sem lifed i hreckvijsre Olld þessarre medal vor/ eñ vilied þo DRotteñ Ottast/ ad ecke draged þier Ok med heñe / svo þier ei medtaked af heñar Plaagum / helldur skijned svo sem Lioos i Myrkvū Stad a medal þessarar Prettvijsu Kyn-Sloodar/ og treysted þui ad sw Alvolduga Bæn er Frelsareñ beidde fyrer sijnū Læresvein-um/ hun nær og til ydar/ ef þier Ottest Gud/ þar hañ sagde: Joh. 17. Eg bid þig Fader/ ecke ad þu taker þa burt wr Heimenū/ helldur ad þu vardveiter þa þ hinū vonda. Sioreñ er salltur/ eñ Fiskarner sem

þar

þar inne lyþa/ þr eru þo ecke saller. Svo eiga Guds Born ad vakta sig fyrer Spillingu þeirre sem i Heimenum er aþ Gyrndeñe / svo sem Petur ad Orde kiemst/ þoott þau verde ad synda i giegnū þeña fwla Dam̄ / a medañ Gud vill reyna þau med þvi ad horþa uppa alla þa Ohæþu sem þar iñe frameñ verdur. þesse Madur var eiñ Hoþdinge Gydinga / eñ Eþa eiñ aþ þm̄ 70. Wildungū þss mikla Raads/ samt var honū svo miøg gieþed um̄ Velþerd Sælar siñar/ ad hñ þookt ei ecke Oþ-goodur til ad læra aþ JEsu/ hvern hañs Lagsmeñ kolludu Vyn-Svelg / Vin Tollheimtumaña og Bersyndugra. Hvad giora þeir hier a moot er sig kalla Hoþdingia medal vor? Og eru þo Vesælingar ad reikna hia Nicodemo/ Eg voga ad seigia/ þeir vita ecke sumer hvad þr eiga ad trwa / Fradeñ haþa þeir lært ad søñu/ eñ eg þecke þa sem ecke skilia ølluㅡmeir i þm̄ helldur eñ Giellдingur Drottningareñar Candoces i Spaadoome Esajæ/ eñ hvert þr eru svo Leide lomer til ad læta sier Vnderviisa svo sem hañ var / þegar Philippus til hañs kom / Act. 8. þad bid eg þa ad Hugleida sem jaþnvel hafa slyna Sælusorgara fyrer Heilsusamlegar Kieñingar / og þoott sumer aþ þeim meige vita ad nockru Leite / hvad þr eiga ad trwa og giøra/ þa meiga þeir þo ecke Sañle-kañ heyra aþ Prestsens Muñe Reidelaust: Medañ hñ þeiger yfer Lyiū þra og Skøm̄um/ þa er hñ Guds Engell· eñ tale hañ um̄ nockra Ohlutvendne/ þa sturlar hñ Israel eins og Elias / 1. Reg. 18. Hañ skytst under Caldæos eins og Jeremias/ Jer. 37. og verdur allt til Saka funded/ Gud betre þssa Tyma/ Taled þad sem oss er þocknanligt søgdu Judar fordum / sw Olld er apturkomeñ/ Spaadoomur St. Paals er ræfftur/ þeir samañ hrwga sier Lærendum epter þvi sem Eyrun klæia / Meñ læta svo dælt ad Løstū sinum eins og Mooder ad einasta Syne / jaþnvel þoott þr sieu bæde marger og lioter/ Meñ elska siñ eigeñ þreck eins og Siaaldur Auga sins/ svo eru Meñ viðkvæmer nær hañ snertur er / svo sem væru þad Saar/ og ad mestu Leite eru vorer Hoþdingiar svo lynder eins og Joa-

 chim

chim Konungur/ þa hans Pienare Judi hafde lesed honum þriu eda fiogur Blod af Spaadoome Jeremiæ/ þa skar hann Bookena i sundur z kastade henne i Elldenn/ Jer. 36. Eg ætla þa einu gylldte þoott allar Bækur være brendar sem hlioda umm Guds Otta / og aller Mannar tilbyrgder sem þar umm tala.

Nicodemus kom til JEsum a Nætttar-Þelenn Efa fyrer Otta saker eins og Joseph af Arimathia/ er var heimugligur Christi Lærisveinn sokum Hrædslu vid Gydinga/ Joh. 19. Veikleike fannst nockur hia þessum goodu Mønnum i slyku/og þo var þad Upphaf til þeirra Hialprædis/ Enn þu sem eingann þarfst ad Ottast i þui ad fylgia Christo epter/ Tak þier Dæme af Nicodemo i þui ad villa læra af honum / og þeim sem hann hefur i sinn Stad sett/enn ecke i þui ad fordast Verølldena ad slyku/Þad er audræded af Samtale Drottens vid hann/ad hann hefur ecke vered miøg Froodur i Christendoomenum/ þegar hann fyrst kom/enn ecke varde þad leinge/þar til hann vogade ad forsvara Christum berlega i Rædenu/ er hann sagde: Dæmer nockud vort Løgmaal Mann enn nema hann sie ædur heyrdur/ Joh. 7. og mætte heyra þar fyrer: Ert þu og vordenn Galilæus? sem var hin mesta Smæn medal Gydinga. Þad mætte sijnast ad ůle være med Christ/ þegar hann var svo sem Illrædis-Madur til Dauda dæmdur og a Galgann uppfestur/ hvar hann liet sitt saklausa Lijf/Ecke er Lijklegt ad þeir Joseph mune hafa vered Froodare umm Upprisuna helldur enn Læresveinarner/ samt vogudu þeir ad Grefftra hann / og vordu þar til Femunum sijnum. Svo er Gud kroptugur i goodum Vilia/ þoott Veikur sie/enn þu sem vordenn ert Sannfroodur umm Dijrd Drottens i hans Upprisu/ og veitst ad hann situr til Kraptarens hægre Handar. Breyt epter Nicodemo i þessu/og læt þier einkis Mææl svo skylldt vera/ad þu aftrækest riett ad giøra/ Læt einga Verallдar Magt svo ofbiooda þier / ad þu i missta mæta skierder Dijrd þyns Guds i þui ad fremia þad epter Mannanna Bode sem hann bannad hefur. O hversu Fæviser og Onyter eru aller

þeir

þeir ed kalla sig Ohulta nær þeir giøra allt hvad hinn Vollduge bijdur þeim/ Heyre þeir hvad Drottenn seger fyrer Munn Zophoniæ/ Cap. 1. Eg skal a þeim Dege straffa alla þa sem stockva yfer Þrøskullda / hverier ed uppfylla Hws Drottins sinna med Rane og Svikum. Sama er umm allt annad ad segia sem nockur Oþrijkes Madur bijdur a moote Guds Bode/ hvert hann er hærre eda lægre Stiettar/ þannig var nu Nicodemo hættad sem adur er sagt þa hann kom til Jesum / enn hvert Eyrended vered hafe er audsært af Lausnarans Andsvare / þo ecke stande hans Spurning utþryckelega i Gudspiallenu / hann hefur an Efa viliad frædast af Drottne/ med hveriu moote hann kynne Guds Rijke ad erfa/ Enn DRottenn sem allt visse hvad med honum bioo/ hann svarar honum ecke eins og hinum Rijka Ynges-Manne / hia Matth. 19. er friette hann ad hvad hann giøra skyllde so hann mætte eignast eilijft Lijf/ hverium hann vijsade til Løgmalsens/ af hvers Verkum eingenn kann þo Hoolpenn ad verda/ Hvar fyrer? af þvi hann þocktest Løgmaled upp-fyllt hafa: Ecke svo sem Phariseis og Herodis Þienurum er komu til hans med vidlijkum Formala og Nicodemus/ enn þo fuller af Und-erhygiu og Flærdskap/ og spurdu ad/ hvert ad leyfdest ad giefa Key-soranum Skatt edur ei: Ecke svo sem Kennemønnunum og Ølldungunum er spurdu hann ad af hverium Myndugleika hann kiende / Matth. 21. DRottenn visse ad Nicodemus var i Løgmalenu noogu Froodur ad Gyd-inga Plagsid/ þvi hann var einn Meistare i Israel/ þar fyrer tefur hann ecke ad undervijsa honum i þvi sem honum var Aboota vant/ og opnar honum enar fyrstu Dyr Lijfsins Vegar/ sem er Endurfædingenn/ med þessum Ordum: NEma Ad EInnhver FÆDest Ad NYiu / Þa Kann Hann Ecke Ad Sia GUds Rijke. Hier af ma sia hversu megnt Fa-fræde ad drottnad hefur medal Gydinganna i Andlegum Efnum beg-ar Christur kom. Þad synest ad þeir hafe ecke beckt Uppruna Synd-innar / iafnvel þott þeir mættu lesa hia David Ps: 51. I Syndenne em eg alenn / og i Syndenne hitnade mijnne Moodur med mier: Ecke

Endur-

Endurfædinguna/edur ætlad ad Vm̃skurnen munde vera heñar Med
al af Gude tilskickad / helldur svo sem nockurskonar utvortis Teikn/
med hvertu Israels Foolk være adgreindt fra ødrum Þioodum / þar
þo Moyses seger þm̃ berlega/ Devt. 30. DRotteñ mun um̃skiera þitt
Hiarta og þÿns Sæðis Hiarta til ad elska DRotteñ Gud þiñ af øllu
Hiarta þÿnu/ og af allre Ondu þiñe svo ad þu lifer/ hvar ei kañ ad
vera añad meint eñ þad sem Paulus um̃talar/ Rom. 2. er hañ nefne
er Vm̃skurn Hiartans sem er i Andanum og ecke i Bookstafnũ/ hvers
ar Lofstÿr ecke er af Møñum helldur af Gude. Vr þessare Villu
vill nu DRotteñ fyrst hiælpa Nicodemo / og meigum vier christner
Meñ O' Daudlegar Þacker Gude kuña/ ecke einasta fyrer þad hañ
hefur Endurgiæted oss til eiñar lifande Vonar / sem Petur ad Orde
kiemst/ 1. Pet. 1. helldur og þad/ad hvert Barned a medal vor a Kost
a ad nema þa Himnesku Speke um̃ Endurgietninguna og heñar
Krapt sem þesse Hálærde Villdungur visse eckert af. Gud giæfe ad
bæde Kieñe-Fedur og Forelldrar hefdu svo mikla Astundan a ad bry-
na þvilÿkt fyrer sÿnum Børnum og hinũ Einfølldu / svo sem þad er
lioost i Guds heilaga Orde / þa mundu Meñ ecke svo óptlega flecka
sitt Skÿrnar-Klæde sem Meñ giøra / þa mundum vær hafa meira
Traust i Mootgangeñũ og i Freistingunũ/ af þvi ad vier erũ Christo
inplant-der z setter i hañs Rÿke z Kraptur Skÿrnareñar munde fram
ar auglÿsa sig i Endurnyungu Lÿfdagaña / og Deydingu Holldsens
helldur eñ almeñelega skiedur. Þad er merkelegt ad Endurlausn-
areñ brwkar þetta Ord/ AD FÆDast Ad NYiu. Skÿrneñ er ecke
neiñ Stundar-Þvottur er giøre Mañ hreinañ um̃ Siñ fyrer Gude/
helldur verdur hiñ Skÿrde nÿ Skiepna i Guds Auglite/ og þar fyre
er kallast þ Endurgietningar Laug / Tit. 3. hverrar Kraptur varer
um̃ allañ þess Allder/ er ecke afræker siñ Skÿrnar Sattmaala/ helld-
ur kostar Kapps um̃ ad endurnyia hañ med Betrun Lÿfernesens Dag-
legana. Sÿmed til/ Børn mÿn/ Madureñ fædest i Heimeñ daudur i

Vppruna

i Vppruna Syndeñe / Blindur i sijnum Sæluhiælpar Efnum/ þvi Holldlegur Madur skyniar ecke hvad Guds Anda er/ seger Paulus/ 1. Cor. 12. Er þ ecke þa ad fædast ad nyiu ad heilagur Ande i Skijrneñe upplijser Hugskoted/ endurskapar Viliañ/ og giefur oss nyiar Andlegar Sæfur/ ad vier fæum sied Guds Rijke/ þeckt þad i Trwñe/ samsiñt þvi er uṁ þad talad verdur/ ad vier leitum þess/ længar epter þvi/ og odlumst þad uṁ sijder / hvad Omøguligt er Hollde og Bloode/ svo sem Postuleñ vottar / 1. Cor. 15. Spekingarner segia ad Madureñ sie Madur fyrer Sælareñar Skulld / Þvi añars bere hañ eckert af Kvikindunū/ svo er hñ og Guds Madur alleina fyrer heilagañ Anda er vier i Skijrneñe medtøkum / añars er hañ ecke einasta Skynlaus/ helldur og daudur i Andligañ Mæta / Þvi er þetta Guds Verk riett kallad Endurfæding. I Añañ Mæta er oss kuñigt ad vier fædumst i Heim þeña Børn Reideñar/ sem Paulus skrifar/ Þañeg er vor Nætturleg Fæding/ eñ i Skijrneñe verduṁ vier Guds Børn/ þar verda oss fyrer alls eckert alleina fyrer JEsu Christi Forþienustu Syndernar fyrergiefnar/ eñ vier Riettlætter fyrer hñs Næd/ og til Arfs tekner med Guds Syne / Þvi svo wtmælar Paulus Endurfædinguna / Tit. 3. Seged mier/ er ecke slijkt ad nyiu fæddur ad vera? I þridia Mæta skiebindur og Skijrneñ i sier Avøxt Endurfædingareñar/ sem er Endurnyungen / hver ed Daglega a fram ad koma og i Vøxt ad fara/ fyrer hveria Madureñ Endurfæddur verdur ein ny Skiepna/ 2. Cor. 5. skapadur i Christo til goodra Verka i Skijrneñe / eñ Jklædest Daglega einū nyum Mañe sm̄ Endurnyiast epter hñs Mynd er hañ skapad hefur / og i þessu þreñu er Endurgiefningen foolgen hveria DRotteñ vill teiknad hafa med þvi Orde ad fædast ad nyiu. Þo skal eingeñ svo dærlegur vera / ad hañ meine ad þad noog sie/ ad færa Børneñ a Kyrkiuna/ og læta þau þar Vatne ausa/ og tala Guds Ord yfer/ eñ alldrei sijdañ vekia i þm̄ Krapt þessa Himneska Medals med Gudrækelegre Vppfrædingu. Þolanligra være ad kasta þeim

wt a Morkeña og læta uppeta af Vorgũ/ sm̃ þo er hiñ verste Glæp-
ur/ helldur eñ ad ala þad upp / sem Gud skapade i Moodur Life/ og
Endurskapade med heiløgum Anda i Skijrnar-Laugeñe/ Fiandanum
til þioonustu og hønũ i Bræd/ sem er Guds svareñ Ovinur. Vm̃-
skoreñ var Nicodemus/ Endurgieteñ var hñ epter þre Guds Skickan
sem varde allt til Christum / eñ þo var hañ svo Ofroodur um̃ sialfs
sijns Endurfædingu. Meinar þu ad Barne þijnu / sem kañ skie
alldrei fær ad heyra nema Fævitskuna / þvi mune betur farnast eñ
þessum lærda Mañe? Nema þu aler þad a hiñe hreinu og skynsam-
legu Mioolk Guds Orda/ sem Petur um̃ talar / 1. Pet. 2. ef þu ert
fær þar um̃/ og siert þu ecke/ sm̃ eg dylst ecke vid ad margur mune vera/
hvad Gud betre/ þa skamast þijn ecke ad gæanga med Nicodemo/ jafn
vel a Nættar-þele/ þad er heimuglega/ ef þu blygdast vid ad giøra
þad Openberlega/ þar þu ert gamall vordeñ / til Christi þienara edur
aññara sem betur vita / til ad læra Fræde þa er þu mætt ecke ann
vera/ svo þu fæer hoolped bæde þiñe og svo þeirra Sælum er þier er
til trwad/ nema þu vilter kveliast æsamt þeim i eilijfũ Helvijtis Loga/
sem Gud hafde boded þier med christeligre Vppfrædingu til Himna
Rijkis ad leida. Ecke fær Nicodemus þetta svo brædt skiled er
JEsus sagde honum/ og þvi talar hañ um̃ Holldlega Fædingu/ hønũ
þookte þ Vfgar ad Madureñ Skyllde Hverfa Aptur i Siñar Mood
ur Kvid Nær Hañ er Gamall/ Og Fædast Svo ad Nyiu. Eñ þoott
þad være svo længt fræ hañs þænka og yfergeinge hañs Skynseme
er JEsus talade / Samt forlætur hañ ecke DRotteñ ad helldur/ og
vill heyra meira hier um̃ talad. Olijkur var hñ þm̃ sem a vorũ Døg-
um ecke vilia læta sier i Guds Orde undervijsa / St. Pæls Spæ er
rætt a þeim er hañ seger/ 2. Timoth. 4. Ad þær Tijder mune koma/
ad þeir mune ecke lijda Heilsusamligañ Lærdoom/ þeir hlaupa i Felur
nær Fra Christeñ-Doom a ad rañsaka / þeir skioota Børnum sijnum
undañ nær þvilijkt skal um̃ Hønd hafa / þeir hæda ad Kieñendunum
nær

nær þeir i slÿku vilia giøra sitt Embætte / og hroosa þvi hver fyrer ødrum/ ad þeir a eiñhvern Hætt hafe getad slopped fra þvi ad læta Leidsegia sier til Himna Rÿkis. Þetta giøra nockrer af þm̃ a medal vor sem bæde eru skÿrder og gánga til Guds Bords/ þrisvar/ fioorum siñum a Are hveriu / eñ reidast Guds Þienara ef hañ vill ecke leifa þm̃ og Børnum fra/ ad eta og drecka Holld og Blood DRottens sier til Fordæmingar. Þu Vitfirringur / munt þu þa helldur vilia til Helvÿtis fara / og þar eilÿflega breña/ eñ ad lia Eyru þÿn Heilsusamligre Kieñingu / svo þu meger þiña Sæluhiælpar Medala verduglega nioota nde verda ? Edur villt þu leida þiñ Kieñe-Fodur i þañ Sælar-Vooda ad hñ hafe Alltared til ad syndga/ eins og Ephraim? þad giøra þo aller þeir ed þa vÿsvitande til Alltares taka / sem þess Overduger eru. Ecke styggest DRotteñ vid þÿsa Einfelldne Nicodemi / hañ vill ecke þeña brækada Reyr i sundur briota / helldur til þess ad uppræta þessa Fávitsku ur hañs Hiarta um Lÿkamliga Fædingu/ þa seger hñ hverneg þÿsare Andligu Endurgietningu sie vared/ med þÿssum Ordum : NEma Ad Eiñ ENDurfædest Af VAtne Og ANDa/ Þa Kañ Hañ Ecke Ad Iñgánga I GUds RIIke. Hañ blessadur hafde þa alla Reidu skÿrast læted nær þetta skiede/ og Johañis Skÿrn hefur Nicodemo alkuñig vered / þa var og Løgmæl Umskurnareñar afmæd/ svo ad i Christo gÿlldte hverke Umskurn nie Yfer-Hwd/ þvi Tÿme Endurbootareñar var komeñ/ sm̃ Paulus umgiefur/ Heb. 9. Eñ Skÿrneñ var aftur i heñar Stad iñsett/ og Drottens Kvølldmæltÿd skomu sÿdar i Stadeñ Páska-Lambsens/ hver ed vara mun æsamt Skÿrneñe þar til Verølld þrÿtur. Þess gietur Paulus/ 1. Cor. 11. er hañ bÿdur ad vier med þessu Himneska Giesta-Bode skulum kuñgiøra Dauda DRottens þar til hañ kiemur. Til þÿsarar alvÿsu Ræd-Stofunar hiñar hæleitu Guddoomsens Þreñingar vÿsar nu Frelsareñ þessum sÿnum Læresvein / og leggur Orsøkena til/ sem þÿsse goode Madur hefur ecke ædur skÿniad/ HVad Sem

Aþ HOLLdenu Er FÆdt/ Þad Er HOLLd/ Enn HWad Sem Aþ ANDanum Er FÆdt/ Þad Er ANde. Þad er Upphaþ Christendoomsins ad Madurenn vite ecke einasta ad hann sie spilltur ad nockru Leite aþ Uppruna Syndenne/ helldur og olldunges i Syndenne daudur/ svo ad vor Nattura verdur ad Endurþædast med ollu/ hvad Omoguligt er ad skie kunne nema þyrer Almættis Krapt Guds er Mannenn i þyrstu skapade riettann edur heilagann/ svo sem hinn vitse Salomon ad Orde kiemst/ Eccl. 7. Og þess vegna heþur vor goode Kiennefader Lutherus læted Logmæled undann ganga odrum Portum christelegs Lærdooms/ ad vier aþ þvi kynnum ad siaa vorn Holldlegann Saurugleik/ svo þad yrde þanneg vor Typtunar Meistare til Christum. Enn HWad Sem Aþ ANDanum Er FÆdt/ ÞAd Er ANDe/ Þad er/ þad sem Endurfædt er/ og af Gude þædt/ Joh. 1. I hverium Guds Sæde er/ 1. Joh. 3. þad er Ande: Ecke svo ad Holldeð umbreytest i Anda/ helldur verdur sa hinn same Andligur Madur/ eins og Adam vard ad lifande Saal/ 1. Cor. 15. þad er liþande Madur / hann verdur eirn Ande med Gude eþ hann æhanger honum/ 1. Cor. 6. og Footfredur ecke Guds Saattmaala/ jaþnvel þoott ecke sie þess Von i þessu Daudliga Hollde/ ad vier aldeilis Andliger verdum / þvi er sæ Glymann a mille Holldsins og Andans/ er Paulus svo optlega talar umm/ þad skiedur fyrst i Upprisu Riettlætra ad vier Andliger verdum til þulls / þa munu vorer Lykamer Andliger og Englunum jafner verda / og vorar Saaler eitt med Gude sem verda mun allt i ollu a þvi Gledennar Lande / þvi neþnest hun og Endurfæding hia Matth. 19. Cap. þad er Uppreisn allra Hluta/ svo sem Petur þad kallar / Act. 3. Visse DRottenn ad ei munde Nicodemo skiliast þetta enn nu/ þvi seger hann strax epter/ UNdrast Ecke Ad Eg SAgda ÞIer/ Ad YDur BYRtade Ad NYiu Ad FÆDast/ Og ecke einasta seger hann þad / helldur þar ad auke framsetur hann eitt Omootmælanlegt Dæme uppa Fævitsku hans/ og annara Daudligra Manna/ sem langt eru fræ þvi ad skilia þa Hlute er

þeir

hit Dagliga umgangast/auk helldur ad þeir skynia mune þa himneſku
er ſoo langt yþer ganga Mañligañ Skilning / VJNDureñ Blæs
Og Þu NEyrer NAñs Þyt / etc. DRottens blies a Lærefveinana z
ſagde : Medtaked þier heilagañ Anda. N. Ande kom i ſterkum
Vinde yþer Poſtulana a Nvitaſunudøgū. Soo tekur nu Frelſarens
hier Dæme aþ þeim Alut ſem Andanum var likaſtur / til ad hialpa
Fæþræde þeſſa einfallda Mañs. Vier heyrū aller Vindeñ þioota /
vier finnum hañs Megn a Lijkamanum / eingeñ ſier hñ þo / eingeñ veit
hvar hñ heþur ſijn Vpptøk / Vindureñ blæs a ſomu Stundu i Ims-
um Stødū aþ Auſtre og Veſtre / aþ Nordre og Sudre. Seig mier /
hvar haþa þeſſer Vindar ſijn Vpptøk? Hvert fara þr? Hvar ſlotar
þeim? Fyrſt eingeñ heþur eñ nu fundeſt ſoo viſs / ad hañ giete ſagt oſſ
þad / hverſu muñū vier þa ſkynia þad ſm̄ miklu meir yfergeingur vorn
Skilning. Eñ Soo Eru Og ALLer ÞEir Sem Aþ AADañu
Eru FÆdder / þeir ſiña Guds Anda Hræringar i Sælu ſiñe þegar
hñ ſtraþþar Syndena / uppvekur Ydranena / lijþgar Trwna / kveiker
Elſkuna / Efler þolenmædena / og verkar adrar chriſtelegar Dygder.
Vier vitū og ad hñ er fra Gude komeñ / aþ þvi Ritningeñ heþur ſagt
oſſ þad / eñ hverneg hñ er fra Gude utgeingeñ og i Hiartad komeñ /
þad vitum vier ecke / þvi Guds Rijke kemur ſoo þad verdur ecke adgiætt
ſeger Frelſareñ / Luc. 17. Ecke helldur vitum vier hvert hañ fer / þvi
Andeñ fer i burt og kiemur iñ aptur / vier vitum ad hañ fær er oſſ iñ i
eilijþt Lijf / eþ vier ſtøckvum hañ ecke / eñ þad Lijþ þeckium vier ecke
nema ſoo ſm̄ þyrer Speigel og i Rad-Gatu / þvi þad er Oſynelegt eñ
nu hvad vier verda munum / og vort Lijþ er þoolged i Gude / Col. 3.
Þar fyrer ſa ſm̄ finnur Verkaner H. Anda i Sælu ſiñe / og vill þo ecke
Endurþædinguñe trwa / þad er eins og villde hañ neita þvi ad Vind-
ureñ blieſe / eñ giæte þo ecke ſiælþur a Jørduñe ſtaded fyrer Oþvidre.
Eþ vier þvi neydumſt til Natturuñar Verkan ad trwa / þoott ei ſkil-
ium vier heñar Orſøk eda Vpptøk / Þvi ſkylldum vier ecke gieþa vora

 Skilningu

Skilningu fangna under Hlyðne Trwarennar i Andlegum Efnum sem svo miklu eru Oskilianlegre.

Ecke ber Nicodemus a moote þessu Wysdoomsfulla Sannleika/ er DRottenn talade / enn þo vill hann frædast giør hier umm / og þvi seger hann: HVerneg Maa þEtta Skie? Þar fyrer tekur Lausnarenn til þess sem sterkast var/ þad var hans eigenn Vitnisburdur/ sem er i Fødurs sins Skaute: SAnnlega/ SAnnlega SEge Eg þJer/ VJer VJtum HVad VJer SEgium / Og VJtnum HVad VJer SJed HOfum. Eingenn Rok edur Vitne eru svo sterk sem þetta / GVD hefur þad talad: Þvi sagde JEsus Fordum vid Gydinga/ Joh. 8. Þoott eg bere Vitne af sialfum mier/ þa er þo mitt Vitne stødugt/ enn þetta visse Nicodemus enn þa ecke / Hann sagde ad sønnu i Vndverdu Samtalenu: MEIstare/ VJer VJtum Þu Ert Einn LÆRE-FAder Af GVDE/ Þvi EJngenn Kann Ad GJøra Þau VErk/ Sem Þu GJører/ NEma GVD SJe Med HOnum. Hefde hann sagt J HOnum/ þa hefde hann riett talad/ Enn svo var hann enn þa ecke upplystur/ þo bytiade hønum ad trwa Christo/ þar hann jatade/ ad hann være af Gude/ og giørde svo mikil Kraptaverk/ enn DRottenn liet hann ecke leinge vada i Villu þessare/ helldur skyrer hønum berlega fra/ hver hann sie/ segiande: EJNGenn Mun uppfara Til HJmens/ NEma Hann Sem OFan Stie Af HJmne/ MAnnsins SOnur/ HVer Ad Er A HJmne. Þetta Ord/ Ad VPPstiga Til HJmens/ merker i Ritningunne/ad rannsaka Guds Leyndar Raad/ svo seger Agur umm Ethiel og Ucal/ Prov. 30. Þad er umm hann sem heiter GVD Med Oss og sa MATTuge/ þad er CHRISTur/ Hver mun uppfara i Himinenn/ og ofann þadann? Þad er/ hver mun Guds Leyndardooma Rannsaka/ þar umm talar svo Moyses / Devt. 30. Þad Bodord er eg byd þier i Dag/ þad er ecke huled fyrer þier / edur langt i burtu/ þad er ecke i Himnenum svo þu segia þurfer/ Hver mun fara fyrer oss upp i Himenenn? Þau Ord wtleggur St. Pall/ Rom. 10. þegar hann hef-

ur

ur ædur talad um̃ Leyndardoom Mañsins Rietlætingar pyrer Gude/ Cap. 9. Pu skallt ecke seigia i Hiarta þijnu / Hver mun fara pyrer oss upp i Himeneñ? Pad er ad toga Christum ofañ wr Hædunum : Hvar fyrer? Pvi hañ var Einusiñe ofañ til vor komeñ / og pærde oss þessa Himneſku Speke wr Skaute Fodursins/ þvi þurþte eingeñ upp aptur ad para i Himeneñ / til ad rañsaka Guds Vilia um̃ Mañsins Saluhjalp/ þ er hid sama sm̃ Drotteñ seger hier Nicodemo. Eg sm̃ ad vid þig tala i Lijkingu syndugs Holds/ad Hegdan pundeñ sm̃ Mad ur/z er ofañ komeñ aþ Himne aþ mijns Fodur Skaute/ Eg veit hvad eg sege/og vitna hvad eg sied hefe/eingeñ añar mun uppþara i Himeneñ til ad rañsaka Guds Vegu/ nema eg sem nu er a Himne/ þoolt eg hier vid þig tale / þvi bytar þier mijnu̅ Ordu̅ ad trwa / eþ þu villt hoolpeñ verda/ Pesse er Efalaust Meining Frelsarans / þvi eingeñ heþur um̃ Alldur Gud sienañ/ sa Eingietne Sonur Fodursins/sem er i hañs Skaute/hñ heþur oss þad opeñberad/ seger Joh. Cap. 1. Eñ Lijka Sem MOyses VPPhoof HOggormeñ a EYdemorku/ Soo Wrdar MANsins SYne upp Ad HEþiast/ seger Frelsareñ. Eiñ hver mætte ad-spyria/ Hvad kiemur þesse Fyrermyndan hier vid? Ein geñ er betre/ christeñ Madur/ i øllum Fiærsioodu̅ Ritningareñar/eingeñ sem betur hlyde uppa þad Eþne/sem hier var um̃talad/þvi valde Frelsareñ hana til ad Sañþæra Nicodemum med/ hver hañ visse ad var uppfræddur i Logmælenu. Paulus seger Hebr: 9. er hañ þyder Gamla Testamentesens Foorneruppa Christum/ sialþur Gydingz þyrer ødru̅ Gydingu̅: Hversu miklu framar mun þa Blooded Christi(seger hñ)sm̃ fyrer hiñ eiliþa Anda heþur Foornþært sialþañ sig Oþleckadañ Gude/hreinsa Samvitsku vora aþ daudlegum Verku̅/til ad þioona Gude liþanda. Seged mier / Hvar verda vorar Samvitskur fyrst hreinsadar? J Skijrneñe/ þar fyrer kallar Petur hana Sættmæla goodrar Samvitsku/ Fyrer hvad verda þær hreinsadar? Fyrer JEsu Blood/sm̃ Vitanlegt er af Postulans Ordu̅/ er strax voru leseñ/Hvar

gaþ

gaf Frelſaren̄ Þ wt ? J Graſgardenū/ i Þyng-Hwſe Pilati/ en̄ allra helſt a Kroſſens Gælga/ þvi þar blædde ſiælfu Lyfenu til Olyfes/ og Daude hans var Fullkomnan vorrar Hreinſunar / Þvi ſagde han̄ under Andlæted/ Þad er Fullkomnad. Hver Fyrermyndan gamla Teſtamenteſens hlyder nu beſt uppa Kroſſfeſtingu DRottens ? Eingen̄ betur en̄ þeſſe / nær Moyſes epter Guds Bode upphoof Eyrormen̄ a Eydemørku / Moyſes heingde Ormen̄ uppa Tried/ ſvo er og JEſus a Gælgan̄ uppheingdur / uppa Tried bar han̄ vorar Synder / og feſte þar Handſkriftena þa ſem moote oſſ var/ Col. 2. J þeim Orme var eckert Eitur/ þoott han̄ være hinum ødrum lykur. Guds Sonur er ad allre Hegdan funden̄ ſem Madur/ þo æn Syndar/ Han̄ er fyrer oſſ ſynduga Ormá Madkur og ecke Madur vorden̄ / ſafnvel þoott han̄ være hrein̄ og heilagur/ og fræſkilen̄ Syndurunum/ Jæ/ þoott hn̄ ecke viſſe af Synd/ þa giørde Gud han̄ ad Synd / ſvo vier yrdum Guds Riettlæte i hon̄/ 2. Cor. 5. Aller þeir ed litu þan̄ Eyrormen̄/ ſem Moyſes uppfeſte/ þeir urdu læknader af Eytur-Orma Bitenu. Þu min̄ HErra JEſu ert a Tried upphafen̄/ ſvo ad aller þeir ed þig lyta Trwaren̄ar Augum þeir verde læknader af þvi Bite / er hin̄ ſlæge Høggormur Diefullen̄ beit vora fyrſtu Moodur med/ og oſſ ſydan̄ Daglega bytur/ Þvi ſeger hier og i Gudſpiallenu: SVo Byriar MAn̄ſens Syne Upp ad HEfiaſt/ ſvo ad aller þeir ſem a han̄ trwa Fyrerfareſt ecke/ helldur hafe eylyft Lyf. Þu hefur ſagt/ DRotten̄ min̄/ Ef eg Upphafen̄ verd mun eg draga alla til myn/ Joh. 12. Þad er ecke Gydinga einaſta/ helldur alla þa af øllū Þioodū/ ſm̄ þin̄ Fader hefur þier giefed. Svo drag oſſ þa/ Herra JEſu/ ſm̄ bwum i þeſſu fætæka Lande / hveria þu eins vel leyſt hefur med þynu dyrmæta Bloode og adrar Þiooder / Drag oſſ ſege eg under þin̄ Kroſſ/ ef þier ſvo lykar/ jæ/ uppa Kroſſen̄ med þier/ ef þad mæ til þin̄ar Dyrdar gagna og vorrar Sæluhiælpar. Þad er oſſ fyrer minſtu þynum minſtu Veſælingum/ Vier vitum þu ſagder vid Gydinga/ þegar þier hafed Man̄ſens Son upphafed/ þa munud þier þeckia ad Eg em han̄/ Joh. 8. Þvi trwū vier ad þu ert/ DRotten̄ min̄/ ad ſigrudum Dauda/ Dioſle & Helvyte/ yfer alla Himna hafen̄ i þyna Dyrd/

til

til ad bwa oss þar Visst i þijns Födurs Hwse. Drag oss þangad med þier / O HErra JEsu / svo ad hvar sem þu ert þar meige og þijner Þien arar vera / Þier med Födur og heilögum Anda / sie Vallð / Heidur / Dyrd og Kraptur / þu hwleita Guddoomsins Þreñ ing um Allder Allda A M E N.

Fyrsta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 16. Cap.

Þañ Tijma. JEsus sagde til Phariseaña. Þar var eirn Rijkur Mañ / sem klæddest Perle og Purpura / og lifde hvørn Dag i Vellistingum pracktuglega. Og þar var eirn Þurfamadur Lazarus ad Nafne / hver ed wle la fyrer hañs Dyrum / fullur Kauna / hañ gyrnteft ad sedia sig af þeim Molum / sem fiellu af Borde hins Rijka. Þa komu Hundar og sleiktu hañs Sær. Eñ so skiede / ad hiñ Volade andadest / og vard borefi af Einglunum i Fadm Abrahams. Eñ hiñ Rijke andadest lijka / og var grefstradur. Eñ sem hañ var i Helvijte og Kvøl unum / hoof hañ upp sijn Augu / leit Abraham ælengdar / og Lazarum i Fadme hañs. Þvi kallade hañ og sagde: O Fader Abraham myskuna þu mier / og send Lazarum hijngad / ad hañ drepe hiñu fremsta sijns Fingurs i Vatn / og kiæle Tungu mijna / þvi eg kvelst i þessum Loga. Og Abraham sagde til hañs: Sonur / hugleid þu / ad þu medtookst hid gooda i Lijfe þijnu og Lazarus lijka hid vonda / þvi hlijt ur hañ nu ad huggast eñ þu ad kveliast. Fram yfer allt þetta / er a millum vor og ydar / miked Diwp stadfest / so ad þeir sem hiedañ vilia fara til ydar / gieta þad ei / og eige þeir helldur þadañ fra ydur / upp til vor komest. Og hañ sagde þa: Eg bid þig Fader / ad þu sender hañ i mijns Födurs Hws / þviad eg hefe fim Brædur / þad hañ skijre þeim fra / so ad eige kome þeir i þeñañ Kvalastad. Og Abraham sagde til hañs: Þeir hafa Moysen og Spameñena / heyre

þeir

þeir þeim. Enn hann sagde: Nei Fader Abraham/ helldur ef nockur Framlidenna fære til þeirra/ þa mundu þeir Ydran giora. Enn hann svarade honum: Ef ad þeir heyra ecke Moysi og Spamönnunum/ þa munu þeir ecke helldur trwa þo ad nockur Framlidenn uppryse.

Exordium.

Ville ydur Audur til/ þa heinged ecke Hiartad þar vid/ seger David/ Psalm. 61. Ecke fordæmer hann Audenn i sialfum sier/ helldur Ofmikla Elsku a honum. Rykdoomurenn er goodur þeim er riett kann ad brwka hann. Audur er Abl þra Hluta sem giora skal/ seger Cicero. Orlætur Madur Felaus/ hun er eins og einn Kappe Vopnlaus. Eckian sw er lagde einn Pening i Guds Kistuna/ hun lagde ad sönnu meira enn aller hiner Ryku/ þvi hun gaf af Fatækt sinne/ Enn hefdu þeir eins mikid giefed af sinne Audlegd/ epter þvi sem Tala rann til/ þa munde þad og af DRottne ecke synast vel hafa þeiged vered. Være Rykdoomurenn ecke Guds Blessan/ þa munde hann ecke hafa heited honum til Launa synum Elskendum/ er vardveita hans Bodord/ og ecke sæmt Astvine syna þar med. Abraham/ Isaac/ Jacob/ Joseph/ Barzelai/ hin Sunamitiska/ Joseph af Arimathia/ og adrer miklu pleire voru Rykesmenn og þo Guds Viner kallader/ eru þvi Audæfenn stoor Ast-Giøf DRottens/ þvi seger Salomon/ Prov. 10. Ad Blessan DRottens giøre Ryka/ og Hormungenn nume ei nalgast þa/ þau eru Rietiuysum Manne til mikils Heidurs/ þvi seiger hann enn þa aptur/ Prov. 14. Audæfe hinns Vysa eru hanns Corona/ med þiim kunnum vier Londum og Lydum ad hialpa/ med þeim fæum vier sett Børn vor og Naunga til Menta og Manna Kosta/ med þiim kunnum vier ad biarga Naungann i sinne Angyst/ med þeim gietum vier ablad oss Fie-Stooda a Himnum/ ef vier stundum epter ad vera ryker i goodum Verkum/ 1. Tim. 6. svo þeir medtake oss i eilyfar Tialldbwder/ er vier gioru gott þar af i sanne Trw og i Guds Nafne/ hvar fyrer ad sa ed Fatækum giefur/ hann lanar Drottne/ og

ne/og hafa Men alldrei betur vared Fe sijnu. Svo eru nu Audæfen stoort Guds Lan og hans Elsku Merke/nær þau rietttheingen eru og riett brwkud / en svo sem þau eru hinu froomu og Rieitvijsu til mikils Heidurs/ svo eru þau og hinum Ogudlega og agiarna nærsta Oþarf og skadsamlig/ þvi seger DRotten/ad Rannglætesens Fie-Siooder sieu Elldur i Hwsenu/Ja þoott ein sie vel komen ad Aud sijnum/en brwkar hn þo Gude til Styggdar / til Ohoofs og Metnadar/ til ad undertryckia hin Vesæla og Lijtelmagnan / og helldur honu til Okurs/og inne fyrer Verkamanenum/ og hinum Fatæka/ sem Gud hefur skipad ad ala/þa er han Bølvanene underworpen/ þess gietur hin Vijse med þessum Ordum : Sa. ed prettar hina Rieittlatu a vondum Vege/han mun i sine Gløtun hrapa / og hiner Einfolldu munu eignast hans Goots. Ja svoddan Audlegd er hveriu Volæde argare/ svo þad er Kongdoomur ad fara a Vonar, Vøl alla Æfe sijna hia svoddan Rijk doome. J þessa Dags Evangelio verda oss fyrer Siooner setter tveir Men/ ein Rijkur/ anar Fatækur. Vier viliu i Guds Nafne skoda. 1. Dæme hins Rijka/ og svo hans Afdrif. 2. Hins Fatæka/ z svo hans Endalok.

Þu goode Gud sem alleina Rijkur ert / hiałpa oss med Rijkdoome Nadar þinar ad giøra þetta Verk i þijnu Otta ꝥ Jesu Christu/ Am.

Vtleggingen.

HAR Var EJn RJJkur MADur/ seger Textenn. Rijkdoom, Auren kan eingum af sialfum sier ad bana inn i Himnarijke/ svo sem i Jnngangenum sagt er / þvi sium vier og i Gudspiallenu hin fatæka Lazarum i Skaute hins rijka Abrahams. Toku Van brwkunena i burt/ og mun Auduren ecke skada/ giørumst rijker i goodu Verkum/ og mun þad nockud til Himnarijkis gagna/ en þad vantade þena rijka Man. Han klæddest Pelle og Purpura / seger Textenn. Pell var ein Vefnadur Forkunar væn og Gullvægur halldenn/ han er

nu ecke ad fæ i Heimenum/ Sama er um̄ Purpuran̄ ad segia/ þad var eiñ Litur forkostuligur tilbwen̄ wr Skiel-Fiskiar Bloode/og er nu ecke ad fiña i Verolldeñe. Hvertveggia þetta var Konunga Bwnadur og añara Hoffdingia/og leiþdest ei Mwgamøñum ad bera. Þañeg var Aaronis Bwnadur/og Hoffud-Presta Gydinga/ Exod. 28. Svo vár Josephs klæddur / Gen. 41. Þetta Skart bar Daniel / Dan. 5. Þañeg var Mardochæus bwen̄ / Est. 8. Eñ um̄ þeña rÿka Mañ stendur ecke i Gudspiallenu/ ad hañ hafe nockur þess Nattar Madur vered/þad er og ecke lÿklegt/ þvi Frelsaren̄ muude ei hafa til þss teke ed/ad hañ hefde svo vered i Skart bwen̄/ hefde hañ vered Hoffdinge nockur/þeim er soomt hefde ad bera svo dÿrmæt Klæde/ og var i þessu ecke lÿtill Offmetnadur/ satt er þad/ ad Klæden̄ giøra eingañ vondañ nie goodañ af sialfum sier/eñ Fatnadurenn er Mañenum gieffen̄ til ad skÿla Blygdan siñe/ og vardveita Lÿkamañ fra Kulldanū/þvi mætte þad synast/ ad sa sem kieppest vid ad bwa sig Tiguglígar helldur eñ Virdingu hñs soomer / ad hañ giøre þad añadhvert fyrer Lausl æts edur Metnadar Saker/ og er hvertveggia stoor Synd i Guds Auge lite/ fyrer þvi mun þad ei Syndlaust vera er Meñ brwka til þess ad ebla þÿsa Leste med/ Mismunur i Klædnadenū a ad vera/og var fordū til ad adgreina Virdingar Maña / og svo er Rad fyrer þessu giørt i Lands Løgum vorum/hvad sem þar fram̄ yfer er/þad er Osidseme og Ranglæte/ þvi þad er ad taka siñ Riett fra þm̄ sem Ædre eru ad svo miklu Leite sm̄ þessū Hiegooma nemur. Eg vil segia/ hvert sm̄ ad eiñ er Kostum bwen̄ edur ei/ þa syndgar hañ/ ef hañ klæder sig betur eñ hañs Stande soomer / sie hñ vel ad sier um̄ marga Hlute framar ødrum/ þa spiller hñ miøg svo Agiæte sinu/ ef hñ meinar þad verde ægiætara fyrer Bwningsens Skulld/ þvi Salomon i allre siñe Dÿrd var ecke svo skryddur sm̄ eitt af Akursens Liliu-Grøsū/ og vier vitum̄ þo/ad Gud hefur meira virdt hiñ aumasta og heimskasta Vesæling a medal vor eñ þau/ Eñ vier eigum ad bera sømu Virdingu fyrer Hlut-

nnum

unum og hñ sjálfur þa skapad hefur/ Eñ sie nockur ei nema Almeñelega Kostum hveñ/ og vill þo leita sier Fordilldar af Klædnadenum / þa er mikel Fávitiska i þvi. Eg veit ad eitt Asne verdur þo alldrei Hestur/ þo Meñ sette Gull-Sodul a hañ/ og so verdur eiñ Dære alldrei vijs/ hverneg sem hñ mælar sig utañ. Þesse Osidur þer miøg so i Voxt i Lande voru smamsamañ nu nockur Aar. Ambættesñ vill eins klædd vera og Hwss-Moodereñ/ Þienareñ eins og Herrañ / Sonureñ betur eñ hañs gamle Fader. Formeguneñ/ Mañskapureñ og Vijsdoomur, eñ eru i burtu wr Landenu / Eñ Bwningur og Klæda-Snid ebleist Daglega / Eiñ Skoola-Dreingur kostar ølln til þess ad þær vænañ Kiool/ eñ ad kaupa sier eina Book hvar af hñ nockud gott meige læra/ þar hyrder hañ ecke uñ. Og uñ alla Hlute frañ/ þa skulu vor Klæde skoreñ vera epter framande Þiooda Snide/ giætande lijted ad þvi sem DRotteñ seger ske skule a sijnu Slatrunar Deige/ ad hñ vilie straffa alla þa sem bwast Vilendskum Bwnade / Zoph. 1. Hvad vill hier af verda uñ sijder? Eg ætla DRotteñ þurfe ecke ad leggia Hondena a oss/ Vær erũ vorer eigeñ Bødlar i slijku/ svo ad lijkast er ef þessu skal leinge frañfara/ad þad mune ganga oss eins og þad gieck Judum er þeir tooku upp Sidu Grickia / ad þeir urdu þeim ad Brad / hverra Sidum þeir breyttu epter/ 2. Mac. 4.

Frañveges stendur hier uñ þeña Munadar Kropp / ad hañ hafe Eted Daglega Skijnande Kræser. Epter Textans Ordũ er þ so/ hñ hiellt sig Forkostulega Gladværañ Daglega. Þetta mæ skilia / ad hafe vered i Mat og Dryck og ødru Ohoofe/ sem heyrer til Lijkams-legs Munadar. Nu er þad hier ad segia/ Ad DRotteñ hefur ecke bañad ad hafa Jñdæle af sijnum Skiepnum i riettañ Tijma og med Hoofe og Sidseme. Sialfur var Frelsareñ ad Heimbode Mañia a sijnu Hiervistar Døgũ i Cana i Galilæa/ hia Simone Phariseara/ hia Zachæo/ og optar/ hvar fyrer þoott hañ være hid fegursta Sparneytneñar og Hoofsemeñar Dæme/sem nockurn Tijma hefur skined i

Verølldeñe/ þa var hñ þo aþ Illgiørnũ Phariſæis Oþneytſlumadur og Vijnſvelgur kalladur. Ja/ hñ liet ſitt bleſſada Høþud ſmyria med dijrmætu Salve/og þoott hñ være allra Nluta DRottens/bæde a Himne og Jørdu/þa munde hñ þ ecke giørt haþa/ nema ſlijkt være Leyþelegt nær þad er i Hooþe/ og med goodre Skickan brwkad. DRotteñ baud ſiælþur i ſijnu Logmæle uñ Lauþſkæla Hatijdena / Levit. 23. Þier ſkulud vera glader fyrer DRottne Gude ydar i Siø Daga/hvert Logmæl ad Moyſes ytrekar/Devt.12. Þier ſkulud eta fyrer DRottne Gude ydar og glader vera/þier og ydar Hyſke/ aþ øllu þvi ſem þier kietted ydar Hønd til/aþ hveriu DRotteñ Gud heþur bleſſad þig.Og frammveges i hinu Attanda Verſe ſeger hñ/ad þeir ſkule ecke eta iñañ ſiña Porta a Lauþſkæla Hatijdeñe ſijnar Korn-Tijunder/ eda Tijund er aþ Muſteñe edur Oliuñe. Eñ hñ ſeger: Þier ſkulud eta þ þar i þm Stad/ſem DRotteñ Gud wtvelur/þu og þiñ Sonur og þijn Dootter/ Þræll þiñ og Ambatt þijn/ og Leviteñ/ ſem er iñañ þiña Porta/ ſvo ſkallt þu gledia þig fyrer DRottne Gude þijnũ / hvert Logmæl Nehemias og Hezras Kieñemadur aptur iñleiddu epter Herleidinguna / Nehem. 8. er þeir budu Foolkenu a Lauþſkæla Hatijdeñe/Eted hid feita og drecked ſætañ Dryck/ og ſended þeim eiñ Part/ ſem eckert til bwed haþa/ Aþ þeſſu er audſært / ad hiñ goode Gud hefur ei bañad ad gledia ſig i Hoofe/ þo ſvo / ad Meñ dyrke hañ med Virdingu/ og gledie ſig med Otta/ſm̃ David ſeg͞dur/Pſ. 2. Vijn og Viſter eru fyrer Mañeñ ſkapadar/ ecke forgieþens / helldur honũ til Vnadſemdar og ſkickanlegrar Brwkunar / eñ Vanbrwkuneñ kiemur aþ Holldenu og aþ Fiandanũ. Vid þetta Guds Epterlæte a nu Metnadur og Ohooþ ens Rijka Sælgiætings eckert ſkylldt. Hier ſtendur ad hñ haþe hallded ſig forkoſtulega gladværañ Daglega / þad er ad ſkilia/ hañ var allur ſockeñ i Munad Verälldar þeſſarar/ hyrdte eckert uñ Gud/ eckert um ſijnar Synder / eckert uñ hid komanda Lijþ edur ſiñ Dauda / helldur haþde hañ Magañ fyrer ſiñ Gud/ ſvo ſem Poſtuleñ ad Orde kiemſt/

Philipp.

Philipp. 3. Ja/ riett eins og Esajas seiger i 56. Cap. Komum/ latū oss pylla oss af sterku Vijne/ og Morgun-Dagurenn skal þessum lijkur verda/ og eñ þa kostulegre/ og vantar oss ecke þa i Lande voru/ er hid sama giora mundu / hefdu þeir Raad eins og þesse. Eckert hyrda þeir uñ sitt Embætte/ eckert uñ sitt Framferde / eckert uñ Landsins Gagn/ eckert uñ sijna Saluhialp/ eckert uñ sijna Burtfor af Heim enum/ svo sem hefdu þeir Feste-Bref af Andskotanum/ ad þetta skule Æfenlega vara/ ja/ uñ eingañ Hlut nema uñ Muñ og Maga / og þad sem þeir kuñe ad hafa til ad þioona þeim med/ jafnvel þoott þad skule verda hrifsad wt af Muñe Naungans med Ofbellde og Ran-gindum. Nu voru þesser Lester hiñs Rijka Sælkierra/ svo vonder og fordæmanlleger/ sem alla reidu er nockud umtalad/ eñ þad jook ofmik-lu a/ ad hiñ Vesæle Lazarus/ fullur Saara og Kauna/ la Hungrad-ur fyrer hñs Dyrū/ og er Lijklegt ad hñ hafe nærsta Klædlaus vered/ þvi sa sm̄ eckert hafde til ad sedia med siñ hungrada Maga/ hñ mun ecke hafa miked haft til ad klæda hiñ sama Lijkama. O/ Hörmuleg skielfeleg Hardydge var þetta? Eckert þurfte þesse Gudlause Kropp-ur ad missa af sijnu Borde/ til ad sedia þeñā Vesæling med/ þvi hañ girntest ad sediast af Moluñ þm̄ / er fiellu þar af/ Eckert af sijnu Pelle og Purpura/ þoott hañ hefde kastad eiñe Flijk a hñ (sem hañs Prælar ecke villdu bera) til ad hylia sijn Kaun med/ eñ þvi var ei svo vared/ Hundarner voru Myskunsamare helldur eñ hñ/ sem Gud hafde gefed Vit og Skyn/ og þar ad auke Fullsælu Fiaar/ þvi þeir komu og sleiktu Kaun hañs/ og mætte lijklega segiast/ ad þeir mundu fyrr iñ-ganga i þa himnesku Jerusalem/ Apoc. 22. hefdu þeir þar til skap-ader vered/ helldur eñ þetta Villu-Dijr. O Gud giæfe/ ad þr sm̄ hñ hefur blessad med Audlegd Veralldar þessarar/ þeir villdu þo/ sege eg/ eiñhvern Tijma hugleida/ hvad miked þeir eru Guds Voluduñ Timum skylldugir. Seig mier þu sem veltter þier i Maurunū/ og varla veitst hvad þu skallt af þeim giora: Þegar þier var kastad iñ i Heimeñ un-

der

der eins z fatækis Barnenu/ Hvad haþder þu til meira uñed aþ Gude
helldur eñ þad? Vorud þid ecke bæder eins i Syndeñe gietner? Varst
þu nockud meira med þier iñ i Verølldena helldur eñ hañ? Edur
muntu meira i burtu bera? Hvar fyrer var Gud þa skylldugur til/ ad
giora þig rỹkañ/ eñ hañ fatækañ? Ecke til þess/ ad þu skuler kapp-
ala þiñ syndugañ Bwk eins og þesse Dære / Ecke til ad bwa þig i
Skart eins og hñ/ ecke til þss ad uppheþia þitt Hiarta edur festa þad
vid Audeñ eñ gleyma þỹnum Broodur sm̃ ad Naudstaddur er/ helldur
til ad dyrka sig þar med/ og leggia svo mikid aþ vid hñ sm̃ Gud kreþ-
ur/ þvi hñ er Hwsboondeñ / eñ hñ kreþur svo mikels sm̃ hinū Volada
mæ verda hoolped med/ og þu kañt vel ad missa / og þad jaþnan nær
þu sier edur heyrer eiñ Naudstaddañ / og nær þu þad sier edur heyrer/
þa vit ad þar er komeñ eiñ Skullda-Madur fra Gudè til ad beidast
þess er hñ lænad heþur/ og þu heþur Oþmikid/ eñ hañ mæ vel biarg-
ast vid. Þegar þu kreþur Skulldar þiñar hiæ Aumingia nockrum/ og
hñ heþur þad ecke til sm̃ hañ skal giallda/ edur hañ mæ þad ei missa
æn sỹns stoors Baga/ þa kreþur hañ þig under eins i Guds Vm̃bode
þeirrar Skulldar er þu ætt hønū ad lwka/ eñ hañ heþur Vesælingnū
gieþed/ læter þu hana ecke til/ þa verdur þu Skullda-Þrioofur Guds/
Jæ/ Þiooþur i hañs Auglite/ þar þu stelur wr sialþs þỹns Hende/ og
hiñ strange Hwsboonde mun kreþia þig Avaxtar Fiær sỹns i Tollbwd
eñe hia þeim Rỹka Mañe/ nær þu uppvaknar i Helvỹte og Kvølunū
eins og hñ/ nema þu brwker Ræd Danielis/ er hañ gaþ Nebuchad-
nezar Konunge/ Dan. 4. og aþplænar Rænglæte þitt med Ølmusu-
giørdum vid Fatæka/ Heyr þvi Salomonis Ord/ er hñ seger/ Prov. 3.
Gleym ecke ad giora þeim gott sem byriar/ nær þỹn Hønd heþur Eþne
þar a/ Seg ecke til þỹns Naunga/ gack burt og kom aptur/ a Mor-
gun vil eg gieþa þier/ og þu heþur þad þo/ og læt þier þad sagt vera/
ad hiñ Volade heþur miklu meire Riett til þess / er þu eignar þier /
helldur eñ sialþur þu til ad brwka Guds Læn til Ohooþs og Metnad-
ar/

ar/hvert hñ margfalldlega hañad hefur. DRottenñ seger fyrer Munñ Moses / um̃ Gydingana Samkundu / Hos. 2. Nun veit ecke ad eg er þad sem gief henne Korned og Mustena og Oliuna/og fæ henne ænæg- tanliga Silfred og Gulled/ er hun giører Baal af/ Þetta a miog svo vel heima hiaa þeim sem Gud hefur feinged i Hendur alls Nægter Slaar/ eñ þeir draga þad af hans fæærdum Limum / i hverium hañ skipad hefur ad dyrka sig / eñ brwka þad til ad ala siñ Lausslætañ Kropp/til Nidur-Dreps honum sem Rænginnden lijdur/ til ad hefna a Ovinum sijnum. Þesser giøra Baal wr þeim Hlutum sem gooder eru i sialfum sier/og setta hañ i Guds Kyrkiu/ sem vera ætte Hiarta þeirra/ þ er hina ørgustu Sokqvirdingu Foreydslunar i þañ Stad sem ætte ad vera hiñ allra Helgaste. O Gud betre vorar Tijder/Satan hefur Kaupmeñ sijna i Guds Kyrkiu medal vor / þad er i Mañanña Hiortum / hveria hañ giørt hefur ad Ræningia Bæle / ei sijdur eñ Gydingar fordum Mustered/ Eñ hvad selia þeir þa og kaupa? Þeir selia hiñ Riettlæta fyrer Peninga / og hiñ Volada fyrer eina Skoo/ þeir troda Høfud Fatækra i Saureñ/og um̃turna Vegum fra Hæg- lætu/ Amos. 2. eñ um̃ stijder selia þr sijnar eigen Sæler. Þess giet- ur Syrach i 10. Cap. med þessum Ordum: Eckert er Rænglætara Fegiørnum Mañe/ seger hañ/ þvi hañ lætur fala Sælu sijna/ Þar fyrer seger Frelsaren / ad lijted gagne þad Mañenum/ ad hañ eignest allañ Heimeñ/og lijde Tøpun a Sælu siñe/ hvar um̃ þsse rijke Mad- ur mæ øllũ þeim lioost Dæme vera er elska Kroppeñ meir eñ Sælena. Ecke stendur hier i Gudspiallenu / ad hañ hafe vered illa komeñ ad Aud sijnum. Þad var hñs Fordæmingar Søk / ad hañ brwkade hañ til Ohoofs/ eñ gleymde hinum Naudstadda og Færæda. Nu ef hñ fieck svo skielfeligañ Dom/ hvad vilia þeir þa segia a medal vor/ sem ecke einasta stijnga wr sier Augun nær þeir sia eiñ Purfamañ / edur añañ/sem vitnur Bake brotnu fyrer þvi er þr brwka til Munadar sier/ helldur og rya Guds volada Saude/ og eta sitt Braud i fra Andlitis

D Sveita?

Svetta? Hvad munu þeir ſegia vilia? Hvers munu þr vænta ſier nær
þr eiga ad ſkilia vid allt þ er þr med Rangindū hafa ſamañdreiged?
DRotteñ ſeger vid Konungeñ af Tyro/ Ezech. 28. Þu ſeger/ Eg
em ſterkur Gud/ og byꝫ einu Guddoomligu Herberge / eñ ſkomu ſydar
verdur honum ſagt: Muntu nockud ſegia vid þiñ Veganda / Eg em
ſterkur Gud? Langtum eru þr miñe Mattar eñ Konungureñ af Tyro
hia oſſ/ er ſig giora nærre þvi ad Gudum/ þegar þr upphefia ſig yfer
Guds Ord og Konungſens Løg/ þegar þeir fella hiñ Saklauſa / eñ
hefia Skalkiñ / og þyker ſvo ſem þad ſtande i ſÿnu Vallde ad rada
fyrer hvers Mañs Giæfu og Ogiæfu / eñ þegar Daudeñ kiemur ſvo
ſem ein Volldug Hetia og kaſtar þm̃ i Bana-Sængena/þegar Sam-
viſkan tekur til ad bÿta/ þegar Miñing Glæpaña tekur ad Ofbiooda
þeim/ þegar Satan ſem hefur ſtekad þa til allſkonar Odæda/ þegar
hañ reider Svipuna til/ og ſÿner þeim Helvÿtis Loga/ hvar hiñ rÿke
kvelſt og kveliaſt mun um̃ Allder Allda/ eñ Guds Reidar-Þruma ſlær
af Himnū ofan/mun þa veſæl Mañeſkia ſegia/Eg em ſterkur Gud?
Heyred þetta / O þier ſem wtſiwged Hws Eckna og Fodurlauſra/og
leiked DRottens a medañ hañ er ad fiña. Hiner agiørnu og Of-
rÿkismeñerner eru med tveñu Moote/ſumer færa Foorner Nete ſÿnu/
og breña Reykelſe fyrer ſÿnum Veidarfærū / þviad fyrer þau er þra
Hlutur feitur vordeñ/og þeirra Matur hiñ beſte/ ſvo ſem Habacuc ad
Orde kiemſt i 1. Cap. Þetta eru þeir ſem reikna þad til ſiñe goodre
Forſioon (rietta ad ſegia/ Rangſleitne ſiñe og Underhyggiu) ad
þeir eru rÿker vordner / og feiter af añarra Braude. Adrer eru þr
ed ſegia/bleſſadur ſiert þu DRotteñ/ þad eg em rÿkur vordeñ/eñ drepa
þo Slatur-Saudena med Ofbellde / og eingeñ er ſa ſem ad fæde þa
edur brwke Medaumkun med þeim/ eins og þſſe ſame Spamadur ad
Orde kiemſt. Þetta eru þr ſem af Gude og enu hærſta Vallde eru
yfer adra ſetter til þeſſ ad þeim lÿde vel / eñ giøra þo eckert þad ſem
Gud og Konungureñ boded hafa / helldur eta i kringum ſig eins og

Ulfar

Ulþar og Byrner / og syna þeim einga Myskun er under þra Vallde stynia/ helldur kalla/ her hyngad/ her hyngad / og nær þeir haþa svo drucked Blood Vesælingana / þacka þeir Gude svo sem fyrer Riettfeingen Soþn. Hverier aþ þessum verre sieu er eige svo audvelldt ad segia/ nema þad/ ad Hræsnen giører hina skiedare andstyggelegre i Guds Auglite/ þvi aþ tvennu illu þa er skarra ad eigna Hreckvyse sinne Klækena helldur enn Gude. Hitt veit eg/ad hann seger umm þessa hveru tveggiu/ Hab. 2. Vei þeim er saþnar þvi sem ecke er hans (hvar skal þad lenda) og þrimm ed samandraga hinn þietta Leyr. Vei þeim sem er giefenn fyrer Rangþeingnum Abata fyrer Hws sitt/ad hann bwe Hreidur sitt i Hædunum/ad hann verde frelsadur aþ Vallde hins vonda/þu heþur eitt skammarligt Raad teked fyrer þitt Hws/og uppræatt margt Foolk og heþur syndgad a moote sialþum þier/þvi Steinenn i Veggnum hroopar þad/og Kvistur enn i Trienu vitnar þar umm: Eg veit þar er margur er seger / eg saþna ecke til þess ad giøra eins og þesse ryke Madur/ eg helld mig sparliga/ eg er ecke Eydslusamur/ þad er gott eþ þu saþnar rietteliga / og giører gott hinum Volada / enn eþ þu saþnar einasta fyrer Erþingia þyna/og þo med riettu og raungu/þa maa æliyka gyllda hvert ad Moab liggur a Dreggium synum / edur og ad hann fagnar i sinne Spyiu/ og verdur til Athlæturs/ Jer. 48. Þvi skyllda eg steypa mier til Helvytis fyrer minn Erþingia/ i þeirre Von ad hann skule liþa vel epter mig daudann / og eg veit þo ecke hvert aþ þvi verdur edur ei/ þvi kannske myn Ogudlig Bwsorg giøre hann verre i þvi/ad hann misbrwke þad til Ohooþs er eg med Rangindum saþnade / og eg kynne þar med ad leida hann til Helvytis med mier/ þoott þad verde ecke umm sama Veg og eg foor/ og hverneg sem þvi er vared / þa plagar Guds Straþþ ad fylgia svoddan rangþeingnum Aud / þar eru Þusund Meler i hveriu Alnar-Virde sem ecke verda i burtu tekner / nema Erþinginn giøre sier Vine aþ þessum Ranglætis Mammona/og vil eg þa helldur giøra þad sialþur medann eg liþe/svo þeir medtake mig i eilyþar Tialldbwder/helld

ur eñ eiga þad under honum ſem þo gielur ecke leyſt Sælu mÿna wt Helvÿtte med ollu þvi ſem eg honū epterliet. Þad ſegeſt um̃ hiñ rÿka Purpura Gick/ ad hañ haꝼe Pelle klæddur vered/ þad verdur ecke ſvo Greinugliga ſagt a vora Tungu/ hvad þad Ord þÿde er i Textanum ſtendur/ Eñ um̃ vidlÿkañ Veꝼnad ſkriꝼar Plinius/ad hañ breñe ecke i Elldenum / þvi voru Lÿk Konungaña ſveipud þar i / a hiñe gomlu breñe Ylld/ad ei blandadeſt þra Aſka med Vidar-Yſkuñe. Meige eg ſkiemta um̃ hiñ Oſkiemtelegaſta Hlut/þa villde eg ſegia/ad þſſe Dæte heꝼde giort vÿſlega/ heꝼde hañ teked nockud aꝼ þſſum dyra Veꝼnade med ſier til Helvÿtis/ heꝼde þad mætt hlÿfa honum ꝼyrer Loganū ſm̃ hañ kvaldeſt i / eñ Einglarner voru ꝼwſare til ad bera Lazari Sal i Abrahams Skaut / helldur eñ Dioꝼlarner til ad færa hañs Pell og Purpura og allt añad Oꝼlæte med honum. Lazarus ſkilde ſiñ Armood epter vid Dyr hiñs Rÿka/eñ hiñ Rÿke ſÿna Fe-Dingiu i ſÿnū koſtu-lega Garde/og hrapade ſvo Fwll ꝛ Felaus i þad Dyked ſm̃ rykur aꝼ Ellde og Breñeſteine/ ſvo munu og aller þr giora er læta hañs Lætū i þeſſum Heime / eñ forſmæ hiñ Naudſtadda og Vreigañ / og læta hañ jafnvel i Hwngre wt aꝼ deyia / a medañ þeir ala ſiñ glæſÿꝼañ Kropp til ad verda Helvÿtis Ellds-Matur og Breñe-Foorn Andſkol-ans/ og er ſvo þañeg wttalad um̃ hiñ Rÿka.

Nu epterꝼylger ad tala med fæm Ordum um̃ hiñ Volada Lazar-um. Gudſpialled mīñeſt hñs a þeña Hætt: Þ Ar Var Eiñ Purꝼa-Madur/ad Naꝼne Lazarus/ hver ed wte la fyrer hañs Dyrum/full-ur Kauna. Allt þad Volæde ſem eiñe Mañeſkiu kañ til ad falla/ heꝼur a þeſſū Mañe leiged: Hañ var fatækur / þad var mikil Ve-ſolld/þad er þad ſem ꝼleſter aꝼ oſſ verta ſig hvad meſt fyrer/og nockrer ſelia ſÿna Arꝼleyꝼd i Himnenum til þeſſ/ ad vera ecke fatæker i Hei-menum/ſvoddan ein Hormung þyker Vibyrgden Mañа a medal/þvi ſeger Salomon/Prov. 15. Aller Dagar hiñs Fatæka eru iller. Text-eñ ſeger: Ad honum haꝼe vered kaſtad nidur hia Dyrum hiñs Rÿka/ eins

eins og odru Hræ/ sũ eingeñ hyrdte um̃ meir eñ þo daudũ Hunde være wikastad. Svo brẽgta Meñ vid Guds Mynd / þegar hun byr i liootu Hwse/og virda Hwsbooandañ epter Herbergenu. Þesse Forsman hefur z mætt auka miklu ofan a Volæde þssa færæda Mañs/ og hefur þad geinged hier eins og Salomon seger/ Prov. 19. Brædur hĩs Frænka hata hañ/og Vinerner vykia i burt fra honum/ Eñ þ look yfer alla hañs Eymd/ad hañ var fullur Kauna/og svo Aumur/ ad Hundar sleiktu hũs Sær. Mageñ hefur kañ skie vered heilbrygdur/og þvi hefur hũ gyrnst ad sedjast af Molũ þm̃/er duttu af Borde hĩs Ryka. Eñ aller adrer Lykamans Limer svo plægader/ ad hañ gat einga Biorg sier veitt / og hefur Magans Heilbrygde ecke añad giort/eñ ad abla honum þess meire Pyslar med Hwngrenu z Matar-Lysteñe/ þar hũ pieck eckert ad sedia sig af. Sæ sem Heilbrygdur er/ hũ gietur uñed sier Mat/þo hũ sie Fatækur. Forsmaan Veralldar eñar/ er ecke svo þwngt ad lyda/ þeim er hægt ad forsmæ Heimeñ/ sem Heimureñ forsmæer/ og er þad þa Kaup Kaups/sem Meñ plaga ad segia. Þvi vottar og Paull um̃ sig/ Gal. 6. ad hañ sie Krossfestur Heimenum og Heimureñ sier/þad er/ad hver forsmæe añañ: Eñ þad er hveriũm Mootgænge meira / þegar Gud tekur svo Heilsuna af nockrum/ad hañ gietur ecke hored edur ræded sialfum sier/ þ geingur nærst þvi/ad vanta Hugsvolun Guds Anda/ og fiña ei til hefñar/nær Mañ længar þar epter/þvi sooddan er Helvytis Pyslum lykast. Þessu gat Satan nære fordum Daga/er hañ sagde vid Gud um̃ Job/Job. 2. Snert þu hañs Bein og hañs Kiot/ og sia hvert hañ bolvar þier ecke under Augun. Skule Meñ og sati segia/þa þieckst þesse Guds Madur ecke svo miog þar um̃/þoott hañ miste Fiarhlute syna/Syne og Dætur syna / edur þoott þeir af Saba og Caldæa veittu honum Yfergang / Eñ þegar Gud leid Andskotanum ad sla hañ med hinũ versstu Kaunum/ fra Hvirfle og allt til Ilja/þa took þesse DRottens Vinur/ helldur eñ ecke/ad læta sier Hugfallast. Svo var nu Lazarus

us aumur / sem sagt er / og øll hin þyngstu Mootlæte Veralldareñar
lau a hønum/Orbyrgd/Klædleyse/Nængur/Forsmaan/og Lÿkamans
Vanheilsa. Eñ þu syndugur Madur/sem ert heill og hraustur/hef-
ur noog til ad klæda og fæda Lÿkamañ med/ og ert af eingũ Ovirdtur
i neinu/ munt þu ecke hafa Orsøk til ad þacka hinum lifanda Gude/
þegar þu ælÿtur þetta Vesæla Nræ / nidurkastad fyrer Dyrum hins
Rÿka/ og eckert Auga myskunade hønũ/ ad hñ svo vel giører til þÿn/
ad þig vantar eckert af þvi / sem hañ allt vantade/ Munt þu nockud
vera heilagare helldur eñ hañ? Eg veit ecke hvilÿkur hañ vered hef-
ur/þad sie eg/ad hñ hefur Guds Vinur vered/añars hefde ecke Saal
hñs vered boreñ af Einglum i Abrahams Skaut/ eñ hitt veit eg/ ad
ecke ert þu heilagare eñ Job/hver ed hefur Guds Vitne um þ/ad hñ
ecke hefde siñ Lÿka i Landenu/Job. 2. Hvertu mun þa vera ad þacka/
ad þu ert ecke eins plægadur sem Job og Lazarus / nema Guds O-
rañsakanlegre Giæsku og miklu Þolenmæde/ sem med Rÿkdoome siñar
Længlundar / dregur þig til Ydranar? seig þvi ecke eins og Ephraim/
eg em rÿkur vordeñ/ allt mitt Erfide næger mier ecke/þeir ed syndga/
bera Straff Syndareñar / Hos. 12. Miklu helldur nær þu sÿgur a
þÿn hraustu Bein/ þa hugsa til þess/ ad Gud hefur ecke Velþockn-
an a þeirra Styrkleika/helldur a þeim/sem hñ Ottast. Nær þu te-
lur Fe þitt / edur skodar þiñ dÿra Klædnad / þa hugleid / ad Lazarus
æ af þvi svo miked/sem hañ vidþarf/ og ef þu hefur tveñ Klæde/ þa
hegra hinum Nakta ofur til / Ef þu villt vera Johannis Baptistæ
Lærisveiñ / Luc. 3. Þegar þu hefur hid mesta Gaman af Skilning-
ar-Vitunum/sem Gud hefur giefed þier til Naudsynlegrar Brwkun-
ar/þegar Tungan/ Augun/ Eyrun og adrer þÿner Limer/eru þier til
hiñar mestu Skemtunar / þa læt jafnvel þessa Guds Skapnadar
Misbrwkan miña þig a Lazarum/ þar hañ liggur nidurkastadur eins
og añad Daudible fyrer Dyrum hins Rÿka / og hefur einga Værd
fyrer Særũ og Verkium. Þecktu hañ medañ hñ er hia þier/ad ecke

þurfer

þurþer þu ad kañast vid hñ fyrst/nær þu uppvaknar i Helvijte z Kvo-
lunum/ sm̃ þu ecke þeckia villder a medañ þu liekst þier ad allre Full-
Sælu i Heimenum/ jaa / medañ þu heþur hina mestu Skiemtan aþ
Syndsamlegre Glede þessarar Veralldar/ þa lat þier i Hug koma /
hvers u ad hun sie eckert hia Sælu Lazari/ þar hañ badar nu i Abra-
hams Skaute/ þvi hañ sem best þecker þa ellijfu Dijrdar Vist/hver
og heþur keypt oss hana til Handa med sijnu dyra Bloode/ hañ bydur
oss/ ad vier allañ þeña Hiegooma skulum apsnijda/ soo vier kuñum ad
eignast hana: jaa/ hugsa til þess/ad Sælliþe þessa Heims maa ei lein-
ge vara/og þoott þu yrder allra Kalla elldstur/ þa skal þad þrioota/ z
þ er ecke langvint/ sem eiñ hvern Tijma Enda tekur/ seger Augusti-
nus/ eñ Lazari Giestabod tekur eingañ Enda. Vijslega heþur hiñ
Stoore Konungur þvi tilskickad/ svo sem ollu odru i sijnu Rijke/ ad hañ
liet Pijster Fordæmdra verda Eilijþar/ þvi være þar Endurlausn wr
Helvijte/þa Efast eg ecke uñ/ad margur Gudlaus Dare munde vitña
þad til Stundlegs Munadar/ad fremia alla þa Ohæfu/er honum i
Hug kiemur / þoott hañs Hreinsunar Elldur ætte ad vara uñ allañ
Heims Alldur/og svo sm̃ hñ heþur i þvi Vijslega giort/svo hefur hñ
a hina Sijduna Vægdarsamlega breytt vid þa/sm̃ hñs Ok bera hier
a Jordune/og halldner eru Aþrak Veralldar/og svo sem nockurskon-
ar Hreinsunar Foorn/epter Pals Ordum/þar hañ ecke einasta lofad
hefur/ad þurka oll Tareñ af þeirra Augũ/og ad Daudeñ skule ecke
þramar vera til/z ecke Sorgeñ og ecke Hrooped/ og Mædañ skule ecke
vera þramar/þviad þad Vmlidna sie i burtu/ so sm̃ Johañes ad Orde
kiemst/ i hñs Openberunñ i 21. Cap: helldur þar ad auke skule þesse
Arfur ecke skiemast kuña/ ecke saurgast og ecke rotna/ svo sm̃ Von er
a/ þvi Christi Rijke mun eingañ Enda taka/ Luc. 1. Eñ vier muñũ
med Christo liþa og rijkia z med DRottne avallt vera/ svo sem Guds
Ande hefur oss heited þyrer St: Pals Muñ/ 1. Tess. 4. Þvi heþdo-
um vier ecke þijse Guds Fyrerheit / þa mundu þr bradlega yþergieþa

sig/

sig/ sem eru Guds Børn/ enn Himna-Børn Veralldarennar. Taked ydur þ til Huggunar/ DRottens Viner/ sem erud Stallbrædur Lazari/ þier erud fataker eins og hann/ vardar miked um þad/ nær þier erud i Trunne ryker? Hvad gyllder ydur Audlegd Veralldarennar/ nær þier hafed hana eignast/ sem Gud hefur giefed øll Endemørk Veralldarennar til Arfleyfdar? Er eg þier ecke betre enn tiju Syner? sagde Elkana vid Konu sijna/ Moodur Samuelis: Þegar þier hafed Christum i ydar Hiørtum gieted/ mun ydur þa nockud vanta? Mun hann ei verda ydur betre enn øll Ryke Veralldarennar og þess Dyrd? Lazarus edur Eleazar/ sem er hid sama Nafn/ þad merker þann/ sem Gud er til Adstodar. Barn mitt/ ef Gud er med þier/ hver kann þa ad vera a moote þier? Mun nockud Jarned briota þad Stáled af Nordrenu/ seger DRottenn vid Jeremiam/ þegar hann heiter hønum Lide sijnu a moote Jerusalems Opsa/ Jer. 15. svo vil eg segia med David/ þegar Gud er med þier/ hvad vill þier Madurenn giora? Þeir vega aller minna enn eckert/ þo kasta þier wt af Dyrunum/ þo vilia ecke unna þier Vidtals/ hvad þa? Munu þo kunna ad banna þier ad tala vid Konung Himnanna i Bænum þijnum? Munu þeir kasta þier wt af Dyrum Himnarijkis? A medann þeir ecke þetta gieta / Barned gott / þa ætla eg þu stander Jafnrietttur upp i Guds Augum / þoott þu ligger flatur fyrer Dyrum hins Ryka. Hvad er nu framar? Þu ert forsmædur/ lijdur Orett/ eingenn vill kannast vid þig / þad er ecke nytt i Heimenum. Salomon sem ecke vissi af mikille Ovirdingu ad segia/ hann giører Rád fyrer þvi/ svo sem hier ad framann er fyrer skømmu sagt. Seg mier/ af hverium verdur þu Ovirdtur? af vondum Møñum/ þad er ecke þwngt ad vera hæddur af þeim sem jafnvel ad Gude hæda/ og under eins þo forsmæ þig/ þa forsmæ þo Skapara þinn og þinn Endurlausnara/ hvers Ok þu ber: Þu verdur af heimskum Møñum Ovirdtur/ þvi eingenn er Fæviska meire enn sw / ad forsmæ þann sem Gud hefur virdt med Teikne sijns Sonar/ þetta sijnest mier liett ad bera / þvi eg mun ei fæst miked þar um/

þoott

þoott eiñ Skiptingur hlæe ad mier: Þu verdur aþ ſvo morgū Ovirdi-
ur/eg ſmta pad/pvjad fleire eru Bonder eñ Gooder/Heimſker Helldur eñ
Vitter/eñ po ecke aþ øllum/nockrer eru þr ſm̄ giæta Guds og ſijns O-
verdugleika / vitande ad þr haþa hid ſama verdſkulldad / og eins þra
Doomur a ad gyllda meira hiæ pier / Helldur eñ alls hins ſkynlauſa
Mæga/ par eru gooder Meñ i Verølldeñe/ er ſama haþa til Bruñs
ad bera og þu/og gietur þu pa huggad þig med Poſtulans Ordum/ ad
þijner Brædur i Heimenū meiga lijda ſlijkt hid ſama. Hverſu lmngt
mun Rykte þſſarar Ovirdingar wiberaſt? Varla leingra eñ um̄ pad
Land er þu liþer i/ Eþ Rykte hins ſtoora Alexandri/og hñs Skoola-
meiſtara Ariſtotelis ecke næde yfer um̄ Fialled Caucaſum/ edur Flioot
ed Gangem/ hvad lijtill Partur mun pad verda pa aþ Heims-Bygd-
eñe/ſm̄ þijn Ovirding gietr floged um̄? Hverſu fmer eru þr ed til Heñar
vita / hiæ hinum Oteliande Skara heilagra Eingla og Vtvalðra
Mañá / a medal hverra þu munt Dyrdligur ſkijna/eþ þu lijdur þeſſa
Stundar Mijnkun polenmoodliga. Eñ hvad leinge ſkal hun nu vara?
allt til Graþareñar/ hverſu miña er pad eñ eitt Augnablik/ eþ pad er
ſamanbored vid Eilijþdena? Eg vil ei fæ mier til Orda um̄ ſvo marg
ra heilagra Mañá og Guds Pijſlarvotta Dæme/ſm̄ hloou ad Ovird-
ingu Verølldar þſſarar/ eñ þra Vegſemd og Heidur uppvaknade ſvo
epter Daudañ / ad Niætrw fmvijſra Maña heþur pa nærre pvi ad
Gudum giort/ hverja Verølldeñ ecke hiellt verduga til ad þurka ſijna
Skoo i Lijþenu / og var po ecke þra verd / Heb. 11. Svo hlæelig er
nu Alldar þeſſarar Virding/edur Ovirding/ edur ſeg mier/ hver er nu
meir loþadur i Heimenum Lazarus edur hiñ rijke Magans Þræll? Eg
trwe fleſter hrooſe Lazaro meir/z jaþnvel þr ſ hiñū eru hvad lijkaſter.

Nu kiem eg til þſſ ſm̄ fleſtum ſmraſt þyker/ſm̄ er Heilſubreſtureñ/
Hañ heþur margañ Kappa yþerbugad / eñ pier ſem Guds Hetiur er-
ud/ og ſtrijded under Frelſarans Merkiū / giæted þſſ/ Børn DRott-
ens / aþ hverium ydur er Siwkdoomureñ uppalagdur / ſem er aþ ydar

Skapara/ hñ hefur feinged Sælum vorum Lykamena/ svo sm̃ añad Herbe ge til ad bwa i / og a hañ þrimælst ad umbreyta þvi / og jafnvel alldeilis nidurbrioota epter Villd siñe. Hvad villt þu kieppa vid soddañ Hatign? Og ecke miklu helldur þolenmoodliga lijda hvad helst hñ æleggur/ kañ skie þu hafer og siælfur vered Orsøk i þiñe Vanheilsu med giælijfum og Oværum Lifnade/og seg mier þa/hvad hefur þu ad klaga? Mun þa ei Rædlegast ad þu ydrest Synda þiña/og lijder þad med christeligu Umburdar-Lynde/er þu fyrer þra Skulld lijda mætt/ og læter þañeg jafnvel Syndena gagna þier til Sæluhiælpar/ eñ ef ødruvijsse er / þa vit þo ad Gud leggur eckert a neiñ fyrer Saklevyse. Siert þu þvi ecke Orsøk i þiñe Vanheilsu med Ovarligum Lifnade i Mat edur Dryck edur añarre Hættseme/ er plagar ad kreinkia Heilsuna/ þa hefur þu forþienad Siwkdoomeñ med ødrum Syndum/ þvi ef ad jafnvel hin miñsta Synd vikur til Helvijtis / vilie Gud hana tilreikna / þvi mun hun þa ecke vikia til Lijkamligra Meinlæta / sem vara svo skam̃a Stund / eñ Tilgangur DRottens er allur añar a Stundum/ kañ skie Sæl þijn sie vanheil/ og hñ plage Lijkamañ heñe til Heilsubootar/ og þvi skyllda eg þa reidast Læknernũ þoott hñ skiere þad Sær upp sm̃ fweder? Heilsan er alltijd good/eñ þo er hun dijrust þegar hana vantar / og þyker mest til heñar koma nær hun er aftur feingen/ þvi tekur Gud hana i burt a Stundũ / til ad vekia vor dofeñ og sofande Hiørtu til Þacklætis og Lofgiørdar vid sig/ og tijdt leggur hñ Krosseñ a þa sem eru hvad saklausaster / ødrũ til Epterdæmis/ad sijna þm̃ hvad þr forþienad hafe/ z hvad mikla Orsøk þr hafe til ad lofa Gud/ ȝ hyrmer þm̃ sm̃ metra hafa syndgad þ̇ þvilijkũ Ørkumslũ. Skamast þijn ecke þar fyrer ad vera settur ødrũ til Þolenmædeñar Epterdæmis med Job/ og vert gladur af þvi ad lijkiast Christo/ sem eg hefur oss til Epterdæmes lided/ 1. Pet. 2. Og fyrst þu skallt þad þo lijda/ þa hugleid hvad miklu betra er ad lijda eins og Guds Barn og hreppa eilijfa Sælu og Føgnud til Launa/ helldur eñ ad brioota Ofed i sundur med

med Möglan og Oþolenmæde / og ecke einasta sleppa aß Launinum / helldur ad hrapa wr hiñe Tÿmañligu Eymd i þa eilÿfu/sem alldrei mun Enda taka. Eg vil ei hier tala um̃ þad sem Cicero skrifar/ ad eingeñ Mootgangur sie sa / ad Tÿmaleingden ecke line hañ / þvi vier höfum eina Ædre Huggun/ad vor Lÿkame er alldrei svo veikur/ad Guds Krapt ur ecke sie i vorum Breiskleika mæktugre/ þvi hañ er trwr/ og freistar einkis yfer Megn fram̃/ Og um̃ alla Hlute fram̃/ þa hugga þig vid þa Sælu Von og Dyrdar Auglysingu Guds Barna / hverrar ecke verd eru þessa Heims Mootlæte / svo nær Verkerner stÿnga þig / og þu stynur aß Ofraun /þa hugsa hvad fagur ad sie Einglaña Saungur: nær þu sier þiñ Lÿkama aßmyndadañ aß Sarũ og Kaunũ / þa hugleid þad ad hañ skal a sÿdan verda Einglunum jafn/ jæ samlÿkur JEsu Christi Dÿrdlegum Lÿkama: Nær þier eingeñ Hlutur er til Skiemtunar i Heimenum/ þa lææt þier i Hug koma hvad fagur ad sie Abrahams Fadmur / jæ hin himneska Jerusalem / hverrar Sool og Tungl ad Gud er/og hñs Dÿrd upplioomar hana/ Þangad ad komast/ og þar ad bwa um̃ eilÿfar Alld er uñe oss hin heilaga Guddoomsens Þreñing/ Fader Sonur og heilagur Ande Hæblessud um̃ Allder Allda / AMEN.

Añañ Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 14. Cap.

U Þañ Tÿma. JEsus sagde til eins aß Phariseunum / þessa Epterlÿkÿng. Nockur Madur var sa/sem giörde mikla Kvølldmaaltÿd / og kallade marga þar til / og sende wt siñ Þioon um̃ Kvølldmaals Tÿmañ/ ad hañ segde þeim sem bodner voru/ Komed/ þviad nu eru aller Hluter til Reidu. Og þeir tooku aller til i einu Hlioode ad afsaka sig. Hiñ fyrste segde til hañs: Akur keypta eg/ og hlÿt eg ad fara wt og skoda hañ/eg bid þig / aßsaka mig. Og hiñ añar sagde: Fim̃ Por Akneyta keypta eg/ og fer nu wt ad reyna þau/ eg bid þig/ aßsaka mig. Og

eñ añar sagde: Konu heþe eg mier festa / og fyrer þvi ma eg ecke koma. Og sa Þioonustumadur kom/ kuñgiørde þetta sijnum HErra. Þa vard Hwsbondeñ reidur/ og sagde til sijns Þioonustumañs. Far þu snarlega wt a Stræte og Gøtur Borgareñar / og leid Volada / Vanada/ Blinda og Hallta hier iñ. Og Þiooneñ sagde: HErra/ þad er giørt hvad þu skipader/ og þo er eñ meira Rwm. Og Herrañ sagde til Þioonsins: Far þu wt a Þioodbrauter og Tuñgarda/ og naudga þeim hier iñ ad ganga/ so ad mitt Hws verde fullt. Þvi eg seige ydur þad / ad eingeñ þeirra Mañа sem kallader voru / munu smacka mijna Kvølldmaaltijd.

Exordium.

ORsøkeñ til þessarar Dyrmætu Epterlijkingar / sem JEsus framsetur i þessu heilaga Evangelio/ var sw/ ad þegar hañ var ad Heimbode med einum aþ Phariseæaña Hoþdingium Brauds ad neita a Þvottdege/ þa var þar eiñ aþ Bordgiestunū/ er sagde: SAEll Er Sa Madur / Sem Etur BRaud i GVds Rijke: Og er i heñe sierdeilis tvent athugande/ sem er/ hvad meint sie med þessare Kvølldmaaltijd / og i añañ Mata hverier þeir sieu / sem bodner voru. Fyrer Maaltijdena kuña vel ad skiliast aller þeir Andleger Velgiørningar/ sem oss veitter eru i JEsu Christo/ hvern Gud i Heimeñ sende a Kvøllde Veralldar þessarar / og liet hønū slatra a Krossens Alltare / z steikia i Bruna siñar heiptar Reide/ i hønū heþur hañ allre Verølldu alla Hlute tilreidt / sem duga til þeirrar eilijþu Veitslu i Himnenū/ sem fyrst verdur þeigen hier i Nadeñe/ eñ sijdañ mun fullkomnast i Dyrdeñe. Hañ er Lijþsens Braud/ sm aþ Himnum er oþankomed/ Joh. 6. Hañs Holld er sañarleg Fæda/ og hañs Blood er sañarlegur Dryckur / hvert vier ecke einasta medtøkum med Trwareñar Muñe Daglega / helldur og Lijkamans i heilogu Alltarеrisens Sacramento: Eñ fyrer þvi/ ad DRotteñ svarade þessū Gyding uppa sitt Tal med þessare Epterlijkingu/ þa er lijklegt / ad hañ sier i

Lage

Lage meint haþe þad himneſka Bordhalld med Abraham/ Iſaac og Jacob/ og lender þo allt i ſama Stad/ þvi eiñ og hiñ ſame er Chriſt-ur/ hvern vier ſmockum hier i Nadeñe/ eñ munũ hñs algiorlega þar i hñs Dyrdar Ryke niootande verda. Somu eru Viſternar/ þad ſkil-ur alleina/ ad þær eru ecke med ſama Moote þrammreiddar. Nier ſiä-um vier þyrer Speigel og i Radgatu / þar munum vier ſia Auglite til Auglitis/ hier gaungum vier i Trwñe/ 2. Cor. 5. Eñ þar munum vier ganga i Siooneñe. Trweñ er Vera fra Nluta/ ſem vier vonum epter/ hver ed ſkner þad ſem ecke ſied verdur i þeſſu Lyþe / eñ i hinu odru munum vier þeckia ſvo ſem vier þeckter verdum/ og ſvo ſem Foor-ner gamla Teſtamenteſins voru ei nema Skugge epterkomande Giæ-da/ſvo er og Forſmeckur Nimnaryke s i Niortum Guds Barna i þeſſ-um Neime/ ecke nema ein Skuggſiä þeirrar eilyþu Dyrdar/ ſem vid oſſ mun openber verda. Fyrer þa morgu/ ſem ad i Gudſpiallenu ſeg-et/ ad Kallader ſieu/ eiga aller Meñ ad ſkiliaſt/ þvi ſvo ſeger Endur-lauſnareñ / Matth. 20. Ad Mañſins Sonur ſie til þeſſ komeñ/ ad vtgiefa Sælu ſyna til Lauſnar Gialldꝭ ꝼ̃ marga/ hvad Paulus ſvo vtleggur/ 1. Tim. 2. Ad Chriſtur haþe gieþed ſig til Endurlauſnar fyrer alla/ þo er lykaſt/ ad hid fyrſta Bod ſie þad ſm̃ kom til Gydin-gañá/ ſem voru Rykeſins Syner / ja / kañ ſkie til þeirra Nofdingia Phariſæaña og Skriþt-Lærdra/ þvi DRotteñ heþur an Efa bendt þm̃ hier med/ er til Bordſens ſætu/ og þad er augliooſt / ad Stoor-Meñe heþur þar vered ſamañkomed/ þvi añars munde hñ ecke haþa talad þyrer þeim ſkomu ædur i ſama Stñ/ad nær þeir giordu Gieſta-Bod/ ſkylldu þeir kalla Fatæka/ Veika/ Nallta og Blinda/ Luc. 14. Eñ hina ſydare meina eg ad vera Fatæyſañ Almwga Gydinga/ ſem ræþudu a Strætum og Gotum Borgareñar/ hverta ſiælþer Noþding-iarner kolludu Bolvadañ Lyd/ ſm̃ ecke viſſe aþ Logmælenu/ Joh. 7. Eñ hid ſydarſta kalla eg ad heyre oſſ til Bornum Neidingiaña / er ſætu a þioodbrautum og Twngordum/ Fiarlæger Iſraels Borgar-

Riette / og an Guds i Heimenum / ſvo ſem Paulus talar: Ad þeſſu ſvo fyrermæltu/ vil eg gieꝼa mig til ad hugleida Textañ nockud giør/ og aꝼ hønum tvent yꝼervega / ſem er. 1. Hvad oſſ allra meſt hindre fraa ad þiggia þetta Heimbod. 2. Hvad oſſ eige meſt ad leida til ad þiggia þad.

Styr þu Maale mijnu/ DROtteñ miñ / og Hiørtum Barna þiña/ til Loꝼs og Dyrdar þier/ eñ oſſ til Saalar Nota/ i JEſu Naꝼne/ Am̃.

Utleggingeñ.

HJaa Matth. i 13. Cap. Upptelur DROtteñ ſierdeilis þreñt ſm̃ bæge Mañenum fraa ad heyra Guds Ord med Avexte. Þad er Sorg Veralldareñar/ Audæꝼe/ og Gyrnder heñar/ og þetta þreñt ſeger ſa Læreſveiñ ſem hañ elſkade / ad Heimureñ ſie fullur aꝼ / ſem er Drambſamt Lijꝼerne/ Fyſn Augnaña/ og Gyrnd Holldſens/ 1. Joh. 2. Allt þetta er ad ſiaa hiaa þeſſum ſauþſſum Moñum / er ecke villdu þiggia Maaltijd þa ſem er i Gudſpiallenu talar um̃. Hiñ fyrſte ſeger: BUgard Heꝼ Eg MJer KEYPtañ/ Og HLyt Eg Ad FAra Ut Ad SKOda HAñ. Þad kalla eg ſama og Sorg Veralldareñar/ ſem Lauſnareñ neꝼner hiaa Matthæum / eñ Johañes Drambſamt Lijꝼerne/ þvi til hvers kaupa Meñ ſtoora Garda edur byggia þa/ nema ad þr vilia ſynaſt ødrum meire/ og auglyſa þar med/ ad ſvo ſem þeirra Hiarta er ſtærra eñ añarra/ ſvo ſkule og þeirra Hybyle vera. Nebuchadnezar Konungur ſtærde ſig aꝼ hiñe miklu Babilon/ er hañ haꝼde byggia laated til Heidurs vid ſiñ Herradoom / eñ þar fyrer vard hañ ad Villu-Dyre og aat Gras med þeim. Svo verda og aller þeir er ſtæra ſig aꝼ Yꝼerlæte Veralldar þeſſarar/ þegar þeir vilia vera meire eñ Meñ/ þa verda þeir Heſtum og Mulum argare/ og þeckia ecke Gud Himnaña/ hveriu eingeñ er Faaſiña meire. Þegar Meñerner uppreiſtu Babel / til ad giøra ſier Naꝼn a Jørduñe/ ſvo ſem þar ad kvedur/ Gen. 11. þa voru þeir ſtraꝼꝼader aꝼ Gude/ ſvo eiñ braut þad

er

er aſtar bygde/ þeir villdu byggia hn̄ upp til Himna/ ſvo ſem þar ſeg-
er/ en̄ Himnan̄a DRotten̄ ſioo þa med Rædleyſu / ſvo þeir og þeirra
Afkvæme ſkridu wt um̄ alla Verölldena / þvi mun þad ei Vegureñ
vera til Himnarijkis / ad bwa ſier faſta Boolfeſtu hier i Heime. Þetta
ſege eg ecke þeſſ vegna/ad allur Metnadur ſie þar i foolgeñ/ad eign-
aſt Gotz og Garda/ ei helldur/ad þad ecke Leyfelegt ſie/nær Men̄ eru
vel ad þvi komner/helldur tekur Lauſnaren̄ til þeſſa/ſvo ſem eins hell-
ſta/er Men̄ plaga ad ſtæra ſig af/ jafnvel þeir ed ödrū þykiaſt Hug-
prwdare/ þvi þeim þyker ecke til þeſſ koma/ ad ſtæra ſig af Hiegoom-
anum/ſvo ſem af fögrum Bwninge/ af Hreyſte Lijkamans/af Alite/
af göfugu Forelldre / þvi þ ſie einum næſt / ſem han̄ ſiałfur er/ en̄
þeir ed miked Gotz og Garda eiga / þeir hafa oftaſt Man̄a Forrad
og þyker i þvi Rijke nockud/en̄ marger af þeſſum hia oſſ/eru ſvo Lyn-
der/ ad þeir vilia ad aller þeir/ſem Lönd þeirra byggia/ſkule vera ſvo
ſem þeirra Eignar Þrælar/æn hverra þeir væru þo ecke meira en̄ eiñ
af þeim / þvi þeir eru þ ſem ala Dramb þeirra a Sveita ſijnum/ og
ſkylldu hiner miſſa þad/ þa mundu þeir ſnart brioota Odd af Oflæte
ſijnu / þvi fæſter af þeſſum Veralldar Sonum hafa nockurn Tijma
dreped Hende ſin̄e i kallt Vatn/ mundu þvi koma til ad bidia/þar þeir
ei duga til ad grafa/ hvàr uppa Men̄ hafa og nockur Dæme/ ef vel
er leitad/en̄ hverneg ſem þvi er nu vared/ þa er varla nockur Syndare
fiær Himnarijke/ en̄ eiñ Dramblætur. Mykelætur Madur kan̄ ecke
ad þeckia Synd ſijna/þvi han̄ þykeſt allt riett giöra/og a medan̄ Syn-
den̄ er ecke þeckt/þa er ecke Von a Himnarijke/DRotten̄ mootſtendur
Dramblætum/ Jac. 4. En̄ hverneg vill ſa in̄ganga i Himnarijke/ſim̄
Gud fyrer Ovin hefur / hver alleina a þeſſ Valld / en̄ eingeñ aſtar.
Hafe Andſkoten̄ vered reken̄ wt wr Himnenum vegna Drambſeme ſinar/
þa er Lijklegt/ad ſa mune þar ecke in̄koma/ ſem honum vill i þeſſum
ſkam̄arlega Glæp lijkur vera. Salomon ſeger/Prov. 16. ad ſa ſem er
ſtoor i Hiarta ſijnu/ ſie Andſtygd fyrer Gude/ og þo han̄ ſlæe Hönd i

Hönd

Nønd (þad er/ þo hañ take añañ med ſier / og alldrei ſvo marga) þa mune hañ þo ecke Ohegndur verda/ og til hvers ſkal þa ſa Þootteñ / ſm̃ ei giører nema abla Mañenum Hegningar af Gude/ fra hverium Omøgulegt er ad flyia. Nema þier verded eins og þetta Ung-Barn/ þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rÿke/ ſeger Frelſareñ/ Matth. 18. Nu vitum vier/ ad Smæ-Børneñ erũ ecke Dramblæt/ eins leikur Konga Soneñ ſi' vid fatækis Barnid/ ẽ vid ſiñ Lÿka/ ef hñ mæ ræda.

O hverſu længt er þa eiñ Dramblætur Aſne fræ Himnarÿke/ þegar honum þyker eingeñ ſtanda Jafnfætis ſier / hafe hañ edur hañs Forfedur ſvælt nockud wt af ødrum. Sæler eru Hoogværer/ þvi þr munu Landed erfa/ ſeger Frelſareñ/ Matth. 5. Ad vÿſu er þad i fyrſtu meint um̃ Lÿkamliga Farſælld/ ſvo ſem ſiæ mæ af hinum 37. Davids Pſalme/ hvadañ Orden teken eru/ þvi þeir ſem hæglæter eru/ og ecke æleitner vid adra/ þeir hafa optaſt ſitt i Kyrdum/ jafnvel þoott misſafnt bere til um̃ þ/ nær Gud lÿdur Fiandanũ ad vada upp i Dramblæte Oflætungaña/ eñ verde þr Arfe ſÿnum rænter hier/ og lÿda þad þo med Hoogværd/ þa eiga þr hñ vÿſsañ a Lande lifande Maña/ ſem alldrei mun ſkiemaſt/ 1. Pet. 1. Siæ hiner til/ ad þoott þeir blæſe ſig upp/ eins og Nadrañ/ af þvi ſem þeir hafa ſtoled fræ Aumingianum/ hvert þeir munu næ til ad verda Samarfar Chriſti/ ſem var hoogvær og af Hiarta lÿtelætur/ Matth. 11. Þad Port er þraungt ſem til Lÿfſens liggur / og Vegureñ er tæpur ſem þangad leider/ hverneg meiga þeir ganga þar um̃ hverium ecke duger allt Landed til ad bwa i/ þoott et ſieu þr ad Lÿkamans Hættum Fyrerferdar meire eñ adrer Meñ/ eñ Hiartad er vaxed upp wr Skyunũ/ kiemſt þo alldrei i Himnarÿke/ nema þad lÿte Svip ſiñ i Mollduñe ædur eñ þr ad Molldu verda. Hier um̃ talar DRotteñ merkelega hia Eſaj. Cap. 5. Vei þeim er ſamandraga eitt Hws til añars/ og leggia eiñ Akur vid añañ/ þangad til ad þar er ecke meira Rwm/ ſvo ad þier bwed einſamler i Landenu/ þad ſama er fyrer Eyrum DRottens Zebaoth/ ſeger hañ. FJm̃ PDr

AKNEyta

ANNEyta KEypta Eg/ Og Fer Eg Nu Vt Ad NEyna þau/ Eg Bid Þig Afsaka Mig/ seger hiñ añar. Med þessare Grein aþ Epterlijkinguñe vill DRottenñ teiknad haþa hina skadligu Bmsorg og Oleyþelegu Aura Elsku/ og ber hñ sialþur liosast Vitne um̃ þad hvad mikeñ Fatartalma Audureñ giøre þeim er haþa fest Hiarta sitt vid hañ a Reisuñe til Himnarijkis/ er hañ sagde vid Lærisveinana um̃ hiñ rijka Ynglsmañ/ ad hægra være Vlþalldanum ad ganga i giegnu Nalar. Augad/ helldur eñ rijkum Mañe iñ i Himnarijke/ Matth. 19. Og er þessi same Ynglingur eitt liooft Dæme þar uppa / hverßu ad Fegyrnen og Elskan til Jardneskra Muna haffa Mañenum ad epter fylgia Christo iñ i Guds Rijke: Hañ villde frædast aþ Drottne hvad hñ giøra skyllde/ ad hñ mætte eignast eilijft Lijþ: Frelsareñ neitade ecke þvi ad hañ heþde Bodorden hallded allt i fra Barnæsku siñe/ Eñ er hñ heyrde ad hñ skyllde selia allt þad hñ ætte/ gieþa þad Fatækum og fylgia sier epter/ þa vard hañ hryggur og gieck i burt. O hvad goodu Bode haþnade þsse faavijse Madur/lijkur var hñ miøg svo þssu Veralldar Sonum er hier talar um̃ i Gudspiallenu/ hvad leinge mæt hñ Aude sijnum ad fagna? Kañ skie ecke til Morguns/ og þo yþergaþ hañ hid gooda Hlutskipted / og liet þeña Veralldar Saur draga sig fra Himnarijke i Satans Valld. Marcus skriþar ad Lausnareñ haþe stadt a þeña rijka Mañ og elskad hañ/ Marc. 10. hvad nockrer wtleggia/ad hñ haþe teked vel a moote hønu/ og haþa þeir nockud til sijns Mals / eñ hvert sem var / DRotteñ miñ / þa sie eg hier þijna Fødurliga Giæsku i þvi ad leita allra Bragda vid Mañeskiuna. Svo elskader þu Saul/ miñ HErra/ a medañ hañ gieck a þijnum Vege/ Svo varst þu med Jehu/allt svo leinge ad hñ tok þitt Eyrende/ Svo mijskunader þu Achab/er hñ klæddest i Seck/eñ ecke er ad furda/ Bern M. hvott DRotteñ hrygdest i Anda og talade svo skoren Ordt til Lærisveinaña hier um̃ / er hañ sa þeña Vesæling adkomeñ Himna-rijkis Dyrum/ falla þadan aptur i Satans Net/ og heþur hañ hier

þært Søñur a Mæl ſitt er hañ ædur talad hafde / ad Omøguligt være under eins Gude ad þioona og Mamona / Matth. 6. Mamon er eiñ veſæll Gud/ og þr hm̃ þioona eiga aumañ Hwſſbonda/ hñ gietur ecke hallded ſiælꝼum ſier kyrru̅/ þvi hverſu opt ſiaum vier ad ſtoorar Fe-Dyngiur hrapa i einu/ ſvo Eiganden̄ veit eckert aꝼ/ ſvo er hñ wtꝼws þegar til vill/ ad Þrælar hañs gieta ecke hallded honum / og ei þoorꝼt þr giøre vid hñ eins z þr i Tyro giørdu vid ſiñ Aꝼgud Herculem/ er þm̃ barſt i Drauma/ ad hañ villde ꝼra þm̃ hlaupa i Herbwderens ſtoora Alexandri/ ad þeir bundu hñ med Hleckium. Þad er eins z Jeremias ſeger um̃ Skwrgoden̄/ Cap. 10. Þeir giørdu þau ꝼøgur med Sylꝼre og Gulle/ þeir ꝼeſta þau med Nøglum og Hamre ad þr miſſe þau ecke / eñ Gud giæꝼe Meñ villdu Hugleida hvad lited þeir haꝼa miſt þegar þeir haꝼa tapad øllu þeſſu/ eꝼ Gud vill ſvo vera læta/ þvi þa haꝼa þr ꝼenged Orſøk til ad varpa allre ſiñe Ahyggiu uppa Gud/ ſem er alleina Rÿkur/ og vill ala þa er hñ elſka/ jaꝼnvel Soꝼande. Þa munde Laban ecke reña epter Jacob/ þo hñ vantade ſyna Afgude. Eg heꝼe talad nockud um̃ þetta Eꝼne ꝼyrer ſkømu/ og þvi vil eg enda med St. Pæls Ordu̅/ er hañ ſeger/ 1. Tim. 6. Þeir ed rÿker verda villia ꝼalla i Freiſtingar og Snørur og margar Gyrnder Heimſkulegar og Skadvænar: Hvad langt eru þeir þa ꝼra Himnarÿke/ ſem alla Reidu ꝼaſter eru i þeſſu Satans Nete/ og er hier aꝼ audſært hverſu miøg ad Fe-Gyrnden̄ og Oꝼmiked Aura-Saꝼn bæge þeim ꝼra Guds Rÿke/ er nælægt eckert añad ſtunda. KOnu Heꝼ Eg MJer FEſta / OG FYRer Þvi Mæ Eg Ecke KOma/ ſagde hiñ þridie. Hañ villde ecke haꝼa ſig undan þeigen̄/ þvi hñ þookteſt Løgliga aꝼſakadur: Hañ ſem Bægarden̄ haꝼde keypt gat læted byda til Morguns ad ſkoda hñ/ og hiñ ad reyna Akneyten/ eñ ꝼyrer þvi ad hier mæ ſkiltaſt ad Brwdkaups Dagureñ haꝼe vered tilſettur / þa vill þeſſe Brwdgume ecke enda mørgum Ordu̅ til ad aꝼſaka ſig/ þar hñ heꝼde til añars Gieſtabods ad ganga/ ſem honum være hvad kiæraſt/ og hañ mætte ecke ꝼor-

ſooma.

sooma. Eckelega lijtur þetta wt fyrer Manligū Doome/ þui DRott eñ hefur boded ad Madureñ skyllde jafnvel yfergiefa Fødur og Mood ur/ eñ samteingiast siñe Egta-Kuiñu/ eñ þo mun þesse eins sekur vered hafa i Guds Auglite og hiner. Nier stendur i Textanum/ epter þui sem eg hñ skil: Ad þeir afsøkudu sig aller med sama Giede. Þad er/ ad hver fra villde hafa sijna Syslan meir metna eñ þessa Kvølld-maaltijd. Nu villde þo Hwsboondeñ einga af þm gyllda taka/ og þui vard sw Alyktunen ad Sijdurstuñe. EINgiñ ÞEIrra MAña Sem BODner VOru SKulu SMAcka MIIna KVÖLLD-MAALTIID. Sw er þa Meiningen/ ad eingeñ Klutur skule oss svo kiær vera / ecke Virdingar vorar / ecke vor Audur/ ecke Fader nie Mooder/ ecke Systur nie Bræddur/ ecke vorar eigen Konur/ sem oss ættu hvad kiærast ad vera / Ja / ecke vort eiged Lijf / ad þad hindre oss fra þre stooru Kvølldmaaltijd / sem hiñ Alvallde Hwss-Fader hefur oss tilreidt i sijnum Syne/ þad vottar Frelsareñ siaalfur skomu sijdar i þissum sama Capitula/ segiande: Ef nockur kiemur til mijn/ og ecke hatar Fødur siñ og Moodur/ og Konu og Børn/ og Bræddur og Systur/ og jafnvel sijna eigen Saal/ hañ kañ ecke miñ Læresveiñ ad vera. Hvad er þetta/ Born M. hañ kañ ecke miñ Lærefveiñ ad vera? Þad er/ hañ skal ecke i mitt Rijke koma. Gud gaf Mañenum Konuna i Fyrstuñe høñū til Epterlætis/ og til ad fiølga Kyne sijnu/ eñ ecke til þss ad hñ skyllde leyfa heñe ad draga sig af Guds Vege/ edur briota a moote Bode sijnu/ þui seger hañ og Devt. 13. Ef þiñ Brooder / Sonur Moodur þiñar/ eda þiñ Sonr eda þijn Dootter/ eda þijn Kona er þu fadmar/ vill koma þier til ad dyrka añarliga Gude/ þa skal þijn Hønd vera hin fyrsta ad þu deyder hana. Eñ skodū nu oss/ Brædur mijner/ mun oss ecke verda vidlijkt og Fødur vorum Adam/ ad bera Skullдena uppa Konuna/ þo þad sie med ødru Moote. Seged mier/ þegar hiñ Volade bidur uñ Hialp/ og hiñ Naudstadde/ keinkiñ vier ecke? Þad maa eg ecke fyrer Konu miñe og Børnum/ ad leggia miked

aþ vid hñ/ añars munu þau kañ skie þara a Vonarvøl. Þegar Guds Eyrende a ad giøra og briootast nockud i moote Satan og hñs Oþsinum/ lætum vier þa ecke Hugfallast / jafnvel þo þr sim̃ Hugprwder vera þykiast/ og segium med sialþum oss: Giøre eg þetta/ munu þr sydañ Konu miñe og Bornum allt Jllt giøra/ eins og Skalkureñ sie ecke i DRotteñs Hende/ og hañ kuñe ei ad vernda syna/ þa er setta allt sitt Traust a hañ. Þegar vier nu þetta giørum/ þa erū vier eingu betre eñ hañ er sagde: KOnu HEþe Eg MJer FEsta Og FYrer Þvi Maa Eg Ecke KOma. Eg vil ecke þaa mier til Orda um̃ þeirra Hioonaband/ sem locka hvert añad til Lasta og Synda / til Agyrne/ Hofmoods/ Oþundar/ Hardydgis/ c. eru Samlynd i þvi/ eñ giæta eckert þrar Elsku sem þau eiga a Gude og Naunganum ad haþa/ ei helldur þra Nattalag/ sem ad i Egtaskapnum bwa samañ eins og Hundar c. Kietter/ edur hiña sem ad søñu eru samañvygd til Hioonabands / eñ lifa þar iñe riettum Skiækiu Liþnade. Langt er þraa ad soddañ Mañeskiur hlyde Postulans Bode/ i þvi ad hallda Egtaskapeñ heidarligañ/ og Hioona-Sængena Oþleckada/ Heb. 13. Og munu þeir þo haþa þykiast þulka Orsøk ad ei kome þeir til DRotteñs Kvølldmaltydar/ þvi þeir hafe Konur sier þestar/ Og kañ eg ecke añad ad segia/ eñ ad þesse Aþbøtun er gylld/ þviad Dioþulleñ helldur med þm̃ Sæng og Sess/ eñ Paulus seger/ 1. Cor. 10. Ad vier kuñum ecke under eins ad drecka DRottens Kaleik og Dioþlaña / og ecke under eins ad vera hañs Bords Hluttakande og þeirra. Take eingeñ svo Maal mitt/ ad eg laste þessa heiløgu Stiett / hun er aþ Gude i Fyrstu Jñstiptud/ Frelsareñ heþur prydt hana med siñe Nalægd / med heñe heþur hañ teiknad þa Guddoomligu Ast / er hañ heþur a siñe Elskuligre Brwdi Christneñe / eñ þad lasta eg/ ad Meñ gleyma Gudi fyrer Lykamans Munad/ og liþa þar iñe þvert a moote hañs Bode/ giørande Hioonabanded ad Fridlu-liþnade margur hver. Frelsareñ vill og ecke Hioonabanded lastad haþa/ þoott hañ sege um̃ hina Gudlausu Verøllo fyrer

Flooded/

Flooded/ ad þr hafe Gipt sig og gipta lated/ helldur hitt/ ad þr voru svo druckner i Munnũ sijnũ/ad þr ei hlijddu Predikun hins Riettlæta Noe. Og er nu svo wttalad um̃ hid fyrra er eg hiet a ad miñast.

Eñ hvad hinu sijdara vidvijkur/ þa er þ margt er oss ætte ad leida til ad taka þessu vegsamlega Heimbode. Hver er sa/ eþ Konungur. eñ bijdur honũ til Borde/ ad hañ þigge þ ecke Allshugar feigeñ/ og munde Osoñur þykia/ eþ hñ dræpe Hendeñe a moote slijkre Sæmd/ eñ hier er ecke nockur Jardneskur Herra/ ecke Asverus/ ecke Baltazar/ ecke Alexander hiñ stoore/ hverra Veitingar urdu a Stundũ Giestunũ ad Hefndar Giefe / Eñ hier er hiñ Almatuge Konungur Himens og Jardar/ sa ed hefur Konungañа Hiortu i Hende sier/ hñ er sedur all ar lifande Skiepnur med siñe Blessan/og allt hvad Jardnesk er Hofd ingiar veita sijnum Giestum/ þad meiga þeir af hañs Orlæte þiggia/ añars væru þeir ecke Megnuger um̃ ad fæda sialfa sig / auk helldur Fiolmeñe svo miked. Ecke sedia Veralldar Hofdingiar nema Lijkamañ alleina / hvers Fylle a stundum verdur ad Sälar Hwngre/ eñ DRotteñ mettar Sáler vorar med svo goodre og heilnæmre Fædu/ ad sa ed hefñar nytur / hañ þeinker lijted um̃ Veralldlegar Kræsingar/ þvi hñ hefur þañ Mat og Dryck/ sem adrer sia ecke/ Joh. 4. Þeir kuña ad hallda eitt Giestabod i heila Viku edur leingur/ sijdañ hwngrar þa og þyrster/ et bodner voru/ Eñ hver sm̃ etur og dreckur af þssũ Vistum/ hañ skal ecke hwngra nie þyrsta ad Eilijfu: Þad skiedur i Hofdingiaña Giestabodum/ad þeir sm̃ ad Veitslunũ eru/verda Mætte sijnum fitternare þegar kallad er hvad best veitt / svo þegar Vijned er roked wr Hofdenu/villdu Meñ þar alldrei vered hafa/ og ecke betala þurfa þ sm̃ til Gooda var giort med þvi Illa/ sem a epterfylger. Eñ i þessu Heimbode munu Meñ alldrei ofmiked eta nie dredka/ þess meir þeir drecka/ þess vijsare verda þeir/Eingañ skal hier Drycktan hvessa til Bræde/ ecke hreyfa hañ til Oþarfrar Mælge/ ecke hvetta hañ til Lauslætis/edur nockurrar Fiblslegrar Hættseme nie Gantaskapar/ sem

alltijdt er/ þvi verr/ i sumra Mañа Giestabodū / eñ hier er Fridur og Fognudur i heilogum Anda/ sæ Fridur/ sæ Fognudur/ sem yfergnæfer allañ Skilning. Eg hefe nockrum Siñum ædur bored mig ad tala i þessare Book uñ þa dyrdlegu Vist Heilagra/ med Gude z hñs Einglum/ og mæ eg medkieña/ ad þar verdur ecke uñtalad af mier a nockurn Veg/ svo sem verdt er/ og ecke af nockurre syndugre Tungu/ þvi ef Madureñ kañ ecke ad siæ Gud z hallda Lijfenu/ svo sñ Drottiñ sagde vid Moysen / Exod. 33. þa munu Meñ ei helldur kuña ad utskijra hvad Vegsamlegt þad sie/ ad siæ hañ svo sem hañ er/ og þeckia hañ svo sem vier erum af honum þeckter. J einu Orde ad segia/ þar uñ verdur ecke añad sagt / eñ þad sem Esajas i 64. Cap. og Paulus/ 1. Cor. 2. hafa lagt oss i Muñ / ad þad hafe ecke Auga sied/ og ecke Eyra heyrt/ sem Gud hafe tilbwed þeim/ er hañ elska/ og var þo Pall uppnumeñ i hiñ þridia Himen/ svo ad lijkast er/ ad einge eñ lifande Mañа hafe giør sied þa Himnesku Vistarveru/ þo mætte hañ ecke med Ordum utskijra hvilijk hun var / þvi hañ segest hafa heyrt þar þau Ord/ sem eingeñ fær utalad / 2. Cor. 12. Hvad seged þier nu / Brædur mijner ? Fiñed þier nockra þa Afsokun i Heimenum/ er ydur gylld þyke til ad hafna þessu Giestabode. Stoorer Hofdingiar læta bera Visternar og Dryckeñ fram̄ i Gull og Silfur Kierum/ þeir hafa marga Rietti/ og ymislegañ Tilbuning/ epter þvi sem Steikarans Kuñatta gietur hræsnad fyrer þeirra Goom/ sem bornir eru/ Eñ hier er ecke nema eiñ Riettur/ ꝥ saklausa Lamb Guds/ hvert ed slatrad er i Jrom Heimsins Upphafe / hañ er steiktur a Krossens Alltare i Guds Reide Ellde/ a þeim Kolunum/ sem bruñed hefur af/ sijdañ Adam braut/ þad eru Synder vorar / sem erum Nydiar hañs/ Hañ er Lækning þeim Siwku / Huggun þeim Angrædu/ Rijkdoomur þeim Voludu / Uppreisn þeim / sem Verølldeñ hefur nidurdreped / Sadning þeim / sem Hwngra og Þyrsta epter Riettlætenu. Hvar fæud þier soddañ i einu Giestabode / Christner Meñ ? Jæ/ hañ er

eins

eins og Esajas um̃ hñ spaaer: Syn þeim Blindu/ Fætur þm̃ Holltu/ Hreinsun hinum Lykþraau/ Heyrn þeim Daufu/ Vppreisa hiña Framlidnu/ og þad sem yfertekur/ Naadar-Bodskapur hinum Fatæku/ hvern Spaadoom hañ þyder uppa sialfañ sig / hia Matth. 11. Heyred þier mier nu/ sem bwed i Lande þessu/ erud þier marger Vitrer? Erud þier marger Forsiaaler? Erud þier marger Gøfuger? Ef eg maa spyrja ydur med St. Paals Ordum/ þier munud segia Nei / ef þier taked Hende i ydar eigen Barm/ og þo hefur hin Guddoomlega Elska laated oss Fatækum Gudspiolleñ boda/ eñ hver giegner vorre Raust? Hver tekur þessu Bode? Hiñ Vyse hroose sier ecke af Skynseme siñe/ Hiñ Volduge ecke af Vallde synu / og hiñ Ryke stære sig ecke af Aude synum/ eñ saa sem vill hroosa sier/ hañ hroose sier af þvi/ ad hñ þecke mig og skilie / ad jeg sie Jehova/ saa ed giøre Goodgirne/ Rietteñ og Riettvyse a Jordu/ þvi þad lykar mier / seger DRotteñ/ Jer. 9. O/ siaaed nu hier/ þier sm̃ hroked ydur upp af þvi/ sem eckert er i spuñed/ eñ forsmaaed þessa miklu Kvølldmaaltyd / ad þar maa ecke stæra sig i Guds Auglite af hinũ mestu Hlutũ/ Vite/ Magt og Audæfum. Eñ hvad skulu Meñ segia vid hina Dramblaatu Hwsgangs Herra vor a medal/ þegar Vitfirringureñ hroosar sier af Danielis Speke/ þegar hañ sem gielur nidurdreped þeim/ sem er Vesælle hønum/ þa ætlar hñ sig Konung vera/ og þoreñ þo ecke ad geispa a moote þeim/ sem hønum maattkare er/ Ef hañ sem eiñhvern Tyma laa vid Hwsgange/ ef hñ/ sege eg/ med Følskum Kaupeyre/ med Þrælslegre Høndlan/ jaa/ med allra Handa Svikum og Þrettũ/ hefur dreiged under sig Gootz Naaunga syns/ og sellt hønũ a Stundũ/ añadhvert syna eigen Þørf edur Faavitsku / þa stærer hañ sig af Þre Audlegd er hañs Framsyne hafe ablad hønum. Þetta er svo Alment og Openbert/ ad ei þarf epter ad grafast/ svo sm̃ DRotteñ seger fyrer Muñ Jeremiæ/ og þetta giør um vier/ sem þo erum af ødrum Þioodum lytils virdter/ um̃ hveria med øllum Rietle maa segia þau St. Paals Ord/ er eg fyrer skom̃u las/ ad

vier

vier erum ecke marger Vijser / ecke marger Forstiorar / ecke marger Gøþuger/og þo tiggiumst vier og tøkilumst Jnbyrdis/ jæ/ hyllumst um þetta Volæde / er vier mille Nanda høpum eins og Gadd-Nestar um Jllt Foodur/ en þad er allra Aumast/ ad þad sem verst er a hinū Farsælu Þioodunum/ er liþa i þeim goodu Løndunū/og þ s m Guds Bracd hvad mest uppæser/ sem er/ ad þar hyrda lijtt um Gud/ og fa sier ei Stundet fyrer Vellystarestar Saker/ad dyrka han sem byriar/ þad sege eg/skilur ecke helldur vid Eymder vorar/ sem þo ættu ad neyda oss in ad ganga til þessa Giestabods / Og svo sem ad Nægternar og allra Nanda Tijmanlegt Epterlæte ætte ad draga adrar Þiooder til ad elska og prijsa Skaparans Giæsku/ Svo ætte og vor Þorþ og Ovbyrgd ad reka oss til ad dæst ad hns Millde/ad hn i øllu þssu heþr unnt oss þrat Sælu/eþ vier hana riett brwkudum/ sem allar Þiooder mættu øþunda oss aþ og alla svo miog epterlangar/s m er Fridur og Roosemi/ En Gud giæþe ad hier vantade ecke allt oþmiked æ/og ad þr sem hia oss eru ødrum Fæte fremre/ þeir ecke hæddu ad Guds Orde/ forsmædu og Oþsæktu hans Þienara/ svo langt er fra þvi/ad þr leite DRottens edur kome þegar þeir bodner eru. Þa VArd HVSSboonden REJdur/ seger Textenn/ Og SAGde Til ÞJONustu MANNsens: Far Þu SNAKlega Vt A STRæte Og GOTur BORGarennar / Og LEid VOLada / VANada / BLJnda Og HALLta HJer Jnn. Þesser munu vera Almwga Menn Gydinga þr ed skipuduſt vid Christi Lærdoom/ þvi færster voru þeir aþ hinum/ s m geingu honum til Handa/ þad er bert aþ Pharisæarana Ordū/ er þeir segdu: Trwer nockur aþ Høþdingiunum a hann edur aþ Pharisæis / en þesse Almwge s m ecke veit Løgmæled er bølvadur/ Joh. 7. Gydingū byriade og fyrst ad Predika Guds Ord / svo sem Paulus og Barnabas vottudu fyrer þeim i Antiochia/ Act. 13. En nær þeir ræku þad fra sier/og hielldu sig Guds Rijkis Omakliga/ þa haþa þeir snwed sier til Heidenna Þiooda/svo s m þar stendur/þvi seger og hier i Gudspiallenu/

ad

ad nær Þiooneñ sagde ad þar være eñ meira Rwm / þa haþe Nwsa boondeñ sagt: Far þu Bt A ÞJODbrauter Og TUNgarda Og NABOga ÞEim NJer Jñ Ad GANga. Nverier munu þesser vera/Brædur mijner? Nema vier heideña Maña Børn/hvetra Fedur voru æn Guds i Neimenum/jæ/ecke vier sijdst sem bwum hier under hinu ysta Neims-Skaute. A off er ad fullu rættur Spædoomur Guds er hañ seger vid Soneñ/ Esaj. 49. Þad er oplijted ad þu siert miñ Þienare til ad upprietta Jacobs Kyn/ og aptur ad sækia þad kapada aþ Jsrael / helldur heþe eg giort þig til Ljoofs heideña Þiooda / svo ad þu siert mitt Njælpræde til Veralldareñar Endemarka. Sim ed þvi og/ þier christner Meñ/ hvilijkañ Kiærleika ad Fadereñ heþur off geþed/þad vier Guds Børn kallader verdum eingu sijdur eñ Rijkisins Syner. Þesse er JESUS CHristur Sonur Guds liþanda/ hañ sem er vor Fridur og gierer eitt aþ bædum / og Gyrdingu Midveggiarens heþur broted / svo sem Paulus ad Orde kiemst / Eph. 2. Nvad er off þa til Nindrunar/ Børn mijn/ad fram ganga til Nædar-Stoolsens? þar vier høþum fyrer hañ Tilgæng fyrer hñ/seger Postuleñ til Hebræos. Trwed mier/ad þad er ecke lijtill Velgiørningur sem vier þeiged høþum i Christne-Bodenu/ Eg vil ei tala um þau gledeligu Umskipte ad vera leyster undañ Satans Vallde/eñ setter i Guds Sonar Rijke / Eñ hitt ætte off alldrei wr Miñe ad lijda / ad hiner Nætturligu Kvisterner eru aþbrotner/ eñ vier iñplantader/ Rijkesens Syner eru wtrekner i hin ysstu Myrkur/eñ vier eigum Kost æ ad sitia til Bords med Abraham / Jsaac og Jacob. O Børn mijn / Eg græthæne ydur fyrer JEsu smru Kvøl og Bloodugar Under / Jæ / fyrer ydar eilijfrar Velferdar Saker/taked Vara a þijsare ydar Kall an/og lijkest ecke hinum i þvi/ ad giøra ydur Guds Rijkis Overduga. Þad er Dæsamlegt ad horþa a hina Alvitru Guds Rædstøþun i sijnu Nædar Rijke/ fyrst sette hñ Þeckingu sijns Naþns svo ad segia midt i Verølldena / þegar þeir ræku hana fræ sier / þa heþur hun færst

ſmæmſamañ Nordurepter þſſare Heimſins Alþu/ſod ad hun einneg er komeñ til vor hiña ytſtu Heims-Bwa / og varla er hina ſo ñu Guds Dyrkun ad þiña nu i Heimenū nema i þſſū Norduſtu Londū. Seg-ed mier nu/ chriſtner Meñ/ ef vier nu forſmæum þſſa Guds Gioþ/ z ei þeckia viliū vorn Vitiunar Tijma / hvert a Gud þa ad fara? Eda þyrer hverium æ hañ ſitt Ord ad Predika lata? A hñ ad fara wt wr Heimenum? Edur Predika lata þyrer Joklunum/ Biarndyrunū / og Refunum i Grænlande? Liltu munar virdeſt mier him morgū hveriū medal vor/ þar Hiarta Mañaña er ſvo fredd/ ſvo Jis kallt vorded / ad þ bradnar ecke vid Guds ſtraungu Hootaner/ ecke vid hñs Nadar Bodſkap/og ecke vid Miñing hins ſijdarſta Dooms/ nær Hefudſkiepn-urnar munu af Hita bradna/ Kiærleikureñ z Trwſkapureñ eru burtu wr Landenu / eñ Agyrne og Fe-Drætlur taka Yferhond/ þeir ſem meiga ſier nockud/ eta i krijngum ſig eins og Birner og Leon / þegar þad tekur ſijna Brad/ og hiner Einfolldu danſa epter þeirra Pijpu/ og ſtockva yfer hvern Þroſkulld til ad uppfylla Hws Drotkna ſiña med Rane. Og þoott vier meigū jata oſſ hverre Þiood Heimſkare/ þa erum vier þo noogu Vitrer i Slægdeñe/jæ/ Falſker eins z Refar. Ein med hinum ſtærſtu Syndum/ hvar fyrer Gud rak ſitt Foolk wt i Herleidinguna/ var Flærðe og Otrwſkapur/ Heyred Jeremjam þar um talande/ Cap. 9. Eingeñ trwe Vin ſijnum/ z eingeñ trwe nockrū Broodur/ þvi ſierhver Brooder er eiñ Svikare/og ſierhver Vinur um-geingſt Falſklegana / og tala ecke Sañleikañ/ þeir kieña Tungu ſiñe ad tala Lygd/og þeir erfida ſig þreytta i þvi ad hondla ſvikſamlega. Seged mier / ef Jeremjas mætte lifna upp aptur/ munde hañ kuña betur ad wtmæla vora Olld/eñ med þſſū Ordū/ Og hvad erū vier þſſ/ ad vier ſkylldum vænta oſſ betra af Gude nær vier uppfyllum þeirra Mæling? Nema vier ydrumſt af Hiarta/og leggium af Klæke þeſſa. O hverſu miked hefur oſſ hnignad/ ecke einaſta i ollum Mañſkap og Hyggendum/ helldur og i Saklepſenu og Rædvendneñe; Hvar er hin

forna

forna Trwfeste / Stødugleike / Rokseme / Vijsdoomur i Raadsiogunum / Nugprijde i Vtreettingunum / Sannsøgle i Ordunum / Reetvijse i Doomunum / sem a Døgum Forfedra vorra var svo miøg lofud og elskud. Þetta høfum vier i Vtlegd reked og førum Dagvejnande / svo ad þeir sem ecke eiga mørg Ar til Baka ad telia / þeir þeckia ei Landed edur Stioornena hia þvi sem hun var / hvert ad synast mætte ad vera eitt vijst Teikn til Vndergangs og Eydeleggingar. Guds Þolenmæde vardveite oss fra Jeremiæ og Ezechielis Tijmum / hverier ed bæder saau Ofarer Gydinga Landz / og bæder miøg svo hørmulega klaga um þessa og þvilijka Stoorglæpe skømmu fyrer Herleidinguna / og meigum vier kannast þar vid / ad Gud hefur bendt Forfedrum vorum med vidlijku Moote / sem eg þo voga ad segia / ad voru miklu betre enn vær. Vtlegd hefur iafnan hallden vered hid mesta Volæde / enn eg veit ei hvad eg segia skal / betra er hvervetna vtlægur ad vera medal christenna Manna / enn ad lifa i þvi Lande / hvar Dygden er fyrer Skømm hallden / enn Klækerner i Forsvar tekner / iafnvel af þeim sem hvad mest ættu ad afstijra vondu Framferde. Nær eg Hugleide þetta / þa get eg ei bundest ad taka under med Jeremia / er hann seger i Guds Orda Stad l 16. Cap. Tak þier ei Konu til Egta / og al ecke Syne nie Dætur i þessu Stad. Þar fyrer / O Guds Børn / taked Vara a Velferd ydar / laangt er sijdan þier Bodskapenn heyrdud / og enn nu er Naadar-Tijmenn / enn eingenn veit hvert þetta Bod stendur leingur enn til Morguns / Legged þvi af alla Illsku og Prettvijse og allann Ohreinleik / enn Jklædest svo sem Vtvalder Guds Heilager & Elskuliger Hiartgrooenne Myskunseme / Goodgyrnenne / Lijtelætenu / Hooglværdenne og Þolenmædenne. Enn hinn Naaduge Gud virdest ad vardveita sijn Børn i Solle þessarar Ogudligu Alldar / svo þau Ostraffanlig finnast mættu a þeim Tilkomu Dege JEsu Christi / Bæn heyre þad goodur Gud fyrer sijns Sonar vthellt Blood og saaru Pijsler / Amen / J JEsu Nafne / AMEN.

Pridia Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 15. Cap.

Þa tijma. Eñ aller Tollheimtarar og Bersynduger nælægdu sig til hañs / so ad þeir heyrdu hönum. Og hiner Skriptlærdu og Pharisæi mögludu og sögdu: Þesse medtekur Bersynduga Meñ / og etur med þeim: Eñ hañ sagde til þeirra þessa Epterlijking / so seigiande: Hvör sa Madur af ydur sem hefur Hundrad Saude / og ef hañ glatar einum af þeim / yfergiefur hañ ecke þa nyu og nijutyger a Eydemörku / og fer epter þeim sem glatadest / þangad til hañ fiñur hañ? Og þa hañ hefur funded hañ / leggur hañ hañ sama (med Fögnude) sier a Herdar / kiemur heim / og kallar samañ Vine og Nabwa / og seiger til þeirra. Samglediest med mier / þvi ad eg hefe miñ Saud aptur funded / þañ sem glatadur var. Eg seige ydur / ad lijka so mun Fögnudur vera a Himnum / yfer einum Syndugum sem Jdran giører / meir eñ yfer þeim nyu og nijutyger Riettlatum / sem eige þurfa Yferbootar vid. Eda hvör er su Kona sem hefur tiju Peninga / ef hun tijner einum / er eige so / ad hun kveiker Lioos / og soopar Hused / og leitar vandlega / þangad til ad hun fiñur hañ? Og þa hun hefur hañ funded / samañ kallar hun Vinkonur sijnar og Grañkonur / seigiande: Samgledjest med mier / þvi ad eg hefe miñ Pening aptur funded / hvöriu eg tijnda. Lijka so og seige eg ydur / þad Fögnudur mun vera fyrer Einglum Guds yfer einum Syndugum / þeim ed Yferboot giører.

Exordium.

E G. Em Augljstur þeim sem ecke spurdu epter mier / Eg em fundeñ af þeim / sem ecke leitudu ad mier / eg sagde: Siaed mig / siaed mig / vid Foolk þad / sem ecke nefnest epter mijnu Nafne / seger Drottiñ / Esaj. 65. Þesse Spadoomur a ad skiliast

stillost um̃ Heidnar Þiooder/ þad Foolk/sem sat i Myrkrunum/og var an Christs/ præskilder Israels Borgara-Riette/ Framande i Sattmalum Fyrerheitesins/ hafande einga Von og Gudlauser i Heimenum/ svo sem Paulus vottar/ Eph. 2. Hvar Postulen̄ meinar alleina þan Fyrerheit/ sem Gydingum voru sier i Lage gefen̄/ svo sem ad þar skyllde uppreisa ein̄ Kvistur af Root Jesse/ og adrer þvilijker Spadoomar/sem hondla þar um̄/ ad Messias skyllde fædast af Gydingū/ en̄ ecke hin̄ Almen̄elegu/sem øllū giefen̄ voru/svo sem þegar Gud hiet Abraham/ ad i han̄s Sæde skylldu blessast allar Þiooder/ Gen. 22. hvad lioost er ecke einasta af hinum mikla Framgange Evangelij / strax epter Himnafor DRottens/er han̄ ad sigrudum Dauda/Diøfle og Helvijte/ took Einvalldz Stioorn i sijne Kyrkiu um̄ allan̄ Heimen̄/ helldur og spaer Gud þar um̄ fyrer Mun̄ Hoseæ 2. Cap. segiande/ Ad Tala Israelis skule verda svo sem Siafar Sandur/hvern eingen̄ giete mælt nie taled/ En̄ svo sem̄ a Døgū Hoseæ var Israel svo langt nidursocken̄ i Gudleysesins Afgrun̄/ ad han̄ villde þeim ecke framar myskuna/ þad þeir ecke smæmsaman̄ Herleidder yrdu / Svo og er ad Ottast fyrer a þessum verstu og sijdustu Døgum/ad Christnen̄/hvería Guds Sonur hefur med sijnu Bloode afrekad/hun meige verda køll ud Lo ruchama edur NADarlaus/ꝫ ad marger hen̄ar syneleger Limer mune verda Konunge Myrkran̄a ad Bræd / nema Men̄ bæte sin̄ Christendoom ꝫ take sier an̄ad Hættalag/ helldur en̄ almen̄elega sijdkast. Snem̄a hoof Brun̄ur Myskunaren̄ar ad auglijsa þad/ad eckert Man̄greinar Alit være him̄ sier/ þegar han̄ took vid Bersyndugum ꝫ Tollheimtu-Mønnum/ hverier ed voru af Phariseis bølvadar Man̄eskiur halldner/og eingen̄ villde med þm̄ Sess nie Samneyte eiga/ En̄ ecke skiede þad þess vegna / ad þeir voru Bersynduger og Tollheimtu-Men̄/ þvi allt ijd er Gud samur vid sig i þvi/ ad ei lijkar hon̄ū Ogudlegt Athæfe/ helldur hin̄s / ad þeim læ hvad mest a / og þegar aller høfdu fordæmt þa/ villde han̄ ecke fordæma/ sem alleina hafde Valld

til/ad Riettlæta. Svo skulum vier og ecke meina/ad vier edur Fedur vorer hafe Myskun hloted af þvi/ ad þeir voru Heidingiar/ þvi Heidingia og Tollheimtu-Meñ leggur DRottenn ad Jöfnu / Matth. 18. helldur epter mikille Myskunseme siñe/ hefur hañ oss Hoolpna giort / svo sem Paulus vottar/ Tit. 3. Þad giorer JEsus hert i þessu Gudspialle med Epterlijkinguñe um̃ hiñ tapada Saud og tijnda Pening. Eñ ef vier afrækium þessa Nad / er oss svo leinge hefur frambodeñ vered/sumũ Forgiefens/kañ skie(hvad Gud næde og betre)þa dyllumst ecke vid / ad vor Doomur mune þess þyngre verda / helldur eñ hiña Natturlegu Kvistaña/sm̃ ad þm̃ helldur tilheyrdu Fyrerheitenn eñ oss. Eg vil wt af Gudspiallenu alleina hugleida i þetta Siñ. 1. Hversu Nadugur ad Gud sie i þvi/ ad leita epter oss. 2. Hversu treger vier sieum i þvi/ ad læta oss fiña.

Styrk oss hier til Giæskurijke Fader med Krapte þijns Anda/fyrer JEsu Christi Forþienustu / AMEN.

Vtleggingeñ.

MEiningeñ i þessum fogru Epterlijkingum hlijder sier i Lage uppa þa / sem Stoor-Synder hafa drygt / eru fallner fra Guds Vinættu i hñs Oblijdu/og þañeg forbroted Guds Barna Riett og hñs Faderne/sm̃ sia ma af Epterlijkinguñe um̃ hiñ fortapada Son/ er i þessũ sama Capitula strax a epter fylger. Nu ef vier rañsökũ vora Lijfernis Hattu/christner Meñ/þa mun eingeñ vera sa af oss / ad ecke fiñe hañ i Samvitsku siñe/ ad hañ hafe Guds Nad Þræfalldlega af sier broted / og ad hañ þar fyrer sie Daudans sekur. Ecke er þad noog/ad vier ei drygium þa Glæpe sem viña til Vtsetningar af Kyrkiuñe / Þad er betra ad vera wtrekeñ af Samkunduñe / helldur eñ fra Guds Nadar Stoole. Margur mun sa iñst i Kirkiu/sm̃ ei munde iñ fyrer Himnarijkis Dyr koma/ef hañ dæe i sama Hættalæge. Hvad vardar um̃ þad/ þo eingeñ vite/ ef þijn

Sam-

Samvitska veit ? Lijted gagnar ad dyliast fyrer Moñū/ þar allt er þo
oped fyrer Guds Auga / Vilier þu þar fyrer sia Guds Giæsku i þvi
ad leita ad þier / og kalla þig Syndugañ til Yd(r)anar/ þa skoda hvar
fra þu fallen̄ ert/ Apoc. 2. DRotten̄ samlijker svoddan tijndre Mañ=
eskiu glotudū Saud/og er þ nærska vel tilfunded/ þvi hñ er sa goode
Hyrder / Joh. 10. En̄ vier forū aller villt sem Sauder/ seger Esa=
jas Cap. 53. og fotū Daglegana. Saudunū erū vier lijker i Ein=
felldneñe og Framfrædenu/ en̄ ecke i Meinleysenu/ Born i Vitskuñe/ en̄
ecke i Hreckvijsseñe/ þvert a moote þvi/ sem Postulen̄ bijdur/ 1. Cor. 14.
Hier ma sia i Gudspiallenu/ ad Madur en̄ hefur halded Hiord siñe a
Beit i Eydemorku ; og hvad mun eiñ Voladur Saudur Guds vera i
Eydemorku Veralldar þessarar/ ef hñ villest fra hinum gooda Hyrd
er / hver ed geingur undan̄ sijnum Saudum. Þegar DRotten̄ var
reidur Jsrael fordum/ og hiet ad wthella yfer hñ Bræde siñe/ þa seger
hañ hia Hoseam i 4. Cap : Ad hañ vilie fæda Jsrael/ svo sem eitt
Lamb a Vijdlendenu / en̄ hvad er eitt Lamb i svoddan̄ Platze / eckert
añad en̄ Brad Vargaña/ og þo er þeim midur fared/ sm̄ med Syndū
og Glæpū hefur giort sig vidskila hiñ Osynelega DRottens Sauda=
Flock/ hverier ad þeckia siñ Hyrder/ og af honum þeckter verda/ Joh.
10. Pad er hin saña Guds Christne og Gofnudur hañs Riett-trw=
adra Barna. O hvilijk er þa Giæska hiñs blessada Hyrders / ad
hañ virdest til ad leita ad svoddañ tijndum Saud. Nakvæmliga
wtmalar DRotten̄ sitt Fodurlegt Hiartalag i þessare Eptterlijkingu.
Ecke yfergiefur Gud hina Riettlatu / ei þarf hañ helldur ad yfer=
giefa þa/ til ad leita ad þeim sem tapadur er/ En̄ uppa þad ad þu vita
meiger/ syndugur Madur/ hversu giarna ad hañ vill ad hiñ Ogudlige
snwe sier og life/ þa jafnar hañ siñe breñande Elsku saman̄ vid þañ
Mañ / sem lætur sier hvad smarast vera til þess sem villt hefur fared/
Ja / smarara til eins af þeim helldur en̄ til allra hiña sem vijser eru.
Þessa Guds Fodurlega Giæsku ættū vier ad lata smellta Hiarta vort/

Þegar

Þegar hañ leitar ad oſſ Daglega i ſijnu heilaga Orde/oſſ ſiñ ad Daglega ſyndgumſt/ og ei vilium nema til Hegningar. Nær giører hañ þetta? Þad giører hañ nær hañ ſyner oſſ i Løgmalenu/ hverſu miøg vier høfum viked af hañs Vege / þegar hañ lætur ſiña Bodorda / ſiña ſtrengu Hootana Þrumu lemia uñ Eyru Syndarans / nær hañ Daufheyreſt vid hiñe Blijdu Rauſt þeſſ gooda Hyrders / og ecke vill lata ſig med Guds Nadar Fyrerheitum leida a hiñ rietta Veg / þad giører hañ nær Syndaranum vid þetta Reidar-Slag Ofbiooda ſijner Glæper: og hñ ſeger med David/ Þar er eckert heillt a mijnu Holde fyrer þiñe Ognan/ þar er eingeñ Fridur i mijnum Beinū fyrer mijnū Syndū/ Mijn Sæt lykta illa og ſtioota af Greftre ꝑ minar Heimſku Saker. Þegar hin fravillta Saudar-Kynd ecke rædur ſier pañeg fyrer Ofbode Helvijtis Þijſla / þa mun Guds Hiarta breſta i hønum ſvo hñ hlijtur hønū Myſkunſamur ad vera/ Jer. 31. Þa mun Chriſti Ande bidia fyrer heñe med Oumrædeligum Andvørpunum / Rom. 8. Þa mun hun og brætt heyra/ Þoott ad þijnar Synder ſieu raudar ſem Blood / þa ſkal eg þær Sniovhvijtar giøra / Og þoott þær ſieu ſem Purpure raudar/ ſkulu þær Ullhvijtar verda/ Eſaj. 1. Og pañeg fer nu hiñ goode Hyrder ad leita epter hinum tijnda Saud. O hvilijk Fødurlig Giæſka. O hvilijk breñande Elſka: O þad Orañſakanliga Afgrūñ DRottens Myſkunar Ydra: Komed hijngad aller þier ſem Erfide dryged / og Þwnga erud þiader / hañ vill Endurnæra ydur/ Matth. 11.

ÞAr Mun VErda MEire GLede i HJmnenum YFer EJnum SYndara/ Sem YDran GJører/ HEldur Eñ YFer NJu og NJutiju RJettlatum / ſeger DRottiñ: Hia hveriū mun ſu Glede vera? Hia Gude og hañs bleſſudum Einglum / Þar munu glediaſt Einglar Fridarens/ Eſa. 33. ad þeir ſia ſitt Erfide hefur ecke forgefens vered/ Þar munu fagna voter Vardhallds Einglar/ſem eru Þionuſtuſamer Andar/utſender þeim/ er Saluhialpena erfa ſkulu/ Heb. 1.

Neh. 1. nær þeir merkia/ ad þeirra Verk færer ſvo goodañ Avoxt/ad þeir fæ aptur bættañ þañ Skada/ er Satan vañ þeim/ nær hañ droo Þridiung Stiarnaña/ þad er Einglaña þeirra Stallbrædra i Aꝥgruñ Myrkraña med ſier/ þa hañ ꝥiell aꝥ Nimne/ad þeir fæ hañ bættañ/ ſege eg/ med Fyllingu Utvaldra Guds Barna/ ſem Yðran giora/þar gledſt Eingell hins mikla Raads/ nær hñs dyra Blood hryn a einum fœrædum Syndara/ſm̄ Yðran giorer/hañ reiknar ecke þau Bondeñ/ þau Noggeñ/þa Nrækana/ þa Nwdſtrokuna/ þañ Þyrne Kranſeñ/ þañ Nrakningeñ/ þa bitru Pyſl og Nelvyſtis Kvaler/ er hañ ſaklaus leid fyrer Þverbroteñ Syndara/ nær hñ ydraſt aꝥ Niarta/ og lætur aꝥ Glæpunum/ ſw Gledeñ yꝥergnæꝥer/ ad hañ heꝥur Saud ſiñ aptur-funded þañ er glatadur var / Jæ / oll Guddoomſins Þreking fagnar yꝥer Apturhvarꝥe Syndarans/ Fadereñ/ þvi hañ Elſkar oſſ i ſynum Elſkulega Syne / Sonureñ / aꝥ þvi hañ heꝥur oſſ Verde keypta/ Neilagur Ande/ aꝥ þvi hañ er Pantur Arꝥleiꝥdar vorrar / þvi ſeger z DRotteñ Noſ. 6. A Myſkunſeme heꝥe eg Þocknan z ecke a Offre/ til hvers Lyknar Ords DRotteñ vyſſade Phariſæunum / er þeir mogl-udu um̄ þad/ ad hañ æte med Tollheimtu Moñum/ Matth. 9. Fared þier/ſagde hañ/og læred hvad þad er/Myſkun vil eg/og ecke Oꝥꝥur/ þvi ei kom eg ad kalla Riettlæta / helldur Synduga til Jdranar/ Og hvad er þ ſem Auglyſe meir Guds Guddoomliga Aſt til Syndarans / helldur eñ þad ſm̄ hier ſtendur i Gudſpiallenu? OG þa Nañ Neꝥur NAñ FUNDed/LEGGur NAñ ÞAñ SAma MEd FOGN-ude A NERDar SJer. Nañ ſlær hañ ecke nie lemur / ei rekur hañ med hardre Nende undañ ſier/ helldur leggur hañ a Nerdar ſier/ þar til hañ nær til Niardareñar/ ad hañ ecke aptur tyneſt. Svo er og Gud vid Syndarañ Rædugur / hañ gleymer ollu þvi ſem undan er fared / hañ ſkilur ecke hiñ villta Saud epter i Rædleyſu og Nugar-Vyle/helldur ſyner honum med Vitnisburde heilags Anda/ ad hañs Syndum ſie kaſtad i Naꝥſens Diwp / ſvo þeirra Miñing ei ſkule upp

koma ad eilijfu. Þessa Gruñlausu Ast wtmalar DRotteñ merke-
lega/ Esa. 46. segiande: Heyred þier mier af Hwse Jacobs / og
aller hiner sem epter eru af Hwse Israels/ þier hverta eg ber i mijnu
Lyfe/ og med hverta eg geing/ Ja/ Eg mun bera ydur allt til Elle-
Daga/ og þangad til þier grater af Hærum verded/ eg vil upphefia/
bera/ og frelsa. Hvad opt lesum vier i heilagre Ritningu/ ad Gud
hafe ydrad þess Illa sem hañ ætlade ad leggia edur hafde lagt a Mañ-
kyned (svo wtmalar hañ sijn brennande Myskunar Ydur epter Mañ-
legum Plagsid) eñ sialldnar skulum vier lesa/ ad hañ hafe ydrad þess
Gooda sem hañ hafde giort/ þvi svo miklu yfergnæfer Naaden Reid-
ena og Myskunsemen Riettlæted/ þar fyrer seger hañ og fyrer Muñ
Hoseæ i 13. Cap. Vm̃ þa Naad er hañ hugde syndugu Mañkyne ad
veita i Christo: Ydranen er huld fyrer mijnu Auglite / þad er/ eg
skal þess alldrei ydrast. O hversu er Gud oss syndugum Mønum
þa Olijkur/ hønũ leidest alldrei gott ad giøra/ eñ oss alldrei ad fremia
hid Illa. Hañ seger him Joel/ Cap. 2. er hañ wteys sijnũ diwpu
Myskunar Ydrum yfer Syndarañ: Eg em Naadugur og Myskun-
samur/ mikellrar Goodgirni/ og sa ed ydrar þess Illa/ hvar hid Illa
merker Guds riettferduga Hefnd yfer Glæpũ Mañaña/ eñ Mañesk-
ian lætur sig svo lijtt ydra fra fwlu Skam̃a er hun reiter hañ til Reide
med. O hvilijk er þa Giæska DRottens/ ecke einasta i þvi/ ad hañ
hefur þolenmæde med Illgiørdum vorum / helldur og leitar epter oss
a allar Lunder / og tekur a moote einum syndugum sem Ydran giører
med allskonar Blijdu. Mikil var Ydran Jonæ Spamañs / og þo
ecke miñe hañs Trw/ ad hañ epter þad hañ hafde jatad Misgiørd sijna/
vogade þo ad lata kasta sier wt i hid brwsande Haf / eñ þo var eñ
stærre Guds Fødurlig Giæska / er hañ sætteft svo braadt vid hañ og
svo algiørliga / ad hañ tilbioo hønum Vist i Hvalfiskiarens Kvide.
Þesse Guds undrunarlega Hiarta-Giæska ætte ecke einasta ad leida
oss til ad sættast vid hañ svo opt sẽ vier hønũ a moote brioofũ/ helldur

er

er þetta ein Obrigðul Huggun fyrer þa sem under sitt Andlat ydrast. Stoorlega hafde Hsse Guds Madur syndgast/ þar ed hñ þeckte Guds Mátt/ og talade vid hñ eins og Madur vid Mañ talar/ Jon. 4. Og sette sig þo upp a moote hañs Bode/ Eñ hañ er svo brædlega tilgaf hønum þessa Hrooplegu Synd/ mun hñ ei bæde kuña og vilia forlata þier þÿnar Illgiørder/ ef þu ydrast fra af Hiarta/ þoott ei hafer þu langañ Frest til Ydranar/ varla mun nocke Syndare vera meire Hmska vidkomeñ eñ hañ var þa/ og þo vogade hañ svo a Guds Myskun/ ad hñ sagde/ Cap. 2. Eg em wtkastadur fra þÿnu Auglite/ eñ þo skal eg ecke lata af ad horfa a Mustere þÿns Helgedooms/ Hvert var þad Mustered ? Þad var Guds Myskunar Hiarta/ hvar var þad ? Þad var jafnvel i Fiskiarens Kvide/ Tat þier þvi sagt vera/ ad þu ert alldrei i þeim Stad staddur / hverke a Sioo nie Lande / hverke i Vatns nie Ellds Boda/ad ei sie hañ þier Nadugur nær þu af Hiarta fridmæl-ist vid hañ/og i einu Orde ad segia/ þar er Mustere hañs Guddooms sem þu akallar hñ i Anda og Sañleika/eñ þessa Guds Nad att þu ecke ad brwka til ad draga sialfañ þig a Tálar / svo sem þu villder hafa þad fyrer Lÿfs Akkeri Saluhialpar þiñar/ad Gud hefur epter sumum leitad alla Æfe þeirra / eñ funded þa kañ skie ecke fyrr eñ a Daudastunduñe/ og lagt þa svo sier a Herdar/ og bored iñ a Land lif-ande Maña. Ertu þar fyrer Ráangeygdur þoott hañ sie Goodgiarn? Þoott hñ hafe svo vid nockra giørt sem nu er mællt/fra Orsaka vegna sem hañ sialfur veit/ Er hañ þar fyrer skylldugur ad giøra eins vid þig/ sem forsmáer Rÿkdoom hñs Langlundar i Opstrauste hañs Nad ar af þvi þu veitst hñ er Myskunsamur. Spamadureñ er eg strax umgat/hañ var Guds Madur/hañ þeckte bæde Guds Giæsku og hñs Riettlæte / og þo hønum yrde þad a ad syndga svo stoorliga / þa vard hønu þad og fyrer ad ydrast strax sm Gud liet hañ þeckia Synd sÿna/ eñ þier mun bágara um ad giøra svo sktoota Ydran sm alldrei þeinkt-er nema um Glæpena / og hverneg þu kyñer þeim sem best i Verk ad

koma/ Þad hender Guds Børn ad þau falla i stoorar Synder/ añad° hvert aþ Gæleyse eins og Moises/ aþ Bræddræde eins og David/ aþ Dilla eins og Petur/ Þetta skiedur þegar Vilieñ rædur fyrer Skynsem∘ ena/ Andeñ lætur sygrast aþ Holldenu/ eñ þau ydrast aptur aþ Hiarta/ þau væta sijna Sæng i Tarum med David / og græta beisklega med Petre / Eñ sa Gudlause heþur einga Hogld/ hañ þeinker ei añad eñ hverneg hañ mæige hinu Illa framkoma / og eyder øllum Sælar og Lijþs Kroptum til ad fylla Gyrnd sijns illþwsa Hiarta. Þoott nu ad Guds Fødurlig Ast til Mañkynsens sie jaþnan bwen til ad taka vid Syndaranum/ nær hañ snyr sier til Yþerbootar/ þa kañ eg ecke ad segia / ad þess Hattar Mañeskium mune vera liett um Apturhvarþ/ þvi Guds Raust er miøg svo hardtølud a moote þeim/ er hañ seger: Mich. 2. Vei þeim sem hugsa Ranglæted/og þeim sem stunda uppa hid Illa i Sveþn-Hwsum sijnum/ad þeir vilie framkvæma þad þegar byrter / nær sem þad er i Vallde þra. Sicæ nu þeir til sem æsetta ad temia sier þvilijkt Hugarþar allt fram̃ i Daudañ/ hvert þeir mune eiga Hlut i þessarre Guds Giæsku / um̃ hverta eg læt nu ad svo støddu wtalad vera / jaþnvel þoott hun alldrei wttølud verde/ edur neogliga prijsud um̃ alla Eilijþd / og vil svo koma til hins sijdara er eg hiet um̃ ad Ræda.

Soo er nu Gud Nædugur til ad leita epter oss/ sem eg heþe sagt/ Eñ hversu erum vier nu audvellder til ad læta oss þiña ? Gud hroops ade a Adam/ er hñ haþde syndgast/og sagde: Hvar ert þu? Og eñ nu hroopar hñ a oss Daglega i sijnu H. Orde/ nær vier ad Dæme þssa vors Fødur brioot̃u hñs Skipaner/ þad fæũ vier ad þiña i hñs Tiju Laga Bodordum/sim̃ vier aller læra eigũ/strax a unga Alldre. Adam z Eo va føldu sig / er þau merktu Guds Raust i Aldengardenum/ eñ strax sim̃ hñ kallade Mañeñ vid Naþn / þa ansade hñ og jætade Synd sij° na. Svo er þ eñ nu fyrer oss/ ad a Vngmeñis Arum vorum heyrum vier ad soñu Raust DRottens i hñs Løgmæle/vidlijkt og Adam þi° eñ

eñ aþ hñs Ferd um̃ Aldengardeñ/ eñ þa verdur oſſ þad þyrer/ ad ſkyla oſſ a medal Eikaña/ þ er i Fæviſku Barndoomſins/og meinū ad vier kuñum ad dyliaſt þyrer Gude/ Eþ vier gietū duleſt þyrer þm̃/ ſem oſſ er tiltrwad/ og vid oſſ eiga um̃ ad vanda/ ſvo er nu Spilling Nattur-uñar þræbær i þvi/ ad lata ſig ecke þiña af Gude/ þoott epter Mañ-enum ſie leitad/ eñ þeſſ være Oſkande / ad þegar vier erum komner til Vits og Ara/og Gud kallar oſſ med Nafne/ad vier þa ecke Attlerar værū/helldur breytitum epter Fødur vorū i þvi/ad dylia ecke lenge med oſſ Synd vora. Þu munt adſpyrta hvad þad ſie/ad Gud kalle eiñ med Naþne/ þ kalla eg ad vera/ nær hñ i ſijnu Orde ſtraþþar þær Synd-ernar/ ſm̃ þu ert ſekur i / eñ þu villt ecke vid þær kañaſt/añadhvert aþ. þvi / ad þu kallar þad litla edur einga Synd / er þu vel mætt þeckia Synd ad vera / edur og ad þu ert ſvo Forherdkur i þm̃ ſtooru Syndun-um/ſm̃ aller Glæpe kalla/ad þu ecke Jdraſt þeirra/ Vaneñ er vordeñ ſvo rikur i þiñe ſpilltre Nattkuru / ad þu ei þecker Armood þiñ z Fa-tækt i Guds Auglite / edur ad Gud er ſvo ſmar i þijnū Augū / ad þu ætlar hñ mune ecke forſma þañ ſm̃ hñ Vanvirder/ 1. Sam: 2. Þeg-ar Meñ haþa nu Grein aþ einhveriu þeſſu / erum vier þa ecke nærſta forvellder til ad lata oſſ þiña? Þegar vorer þyrſtu Forelldrar / aþ Syndrñe til ad þeckia hid Jlla/ neyttu þeſſ Avaxtar/ er þm̃ bañadur var / þa hlutu þau Oſk ſijna / eñ þ fyrſta Jllt er þau þecktu / voru ſiælþ þau og þra Fatleyſe. Aþ þeſſare þyrſtu Syrnd hiñs þyrſta Mañs / er iñſmogeñ til allra Maña nockurskonar Þorſte til ad vita þ ſm̃ Jllt er/ hvadañ þleſtar Odygder og Leſter ſpretta / eñ þeſſ være Oſkande / ad þyrſt vier einu ſiñe hoþum rakad i þetta ſpillingareñar Nattalag/ad oſſ þa yrde hid ſama þyrer/eins og vorum þyrſtu Forelld-rum/ad vor Augu lyktuſt upp/ſvo vier þecktū ſiælfa oſſ z vora Blygd-an/ vorn Veikleika og vora Orbyrgd / og ad vier ſtadþaſter værum i Ugleidingu þeſſarar vorrar Omyndar / þa munde hiñ goode Hyrder ecke einaſta ſiña oſſ tijnda Squde/helldur mundū vier leita hñs And-

litis strax sem hañ kallar / hañ munde breyta vid oss eins og þau / og
klæda oss/ecke med Skiñ-Klædum eins og Forelldra vora/ helldur med
þm̃ Riettlætis Kyrtlenum/er hañ wtvegade oss þegar hañ Nwdstettur
var: Eñ fyrer þvi ad vier erum svo Toomlæter i slyku/þa fylger þad
a epter/ad vier sneydū Himeneñ þeirre Glede/ sem hñ hefur af einum
Syndara/sm̃ Ydran giører/og siælfa oss þeirra Samneyte sm̃ i hønū
bwa/ þar vier kioosum helldur ad eta Drafed af Svyna Tryglenum/
ja/ ad hverfa aptur eins og þau til Leyrvelltuñar/ helldur eñ ad leita
til Hybyla vors Fødur/ og mettadet verda med Abraham / Isaac og
Jacob af Nægtū Guds Nwse Eilyfiegana. Þegar eiñ Syndare yd-
rast af Hiarta / og lætur af Glæpunum/ þa kallar DRotteñ ad hañ
hafe Saud siñ funded / Eñ hversu tregkomed ad sie til þess mørgum
Mañe / þad er audsied af Glæpunum / sem Heimureñ er fullur af.
DRotteñ seger fyrer Muñ Zophoniæ Cap. 3. er hañ talar um̃ þa
Nad/er hañ heiter ad veita oss i JEsu Christo: Eg vil um̃breyta
Vørum Foolksins/ad þær sieu hreinar/og skomu þar epter seger hañ:
Epterleifar Israelis skulu ei Ranglæted fremia/ og þeir skulu einga
Lyge mæla/og i þeirra Muñe skal ei følsk Tunga finast. Þesse dyru
Spadoome Ord/heyra og vorum Tydum til/og mun ei þrioota þar til
Verolld þrytur / þvi svo leinge hefur Frelsareñ lofad/ ad vera hia oss.
Eñ hlusted til hverneg DRotteñ i þyssū Ordū wtmælar hiñ Andlega
Israel/christner Meñ. Munu þeir vera af þvi Sauda-Nwse/sem
lasta Gud med Orde og Verke/ þeir sm̃ eckert Lof syngia hønum med
Muñe sinum / þeir ed falska Eida viña vid hañs hrædelega Nafn/
liwga/baktala/ rægia og brugga Svik med Twngu siñe sinū Brood-
ur/sm̃ med Guds Sonar Bloode er Endurkeyptur? Langt er fra þvi/
þeir eru eingu sidur an Guds i Heimenū/z fiarlæger Israels Borgar
Riette/ helldur eñ hiner versta Heidingiar / um̃ hveria Paulus talar/
Rom. 1. Giøred þvi Ydran i JEsu Nafne / O þier hin frælsuwnu
Børneñ/og leited DRottens a medañ hñ er ad fiña/svo þier af hønū
fundner

fundner verded. Eckert er þ sem meir hindrar Gudrækne vora/ helld ur eñ Vndandrættur Jdranareñar / hverneg kañ Guds Ast i honum ad bwa / sm ei Daglega lætur sig þ angra / ad hañ hafe svo Nádugañ Gud styggdañ/ hver ed i svo mørg Ar hefur leitad a allar Lund er epter hñs Velferd / og viliad leida hañ med Giæsku siñe og Ryk doome siñar Polenmæde til Apturhvarfs. Vier heckiū ad søñu Glæpe vora/ vors Guds Føðurlegt Hiarta kemumst vier og vid / i þvi / ad lyda þa. Vier jatum og vitū/ ad ei verdur þeirra Sekt burttekeñ/ nema þeir verde med heiskū Tarū affvegner / eñ hversu fáer eru þeir ed giøra svoddan Ydran/ sem þeim ad nockru Leite meige sambioda. Vær erum nære þvi eiñs Lynder z Guds Foolk/epter þad Gud hafde leidt þa aptur wr Herleidinguñe/ uñ hveria skrifad stendur/ Hag. 1. Þetta Foolk seger: Þar er ei komeñ Tyme til ad byggia Hws Drottens/ eñ hañ seger: Er þar Tyme til ad þier skulud bwa i Þiliudum Hwsum/ og þetta Hws skal svo standa i Eyde? Oss hefur hiñ goode Gud af Omælañlegre Giæsku siñe frelsad fra Dioful sins Herteknin gu i Endurgietningar Laugeñe/ eñ hversu treger erū vier og hiskner i þvi/ad uppbyggia hañs Kyrkiu/sem er vort Hiarta/med Endurnyung vors iñra Mañs / eñ fyrer voru Jardnesku Hwse berum vier nooga Vmhyggiu/ eg meina Kroppeñ/ þañ Nam Sálareñar/ þar hun sem er Hwsbondeñ fer þo i øllu Reideleyse. Eñ hvad seger DRotteñ uñ sitt Foolk skømu sydar i sama Capitula: Þier sæed miked og safn ed litlu iñ/ Þier eted eñ eingañ Vegeñ til Sadnings/ Þier drecked og verded ecke druckner/ Þier klædest og verded þo ecke varmer / og sa ed Laun tekur/ hañ leggur þau i rifeñ Siood/ Sama hender þa hálf christnu a medal vor/ þa Volgu/uñ hveria Guds Ande talar i Open beringar Bookeñe/Cap. 3. Þeir vilia ad søñu Guds Børn heita/eñ þo forgiefens/nema þeir brioote nidur þa Satans Capellu/J hverre hiñ gamle Adam þioonar hønum / og er hañs Prestur þar iñe/ Eñ bygge Gude eitt nytt Mustere i syñū Limum med sañre Trw/lifande

Trw/

Trw/Saluhialplegre Trw/ hver ed verke fyrer Kiærleikann. Þeir sia miked / Þeir lesa Guds Ord / heyra þad / enn þo med hangande Hende / þvi safna þr litlu inn/ svo varla nockud þar af verdur geymt i Korn-Hlødu Hiartans/ þeim til Nota nær a þarf ad hallda. Þeir eta og drecka Holld og Blood DRottens/ enn ecke til Sadningar/ miklu helldur til Fordæmingar. Christo hafa þeir ad sønnu Jklædst / enn af færtsig honum aptur med Gudlausu Athæfe og þverbrotnu Hiarta Lage. Þeirra Christendoomur er frosenn og hefur eingann Náttur-ligann Varma / og þau Laun er þeir meina sig ad hafa fyrer Lijking sinna goodra Verka/ hver þeir giøra sialfum sier til Hrroosunar/ enn ecke Gude til Dyrdar / þeim hella þeir i rifenn Stood/ þvi hin sanna Aud-mykt Hiartans er langt þar fra/ og svo Trwen/ an hverrar Omøgu ligt er Gude ad þocknast. Breytum ei þanneg / christner Menn/ breytum ei þanneg / helldur latum oss ydra þad sem undanfared er / Sundur-kremium vor Hiørtu med Angre og Trega an Hræsnes / og ecke umm Stundarsaker/ helldur Alvarliga / Jdugliga og Dagliga/ þvi Dag-lega Syndgumst vier / og vinnum avallt til Hegningar / annars mun Christendoomsens Nafn ad eingu gagna oss / eckert Heyrn Ordsens/ og eckert vor Kyrkiu-Gangur / vorar Olmusur/ nie ønnur Goodverk/ helldr mun þ verda eins og DRottenn seger fyrer Munn Haggai/Cap. 2. Spyried Prestana ad/ ef nockur ber helgad Kiøt i sijnu Kapu-Skaute/ mun hn heilagur verda? Hverium Prestarner svørudu Nei/ Og enn sagde hann/ Ef nockur sa sim Ohreinn er af Daudisle/ snerter eitthvad þvilijkt/ hverium þr svørudu: Þad mun Ohreint verda. Sama mun framkoma vid þa sem ei ydrast af Hiarta / og eru svo volger og toomlater i Verke Salar sinnar/ þad Orded er þeir heyra/Guds Lijk-ame og Blood er þeir medtaka / Bænernar er þeir þlapra wt af Munn-enum / Kyrkian i hvørre þeir birtast fyrer Guds Augum munu ecke helga þa/ miklu helldur þar þeir eru sialfer Ohreiner/ og ecke þvegn er m Laug sannrar Ydranar/ þa munu þr vanhelga þessa helgu Dooma

til

til Fordæmingar sier og eilijfrar Glötunar/nema þeir betur vande Ydran sijna og Apturhvarf fra Syndunum / eñ vid þessu dauþheyrast Meñ almeñeliga/jafnvel þott pad sie Guds eigen Raust i allre Kienninguñe/Svo tregt veiter heilogum Anda ad koma oss i Leitena/þegar hiñ goode Hyrder ad oss leitar. O hversu lieft giora Meñ sier Ydranar Verked ? Vier meinū ad Lygar/ Stuldur/ Hoordoomar/ Gudlaster/ Meinsære/og hiner verstu Klæker og Skañer/sm̄ Dieþulleñ fær tilbwed i Vantrwareñar Börnum/ verde med einu Tære afþvegnar/og jafnvel þott ei sie þ svo miøg af Gruñe Hiartans/Eñ Ninive Borgar Meñ grietu Synder sijnar i hella 40. Daga. David sem var hiñ kiæraste Guds Vinur/hñ griet þo beisklega i Seck og Osku. Nebuchadnezar mætte afþvo sitt Ranglæte med sio Ara Ydran. Eñ hvad meinar þu þier byrie ad giora / sem ert þier svo margra Synda medvitande/og þo eru þær fleire sem þu ecke veitst/ ecke manst/ og ecke athugad hefur/og sumar kañ skie hallded fyrer litla edur einga Synd/ eñ ert þo ecke viss uñ/ad þu hafer svo længañ Frest til Ydranar/sm̄ ad Fiolda Glæpaña sambioode. Mun þier ei þorf a ad læta þig fiña af honum/sem öllū Stoorsyndurū/ Tollheimtumoñū og Pwtum hefur til sijn boded ? Reid þig ecke uppa Olmusur Phariseaña/jafnvel þott Olmusur sieu af Gude skipadar / pad heiter ad vilia kaupa Saattmalans Blood. Med Ydran og sañre Trw a hiñ Krossfesta verdur pad feinged / eñ ecke med Femunum / þvi öll Veröllden med allre siñe Dyrd er lieftare eñ Fis hiæ einum Dropa Guds Sonar Bloods / og duger eckert til ad Endurkaupa Sæl Mañsens/ svo sem Frelsareñ vottar / Marc. 8. Lat þier þar fyrer allra mest hier uñ hugad vera/þa munu hin wtvortis Verken sialfkrafa a epter fylgia. Ydranen og Trwen eru þær tvær Hendur/ er þu ætt ad breida a moote þijnum Lausnara / nær hañ fiñur þig Villuræfande a Eydemörku/ gior svo / þa munt þu Leidetamur verda til allra goodra Verka / þvi sa sem hefur plægad Hiarta sitt med Mi̅ñingu siña Illgiorda / hañ

mun skirrast vid/ ad vinna þad til hinnar raudu Vellingar/ Gen. 25. er hinn slæge Bragda-Refur Dioþullenn vill kaupa hanns Frumgietningu med/ad standa wt ad nyiu slyka Plagu/er Syndenn hafde ablad honum/ edur ad pynast eilyfflega i Helvyte ad ødrum Koste / og hann sem trwer a Guds Son / og er viss umm ad honum eru svo margar Synder uppgiefnar/ hann elskar meir enn svo/ad hann læte sier pinast hns Boðord þwng/er hann svo heitt elskade/ad hnn bar alla Guds Reide/þa hnn var Saklaus kvalenn fyrer hanns Synder. Veit eg ad hvorugt þetta stendur i voru Vallde: Eingenn kann til JEsum ad komast nema hns Fader drage hann/Joh. 6. Og hier stendur i Gudspiallenu/ ad Madurenn hafe leitad epter þessum tynda Saud. Svo leitar JEsus ad þier / þad munde hnn ei giora/ nema honum være Alvara ad hialpa þier/ Hann leitar ecke Forgiefens ad neinnn/nema þm sem ecke vill læta sig pinna/ eins og Pharisæi og Skrifftlærder/ þar fyrer leitade hann ad Tollheimtumonnum og Bersyndugum / sem voru tapader Sauder / þvi hann var komenn til ad frelsa þ sem tapad var. Hann leitade ecke leinge ad Mattheo/ ædur enn hnn liet sig pinna/ ecke ad Zachæo/ ecke ad hinne Bersyndugu/ ecke ad Hoorkonunne/er hann afleyste i Musterenu/ eingnn af þssnn bægdu Syndernar fræ ad læta sig pinna/Enn Pharisæi mootstoodu H. Anda / Act. 7. Þvi geingu og Tollheimtumenn og Pwtur inn i Guds Ryke þar sem þr voru wtrekner. Madurenn took þenna Saud a Herdar sier/ hvar fyrer? Þvi ad hnn hafde svo leinge rækad i Villunne/ad hann hefur ei siælfur ganga kunnad. Svo giorer og Gud vid Syndarann/af þvi vier megnum eckert Gott af siælfum oss ad hugleida/ aukhelldur ad fram̄kvæma/ þa ber hann oss a Hondum sier/ eins og eirn Madur ber sinn Son/ sagde Moyses umm Guds Foolk i Eydemørkunne. Nu þar vier høfum svo Nædugann Gud/ ad hvar sem Syndenn yfergnæfer/ þar yfergnæfer þo Nædenn miklu framar / og svo milldann/ad hann vill siælfur giefa oss Krapt ad þocknast sier/þa læt alldrei Synd þyna svo vaxa þier i Augum / ad þu efest umm hanns Myskun/

Myskun / nie vantreyst svo þijnu Mattleyse / ad þu ei strax fylger honum epter / þvi hűs Kraptur er i breiskű Mattugur. Satt er þ/ ad DRottine mislijkar Bondskan svo miøg / ad eingeñ Slutur er oðrű svo gagnstædur/ Batned er Elldsins Binur / og Blþureñ Saudaña/ hia þvi Natre / sem Gud heþur a þvi Illa / añars munde hañ ecke haþa uñed þad til ad forlijka Neimeñ vid sialþañ sig/ad oþursella siñ Eingieteñ Son i svo bitrar Kvaler/ þetta lætur hañ oss skilia er hañ seger: Þo ad Moyses og Samuel stædu frame fyrer mier/þa være ecke mitt Siñe til þßa Foolks/ Jer. 15. Eñ hier er ecke Moyses nie Samuel / DRotteñ miñ / hier er eiñ fatædur Syndare/ ein ørmædd Sal/ Eiñ Narmþrængeñ Ande/ Eiñ tijndur Saudur/er þiñ Sonur heþur þo aptur funded/hver ad er meire eñ Moyses og Samuel/munt þu burtkasta honum/ DRotteñ/ nær hañ frambber þad dijra Giallð/ er hűs Frelsare lauk fyrer hű a Trienu? Fiærre sie þad þier/Bruñur Giæskuñar/ sű ecke villt Syndarans Dauda/þad sie langt þra þier/ Konungur alls Landsins/ad þu skraþþer hiñ Gooda med þeim Bonda/ sagde Abraham: Eñ eg em goodur vordeñ / þegar Sonar þijns Blood er wtrußed i mitt Tara-Flood/ þ er langt fra þier/sű eingañ villt burtu reka þañ ed til þijn kiemur/ad þu later mig ecke niota hűs Bæna/sű þu burtkrakst þegar hű kvaldest þ mijnar Synder/eda munt þu taka Giolld aþ bædum ockur? Og þvi skyllda eg þa et lata mig siña/nær miñ Hyrder leitar ad mier/ þoott Synder mijnar væru stærre eñ Sodomæ og Gomorræ Synder/ þvi mun eg vantreysta mier ad bekra miñ Liþnad/ til ad þylgia honum epter / þar eg megna alla Slute med Paulo/ þyrer hañ sem mig Mattugañ giører Christum/ Phil. 4. Og er viss uñ / ad hvers eg bid Fødureñ i hañs Naþne þad mun hañ veita mier? Joh. 15. Þegar eg kiem þyrer Mangarans Bord/þa em eg þo ecke viss uñ / ad eg þae þad mig gijrner / Jaþnvel þoott eg haþe noog þyrer ad giallda/stundum skorter hañ Voruna/ stundum verdo Meñ ecke Kaupsatter/ og þad ber til / ad añar bijdur meira eñ eg / vid þ vi sem eg þala/ eñ þegar eg kiem þyrer þijnar Nadar Dyr/ HErra miñ/ þa er ecke

hætt vid þvi/ ad eg fare Erendeslaus. Þeſſ eru ecke Dæme/ ad þær
Bæner/ ſem eru i Himeneñ ſendar/ hafe koomar aptur komed/ eg kaupe
þar med Skortinum / nær eg hefe eckert af ſiálfum mier fram ad legg
ia/þa fæ eg alla Hlute fyrer alls eckert/ þar breſtur ecke þad hver gyrn-
eſt / þvi þar eru Nægter Guds Hwſs / þar ſkal eingeñ hlaupa i Kaup
vid mig/þvi þar er noog fyrer alla/ eins fyrer Manasſem/ſvo ſem fyr
er David/eins fyrer Ræningiañ a Kroſſenū/ſvo ſm̄ fyrer Guds Mood-
ur under Kroſſenum /eins fyrer þañ ſem ecke hefur Erfidad nema eina
Stund / Svo ſem hiñ er bored hefur Hita og Þwnga Dagſens / nær
Meñ biooda þad med Sundurknoſudum Anda og Trwudu Hiarta/ ſem
alleina fyrer Gude gyllder/ þad er hañs Sonar Forþienuſta/ J hverium
honum velþocknaſt. Honū med Fødur og heiløgū Anda ſie Lof/
Pryſs/ Ryke og Magt / Styrkleike og Dyrd/ Fra þvi
nu er og ad Eilyfu / A M E N.

A Jons Meſsu Baptiſtæ.

Gudſpialled / Luc. 1. Cap.

OG þa ed ſa Tyme var komeñ / þad Elizabeth ſkyllde
fæda/ og hun fædde Son. Og er Nagrañar heñar og
Frændur heyrdu þad / ad DRotteñ hafde miklad Myſk-
un ſyna vid hana/ſamgløddust þeir heñe. Og þad ſkiede/
ad þeir komu a hinum ættunda Deige/ad umſkiera Sveineñ/og nefndu
hañ ſyns Fodurs Nafne Zacharias. Eñ Mooder hañs ſvarade
og ſagde: Ongvanveigeñ/helldur ſkal hañ Johañes heita. Og
þeir ſøgdu til heñar: Þar er þo eingeñ i þiñe Ætt/ſem ad heiter þeſſu
Nafne. Eñ þeir bendtu Fodur hñs/hvad hañ villde ad hañ hiete.
Eñ hañ beiddeſt Knefa-Spiallds/ ſkrifade og ſagde: Johañes er
hañs Heite. Og þeir undruduſt aller. Eñ jafnſnart laukſt hañs
Muñur upp/og Tunga hañs leidrettiſt/og hañ talade lofande Gud.
Og Otte kom yfer alla þeirra Nagrañа / og um̄ allar Fiallbygder i
Judæa vydfrægduſt øll þeſſe Ord. Og aller þeir ed þad heyrdu /

ſettu

seitu þad sier i Hiarta/ og søgdu: Hvør grunar þig ad þesse Sveirn verde? Þviad Hønd DRottens var med hønum. Og Zacharjas Fader han̄s fylltest af Heiløgum Anda/ spaade og sagde: Blessadur sie DRottenn Gud Jsraels/ þviad han̄ vitiade og giørde Frelsan sijnu Foolke. Og han̄ uppreiste oss eitt Hialpar Horn/ i Hwse Davids Þioons sijns. Só sem han̄ hefur talad fyrer Mun̄ sin̄a Heilagra Spaaman̄a/ fraa Alldødle. Han̄ frelsade oss fraa Ovinum vorum/ og af Hende allra þeirra sem oss hata. Han̄ giørde og Myskun-semd vid Fedur vora / og min̄test a sin̄ Heilaga Sattmaala. Og a þad Sære er hn̄ foor Fødur vorum Abraham/ ad han̄ giæfe oss þad. Ad vier leister af Hende Ovina vorra/ þioonudum hønum aan Otta / J Heilagleika og Riettlæte fyrer hønum sialfum / alla vora Lijf-Daga. Og þu Sveirn munt kallast Spaamadur hin̄s Hædsta / þviad þu munt fyrer ren̄a Auglite DRottens/ ad tilbwa han̄s Vegu. Ad giefa han̄s Foolke Skilning Saaluhialparen̄ar/ i Fyrergiefningu Synda þeirra. Fyrer Myskunar Ydur Guds vors / i hverium han̄ vitiade vor Upprune af Hædum. Ad lijsa þeim sem i Myrkrum og Daudans Skugga sitia / til ad greida Fætur vorar fram̄ a Veg Fridarens.

Exordium.

SJa eg mun senda min̄ Eingel fyrer mier/ sa ed tilreide Vegen̄ undan̄ mier/ seger DRotten̄ hia Malach. 3. Cap. Ad þesse Spaadoomur hlijde uppa hin̄ fyrsta Nyia Testamen-tesins Spaaman̄/ Johan̄em Skijrara/ hvers Min̄ing vier i Dag holldum/ Þad er audvitad af Vitnisburde sialfs Frelsarans/ er ritadur stendur hia Matth. Cap. 11. hvar han̄ berlega þijder hin̄ sa-ma uppa han̄/ þad er og liooft/ ad eins og Morgunstiarnan geingur undan̄ Sooluñe / svo ran̄ þesse Guds Vinur undan̄ sijnum HErra/ Lausnara Heimsins. Han̄ var ædur gieten̄ i Moodurkviide/ og ædur i

Heimeñ fæddur/ þvi lyser Eingelleñ/ er hñ bodade Moodr DRottens Gietnadeñ/ Luc. 1. Med þessum Ordum: Sia þu ad Elizabeth Frændkona þyn hefur og Barn gieted i Elle siñe / og þesse er siötte Manudur heñar/ sem kollud var Obyria. DRotteñ var i Heimeñ fæddur af hreiñe og Oflekkadre Meyiu/ og þoott þad være hid mesta Furduverk / sem Gud hefur nockurn Tyma giort i ollu Natturuñar Rijke/ þa var og þad miøg svo undarlegt / ad Johañes var aleñ med þeirre Konu/ er svo miøg var til Ara komeñ. Johañes skijrde med Vatne til ad bwa Christo Veg/ s m epter̃ kom og skijrde med H. Anda og Ellde/ Matth. 3. Johañes hoof siñ Lærdoom med Ydranar Predikun/ og Fyrergiefningar Syndaña/ þar hañ sagde: Giored Ydran/ þvi Guds Rijke er nalægt / Þetta var og Iñtaked i ollu Christi Lærdome/ er sijdañ a epter fylgde/ z svo mun þ verda allt til Enda Veralldar/ Þvi sagde hñ fordum vid Læresveinana: Luc. 24. Svo er þad skrifad/ og svo byriade Christo ad lijda / og upp aftur rijsa a þridia Dege/ og predikast læta i hyns Nafne Ydran z Syndaña Fyrergiefning hia ollum Þioodum / hver Nadar Bodskapur ad eiñeg er til vor komeñ. Nu giefur Frelsareñ þessu hyns Forgongu Mañe þañ Vitnisburd hia Matth. Cap. 11. Ad hañ sie meire eñ nockur Spamadur. Og mætte þ synast/ ad DRottens Alvijsa Forsiá hafe sett þetta stoora Lioos i ondverda Christs Kyrkiu/ þad er i Fordyre Nyia Testamentesens/ til ad syna ollu þm/ sem þar iñe eru/ edur iñganga villa / hversu veglegt ad sie Embætte Forlykunareñar/ sem Guds Þienurum er tiltrwad. Vil eg þvi a þessare blessudu Nattho taka mier fyrer Hendur ad yfervega. 1. Hversu Virdugleg ad þra Þioonusta eige af ollu halldeñ ad vera. 2. Hversu miøg þr eige siálfa sig ad vanda. Hiálpa oss hier til goode Gud fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingeñ.

OG þu SVeiñ Munt KAllast SPamadur HIsts HÆrsta: Þetta Embætte var miøg svo Veglegt a Døgu Gamla Testamentesens/ svo þ fylgde Kongdoomenu a stundum. Moyses var

Spámadur/og þo Hoþdinge yþer Guds Foolke/David var Konungur yþer ollū Jsraël/og þo Spæmadur/sm̄ liooſt er aþ hn̄s Psalmum/ Þeir voru og mieg ſvo Tignader aþ Gudhræddū Konungum / ſvo var Nathän i Hævegum hia David/Hazaria hia Aza Konunge/z Esajas hia Ezechia. Nu eru þ Guds Kiennemen̄ i Nyia Teſtamentenu/ ſem ꝼdur voru Spæmennerner / þvi þetta Ord ad SPæ/merker ecke alltiid ad ſegia fyrer Okomna Hlute/ſvo ſm̄ giordu þr a Gamla Teſtamenteſins Dogū/ helldur i þvi/ ad plytia Guds Eyrende og vijdþrægia hn̄s Naþn. Hver mun gieþa mier/ad allt þetta Foolk kynne ad ſpæ/ ſagde Moyſes/ Num. 11. Syner ydar og Dætur munu ſpæ/ſagde Joel Cap. 2. Þad er/Gud dyrka/loþa og vegſama. Johannes Baptiſta verdur hier neþndur Spæmadur ens hæſta/z þo gietur ecke um̄ þ/ ad hann haþe fyrerſagt Ovordna Hlute/ DRottenn ſeger/Ad HAnn Sie MEJre Enn NOckur SPæmadur/an Eþa medal annarra þſſ vegna / ad aller Spæmenn ſpædu til Chriſtum/ en̄ Johannes bendte til hn̄s med Fingrenum/ og ſynde Mönnum Guds Son Holldenu Jklædd ann. Hanns Epterkomendur eru vorer Kienneþedur/ þeir boda oſſ JEſum Chriſtum deꝼnn fyrer vorar Synder / og uppriſenn oſſ til Riettlætis/ þeir ſyna oſſ hann i Ritningunū fyrer Augunū aþmꝼladann med ollum hn̄s Aſtgioþū og Velgiorningum. Hver er ſw Foorn Gamla Teſtamenteſins/er jaþnaſt meige vid hn̄s dyrmæta Holld og Blood/ ſm̄ hn̄s Þienarar wtdeila i heilogu Alltareſins Sacramento/hvert er Valld ſvo miked a Jordu/ſvo ſem ad leyſa Syndena hiꝼ þm̄ ydrande/ og ad binda hana hiꝼ þm̄/ ſem ecke vill ydraſt nie aþ henne lꝼta/ Joh. 20. Sied þa/Brædur mijner/ hverſu Veglegt ad er þetta Embætte ſm̄ þo aþ morgū Onꝼra verdur litels meted. Ecke took Spæmanns Embætted ſvo mikla Virding aþ Valldſtioornenne/ þoott eg fyrer ſkommu ſegde / ad Gud heþde ſæmt hana med þvi / nær honum ſro likade. Hverutveggiu eru hn̄s Vm̄bodsmenn a Jordunne/og eiga henni þar inne ad þioona/ epter þvi ſm̄ hann heþur hverium boded/ Þar voru

og bleſter aþ Gamla Teſtamenteſins Spámøñum/ ſm̃ eingeñ Mikel-Meñe voru fyrer Heimenum. Eliſæus var frá Ploognum tekeñ/ Jeremjas var Unglingur / þa hañ var kalladur/ Amos ſeger i ſiñar Bookar Cap. 7. Ei var eg Spámadur og ecke Spámañs Sonur/ helldur var eg Nauta Hyrder / og leitade epter Morberium/ þvi tekur þetta Veglega Embætte eingañ Myndugleika aþ nockurs Mañs Perſoonu/ Ætt/ Atgiørþe/ Rijkdoome nie ødrum Veralldar Hlutum/ þar i er øll Sámdeñ foolgeñ/ ad þeir eru DRottens Þienarar/ Allur Rijkdoomureñ/ ad hañ vill vera frá Arþur/ Num. 18. Allur Myndugleikeñ i þvi/ad þeir eru Rádsmeñ hañs Leyndardooma: Og er þ ecke lijted / Børn mijn / Hver ſem ælijtur þad Okomna meir eñ þad Nærveranda. Eg þykeſt vita/ad þar er eingeñ aþ ydur ſá er ei hallde Guds Soñ alls Heidurs verdugañ. Eñ hvad ſeger Chriſtur vid Poſtulana ? Hver hañ forſmáer ydur/ hñ forſmáer mig. Ad vijſu er þad ſatt/ ad vorer Kieñeþedur ná ei Tánnum þangad/ſem þeir hoþdu Hælana/ſvo ſm̃ vier pløgum ad ſegia. Miked ſkorter oſſ a vid þeirra Hugprijde/Þolenmæde/Kiærleika/Bindinde/Røkſeme/og adrar Kieñemañlegar Dygder/þo eru þeir ſamt Chriſti Þienarar/og þeir ed vaka yþer Sálum ydrum/ nær þeir giøra ſitt Embætte/ epter þeirre Rád/ ſm̃ þeim veitt er/med Koſtgiæþne: Mun þvi Chriſtur ecke hallda þañ Saklauſañ / ſem vanvirder hañs aumaſta og veikaſta Þienara/ þvi hañ ſtendur og fellur ſijnum Herra. Eg vil nu i þetta Siñ ecke ſá mier til Orda/hverſu vier eigum þa ad elſka og virda fyrer þeirra eigen Perſoonu/ þvi eg heþe einhverju ſiñe ædur uñ þad talad/ þm̃ er þ og fyrer miñſtu ad þeir aþ ydur dæmder verde / edur aþ Mañlegum Dege/ DRotteñ er ſá/ ſem dæmer þa/ 1. Cor. 4. Þeirra Ovirding hia Møñunum er þm̃ Heidur hia Gude/ þad Hatur/ ſem Verølldeñ leggur a þa/ablar þm̃ Elſku i Himnenum. Sá Aþdráttur/er þeim ſkier i ſijnum Tekium/hañ verdur Rijkdoomur i Guds Fehyrdſlu/eiñ Peningur/ ſem þa vantar hier/ ablar Hundrad Peninga þar/ eñ uñ

hiñ

Hitt vil eg nu tala / ad þier ecke forsmæed þeirra Þionustu / þoott
þeir sieu lijtilmootleger i ydar Augum sumra hverra / þad er Kienning-
arnar og Ordsens Predikun / þvi ef þier svo giøred / þa forsmæed þier
ecke þa / helldur þann sem þa sende / Og ef þier hated þa fyrer Sann-
leikann / þa hated þier Sæler ydar / og stofned þm̃ i hinn mesta Voda.
Eg bid ydur Brædur / seger Paulus / 1. Tess. 5. Ad þier þecked þa
sem erfida a medal ydar / og standa fyrer ydar Auglite og kienna ydur /
ad þier hafed þa Ypermæta kiæra fyrer þra Verks Saker. Hvert
er þad Verked / christner Menn ? Þad seger oss Zacharias hier i Gud-
spiallenu / Ad TJLbwa HAnns VEgu / hvers þa ? HJnns ALLra
HÆrsta / Þess Drottnarans / nær hann kiemur til sijns Musteris /
sem er þitt Hiarta / þad er / nær hann krefur þess / og hin heilaga Gud-
doomsins Þrenning vill þar inngæanga og Vistarveru hiæ þier giøra.
Til þess eru Guds Þienarar setter / Seg mier / eru þeir þa Ills verder /
fyrer sitt Verk / nær þeir giøra þad trwlega / og vilia fæ þier svoddan
Gieste til Nysingar ? Enn þetta skilst ecke hinne vantrwudu Kynslood /
hun er eins og Skiækian ; sem Terentius getur umm i Skrøksøgunne /
eins og hun sagde umm hinn Dramblæta Stridsmann / ad ei hefde leyfst
vid hann ad tala / nema þad sem hann hefde ædur fyrermælt. O jæ /
taled þad sem oss er þocknanlegt / epter þvi sem Eyrun klæia. Er
ecke þad hid sama sem DRottenn seger hiæ Amos / Cap. 2. Þier haf-
ed fyrerboded Spæmønnunum / segiande : Þier skulud ei spæ : þesse Guds
Madur mætte og af þvi segia / Amos. 7. þegar Amatzia Jeroboams
Prestur i Bethel sagde vid hann : Þu Siæande / far burt i Gydinga
Land og et þar Braud / og Spæ þar / enn hallt ecke æfram ad Spæ i
Bethel / þvi þad er Kongsens Helgedoomur / og hans Hws. O þier
Villudijr / þegar Leoned Øskrar / hver mun ecke skielfast ? Og þegar
DRottenn skipar / hver mun ecke Predika / Amos. 3. Enn hm̃ skipar
svo opt sem ad hm̃s Þienarar sia / ad ydar Glæper og Ogudlegar At-
hæfner taka Yfirhønd / Enn hver af hans Trwlyndum Þienurum

mun skielþast fyrer ydar Opocka edur Reide-Svip/ nær Meñ eru viss-er um̃ hañs Vinættu/ J hvers Hende þier erud / eins og hid forna Spamañsens Bellte / sem þo alldrei hafde i Voit komed. Eg skal giora mijn Ord i þijnum Muñe svo sem Ello/ eñ þetta Foolk svo sem Tre/ þau er hañ eyder / seger DRottení fyrer Muñ Jeremjæ Cap. 5. Eñ þad Orded/ sem Gudhrædder DRottiens Þienarar hafa i Muñenum/ þad er og hañs Ord. Eñ svo sem þad ad Jerusalem ecke strax uppbrañ vid Spamañsens Ord/ samt var Bal-Elldureñ ecke langt i burtu. Svo vite hiñ Gudlause Heimur / sem ecke vill leysa þessum Ellde Jñgang i Hiarta sitt / til ad breña þar upp Sorp og Endeme Holldlegra Gyrnda / vite hañ / sege eg / ad hiñs eilijfa Loga mun skam̃t ad bijda/ sem um̃ Alldrer mun breña þa / nema þeir ydrest af Hiarta. Aller lætumst vier til Kyrkiuñar koma/aller heirum vier Orded/ z brwkum̃ Sacramentin/ z svo sem ein Herme-Kraka giorum oss Læte i Christendoomenum/ Eñ nær vier þetta hvad mest giorum/ þa Gud giæfe/ ad ecke ætte heima hia sumum af oss þad sem DRottiñ seger um̃ Juda fyrer Muñ Jeremiæ/ Cap. 5. Þar fyñast Rangsnwner Meñ a medal mijns Foolks/ þr sem liggia til Lægis/og setta Snorur fyrer Foolked ad veida þad/ svo sem þad Fuglareñ giorer med sijnum Veide-Brellum/og þeirra Hws eru af Prettum full/eins og eitt Fugla-Bwr er fullt af Tal-Fuglum / þar wt af verda þeir Megtuger og Rijker/Feiter z Frialsleger/þeir fara med Illsku-Þor/ þeir hallda eingeñ Rettinde / þeir framkvæma ecke Malefne hiñs Fodurlausa / og þad luckast þeim. Og Almwgeñ er a Stundum ecke betre ad sijnu Leite. Þad er ad sönu Grætlegt til ad vita / ad heiler Safnader heyra svo margar Predikaner / svo margar Amiñingar af Guds Orde/eñ þegar Meñ krefia ad þr giore Grein a Trw siñe/þa er varla Tijnde hver/ sem kuñe ad giora þad svo sem christin um Mañe byrjar/þad er eins og eiñ Okuñugur Hlutur fyrer þeim/og eins og Draumur Nebuchadnezars/ Dan. 2. er hañ sagde: Ad Orded

ed vere horped sier. O hversu lited er petta ad virda Embætte Forlijkunarenar? Pu seger/ ad Orded sie horped pier/ pu gieter pvi ecke i Minne hallded/med pessu dæmer pu sialpan pig/ Barn mitt/eingen er svo Minnisslioor/ad han ap svo morgum Predikunum/svo morgu Forsolum/hvar hid sama verdur optsinnis yrekad/ad han ei giete svo mikid minnst/ ep han vantar ecke Eptertektena/ sem ad duga meige honu til Sæluhialpar/ helldur vallda pvi Umsvip Veralldarenar/ og Holldliger Pankar/ad Men ecke Itreka med sialpum sier/edur bryna fyrer sijnum Bornum og Hiwum pad sem sagt hepur vered / Pvi kiemur Diopullen og stelur Ordenu wr Hiartanu / svo under eins og pu flygur wt wr Kyrkiunne/ svo flygur p wt Huga pier. Nær mun Tungl komu Hattijden lijda ad vier kunnu ad selia Fædsluna/ sogdu Gydingar fordum / Amos. 8. En pess være Oskande / ad nockrer Gærungar segdu ecke i Hiarta sijnu / nær pr under Guds Orda Heyrn sitia / nær mun pisse Ord-Snapur hætta/svo vier meigu para ad stiemta oss med vorum Lijkum? Hversu vel verdur Predikunar Embætted virdt ap svoddan Bitsiola Mannestium? Giæted pss / christner Men / ad pau Dijren voru i Gamla Testamentenu einasta hrein kollud/ sm ad joort eudu / sin pu og til / ad pu helger Hotijdardagen / en hverneg verdur han helgadur? Ecke er einn Dagur ap sialpum sier odrum helgare / helldur verda peir svo epter Guds og Yperallosens Bode/ en pu helgar hn/ ep pu helgar sialfan pig/ ecke einasta med pvi ad heyra Guds Ord/ helldur og hinu/ ad Itreka pad med sialpum pier / er pu heyrt hepur /. og vellter pvi fyrer pier eins og Dijren Foodrenu i Maganum og Munnenum / og vilier pu til pulls hallda pvi og alldrei sleppa / pa breit epter pvi i Lipnadenum. Lat pad vera hia pier svo sem eitt Moot/ hvar i Giorder pijnar japnan steyptar sieu/ pa mun pad vera svo sm Stapur sa sm a Bookfell er ritadur/og pijnar Giorder munu hroosa pier/ svo sm eitt Blæte wr Gull steypt/og nær pu svo gioter pa kalla eg ad pu af Alvoru virder og elsker petta heilaga Forlijkunarenar

arenar Embætte/ Og hvod stodar pad Manenn/ad hann Orded heyre/ nema hann alldungis legge pad uppa Hiartad/ og lise par epter/ edur mun petta heilaga Embætte vera Innstiptad fyrer Sida Saker/edur eiga Guds Pienarar ad vera ydur eins og Born/ þau a Strætum sætu og kolludu til hinna: Vier hofum fyrer ydur i Pijpur blæsed/og pier hafed ecke dansad/ vier puldum ydur Harma vora/og pier hafed ecke grated? Luc. 7. Peir Guds Ord heyra Athugalaust/ og ecke hyrda umm ad færa Avoxt par af/ Þr draga sialfa sig Magnlega a Tælar/ ecke einasta i þvi/ ad pad mun rijsa upp i Doomenum a mote peim a sijdasta Dege / Joh. 12. hvad po er hid skielfelegasta/ og vill giora Þra Fordæming miklu hrædeligre enn Sodomæ og Gomorræ/ helldur eru peir Darliger i þvi/ad peir lita Eyru sijn til ad heyra hann Hlut sem peim er hinn meste Leide æ / alleina til ad hræsna fyrer Monnum / og hafa Þss po eingen Not i Þssu Heime/ sim er Þra Himnarijke/ enn eilijf Giolld annars Heims/ svo sim eg fyrer skommu sagde. Giæted ad hvad pad er/ sim Zacharjas seger frammveges umm þenna unga Svein: OG TIL Ad GIEfa HANs FOLKe SKILNING SALV-hialpareñar Til FYRERgiefningar SYNda pEIrra. Til þess hinn: sama eru ydur og Kiennendurner setter/ Br. M. ecke pad/ ad peir giefe ydur Skilningen helldur enn Johannes. Hann skijrde med Vatne alleina/Svo giora og peir/ Pæll mæ planta svo sem hann vill/ og Apollo vokva/ 1. Cor. 3. Enn pad er po forgiefens nema ad Gud Avoxtenn giefe / enn samt fæda peir Sæler ydar a þot heilnæma Lijfsins Orde/sem ad er Krafftur Guds til Sæluhialpar ollum peim sim trwa/og pegar Guds Ande samteingest þvi i rett trwudu Hiarta/ þa kann Manneskian ecke ad fara a Mis vid pad / ad vaxa epter full-komnum Mæler Christi Alldurs/sem Paulus ad Orde kiemst/Eph. 4. Og þyker mier svo sem ad hann ecke miog elske Sælu sijna/sim ecke vill pad vinna til ad henne hoolped verde/ad þiggia Naudsynlega Upp-fræding af Preste sijnum / og heyra hann i Guds Stad talande med

hinne

hiñe meſtu Athygle: ecke liggia Syndernar miøg þwngt a hønum/ ſm̃ ad ecke med allre Smlar og Lijfs Audmykt og chriſtelegũ Vnder-bwninge framkiemur fyrer Gud i Skriptarſtooleñ/ til ad þiggia aff hønum Kvittun Synda ſiña fyrer Medalgøngu hañs Þienara/ Eñ Gud Naade/ ad þar er varla nockur Hlutur ſa/ ed ſumer Meñ hafe a þvilijkañ Vidbiood/ ſvo ſem a þeſſare Heilſuſamlegre Þioonuſtu/ ſvo nær ed añadhvert Hræſneñ edr Otteñ dregur þa under Guds Orda Heyrn / þa er þad ſvo ſem þeir ættu ad ganga til Pijſlar / adgiætande þad lijted/ad þeir eiga þar ad fiña Saalum ſijnum Foodur/ſo þr mege umflyia eilijf Helvijtes Pijſler. Eñ ſeged mier þo/ef Cain/ Achitho-phel / Judas og hiñ rijke Sælgiætingur mættu eiga Koſt a ad hverfa wr Kvølunum/ og ſitia under eiñe Predikun/ mundu þr ecke kalla þad hiñ ſtærſta Velgiørning/ z Oſka ad ſu Predikun alldrei þryte/hvilijkur Daaraſkapur er þa ad fraſælaſt þad medañ Naadartijmeñ er / fyrer hvert Madur gietur kvittur vorded vid þær Oumrædeligu Pørniung-ar/ er þeir nu þijnaſt i. Hlijded þvi Rauſtu Hroopandans i Eyde-mørku / giøred Ydran / þvi ad Guds Rijke er Nalægt / þackũ Gude/ ad hañ hefur ecke ſendt oſſ Eingla af Himne til ad fræda oſſ/hverra Nalægd vier mundum ei ſtandaſt / helldur ſynduga Meñ vora Lijka / þar fyrer ſa ſm̃ elſkar Saalu ſijna / hañ elſke ſiñ Saaluſorgara / og þigge hañs Þioonuſtu med allre Hoogværd og Vndergiefne / og er þ nu ſvo um̃ hid fyrra wtalad.

Af Johañe hafa aller Chriſti Þienarar þad fyrſt ad læra / ad forſmaa Heimeñ med øllu þvi ſem i hønum er / og ſierdeilis Aud og Mañvirdingar. Johannes var noogu Ættſtoor / Burder hñs voru til þeſſ/ ad hñ kuñe ad verda rijkur Høfdinge medal ſijns Foolks: Fad-er hñs var eiñ Kieñemadur / ja / ecke eiñ almeñelegur Kieñemadur/ helldur af Rod Abia (ſvo ſm̃ Lucas hier um̃ ſkrifar / Cap: 1.) hver ed var hiñ attunde medal Nidia Eleazars Aarons Sonar Hofud-Preſts / ſvo ſm̃ þar um̃ maa leſa i Cronicu Bookareñar 24. Hañs

Mooder Elizabeth var og af Aarons Dætrum/ svo sem Lucas einnig vottar/ hverium Ætlid ad Kiennemanns Skapurenn fylgde/ sem var ein stoor Tign medal Gydinganna. Nu þoott hann være svo Ættgøfugur/ sem sagt er/ þa wtvalde hann helldr ad þioona Gude i Eydemørku/ helldur enn ad bera Tign Fedra sinna. Ad vÿsu er þ satt/ Brædur mijner/ ad eingenn er skylldugur til þess/ad hafna øllum Tÿmanlegum Munum/eins og Johannes/ þvi hann var sier i Lage kalladur til þessa Embættis. Gud hefur breytt Vægdarsamlega vid oss/ og leyft oss ad bwa i Landenu medal Brædra vorra/og hafa þess Not/er hann og Konunguren hafa oss wthlutad/enn þo ecke ad seilast þar frammyfer. Johannes yfergaf alla Nlute fyrer Christi saker/ þ sama giørdu og hans Postular/ svo sem Petur vottar/ Matth. 19. Enn þess være ad Oska/ad ei fyndust þeir a medal vor / sem yfergiefa Christum fyrer Veralldlega Nlute/þessu vil eg til þeirra viked hafa/er lijtid edur eckert hyrda umm sitt Embætte/enn eru aller sockner ofann i Fiar, Ploog og Aura: Safn/ brwkande jafnvel sijns Embættis Myndugleika til sijns eigenn Abata/ enn ecke Christs Kyrkiu til Eblingar/svo hætt er vid/ad þar finnest eins marger Judæ Lijkar/þeir ed selie sinn Herra fyrer fæeina Peninga/svo sem Petri Stallbrædur/ þeir ed yfergæfu alla Nlute hanns vegna/og ad þ mege vid nockra segia / er DRottenn talar hia Micheam Cap. 3. nær þeir hafa ad tiggia med Tønnunum/þa hroopa þeir Fridenn/enn þeim sem ecke lætur uppi Munn fra/boda þeir Strijd. Þeir eta Synder mijns Foolks/ seger DRottenn fyrer Munn Hoseæ Cap. 4. og þeir reisa Hug sinn vid fra Ranglæte. Med sama moote talar DRottenn umm þessa Leigulida og umm Daglaunarann/ Devt. 24. er hann seger þeir reise Hug sinn vid Launenn / og er þad nærsta vel sagt / þvi einn Hyrdulaus Kiennemadur / nær hann hefur þ hann eta skal/þa skeiter hann lijtid umm Foolksins Synder / þvi reiser hann Hug sinn alleina a moote Laununum/enn leggur ad litlu hans Ummboot edur Frammfør / sem hann þiggur Launenn af / og fagnar jafnvel af vondu Athæfe / ef Syndarenn vill

þad

þad leysa med nockru Prestsens Gagne/ giorande svo Bethel ad Betháwen/þad er/ Guds Hws ad Niegooma Hwse. Eingeñ brwke þ fyrer Aþsokun/ad hañ neydest til þvilijkt ad giora fyrer Vaneþna og Fatæktar Saker/ Hver er sa aþ ydur/ad hañ læte aptur Dyrnar/fyr er eckert/ edur kveike a mijnu Alltare fyrer eckert? seger DRotteñ vid Kieñemeñena/ Mal. 1. Svo mæ og uñ oss segia / Eingeñ er sa ed þioone Christo Okeypis/þoott ei sieu margra Laun svo rijkleg/svo sem Kyrkiu þienarana i Gamla Testamentenu/og vante hier nockud. mun þad Þusundfalldt apturgialldast i Vppristu Riettlætra / edur hvad mun verda aþ þeim Laununum/er þier ætled ydur aþ Christo þ ydar Starf? eþ þier taked þau fram fyrer Hendur a henum i þessu Lijfe / Trwed mier til/ad þ mun ecke verda audvelldt/ ad vera Judas hier/ eñ Petur þar/og er þa betra hier lijted ad haþa/og þar fullrijkur ad vera/eþ añ adhvert vera skal/Fyrer þvi lætum oss þ sagt vera/ er Johañes sagde Striijdsmoñunum þeim / Er komu til hañs Skijrnar / og þad þess helldur/sem vier erum Christi Striijdsmeñ/Giored eingum Oþrijke/og þreiked eingañ/ helldur vered ænægder med ydar Mæla/ Luc. 3.

2. Þad Añad sem Guds Kieñemeñ eiga ad nema aþ Johañe/ er hañs skynsamlegt Vandlæte i hañs Embætte/ þar komu til hañs Skijrnar Tollheimtumeñ/Luc. 3. sem halldner voru hid versta Foolk/ þeim sagde hañ med Hæglæte/ ad þeir skylldu eckert giora fram yþer þad sē boded være: Þar komu til hañs Striijdsmeñ/þm sagde hñ og med Spekt þ sama/er eg fyrer Skomu umgat: Eñ þar komu og til hñs Skijrnar Pharisæi/sem halldner voru hiner Vijsustu/hiner Neiloegustu/og Saducæi/hiner Riettlætustu/ Þsser voru einger Smæltngiar/ þvi allt Foolked hnie ad þessum tveñum Flockum/voru og marger Hoþdingiar Gydinga aþ þm / Eñ aþ þvi ad þr voru Hræsnarar/þa vogade þesse Guds Madur ad segia vid þa: Þier Nodrukyn / hver heþur kieñt ydur ad umþlyia tilkomande Reide? Giored þvi verduga Avoxtu Ydraneñe/ og seged ei med sialþum ydur/ Abraham hoþum

vier

vier fyrer Fødur: Hañ vogade ad segia hinum Gudlausa Herodi Konunge/ Þier byriar ecke ad hafa þijns Brooodurs Egta-Kvinnu. Teliande munu þeir nu vera medal vor/ Brædur mijner/ sem svo alvarlega tale til þeirra / er sig kalla Hofdingia a medal vor/ Jafnvel þoott ad Misjmijden sieu svo morg i Fare sumra þeirra/ ad ecke þurfe Sioonhagañ Mañ til ad þeckia þau. O Gud vere oss Lijknsamur/ z giefe ad Meñ villdu til þess hugsa/ hversu Landed er fullt af Syndvirding: Agirnd/ Ranglæte/ Gripdeillder/ Foroktun Guds / Forsmaan hañs Orda / Lauslæte / Hatur til Naungans / Lygar og Roogur ganga Skyunum hærra og hroopa i Himmeneñ / svo ad nærre þvi syneft liggia/ ad hiñ Almattuge mune ytreka þau Ord fyrer Eyrum vorum / er hañ i Fyrstu talade vid Ezechielem / Cap. 7. Haf Snoruna til Reidu / þvi Landed er fullt af Hofud-Giorningum/ og siialf Borgeñ af Oþrijke / og þetta verdur þo añadhvert ecke / edur med hangande Hende straffad/ af þeim / sem þo eiga ad giora Reikning hinum Alvallda Doomara fyrer Saal hiñs Ogudlega a sijdarsta Dege / allra sijdst hia þeim/ sem Megtuger eru/ jafnvel þoott þeir añadhvert sieu fremster i Flocke/ bæde ad æfa þvilijkt/ edur og ad forsvara þa ed þad giora. Þier seged/ þad gyllder ecke/ ei ad sijdur heyra þeir oss eins og Dvergmaal Fiallaña. Eñ haad vited þier af þvi/ Brædur mijner? Hafed þier til þess reynt? Hafe þier hlijdt Bode Paals i þvi/ ad kalla i Akafa og vægia ecke/ ad straffa/ Ogna og amiña i Tijma og O-Tijma/ med allre Þolenmæde? 2. Tim. 4. Nema þier svo giored/ þa vited þier ecke hvad Gud kañ fyrer ydar Þioonustu ad wtfetta. Atled ei til ad þ sie noog/ ad leggia Hendena a Ploogeñ/ eñ lyta svo aptur til þess/ sem til Baka er/ þeir ed svo giora/ eru ei hæfer til ad leida sialfa sig nie adra til Himnarijkis. Gud vill ecke læta hætta vid sitt Verk þoott lijted morkest. Skodum Dæme Eliæ/ skodum Jonæ Dæme / Gud vill læta sitt Ord Vondum og Goodum Predika/ svo þad añad-hvert frelse edur fordæme. Heyred hvad hñ seger vid Ezechielem / Cap. 2.

Cap. 2. Eg mun senda þig til þra/ og ad þu seger þeim: Svo seger DRottenn/ hvert helldur þeir heyra þad/ edur þr Mootstødu veita/ þvi þeir eru eitt þverbroted Hws/ Ottast ecke/ þoott þeir sieu mootviliuger og þirnum vaxner/ og ad þu bwer a millum Høggorma. Enn Gud giæfe/ ad Otten edur Fieggirnen hiellde ecke Sverde Andans i Skeid-unum him oss æ Stundum/ svo Menn ecke Vanhelgudu Gud fyrer eitt Hnefa Bygg-Miøls / og eitt Bita Brauds/ og saumudu svo Kodda under hvern Armlegg/ eins og hinar følsku Spaa-Konur giordu under Jerusalems Eydeleggingu / Ezech. 13. til ad teikna þar med Frid/ hvar þo eingenn Fridur var. O Brædur mijner/ þvi skylldum vier þo hrædast þa riwkande Elldebranda? Og ecke miklu framar hinn lif-ande Gud? Hvers Vmmbod vier a Hende hofum/ latum oss heyra þad hann seger vid Jeremiam/ Cap. 1. Vert ecke Ottaslegenn fyrer þeirra Auglit/ ad eg ei sundurmerie þig i þeirra Auglite/ hvert er þa nu betra/ ad sion Skælkenn ygla sig / og hann fæe þo eingu til Vegar komed / ellegar ad mæta Guds Oblijdu / og ad hann sundurmerie oss ad þeim æ-sæendum? Gud kann ad troda Andskotann under Fætur hins minsta Befalings/ sem honum treyster/ og giører Verk sijnar Kallanar i hans Otta / aukhelldur þa smaa Pwkana / sem vier hofum ad beriast vid/ upphefium þvi vorar Radder sem adrar Basunur / segium Israel til sinna Synda/ og Jacob til sinna Misgiørda/ svo ei verde þra Bloods af oss krafest a hinum mikla Dege alls Holldz / nær hver einn mun hafa noog med sijnar Synder/ þoott ei giore hann sig Hluttakande i annarlignn.

3. J þridia Maata hefur Johannes med sijnu Dæme kiennt oss/ ad vier skulum vera Arvakrer og Kostgiæfner i Lærdoomenum / hans Kyrkia var Eydemørken/ þvi Jerusalems Mustere hofdu þr giort ad Ræningia Bæle/ hann foor i kringum allt þad Land er laa vid Jordan/ og Predikade Skijrn Ydranarennar til Fyrergiefningar Syndanna / Luc. 3. Vt þangad foor til hans Jerusalem og allt Gydingaland/ svo sem Mattheus vottar/ Cap. 3. Þetta var stoor Sookn/ Brædur mijn-

er/ fyrer eiñ Mañ / og skulum vier ecke meina / ad hañs Verk hafe einasta vered ad skyra/ þvi Lucas seger/svo sem eg strax amiñtest/ad hañ hafe Predikad Ydranar Skijrnena/ þad skilst mier ad sie/ad hñ hafe wilagt og wlistad fyrer þm̃ er komu til hñs Skijrnar/hvilykur ad være sa Lærdoomur/uppa hvern þr skijrdust/og hverneg epter honũ ætte ad lifa/ þad sijna þesse Ord af hñs Predikun : Giored Ydran/ þviad Guds Rijke er Nalægt/ Item / Giored verduga Avoxtu Ydranenar/ svo er eg viss um̃/ ad hañ eingañ hefur til siñar Skijrnar tekid/ af þeim sem hafa vered komner til Vits og Ara/ sem ecke hefur vered fullnuma i þessum Lærdoome/ Næsta Oliku þeim af oss/ sem setia vid Bord DRottens i heilagre Kvølldmaaltijd ecke einasta Ungliga/ helldur og Afgamla a Stundum / sem ecke kuña ad reyna og prooffa sialfa sig/nie giora Skil a Lijkama DRottens z añare Fæðu+ Stoor var þsse Sookn Johañis/Brædur M+ og gaf hañ þo øllum i sieckañ Tijma hvad þeim hyriade / añars munde DRotteñ ecke sagt hafa/ ad fra hañs Døgum hefde Himnarijke lided Ofrijke/ Matth+ 11+ Vorar Sookner eru langtum miñe/ þo vantar þær a Stundum hvad þær Naudsynlega vidþurfa/ þier seged/ hvad vantar þær? Eg vil hier til svara / ecke øllum / eñ þo mørgum/ þær vanta siälldnast Sacramenten/ þo vita Meñ/ ad af þvi ber a Stundum hia sumum hveriũ/ eñ þa vantar Kostgiæfna Undervijsun bæde um̃ Sacramenten og um̃ adrar Trwareñar Greiner/sm̃ eru Omissande til Saaluhialpar+ Zacharias spaer um̃ siñ Son/ad hñ mune giefa Guds Foolke Skilning Saaluhialpareñar til Fyrergiefningar Synda þeirra / svo eigum vier ad giora/ añars er Verked Onijtt+ Hvad gagnar þeim Skijrnen/ sem vier høfum veitt hana/nema vier Grandgiæfelega wtskijrum fyrer þeim heñar Krapt/nær þeir dragast a Legg/Miñum þa a hvad þr hafa þar Gude lofad/kieñũ þm̃ ad endurnyia þañ Giæsku rijka Nadareñar Sattmaala Daglega med sijfelldre Ydran/z Endurnyiung Lijfernesens+ Hvad stodar þm̃ Holld og Blood DRottens/

nema

nema vier fyrer hans Adstod Iklædum þa einu Brwdkaups Klæde / mædur enn þeir framkoma fyrer svo skielþelega Nætign / kiennum þeim ad ydrast Syndanna / Ad vita hvad þeir þar medtaka / Ad twa þvt / og ad briota ecke framar Endurnyiung syns Skyrnar Sætt-mæla Wysvitande. Þetta og annad þvilijkt/er ad gieþa Guds Foolke Skilning Sæluhiælparennar/ og nema vier þetta giorum/þa vanhelgum vier þessa dyru Dooma/svo ad þeir verda til Fordæmingar/bæde þeim/ sem þa handtiera/og hinum/sem vidtaka. Þu villt kannskie segia: Eg em ecke faddur med heilægum Anda eins og Johannes/ þvi er ei Von/ ad eg svo miklu aþ Stad kome/ eg iæta þad/þar heimtest og ecke svo mikid aþ nockrum einum aþ oss/svo sem aþ honum/ vier mundum og skamt komast med ad aþkasta svo miklu/ samt hoþum vier aller heilagann Anda medtekid / og aller hoþum vier Vit og Skyn þeiged aþ Gude/ oss haþa Forelldrar voret til Menta sett/svo vier kynnum ødrum ad kienna. Heþde Gud fyrersied/ad til Mannanna Sæluhialpar þyrþte sier i Lage Andans Gaþur / eins og Johannes og Postularner hoþdu/ þa heþde sa Andans Gaþa iaþnann Samþara vorded Christnenne / Enn hennar Meistare / sem best veit hvad þessare Byggingu hagar/ hann vill nu læta syna Þioona nægiast med almennelegar Natturunnar Gaþur/hver iar hann þo iaþnann styrker med Krapte syns Anda/ þar sem Astund-an og Arvekne er fyrer. Seged mier/hver er sa aþ oss/eþ hinn heþur einhvern kostgiæþenn Eyrends Reka / ad ecke legge hann honum allt i Hendurnar/til ad framkvæma þad Eyrende? Vilium vier þa ætla/ad Brunnur Giæskunnar / sem svo miøg elskade Sæluhiælp Mannanna/ ad hann gaþ sinn Son i Daudann fyrer oss/ hann mune læta syna Þienara vanta syna Adstod/ nær hann sier þeirra Kostgiæþne/enn þad er Græt-legt til ad vita/hversu Toomlæter ad sumer Menn eru i þessare Idiu/ er læta sier umm allt annad meira giæþed vera / og giora Guds Verk ad Hiaverke. Ja/þad er aumkunarverdur Hlutur/svo Almwgenn/sem ad ecke veit Guds Riettinde/hann fær þau ecke ad heyra sumstadar aþ

Fævyſum edur Hyrdulauſum Ordſins Þienurū/ þare þeir villt / þeir verda ei Leidrietter/ Syndge þeir/ þar verdur ei adfunded/ Forherdeſt þeir i Syndunū/ þa verdur þo ecke fra forſtockad Hiarta ſundurmar, ed med Guds Orde/ hvert ad er eitt Elldur og eitt Hamar/ſeger hañ fyrer Muñ Spamañſins/ ſem ad Kletteñ i ſundurmolar/ Jer: em. 23. Dygdeñ verdur a ſtundum hotud/ Loſtumum hrooſad/ edur þeir verda afſakader/ ſierdeilis ſieu þeir giorder oſſ i Vil. Mun þad ei vera hid ſama z DRotteñ ſeger/ Ezech. 13. Foolked bygger upp eiñ Vegg af Leyr/og þeir klyna hñ med Onytu Kalke/Vei þm̃ heimſku Spamoñ unum/ ſeger DRotteñ/ er ganga epter ſynum Anda/ þyner Spameñ eru lyker Refum a Eydemorku/ O Jſrael/ſeger hañ. Gud giæfe/ad þeſſe Peſtilentia ecke dræpe ſier nidur hia oſſ/þ ma kalla/ad þeir fyl ge ſynum eigeñ Anda/ er tala hvad þm̃ i Hug kiemur/þad þeir alldrei i Ritningunñe ſau/ edur juſu upp af Jſraels Bruñe / helldur fra eig eñ Drauma/z þo ſkamaſt þeir ſyn ecke ad ſegia/ DRotteñ hefur ſagt þ/ þo DRotteñ hafe þad alldrei talad/ ſeger Ezechiel Spamadur / Cap. 22. Svo kalla og þeſſer Guds Ord / hvad ſem þeir rugla/ ef Muñureñ alleina freider/ eins og a Skeidmæddum Heſte. Refarner eru ſollner i Eydemorkuñe/ ſvo ræpa og nockrer Kieñendur um̃ pur ra Stade/og piña ecke hvar med þeir kuñe ſitt edur añarra Lyf ad næ ra/ þeir ſnykia wt wr Oþorfum og Fævyſum Bookum/þad ſm̃ eing um er til Nota/Skrok Sogur/Heimſkulegar Samlykingar/z ræng ar Vtleggingar a ſtundum / til ad tefia af Tymañ / ſvo þad verdur ei varid/ad Meñ meiga heyra þær ſumar Predikaner/af hveriū eing eñ er nockru nær i ſynu Saluhialpar Verke. O Guds Meñ/læted ydur þo eiñ hvern Tyma til Hugar koma / ad fooſtra Hiord DRott ens/ er hañ afrekad hefur med ſynu eigen Bloode/ og yfer hveria H. Ande hefur ydur Tilſioonar Meñ ſetta / Act. 20. Pharao villde ecke giefa Jſraels Sonū Halm edur Mwrſtein til ad giora þ Verk/ er hñ hafde Boded þm̃/ og þo heimte hañ Verked af þm̃/Eins vird

ast mier Lynder þeir Kieñemeñ/ er eckert hyrda um̃ Christi Arfleypd/ sem þeim er til Voktunar feingeñ/ þeir heimta af Foolkenu/ ad þeir life Christelega/og giore Kiærleikans Verk/ eñ ecke kieña þeir þeim Adferd slykra Hluta/ og ecke ganga þeir undañ sdrum i þvi/sem þeir biooda/Ja/sumer jafnvel Þvyngia af þeim/þad sem þeir kyñe ad giøra Verk Kiærleikans med. Er þetta ad vera Christi og hñs Postula Epterbreytare og Epterkomare? af hveriu vier þo stærū oss. Smæred ydur þad ecke helldur noog þykia/ Brædur myner/þoott þier hafed þeiged goodar Gaafur til ad kieña/edur þoott ydar Kieñingu sie hroosad af Moñum / þad er ad søñu stoor Guds Afgiøf/ og hañs Þienurum miøg svo þørf/ til ad uppbyggia hñs Kyrkiu/eñ læte Meñ sier þad i Hug koma/er sagde fordū hiñ goode Hyrder vid syna Læresveina/ Fagned ei yfer þvi/ad Dioflarner eru ydur undergiefner / helldur af þvi/ad ydar Nøfn eru skrifud a Himnū/Luc. 10. Svo vil eg og segia i vidlykū Hlut/þo ecke olldungis hinum sama/Fagned ecke yfer þvi/ad Meñ hroosa ydur / þvi ydur kyñe ad henda hid sama og Herodem / hvern Eingilleñ sloo/af þvi hñ gaf ei Gude Dyrdena/ Act. 12, helldr fagned af þvi/ef Safnadʳ ydᵛ leidriettast/ef þiˢ mz christelegu Dæme & Roksamre Kieñingu leided nockurn a Guds Veg/svo ad þiˢ sieud visser nū/ad þr med ydur/og þier med þm̃ munud Guds Ryke erfa/ Glediest af þessu/þvi til þess erud þier setter/þar i eiga aller ydar Atburder/aller Saalar og Lykamans Kraptar ad reyna sig / og ecke til ad ætvega Hroos Maalsnilleñar hiaa Moñum / þvi ei gagnade þad hinum vondu Pharisæis/ þoott Christus segde / ad Meñ skylldu giøra epter ollu þvi sem þeir toludu / og ei ad sydur voru þeir blinder / blindra Leidtogarar / Hræsnarar /Eytur-Ormar og Nodru-Kyn/þvi kalla eg ecke þañ ad vera hiñ besta Prest / sem hefur hid mesta Alþydu Lof af siñe Tals-Gaafu/ helldur þañ sem hefur hina bestu Tilheyrendur / og best til Himnarykis uppfrædda/sem elske Gud og Naungañ/ og vardveite sialfa sig Flecklausa fraa Heime þessum / hañ les sitt Feste-Bref fyrer Himnaryke/ svo opt sem hañ sier/ ad hañs Tilheyrendur gaanga a Guds Vege/ og verka

sijna Sæluhiælp med Ugg og Otta. O þu mikle Hyrder Saudaña/ Bid þu þiñ Himneska Fødur þyrer oss / ad bæde Kieñendur og Tilheyrendur mætte svo taka Vara a Sælu siñe hier i Lijfe / ad vier i Lambsins Brwdkaup til samans iñleidder verdum / Pad Bænheyre hiñ Naduge Gud þyrer Sonarens For, þienustu / A M E N.

Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 6. Cap.

JEsus sagde til siña Lærefveina: Vered Myskunsamer/ lijka sem ydar Fader er Myskunsamur. Aungvañ skulud þier dæma / so ad þier dæmest eige / Fordæmed ecke/ so ad þier fordæmest eige. Fyrergiefed/ og þa mun ydur fyrergiefed verda. Giefed/ og þa skal ydur giefast. Gooda/ samþryckta/ velskiekna og yþerflootañlega Mæling/ munu þeir giefa i ydart Skaut. Þviad med þeirre hiñe somu Mælingu hvorre þier mæled wt/ mun ydur iñ apfur mælt verda. Og hañ sagde þeim eina Epterlijking. Hvort kañ nockur Blindur Blindañ ad leida? Falla þeir ecke bæder i Grøfena? Lærefveiñeñ er eige yfer sijnum Meistara/ eñ hvor hellst sem fullkomeñ er/ hañ mun vera sem hañs Meistare. Hvad sier þu Ognena i þijns Broodurs Auga / eñ ad þeim Biælkanum sem i þijnu Auga er / giæter þu eige? Eda hvørneñ mættu seigia Broodur þijnum. Brooder/ leyf þu ad eg i burt drage Ognena wr þijnu Auga/ þar ed þu sier ecke siælfur Biælkañ i þijnu Auga? Þu Hræsnare/ drag fyrst wt Biælkañ wr þijnu Auga/ og sia þu þa so til/ ad þu fær wtdreiged Ognena sem er i þijns Broodurs Auga.

Exordium.

Æmed rietta Dooma/ seger Gud til sijns Foolks hia Zachariam Cap. 7. Hverneg seger þa DRotteñ hier i Gudspiallenu? DÆMed Ei/ Svo ÞJer Ei DÆMder VERDed / FORdæmed Ei/ Svo ÞJer VERDed Ei FORdæmder.

J þessu ber þad ad athuga / ad þegar DRottenn bÿdur sÿnu Foolke ad dæma rietta Dooma/ þa er audsied/ ad hann gioerer Raad fyrer þeim/ sem mænger eru/ og bannar þa/ Svo gioerer og Frelsarenn hier i Gudspiallenu. Guds er Doomurenn/ seger DRottenn. Þad hefur jafnann vered Nattur Andskotans/ sijdann hann datt wr Neidrenu/ ad apa epter Guds Nattgn/ og svo vill hann og setia sig a Doom-Stoolenn a stundum/ so sem Gud situr a millum Gudanna i Doomunum/ Ps. 82. svo er ecke trwlummt/ ad Fiandenn meige stelast þar inn / Eg vil ecke segia/ ad hann gange þar Berlega/ þoott ei verde hann siedur Lijkamlegum Augum/ samt meiga Menn þo sia hans Verk/ þegar svo ber vid/ þvi af þeirra Avoxtum skulud þier þeckia þa/ seger Lausnarenn/ og þetta tekst honum epter þvi/ sem þeir eru lynder til/ sem Doomana sitia/ og ad þvi Leite/ sem þeir hafa Gud fyrer Augum sier/ og Ottast hinn alvallda Himens og Jardar Doomara. Doomurum er misfared eins og ødrum Mønnum/ þar situr Moyses a Doomstoole/ þar situr og Eli/ þar sat Salomon/ þar sat og Achab/ þar sat Lycurgus/ þar sat og Pilatus / og eru þau Dæme Optlootande. Gud gæfe Menn hefdu færre af Eli / Achabs og Pilati Brædrum/ enn hiner væru fleire/ þa mundum vier ecke svo Berlega sia þad Teikn hins sijdarsta allsheriar Dooms/ sem Lausnarenn seger oss fyrer/ hia Mattheo/ Cap. 24. ad fyrer þvi/ ad Ranglæted vex/ þa koolnie Kiærleike margra/ svo sem þad nu sia maa af øllum þeim/ sem ad þvi giæta/ enn finna hvad mest af þeim/ sem fyrer þvi verda. Þar eru og Doomar ymisleger. 1. Er þar Doomara Embætte/ sem tilheyrer Kirkiunnar Þioonustu-Mønnum/ hverium alvarlega bannad verdur/ ad segia hid Jlla Gott/ Esa. 5. og skipad/ ad þeir adgreine hid Lakа fra þvi Dijrmæta/ ad ei bode þeir Frid/ hvar eingenn er/ til ad villa Saalernar. Þanneg dæmde og fordæmde Lausnarenn Ogudlega Phariseos. 2. Er þad hinn almennelege Laga-Riettur/ hver af Gude er tilsettur/ Mannkynenu til Gooda og Vidurhallds. 3. Eru þeir/ ed Menn almennelega kalla Dag-Dooma / hveria Frelsarenn sier i Lage bannar hier i Evangelio/

umm

um̃ hveria eg vil nu i þetta siñ nockud framar tala/epter þvi/sem Gud giefur Nꜳd til. Eñ þu alls Nollds Doomare / HErra JEsu Christe / Styrk þu mig hier til med Nꜳd þyns Anda fyrer þyna Forþienustu / A M E N.

Vtleggingeñ.

HEsser Skadligu Dag-Doomar verda med mørgu moote/z marg ra Orsaka vegna. 1. Fyrst þegar Meñ nidra þvi/sem Nꜳunganum er vel giefed/og meiga ei þola/ ad þvi sie a Lopt halldede þetta Jllgrese sprettur af þre fwlu Drambseme og Ofund/er liggur i Bloodenu hiꜳ oss Adams Sonum/ sumum meir/ eñ sumum miña/ Vel sie þeim / sem gieta dreped þetta Eytur med Þeckingu syns eigen Overdugleika/ædur eñ þad blæs upp Sꜳlena/ hefie til eitlgþrar Giet- unar/sem vyss er þeim ed hroka sier upp/og þyker ad einge ñ stande sier jafnþꜳtes/ þvi Gud moostendur Dramblꜳtum / seger Ritningen/ og hvar vill sa Heimvon eiga/sem hefur Konung Himnaña fyrer Ovin/ nema med honum sem DRotteñ steypte af Himne i eilyfar Pyslet/ vegna hiñar fyrstu Drambseme. Heyr þu mier / Molld og Aska/ þu vesæll Orma-Seckur/ er nockud añars Agiæte þyn Nidran ? Ef þu ert Kostum bweñ/ a ecke Gud frialst ad giora añañ þier jafnan/ edur frenire/ef hañ vill? Þvi hræker þu þa Gude i Andlited/z smꜳnar hñs Mynd/sem er Dygden/med þiñe saurugre z Ohlutvandre Tungu? Eñ munt þu nꜳ þvi / sem þu epter leitar / Kiære / og ecke helldur tapa Virdingu þiñe med añars Nidran/hverre þu ella munder halld- ed hafa ? Ad vyssu. Ef Rafnen þegde/þa miste hañ ecke Brꜳd- ena ꜳ Stundum. Þegar eg heyre eiñ lasta þad sem vel er giort / þa flygur mier strax i Hug/ hvad mun þesse Madur vilia lofad hafa/ fyrst hañ lastar gooda Hlute ? Eg giet ecke añad meint / eñ ad hañ kuñe ecke Grein Jlls og Goods / edur ad hañ tale af Natre/ þar hañ ecke añ Nꜳunga synum Sañmælis / edur og i þridia Lage / ad hañ ugger fyrer ad honum sie hroosad framar sier / og sie eg þa/ ad hiñ er

premre/

fremre/jafnvel ad sialfs hans Doome/ þoott ecke vilie han̄ Doomen̄ uppsegia. Svo skierder nu hans Mælge Virdingu hans ad minne Ryggiu / a hveria Lund sem þetta teked er / hvein eg ella hefde kan̄ skie fyrer goodan̄ Man̄ hallded. Eingen̄ leite epter þvi sin̄ hñs er/ helldur epter þvi sem an̄ars er/seger Paulus/ 1. Cor. 10. Rangt eru þeir fra þvi/ er vilia taka Sæmdena fra ødrū/til ad auka sijna med/ Ein̄ Þioofur er vidurstyggeligur i Man̄an̄a Augum / og verdur ei moote þvi sagt/ad þetta er nockurskonar Þioofnadur i Guds Auglite/ þvi han̄ sem nidrar ødrum/han̄ stelur Virdingun̄e fra Naunga sijnum/ og er þad svo miklu argare Þioofnadur/ sem Neidurēn̄ er Fienu dijrmætare. Han̄ sem lastar þad sem vel er giørt / han̄ er Lygare/ þvi han̄ seger Hluten̄ ødruvijse en̄ han̄ er / En̄ hvad seger Syrach/ Cap. 20. Betre er ein̄ Þioofur en̄ ein̄ sijfelldur Lygare/þo munu þeir bader Oluckuna hreppa. Hafe hver an̄an̄ sier i Virdingu Ædra/ seger Paulus en̄ aptur/vel giøra þeir þad/sem verda nærre þvi siwker/ef adrer eru ongiæter jafnframt þeim/ þad er vel tilfunded a vora Tungu / ad Men̄ giefa þvilijku Siwkdooms Nafn/ þvi Men̄ kalla þan̄ Ofundsiwkan̄ / sem plagadur er af þessum Dioofle. Eingu eru þeir betre / sem þeigia yfer þvi sem Lofs vert er / þeir ræna eins Dygdena sijnum Laun̄/sem er Neidurēn̄/ og være hun ecke sijn eigen̄ Verdlaun / þa munde hun verda eins og Verkamadur sa/ er leidest ad vin̄a Okeypis/ þad er einslags Lagaleyse og Riettar Neitun/ ad vilia ecke hroosa þvi sin̄ Lofs verdt er / og ecke skilur þetta tvent ødruvijse/ en̄ þad ad dæma rangt / og ad neyta Riettarens / og er hvorttveggia Svivirding bæde fyrer Gude og Møn̄um/svo varla ma uppa millum sia / hver Skømen ad hærra situr i Fiandans Rijke.

2. J Audru Lage eru þeir/sem drepa vt hinar min̄stu Naungans Avirdingar/og giøra Vlfallda vr Mij-Flugun̄e/þad er Stoorglæpe vr lijtille Yfersioon. Vm̄ þessa Rangsnwnu Dooma talar Frelsaren̄ hier i Gudspiallenu/þar han̄ seger: HVAD SJer þu YGN-

M   eng

ena J þJns BRODurs AVga/ Eñ þAñ BJAALKañ Sem J þJJnu AVga Er ADGJÆter þV EEke. Varla er nockur Løstur skiædare i Heimenum eñ þesse / Meñ eru svo gieþner fyrer ad leita upp añarra Misgiørder / svo grandskigner i ad sia þær / svo Mælsnialler i ad drepa þær wt/ þar vier erũ þo sialþer Lytũ hladner/ Eþ vorar Hugsaner/ Ord og Giørder ættu ad stikast a hiñ Riettvijsa Allsheriar Kvarda/ edur hver er sa ed segia kuñe: Mitt Hiarta er hreinst? Verda mæ ad þu siert ecke svo lagen a þañ Løst / er þu svo lastar a ødrum / eñ elur kañ skie adra verre / og samsiñer þeim / sem eru þijner Stallbrædur i slijku. Þier þyker vænt um̃ þijna eigen Kiæke/ eins og Apiniuñe um̃ Vnga sijna/ þoott þeir sieu allra Kvikenda liootaster (eþ þad mæ nockud liootl kalla/sem DRottefi skapad heþur) og þo ecke sie añad / þa er þetta Glæpur noogu stoor/ ad þu giører þijns Næunga Avirding svo stoora/ eñ aþsakar þijna eigen/ sem kañ skie er miklu stærre / Hiñ Dramblæte lijter hiñ Agiarna / eñ sig kallar hañ Hugprwdañ / Hiñ Agiarne lastar hiñ Eydslusama/ sig neþner hañ Forsialañ/ Hiñ Eydslusame brijxlar hinum Adsiala/ eñ hñ vill Ørlætur heita/og svo þyker hveriũ aþ oss siñ Fugl fagur/ og ecke einasta þetta/ helldur þad sem vier erum sialfer hvad mest gieþner fyrer/ þad drepum vier wt a ødrum / (sem er stakt Blygdunarleyse) jaþnvel a goodum Møñum og heidvirdum/ eþ þa kañ eitthvad þvilijkt ad henda/ sem vier sialþer høþum giørt ad Handverke og Daglegre Jdiu / til þess/ad giøra þa eins svarta z oss/og ad þra Dæme skule bera Skuggañ a vora Glæpe/ Eñ fæer hyrda um̃ ad draga fyrst wt Bialkañ wr sijnu Auga/ ad þeir mege sijdan wtdraga Ognena wr sijns Broodurs Auga. Þad er / ad vanda og temia fyrst sialþañ sig / ad Madur sijdan mege æminña siñ Broodur med þess meira Frelse og Avexte. Hier um̃ talar Paulus Røksamliga / Rom. 2. Segiande: J þvi ad þu añañ dæmer/þa fordæmer þu sialþañ þig/ þvi þu giører hid sama sem þu dæmer/ Eñ meinar þu O Madur/sierhver sa er dæmer þa ed

þvilijkt

hvilikt giora (seger hañ) og þu giorer hid sama / ad þu muner um̃flyia Guds Doom? Hvert ad er samhliooda þvi sim̃ hier stendur i Gudspiallenu/ DÆMed Ecke/ Svo DÆMed Ecke DÆMID er/ Og er þad merkelegt/sem Postuleñ seger hier: J þvi ad þu dæmer añañ þa fordæmer þu siælfañ þig/ þad er/ med þvi ad þu giorer þig ad Doomara i añars Avirdingu/i hverre þu þo siælfur sekur ert/ þa ablar þu þier Fordæmingar / þvi Gud vill hñnar Synder dæma i Reide siñe/ fyrer þessa Hlutseme hñna/ þar þu fellur iñ i hñs Embætte/sem Doomureñ alleina tilheyrer/ svo sem Jacob vottar segiande/ Jac. 4. Eiñ er Løg-Giafareñ/ sa ed kañ ad frelsa og tortyna/ eñ hver ert þu/sem aññañ dæmer? Og þetta skiedur optast i þeim Hlutum/ sem oss aldeilis ecke vidkoma. Eg kañ ecke ad segia / ad mier ei leyfest ad kalla þad illa giort/sim̃ mier er tilgiort/eff þad er illa giort/ þa vil eg helldur láta Løgen dæma mille myn og myns Mootstødu-Mañs/ helldur eñ leggia siælfur Doom a hañs Tilgiord/ þvi hverke gyllder miñ Doom miked/nema ad giora mig sekañ fyrer Guds Doome / svo og tek eg hañ fram̃ fyrer Hendur a Valldstioorneñe / hver ad er sett goodum til Forsvars/eñ vondum til Hegningar/eñ hvad a eg med/ ad dæma um̃ þ mig ei snerter i enu minsta? Hvad vardar mig um̃ ad dæma þa sim̃ fyrer utan eru? seger Paulus um̃ Heidingiana/1. Cor. 5. Syndgar nockur/þa syndgar hañ moote Gude/ og moote siælfum sier/ moote ødrum/eñ mier ecke. Eg vil dæma hañ ad svo miklu Leite / ad eg varest hañs Dæme/ og amiña hañ/ og Leidrietta/ eff eg fæ þvi vidkomed/ þo svo/ ad eg drage fyrst wt Biælkañ wr myñu Auga/ eñ ecke vil eg wthroopa Synd hañs / og allra sijst giora hana stærre eñ hun er / Hvar fra Gud vardveite mig / Helldur afsaka / eff hun er þañeg/ ad hun verdur afsokud/ og sa ødruvijse dæmer siñ Naunga / hañ tekur Guds Riett fra honum / og giorer sig ad þess Herra sem hañ dæmer/þar hañ er þo ecke nema Sampioon. Merkelega talar Paulus hier um̃/segiande: Rom. 14. Hver ert þu sem fordæmer añar

legaſt Piorn? Naſt ſtendur og fellur ſijnum Drottne. Jacob ſeger/ Cap. 2. um̄ þa ſem fara i Mañvirdingar/ ad þr ſieu vordner vondra Hugſana Doomarar/ eñ eckert er Mañgreinar Allt verra edr Heimſku legra eñ þ/ad kalla ſig hoſkañ og heilagañ/ſaþnvel þo vier aller hroſū i morgu/eñ nijda ſijna Brædur þyrer ſomu Sijte/ ſm̄ vier leikū oſſ ad/ eins og odru Table / edur kañ ſkie odrum verre / velldur þad þvi / ad Meñ giora ſier ſvo añt um̄ ad hnyſa epter Naungans Giordum og Vvirdingum/ ad Meñ fæ ecke Toom til ad rañſaka ſijnar eigen/ til hvers DRottens bender hier i Gudſpiallenu/ þvi ep Textans Meining er riett athugud/ þa heiter þ ſvo: Þu STarer a KVisteñ/Sem Er i Þijns BRoodur Auga/ Eñ Þañ BJ Alkañ/Sem i Þijnu Auga Er/Hugleider Þu Ecke. Þad er/Oſſ verdur ſvo Starſynt a þad/ ſm̄ vier lioott ſiaū a vorū Naunga / og hoþum ſvo miked Omak fyrer ad giora þad eñ þa liootara a ſtundum/ ad oſſ kiemur ecke i Hug ad eins/ ad vier ſieum i hinu ſama vallder/ ſvo længt er fra þvi/ ad vier rañſokum vorn Lifnad/ edur leytū i Filſnū vors Hiarta epter þvi/ ſem þar kynne foolged ad vera/ og fyrer þvi vier horþū riett aþram̄/ þa ſiaum vier ecke Skreppuna/ ſm̄ a Bakenu hanger (ſvo ſm̄ i hinū Griſka Ordshætte ſeger:) velldur þeſſu hin bolvada ſialþs Elſka/ er liggur i voru ſpilltu Bloode/ Og þeſſe Grein aþ Dag-Doomunum/er nu þeſſ ſkadlegre/ ſem hun er almeñare/ og varla fyrer nockra Synd halldeñ Maña a medal. Meñ koma ſamañ til ſvoddañ Dooma/ſvo ſem til añars Gieſtabods/og i ſialþū Gieſtabodunum hygg eg ad þeſſe Rietturen ſmacke hvad beſt a ſtundū/ Eñ þad er ad Ottaſt fyrer/ad Satan haþe tilbwed þm̄ eiñ Riett i Myrkra Salnum/er ſkiemta ſier ad þſſu/ þad er/ad þeir ete ſijnar Tungur wt aþ Oþraun/ Apoc. 16. ſem þær brwkad haþa til ſlijkra rangſnweña Dooma / nema þeir þecke Synd ſijna/ Ydreſt hañar/ og læte aþ heñe/ a medañ eñ þa er Tijme til ad dæma ſialþañ ſig. Nijdum þvi Rauſtu Jacobs/er hñ ſeger/Jac.4. Taled ecke hver a moote odrum/ Sm̄ ed talar a moote ſijnū Broodur/

og

og ſa ed fordæmer Broodur ſiñ/ hñ talar a moote Løgmalenu/ & fordæmer Løgmaled/ eñ ef þu fordæmer Løgmaled/ þa ert þu ecke Løgmalſins Geymare/ helldur Doomare.

3. J hiñe þridiu Rod eru þeir/ ſm̃ laſta & uthroopa þa Glæpe/ ſm̃ bæde eru Openberer/ og ſvo Nrooplεger / ad þeirra Liootleik gietur ad ſøñu eingeñ afſakad/ & eingeñ Neidvirdur Madur vill þm̃ hrooſa / er ſlykt adhafaſt/ eñ þad giøra ſumer ecke af þvi/ ad þeir hate ſvoddañ Leſte/ edur til ad lagfæra þañ/ ſm̃ ad þeim fundeñ verdur/ edur ødrum til Vidvørunar/ helldur þeſſ vegna/ ad eitt Jllt Skap hefur Gaman & Jndæle af ad laſta/ & fagnar hverre Orſøk/ er hñ kañ ad fa þar til/ Svo langt er fra þvi/ ad hñ Maññeñ elſke edur Leidrietta vilie/ edur & i þridia Lage/ ad hañ med þeſſ Fordæmingu/ ſm̃ illa breyter/ vill ſmyrda ſialfum ſier nockurskonar Agiætis edur Afbrygdis Mynd i añarra Hauñkū/ ſvo hañ giete ſagt: Eg em ecke ſvo ſm̃ þeſſe Tollheimtu-Madur/ Luc. 18. ſvo langt er hañ fra þvi / ad bera miked af þeim/ ſem hañ dæmer um̃/ þvi hañ/ ſem þarf añarra Sautenda med til ad fegra ſig/ hñ mm ecke vera miøg Biartur ſialfur. Þu Gudlaus Madur/ hafer þu Gaman af ad laſta Avirdingar þyns Naunga / þo þær ſtoorar ſieu/ hverneg ert þu þa betre eñ hañ? Þad hefur og Andſkoteñ/ & er hñ þo verre eñ hiñ argaſte Syndare/ Sa ſm̃ drygt hefur eiñ Glæp/ hañ kañ ad Jdraſt/ þvi mattugur er Gud ad reiſa hañ/ ſeger Paulus Rom. 14. Þad ſie eg af Dæme Manaſſis/ Davids/ Peturs/ hiñar Berſyndugu/ & Hoorkonuññar/ er DRotteñ afleyſte i Muſterenu. Eñ hverneg villt þu/ Satans Eingill/ umflyia Guds Reide & Fyrerdæminguna/ þar þu hefur Skiemtun af añarra Løſtū/ þoott ei dryger þu ſialfur þa? Hver verdur ſvo Hneixladur / ad eg ſtikne ecke? ſeger Paulus/ þad ſagde hñ þeſſ vegna/ ad hañ hatade Leſtena/ eñ elſkade Meññena/ Eñ hver verdur ſvo Brotlegur/ ad þu fagner ecke/ þu elur Flugu Naturſins og Ofundareññar a Þreck añarra/ og geingur þañeg i Lid med Flugna Høfdingiañū Belſebub/ og ſver hønū Trwnad/ eñ

skyrist undan̄ Merke þyns Frelsara/ i hvers Nollde Gud fordæmde þy-
na Synd / sem Paulus vottar Rom. 8. Med þvi ad þu fordæmer þin̄
Broodur / hvern Gud hefur skipad þier ad aminna og Leidrietta / en̄
alldrei fieck han̄ þier nockurn svoddan̄ Doom edur Valld yfer hon̄u.
Ia/ þar eru þeir til/ er svo ryke Vm̄bod hafa teked af Fiandanum/
ad þeir locka Naungan̄ fyrst til ad syndga/ ad þeir sijdan̄ hafa meige
þad þeir kun̄e ad lasta og dæma um̄. Þesse er Diofulsins Atferd/ svo
giørde han̄ i Ondverdu vid vora Moodur Evu / en̄ sijdan̄ hefur han̄
ei læted af ad brixla Guds Nerflockum/ og asaka þa/ svo klagade hn̄
Iob fyrer Gude / svo stood han̄ til hægre Nandar Josuæ hinu Ædsta
Preste/ til ad mootstanda hon̄u/ Zach. 3. Og þetta sparar han̄ ecke en̄
nu i Dag / ad utrietta fyrer sijna Vm̄bods-Men̄ / Vantrwaren̄ar
Børn/ J hverium han̄ kroptugur er/ en̄ Gud straffe þig Satan/ han̄
lifer en̄ nu/ sem Babilons Konung vog a Vigt / Dan. 5. Mattug-
ur er han̄ en̄ i Dag/ ad þryfa sijna Branda wt af hen̄ar Ellde/ eins
z Josuam/ en̄ troda þig under Fætr vorar/ Nunduren̄ þin̄/ z ad støckva
þijnum Dalldar Flocke; Svo er nu þesse rangsnwna Dooma Adferd
ein Satans Idia/ og þeir ed sier temia hana/ meiga þar um̄ visser ve-
ra/ ad hn̄ gielldur þm̄ i Skileyre/ þad er med eilijfum Brixlum og eilijf-
re Smaan/ nema þeir gange wr Þienustun̄e a medan̄ þar segest en̄ þa
i Dag / þvi an̄ad hefur han̄ ecke sijnum Mønum i Maala ad giefa/
Fleire eru ad søn̄u Greiner þessara Dag-Dooma / en̄ eg vil hier med
kyrt læta i þetta Sin̄. En̄ hvad skulu Men̄ þa hier til segia? Eiga
Men̄ alla ad Iøfnu ad leggia/ z eckert um̄ þ hyrda/ hverneg Naung-
en̄ skickar sier? Fiærre sie þvi. DRotten̄ JEsus giefur oss hier i E-
vangelio hin skijrustu Løg/ epter hverium Naungan̄ a og ma ad sak-
lausu dæma/ segiande: Þu HRÆSNare/ DRag Fyrst wt BIalk-
an̄ wr Þijnu Auga / Og Þa Munt Þu SIaa Til / Ad VTdraga
KVisten̄ wr Þijns BRODurs Auga. Sem villde han̄ sagt hafa:
Medan̄ Kvisturen̄ er i þijnu Auga/ þa ert þu ecke svo Skarpsyn/ ad
þu

þu gieter sied hvert þad er Biælke edur ei / sem er i Auga Broodur þijns. Ecke bannar hann / ja / hann bydur ad Madur skule ætelia sinn Broodur / þegar hann syndgar/og aptelia hann þeim Lostum / sem hann er giarn a/ og kann skie þecker ei sialfur / edur hyggur ecke svo lioota ad vera/því vier fyrergiefum sialfum oss jafnan meira enn ødrum/og því er þad Velgiørningur / og Gude þægt Verk / ad vanda umm vid sinn Broodur i sijku/ enn þo svo / ad Doomurenn byrie fyrst a voru eigen Hwse/z því seger hann: DRag Fyrst wt BJælkann wr þijnu Auga. Hvad mun einn sem veikur er i einhverju Leidriettast vid þ/þoott einn Glæpa Madur deile a hann? Mun hann ecke langtum helldur giefa hønum Orsøk til/ad brixla sier umm sijnar eigenn Skammer / hinn Heil-Fætte spotte hinn skacka/z sa sem høgstur er/Blæmannenn/seger hid Latinska Skalld. Hid sama er ad segia umm þann/sem ødrum vill segia til Glæpa sinna/þoott eingenn af oss sie Heilagur/ z þar vante miked a/þa skal hann ad so fiu Raadsomare vera/sem annann vill aminna/helldur enn hinn/ edur ad minnsta Koste ecke i þeim Leste fundenn/ sem hann ætelur umm/ annars mun hann brædlega heyra: Lækner/hialpa sialfum þier/og Paulus seger hønum beiskann Sannleika/Rom. 2. Þu kiennir ødrum/ seger hann/ þu predikar/ ad ei skule stela/ og þu stelur/þu seger/ ei skule Hoordoom drygia/ og þu dryger Hoor/þu hefur Andstygd a Skwr-Godum/enn stelur helgum Doomum/ þu hroosar þier af Løgmaalenu/enn vanvirder Gud med Løgmaalsins Yfertrodslu. Af þessu sjaum vier / hversu Omissande þ er/ ad vanda sialfann sig/ fyrer þann sem vid annann vill ummvanda / og giører hann med því tvo Hlute gooda/ sem er/ ad hann vardveiter sig Ostraffanligann / og ævinnur Gude eina Saal til Himnarijkis / hverju eingenn er þægare Foorn hønum/z ei þoott einn bitade allar sijnar Eigur nidur fyrer Fatæka / 1.Cor. 13. Soo Naudsynleger og Gude þecker eru nu svoddann Doomar. Og hvad seger Løgmaaled/ Levit. 19. Þu skallt ecke vera einn Last-Mummur/eda Baktalare medal þijns Foolks / og ei helldur skallt þu hata þinn Broodur i þijnu Hiarta/helldur skalltu

ætelia

ætelia þiñ Broodur / ad þu berer ecke Skulld hañs vegna. Nier synest mier ad hañ/sm̄ rañsakar Nyrun/kalle þad ad hata siñ Broodur i sijnu Hiarta / ad segia hønum ecke til Vam̄a siña / ef Madur sier þa/og ad hver eiñ giøre sig Hluttakande i þeirre Synd/ er hañ sier ad stryder a Naungañ/ eñ vill þo ecke vara hañ vid. Þessa bid eg þr giæte sem giøra eiñ nærre þvi ad Gude/ medan hañ heyrer til/ eñ tala um̄ hañ allar Skam̄er/jafnvel liwgande/ nær hañ snyr vid Bakenu/ eñ hverneg sem þvi er vared/ þa sium̄um vier hversu vel ad þesse Løgmæls Grein kiemur saman vid hid algiørda Nyia Testamentesens Løgmæl / þvi hid fyrra/ sem er Lastmælge og Ohroodur/ þad bañar DRotteñ hier i Gudspiallenu med þessum Ordū: FORdæmed Ecke/ Svo þIer VERDed Ecke FORDÆMDER / eñ hid sijdara/ þar hañ seger: DRag SIJDan KVISTen Vt Vr þIJns BRODurs AVga. Frelsareñ giefur oss eitt Bodord/Matth. 18. segiande: Ef þiñ Brooder syndgar a moote þier/ þa far og ætel hañ millum þijn og hañs / ef þiñ Brooder heyrer þier / þa hefur þu æuñed þiñ Broodur. Ef nu DRotteñ byjdur ad Meñ skule svo giøra/ nær eiñ brijtur ødrum a moote/ hvad miklu helldur mun hañ vilia þad skule skie til ad Leidrietta þañ sem fer villur Vega / og oss giører þo eckert a moote i þvi sem hñ syndgar/þad er svo miklu meira Kiærleiks Verk øllum ødrum Kiærleiks Verkum / sem ad Sæleñ med Guds Sonar Bloode Endurkeypt er øllu ødru dijrmætare. Eina Vareygdarseme hefe eg a ad minast/ ædur eñ eg skilst vid þetta Mæl/sm̄ er/ad hvad hellst sem vier i þessu giørū/þa framkome svoddañ Doomar af Elskuñe til Naungans Velferdar/ og ad þeir bere hana epter sier. Dæmum og ecke helldur epter Alþijdu Roome / edur um̄ þad sem vier ei skynium/ helldur um̄ þa Hlute sem oss alþeckter eru/og vier høfum Vitzmune æ. Margur fer villt i þessu/Sumer ætelia eiñ/ af þvi þeir vilia taka sier til nockurskonar Vald yfer hønum/og sijna þar med Stoormensku sijna / þad ablar opt Forsmænar og Athlæt-

urs

ure alleina/nockrer eru beiſklundader og hardmællter/ jafnvel þoott þr vilie vel/ Eñ þad ſkilur ecke hiñ/ ſem vid a ad taka / Meñ verda ad fara med eiñ villtañ Syndara / þañ ſem ecke er forherdtur i Vondſkuñe/ eins og med hrætt Egg/ ſierdeilis þa ſem Luckan hoſſar i Veralldunñe/ erte Meñ fra illt Skap med Berytdum/ þa verda þr eins og Nws þad er hrynur/ad þad brotnar ſiælft/eñ brÿtur i ſundur allt þad ſem under þvi verdur/Þetta vil eg þeim ſagt hafa/ſem Gud hefur ecke ſier i Lage um̃boded ad ſegia Jacob til ſiña Synda/og Jſrael til ſiña Misgiorda / Niner ſem Guds Vm̃bod er tiltrwad / þeir hafa Frelſe til ad Strafpa / Ogna og Amiña/allra helſt hina Þverbrotnu / og Þegar Jllſkan og Ogudligt Athæfe tekur til ad Drottna i Landenu/ (og þo vill Paulus ad Guds Vandlæte ſkule vera med Skynſeme/) Rom. 12. Þvi þeir giora ſlÿkt i Guds Stad / eñ ecke under ſiñe Perſoonu/og trwe eg ad eingeñ ſie ſvo Dæmligur/ad hañ þyckeſt vid Guds Ord / þoott þad være fram̃bored af einum aumaſta Veſæling / nema ſa/ſem villde Eingel fyrer Preſt hafa/og giøre eiñ DRottens Mad ur þad ecke/ þa mun hañ brædlega heyra med Jeremja/Þu ſkallt ecke hrædaſt fyrer þeirra Auglite / Ella mun eg Sundurmerla þig fyrer Augum þra/og mun eg øllu helldur kiooſa/ ad ſia Skælken ygla ſig/ eñ ad Guds Reide forthne mier ad honum æſtmanda. Edur hvad ſeger Paulus/Gal. 1. Nefda eg hÿngad til Møñum þocknaſt/þa være eg ecke Chriſti Þienare / Eñ hinum ødrum / ſem ecke hafa neinu þvilÿku ad ſkipta vid añañ / þeim vil eg giefa þad ſama Rad/er gaf fordum St. Páll þeim i Galatia/ Cap. 6. ſegiande : Brædur/ef nock ur Madur verdur yfirſkÿgeñ af einhverre Nrøſun/ þier ſem Andliger erud / Leidrietted þañ ſama med hoogværum Anda / giegne eiñ Veralldar Sonur þvi med Nofmood og Forſe/ ſvo ſem þra er Venia til/ og ſege eins og hiñ Nebreſke vid Moyſen/ Exod. 2. Nver hefur ſett þig Doomara i millum ockar? þa vardar þ litlu/eg hefe ſamt frelſad. Sælu mÿna/ eñ hañs Blood er yfer hañs Nøfde/ er ei villde þola

 Neilſu=

Heilsusamliga Aminning / Ezech. 33. Svo Hugleided nu þetta / christner Menn/og læted ydur Mæl mitt i Eyrum loda/aller erum vier synduger/og eingenn sæ ed Gott giøre/og ecke einn/ lætum þvi Doomenn byriast fyrst a siælfum oss/ og munum vier sijdur adra dæma/ sie þad Ender vorrar Idiu a Kvølldum/og støndum upp til þess sama a Morgna/ Doomarenn stendur fyrer Dyrunum/hver mun standast fyrer hanns Doome/ef hn vill i Doom ganga vid Þræla sijna/enn hann vill alla þa dæma i Bræde sinne er sinn Broodur dæma/þvi seger hn : DÆMED ECKE SVO ÞIER ECKE VERDED DÆMDER/ Annadhvert vill Gud dæma þa/ er vier tøkum oss Dooms-Valld yfer/ ellegar hann vill þa ecke dæma/Vilie hn dæma nockurn/þa gyllder vor Doms eckert/nema til ad fordæma siælfa oss/þvi hns er Doomurenn/vilie hn ecke dæma/þa er þ hrædelegt ad vilia dæma þann/sim Gud hellder saklausann/og hm er þ giør/er Fordæmingenn svo vijs/s hinu er Mijskunen. Athugum þtta/ enn gleymum þo ecke ad æminnast innbyrdis mz hoogværum Anda/ til Leidriettingar og Vppbyggingar / og Samvi skum vorum til Frelsunar/ ad ei giørum vier oss Hluttakara i annarligum Syndum / edur høfum Samfielag med Ofrioosømum Verkum Myrkrannæ Enn þu stoore Allsheriar Doomare / Þu sem dæmer Verølldena med Riettvijse / þu sem alleina munt Riettlætur fundenn verda/nær þu dæmest / Gief þu ad vier svo dæmum siælfa oss / ad vier ecke verdum af þier Fordæmder/ helldur inngøngum fræ Daudanum til Lijfsins / Bænheyr þad/ Mijskunsame Gud / fyrer þijns Sonar alls Hollds Domara Forþienustu / AMEN.

A Vitiunar Dag Mariæ.

Gudspialled / Luc. 1. Cap.

þeim Døgum/ Stood Maria upp / og foor med Flijte til Fiallbygda i Borgena Juda / Inngieck i Hws Zachariæ / og heilsade Elizabeth. Og þad skiede so/ þa er Elizabeth heyrde Heilsun Mariu/ ad Barned spratt upp i hennar Kvide.

at Kvide. Og Elizabeth uppfylltest af Heilögum Anda / kallade hätt Röddu/ og sagde: Blessud ertu a medal Kvenna/og Blessadur er Avöxtur Kvidar þyns. Og hvadann kiemur mier þetta / ad Mooder DRottens myns kiemur til myn? Sia þu / þa er Rödd þinnar Kvediu kom mier til Eyrna / spratt Barned upp af Fognude i mynum Kvide. Sæl er hun sem trwde / þviad þad mun fullkomnast hvad henne var sagt af DRottne. Maria sagde: Myn Aund miklar DRottenn. Og minn Ande gladdest i Gude / Heilsugiafara mynum. Þviad hann leit a Læging Ambættar sinnar. Sia/ af þvi munu mig hiedan af allar Ætter sæla kalla. Þviad hann giörde vid mig mikla Hlute / sa sem Mattugur er / og hans Nafn er heilagt. Og hans Myskunseme varer fra eitnre Kynslood / til annarar/ yfer öllum þeim sem hann Ottast. Hann framde Magt med synum Arme. Sundurdreifde hann Dramblætum i þeirra Hiartans Hugsan. Vollduga sette hann af Stoole / og upphoof Lytelæta. Hwngrada fyllte hann Giædum og hinum Ryku slepte hann örbirgum. Hann Endurminntest Myskunar sinnar / og medtook sinn Þioon Israel. So sem hann talade til Fedra vorra/ Abrahams og hans Afkvæmis ad Eilyfu. Og Maria var hia henne so nær sem umm þria Manude / og foor sydann aptur til syns Heimkynnis.

Exordium.

HAD var Sidur a Dögum Gamla Testamentesins medal Guds Foolks/ad þegar hann hafde giört eitthvert merkelegt Dasemdar Verk a medal þra/ þa prysudu þeir hann med Lofsaungum/ til þess ad Epterkomendurner kynnu med þvi sömu ad tigna hans Dyrdarfulla Nafn / þegar þeir mintust a sooddan Guds Stoormerke. Þegar Moyses hafde leidt allann Israel i giegnum Hafed Rauda þurrum Footum/ enn dreckt Pharaone og öllu hans Lide þar i/ þa prysade allur Israel Gud med Nyium Lofsaung / og Maria Spakona Syster Aarons took sier Bumbu i Hönd/ og allar Konurnar geingu wt epter henne med

Bumbum og Hliood-Pijpum/ og hun saung fyrer þm: Synged Lof DRottne þvi hn hefur stoorlega miklad sig / Hestenu og Riddarann hefur hn i Siooenn nidurkastad/ Exod. 15. Stoort var þetta Jutdu-Verk DRottens/ er hn hier giorde vid Jsrael/ þo er þ miklu meira / sem hin blessada Mey z Mooder ad Christe Jungfrw Maria prijsar hier i þessu heilaga Evangelio/med þeim Dyrdlega Lofsaung/er vier strax heyrdu i Gudspiallenu. Moyses leidde Jsrael wt af Egyptalands Þrældoome: Guds Sonur hefur oss af Syndarenar og Diöfulsens Þrældoome wtleyst. Gud steypte Pharaone og hns Herdi Monnum ofan i Siooen: Enn JEsus hefur hinn sterka Herropnada Diöful afklædt sine Hardnestiu / og troded hann under sinna Barna Fætur. Siooren klaufst i sundur þegar Jsrael foor af Egypto: Enn i Holldtekiu Guds Sonar eru Himen og Jord samteingd/og öllu Guds Börnum i hönum tilbwenn einn nyr og lifande Vegur/ ecke inn i Canaan/ helldur til Himnarijkis/ a þad Land lifande Manna / hvar ad er Gnoogt Fagnadarens og gledelegt Lijferne til Födursins hægre Handar. Anna Elkanæ Hwss-Frw saung Gude eitt þacklætis Saung/ fyrer þann Son/ er hun hafde feinged med Bæn af Gude: Enn Guds Mooder prijsar Nafn ens Allra Hæsta / fyrer þann Son/ er hverke hun nie nockur syndugra Manna kunne umm ad bidia. Lea Jacobs Hwss-Frw sagde fordum/ er Silpha Ol hene Asser: Nu munu allar Konur mig sæla kalla / Enn Maria seger hier med öllu meira Riette: NJEDann Af Munu Mig ALLar AETTer Sæla KAlla/ þvi hun ber þann i sijnum Kvide/ i hverium allar Ættkvijsler Jardar blessadar eru. Og fyrer þvi/ Brædur mijner/ ad vier hofum eineg af hanns Fyllingu medteked/þa lætum oss nu fagna med Moodur DRottens / og skoda a þessu Stundarkorne hvad ægiætt þad sie / ad mikla hann/ og ad gledia sig i Gude sijnum Heilsugiafara. Þver Ord eg vil nu aneina Hugleida i þetta Sinn. Styrk oss hier til/ O þu Brunnur alls Fridar z Fagnadar/mz Nad þinnar Giæsku i Jesu Nafne/ Amen.

Vilegg-

Vtleggingeñ.

Dyrdeñ og Vegsemdeñ er ſvo ſtoor Hlutur/ ad ꝑleſter gyrnaſt hana framar ødrum Hlutum/ Jafnvel þeir/ ſem eckert Lofs verdt viña/ þr vilia þo lꝏta Tigna ſig/ og ſvo er Mañeſkiañ gieꝑeñ fyrer Heidrenum / ad ſumer tapa hinum rietta Heidre / til ad ꝏtvega ſier fꝏnyſlt Hroos/ eñ ſumer vilia lꝏta ſier hrooſa/ jafnvel af Odygdunum/ Svo er þo Ærugyrndeñ rijk i vorre Molld og Oſku. Eñ eingeñ af øllum þeim/ er epter Vegſemdeñe kieppaſt/ er þo verdur heñar fyrer ſiꝏlfañ ſig/ ef Meñ ſkulu Sañleikañ tala. Hier ber Dyrdeñ og Heidureñ/ ſeger Spꝏmadureñ under allra Mañа Perſoonu/ ad eingū frꝏſkildū/ eñ oſſ ber Blygdan vors Andlitis/ Þad er ad ſøkiu ſkylldt/ ad hrooſa Dygdum og Mañkoſtum/ eñ eingeñ a þo ſiꝏlfum ſier i þui Vegſemdar ad leita/ helldur Fødur Lioosaña/ fra hverium ad kiemur øll good og øll fullkomeñ Giøf/ Jac. 1. Eingeñ er meira Lofs verdur/ eñ eiñ goodur Konungur/ ſꝏ ed Ottaſt Gud/ og vel ſtioornar ſijnum Løndū og Rijkiū/ eñ allra helſt Guds Kyrkiu/ um hñ mꝏ eg ſegia þad/ ſem Paall ſagde fordū um þa Oldungana/ ſem vel forſtꝏdu/ ꝏdur eñ Guds Sofnuder hofdu chriſtna Veralldar Høfdingia / ad þeir ſieu tvofallds Heidurs verduger/ eñ þo fellſt eg a þad/ er ſagde hiñ gamle Tobias. Leynda Dooma Konungſins er gott ad dylia/ eñ Guds Verk ad byrta og jꝏta/ er heidarlegt/ Tob. 12. Konungaña Rꝏd verdr ad dylia/ þvi jafnvel þoott þeir ſieu øllū ødrū Møñū ædre/ þa eiga þr Jafningia ſier adra Konunga ſijna Lijka / eñ Konungur Konungaña a eingañ jafnañ/ og þarf þvi ecke ad dylia fyrer neinum hvad hñ ætlar ad giøra/ ſvo hañ vill ſegia til hiñar meſtu Heims Magtar/ þ ſem hañ ſagde fordum til ſijns Foolks / Zach. 1. Þau Ord og Setningar/ er eg umbaud Þienurum mijnū Spꝏmøñunum/ hafa þau ecke nꝏd ydar Forfedrum/ ſvo ad þegar þeir aptur ſneru/ ſøgdu þeir/ ſvo ſem DRottenñ hugſade ad giøra oſſ epter vorū Vegū/ og epter vorum Athøfnū/ ſvo hefur hñ giørt. Hvern ſkylldum vier þa helldur prijſa eñ hañ/ er

ſvo mattugur er og ſvo alvalldur/ ad hañ ſitur i Himnenum og giører Hvad hañ vill/Pſ.115. Þvi hrooſar Mooder DRottens hier i Gudſpiallenu/ſegiande: HAñ GIørde VID Mig MIkla HLute/ſem Ad MATTugur Er. J hveriu giørde hñ þad? J þvi/ AD HAñ TEit A LÆGing AMbattar SIñar. Þad þyker ecke miked/ ad giøra miked af miklu: Þad er ei ad undra/ þoott ſa giete bygt mørg Hwſ/ſem a marga Skooga/þo hañ brioote mørg Lønd under ſig/ſem mørgū hefur a ad ſkipa/eñ þ ma Guddoomlegt þykia/ſvo ſm̄ þ og er/ ad giøra allt af eingu/ ſvo ſm̄ Gud giørde i Ondverdu Skøpunar/eñ þoott þ ſie eckert lijted/ſem ad hañ giører/þa var þ þo lijted/ſvo ſtoort ſem þad er/hiñ þvi/ſem Maria prijſar Gud fyrer i þeſſum Lofſaung/ þad er/ad Gud vard Madur/ og fyrer þvi ad hinum Alvallda hafde þocknaſt/ad lata þ ſkie i heñar Kvide/ſm̄ var ein um̄komulaus Stulka/þa prijſar hun Gud med þeſſare Saungv-Vijſu: HAñ GIørde Vid mig MIKla HLute/ Sem ad MAttugur Er: Þeſſ hefur allt ſyndugt Mañkyn noted: Þad var verra eñ eckert/ epter þad Madureñ hrapade i Afgruñ Fordæmingareñar / þvi betra var alldrei fæddur ad vera/eñ Eilijflega ad kveliaſt/Eñ hañ miñteſt ſiñar miklu Myſkunſemdar/og i ſijnum diwpu Myſkunar Dorum vittade hñ vor/uppruñeñ af Nædum. Þeſſu er verdt ad hrooſa fram̄ yfer allar Aſtgiafer Drottens / Ja / þoott ad allar Eingla og Mañа Tungur ſieu ſkylldar ad vegſama þeña Omælanlega Velgiorning DRottens/þa er þad oſſ þo ſkylldugt framar mørgum ødrum / hverra Fedur ad voru Myrkur/ eñ vier þeirra Syner eium vordner Lioos i DRottne/Eph.5. Aller þeir ſem ganga vilia eins og Liooſſens Børnum hæfer. Jomfrweñ ſyngur hier i Gudſpiallenu: HAñs MYSKunſeme VARer FRa EIñe KYNſlood Til Añarar / YFer Øllum ÞEim/ Sem Hañ Ottaſt. Þad matte Iſrael jaata/er hañs Guddoomlega Trwfeſte reynt hafde a Fedrum ſijnum/allt fra Heimſins Skøpun/allt til þeſſ JEſus kallädeſt JEſus/ og ſvo æ ſijdañ/ ecke einaſta yfer Abrahams Sonum epter

epter Holldenu/ helldur yfer ollū þm̄/ sm̄ nu kallast hiñ Andlege Ista-
el/ hveria Gud hefur Abraham af Steinū uppvaked/ þad er/ af þm̄/
sem dyrkudu Stocka og Steina/ og voru þm̄ sialfer lyker/ sem David
vottar/ Ps. 115. Oss/ sem ad ei vorum hañs Folk/ eñ hañ hefur þa
kallad svo sm̄ sitt/ hverier ecke eiga Kyn sitt ad rekia til Israels. O
hversu meigū vier glader undertaka med hiñe sælu Guds Moodur/ þar
hañ hefur oss samañsafnad af Austre og Vestre/ eñ Rykesins Syner
eru utrekner i hin ytstu Myrkur/ svo ad vier jata meigū/ ad þ hafe
a oss sañast/ sem David seger um̄ Gud/ Psalm. 103. Ad hñs Myske-
unseme vare ecke einasta fra eiñe Kynslood til añarar/ svo sem Guds
Mooder hier seger/ helldur fra eiñe Þiód til añarar/ yfer ollum þeim
sm̄ hñ Ottast. Þyke ydur nu nockud koma til þessara Gledelegu Um̄-
skipta/ jæ/ þyke ydur svo sem Himen og Jord/ jæ/ allar Eingla og
Mañа Tungur sieu of-fmar til þess/ ad fullþacka DRottne fyrer svo
hæleitañ Velgiorning/ þa lætum oss þykia þad Gledelegt ad þacka
DRottne/ og Lof syngia þynu Nafne/ þu hiñ allra hæste/ þvi þ er
þad einasta/ sem hñ af oss krefur/ ad vier dyrkū hñs Nafn med Orde
og Verke. Veralldleger Konungar skilia sier ur synum Londum og
Rykiū þa Hlute/ sm̄ eru Fægiæter/ og nockrar Mæfur eru a/ er vier
kollū Regalia, edur Konungs Gersemar/ z er þad ecke um̄ Eign þra/
sem Dag og Nott hafa Um̄hyggiu fyrer svo margte Sælu/ og þar
ad auke eru prydder med nockurskonar Lykingu Guds Hatignar/ eñ
Konungur Konungaña hefur sier alleina Dyrdena skiled/ Hañs Þegn
Skyllda var eingeñ oñur af Israel/ eñ ad þeir skylldu Ottast hañ og
Elska/ Devt. 10. Og svo er hun eñ i Dag af hiñi Andlega/ þvi med
svoddan moote verdur honum riettelega Dyrden gefen. Allt hvad
Vegsamlegt er a Himne og Jordu/ þad er hñs vegna Veglegt/ sm̄ er
sialfur Dyrden/ og eckert utañ Dyrd og Vegsemd: Hiñ Vyse hroose
sier ecke af synum Vysdoome/ og ecke hiñ Vollduge af synu Vallde/
z hiñ Ryke hroose sier ecke af synū Rykdoome/ helldur hver sem vill
hroosa

hrooſa ſier/ hañ hrooſe ſier aþ þvi hañ ſkilie og þecke mig / ad eg ſie Jehova/ſa ed fremie Goodgyrnena/Riettteñ og Riettvijſena a Jordu/ Þt þar i heþe eg Velþocknan/ſeger Drotteñ/Jer. 9. Hver vill þa eiga Tilkølu til nockurrar Vegſemdar fyrer utan hañ / fyrſt þr meiga ecke hrooſa ſier / ſem ad eru hvad Vegſamlegaſter kallader hier a Jordu. Þeſſare Vegſemd/þeſſare Goodgirne/og þeſſare Riettvijſe hins gooda Guds/Hrooſar Maria i Loþkvædenu/er hun ſeger: DRAMblætum HRAñ HAñ Aþ STOOle/Eñ VPPhooþ LJTElæta. Skod ed hier ydur i Speigle/O þier Stolltu Grædingar Veralldar þeſſarar/ og hverſu kængter þier erud/ nær þier villed troda Lijtelmagnañ undir Footum/þañ ſem Gude treyſter/ Viled þier ecke/ad þier færed Ner DRottne a Hendur / biooda ecke Løg vor/ ad eiñ Fiærhallds Madur ſkule veria Søk Omaga ſijns / og ſækia eþ vid þarþ? Atled þier ad Guds Fyrerheit mune binda hañ miña helldur eñ Løgen Skulldbinda ydur / hver þier riwþid / nær ſem ydur bijdur ſvo vid ad horþa/ fyrer Avinnings edur Naturs Saker / Eñ hverſu opt loþar nu DRotteñ i ſijnu Orde/ ad hañ vilie vera Forſvar hins Munadarlauſa? Svo ad aller Vnderbryckter / aller þeir ed Ræænginden lijda/þeir eru Omagar DRottens/Er þar nockur Limur a vorum Lijkama/er oſſ ſie vidkvæm are eñ Augun/og þo ſagde Gud um ſijna Veſælinga/ſem ſtundu under Obrijke Heidingiaña i Babilon/ſem er Lijking ydar Fooſtur. Moodur Veralldarenar / Hver ed ſnerter ydur / hañ ſnerter Sicealldur mijns Auga/Zach. 2. Hugleided nu med ydur/O þier hin Skynlauſu Born eñ/ vid hvern þier eiged ad ſkipta/ Ecke vid hañ/ſm þurþe ad ſetia ſig nidur og reikna / hvert hañ med Tiju Þuſundum giete mætt þeim ſem kiemur a mooti honum med Tuttugu Þuſund / Luc. 14. Þviad allar Sæler eru hañs/helldur vid hañ/vid hvers einaſta Bendingu ad Sodoma brañ til Oſku / Jericho hrapade / Jeruſalem vard ad Steinahrwgu/ Tyrus hrunde i Gruñ nidur/ Hver ed dreckte Pharaone med hañs Lide i Haþenu rauda/hver ed droo hñs Epterkomara wt wr ſijnu

nu Flioote/ med ollū þeim Fiskunum sem loddu i hñs Hreistre/ Ezech. 29. Hver ed sette siñ Krook i Senacheribs breñande Naser / hver ed hañs Epterkomara Konungana aþ Assyria/ þeir ed voru eins og eiñ kostulegur Vyn-Vidur / svo ad allar Eikurnar i Gardenum Neden Ÿþundudu hañ/ hver ed þa/ sege eg/ uppræte a eiñe Stundu/ hver ed sedur Fugla Loptsens og Dyr Merkureñar med Hollde Ovina siña/ og uppþyller Dalena og Vatnzþollen med þeirra Blood/ Ezech. 32. Og þoott þier ætla kuñed / ad þetta ei mune fram̄ vid ydur koma/ þa mæ ydur þad alkuñugt verꝛ / ad hañ er sa sem Valld heþur til ad kasta Lijþe og Sælu i eilijþañ Elld / sem ber svo længt aþ fra Hormungum / sem þier nidurdreped med Oþryke ydar / svo sem Guds Barna Sæla / sem þeim er ætlud / ber aþ allre ydar Fullsælu. O hversu etud þier þa fæviser / nær þier heþied Oløg a mooti slykum Herra. Vei ydur/ þier munud Oskra og Ylþra/ þier munud eta ydar Tungur wt aþ Oþraun / Apoc. 16. Nær hiner munu skyna svo sem Sool i Ryke syns Fødur / O hversu gott være ydur þa / ad Lykamer ydar / hveria þier svo Kappsamliga aled haþed a Bloode hins Volada / ad þeir / sege eg / alldrei upprise til Doomsins. Eñ nu er þvi ei svo vared/ þvi Gud seger fyrer Muñ Ezechielis/ Cap. 32. Ad ydar Ræng læte liggie i ydar Beinum epter Daudañ. Heyred þvi Ord DRottens/ þier sem meined ad þier haþed bwed ydur Hreydur i Skyunum / Heyred / sege eg / Ord DRottens aþ Davids Muñe/ sem var miklu mektugre eñ þier / og þo miklu lytelætare. Gieþed DRottne Dyrd ena/ þier Syner hiña sterku/ Gieþed DRottne Dyrdena og Prysseñ/ Gieþed DRottne Dyrdena hñs Naþns/ bugted ydur segiande: DRottne sie Heidur i Prydeñe syns Helgedooms/ jæ/ giøre svo øll Verolldenn/ hver z lenger. Hiñ lytilmootlige Brooder hroose sier i siñe Vppheþd/ þad er/ i þvi/ ad Gud haþe hañ þess virdt/ ad lykia hañ Syne sijnum/ Hver ed giørdest Fatækur þar hañ var þo Rykur/ seger Postuleñ/ 2. Cor. 8. Eñ sa hiñ Ryke i Audmykt siñe / þvi eins og Bloomstur

O Gras-

Grafsens mun hafi porgǽnga/ seger Jacob. Og pafieg giepū viet best DRottne Dyrdena/ christner Meñ. Ecke er þ noog ad syngia honum Loþ med Musikenum/ eñ aþnetta honū med Verkunū. Eg eiska Retteñ/ seger DRotteñ/ Eg hata Rǽned/ pad sem teingest vid Breñefoornena/ Esa. 61. Eingeñ aþ oss/ sem vill Nlut siñ vanda/ hañ skeiter miog um̄ pad/ ad honum sie hroosad af einhverriū Ordǽvondum/ og hvad mun Gud pa dyrkadur verda af Skalkenū / eþ hñ þylur honum eina Saung-Wijsu / kañ skie sialþū sier til Gamans/ z til ad skiemta sier med Raustefie/ sem eg hygg/ þvi verr/ ad opt mune henda/ jaþnvel pa/ sem ecke miog vonder eru/ eñ Hiartad er po ecke alltijd bwed til Guds Dyrdar. Loþ syng pu Ond myn DRottine/ og allt hvad i mier er hñs heilaga Naþne/ seger David: Pad er allt hvad oss þylger/ og Gud heþur oss giefed/ pad a ad Prijsa Gud. Hiartad med Elskuñe/ Musikeñ med Ordunum z Raustefie/ hiner adrer Limerner med wtvortis Vtrettingum / svo ad allt hvad vier giorum med Ord og Verk/ pad giorum vier i Naþne JEsu Christi / og þackum Fodurnum fyrer hñ/ jaþnvel hiner Vngu Hrafnarner akalla DRotteñ / seger David Ps: 147. aþ þvi hñ heþur skapad pa / og munum vier pa ecke vera margra Hraþns-Vnga Virde/ sm̄ ecke einaſta vorum epter Guds Mynd i Fyrstu skapader/ og eigum Kost a ad Endurnyast epter heñe / helldur og med hañs Sonar Dauda þrm Helvijtis Endurkeypter. A þessa Skylldu vora minner oss Paall segiande: 1. Cor. 6. Pier erud Verde keypter/ dyrked þvi Gud i ydrū Lijkama/ og i ydrū Anda/ hverier ad eru Guds/ Nu par vier erum Guds Eign/ bæde epter Rietre Skopunareñar og Endurlausnareñar/ pa erū vier hiner mestu Drottens Svikarar/ eþ vier ecke aþ fremsta Megne Kost giæþum ad þylla þssa Skylldu vora: Eñ hvad er pa ad dyrka Gud i synum Lijkama? Pad seger hañ oss Col. 3. Deyded ydar Jardnesku Limu/ Saurlijþe / Ohreinleika / vonda Gyrnd og Agyrne / sem eru Skurgoda Dyrkañ/ og i einu Orde ad segia/ ad Meñ slijnge wt pad

Augad

Augad/og afsnijde þa Hønd edur Foot/sem hneixlar/þad er ad deyda fyrer Andañ Holldsens Girnder. Hvad er ad dyrka Gud i synum Anda? Hier meinar Postulen Sælena/þvi hun maa fyrst og sijdarst heita Verde keypt/hennar Dyrkun skilur Gud sier hvad mesta/þvi seger hin heilaga Mey: MIJn AVnd MIKlar DROTTeñ/hun giørde og svo bæde med Orde og Verke/ þvi nema svo vered hefde/þa munde ecke hiñ Alskigne Gud hafa valed hennar Lykama Syne synum til Bwstadar / hun seger: þVi HAñs NAfn Er HEIlagt. Jhugan þessara Orda gagnar oss til tveggia Hluta / sem bæder eru christnum Mañe Onuissande. Þad er vitanligt/ad med þessum Guddoomsins Hætignar Eigenlegleika / Heilagleikanum / wtmaalar Ritningen optlega hañs Yfirburde yfer allar hañs Skiepnur / þar fyrer kallast hañ sa Heilage i Israel: Þess vegna eru aller Hluter/ sem hønum vidkoma edur eignader eru/ heilager kallader/svo sem er hañs Ord/ hañs Kyrkia/hañs Frumburder i Gamla Testamentenu / þad er alltsaman heilagt kallad. Guds Dyrdarfullu Herskarar / sem þar uppe eru/ hafa eingañ Lofsaung/ sem vier af vitum/fegre eñ þeña: Heilagur/ Heilagur/ Heilagur ert þu DRotteñ Gud/ Esaj. 6. Nu þar hañ er svo heilagur/ ad syndugra Mañа Skynseme fær þad ei griped/ þa a þsse Jhugan ad gagna oss til ad dyrka hñs Hætign med Blygdan vors Andlitis/ og afþvo Daglega vorn Saurugleika med Tarum Ydrunar vorrar/þar vier Daglega framkoma skuluñ med vorar Bænar-Foorner fyrer þeña fortærandа Elld / vid hvern eckert Saurugt maa bwa/og i ødru Lage/þar hañ svo heilagur er/sem adur er sagt / þa meigum vier kañast vid Skylldu vora / ad oss byrjar af fremsta Megne ad burtkasta øllum Ohreinleika/ ef vier viliñ hñs Þioonar vera / sem svo Yfermaata Hreiñ og Heilagur er / og ad vier lifuñ Hoofsamliga / Riettoñslega og Gudrækelega i Heime þssu/ Tit. 2. HAñ ERDurmiktest MYSKunar SJñar / Og MEDtook SJñ þJoon JSrael/seger Guds Mooder. Þad giørde sa blessade

Herra/ þegar hañ sende siñ Son i Heimeñ til ad frelsa þad sem tapad var/ til ad giøra hina Blindu Heilskigna / til ad lækna hina Holltu/ hreinsa hina Lykþrææu/ til ad giefa Daufum Heyrñ / og til ad uppvreisa hina Daudu/ eñ allra hellst til ad Predika Fatækum Evangelium. Lætum nu oss sia til/ ad vier miñumst vorra Heit-Orda/ er vier giørdum i Skyrnar Sattmaalanum / ad trwa a hina heilogu Guddoomsins Þreñingu / eñ afneita Dieflenum og ollum hañs Verkum og Vielum. Ef vier nu þetta med allre Kostgiæfne z Alvøru hølldum/ad svo miklu Leite sem vier afkastad fæum fyrer Adstod H. Anda/ þa vegsømum vier DRottenn rietteleg a i vorum Lykama og i vorum Anda/ og eigum fulla Von a med Jomfrw Mariu / ad gledia oss i Gude vorñ Heilsugiafara/ hvar um nu framveges er nockud ad tala.

MJñ ANde GLEdst J GUde HEJLSUgiafara MJJNum: þetta er Salarennar Glede/ Børn mijn/ eñ ecke Lykamans Sælgiæte/ þad er i Gude / seger hin blessada Mey/ hver ad er Brufiur og Uppspretta allrar Sælu / og sialfur alleina sæll / þvi kalla eg þañ alleina fullsælañ/ eñ eingañ añañ/ sm smackad hefur hvad sætur ad hañ er. Hvad eru vorar Osker i Heimenum? Margar eru þær / og flestallar heimskulegar/Skadsamar/ fullar af Sorg z Armædu/ eñ allar lwta þær þangad ad. Vier bidium um þa Hlute / sem oss epterlangar. Eñ hvad seger David? Haf þijna Unadsemd i DRottne / og mun hañ giefa þier hvad þitt Hiarta girnest/ hvad er þad / Børn mijn? Eckert añad eñ hañ sialfur / þvi svo sm Holldlegar Gyrnder verda alldrei saddar/ Fyllen ablar þm/ er þær elska/ æ meira Hwngurs/ svo er og Laungunenñ epter DRottne þvert a moote sijn eigen Sadning / og þeir ed vellta sier i Holldlegum Munade/ þr girnast nu þetta/ nu hitt / þegar Sadningeñ ablar þeim Leida a einum Hlut/ svo længar þa i añañ/ eñ sa sm er i Gude gladur/ z til fulls hefur smackad Krapt epterkomande Alldar/ Heb. 6. Hañ girnest ecke añad eñ Gud/ hañs Matur og Dryckur er ad giøra hañs Vilia/ sem hañ elskar umfram alla

alla Hlute / þvi þar er allur sem unet / seger Ordshattur gamall. Verølden kallar Aud / Metord / Sælgiæte / og añad þvilijkt hina mestu Sælu/ eñ eg heþe ædur nockrum Stñum med Rokum synt/ ad i þssu et eingen riett kølluð Sæla/ hellður blønduð med Angre/ Erfiðe/ Hugsijke / Otta / þrældoome / og jaþnvel hiñ mesta Sælar Næska vidteingslud. Eñ hvad seger David? Psalm. 1. Sæll er sa Madur sem heþur sijna Lyst i Løgmæle DRottens/og talar um̃ hañs Vegu Daga og Nætur. Hvar fyrer / Brædur mijner ? Þvi hañ sem ad Guds Ord og hñs Riettinde svo miøg Idkar/og svo miøg kiær heþur/ hañ gietur ecke fared a Mis vid þ ad elska Gud/ hiaa hveriu allur añ ar Føgnudur og Gladvære er Sorg z Armæda ad reikna/þvi sa er þssu Hluiskipte naad heþur/ þm̃ heiter Lausnareñ/ad hñ og hñs Fader ville til hñs koma og Vistarveru hiaa hønum giora/ Joh. 14. O hverneg maa þar vanta alla Gnoogt Fagnadarens / hvar þvilijker Giester eru ad Heimbode/Jaþnvel þoott einhver være i Daniels Lioona-Grøþ. Þeir Hebresku Sveinar Chananja / Misael og Nazarja / hverier ad Leyþe Stallarans i hinu Babilonisku Hoþe neyttu alleina Jardar Avaxta / svo ad ecke brytu þeir a moote sijns Guds Løgmæle / þeir urdu þo Sællegre og fegre Ilits eñ adrer / Dan. 1. Svo eru og þeir sem i Hiarta sijnu lijta Guds Asioonu / yþer hverra iñra Mañ hun fegur skijn / eñ nockur Dreyndur kañ nærre ad gieta / jaþnvel þoott þa vante Epterlæte Heims þessa / og sijneft Aumer og Sorgbitner/samt bwa þr vid hiñ mesta Føgnud og Rooseme Hiartans/ sm̃ eingeñ maa aþ þm̃ taka. Þegar DRotteñ Gud sætte Mañkyned vid sialþañ sig i añad Siñ/þa tilbioo hañ siñ Boga i Skyenu/til eins Sættmæls a mille sijn og Jardareñar/ Gen. 9. Þad er allra þeirra/ sem a Jørdu bwa. Ezechiel seger/Cap. 1. ad Lijking Dijrdar Drottens/er hañ sa vid Flioored Cebarts/haþe vered eins og Boge sa/sem verdur i Skyuñ þegar rigner. Dijrdleg var þesse Openberan/er Spaamadureñ sa/eñ miklu er sw Veglegre/Ædre/ og Iñdælle/sm̃ byrtest i

christens Mañs Hiarta/nær hñ sier Gud Nædugañ/nær hñ glede sig i þm̃ Sattmalanū/s̄ giorde er a millū hñs z Drottens i Guds Eingie sinū Syne/hvers Bwninge Johañes Regnboganū samlijker/ Apoc. 10. Hvør ed giorer hñ þess fullørugganñ/ad hñs Synder sieu hønū fyrergiefnar. DRotteñ seger/ Gen. 9. ad hñ vilie minnast sijns Sattmala / þegar Bogeñ siest i Skyenu / Eñ hversu feigeñ mun Syndareñ verda/DRotteñ mikl/þegar hñs Augu rigna Tarū Ydranareñar/og þiñ Nædar Sattmale myndast i þessu Skye fyrer Verkan H. Anda/ sem ber hañs Anda Vitne uñ/ ad hañ sie Guds Barn/sem kallar Abba/ þad er Fader / sem hroopar / Vert þu Hughraustur Sonur/þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. Þegar Guds Meñ sau þessar Dijrdlegu Siooner/þa urdu þeir Matt-Prota/svo þar var ei Megn i þm̃ framar/ svo sm̃ Daniel um̃ sig talar i hañs Mala-Bookar 10. Cap. Eñ þegar Guds Nædar-Lioome skijn i Ydrande Mañs Hiarta/þa fær hñ nyiañ Dug/ þad geingur hm̃ eins og þ gieck Ezechiel/ er hñ sa þessa miklu Syn/er eg fyrer skomu um̃gat/ad hñ lifnade vid aptur/og stood upp a sijnar Fætur þegar DRotteñ baud hønum/ eins bregdur Sañ-Ydrande Mañe vid Guds Anda Blijdlætis Avarp/nær hñ telur hønū Trw um̃/ad hvar sem ad Syndeñ yfergnæfer/þar yfergnæfe þo Naden miklu framar. Hiñ nyie Madur sprettur upp af Fagnade hañs Hiarta/ eins og Johañes i Moodur-Kvide/ nær hønum til Eyrna kiemur þesse Kvedia / og kañ eingeñ Jardneskur Fagnudur ad komast i nockurn Samjøfnud vid þessa Himnesku Glede/Eg ma vel kalla hana Himneska / ecke einasta þess vegna / ad hun fra Himnum kiemur/helldur og hiñs/ad meire Glede er i Himnenum yfer einū Syndara sem Ydran giorer/helldur eñ yfer niju og nijutiju Riettlatum. Mooder DRottens seger hier Orsokena til þessa Guddoom lega Fagnadar: ÞVi HAñ LEit a LÆGing AMbattar SIñar. Stoora Orsøk hafde hun til þessa/ þvi margar munu hafa gøfugre og meire-hattar vered eñ hun/sem ecke var meir meteñ af Heimenum

eñ

eñ svo/ ad hun ei pieck añad Rwm i Giesta-Herbergenu/ helldur eñ eitt Stall til ad leggia i Nimens og Jardar Skapara / Hun mætte segia eins og Gedeon Fordum sagde vid Eingeleñ : Jud. 6. Hverneg skal eg frelsa Jsrael/ þar myn Ætt er hin miñsta i Manasse Kyne/og eg hiñ Miñste i Hwse myns Fødur. Ecke er þad Ofsøgum sagt um hiñ Mattuga Gud/ sem Petur seger/ ad Dramblatum moot stendur hañ/ eñ upphefur Lytelata. Hversu mørg Dæme høfum vier þar uppa / ad hañ hefur wtvaled þad/ sem eckert er fyrer Heimenum/ svo sm̃ hañ valde Gedeon/ til ad frelsa Jsrael af Hende Medianitaña/ sm̃ var hiñ miñste medal sijns Foolks/ svo kiøre hañ og þessa ørsnauda z fatæda Stulku til Moodur allrar Veralldarenñar Frelsara/ z var þvi øll Von/ ad hun fagnade slijkre Upphefd / hia hverre allrar Veralldarenñar Hofdingskapur er Prælddoomur ad reikna/ eñ hverneg sm̃ þessu er vared/ þa hugsa med þier/ syndugur Madur/ hversu Audvirdeleg ad sie Sæla þijn i Guds Auglite/ þegar þu giører hana ad Præl Andskotans med Jdkun versstu Glæpa og Misgiørda / sem upptendra Guds rietttferduga Reide. Gud nade/ ad hun gietur ei sagt/ eins og Maria vid Eingelen sagde: EG Em AMbatt DROttens / VERde MJer EPTer ORde Þijnu/ helldur verdur hun ad jata/ Eg hefe vered Fridla Satans/og drygt Hooraner med morgū Elskuga/ strappa mig ecke i Reide þiñe/og typta mig ecke i þiñe Bræde. Seg mier/ hver er þa svo lag sem Sal þijn/ og hver hefur meire Uppreist hloted eñ hun/ nær hañ seger til heñar? Kom þu aptur til myn/ þoott ad Synd er þijnar sieu raudar sem Blood / þa skal eg giøra þær hvijtar sem Snioo / og þoott þær sieu Purpura raudar / skal eg þær Ull hvijtar giøra/ Esa: 1. O hversu miklu meire Orsøk hefur þu þa til ad glediast i Maria þijnu / helldur eñ Guds Mooder / af þvi ad hun var hañs Lykamleg Mooder/ hun var alltijd Guds Barn/ þu hefur opt lega giørt þig ad Diøfulsins Barne/ Hañ var heñar Hollogieteñ Son- ur/ eñ hañ bijdur þier / ef þu villt lata af Jllu / og læra Gott ad

giøra/

giora/ ad hañ vilie myndast i þier aptur ad nyiu/ sem Paulus ad Orde kiemst/ Gal. 4. Svo þu verder hañs andleg Mooder/ og er þesse Fögn udur ædre øllum Skilninge / Eþ þu kant vid ad taka og med ad fara svo sem Guds Barn/ Þetta vottar hñ sialþur/ er hñ sagde fordum vid Konuna/ er prysade Sælu Moodur hañs/ Hvad um̃ þad ? Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord og vardveita þau. Nu svo sm̃ þesse Føgnudur i Gude er svo gott Hlutskipte/ ad eckert er þvilijkt/ þa er þad ecke i hvers Mañs Hiarta ad þiña/ þvi Trweñ er ecke allra/ seger Paulus/ 2. Tess. 3. Jaþnvel þoott þad stande øllum til Boda/ sm̃ vilia þad til þess viña/ ad hafna Glede Veralldareñar/ og ecke selia þessa Sælu fyrer stundlegt Epterlæte Syndareñar. Þad er ecke noog/ christner Meñ/ ad vilia na þessum Føgnude/ Miked skal til mikels viña/ seger Hiñ forne Ordskvidur. Kieppist vid ad ganga iñ um̃ Hid þraungva Hlided/ seger Frelsareñ / Luc. 13. þvi eg sege ydur/ marger vilia þar iñganga/ og fæ þad ei komest. O hversu miøg syndgum vier/ jaþnvel i voru Gudræknis Verke/ margur hver. Eþ ad Gud veiter oss eiñ hvern Lijkamlegañ Velgiørning / sem hañ Daglega giører/ þa elska þeir hañ kañ skie / og þacka hønum þar fyrer/ sem Gudhrædder vera vilia/ og er þad skylldugt ad so siu/ Eñ þau Himnesku Dæsemdarverken/ svo sem Vtsending hañs Sonar/ Afsgiaþer heilags Anda/ Fyrergieþning Syndaña/ þetta allt/ sege eg / svo miked sem þad er/ sem þo er yþer allañ Mæta miked / þad orkar ecke svo mikils hia oss/ ad vier fyrer hañs Skulld/ er oss allt þetta heþur Gieþens veitt/ villum forsmæ alla Veralldar Mune/ hvad ætle þier ad hiñ Alskigne/ hvad ætle þier ad Hiartnaña og Nyrnaña Rañsakare mune dæma um̃ svodd an Gudrækne? Eg vil segia þad eg meina/ ad hañ vill segia vid þa/ sem alleina fiñst til þess sem Kroppnum gagnar / og duger til ad liþa vel oa Rijkmañliga i Heime þessum/ eñ meta lijtels þad sem þar uppe er/ þau Stoormerke Guddoomligrar Elsku/ sem ei mætte aþreka nema med hañs Sonar Dauda / vid þa vill hañ segia / sege eg/ einsog vid

Phariseos

Pharisæos ædur/ Matth. 23. Vei ydur Skriftlærdum og Pharisæis
þier Hræsnarar/ þier ed Tiunded Myntu/ Anis og Cumen/ eñ gleim-
ed þvi sem meira er i Løgmaalenu/ Trwñe og Doomnum og Myskun-
semeñe/ þetta byrtar ad gióra/ eñ hitt ecke epter ad skilia. Svo eigū
vier Gude ad þacka/ hañ ad elska og dyrka fyrer Lykamlega Hlute og
þad af allre Alwd/ eñ þo længtum framar ad mikla hñ/ elska/ heidra
og gledia oss i hønum fyrer þau dyru Stoormerke hañs Fødurlegrar
Giæsku/ fyrer hver hañ hefur friþed Sæler vorar wt af Andskotans
Vallde. Heyred hvad DRotteñ seger fyrer Muñ Hoseæ/ Cap. 7.
Þeir ækalla mig ecke af Hiarta / þegar þeir emia i Svefn-Hwsum
sijnū/ fyrer Korned z Mustena samansafnast þeir/ eñ eru mier þo O-
hlijdduger/ Hid sama er ad segia um̄ alla adra Guds Þioonustu/ er vier
lærumst veita hønum / alleina fyrer Tijmanlega Mune/ svo blanda
Meñ saman Guds Þioonustu og Mammonæ / Vatne og Vidsmiøre /
sm̄ alldrei kuña ad þijdast hvert añad. Meñ sveria vid Nafn DRott-
ens/ og þo under eins Maltom / eins og Judar/ og dyrkū Gud i hañs
Kirkiu / eñ sierhver færer Foorner sijnu Skwrgode a Hædunum/ eins
og þeir/ ꝥ er sierhverių þm̄ Hlut/ er hñ meta meir edur safnt vid Gud.
Svoddan Christendoomur er lijkur Footunū a Nebuchadnezars Likn-
eskiu/ er sumpart var af Leyre/ og sumpart af Jærne. DRotteñ sagde
vid Ezechiel: Cap. 44. Þessar Dyr (hñ meinte hins allra Helgasta)
skulu læstar vera / eingeñ gange iñ um̄ þær/ þviad DRotteñ Israels
Gud hefur þar um̄ iñgeinged. Þu skallt og miñast þess/ sm̄ ert eiñ
Andlegur Israels Madur / hvad Gud lofad hefur um̄ siñar Kyrkiu
Vijgslu / sem er þitt Hiarta / Eg skal giefa ydur nijtt Hiarta /
og eitt nijañ Anda skal eg setia medal ydar. Þetta ender Gud ad
vijsu vid alla þa sem hønū eru helgader i Skijrneñe / og ecke saurga
aftur hañs Mustere med Yørunarlausu Framferde / Eñ sijdañ þu
hefur hñs Hæsæte/ og Stad hañs Foota/ Ezech. 43. Þad er Guds
Rijke/ iñe him þier/ þa lwk þeim Dyrum aftur/ hvar hañ iñgieck/ og

leif eingū þar iñ ad koma til Giftingar/nema honū og hañs Christe/ sem er hiñ ædste Prestur/og hñs Vmbods-Moñū (þvi hinū ypparsta Preste/og hñs Vmbods-Mañe/ leyfdest iñ ad ganga i þ allra Helg-asta) Læt þar þvi iñkoma Gudrækelegar Aminingar/ og holla Lær-doma Guds Ords Þienara / og añarra Gudhræddra Mañа: Med þvilijkum Giestum mæ hañ giarnan Sess eiga. Þu munt kañskie seg-ia/hverneg mæ eg fræ þvi vidkomed/ad hugsa eckert añad eñ um̄ Gud/ a medañ eg ber epter mier þetta veika Hollds hallt kyrru um̄ Stund/ Barn mitt. J Jerusalems Mustere voru Stader Heidingiunū ætlad-er/ fyrer utañ þañ Mid-Veggeñ/ er DRotteñ nidurbraut/ þegar hñ kom til sijns Musteris/ þar var og Stadur fyrer þa/ sem Gydingar høfdu giørst/ fyrer Foolked/og fyrer Levitana og Kieñemeñena / sem voru af hiñe lægre Rød eñ hiñ ypparste Prestur/ edur og hñs Vm-bods-Madur/ gieck alleina iñ i þad allra Helgasta/ Þar eru z i Guds Mustere/ sem er þitt Hiarta/ margar Verur / þar kañ ad vera fyrer Hiegooma Veralldareñar/er þu Daglega heyrer/Læt þær alldrei kom-ast iñ fyrer Mid-Veggeñ/ helldur hallt þær fyrer eiñ Heidingia/ sm̄ ei meige saurga Guds Mustere/ þar er z Stadur fyrer Naudsynlega Vmhyggiu þessa fallvallta Lijfs/fyrer Naunganum/ og fyrer Em-bættis Vtrettingū vorū/ eñ hid iñsta af Hiarta þijnu skallt þu Drottl-ne helga/þad skallt þu Daglega hreinsa med sañre Jdran /þad skallt þu uppfylla med Reykelse Bænareñar/ þ skallt þu pryda med Skarte Von areñar/ Truareñar / Kiærleikans / eñ um̄ alla Hlute fram̄ med Elskuñe til hañs/ þa vill hañ til þijn koma/ og Vistarveru hia þier giøra/ þar munt þu sia hñs Dyrd/svo sem i nockurskonar Skuggsia /þar mun hñ læta þig smacka hvad sætur hñ er/ og þar mun hñ jafnvel i hinu mesta Volæde kieña þier / ad Mootlætingar þessara Tijma sieu ecke verdar þeirrar Dyrdar/sem vid oss mun frambkoma i eilijfu Lijfe/Hverrar niootande ad verda/oss uñe og veite hiñ Naduge Konung nr eilijfrar Dyrdar/fyrer JEsum Christum/Amen.

Fimta

Fimta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 5. Cap.

Þañ Tyma. Og þad skiede / þa ed Foolked flycktest ad honum til ad heyra GVds Ord/Og hañ sialfur stood vid Siooeñ Genezareth/og hañ leit tvo Skip standa vid Siooeñ. Eñ Fiskararner voru stigner aß Skipunum og þvodu Neteñ. Nañ stie þa uppa añad Skiped / þad sem var Simonar / og bad hañ ad draga nockud fra Lande. Og hañ sat og kiende Foolkenu aß Skipenu. Og sem hañ gaß upp ad kiena / sagde hañ til Simonar: Drag þu wt a Diwped / og leysed upp ydar Net til Fiskedrattar. Simon svarade og sagde til hañs: Meistare/ i alla Noott hoßum vier erßidad / og feingum eckert/ Eñ i þijnu Orde mun eg Netenu wtkasta / og þa er þeir hoßdu þetta giort / infeluktu þeir mikla Meegd Fiska / so ad þeirra Net rifnudu. Og þeir bentu sijnum Fielogum sem voru a hinu odru Skipenu / þad þeir kiæmu þar/ og hialpudu þeim. Og þeir komu og hloodu bæde Skipeñ full / so ad þau suckn ad mestu. Þa ed Simon Petur sa þetta / ßiell hañ til Kniaña JEsu/ og sagde: Gack ßra mier Lavardur/ þviad eg em Madur syndugur/ aß þvi ad Felmtur var yßer hañ komeñ/og alla þa sem med honum voru aß þeim Fiskedrætte er þeir feingu til samans/ lijka og eirneñ yßer Jacobum og Johañem/Sonu Zebedæi/sem ad voru Lagsmeñ Simonar. Og JEsus sagde til Simonar: Ottast þu eige / þviad hiedañ i fra skalltu Meñ veida. Og þeir droou sijn Skip ad Lande/ yßergaßu allt samañ/og fylgdu honum epter.

Exordium.

BLEssan DRottens gioier Rijkañ fyrer utañ Mædu / seger Salomon/ Prov. 10. Ecke meinte hiñ Vijse Konungur þad/ ad ei skylldu synduger Meñ haßa Omak og Erßide fyrer Næringu siñe/þad var ecke hañs/ ad rasta þvi Logmale/ er

hinn Alvallde Konungur sette strax epter Synda-Falled/ ad med Erf ide skyllde Madurenn sig af Jordunne næra/ og i Sveita sijns Andlitis Brauds sijns neita/ Gen. 3. Nu er hanns Meining/ ad hvert sem hinn goode Gud lætur einum Aud edur Armood tilfalla/ þa sie hann samt rijkur / ef hann Ottast DRottenn/ leitar hanns Blessunar/ og Næringar sinnar i hans Nafne/ Hans Rijke ad søkia / þvi þoott honum Audur hlot- nest/ þa fester hann ecke Hiarta sitt þar vid/ svo sem David bijdur/ Psalm. 62. Ef hann er Guds Barn/ helldur stundar epter ad vera rijkur i good um Verkum/ svo sem Paulus fyrer mæler/ 1. Tim. 6. Og etur svo Braud sitt med Glede/ og goodre Samvitsku/ Hans Erfide fellur honum liett/ og hann þyggur Blessan DRottens med Audmykt z Packlæte/ af hans Orlætes Hende: Svo giørde Abraham / Isaac og Jacob For- fedur/ og marger af þra Nidium hafa fetad i þra Spor. Eins er hinum Fatæka vared/ ef hann elskar Gud/ hann stundar ad verda i honum rijkur / þegar hann hefur DRottenn / þa skeiter hann hverke um Himen nie Jørd/ honum þyker sier borged vera/ þegar hann hefur eignast hann/ sem alla Verolldena hefur ad Erfdum feked / Christum/ Psalm. 2. Þvi temur hann sier med Paulo/ bæde hæt og lagur ad vera/ bæde Noog ad hafa/ og Skort ad lijda: Þaßenn hroosar hinn Audvirdelege Brood er sier i Upphefd sinne / og hinn Rijke i sinne Niðurlægingu / Jac. 1. Dæme uppa sooddann Rijkdoom og Fatækt høfum vier i þessa Dags H. Evangelio/ a St. Petre og hanns Felogum/ þar þeir høfdu alla Noottena erfidad / og eckert feinged / Enn sijdann ifielucktu þeir mikla Mergd Fiska. Hier wt af vil eg tvent athuga i þetta Sinn.

1. Ad oss byrie þolenmoodum ad vera i Orbyrgdenne.
2. Packlatum og Audmiwkum i Velgeingnenne.

Hialpa oss til ad Hugleida þetta so sem ber/ þu alleina Rijke Kon- ungur/ og Skapare Himens z Jardar/ þ JEsu Christe/ AMEN.

Utleggingenn.

Falla

ALLA NOTT NOkum Vier ERFidad/ Og FEingum Eckert/ seger Petur. Textenn brwkar hier þad Ord / sem merkoer ad erfida sig preytkast/og fyrer þvi hefur Guds Madur hier nockra Afsokun/ og villde svo sem hafa sig undann þegiia / ad reyna til framar/nema DRottenn hefde honum þad boded. Vidlyk Freistne hender jafnvel margann þann/sem vill Ottast og elska Gud/þegar hans Erfide og Athafner luckast ecke/hann þeinker med sier/ Eg vinn Bake brotenu/Eg bid Gud mier til Hialpar/ Eg slæ eingenn Vindhøgg i mijnum Atburdum/ svo eg skynjad fæe/ og er fræsneiddur allre Oradvendne/ ad eg vilie taka mijns Naunga Braud fra hans Munne/ edur eta mitt Braud i annarra Sveita/þo Luckast ecke mitt Verk/ Enn annarra/ sem mynnur bera sig ad / hefur goodann Framgang / og þeim ærkast / þott þeir vrke ecke/og hinn Almattuge hann elur þa sofande/Gud mun mier can Efa reidur vera / og hann setur mijnar heimuglegar Synder fyrer sitt Auglite. Hvilyke kann Mønnum i Hug ad fliwga/Jafnvel þott Guds Viner sieu/þegar ecke verdur framgeingt þad þeir hyggia sier til bestu Noka. Enn lætid þad af Dæme Peturs/christinnar Menn/ og hans Veirkanauta/ad þier ei lated slijka Þanka koma i ydar Hiertu. J ødrum af þessum Fiske-Bætum var Petur/og Brooder hans Andreas/enn i ødrum þeir Zebedæi Syner Frændur DRottens/Marc. 1. Hversu dæll hann hafe elskad þessa Fiskara / þad gaf sijdar Raun Vitne umm/og medal annarra/þegar hann þvode Fætur þeirra/þegar hann talade fyrer þeim hina Hiartnæmu Predikun/sem ritud stendur/Joh. 14. 15. 16. Cap: Epter Kvølldmaaltijdena/þegar hann leifde þeim ad sofa og hvijlast/ þa hann sveitteft Bloodenu under þeirra og allra Manna Syndum/ þegar hann bad þeim Orlofs wr Mordingia Høndunum/þegar hann leitade ad þeim/ upprisenn af Dauda/er hann þo skømmu ædur yfergiefed høfdu/ og sierdeilis Petre/er mest hafde tilunned/þo lætur hann þa hier alla Noottena Forgiefens erfida. Og ef hann breytte svo vid þa/ þvi meigum vier þa kuna hinn Alvijsa fyrer þad/ ad hann syner oss

somu Rǽd/ sem hinn kiǽrustu Vinn synn / hverra Skoopvelnge vier erū ei verduger upp ad leysa/edur ad þurka aþ Dupt Foota þra: Ætle þvi eingeñ / ad sa mune vera hiñ beste Guds Vinur/ sem hañ Lǽnar meſt aþ Verallðar-Munum/eñ ad hañ haþe ſkoted hinum fra ſier/et hañ lǽtur þa vanta/añars badade Nabal i Guds Skaute/eñ David/ sem nǽrre þvi foor a Vonarvol med Sveit siñe fyrer Ofrýke Sauls Konungs/hañ vǽre wtrekeñ fra hńs Auglite/ Lazarus vǽre burtkaſt-adur/eñ hiñ rýke Sǽlkiere iñtekeñ i Guds Vinǽttu: Dǽmum þvi ecke epter Hollðenu Joh. 8. Christner Meñ/ helldur lǽrum aþ þessum Guds Nettum/ ad varpa allre vorre Ahyggiu uppa hañ/þvi hañ mun þvi vel til Vegar koma/ Pſ. 37. Hvad sem hañ lǽtur oss til Handa bera. Þad hiǽlpar ecke til ad hlaupa/ad vera ſkiootur/ecke til Bar-daga/ ad vera ſterkur/ ſvo hiǽlpar þad og ecke til Ryñkdooms/ ad vera Ahyggiuſamur/þvi þad er satt sem Syrach seger/ Cap. 11. ad Lucka og Olucka/Lyf og Daude kome aþ DRottne/ og hñ gieþur þad hver-ium hañ vill. Hver vill segia vid hñ/ Hvad giører þu? MEIstare/ J þýnu RAþne Mun Eg REtenu VTkaſta/ ſtendur i Gudspiall-enu: Þetta Ord MEISTare/ þýder Verkſtioora/ epter Textan-um/ edur og Hoþdingia/ edur Forrǽda Mañ: Eþ hañ er HErrañ/ mǽ þa bañá honum ad ſkipa mier ad erþida/ jaþnvel Forgieþens/ eþ honum ſvo lýkar? Eg a ecke meira aþ Idiu miñe/helldur eñ hñ mier ſkamta vill/ſvo sem ødrum Verk-Þrǽl/eñ eg veit ad hañ er trwr/ og freiſtar einkis yþer Megn frañ/og ecke mǽ eg ſvo vid hñ breyta/ſvo sem sumer aþ vorum Verka Mønum vid Hwsbǽndur ſyna / nǽr þeir þykiaſt þreytter vera/vilia þeir eckert Verk framar viña: Ecke mǽ eg helldur ſvo Rǽngeygdur vera/ ad ſiá Oþsioonum yþer þvi/ad hañ lienar ødrum meire Hamingiu i ſyñu Erþide / þvi hañ took þad ecke aþ mýnu/ſem hañ gaþ honū frekar eñ mier/ſierdeilis þar eg veit ecke hañs Tilgang/hañ heþur Tyma og Hentugleika ſett i ſynu Vallde/ Act. 1. eñ ecke mýnu / Hver heþur nockurn Tyma hañs Rǽdgiaþe vered?

vered? Rom: 9. Nitt sie eg aþ Dæmunū/bæde Fornum og Nyium/ad Gud lienar Audeñ sumum Moñū/ til þess/ ad hañs Þoleñmæde og Giæska drage þa til Jdranar/ Eñ nockrum/þ er þeim Feitingtunum/ sem upp haþa fyllt Mæler Syndaña/ til Straþþs og Negningar/ svo sem Meñ ala eiñ Vxa til Slætrurs. Aptur mœ þad þeckia/ ad Gud svipter sijn Børn þessum Veralldar Niegooma/ til þess/ ad deyda þar med Holldsins Gyrnder/ til þess/ ad reina Stødugleik Truar þeirra/ eins z Jobs/ Ecke þyrer þvi/ad hñ þecke hñ ecke sialfur best/helldur ad þeir sem hañ elskar/ lære ad þeckia sialþa sig/ og treysta ecke opnmiog Mætte sijnum i Andlegum Efnum/ og lære ad segia med Paulo: Þa eg em Veikur/ þa em eg Mattugur. Þad giører sa blessade Herra og svo til þss/ ad venia oss aþ Briooſtum hiñar flærædu Skiækiu Verallðareñar/ og ad Meñ þecke/ ad allt þ sm̃ i Heimenum er/ þad er ecke añad eñ Fysn Holldsens/ Lysting Augnaña/ og Drambsamt Lijþerne/ 1. Joh 2. Og læra ad skynia þ sem þar uppe er/z ad vor Borgar-Riettur er a Himnū/ hvadañ vier væntū Frelsarans JEsu Christi/Phil. 3. Hver þoott hañ være rijkur/seger Postuleñ/giørdest hañ Fatækur/ svo ad vier fyrer hñs Fatækt rijker yrdum/ 2. Cor. 8. Þvi skyllda eg møgla a moote hønum/sem ad veit alla Hlute/aller eru þeir opner og nakter fyrer hønū/ seger Postuleñ/ Eru ecke þetta Guds Sonar Ord hia Matth. 6. Ydar himneskur Fader veit ad þier haþed alls þessa Þorþ? Og ecke einasta veit hañ þad/helldur og skorter hañ ecke Mátt til ad hiælpa/ Er hañs Hønd nockud stutt ordeñ/svo hañ ei hiælpa kuñe? Esa. 59. Jordeñ er hñs og allt hvad þar i er / Jardarkrijnglañ / og aller þeir ed a heñe bwa/ Ps. 24. Nær hañ talar/ So skiedur þad/ nær hañ bijdur verdur þad/ Ps. 33. Edur mun hñ Giæskuna bresta til ad vilia hiælpa/haþe hañ skapad Sal og Lijþ/og furdulega þeim vidhallded allt til þssa Dags/ og gieþed oss þad besta er hñ ætte/siñ Eingieteñ Son/til ad frelsa oss vr Kvolunum/siñ H. Anda til ad helga oss/ad hañ sie Pantur vorrar

Arþ-

Arfleifdar og eilÿfs Lÿfs/ Mun hañ þa ecke giefa oss þad vier vid-
þurfum til þessa Lÿfs Næringar/ þoott hañ láte Stundū Misbrest a
þvi verda/ þeirra Orsaka vegna/ er hañ sialfur veit/ eñ vier fávÿssar
Mañeskiur skynium ecke/ Eda seger ecke Postuleñ berlega: Hañ sem
gaf oss Soneñ/ mun hañ ecke gefa oss alla Hlute med hønum? Hañ
hefur sialfur læted oss bwa vid þañ Kost er hañ vill / er oss skapad/
Endurleyst og helgad hefur. Ef hñ nu elur Fuglana under Himn-
enum/ svo ad eiñ Titlingur af þm̃ fellur ecke a Jørdu án hñs Vilia/
Ef hañ prÿder Grased þad i Dag er a Akre / framar eñ Salomon
Konung i allre siñe Dÿrd / og verdur þo a Morgun i Ofn kastad /
Matth. 6. Munde hañs Giæska þa neita oss þess / er vier skulum
neyta og klædast med / oss sem fyrer hañs Sonar dÿra Blood og sárt
Kvøl erum hañs Børn ordner? Munde hñ/ sege eg/ neita oss þessara
Hluta / ñema ad hañ visse ad oss gagnade á Stundum ad missa þa /
og jafnvel þoott hñ tæke Lÿfed af oss/ med hveriu Moote sm̃ hønum
þocknast/ þa verum þess fullørugger/ ad hñ giører þad til þess/ ad vier
skulum fiña þad eilÿflega/ þvi þad skal skie/ ad hver hñ trwer á Soñ-
eñ/ þoott hañ deye/ þa skal hañ samt lifa/ Joh. 11. Og høfum þad
fyrer vÿst/ ad hverke Lÿf nie Daude/ hverke Einglar nie Høfdingia
Dæme / hverke hid Nálæga nie hid Epterkomanda/ hverke Hæd nie
Dÿpt / nie nockur añar skapadur Hlutur mune fá oss skiled vid Kiær-
leika Guds / sem ad er i Christo JESU DRottne vorum/ Rom. 8.
Hversu Ovænlega sem oss horfa þyker / Eñ þo ad Gude þocknest ad
láta vort Erfide og Astundan misfalla/ christner Meñ/ þa letiumst
ecke i þvi/ ad hvad vier giørum / þad giørum vier i Nafne JESU
Christi/ og þøckum Fødurnum fyrer hañ. Þoott Petur hefde ecke
fiskad alla Noottena/ nie hañs Felagar/ og voru svo afstigner Skip-
unum / Vrkula Vonar um̃ frekare Fiske Veidar i þad Siñ / Samt
heyrdu þeir Guds Ord / og hina ágiætu DRottens Predikun: Breyt-
um og þañeñ/ þo vort Erfide Luckest ecke á Stundum/ þa gleymum
ecke

ecke Gude/ þvi eitt er Naudsynlegt/ Leitum þar fyrer hans Rykis/og hans Riettlætis / þa mun oss allt annad til-leggiast / Matth. 6. Eg ecke svo sem vier viltum/þa svo sem hann vill/hvers Vilie ad vier Dag lega bidium ad verda skule/ og giorum Verk vorrar Kallanar i Otta DROttens epter hans Bode/Svo giorde Petur/ J ÞJNu ORDE/ þad er/epter Skipan þinne/VJL Eg NETenu VTKasta. Meist ugur var JEsus ad læta Fiskana hlaupa liþande upp i Skiped/ ecke sijdur enn ad læta Petur finna Peninginn i Fiskarens Munne / Matth. 17. Þo skipade hann hønum ad draga wt a Diwped/ epter þad hann haþde hlydt Guds Orde. Tvent er hier ad læra: Eitt þad sinn eg fyrer skommu æmintest / ad Menn bytie øll sijn Verk i Guds Naþne/ og ad hønum med sier tilkølludum/ svo giorde Petur/ þvi a Virkum Deige heþur þetta vered/annars heþdu þeir ecke fared til Fiske-Veida: Nitt annad/ ad Menn brwke þau Medøl / sem Gud heþur kient og boded / i Vtvegum Næringar sinnar/enn grype ecke til Oleiþelegra Hluta/ þegar ecke vill morkast. J ÞJNu ORDe VJl Eg NETenu VT-KASTA. Net þyder marga Hlute i H. Ritningu / þad merker Svikræde og Vielar Ordvoandra/ z Gudlausra Manna/ þr ed Stela/ Liwga/ Svijkia/ Ræna/ Kwga/ Hræsna og a Tæsar draga Ein-falldar Sæler/ til Aþala sier: Þesser kasta Netenu wt i Andskotans Naþne/ og þo þad meige Luckast umm Stund/ þa munu þr umm sijder Oluckuna Veida. Umm suma af þeim talar Salomon/ Prov. 29. Sæ sem Hræsnar þyrer Vin sijnu/ hann breider Net þyrer hans Gang. Enn David seger hver Vtþørenn mune verda/ Psalm. 9. J þvi Nete er þeir faled haþa/er þo Footur þra fangenn. Þad merker og Oþ-belldе þra/er draga alla Hlute til sijn/med Vallde og Oþrijke/so seger Ritningenn umm Konungenn aþ Babilon/Habac. 1. Ad hann haþe fært Footner fyrer Nete sijnu / þad er / hann haþe packad Magt sinne og Aburdum allann sinn Sigur/ og þad Valld er hann feinged haþde yfer ødrum Konga Rijkium/ hver ed hann droo til sijn/ svo sinn þegar Fiskar

veidder eru. Þesser kasta Netenu wt i sijnu eigen Nafne / og eru hinum fyrre eingu betre / þvi þr gleyma Gude Himnana/ fra hverin ad Sigurenn kiemur/ en treysta a Mætt sin og Meigen. Þetta Ord þyder og Guds brada Hefnd/ yfer hinum Stolltu Veralldar Sonū/ hver ed yfer þa kiemur a Stundum/ nær þeir minst hyggia/ svo sem Neted yfer Fiskenn/ svo sem Jood. Goott yfer Olietta Konu/ 1. Tess. 5. Þetta Net er vijst øllum þeim er uppheffia sig a moote Gude / og ecke giefa honū Dyrdena / þess getur him Ezech: 17. Þar ed seger: Eg skal wtþenia mitt Net yfer hn/ og hn skal i mijnu Nete fanngenn verda / þvi vil eg nu i hinum sijdara Partenū med færstu Ordū Hugleida/ hversu ad vier eigū i Medlætenu audmiwker z þacklaater ad vera.

Gudspialled seger: Ad þegar þr feingu þetta mikla Fiske-Drætt/ þa hafe Petur kroped ad Knium JEsu. Þetta var þacklætis Merke hans/annad hafde han ecke Guds Syne ad giallda/annars krefur han ecke helldur af neinum/þvi han er einkis þurfe: Þad synde hn Optlega/jafnvel i hans Lægingar Stande/þegar han villde brwka Valld sitt/og þad ecke sijdst med þessare Oskrdlegu Jarteikn. Svo sem þad Gud seger fyrer Davids Mun / Psalm. 50. Ad han vilie ecke segia Mannesskiunne til ef han hwngrar/ Þviad allt Silfur og Gull sie hns/ og øll Trien a Mørkene / og øll Dijren a Skoognum. Svo er af þessu Dæme liooft/ ad DRottenn JEsus hefur/ epter Manndoomenū/ þeged af sijnum Fødur Valld yfer øllū Skiepnū Guds / og allt hvad vier medtøkum af Guds Hende/ þad veitest oss fyrer hans Skulld/ a honum þar fyrer skylldugar Þacker ad giallda / og i hans Nafne ad bidia um allt þad vier þiggia þurfum af hinne Almættugu Hende/þar fyrer seger Paulus/1. Tess. 5. Bidied Oaflætanlega/og giered Þack er i øllum Hlutum/ þvi þad er Vilie Guds fyrer Christum JEsum i øllu vid ydur. Petur var svo þacklaatur vid DRottenn fyrer ein Fiske Drætt/ En hvad marga hlutum vier nu þeged? Satt er þad/ ad hinn Stoore Allsherjar DROTTenn hefur læted Eitt edur Tvo Ar a

Stundum vorar Fiske-Veidar misþalla / eins og Peturs i þetta Sin/ um̃ Noottena fyrer þetta mikla Happ/ en̄ sijdan̄ heþur han̄ yþerfliootanlega a morgum Arum uppþyllt oss med Blessan sinne aþ Sioonum/ svo ad heþdum vier haþt Fram̃syne Josephs / og safnad a þeim goodu Tijmunum / þad oss og Naunganum heþde kunad ad hialpa a þeim vondu / er vier svo kollum / þa heþdu ecke þær hinar mogru Kyrnar uppeted þær feitu: En̄ hvert Þacklæte hoþum vier nu goldid Gude þar fyrer? Þad sinnur hver ein̄ / þegar han̄ athugar grandgiæþelega med siælþum sier/hversu lijtt honum haþe vered hugad um̃/ad Oþþra DRottine Loþgiordenne/ þegar han̄ hvad mesta Blessun heþur aþ hn̄s Hende medteked / Jaþnvel þoott ad aller christner Men̄ vite / ad þeir sieu skyllduger til ad þacka honum/eins vel fyrer Mootlæte sem Medlæte. Seged mier/Er han̄ nockrum nockud skylldugur? Hver heþur honum gieþed? Hver heþur hon̄ lanad ad fyrra Bragde? Og hvad segeeg/ ad fyrra Bragde/ Hver heþur honum nockud nockurn Tijma gieþed? Þvi þad er vier lætumst wtlata vid þa er hn̄ skipad heþur/ þad tokum vier þo ecke aþ voru / helldur aþ han̄s/ sem bæde æ oss/ og allt þad er vier kollum vort: Hvilijk er þa sw Fæsinna? Ad vier ecke Daglega skulum ad Guds Hnjæm kriwpa/ til ad Oþþra hon̄ Þacklætenu / fyrer þær Omælanlegu Velgiorder / er vier a hverre Stundu þyggium aþ han̄s Orlætes Hende/ ecke einungis Lijkamlegar: er oss þyker mest tilkoma/helldur og Andlegar/sem eru miklu dijrare/ eþ vier heþdum̄ Rækt edur Vitsmune moote ad taka. Ecke þoockte DRottne svo mikilsverdt um̃ þetta Fiske-Abla/ þvi hier han̄ Petre odru sem var miklu ægiætara / er hn̄ sagde: HJER EPTER SKAlltu MEn̄ VEJda. Eg skal giora yckur ad Manna Fiskurum sagde han̄ skom̃u sijdar vid þa Zebedæi Sonu/ þad er / ad þeir skylldu bæde sig og sijna Tilheyrendur hoolpna giora / svo sem Paulus sagde vid Timotheum/ 1. Tim. 1. Þessa hoþum vær adnoted / þar Hlioomur þeirra er og oss til Eyrna komen̄ / Vier sem bwum hier a Viskiækle

Veralldarenar/ Vilæger / ſvo ad ſegia/ fra ødrum Londum/ og þar fyrer eigum vier hinum gooda Gude hvad meſtar Þacker ad gialda / og ecke einaſta ad heidra hann fyrer Korned og Muſtena/ þad er fyrer Mat og Dryck / Epter hveriu ad leita heidnar Þiooder/ Matth. 6. Helldur fyrer þad Lyfsins Braud / ſem er af Himnum Ofann komed/ og fyrer þad Vatn / epter hvert ad eingann mun þyrſta / þann ſem af þvi dreckur/ Joh. 4. Þad er ſiälfur JEſus/ſem Gaf hefur Mons unum giefed/ Vppſprettu i Nædernar: Enn þad er ecke noog ad lataſt þacka Gude med Munnenum alleina/ Hiartad a ad fylgia med/og hiñ meſta Audmykt/og Vndergefne Andans. Þegar þeir Petur hofdu feinged þenna mikla Fiſke-Drätt/ þa ſtendur i Gudſpiallenu/ ad hann hafe ſagt vid JEſum: Vyk FRa MJer LAVARDur: Munde hann nockud kvedia honum Bygd ſvo ſem Gadareni/ Matth. 8. Edur yfergiefa hann ſvo ſem Capernaums Borgarmenn/ Joh. 6. Edur vik hyſa honum ſvo ſem hiner Samariſku/ er hann ferdadeſt til Jeruſalem giegnum Bygd þeirra? Fiærre er þvi: Hin meſta Hiartans Audmykt og Þecking ſyns Overdugleika hefur þryſt honum til ad tala þeſſe Ord/ þad er audſiert af Orſøkenne / er hann færer hier til/ ÞVi Ad Eg Em MADur SYNDugur. Svo er nu Mannleg Natt-ura veik / ad hun ſkendſt ecke Guddoomſens Nalægd: Hun æduur helldur i fyrſtu ſiñ Overdugleika/helldur enn Lauſnarans Forþienuſtu. J heillt Ar hafde Petur þeckt JEſum/og heyrt hans Kienningar/þeg ar þeſſe dyra Jarteikn var giørd/ og þo var hier ſvo ſem hann miſtreyſte i Fyrſtunne hans Nad/ er honum þo ſkomu ædur hafde ſvo Nadug-ur vered. Þu ert inngeingenn til myn Guds Madur / ſagde Eckian i Sarepta / til ad minnaſt Ranglætinga minna / og deyda Son minn/ 1. Reg. 17. Hvar fyrer? Þviad hun talde ſig Overduga/vegna Synda ſinna / og þookteſt ecke ſvo lifad hafa / ſem hæfde Guds Sendeboda. Manoah ſagde vid Hwsfreyu ſyna/ Jud. 13. Vid munum viſſulega deya / þvi vid hofum ſied DRottenn. Hvad velldur þeſſu? Þviad Sam-

Samvitskañ/nær hun er skielfd z angrud vegna Syndaña/ þa gleym-er hun Forþienustu Medalgangarans/ eñ hugleider Gud alleina/ svo sem strangañ Doomara og Hegnara Ranglætesins: Svo meinte og Petur i þetta Siñ/ ad Rietlæter einer mættu bwa med Christo/ hinū ødrum være hñ eirn þorlærande Elldur/ jafnvel þoott hñ være i Heim-eñ komeñ til ad kalla Synduga/ og ecke Rietlæta til Yðranar. Þetta verkar nu Vmþeinking Syndaña og Ranglætesins i Fyrstuñe hia Guds Børnum/ z þoott ad i slyku sie Veikleike nockur/ þa þienar hñ/ svo sem allt añad/ þeim til Goda sem Ottast Gud. Fyrer þvi nær þu framkiemur i þiñ Bæna-Stad / til ad þacka Gude fyrer Vel-giørder sijnar / edur ad bidia nockurs af honum / þa ber samañ hañs Hátign og þitt Volæde/ hañs Gjæsku/ og þijna Vondsku/ hañs Rietlæte/ og þijnar mørgu Synder / hañs Þolenmæde / og þijna Þvermoodsku/ hñs Almætte z þiñ Vanmætt/ z mun brædlega Felm-tur yfer þig koma/ ecke sijdur eñ þa Petur / og þitt Hiarta smellta i þier/ so sem añad Vax/ af Tilþiñingu Guds Reide yfer Syndunum og Hel-vijtis Kvala/ sem þær þafa uñed til / og nær þu þañeg staddur ert millū Vonar og Otta / þa muntu heyra med Petre/ af Guds Alfu/ OTT-ast Ecke/ ja/ vertu Hughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyr-ergiefnar. O vor Gud/ Nær hin kallda og bitra Daudans Stund oss ad Høndum ber/ og Samvitskañ tekur ad Aklaga oss/ Miñing Syndaña ofbijdur oss/ Dioffulleñ hreller oss/ med þeirra Miñingu/ z giører hvad Mest wr þeim/ eñ lijted wr þijns Sonar Verdskulldan/ sem þo er ollu meire/ þa lat þiñ H. Anda mæla þsse fogru Ord i Hiarta voru/ z bera vorū Anda Vitnisburd þar um/ ad vier sieū Guds Børn. Bænheyr þad Himneske Fader fyrer JEsu Blessada Forþienustu Amen.

Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 5. Cap.

Vpañ Tyma. JEsus sagde til sijña Lærisveina: Eg sege ydur / Nema so sie / ad ydart Riettlæte yfergnæfe meir eñ pad hiña Skriftlærdu og Phariseaña/pa munud pier eige Jñganga i Himnarijke. Pier hafed heyrt hvad sagt er til peirra gømlu. Ecke skalltu Mañ vega. Eñ hvør hañ vegur Mañ/ sa verdur Dooms sekur. Eñ eg seige ydur pad / hvør hañ reidest Broodur sijnum/ sa verdur Dooms sekur. Eñ hvør sem ad seiger til Broodur sijns/ Raka/ hañ verdur Raads sekur. Eñ hvør sem seiger/ pu Apglape/ hñ verdur sekur Helvijtes Elld. Par fyrer/nær ed pu Offrar pijna Gafu til Alltaris/og pier kiemur par til Hugar/pad piñ Brooder hafe nockud a moote pier / pa lattu par pijna Gafu fyrer Alltarenu/ og far adur ad sætta pig vid Broodur piñ/ og kom pa ad Offra pijna Gafu. Vertu snarlega sampyckur pijnum Mootstødumañe/ a medañ pu ert eñ a Veige med hønum/so ad eige selie pig piñ Mootstødumadur Doomaranum / Doomareñ selie pig Pienaranum/ og verder so i Dyblissu kastadur. Sañlega seige eg pier/ad eige munltu padañ wt fara/paangad til pu hefur borgad hiñ sijdasta Pening.

Exordium.

Jer villest/ par pier vited ecke Ritningarnar/ sagde DRottEñ vid Saduceos/ Matth. 22. Med vidlijku Moote avarpade hañ Phariseos/Marc. 7. Pier Onyted Guds Bodord/ svo ad pier hallded Setninga ydar/ og pad giører hañ satt/ bæde i greindum Capitula Marci/ og svo hinum 23. Matthæi. Pad er hverju Orde sañara/sem Paall skrifar/ ad Holldlegur Madur skynie ecke hvad Guds Anda er/ og pad sie hønum Heimska / 1. Cor. 2. Pad er lioost af Dæme hiña Skriftlærdu/er kølludu sig ad hafa Lykel Vitskuñar/eñ wtløgdu po Ritninguna epter sijnum eigeñ Pootta. Pad auglyser hiñ stoore Biskup med pa Vellærdu Tunguna i pessa H. Dags Evangelio/ par hañ sialfur wtleggur Løgmaaled lañgtum ødruvijs eñ Gydingaña Vitringar hielldu: Yver hañs Vitskijring ad

mestu

mestu Leite er viddtekeñ af flestum þeim ed Christner kallast/ þo er þat i ein Grein/ sem ecke kiemur øllum samañ um̃/ Þad er þesse: VERktu SNARlega SAMþyckur ÞIInum MOOTstødu MAñe/ A MEDañ Þu Ert Eñ A VEge Med HONum/ Svo Ad Eige SElie Þig Þiñ MOTstødu Madur DOmaranum/ Og DOmareñ SElie Þig ÞIENaranum / Og VErder Þu Svo i Dyblissu Kastadur. Vt af þessũ Ordũ DRottens hafa Einþycker og Skynhelger Meñ þad spuñed/ ad ei leifist christnum Møñum ad eigast Løg vid fyrer sijnu Yfervallde/ og þvi verr/ ad i Lande voru eru þeir/ er leggia þad wt a hiñ versta Veg / ef nockur er Vandlætingarsamur i þvi/ ad sækia Guds og Konungsins Riett/ Ad forsvara Virdingu sijna og Fiær-Hlute fyrer Asælne vondra Mañа/ ad styrkia Mælefne Eckiuñar/ og hiñs Fødurlausa/ og kalla/ ad þad kome ecke einum vid/ og jafnvel þoott ad Løgræningureñ sie hønum Vandabundeñ / og nefna slijkt Orooa og Fridar Spiller. Eñ eg mun med fæm Ordũ syna/ ad ei sie þad Lausnarans Meining/ ad bañа christnum Møñũ ad sækia Riett siñ: Og þar hiá/ ad vor Rettargangur eige ad vera æn alls Naturs og Reide.

Þu Riettláte Fridarens Gud/ Gief oss Nád þijns Anda þar til/ ad þetta Eyrende vel Luckast meige/ fyrer JEsum Christũ/ Amen.

Vtleggingeñ.

HOtt ad ecke væru adrar Røksemder til þess/ ad Lausnareñ er tale hier um̃ Veralldlegañ Rett / helldur um̃ þad Riettláte/ sem fyrer Gude gyllder / þa er sæ noog / ad hañ seger i Yndverdu Gudspiallenu: NEMA ad YDar RJettlæte YFergnæfe FRamar Eñ Hiña SKriftlærdu og Phariseaña/ Þa Kuñed ÞJer Ecke Jñ ad GANga i GVDS Rijke. Vitanlegt er þad af Gudspialls Søgunum/ ad ecke høfdust þesser Skynhelgu Meñ þa Hlute ad/ sem Veralldar Rettur kyñe ad fella þa fyrer / eñ fyrer þvi/ ad Guds Doomar eru ecke eins og Mañaña Doomar/ þeir dæma epter Søgnũ og Vitn-

um/

um/en han ecke epter þvi sem hans Auga sier/edur hns Eyra heyrer/ helldur rannsakar han Niortun og Nyrun/ Ps. 7. Fyrer þvi/ sege eg/ tekur Lausnaren til ad wiskiра hid Fimta Bodord fyrst/ og sijner/ ad ecke einasta Manndrap edur wtvortis Misþyrmingar sieu fyrer Gude Saknæmar/ helldur og Reiden i Niartanu/ og Ovyrdingar Ord þau/ er framkoma af Munenu. Ef Men nu þetta fyrer satt hallda/ sem eg hygg ad aller giora mune/ sem þessa Ritningu vel rannsaka/ Hver vill þa segia/ ad Frelsaren meine i þessum Capitula fyrr edur sijdar/ Veralldlegan Rettar-Gang? Ad þessu lijtur þad/ er sijdar stendur i Gudspiallenu: NAER Þu OFFrar Þijna GAfu FYRer ALLtarenu/ Og ÞJer KJemur Þar Til Hugar/ Þad Þin BRooder Nafe NOckud a Moote Þier/ Þa Lattu Þar Þijna Gafu Fyrer Alltarenu/ og Far adur ad Sætta Þig Vid BRoodur Þin/ og Kom Þa ad Offra Þijna Gafu. Seged mier/ hver ma ad þyggia Offred/ Gud edur Syslumadurenn? Hvada Doomare mun þa meintur i þessu Ordum: AD Ecke OFurselie HAnn Þig DOMaranum? Eg meina Gud/ þvi a Myskunseme hefur han Þocknan/ og ecke a Offre/ Hos. 6. En Veralldar Hofdingiar/ þvi verr/ þeir hafa margur hver Þocknan a Offre/ en ecke a Myskun/ nær þeir taka Fe til ad Rieitlæta hinn Ranglata/ en fordæma hinn Saklausa/ man allrar Vægdar og Myskunar/ og svo sem þad DRottne ecke þocknadest Offur hinna Neimsku/ Eccl. 5. ödruvijse en svo han seger/ Esa. 66. Ad hver hn slatrar Naute/ þad er sem han slæe Man i Hel/ Hver han loogar Saud/ þad er sem han Afhofdade eirn Hund/ hver han færer Foorn/ so sem Offrade han Svijns-Bloode/ sa ed Reikelse brenner/ so sem hn giæfe þad Skurgode/ so vill og Frelsaren segia/ ad øll Guds Þioonusta þess/ sem er missattur vid sinn Naunga/ þan er hn hefur afgiort vid/ hun sie Andstygd fyrer Gude/ ef han ma annars Sattum na/ og þvi alyktar han med þessare Grein: VErt SNARlega SAM þyckur ÞJJNum MOOTstodumane/ A MEDan Þu Ert Eg

A Vege MEd HONum / SVo Ad EJge SELie Þig Þiñ MOOTstodumadur DOOMaranum/etc. Ad Doomareñ sie Gud/ Allsheriar Konungur/ þar er eingeñ Efe a/ hañ eirn a Valld a ad kasta þeim hañ Fordæmer i þad Fangelsed / hvadañ ecke er Endurlausn/sem er Helvijte/ og ad þad sie hier meint/ vottar Epterlijkingeñ um̃ hiñ vonda Þioon/ er ritud stendur/ Matth. 18. Hañ æ og alleina Himnarijkes Valld. Fyrer hvørs Riettlæte vier iñgaungum i Guds Rijke/ er alkuñugt/ ecke Phariseana / ecke vort eiged/ edur Heilagra Manna/ helldur hñs/sem er Jehovah vort Riettlæte/Christus/ eñ hñs Riettlæte mæ eingeñ næ fyrer utañ þad / ad hañ sie vid siñ Broodur sættur i sijnu Hiarta/ad miñsta Koste/og vilie ofgiort hafa þ afgiort var. Nu er eingeñ heilvita Madur sæ/ad ef hñ hefur misgiort vid nockurn/ad hañ ecke helldur leite Sætta til hañs/ helldur eñ ad mæta fyrer Doomaranum/hvar ed auk þegnsens Riettar/ feller a hañ Konungsins Sok/sierdeilis þar Konungarner hafa epterlæted sijkar Sætt er/ nær Mælum er svo hættad/ ad ecke snerter Guds Æru/nie Tign fra. Nu hygg eg sw sie Meining DRottens i þessare Grein/ þad sem Framsijne þyker i Veralldlegum Mælum/ þvi skyllde þad ei þykia i Efne Sæluhiälpar ydar? Fra Veralldlegum Doome mæ komast a einhvern Hatt/Einhver kañ ad ganga i Borgun fyrer mig/ mier kañ Arfur til ad falla/svo eg giete loked Skulld mijna/Viner og Naungar gieta Fridstillt miñ Mootstodumañ/Eñ fra Guds Doome eingañveges / nema eg verde sættur vid miñ Mootstodumañ/ a medañ eg er eñ þa a Vege med honum/ þad er/ a medañ eg life/edur eñ eg kiem fyrer hiñ stranga Allsheriar Doom / og verd i Myrkvastofu kastadur/ hvadañ eg mun ecke wtfara/ þangad til eg hefe borgad hiñ sijdarsta Pening/ Þad er alldrei/ þvi wr Helvijte er eingeñ Endurlausn. Þar fyrer er einsætt ad sættast vid Naungañ medañ Tijmeñ er / sierdeilis þar eg veit ecke hvad myked er epter Vegarens / Gud rædur mijnum sijdarsta Natur-Stad / og ecke siälfur eg / Og hier af hygg

eg þad audsært / ad ei tale Frelsaren̄ i þessum Stad um̄ Veralldlegan̄ Riett. Veit eg ad DRottenn seger i þessum sama Capitula. Eff nockur vill vid þig Løg þreyta/ og þijna Yfferhøffn aff þier taka/ læt honum og þin̄ Kyrtel epter. Eg vil nu ei fæ nær þad til Orda/ad marger Lærder Men̄ leggia þetta svo wt. Vilie Nockur Kieppa vid þig Um̄ Yfferhøffn þijna. Þad er / taka hana aff þier med Offhellde/Eg vil læta hitt standa/samt heffur þo DRottenn ecke i þessum Ordum Laga-Riettenn fyrerboded/ þad var ecke hn̄s ad banna Mønnum Løg og Riett/sm̄ ad er Høffundur Riettar og Laga/hvers ad er Doomuren̄/hver og er medal Doomaranna i Doomunum/ad Vitne Josaphats Konungs/ 2. Cron. 19. helldur þra sem neita Mønnum riettra Laga/ Tradka Mælum Manna med Flækium og Rangsleitne/Spilla Løglegum Vitnum og Steffnu̅ ad Raunalausu/hveria DRottenn vill stijdann dæma. Enn eg vil apftur taka til hins fyrra Mæls. Eingu̅ bann ar DRottenn i þessare Grein ad beidast Riettar sijns : Þad er alkunnugt / ad Frelsaren̄ talar i Ordskvidum og Epterlijkingum þrælega i Kienningum sijnum/Hann samlijker Christnena Vijngarde/ Akre/ Brwdkaupe/ Þo er Christnenn hvorke Vijngardur / Akur nie Brwdkaup. Nu̅ kallar Herodem Reff/munde hn̄ þar fyrer Reffur vera? Þa Johannem og Jacobum Þrumu Syne/mundu þr þa ecke vera Zebedæi Syner? Hann seger ad hægra sie Ulffalldanum ad gannga i giegnu̅ Nælar Augad/helldur enn rijkum Manne inn i Himnarijke/ Matth. 19. Nu er þad Omøgulegt/ Hvar munu þa Abraham/ Isaac og Jacob vera? I þessum sama Capitula Matthæi seger hann : Eff þijn Hend edur Footur hneixlar þig / þa snijd þau aff / og snara þm̄ ffrá þier / Mun hn̄ þa vilia ad Menn skule meida sig edur vana eins z Baals Prestar? og ecke miklu helldur ad þr skule Krossfesta sitt Holld / og deyda sijna Jardneska Limu/svo sem Paulus ad Orde kiemst/ Col. 3. Hann seger og i sama Capitula. Ef nockur slær þig a þijna hægre Kynn/ þa snw ad honum hinne annare/ Enn ef hann slær a hina vinstre fyrst/ þa

heffur

hefur þu ecke adra vinstre Kiñ ad biooda/seger Augustinus/og Lucas getur hverke um̃ hægre nie vinstre Kiñ / þvi meiga Meñ ecke alltijd hanga i Ordum Ritningareñar/ helldur leita ad Meininguñe/ hver ad i þessum Ordum er eingeñ øñur eñ sw/ad Meñ ei skulu hefna sialfer sijn/helldur lijda Orietteñ med Þoleñmæde/og Naturslaust/ þad vil eg satt giora med Frelsarans eigeñ Dæme/hver þegar hñ var Kiñ-Nest sleigeñ; Joh. 18. þa baud hñ ecke hina adra Kiñ/ helldur aakalde med Hoogværd þañ er hñ sloo/Ei helldur St. Pall/nær Prestahøfdingeñ baud ad slaa hañ fyrer Doome/helldur beitte hñ Løgum fyrer sig/ og sagde: Gud straffe þig þu forfaagade Veggur/þu situr og dæmer mig epter Løgunum/ og bydur ad slaa mig a moote Løgmaalenu/ Act. 23. Sama vil eg nu segia um̃ þad / ad laata þeim siñ Kyrtil epter / er vill þraatta vid nockurn um̃ hañs Yfirhøfn/ Þra Orda er eingeñ Meining øñur eñ sw/ad miñe Hyggiu/ad nær Madur lijdur nockurn Oriett/ skule hañ ecke hefna sijn sialfur/helldur skule vera svo Skape fareñ/ ad hñ sie bweñ til ad þola añañ stærre/Reide og Naturslaust/ ef hañ nær ecke Riette hia Valldstioorneñe/þviad af Sialfshefndeñe kiem ur Tijdum stærre Olucka. Eldureñ verdur ecke med Ellde slocktur/ helldur med Vatne/svo er þad eingeñ Lækning Oriettarens/ad giallda Illu Illt/ helldur ad leita Valldstiettareñar / hveria Gud hefur sett hinũ Froomu til Forsvars/eñ Rangløtũ til Hegningar/eñ þo Reide-laust/ þvi Madur a ad snwa Vanganũ i Hiartanu/ og ecke a Nøfd-enu: Fyrer þvi bañar Frelsareñ i Þssare Grein/Ecke Løglegañ Riett-argang/helldur eñ Paulus þoott hñ sege/ 1. Cor. 6. Vogar nockur af ydur/sa ed a Søk vid einhvern/ ad eiga Doom under Ranglaatũ/ og ecke under Heiløgum/ ad søñu er Brestur hia ydur/ ad þier hafed Dooma medal ydar/þvi lijded þier ecke helldur Orietteñ/þvi take þier ei helldur Skada? Ecke bañar Paulus hier Riettargangeñ /helld-ur ad eiga Søk fyrer Ranglaatum/ (svo kallar hañ Heidingia / eñ Heilaga nefner hañ hier christna Meñ / eins og vijdar) svo vill hañ

þa ecke allañ Riettargang baňad hafa/ helldur ad eiga Mal fyrer Heidingium/ hvar fyrer? Svo ad eingum giæfu þeir nema Hneixlan/ ad Þioonustugiordeñ ei løstud yrde/ 2. Cor. 6. og þeirra Hoogværd kuñug øllum Moñũ/ Phil. 4. Eñ Vitne til þss/ ad hañ ecke villde hafa Riettargangeñ afmædañ/ er þad/ ad hñ ei bañar/ ad eigast Løg vid fyrer Christnũ/ og syneſt læta þ̃ epter/ ef vid þarf/ þar hñ seger: Er eingeñ sæ a medal ydar sem Vited hefur / sæ ed kuñe ad dæma millũ Brædra siña : Og þ̃ þvi/ ad Christner høfdu þa eckert Valld til ad dæma Opeñberlega um̃ Veralldar Mal/ þa syneſt/ ad hñ vilie ad þr nefne Meñ af sialfum sier/ til ad dæma Mal sijn/ helldur eñ ad bera þau under Vantrwada/ edur þola Orietteñ ella/ helldur eñ ad giøra Prælur skijnar Auglioosar þeim/ er høfudu Christendoomeñ/ og løgdu þeim allt til Lijta/ er þa Trw og Þioonustu teked høfdu/ og svo sem Frelsareñ seger hier i Gudspiallenu: NEma YDar RIETTLÆTE YFERgnæfe MEir Eñ HIña SKRIFTlærdu Og PHARIsæaña / Þa KVNNed þIer Ecke Iñ Ad GANga I GVds RIIKE. Svo vill og Pall/ ad hiner Christnu skijna skule svo sem Lioos a mille Rangsnwenar Heidingiaña Kynsloodar. Þesse same Guds Madur seger i ødrum Stad: Læted ei sigrast af hinu Illa / helldur yfervineñd hid Illa med Goodu/ Rom. 12. Eñ hver vogar ad kalla Skipan hins Almattuga vonda? Edur er Valldstioornen ecke af Gude sett? Er hun nockud svo sem añad Bijlæte iñsett i Christs Kyrkiu / til Prijdes alleina? Langt er frá þvi/ helldur til ad skipa Riettendũ Maña/ fyrer þvi kalla eg þañ sigra hid Vonda med Goodu / sem nær Riette skijnum fyrer Løglegum Doome/ eñ þoler man Naturs og Moglunar / þoott af þvi bere. DRotteñ seger i Løgmalenu/ Exod. 21. Auga fyrer Auga / Toñ fyrer Toñ / þar fyrer hefur hñ þo ecke leift þm̃ er Augad miste/ ad stijnga wt Augad a hønum er stack/ Ecke helldur hefur hañ teked Sverded af Doomaranum / þoott hañ bañe þad Þegnenum. Eckert nijtt Løgmal

hefur

hefur Christur sett i þessum Greinū/ þvi Siálfshefndeñ er og bøñud i Løgmalenu/ sa sem sagde Doomaranum/ Devt. 19. Þitt Auga skal ecke þyrma hønum / Lijf fyrer Lijf / Auga fyrer Auga/ Toñ fyrer Toñ/ Hond fyrer Hond/ Foot fyrer Foot. Hañ hefur og sagt hvorium einum þar fyrer utañ/ Lev. 19. Þu skallt ecke sækia epter Hefnd eñe / og ecke vera Miñugur Orlettarens. Hañ ed seger i greindum Capitula Devt. um̄ hiñ falska Vott : Þier skulud alldeilis giøra hønum svo sem hañ leitadest vid ad giøra sijnum Broodur : Hiñ same hefur talad fyrer Muñ Salomonis/ Prov. 20. Þesse Ord/ um̄ alla þa sem ecke hafa Guds Bm̄bod i Doomara Sæte : Þu skallt ecke segia / Eg skal Endurgialda Illt / bijd epter DRottne / hañ mun frelsa þig. Þessu er Pall samþyckur er hañ seger/ Rom. 12. Þier eiged ecke ad hefna sialfer ydar / þvi skrifad er / Mijn er Hefndeñ / eg vil Endurgiallda : Eñ þegar Valldstiettteñ hegner vondra Verka a þeim sem giort hefur a añars Hlut/ þa freisar Gud hiñ Saklausa/ þvi hun er hañs Þienare til Hegningar/ þeim er Illt adhafast/ Rom. 13. Hvervetna þar sem hiñ Stoore Allsherjar Doomare hefur Valld stioorneñe Retteñ i Hendur feinged / þar hefur hañ med þad sama leift sierhverium / sem vanhalldeñ er / ad sækia Rett siñ fyrer heñe / þvi hun ber ecke Sverded forgefens / seger Paulus : Og Petur bijdur ad Meñ sieu undergefner Stioornendunum/ svo sem þeim af Konunginum eru sender / til Straffs hinum Glæpafullu/ eñ til Lofs hinum sem Gott adhafast/ 1. Pet. 2. Mun nu ecke þessa vid þurfa/ christner Meñ ? Edur er Verølldeñ svo Einfllt/ ad ecke fiñest i heñe bæde Svart og Hvijtt? Svo heiløg/ ad ei fiñest bæde Vonder z Gooder? Þvi er einsætt fyrer þa sem Rangindeñ þola/ ad leita Forsvars hia Valldstiettteñe / Edur munde ecke Paulus leita Lids i Løgunum / þegar Lysias villde hafa refst hønum / Act. 22. Munde hañ ecke skioota sier under Keysarans Doom/ þegar hañ Ottadest Ofbellde Gydinga/ Eg þore framar ad tala / þad er ecke Gude þægt / og gagnar ecke til

 hañs

hn̄s Dÿrdar/ad Men̄ alltÿd giefe Riett sin̄ epter/þvi þ giører Ohlut-vanda Men̄ optast þess verre og ægiærnare/svo ad þ mæ synast/ad sæ eble Illsku þeirra/sem lætur Hlut sin̄ fyrer þm̄/ef hn̄ mæ næ hønum med Løgum og Riette/ Sæ sem vill taka fræ mier Æru mÿna og gott Man̄ord/ mun þad Gude a moote/ ad eg forsvare mig Løglega fyrer A-austre hn̄s? Han̄ lÿgur uppa mig Lÿtū og Skøm̄ū/sem eg alldeilis ecke er valldur af / Mun mier ei Leifelegt ad bera Hønd fyrer Høfud mitt/ þar svo æstendur/ Einhver ræner mig Fiærhlutū mÿnū/ Odølsi og Arfa-Gotse/ edur ødru þvi/ sem eg er vel ad komen̄/ og þad an̄ad-hvert med Ofrÿke/ edur Yfervarpe Laga og Rettinda/svo eg lÿd Skort a Forsorgun min̄e/ og þeirra sm̄ mier eru Vandabundner/ Konu/ Bar-na og Hiwa/hefe ecke þad eg meige Fætækum giefa/og biarga Naud-støddum med/ en̄ hn̄ brwkar Fe mitt til Ohoofs og Ofmetnadar/þvi svo giøra þeir optast/er læta Þienara sÿna støckva yfer hvern Prøst-ulld/ til ad fylla Hws Drottna sin̄a med Ræne og Svikū/ Zoph. 1. Mun Gud ban̄a mier ad veria mitt med Løgum a moote slÿkum Of-stopa? Fiærre sie þvi/ an̄ars hefde hn̄ ecke gyrdt i krÿngū Frelse mitt/ og Eigur mÿnar med Lagan̄a Mwr: Ecke sie eg ad Ritningen̄ legge þad Nabot til Lÿta/ þoott hn̄ neitade Achab um̄ sin̄ Wÿngard/ En̄ sæ giører hid sama/sem ver sitt med riettū Løgū. Gud hefur boded mier/ ad eg skule elska min̄ Næunga sem siælfan̄ mig/ en̄ ecke framar. Osk-ande være/ad Men̄ giætu þad vel hallded/ þad heyrer Gude einum til/ ad elska hn̄ framar øllum Hlutum / og jafnvel Lÿfenu/ þad æ og ad giøra vid Brædurnar/seger Johan̄es/han̄s vegna/ 1. Joh. 3. En̄ sw Elska er i þvi foolgen̄/ ad hiælpa hønum og forsvara fyrer Omilld-um Møn̄um/en̄ ecke i þvi/ ad læta Skælken̄ ræna sig og Fefletta/ef eg mæ Lagan̄a nioota/þad er eingu betra/ en̄ ad forsmæ Guds Gæf-ur/er han̄ vetter mier til Vpphelldis/en̄ eg vil þær ecke nyta: Eg veit og/ad eg er skylldugur ad styrkia Mæl Eckiun̄ar og hins Fødurlausa/ mun eg þa ei meiga ganga i Rett fyrer þau/kun̄e þm̄ þar med Hoolp-

ed

ed ad vera/ ef mier þad Løgen leiþa? Aþ øllu þessu hygg eg nu aud' sært vera/ ad þ ecke einasta er Leiþelegt/ helldur z gott Verk a Stund um/ ad leita Laga og Rettar a moote Aræsum vondra Mæña/ Eñ þ æ ad skie med allre Hoogværd/ æn Naturs og Reide/ svo sm ædur er sagt/ þvi hñ sm Retteñ sett heþur/ hñ hefur z sagt: Elsked Ovine ydar/ Matth. 5. og nær þad ecke skydur til Rettargangsins/ helldur eñ til hvers añars Vidskiptis vors/ z Vmgeingnis i Heimenum. Sæ sem elskar Ovin siñ/ hañ elskar siælþañ sig/ þvi under eins og hñ þyr' ergieþur synum Broodur hañs Misgiorder/ þa auglyser hañ sig þar med ad vera Barn syns Fodur/ sm a Himnum er/ hañ tekur under eins Aflæt og Kvittun aþ Gude fyrer synar eigeñ Synder/ ef hañ giorer þad aþ Hiarta/ Marc. 11. DRotteñ heþur ecke bañad siælfañ Nluteñ/ helldur mænga Aþferd Nlutarens/ þad er/ ad brwka Retteñ til ad heþna syn/ eñ ecke til ad næ Rette syñu/ ad bera Fe i Dooma/ ad wt' vega þolsk Vitne/ ad brwka Laga' Krooka/ og adskilianlega Rængs' Leitne/ Ad erta upp illt Skap med Bryxlum og Skwt' Yrdum/ jafn' vel i riettu Mæle/ til þess/ ad fæ meire Hefnd yþer syñu Mootstødu' Mañe/ eñ hañ i þyrstu haþde tilunñed/ allt svoddañ er aþ hinum von' da/ þad hefur Gud og alldrei leiþt i neinum Riettargange ad brwka/ helldur streingelega bañad / eñ allra helst ad hatast vid siñ Moot' stødu' Mañ/ og sæ þ giorer/ hñ verdur eins sekur þyrer Gude/ svo sm hiñ/ þoott alldrei eige hñ svo gott Mæl/ og hvad heþe eg þa gott aþ þvi/ ad eg spille Myskun Guds yþer mier/ til ad hatast vid hañ/ er vid mig aþgiørde/ þvi Gud kañ ad myskuna høñu/ eþ hñ ydrast/ eñ eg æ eingrar Vægdar Von / svo leinge sm eg el Natur til hañs. DRotteñ seger og ad søñu hier i Gudspiallenu / ad sæ sm hefur giørt a añars Nlut/ hñ skule sættast vid Broodur siñ/ ædur hñ offrar Gæþu syna/ Eñ um hiñ sm Misgiørt er vid/ seger hñ med ælyka Moote/ Marc. 11. Og þegar þier standed bwner til ad bidiast þyrer (þad er ad offra Gude Bæn sine) þa tilgiefed/ eþ þier haþed nockud a moote einhver' sium/

ñum/ ſvo ad ydar Fader / ſem a Himnum er/ Forlæte ydur ydar Mis-giörder/ Skyllda eg pa þera Natur til Hañs/ſem eg æ Mælſtad vid / þoott alldrei ætte eg um̃ ſvo ſmæt ad binda/ pad være ærs Mañs Æde/ og ecke þſſ/ſm̃ heilvita er i ſijnu Chriſteñdoome/þar eg æ Daglega ad bidia þeſſa Bæn : FYRergieþ Oſſ VOrar SKullder / SVo Sem VIer FYRergieþum VOrum SKulldunautum/ og veit/ ad eg ecke fæ Kvittun Synda miña / a medañ eg hondla ecke Reidelauſt vid miñ Naunga/ hvert þad er i Rettargange/ edur utañ Rettargangs : þad er og vijſt/ad vor beſte Rettur/ er eingeñ Rettur fyrer Gude/eþ hñ vill dæma epter ſijnu Riettlæte/ ſvo ſeger Job / Cap. 9. Eg veit vel / ad eingeñ Mañeſkia kañ Riettlæt ad ſtandaſt fyrer Gude/og þvi ſkyllda eg þa hata Ovin miñ/fyrſt hañ heþur ſkipad mier ad elſka hañ/ſem æ ſvo mikil Ræd a mier/ad hñ gietur Fordæmt mig/nær hñ vill. Þeſſ er og ad giæta / ad ecke hlaupe Meñ til Doomarans um̃ hvern Nie-gooma/þad kieñer Agyrne og Orooa/ad vilia þrætta um̃ Smæmune/ og ſæmer ecke þm̃/ſm̃ vill læta ſig Hugprwdañ kalla/auk helldur Rett-Chriſtnum Mañe/ hvertum ad byriar ad vera Liwþum a ad ſættaſt / jaþnvel med nockrum Skada ſijnum / helldur eñ ad draga ſiñ Mool-Part fyrer Doomarañ/honū til meire Skada/og Hneiſu þrar/er hiñ heþur ecke Gagn aþ/ þoott ei haþe Meñ allttjd halldeñ Hlut/ſierdeil-is eþ ad kieppa er um̃ þa Hlute/ſem Lijþs Næringu ei viduijkia/hver-ia Paulus ſyneſt ei vilia haþa under Doom Heidingiaña/ 1. Cor. 6. Einkum þar Frelſareñ heþur bañad oſſ ad ſyrgia fyrer heñe/ Luc. 21. og brwkar þad ſama Ord i þeim Stad / ſem Poſtuleñ hier / og þvi æmiñer hañ alla Chriſtna Meñ med þeſſum Ordum / Col. 3. Jklædeſt ſvo ſem Vtvalder Guds Heilager og Elſkanleger Hiartgrooeñe Myſkunſeme / Lijtelætenu / Hoogværdeñe/ Þoleñmædeñe/ um̃berande hver añañ / og þyrergieþande hver ödrum / Eþ nockur heþur a moote einhverium Aklæru / ſoo ſem Chriſtur heþur ydur þyrergieþed / ſvo giöred og þier. Gud gieþe öllum ſijnum Bornum þetta Hiartalag ad

ſtunda /

stunda/ og þvi fast ad hallda/ þar til vier komum fyrer hiñ stoora Alls-heriar Doom/ hvar vorer stærstu Oviner/ Synd/ Daude/ Diefull og Helvijte skulu oss eckert Mein giora/ aukhelldur neckur Yfervalldar Magt/ þvi hver vill færa Kiæru-Maal i giegn Utvölldum Guds/ þar Gud er sa sem Riettlæter / Christur er sa sem Daeñ er/ ja/ eñ framar Upp-riseñ/ hvør og er a hægre Hønd Gude/ hvør og er Medalgangare ꝥ oss/ Rom. 8. Hessa Nutskiptes uñ þu oss ad niioota eilijfe Konungz Dyrdareñar/ ꝥ hñs Forþienustu/ s er alls Hollds Domare/ JEsus Christus/ Amen.

Siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matt. 8. Cap.

J Þeim Dogum. Þa þar var eñ margt Foolk komed saman/ z hafde ecke til Matar. Kallade JEsus sijna Lære-sveina til sijn / og sagde til þeirra: Mig aumkar yfer Foolked/ þviad i þrim Daga hafa þeir hia mier vered/ og eckert til Matar haft. Og ef eg læt þa fastande heim til sijn fara/ þa vanmegnast þeir a Leideñe. Þviad sumer voru laangt ad komner. Og hañs Læresveinar svørudu hønum: Hvadañ faaum vier þau Braud/ hier a Eydemørku / so ad vier faaum þa mettad? Og hañ spurde þa ad. Hvørsu mørg Braud hafed þier? Þeir søgdu hønum Siø. Og hañ skipade Foolkenu nidur ad setiast a Jørdena. Og took þau Siø Braudeñ / þackade / braut / og fieck sijnum Læresvein-um/ ad þeir legdu þau fram. Og þeir løgdu þau fram fyrer Foolk-ed. Þeir høfdu og faeina Smaafiska /og þa hina søniu blessade hañ/ og baud fram ad leggia. Eñ þeir neittu/ og urdu metter. Og þeir tooku upp þad yfer var/ siø Karfer med Afgaangs Leyfar. Eñ þeir sem neitt høfdu/ voru nær fioorar Þusunder/ z hñ liet þa i burt fara.

Exordium.

MADVRENN mun ecke lifa af einusamañ Braude/ helldur af sierhvoriu Orde/ sem frameingur af Guds Muñe/ sagde

 Moyses

Moyses vid Israel fordum / Devt. 8. Þessum sømu Ordum kastade
Frelsarenn Andskotanum i Naser/ þegar hañ freistade hñs/ til ad giøra
Steina ad Braudum/ Matth. 4. Þau eru og søñ/ svo sem aller ad-
rer Guds Vitnesburder/ þvi þ mm ei Lijf kalla/ sem er ann Guds Orda/
jafnvel þoott eiñ hafe Holld og Hamsa / og lijte noogu sællega wt.
Christi Ord eru Lijf og Ande/ og ann ħra er Madurenn eins og Pall
seger uṁ Eckiuna/ þa i Synndum lifer/ hñ er lifande daudur/ þo hef-
ur Gud gefed Mañenum Fæduna/ svo sm añ ad Medal/ til ad lifa af/
þar fyrer stendur hier: Ecke af einusamañ Braude. Vitanlegt
er þad/ ad Gude er ecke uṁ Megn ad hallda Lijkomum vorum vid án
Matar og Dryckiar/ þad syna oss Dæme Moysis/ Dæme Eliæ/ Lausn
arans/ er føstudu i heila 40. Daga/ og mm skynast/ ad þr Moyses og
Elias hafe vered DRottens Fyrermindan i þessu / og þvi skyllde hañ
ei kuña ad ala Mañenn ann Fædslunnar / sem ad i Eydemørku sadde
5000. Mañs med Fim̄ Bygg-Braudum og Tveim Fiskum/ Joh. 6.
Og i þessa Dags H. Evangelio heyrum vier/ad hañs mikla Almætt-
is Hønd mettar 4000. med eins litlum Koste. Vt af þvi fyrsta
Kraptaverkenu hefe eg nockud ádr talad/ i þssare Book/ uṁ þ/ hvernig
vier i Guds Otta eigum ad leita Næringar vorrar / hvad eg Oska ad
fiñe goodañ Stad i Hiørtuṁ þra sem lesa edur heyra. Eñ nu vil eg
wt af þessu H. Gudspialle alleina þar uṁ tala/ hvad oss eige ad styrk-
ja i Truñe til ad treysta Gude / og varpa allre vorre Ahyggiu uppa
hañ / nær oss vantar þessarar Veralldar Mune.

Hiælpa oss til þessa / DRottenn miñ / Fyrer þitt Dyra Nafn og
Sonarens Forþienustu / A M E N.

Vtleggingen.

HAD er Grætlegt til ad vita/ hversu ad Nattura Mañsins ept-
er Spillinguna er træg til ad treysta Gude / þegar þad er ecke
fyrer Augunum sm eta skal. Moyses sloo a Klettenn i Horeb/ og
þar flaut Vatn wt af / svo ad allur Israel drack / Exod. 17. Eñ er

Gud baud honum i Eydemørku Zin ad giøra hid sama i añad Siñ/ þa epadest hñ/ og sloo Tvisvar a Biarged/ Num. 20. Nañ sa Dag=lega/ ad Gud fædde þa med Manna ap Himnum opañ/ Eñ er Foolked møglade/ og beidde uñ Kiøt/ eñ hañ bar þad fyrer Gud/ sem hiet ad gepa þeim Kiøt ad eta allt til Leidenda/ þa var þo ecke Trwen sterk=are hia sialpum Moyse/ eñ svo/ ad hañ sagde/ Num. 11. Þetta Foolk er Sex Hundrud Þusund Mañs/ og þu seger/ eg skal gepa þeim Kiøt/ svo þr ete i heilañ Mánud. Lærésveinarner hopdu sied þad mikla Kraptaverk / er JEsus hapde giørt skomu ádur eñ þesse Jarteikn skiede / nærre þvi i þessum sama Stad / Er hañ sadde 5000. Mañs med Fim Bygg=Braudum og Tveim Fiskum / Joh. 6. Þa talde Philippus Tormerke a Spurningu DRottens / og sagde : Braud fyrer 200. Peninga næger þeim ecke / Eñ hier foor ecke betur/ nema midur være. HVADañ FAum VIer Þau BRaud HIer A EYde=MØrku/ Ad VIer FAum þa MEttad. Og epter þ þeir hopdu sied bæde þesse Krapta=Verk/ og mørg oñur pleire/ þa æt=ludu þeir hñ munde Brauds Þurpe vera/ er hñ took þeim Vara fyrer Sur=Deige Herodis og Phariseaña a Skipenu/ svo sem lesa má i þssu sama 8. Cap. Marci. Ap hverium og ráda má/ ad þ hape skied strax epter þessa dijrlegu Jarteikn. Gud betre/ ad þad hender oss a Stunduñ christna Meñ/ sem Lausnareñ seger uñ Heidingiana/ Matt. 6. Hvad eigū vier ad eta? Eda hvad eigum vier ad drecka? Edur hveriu eigū vier ad klædast? Eñ þar til verdur ei betur svarad / eñ sialpur hañ svarad hepur : Er ecke Lijped meir eñ Fædslañ/ og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ? Seg þu mier/ Guds Barn/ skoop hañ þig ecke Dá=samlega i Moodurlijþe? Gap hñ þier ecke Saal og Lijkama? Endur=leyste hñ þig ecke med sijns Sonar dijra Bloode? Hepur hñ ecke End=urgiefed þig daudañ i Syndunū? Hepur hñ ecke foostrad þig med sij=nu H. Orde? Hepur hñ ecke aled þig a sijns Sonar Holde og Bloo=de? Helldur hñ ecke øllu þssu vid Magt eñ nu dásamlega, og undrun=

arlega a Stundum? Eg vil taka til þſſ ſem dyraſt og dæſamlegaſt er. Hafe hañ giefed oſſ Soneñ/ þvi mun hñ þa ecke giefa oſſ alla Hlute med hönū? Og ef hñ giefur oſſ alla Hlute / þa giefur hañ oſſ eiñig Forſorgun Lijkamañs. Hafe hañ aled Oñ fyrer oſſ / bæde i Moodurlijfe/og allt upp þadañ/ i Andlegañ og Lijkamlegañ Mæta/ mun hñ þa Onyta ſitt eiged Verk? Nema ad Mañeſkiañ giorde Guds Almætte Vanmættugt a ſier med Trwarleyſuñe/eins og Læreſveinar-ner/er þeir gætu ecke læknad hiñ Tunglſiwka. Þu ſeger/Eg ſiñ opt Breſt a Atviñu miñe: Hwngur og Dyrtijd meiga Meñ Stundum þo-la/hvad velldur þvi? Spyr Ezechiel ad/hañ mun ſvara þier Ordum DRottens. Ef eitt Land ſyndgar miog a moote mier/þa vil eg wt-rietta mijna Hønd yfer pad ſama/og i burt ſvipta Brauds-Nægtunū/ og eg vil ſenda þangad Hallære/ og uppræckia þar iñe bæde Moñum og Fenade/ Ezech. 14. Mun þad nockud raſka Sañſøgle DRottens/ hvort Meñ giøre ſig hñs Orlætes Overduga? Þegar ad allra Handa Leſter og Klæker/Guds Ords Forøgtun/ Vanbrwkun hañs Hoglidar-Daga/ Ræanglæte/ Meinſære/ Lygar/ Þioofnadur/ Agyrne/ Dramb-ſeme/ Ofbellde/ Agg/ Reide/ Præta/ Svik/ og Vnderferle/og añad þeſſu lijkt/ Þegar allt þetta geingur Fiollunū hærra i Landenu/er þa ad furda/ hvort hañ apturlyke ſiñe miſlldu Hønd a ſtundū? Eda ſeger ecke Paulus / ad fyrer þeſſ hættar Glæpe kome Guds Reide yfer Børn Vantrwareñar/Col. 3. Hver vill þa ſkyllda hañ til/ad hñ ſku-le Nædugur vera? Leitiū þvi DRottens a medañ hñ er ad fiña/kølluū a hñ a medañ hñ er nælægur/Sæ hiñ Ogudlege læte af ſijnū Vege/ og Illvirkeñ af ſiñe Hugan/ og ſnwe ſier til DRottens/þa mun hañ myſkuna hønum / og til Guds vors/ þviad i hia hønū er mikil Fyrer-giefning/Eſa. 55. Eg ſkal endurgiallda ydur þau Areñ/ſem Gras-Hoppañ/ Kal.Ormureñ/ Tre-Madkureñ og Gras-Madkureñ hafa fra ydr teked/ſeger Drotteñ/Joel. 2. O miñ Gud/hvr hefr þi nockurn Tijma giefed? Hver hefur þier lænad/ þad þu ſkylldet hønū endur-giallda?

giallda? Pad meigum vier jata i pessu fatæka Lande/ ad hafe Gud einhveriu Sinne straffad Synder vorar med Owran nockurre/ pa hefur hans Millde oss þ endurgollded med mikille Ar-Giæsku / bæde til Sioos og Lands. Enn hvad fylger a epter him Spamanenū i sama Capitula? Nær pier eted Oafmatanlega/ og erud metter/ pa munud pier lofa Nafn DRottens Guds ydar/ Enn sinū til/ hvert Fader misk unsemdana mune ecke hafa funded Skort a pessu him morgū af oss/ z hvert þ mune ecke miklu helldur eiga heima him sumū/ er stendur him Noseam/ Cap. 13. Vnder eins z peir metter urdu/ pa er Niarta pra upphafed/ og hafa gleimt mier. Einhver vill segia: Eg finn ecke pessa Glæpe him mier/ Eg Oittast Gud og Elska/ svo sem mier er mogulegt/og giøre honum Packer/samt mæ eg z wkner pola Nungur og Porsta/ Kulda og Klædleyse. Neyt mier um̄ Stund/ Barn mitt. Muntu vera sa einaste af Guds Børnū/ sim̄ hn̄ leggur pvilijkt uppa? Mattu ecke fr Abraham / Isaac og Jacob verda Landflootta fyrer Nøngurs saker? Gen. 12. 26. og 46. Matte ecke Elias fasta i 40. Daga? 1. Reg. 19. Nvad margt segest Pall hafa matt Illt pola fyrer Evangelium? Enn petta mattu peir lijda til pess/ad peir vissu hvad peir væru/sem er syndugar Manneskiur/ hvar peir væru/pad er i Neimenum/ I Vtlegdenne og ecke i Fødurlandenu/ hverneñ peir vera skylldu/sem er stoduger i Trwnne/ Polenmooder i Normungenne/og glad er i Vonenne/ Sama giører hañ vid pig/ pvi ecke er him honū Mangreinar Allt/ Act. 10. Nykest pu nu betre enn svo/ ad pier sie fullgott ad hafa lijkan Kost med pessum Guds Koppum / pvi mugrar sig pa Sala pijn/ og pvi er hun Orooleg i pier? Vona pu a DRottenn/pvi pu munt enn nu prijsa hañ/ Psalm. 42. Edur villtu ecke helldur hafa Noyngan med Guds Foolke/eins og Moyses/ helldur enn lifa i allskins Sælu med Neimenum / og fyrerfarast med honum? Nversu betra er pier / ad pu gyrnest ad sedtast af Molum peim/ er detta af Bordum hins Ryka hier i Neimenum/ enn ad pig længe epter einum Vatns-

Dropa af Fingre Lazari/ i Hǫlvijte og Kvǫlunñ? Og hvad vriiſtu/ hvǫrſu leinge DRottenn vill lǫta þeſſa þiñ Skort vara / Hañ er eiñ ſtoor Konungur / Ecke er hañ leingur Rijkañ eñ Fǫtǫkañ ad giǫra. Jacob foor med eiñ Staf wt af ſijns Fǫdurs Hwſe / Gen. 32. Eñ hvad mikeñ Fiǫlda Nauta og Sauda/ Geita/ Aſna/ Þrǫla og Ambǫtta kom hñ heim aptur med. Dǫme þeſſa Foolks mǫ furdanlegt þykia nu a þeſſare kǫlldu og Vantrwudu Ølld / þeir fylgdu Chriſto epter a Eydemǫrku/ til ad heyra Kieñingar hñs/ jafnvel Heidingiar af Tyro og Sidon / og eckert tooku þeir med ſier ad neyta/ ſvo ſm̃ ſiaa mǫ af Evangelio: Eiñhver mun ſegia/ ad þeir hafe ei bweſt vid ſvo lǫngre Dvǫl i Mǫrkeñe / þo fañſt eingeñ ſem apturſnere/ ſvo Meñ vile/og ad vijſu voru hier 4000. Mañs/ſem neyttu/þad mǫ ſynaſt/ad DRottens Ord hafe ſvo vel ſmackaſt þm̃ i Hiartanu / ad þr hafe ei funded til Hwngurſins i Maganum / og valla gietur þad ǫdruvijſe vered/ eñ ad þeir hafe treyſt þvi/ad JEſus munde a einhvern Hǫtt ſiaa þeim Farborda/ þar til hefur ǫn Efa hiǫlpad hid fyrra Krapta Verked/ ſem eñ þa hefur ǫllum i ferſku Miñe vered/ Eñ i þvi gietur Johañes ecke um̃ Tijmaleingdena / Hier af kalla eg þad ſatt / er David ſeger/ Pſ. 32. Augu DRottens lijta til þra ſem hañ elſka og vona a hñs Giǫſku/ og þo fiñaſt þeir / ǫ þvi verr/ a medal chriſteña Mañа / ſem vijdlijkt eru lynder og Hǫfuds Madureñ i Samaria / er ſagde: Þo ad DRotteñ giǫre Glugga a Himeneñ/ þa kañ þetta ecke ad ſkie/ 2.Reg. 7. Añars mundu Meñ bijda epter DRottne / eñ ecke hlaupa til ad Rǫna/ Stela/ Liwga / Svijkia / Hripſa Brauded wt af Nǫungans Muñe / og brwka adſkilianlega Rǫngſleitne i Kaupum og Sǫlum / og añarre Vidhǫndlan. MJg AUMkar YFer FOLKed/ ſeger DRotteñ: ÞVi J ÞRiǫ DAga HAfa ÞEir HJǫ MJer VERed/Og Ecke TJl MATar HAft. Margur faſtar ſkemur/ǫdur hañ verdur Opoleñmoodur. MJg AUMkar YFer FOLKed / ſeger hin Eilijfa Giǫſka / hañs Myſkunar Ydur

komuſt

komust vid i honum / svo sem i Hoþud-Sprokenu stendur/ svo hañ hlaut þm̃ Nadugur ad vera: Þad seger ecke hier/ ad þr haþe kvart-ad um̃ Nyngur/ hañ visse vel/ ad þr hoþdu þessa Þorf. Eñ seged mier nu/ Born myn/ Munu Þdur hañs Myskunar um̃breytt vera? Mun hin ryka Orlætis Nond skull vordeñ? Fiærre sie þvi/ samt er Gud og hañ heþur vered/ Eñ eþ vier villium somu Medaumkunar niota/ þa lærum Tvent hier aþ: Eitt aþ Foolkenu/ Añad af Lausnaranũ. Aþ Foolkenu/ ad heyra Guds Ord lifþlega/meta þad ollu Tymañ-legu þramar/ og ad treysta Gude/ og þacka honum midt i Skortenũ og Orbyrgdeñe. Af Frelsaranum/ ad siaa Aumur a hinum Volada og Naudþurþtuga/ Ad brioota Nyngrudũ vort Braud/ Ecke aþ For-dilld/ edur ad utvega oss Naþn þar med / svo sem Hræsnarar þeir ed giora Olmusur synar fyrer Moñum/ helldur aþ Trwne/ af christe-legre Medaumkan/ af Elskune til Guds og Naungans. Breyte nu nockur þañveg/ ad hñ heyrer Guds Ord/ og vardveiter þau/ treyst-er Gude i ollum synum Vandrædum/og leitar Næringar siñar i Guds Otta / þa vil eg þad segia / ad fyrr munu Einglarner færa honum Braud aþ Himnum oþañ/ fyrr munu Hraþnarner bera honũ Fædslu/ fyrr munu Steinar ad Braudum verda/og Fiskarner þlytia honũ Gull og Silþur i Muñenum/ jaa/ Christur maa fyrr aþneita sialþum sier/ hvad Paulus kallar Omogulegt / helldur eñ ad hañ læte Saal hiñs Riettlaata Nyngur þola/ Prov. 10. Nema hañ vilie reyna hañ þar med/og siae honum þad fyrer einhveriu Goodu verda. Miñ Mat-ur og Drycktur er / ad giora hñs Vilia/ er mig sende/ sagde Frelsareñ/ Joh. 4. Eñ eþ þad er hañs Villie / ad þu lyder um̃ Nryd Skort a Næringu þiñe/ þa vert eins lyndur og þiñ Lausnare var/ og ætla þig ecke yfergeþeñ / þoott þu meger ad Guds Villa nockud Illt lyda / er vier svo kollum/ Eñ þad er alldrei Illt / sem Gott aþ sier geþur. Ecke verda Vyn-Bereñ samañlesen aþ Þyrnunũ edur Fykiurnar aþ Þist-lunum/ Luc. 6. Siat ad Dæmum Heilagra. Hversu særlega klagar

Job

Job i synu Mann-Raunu/ er hn seger/ Job. 30. Þu ert vordenn hardv wðigur a moote mier/ epter Styrkleika Handar þinnar brwkar þu grimm Natur i gegn mier. Munde Gud þar fyrer hafa yfergefed hann? Fiærre var þvi / hinn Fertugaste og Fyrste Capitule somu Bookar hn ber þar umm liooʃast Vitne/ og sialfur Guds Madur jatar Veikleika sinn og Fævitsku i þvi/ ad þeckia Guds Raad/ nær hn Endurvitkadest/ og kom til sialfs synis aptur/ med þessum Ordum / Job. 42. Eg Augløsse ad eg skilda þad ecke/ þad var furdanlega hætt fyrer ofann mig/ svo eg gat ecke þeckt þad/ þvi ydrar mig i Molld og Osku. Eins var David lyndur/ þvi seger hn/ Ps. 77. Mun DRottenn þa Eilijflega burtkasta/ og einga Naad framar audsyna? Enn nockru þar epter vegsamar hann Gud med Fagnade/ segiande: Ps. 103. Hann hefur frelsad mitt Lijf wt af Fordiorfunenne/ og mig med Naad og Myskunseme Coronad / Þvi skyllde eingenn orvænta umm Guds Vinattu / þott ei leike allt i Lynde/ þar vier siaum hier/ ad hns bestu Viner hafa mætt þvilijkt reyna. Edur meined þier/ christner Menn/ ad Faderenn hafe minna elskad sinn Son/ þegar hann hroopade a Krossenum: Gud minn/ Gud minn/ þvi hefur þu yfergiefed mig? helldur enn þegar Christur stood a Jordan ar Bockum/ og Roddenn af Himne sagde: Þesse er minn elskulegur Son ur i hverium mier Velþocknast/ Matth. 3. Nei/ Brædur myner/ þa hafde hann i honum hvad mesta Velþocknan syna/ er hn a Gælganum hieck/ þvi fyrer hans Dauda erum vier vid Gud forlijkter/ seger Paulus/ Rom. 5. Fyrer hns saru Kvøl og bitrann Dauda hefur hann elskad oss i synum Elskulega / Eph. 1. Gud hafde Velþocknan a synum Syne fra Upphafe Vega sinna / og i øllum Christo fra hinu fyrsta Augnablike Getnadarens fyrer Einingu Guddooms og Manndooms. Enn fyrer Christi Dauda a øllum þeim sem a hns Nafn trwa/ hverium hann hefur og Magt giefed Guds Bornum ad verda/ seger Joh. Cap. 1. Og fyrst hann hefur nu þannveg yfergiefed hn umm Stundarsaker/ Enn sydann aptur med Dyrd og Heidre Coronad/ Villted þier þa

saka

lata ydur pad undra/ þo ott han breyte med sama Hætte vid ydur/ sem i honum/ og fyrer hn erud Arfleidder til eilyfs Lyfs ? Nei/ christner Men / ecke þo ott ad Mootlæted og Skorturen ætte ad vara alla Æfe vora : Þvi hun er svo lyted ad reikna hia Eilyfdene/og pad vier lydum hier ad Guds Vilia/ pad verdur oss Endurgolldet med Omælanlegrar Dyrdar eilyfre Þyngd / 2. Cor. 4. Mootlætingar þessarra Tyma eru ei verdar þeirrar Vegsemdar/ sem vid oss mun framkoma i eilyfu Lyfe. Pad er vyst / ad hinn Naaduge Gud spener alldrei syn Born fyrer syns Sonar Ok/nema til þess/ad pan drage þ a pa Leid/ sem til Himnarykes liggur/ þess meiga og øll hans Born fullørugg vera/ ad afiadhvert burttekur han Mootlæted / edur linar þvi / edur gefur oss Krapta til ad bera pad/ þvi hn er Trwr og freistar einkis yfer Megn fram/ 1. Cor. 10. Seged mier/ Er han þa Amæles verdur fyrer pad/ ad han snyr eilyfre Fyrerdæmingu i Tymanlegan Krossburd / til ad afreka oss Eilyfa Glede? Einn Fader sender Son sinn i eitt framande Land/ Ein Mooder lætur Barn sitt i Skoola/ til ad lyda Illt/ svo pad verde ad Mane/ Munu pau þar fyrer hafa gleymt þm? Kan nockud Mooduren ad gleyma Barne synu/ Avexte syns Kvidar? Og þo þær gleyme/ þa skal eg samt þier ecke gleyma / seger Afgrunn Myskunarenar/ hia Esajam. Cap. 49. Gull-Smidurenn kastar Mælmenum i Elldenn/ so han hreinsadur verde/ og gioerer þar af sydan hinar kostulegustu Gersemar/ Svo breyter Gud vid syn Born/ hn situr og bræder/ og Sylfred hreinsar/ og hrein gioerer Born Levi/ Mal. 3. Pad er hin Andlega Kienemanskap/ so ad Reynsla Trwar vorrar miklu dyrmætare fundenn verde Gullsens Reynslu/ hvert ed forgeingur/ og verdur þo med Elldenum reynt/ til Lofs og Dyrdar z Heidurs/ nær JEsus Christus Openberast/ 1. Pet. 1. Þetta er nu svo talad til Huggunar þeim/ er lyda Skort a Atvinnu sinne / og meina sig þar fyrer vera af Gude yfergiefna / vegna Synda sinna og Overdugleika. Enn þar eru nockrer/ sem ecke eru anægder þar med/ ad þeir hafa pad þr skulu eta og

T drecka/

dreckа/ og þad þeir meiga klædast med/ hvad þo Paulus bÿdur christ-
um Mañe ad hañ skule læta sier nægia/ 1. Tim. 6. Vid þessa vil eg
fætt eitt talad hafa. Þad er satt sem hiñ Vÿse Syrach skrifar i 11.
Cap. Ad Audlegd og Fatækt koma af DRottne / Ef þau koma af
Gude/ hver vill þa segia vid hñ/ hvad giører þu? Seger nockud Leyr-
Kiered til Smidsens / þvi giørder þu mig svo ? Rom. 9. Vill nockur
efast uñ Vitsku hañs/ ad hañ ei skynie/ hvad hañs Børnu er hagleg-
ast/ edur klaga yfer hñs Riettsyne/ þad hañ giøre einu Oriett? Visse
Gud þad/ ad þier gagnade Rÿkdoomureñ betur eñ Fatæktiñ/ þa munde
hañ þig audugañ giørt hafa / rañsaka Skap þitt/ hvert þu munder
hæfare vera til Guds Rÿkis / þoott þu hefder meira eñ Daglegt
Braud/ Gud giørde vel/ ad hañ gaf ecke Ægum Vxa Horn/ seger i
Ordshættenum/ margur munde brwka Audeñ til Ofmetnadar / Of-
rÿkis / Ohoofs ; til ad hefna sÿn/ og brioota adra under sig / ef hañ
rÿkur være/ sem ad lætur hægt/ af þvi hañ er fatækur. Eñ þoott
ad Gud giefe Audeñ vondum Moñum a stundum / hvad kiemur þad
vid þig? Fylg þu Christo epter/ hver þoott hñ rÿkur være/ giørdest hñ
fatækur / 1. Cor. 8. Villtu viña þad til Audsins/ ad vera svo sem
eiñ af þeim ? Visse Gud ad þier Audur gagnade/ sege eg eñ aptur /
munde hñ ecke giefa þier hañ? sem hefur giefed þier þ sem er længtum
betra. Eiñ Nadugur Gud/ good Samvitska/ heilvita Sæl/ Otte
DRottens med þvi Nugarfare/ sem lætur sier sÿna Lucku nægia/ er þ
ecke noogu stoor Audlegd ? Adrer Ottast fyrer þvi/ ad þeir kuñe ad
missa Fiær-Nlute sÿna/ eñ kyñe nockur þessar Guds Gafur af mier
ad taka/ þa villda eg fyrst græta/ þa villda eg bera mig hormulega /
þvi a medañ eg þad hefe / þa hefe eg allt/ og nær eg misse þad / þa
misse eg allt/ jafnvel i Allsnægtum/ þvi seger David/ Ps. 34. Nina
Rÿku brast/ og þr sulltu/ eñ þa sm̃ ad DRottne leita/ mun eckert gott
vanta. Læte Gud mig ecke eta hvern Dag skÿnande Kræser/ þa er
eg þo Ofollteñ/ eg une betur vid Daglega Fædu/ helldur eñ Sælkier-
id

iñ vid hañs Blvølldu Riette: Skortureñ giører mier a ſtundū Mateñ ſætañ/ eg þarf ecke ad kaupa hñ dyrt/ Eñ Fylleñ giører hønum þad leidt/ ſem hañ koſtade til dyrum Doomum. Vefte Gud mig ecke i Pelle og Purpura/ þa er mier eins heillt i miñe Klæda-Vod/ ſvo ſem hønū i ſijnu Skarlate: Fátækteñ hefur ſtoor Fyrerheit i Guds Orde/ Er ſa ecke noogu rijkur/ ſm̄ hefur Gud fyrer Fiarhallds Mañ? Eñ hvad ſeger David/ Pſalm. 9. Hañ er Forſvar hiña Fátæku / Forſvar i Neydeñe/ hañ gleymer ecke Hroope hins Fátæka. Hvad ſeger hñ eñ þa aptur? Hañ mun frelſa hiñ Fátæka nær hñ kallar/ og hiñ Auma/ þañ er eingañ Hiaalpar Mañ hefur/ Pſ. 72. Og ſvo ſeger ſiálfur DRotteñ/ Pſalm. 132. Eg vil bleſſa Fædſlu þra/ og þeirra Fátækum nægtanlegt Braud gefa. Gud giæfe ad Meñ villdu ſkilia/ hvad mikill Skattur ad er ein Ærleg Fátækt/ þm̄ ſem una vel vid þañ Koſt/ er DRotteñ lætur þm̄ hlotnaſt/ hun varnar vid mørgū Syndū/ Drambſeme/ Ohoofe/ Siálfhælne/ Reide/ Ofrijke/ z ſiálfre Agyrndeñe/ þvi alldrei verdur hiñ Rijke ſaddur/ ſa ed feſt hefr Hiarta ſitt vid Audeñ/ vid Bwſorg z Ahyggiu/ ſ draga Mañeñ fra Gude i Snørur Diofulſins/ z þyngia Hiarta hañs mz Otkanū ad miſſa Eigz ſijnar/ þvi ſa griet alldrei þ Gull/ ſem ecke ætte þ / hun giører Reikningſkapeñ audvelldare fyrer hinū Ædſta z ſtrānga Doomara/ þvi ſafnvel þoott ad øllum verde hañ noogu torvelldur/ þa ecke þeim þo ſijdſt/ ſem hafa gleymt Gude og Naunganum i Velmagt ſiñe / eñ ſett Gull Hnetteñ fyrer ſitt Athvarf. O þu eilijfe Gud/ Dyrdareñar Konungur/ hiálpa oſſ a þre ſtraungu Tijd / lát oſſ ei þyngia Hiarta vort med Sorgum þſſarar Næringar/ metta oſſ mz þm̄ Molū/ er detta af þijnu Naborde/ Drykia oſſ med Sætleik epterkomande Alldar/ ſvo ad ei Vanmegnun ſt vier a Veigenum til Fødurlandſens/ og nær vier erum ad þrotin komner/ og tekum hin ſijduſtu Andverp/ þa dreip þu a vora Ørmæddu Saalu mz þvi Vatnenu/ ſ eingañ mun þyrſta epter ad Eilijfu. Bænheyr þad/ Naaduge Fader/ fyrer Lauſnarans JEſu Chriſti Skulld/ Amen.

Attunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 7. Cap.

A Þañ Tijma. JEsus sagde til sijña Lærisveina: Vakted ydur pyrer Fals Spamoñu / sem koma til ydar i Sauda klædum / eñ hid iñra eru þeir glepsande Vargar. Vt ap þeirra Avoxtum meiged þier þeckia þa. Verda nockud Vijnberen samañlesen ap Þyrnunum / eda Fykiurnar af Þystlunum? So ber og hvørt gott Trie goodañ Avoxt / eñ hvørt roted Trie vondañ Avoxt. Gott Trie gietur ecke bært vondañ Avoxt / og ei helldur gietur roted Trie bært goodañ Avoxt. Og hvørt þad Trie sem ecke giører goodañ Avoxt / skal upphøggvast og i Elld kastast. Þar pyrer meiged þier vt ap þeirra Avoxtum þeckia þa. Þeir munu er aller sem til mijn seigia / DRottenn / DRottenn / iñganga i Guds Rijke / helldur þeir sem giøra Vilia mijns Fødurs / þess a Himnum er. Marger munu til mijn seigia a þeim Deige / HErra / HErra / høpum vier ecke spaad i þijnu Nafne / høpum vier ecke i þijnu Nafne Diøfla vtreked / z giørdum i þijnu Nafne mørg Kraptaverk? Og eg mun þa segia þeim / ad alldrei þeckta eg ydur / Fared fra mier aller Illgiørda Meñ.

Exordium.

Spamadur nefnest i H: Ritningu / ecke einasta sa / sem ad Ooordna Hlute fyrer seger / helldur z sierhver eirn / sa ed kieñer rietlatt Lærdoom: Svo sagde Gud vid Abimelech um Abraham / Hañ skal bidia pyrer þier / þvi hañ er Spamadur / Gen: 20. Sa er spaer / hañ talar pyrer Møñunum til Vppbyggingar / til Amiñingar og Huggunar / seger Paulus / 1. Cor. 14. Þeirra Apar voru Fals-Spameñerner / hveria Frelsareñ biodur ad Meñ varast skule hier i Gudspiallenu / þvi þeir kome i Sauda-Klædum / eñ hid iñra sieu þeir glepsande Vargar / og er eingeñ Efe a þvi / ad Skriftlærder og Phariseí hapa ad nockru Leite allt Sneid þessa / eñ þo ecke

ad

ad ollū/þvi ecke voru þeir aþ Christi Sauda-Nwse/ helldur meinar og DRottenn hier med þa/ er sijdar uppkomu/ og spilltu Kieñingu Guds i Christeñdoomenum/ þa neþner Paulus falska Brædur/ 2. Cor. 11. og til Galat: Cap. 2. talar hñ um̃ heimuglega iñsmogna falska Bræd ur / sem ad villdu reyna Frelse pad / er þeir Trwudu hoþdu i JEsu Christo/ svo ad þeir hneptu þa i Prældoom. Svoddañ Jllgrese sæde Fiandmadureñ nidur medal Hveitesins i Christi Akre fram epter Olld unum/ svo sem aþ Christeñdooms Sogunum liooft er / og sæer eñ nu vijda i Heimenum/ eñ þat fyrer fæum vier alldrei Gude fullþackad/ad vier vitum ecke aþ sijku ad segia. Eingeñ er sa/ad leitest vid ad spilla rieitre Trw i Lande voru/ pad er stoor Velgiorningur DRottens/ ad hñ heþur uñt oss ad verka Saluhialp vora i Einþalldleika vors Hiar ta/þvi vil eg ecke hier um̃ framar tala i þetta Siñ/ helldur taka mier fyrer Hendur/ad wtskijra þa Grein aþ Evangelio/sem ollū ætte Hugfost ad vera/sem er þesse. ÞEJR Munu Ecke ALLer/Sem Til Mijn SEGia/ HErra/ HErra/ Jñganga J GUds Rijke/Helldur ÞEir/ Sem GJora VJLia Mijns FØdur/ Þess a HJMnum Er: Og aþ heñe tveñt hugleida. 1. Hvad pad merke ad kalla HErra/ HErra. 2. Hvad þad sie ad giora Guds Vilia

Styrk oss hier til/miñ Gud/þ JEsū Christū/med Raad H. Anda.

Vtleggingeñ.

ÞAD er ægiætt / sem ad Bernhardus Læreþader seger i einum Stad. Christner-haþa aþ Christo Naþn feinged: Þad være mikils verdt/ ad svo sem þeir eru Erþingiar Naþnsins/svo væru þeir og Heilagleikans. Eingeñ Naþn-Boot er fegre/eingeñ stærre/ eñ ad heita Christeñ/eþ nockur ber hana riettelega. Christeñ og Heilagur var sama Naþn/a medañ Christeñdoomureñ var eñ þa i Bloo ma sijnū/Heilsed ollū Heilogū/ seger Paulus/ pad er ollum christnū/ Eñ eþ eingeñ Renta fylger þessu veglega Naþne/ þa er sa ecke heilagre sem pad ber / helldur eñ Vijned edur Vidsmiored/ edur einhver

Natur vard heilagur aþ þvi/ i gamla Testamentenu/ þvꝏtt ad einhver snerte þad/ sem ed var helgad Kiot i Kiool-Laþe synu/ Nagg. 2. Sa sem ecke heþur Christi Anda/ seger Paulus/ han̄ er ecke han̄s/ Rom. 8. Noer ed prydet sig med hinu fagra Christen̄doms Naþne/ en̄ liþer þo ecke christelegu̅ Lyþerne/ hn̄ er lykur Eyk þeirre/ er heþur græn Blød og frijd/ en̄ Avexte einga/ þvi seger Lausnaren̄ i Gudspiallenu: AF hEirra AVoxtum SKulud þJer þEckia þa. Og svo sem DRotten̄ formælite Trienu þvi/ er eingar voru Fyktur a/ og ecke neina Blødeñ toom/ Matth. 21. Svo vill hn̄ z til hissa segia/ er Rangsæted æþa/ a hinum eþsta Dege/ Alldrei þeckta eg ydur/ svo sem hier stendur i Gudspiallenu. þEir Munu Ecke ALLer/ Sem Til Myn SEGia/ HErra/ HErra/ Jñganga i GUds Ryke/ seger DRotten̄. þegar ad Ritningen̄ tvøftekur eitt Ord / þa vill hun læta skiliast Eitthvert Merkelegt þar med/ þeir segia/ HErra/ HErra/ Svo eru þeir ækaþer i hiñe ølvorlis þioonustu. Ecke vantade Gud nie han̄s Christ fagra Titla hiꝏ Gydingum/ þeir neþndu Fodur hn̄s sin̄ Gud/ en̄ þecktu hn̄ þo ecke/ þeir kolludu DRotten̄ Rabbi edur Meistara sin̄/ en̄ sooktu þo epter ad Lyþlæta hn̄/ þeir ſydkudu langar Bæner i Samkundunum/ og a Gatnamootum/ en̄ under Nilmingu þeirra wisugu þeir Nws Eckna og Fodurlausra/ Matth. 23. þad verdur valla med Ordum sagt / hversu ad Nræsneñ giører alla Guds þioonkan Onyta i hn̄s Auglite/ þeir føstudu tvisvar i Viku/ og gæþu Tyunder aþ ollu þvi þeir ættu/ en̄ lietu þad þo Ogiort/ sem þyngra var i Logmælenu/ Doomeñ/ Myskunseme og Trwna/ Matth. 23. þad olle þvi/ ad svo sm̄ þeir aþmindudu Asiꝏner synar / nær þeir føstudu/ til þess/ ad læta siꝏ / ad þeir væru Fastande / Svo aþmindade Nræsneñ þeirra bestu Verk fyrer Gude / svo ad Frelsaren̄ seger / ad þeir haþe syn Laun i burtu tekeð/ Matth. 6. þad er/ ad þeir Njuter/ er i siælþum sier goodar voru / og høþdu Fyrerheit goodra Launa hiꝏ Gude / eþ þeir aþ Trwñe giørder væru/ þeir skylldu til eingra Launa vissa Nræsneñar og

Yþer-

Yfirdrepskaparens vegna/miklu helldur abla þeim Dooms Afelles/ er vanvyrda þaðveg hiñ alskigna Gud / med toomre wtvortis Negdan og Lmtæde / Svo sem Von er æ / Hviad øll Nræfne er Lyge / Eñ Gud er siælfur Sañleikureñ / kañ hønum þvi eckert svo gagnsiædt ad vera/ Edur hvad seger DRotteñ uñ þßsa Nræsnara/ Matth. 23. Þar fyrer munud þier fæ þess þyngre Fordæmingu. Nu hofum vier heyrt Doomeñ yfer Sydingum / Christner Meñ/ af alls Hollds Doomara/ Eñ ef þvilijkt og skyllde fiñast a medal vor/mun vor Doom ur liettare verda eñ Þra ? Fiærre sie þvi / ef Gud þyrmde ecke hinum Nætturlegu Kvistunum / mun hañ þa oss þyrma/ Rom. 11. Ef vier uppfyllum Þra Mæling ? Eingeñ er Von a þvi/hvad giora þeir þa/ed ganga i Guds Hws/og heyra hañs Ord/ forsooma valla nockra Predikun/og hafa þad i Muñe/og tala uñ hañs Vegu/alli þetta er gott i siælfu sier/ Eñ hvar eru nu Avexterner/ þegar þeirra leitad verdur/ him allmørgum ? Þegar hiñ Volade Naud lijdur / þyrgia Meñ sitt Andlit fyrer hønum/þegar Meñ siæ eitthvad gyrnelegt/hætta sumer ecke fyrr eñ þeir hafa sooelt þad under sig/ þegar einhver liooslar upp Ohroodre uñ Naunganñ/ þa taka Meñ i þañ Streingeñ/ sie nockrum af Yferbodurunum/ edur Forelldrunum eitthvad boded/ hversu møglunarsamer / Hversu treger eru Meñ i ad hlijda þvi / Hvad toomlæter eru Forelldrarner sumer hverier i þvi/ad færa Børneñ til JEsum? Til Kyrkiuñar koma þau ad sofiu/þar i er ei svo mikill Brestur/Eñ hversu sumum sie uñgiefed / ad brijna fyrer þeim þad er þau heyrdu i Kyrkiuñe/ þar ber Raun Vitne uñ / nær þau eiga ad giora Grein a sijnum Christeñdoome/Oskande være/ad ei fynduss Þr er valla hafa nockud añad fyrer þeim / eñ skañarleg Ord og þijblslegt Hial / sem siælfer þeir eru vaner til. Eingilleñ sagde vid Abraham / er hañ ætlade ad Offra Syne sijnum/ hallt þiñe Hende fra Sveinenum/ þvi nu veit eg ad þu Ottast Gud/ad þu þyrmder ecke þijnum eigeñ Syne/ Eñ Andskoteñ gietur og sagt vid marga hverja/sem ecke þyrma Afkvæme

koome ſijnu vid eitqfum Pÿſlum / helldur lata þad uppalaſt i hañs Skoola/ Nu ſie eg ad þu elſkar mig/ þar eg ſie ad þu ſvo uppelur Son þiñ / ad hañ giete orded einhvern Tijma myn Foorn / hallt þvi ecke Hendeñe fra Sveinenum/ þar til hañ verdur fullur og feitur/ og hæf ur til ad Offra. Meñ bleſſa Gud og lataſt lofa hañ og dyrka/ eñ giora þo ecke þad hañ boded hefur/ eñ Andſkotanum formæla Meñ/ og alyrda hñ/ eñ giora þo hañs Verk/ er ecke þetta ad ſegia/ Herra/ Herra / eñ giora þo ecke Fodurſins Vilia ? Er þad ecke ad kalla Gud ſiñ Fødur / eñ ræna hañ þo Heidre ſijnum ? Meñ ganga til Heilags Altareſins Sacramentis Þriſvar / Fioorumſiñum a Are hveriu / Þar ætlumſt vier til / ad forlijka oſſ vid Gud / og taka Saatt af hønum fyrer Afbrot vor/ og bioodum hønum i Sektena Guds Sonar Dauda/ og hñs Forþienuſtu/ eñ þeſſ er vel ad giæta/ ad Meñ take ecke þangad med ſier Gieſte þa/ er hañ ecke ma eiga Seſſ med/ allra ſijſt Hatur til Naungans/ eñ ad ꝥ hende þa ſuma/ er aud ſied af þvi Hatre z Vlfbwd/ er tijdkaſt Maña a medal a ſtundum/ ecke Laungu epter ꝥ Meñ hafa myñſt vid Chriſt / Er ecke ſlijkt ad kalla/ HErra/ HErra/ eñ gleyma hñs Bode/ er hañ ſagde hia Marcum/ Cap. 11. Þegar þier ſtanded bæner til ad bidiaſt fyrer/ þa tilgiefed/ ef þier hafed nockud a moote einhveriū/ ſvo ad ydar Fader/ ſm̄ a Him num er/ forlaate ydur ydar Misgiørder/ Er þad ecke/ ſege eg/ ad bid ia um̄ Frid mz reiddu Sverde ? Er ꝥ ecke ad ſijdurſtu/ ad ſegia/ Heill vertu Rabbi/ eñ hafa Bak vid ſig Sverd og Stanger? Mun þad nu noog/ chriſtner Meñ/ ad kalla/ HErra/ HErra/ þad er/ ad lataſt Gude þiena/ eñ fremia þo allt þetta Vondſkuñar Athæfe/ þar eru eingeñ Ber a þeſſum Vijn-Vide/ eingar Fykiur a þeſſu Fykiu-Trie/ jafnvel ſialf Bladeñ eru nidurdotteñ / allt hvad eg legg vid þau / er Forgiefens/ ſeger DRotteñ / Jer. 8. Hvad mørg Ar hefur þu kom ed/ DRotteñ miñ/ og leitad Avaxtar af oſſ/ og eingañ funded ? Hverſu kroptuglega hefur Sonur þiñ fyrer oſſ beded / ad vier mættum eñ þa

ekki

tilt Ar standa ? Fyrer hans Arnan er þad sked/ ad vier ecke med ollu erum upprætter: Þar fyrer/ christner Men/ taked Vara a ydar Vitiunar Tijma/ Giøred Ydran medan Guds Rijke er nælægt/ Oxen er sett til Rootar Trienna/ hvert þad Trie sem ecke ber Avoxt/ þad skal upphoggvast/ og i Eld kastast / Matth. 3. Bijdum ecke epter Jerusalems Hegningu / um hveria Gud sagde vid Spamanenn/ Þu skallt ecke bidia fyrer þessu Foolke/ og ecke upphefia Raust edur Bæn/ edur forþijda fyrer þa / þvi eg munde einganveigen Bænheyra þig / Jer. 7. Med mikille Alvøru og Gaumgiæfne byriar Manne ad ransaka sialfan sig/ hvert ad han hefur Vitnisburd Heilags Anda/ ad hn sie Guds Barn/ edur ad hn leidest af falskre Jnbirlingu/ um Arfa Riett Guds Barna/ hvad margan hendt hefur/ sem Gud Nade/ og er þad audsært/ ecke einasta af Dæme Phariseanna/ og hinna Skriftlærdu/ um hveria sialfur Frelsaren vitnar/ hvad fiarlæger þeir vered hafe Guds Rijke / helldur margra annarra / sem ad eckert efast um Guds Nad/ en lifa þo hverge nærre svo sem christnum ber/ jafnvel þoott ad ei sieu þeir verstu Klækium hladner / hverium eckert er betra Rad / en þad sem Paulus gefur/ er han seger/ 2. Cor. 13. Reyned hvert þier erud i Trwnne/ hvad ei getur med betra Moote skied/ helldurenn ef vier rannsokum vora Lijfernis Hattu/ Þvi Trwen er alldrei Avaxtarlaus/ helld ur verkar hun fyrer Kiærleikann/ allar christelegar Dygder hefur hun i sier foolgnar/ hvar um eg vil nockud framar tala i sijdare Greinenne/ en læta um hid fyrra wttalad ad svo stoddu.

St. Petur sagde/ ad hia Gude være ecke Manngreinar Alit/ helldur a ollu Foolke/ af sierhverre Þiood/ sem giører hns Vilia/ hefde hn Velþocknan/ Act. 10. Nu er þad Omøgulegt Syndugu Hollde / ad giøra Guds Vilia ad fullu/ þvi þad er hid sama og ad uppfylla Logmaaled/ en þad er oss um Megn/ sem ad i Syndenne erum getner/ hverrar Spilling ad Daglega brijtur sig wt um þessa Daudlega Lijkama/ svo ad þegar vier villium giøra hid Gooda / þa loder hid Vonda vid oss /

þad jatar Paulus um̃ sig/ Rom. 7. Med mikille Harmaklꝍgun/ og mun eingũ af oss betur vared / Nu heyre eg DRottenn tala-a þa Leid hier i Gudspiallenu / ad sa mege einge ñ i Guds Ryke koma / sem ei giorer Fodursins Vilia/ Enn hver mun þa hiolpenn verda? Giær þu nu/ Barn mitt / er Paulus seger/ Rom. 8. Hann same Paulus sem talde Bankvæde sijn a/ ad uppfylla Lꝍgmaled/ hann seger: Þad sem Lꝍgmalenu var Omꝍgulegt/ af þvi þad veikfest fyrer Hollded / þad hefur Gud giort / sendande sinn Son i Lijkingu syndugs Hollds / og fyrer Syndena fordæmt Syndena i Hollldenu/til þessarar Rettarboot-ar vysar DRottenn oss siælfur him Johañem/ Cap. 6. Þad er Vilie Hans er mig sende / ad hver sa ed sier Soneñ og trwer a hñ / hñ hafe eilijft Lijf/ sñ er Hid sama og ad inngaanga i Himnarijke/ Guds Vilia er Omꝍgulegt ad giora/ svo hꝍnum lijke/ þoott þier giorduđ allt þad þier ættud ad giora/ seger Frelsareñ/ þa jated samt/ Onyter Þioonar erum vier/ Luc. 17. Enn hversu miked oss breste a þad / til þess sinna aller þeir / ed rannsaka sinn Lifnad / og bera hann samañ vid Guds N. Lꝍgmal/ jafnvel hiner Riettlatu / er vier svo kollum. Noe/ Abra-ham/ Isaac/ Jacob/ Elias/Samuel/ Job/ Daniel/ meiga Forlats bidia / þegar Gud helldur Dooment / J hvers Augum þad Himnañ Himnar ecke hreiner eru/ Trwenn a Guds Son er þad alleina / sñ oss rietlatter/þvi sagde Petur fordũ/ad þar være eckert añad Nafn under Himnenum Mꝍnunum gefed/ i hveriu oss byriade Saluhoolpnum ad verda. Være ecke aller afpallner/og allur Heimurenn Sakfallenn fyrer Gude/ Rom. 3. þa være ecke hañs Sonur i Heimenn komenn / ad kalla Synduga og ecke Riettlata til Ydranar/ Enn alla hefur hann kallad/ ꝍllum segia lated fyrer Johañem/ Giored Ydran/ þviad Guds Ryke er nalægt/ Matth. 3. Ꝍllum hefur hann i sijnu Nafne Predika lated Ydran og Syndanna Fyrergefning / er þann Hlioom heyrt hafa / sem wt er geingenn um̃ alla Heimsbygdena / ꝍllum hefur hann boda lated/ Giored Ydran/ og trwed Evangelio/ Marc. 1. Þesse er mikn Elsku-

legur

legur Sonur i hverium mier Velpocknast/ sagde Guds Fødurs Raust
aþ Himnum vid Aana Jordan/ Matth. 3. Þar fyrer er sier hvør sa
velpockadur him hønum/ sem trwer a Naþn Eingetens Sonar Guds/
og hañ kemur ecke til Doomsens/ Joh. 5. Þad er hañ verdur ecke for-
dæmdur/ þvi hañ heþur elskad oss i hinum Elskulega/ og þesse er Løg-
mmalsens Vppþylling: Þesse er sa Guds Vilie/ er Frelsareñ talar uñ
i Gudspiallenu/ ad trwa a hñ/ eñ med hvilkre Trw/ christner Meñ?
Ecke hañs/ sem trwer ad Gud er til alleina/ þvi trwa og Dioþlarner/
og skielþast þar aþ/ ecke hañs/ sem kallar sig trwa a Gud/ eñ nær hañ
sier Broodur edur Systur Skort lijda/ geþur hañ þeim þo ecke þad sm
Lijkamanum gagnar/ Jac. 2. Jaþnvel þoott hñ haþe Audlegd Heims
þessa/ þvi sa sem segest elska Gud/ eñ hatar siñ Broodur/ seger Johañ-
es/ hañ er Lygare/ þvi eþ hañ ecke siñ Broodur elskar/ hañ er hñ sier/
hverneg ma hñ Gud elska/ hañ er hñ sier ecke/ 1. Joh. 4. Sa dregur
sig a Tælar/ er hñ meinar sig ad trwa a Gud/ eñ sijner einga Trwar-
eñar Avexte. Pall seger/ ad i Christo gillde hvørke Vmskurn nie
Yþerhwd/ helldur Trw sw/ sem verkar fyrer Kiærleikañ/ eñ Kiærleik-
ureñ er Løgmalsens Vppþylling/ Rom. 13. Þad er hañ iñebyndur i
sier allt þad/ sem i Løgmalenu boded er/ eñ þoott hañ sie Oþullkomeñ
him oss/ þa verkar Trweñ þad i hønum/ ad hñ gillder i hñs Auglite/
sem heþur sett JEsum Christum til eins Nædarstools i hñs Bloode/
til ad auglijsa sitt Rettlæte/ ad hñ sialþur sie rettlætur/ og rettlætande
hañ/ sem er aþ Trwñe JEsu Christi/ Rom. 3. Þad er/ sialþur rett-
lætur/ i þvi ad taka eckert Oþullkomed fyrer gilldt/ eñ rettlætande þo
Ranglætañ þ Trwna a Christũ/ z giørande þau Verkeñ gilld/ sm aþ
heñe framkoma/ og i Gude giørd eru/ Og ma hier aþ sia / hvilkre
þeirre Trw byriar ad vera / sem er epter Guds Vilia / J einu Orde
ad segia: Syned mier Lioos fyrer utañ Byrte/ Sool fyrer utañ Lioo-
ma / og eina Mañeskiu fyrer utañ Sal / og skal eg syna ydur rietta
Trw fyrer utañ Avexte. Tvoþalldt er Embætte Trwareñar/ Eitt er

 þad/

þad/ ad trwa þvi/ ad Gud sie Regnare vondra Verka/ Annad/ ad for-lata sig þar uppa/ ad Gud mune Syndernar fyrergiefa / En þad er valla mogulegt/ ad sa trwe hinu fyrra/ sem ad framfer i Glæpunum Yðrunarlaust/ þvi seger David/ ad hinn Heimske seige i Hiarta sijnu/ þar er eingenn Gud/ Ps. 14. og hann trwer Forgiefens/ ad sier verde Synd ernar uppgiefnar/ sem liggur i þeim Vgudvitande/ hafande einga Vid leitne edur Atburde til ad Krossfesta sitt Holld / med þess Gyrndum og Tilhneigingum/ Opstraust er þad Guds Nadar / enn ecke sw Trw/ er Mannenn hoolpenn giorer. Þu seger: Mijn Trw er veik/ þvi velldur Fiølde Synda minna/ ad eg er ecke aldeilis Fulltrwa umm/ ad Gud mune sijns Riettlætis vegna gieta fyrergiefed mier þær/ enn eg er ecke einasta Opullkomenn / helldur Ostødugur i mijnu Apturhvarfe/ og i þvi / ad giøra Guds Vilia. Heyr mier Barn/ Er Lausnarenn þa komenn til ad kalla Riettlata og ecke Synduga til Yðrunar? Þijnar Synder eru Diøfulsins Verk / Mun ei Guds Sonur komenn til ad nidurbriota þau? 1. Joh. 3. Þetta Mistraust er eitt af þvi/ þad mun Guds Sonur fyrer hvern Mun i burt taka/ þvi hann veit/ ad a þvi etjdur Sælu-hiælp þijn/ ad trwa a Gud/ og þann er hann sende JEsum Christum/ Mun ecke Nadenn yfergnæfa þar/ sem Syndenn yfergnæfer? Rom. 5. Hefur ecke Gud alla under Ohlydnenne innelukt/ (þad er under Þeck-ingu Syndarennar) uppa þad hann myskunade ollum? Rom. 11. Ef þu nu þecker Synd þijna/ og ville hana af Hiarta opgiørt hafa/ hvernenn kanntu þa ad efast umm Guds Myskunseme / edur Fyrergiefningu Syndanna/ þar Gud vill ecke/ ad nockur Madur tapest/ helldur kom-est til Sannleiksins Vidurkienningar? 1. Tim. 2. Enn þo ad Trwenn sie veik/ þa er þad þo Trw/ Einn Neyste er eins vel Elldur/ svo sem myked Bal/ Einn Drope er eins vel Vatn/ svo sem allur Sioorenn/ svo var og Trw Fødur hinns Tunglsiwka eins vel Trw/ svo sem hinnar Canaan itsku/ svo sem hinnar Blodfallsiwku/ svo sem Hundrads Høfdingians. Vid med Lærefveinunum/ HErra/ auk þu oss Trwna/ Luc. 17. og med

Fødur

Fodur hins Tunglsiwka/er eg strax umgat: Eg trwe ad sonu Herra/ eñ hiælpa þu Vantrw mine/ Marc.9. Eñ þott ei bregde strax vid/ sem þu bidur / þa lat þier a nædañ nægiast Guds Nad med Paulo/ þvi hañs Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/ 2. Cor.12. og visse Gud/ad þier ecke nægde um̄ Siñ þad lited / sem þu hafa þykest / þa munde hañ an Esa/ ad Skyndingu vidauka / þvi an Trwarekiar er Omøgulegt Gude ad þoocknast. Trweñ er Verk H. Anda/ eñ ecke þitt/kalla þ alldrei lited/sm̄ Gud hefur giort/Giæt þss z/Barn mitt/ ad hiñ Naduge Gud heimter þad ecke af syndugum Mañe i Evangelio/sem hønū er um̄ Megn. Þar er eingeñ af øllū Adams Nidiū/ sem ad fullu hefur Guds Vilia giort/ nema hiñ añar Adam / sem er Gud af Himnū/ sa ed i Heimeñ er komeñ/ ad giøra hañs Vilia/ hañ er anægdur med Gudrækne Hiartans/ og alvarlega Vidleitne / til ad lifa epter sijnum Vilia/ þvi þeir/ sem eru i Christo JEsu / þeir eru ecke under Løgmalenu, Rom.6. og ecke er Fordæming i þeim/ Rom. 8. Gud hondlar vid þa svo sem Børn/ og ei svo sem Þræla/ þvi hañ veit hvada Verkefne vier erum/ og þeinker a þad vier erum Molld / Psalm. 103. Sagde ecke Eingilleñ vid Abraham: Eg veit ad þu Ottast Gud / þo hafde hañ sijna Breste / er hañ Tvisvar, Sinnum Misfagde um̄ Konu sijna / ad hun være hañs Syster. Jacob/er hañ a Talar droo siñ blinda Fødur/ og hversu miøg kvartar Paulus um̄ þa Synd/sem i hønum bioo / Rom.7. Þesse Dæme hefur Ande DRottenś uppteikna lated til Huggunar þeim/ sem af Efasem, eñe freistader verda/af þvi þeir fiña Skort a þeirre Hroosan/ sem fyre er Gude gyllder. Vier høfum i Christo þañ Hofud-Prest / sem kañ ad samphijnast Veikleika vorum/Hebr. 5. Hañ er Bruñur þess Vatns / sem ad uppvellur til eilijfs Lijfs / Joh. 4. Af hañs Fyllingu høfum vier aller medteked Nad fyrer Nad /Joh. 1. J hønū fiñur hiñ strænge allsheriar Doomare allt þad hañ brestur hia oss. Hañ er oss af Gude giefeñ til Riettlætis /til Helgunar /og til Endurlausnar. Hønum med Fødur og heiløgum Anda/ sie Vellde og Kraptur/ Ryke og Mattur/Dyrd og Heidur /fra eirnre Eilijfd til añarar/ Amen.

Nijunda Suñudag epter Trinitatis.

. Gudspialled / Luc. 16. Cap.

A Þeim Tyma. JEsus sagde til sina Læresveina: Nockur Madur audugur var þar / sa ed hafde eirn Rædsmañ/ sa same var Opbrægdur vid hañ/ so sem hefde hañ eidt hañs Gotze. Og hañ kallade þañ sama til syn / og sagde til hañs: Hvad heyre eg þetta af þier? Giør þu Reikningskap af þiñe Rædsmeñsku. Þviad þu mætt eige leingur Rædsmeñsku hafa. Eñ Rædsmadureñ sagde med sialfum sier. Hvad skal eg til giøra/ miñ Herra svipter af mier Rædsmeñskuñe? Eg duge ecke til ad grafa/ eñ eg skamast myn ad bidia. Eg veit hvad eg skal giøra nær ed eg verd settur af Rædsmenskuñe/ so ad þeir medtake mig i syn Hws. Þar fyrer samañkallade hañ eirn og sierhvørn Skulldamañ syns Herra og sagde til hins Fyrsta: Hvørsu miked ertu skylldugur myñū Herra? Eñ hañ sagde: Hundrad Tuñur Vidsmiørs. Og hañ sagde þa til hañs: Tak þitt Brief og sest nidur/ og skrifa snarlega fim̄tyger. Epter þad sagde hañ til hins Añars/ eñ hvørsu miked ertu skyllduguř? Sa sagde: Hundrad Mælekiørolld Hveitis. Þa sagde hañ til hañs: Tak þitt Brief og skrifa attatyge. Og Herrañ lofade þañ Ranglæta Rædsmañ/ þad hñ hafde giørt so forsiælega. Þvi þessa Heims Børn eru kiænare Sonum Liossens i þeirra Kynslood. Og eg seige ydur: Giøred ydur Vine af þeim Ranglætis Mam̄ona/ So ad nær ydur þrytur / ad þeir medtake ydur i eilyfar Tialldbwder.

Exordium.

MArta/ Marta/ þu ert Ahyggiusøm/ og mædest i mørgu / eñ eins er Þørf / Maria hefur utvaled þad gooda Hlutskipted/ sem ecke skal fra heñe takast/ sagde Lausnareñ ford um / Luc. 10. Þad eru stoor Vanheilende Sælareñar hiæ oss Daudlegum Møñum/ ad hun syrger svo miøg fyrer Lykamanū/ eñ

lijted fyrer sialfre sier / og verdur þvi ecke a moote sagt / ad hun velle-
kest nærsta mieg wr Tign sinne/þegar svo ber vid/þvi hvad er Kropp-
urenn hia henne ad reikna / hann er Molld og Aska / hun er eitt lifan-
de Ande / hann skyniar eckert af sialfum sier / hun er full Rads og
Skilnings/hann deyr og rotnar i Grøfenne/ þar liggur hn̄ til þess hun
vitiar hans aptur epter Guds alvijsu Radstøfun / og sijdann skulu þau
bæde þess Not edur Giolld hafa / sem hun hefur sied fyrer sialfre
sier og hønum a medann þau voru bæde samann i Lijfenu. Enn Frelsa-
arenn seger hia Matth. 16. Cap. Hvad gagnar þad Manenum/ ad
hn̄ eignest allann Heimenn/og lijde Tapun a Salu sinne. Þetta skilst
ecke sumum Mønnum/ svo eru þeir Ahyggiusamer um̄ þ Naleaga/ enn
syrgia lijtt fyrer hinu Epterkomanda/ og jafnvel þinnst þesse Brefsur
hia þeim / sem Gud vilia Ottast / hveria og Frelsarenn kallar Lioss-
ens Born i þessa Dags Evangelio / af þvi þeir eru i Skijrnenne
Guds Born vordner / hver ad er Fader Liossanna / Jac. 1. Christi
Brædur epter Endurgetningunne/hver ad er Lioss Heimsens/og upp-
lijser alla Menn/sem koma i þenna Heim/ Joh. 1. og upplijster af H.
Anda/ sem er Liossens Ande/ og ecke Myrkursins/enn Toomlæte fra
og Oframan̄syne strafþar DRottenn hier i Gudspiallenu/ med Epter-
lijkingunne um̄ hinn ranglata Radsmann / um̄ hveria Margur hefur
margt talad/og fært hana heim uppa oss/sem a stundum erum Otrwer
Radsmenn yfer þvi Punde / sem Gud hefur oss til Medferdar feinged/
og er þad ad sønnu vel til fundeð / Enn Asetningur Frelsarans er /
ad kiesia Bornum sijnum̄ Gudrækelega Framsyne i þeirra Saluhialp-
ar Efnum/Þad syna oss þau Ord/ er sijdarst standa/ OG Eg Sege
YDur/GJored YDur VJne Af ÞEim RANGlætis MAmona/
SVo AD NÆr YDur ÞRytur/AD ÞEir MEDtake YDur J
EJlijfar TJALLDbwder. Þesse Ord vil eg nockud giør yfervega i
þetta Sinn. Hvar til hinn goode Gud virdest ad hialpa med Styrk
sijns Anda/ J JESU Nafne / A M E N.

Vtleggingenn.

HJer stendur medal annars i Gudspiallenu / Ad HERRann Hafe LOFad HJnn RANGlaata RADSmann / þad HANN HAfe Svo FORSJAlega GJørt. Ecke er þad Meiningenn/ad Christur hroose þessum Ohlutvanda Manne / helldur seger hann frä þvi i Epterlijkingunne / ad hanns Lanar-DRottenn hafe prijsad/ ecke Rangsleitne hanns eda Prettu/þvi eingenn af oss hroosar slijku a sijnum Þienara/helldur Slægvitsku hanns i þvi/ ad sia sier Farborda/nær hann være affettur RADSmennskunne / svo hvørke þyrfte hann ad erfida/nie fara a Vonar-Vøl/ og þetta Dæme brwkar Frelsarenn til ad eggia sijna Þienara a christilega Frammsyne i sijnu Gudræknis Eyrende/ ad lijka svo sem þesse Veralldar Sonur var forsiall i þvi/ ad bwa umm Tijmanlega Atvinnu sijna/svo skule þeir og vera i þvi/ad sia sier borged i Andlegum Efnum / Þvi fylger Epterlijkingunne nockurskonar Vmmkvortun/er svo hliood ar: ÞEssa HEJms BØrn Eru KJÆNare SONum LJOSsens J ÞEJrra KYNslood / og þar a epter Bodord Frelsarans/hverneg þeir breyta skule/sem vilia eiga Vist med Gude/og øllum Heiløgum i eilijfum Tialldbwdum. GJØRed YDur VJne Af ÞEim RANGlætis MAMMona/ Seger Frelsarenn: Svo kallar hann Audlegd Heims þessa: Þad ber til þess / ad valla er nockurt þad Rangl æte i Heimenum/ sem ad Audurenn sie ecke vijdridenn med einhveriu Moote / Hvada Ranglæte hafa Menn ecke vid i þvi / ad abla hanns i Kaupum og Sølum/med Yfervarpe Laga og Rettenda/ til ad forla under sig Eigur annarra/med Feburde i Dooma/med Ranne og Stulde/med Ofrijke og Afælne/med Lygum og Prettvijse? Enn svo sem þad er ecke minna verdt/ ad giæta feingens Fiar enn abla þess/ svo skedur og ecke minna Ranglæte i Medferd Audsens / helldur enn i Safnenu / Edur hvad giøra þeir ed brwka hann til Ofmetnadar / stæra sig þar af/ packa sialfum sier fyrer sitt Lucku-Lan/færa Foorner fyrer sijnu eigenn Nete / brwka Fe sitt til ad nidurdrepa hønum sem

Rangl

Ranginden̄ lijdur/ til ad riettlæta hin̄ Rangláta/ en̄ fella ranglát- an̄ Doom yfer hin̄ Saklausa/ til Ohoofs i Mat og Dryck/og an̄ars Billijfes/ en̄ læta hin̄ Fatæka og nakta Porsta og Hungur lijda/ in̄e- halda launudu Fie/ og svijkia Daglaunaran̄/og þan̄ sem steiged hefur Lond hins Rijka um̄ sitt Verkaup/svo ad þeirra Hroop er inngeinged i Eyru DRottens Zebaoth? Jac. 5. Eru þad þa Undur / þoott han̄ nefnest Rangláts Mam̄ona? Og þoott ecke æfe aller allt af þessu/ þa er hver Partur þar af noogur til ad fordæma þan̄ ed þad fremur/ þvi hvert ad ein̄ tapar Lijfenu fyrer Lauslæte / eins og han̄ er sam- lagade sig Skiækiun̄e af Moabs Børnum / Num. 25. Edur fyrer Agyrne og Nijdsku / eins og Nabal / Edur fyrer Asna-Leitena/ eins og Simei/Edur Frumgetningu sin̄e med Launguneñe epter hin̄u sæta Reike/eins og Esau/ Edur Himnarijke/fyrer Myskunarleyse og Hard ydge/ þa ma̅ einu gyllda/ Litlu vardar um̄ hvern Veg ad einn steyper sier til Helvijtis. Nu er svo æstatt um̄ Auden̄/sm̄ eg sagt hefe/ ecke þad/ ad han̄ sie illur i sialfum sier/ Guds Blessan er han̄/ og nærsta þarfur þm̄ er vel vita med han̄ ad fara/og brwka han̄ Gude til Dijrd- ar / og Naunganum til Gagns / og til þess ad vera rijkur i goodum Verkum / an̄ars er hn̄ skadlegur / sokum Vanbrwkunaren̄ar/ og þvi seger Paulus / ad þeir ed rijker vera vilia falle i Diofulsens Snørur/ þar fyrer søgdu og hiner Gømlu/ad hin̄ Rijke være an̄adhvert rang- látur edur Rangláts Arfe / Nu geñur þad ecke ad øllu Leite satt vered / þvi ei veit eg hversu stoor-rijkur ad Abraham var / þegar han̄ foor wt af Ur/i Caldæa Lande / ædur en̄ han̄ kom til Haran / Gen. 11. Ecke var Jacob rijkur / þegar han̄ kom med einsamlan̄ Gøngu- Staf sin̄ til Labans / og ecke var David Fiølskrwdugur / þegar han̄ foor Land-Flootta fyrer Ofrijke Sauls/ og mælltest til Matarverdar fyrer sig og Foolk sitt af Nabal / 1. Sam. 25. Svo kun̄a og marger ad vera en̄ nu i Dag/ sem vel eru komner ad Fe sijnu/ svo sem þeir ed audgast af Orlæte Konunga sin̄a / og an̄arra Hofdingia / ef þeir ei

X vanbrwka

vanbrwka Gunst peirra odrum til Skada / peir ed med Bindinde og Sparseme Audlegd safna / svo framt ad hann sie ecke Opocke Fiar sijns/ edur neite hinn Þurfanda umm pad/sem Gud hefur honum boded ad gefa. Margur verdur audugur af Embættis Launnunum og Kunstattu sinne/ verie hann par til Ydiu sinne og Astundan/ og take ei framar enn Gud og Yfervalldet boded hefur/ pa mæ hann eiga sitt med goodre Samvitsku. Margur græder af Hand Abla sijnn/og brwkar Nættuuruna/ sem er rijk til Atvega sinna / pad er saklaus Groode / ef allt er anad rett: Enn fyrer pvi / ad i ollu pessu er Noofed vandhitt / svo ad einginn er ad fullu viss par umm / ad eckert sie rangfeinged i Bwe hans/par Audurenn er fagur/enn Menn eru ecke alltijd adgiætner i sliku/ og fyrergiefa siælfum sier miked / pa kalla eg pad stoora Rææd fyrer alla/ad Menn eiga Kost a/ ad giora sier Vine af pessum Ranglætis Mammona. Tveir liggia Veiget til pess sierdeilis/sa eine er/ad giallda aptur pad sem einhver af odrum ranglega droo/ Annar/ad gefa Olmusur Fatækum/badar kienner oss Zachæus Tollheimtu-Madur/er hann sagde vid DRottenn/ Luc. 19. Helmingenn af Eigum mijnum gief eg Fatækum / og hafe eg prettad nockurn / gief eg ferfallt aptur. Gud hiælpe oss vel / Lytell var pesse Tollheimtu-Madur Vexte / enn morgum stoorum Manne mun hann kienna meiga Adferd christelegs Apturhvarfs/ DRottenn gaf honum pann Vitnisburd / ad hann være Abrahams Sonur/Lykast er ad hann hafe svo vered ad Burdum/pad sijner Nafned/ z marger Gydingar voru Tollheimtumenn Romveria / Enn hann hafde tapad Abrahams Barna Riette med Tollheimtunne/ pvi Heidingia og pa leggur Frelsarenn ad jofnu / Matth. 18. Enn pvi olle Audmykt hans og Averkler Trwarennar / ad DRottenn kallar hann Abrahams Son. Eg seige enn nu/ ad petta Smæ-Menne giefur kiennt morgu Stoor-Menne sannann Veg Yd[r]anarennar/hann dæmde siælfann sig i Þioofs Batur / pvi svo segia Moysis Log / Exod. 22. Ad Þioofurenn skule giallda fioora Saude fyrer einn/ sem stolenn er. Nu

En

er þo Straffed herdt af christinu Yfervallde/epter þvi sem Glæpernet vared hafa/ Enn þess være Oskande/ad hiner stooru Þioofarner lietu ei heingia þa smau/ eins og Hvalfiskarner gleipa litlu Fiskana/ Ef oll þvilijk Varmenne ætte under Gálgann ad draga / þa munde Bödla vanta/þa munde Snörulaust verda/ svo ad Gaungu Madurenn feinge valla þad hann kynne ad vefia umm Totur syn / Enn hier er þo ecke svo miøg hætt vid/ hinn Riettlæte Doomare hefur sied þvilijkum Mønnum bæde fyrer Bödle og Snøru/ þar ed hver heinger ann ann a Stundum/ Stundum kvelur eitt giálijfur Sonur/eina lauslát Dootter syns Fødurs Hiarta/ Stundum plága þa openberer Þioofar/ødrum sender hann Elld og Vatn/Vind og Ovedur/til ad tugta þa/ enn fyrer þvi ad þesser Fe-Þwkar ecke taka þvi svo sem af DRottens Hende komnu / ann adhvert fyrer hans Skdun edur Tilhlutan/ þa kyrker Bwsorgenn þa/ og Aura-Elskann / jafnvel midt i Daudanum / Nema þeir ádur sieu Afhuga Heimenum/ og hafe golldet þad aptur a einhvern Hátt/ er þr med Raungu frá ødrum tooku/ svo fyrerfarast þesser Aumingiar/ og verda heingder jafnvel fyrer utann Bödul og Snøru/og i Sannleika/ christner Menn/þa er þad einsætt hverium einum ed erfa vill Himnarijke/ ad giallda þad aptur / er hann hefur svælt under sig frá ødrum / þvi jafnvel hinn minnste Peningur/ er hann veit sig med Oriettu hallda/ hann er Pantur Andskotans uppa hans Sálu/sem giefur honum Riett til hennar/svo fliott sem hun skreppur wt af Kroppnum/ nema hinn hafe ádur bætt fyrer sig / ef hann má þvi vidkoma/ og fyrer þvi ad einginn veit hvad mikel Wmsvif ad Daudenn lætur honum epter/þa er ei Ráд nema i Tijma sie teked/Gud hefur alldrei heited þeim Kvittun Syndanna/sem ecke lætur af Illu/ og lærer gott ad giora/ Esa. 1. Sá ed stoled hefur hann stele ecke meir seger Paulus/ Eph. 4. Tak ecke svo Ord hans,/ ad hann banne alleina ad stela frammveges/ enn leife ad fela þad sem allareidu stoled er/þvi Gud biiodur ecke alleina ad láta af Illu/ helldur og ad giora hid Gooda/og skyllde þad vera fyrst af Goodgiørd

X 2 unum/

unum/ eþ ſvo ma kalla / ad gieþa þad aptur/ ſem eiñ ranglega iñe' Helldur / og ſa ſem ecke heþur Leida a Syndeñe / hañ gietur valla ætlad til Fyrergieþningar/ Eñ hñ ſem ecke heþur Andſtygd a þvi Fe/ er hañ ranglega took / hañ heþur og ecke helldur Leida a hinū range- lata Giørninge: Meñ vilia ſegia/ ad þad ſie Omøgulegt/ ad giallda øllum aptur/þad ſm̃ med Oriettu teked var: Hañ er daudur er þu tookſt fra/þa liþa þo kañ ſkie Erþingiar hñs/ giallð þeim ſlykt er þu varſt hm̃ ſkylldugur/añars ertu eingu betre eñ hñ/ed ſvelger under ſig añars Arþ+Vera ma þu viter ei hvar hñ er ad fiña/edur Arþa hñs/þa høþū vier þo Fatæka jaþnañ hia oſſ/ þr taka vid Arþenū/ þegar eingeñ er Erþingeñ/ þu manſt ecke hvad mørgū/ edur um̃ hvad miked ſierhver- jum þu heþur Oriett giørdt / þetta er Lyklegt / ſierdeilis haþer þu til margra Ara ſamañſaþnad/ þetta er Lyklegt/ſege eg/ þvi vier ſkriþum þ ecke ſvo a Miñis+Toþluna/ſm̃ vier tøkū fra ødrū/eñ þad ſem fra oſſ kañ teked ad vera/ þvi gleymum vier ecke ſvo bradlega: Eñ ættu þar fyrer ad vera Hyggiulaus hier um̃? Nei/ Barn mitt/ þeſſ meira ſem þu heþur fra ødrum ranglega teked/ þeſſ þleirum ſem þu heþur Oriett tilgiørdt/ þeſſ meire Hug ſkalltu leggia a Mal þitt/ þad er og ecke Omøgulegt ad giøra nockurn Jøþnud i ſlyku: Til Dæmis / Þu veitſt hverſu frekt þu heþur byggt Lønd þyn / hvad miked þu heþur dreged aþ Verkamøñum þynum/ hverſu oþmikeñ Abata þu haþt heþ- ur a þvi þu ſellder og keypter / giør ſvo ſmaſmuglegañ Reikning vid ſialþañ þig hier um̃/ ſem þu kañt/ añars vill Gud reiknaſt vid þig / Dæmer þu ecke ſialþañ þig / þa verdur þu aþ honū dæmdur/1. Cor. 11. Hañ heþur ecke gleymt þo þu gleymer/og nær þu heþur ſvo giørdt/ þa kaſta nockru framyþer/og þo meiru eñ miña/ſvo þu ſiert viſſ um̃/ ad Satan haþe ecke eina Klauþ epter i Bwe þynu/ helldur eñ Iſrael a Egyptalande/Sie þa nockud oþgollded/ þa er þvi ecke ſpillt/ þ verd ur od Feſiood a Himnū/þ verdur ad Olmuſu/og þ er riett/ Ad GJøra GJer VJne Aþ HJNum RANGlata MAMMon+ Ecke ein- aſta

asta gallt Zachæus aptur þ hn̄ ranglega teked haþde/ hélldur og gaþ hañ Helming Eigu sinar Fatækum/ þad Giedtadest Frelsaranum svo vel/ad hañ sagde: A þessum Dege er Hwse þessu Heilsa skien. Hallt Sal þijna svo dyrmæta/ Barn mitt/ ad þu sinner ecke epter nockrum forgeingelegum Alnum/ til ad niioota sømu Blessunar/ þvi jaþnvel þoott ecke visse vorar Olmusur edur øfiur Verk til neins hiá Gude/ þar vier giørum eckert fram̄ yþer þad/ sem vier eigum ad giøra/ þa eru þær Gude hvad kiærastar aþ øllu þvi vier bioodum honum/ nær þær aþ Trwsse fram̄koma/og af Kiærleikanū/ añars gyllda þær ecke/ þvi þoott eg bitade allar Eigur mynar nidur þyrer Fatæka/og hefde ecke Kiærleikañ/ þa være eg eckert/ seger Páll/ 1. Cor: 13. Þar þyrer sinne Meñ til hverneg Meñ Olmusur giefa/ eþ þeir vilia ad DEir TAke Pa i EJlyfar TJalldbwder/ sem þær þiggia: Ecke til Fordilldar sier eins og Pharisæi / þ heiter ad láta blása i Basunur fyrer sier/ ad giefa Olmusur til ad taka Byrding aþ Møñum / og sierdeilis þeir ed wtsiwga Hws Eckna og Fodurlausra/ meinande þo ad aþþvo allt svoddañ med nockrum Olmusugiørdum/ þoott þ sie best wr Bondu ad ráda/ ad giefa af þvi/ sem illa er þeinged/ eins z Zachæus giørde/og láta svo af Ranglætena eins og hn̄/ þa ætla ecke ad þynar Olmusur mune gyllda miked/ eþ þu hélldur ærfram̄ i Prettunū. Lát þier um̄hugad vera/ ad þ sie vel þeinged/ sm̄ þu giefur aþ: Eg elska Riettetn og hata Raned/ þ er samteingest vid Brenneþoornena/ seger DRottenn hiá Esajam/ Cap: 61. Hier aþ kuña Meñ ad siá/ hvad þær Olmusur gyllda mune i Auglite DRottens / sem einn ætlar ad betala siálfum sier aptur med Fe-Rane aþ Náunganum / þær eru eingu betre eñ Hunds-Berd edur Skiækiu/ sem Gud villde ecke láta bera iñ i Helgedoomeñ a Tymū Gamla Testamentesins / Devt: 23. Þar þyrer/ nær þu Olmusu gieþur/ þa siá til ad hun sie i Gude giørd. Siertu rykur/ þa gief rykuglega/ og giæt þess/ aþ hverium þu Aud þiñ feinged heþur / þo svo / ad þyn vinstre Hønd vite ecke hvad hin

 hægre

hægre gaf. Giær og þess/ ad þu giefer ecke ofl̃yted ef þu mætt vel/ Pad er stoor Synd ad hafa alls Nægter/ en̄ læta hin̄ Volada svo fræ sier fara/ ad han̄ hafe valla Magan̄ fullan̄/ auk helldur til næsta Mals. Þier sundurmerted Andlit hin̄a Fatæku/ seger DRotten̄/ Esa. 3. Þoott þ sie talad i an̄arre Meiningu i þessū Stad/ þa heit er þ rett/ ad sundurmola Andlit hin̄s Volada / ad læta han̄ horfa a Audlegd sijna/ en̄ skamta hønū svo naumt/ ad hn̄ sie litlu nær/ Ecke giorde þ DRotten̄/ er hn̄ sadde 5000. Man̄s i Eydemørku/ þvi Guds spiallamaduren̄ seger/ hn̄ hafe gefed svo sīn hver villde hafa/ Joh: 6. Ef þu villt segia þ Nydskuñe til Vm̄bootar/ ad han̄ hafe haft betre Rad en̄ þu/ þa vil eg segia/ Gietur þu ecke truad hønum/ er þ giørde/ ad hn̄ kuñe ad giefa þier tvøfallt aptur / vid þad sīn þu gafst Vesælingnum/ Siertu Fatækur/ þa gief þo af Fatækt þin̄e/ slykt er þu af matt leggia / og læt þad vera af Gnægd Hiarta þijns / þvi Gud alijtur Hiartad/ Lausnaren̄ sagde: Ad Eckian̄ sw/ er lagde tvo smæ Peninga i Guds Kistuna/ hun hefde meira lagt en̄ aller hiner Rijku/ þvi hun gaf af Leifum sijnum alla Lijfsnæring sijna / Marc. 12. Vit þvi / ad þad lijted/ er þu gafst / þad er Gude eins þægt / og hid mikla/ er hin̄ Rijke gaf/ þvi bæda yckur giørde Gud/ en̄ hverneg sem þier hættad er/ þa gief med goodu Skape/ þvi hijran̄ Giafara hefur Gud kiæran̄/ seger Salomon/ Paulus bydur þad skule gioraſt/ ecke med Naudung/ helldur med fwsum Huga/ sa sem med illu Giede wte lætur þad han̄ giefur / han̄ hefur bæde tapad þvi er han̄ gaf/ og svo þeim Launum/ er hn̄ kuñe ad vænta af Gude/ gief strax ef þu giefur/ þvi hn̄ sem fliott giefur/ hn̄ giefur Tvisvar/ Seig þu ecke Naunga þijnum/ far burt og kom aptur/ þvi a Morgun skal eg giefa þier/ ef þu hefur þ/ Prov. 28. þ giører Vesalingen̄ Langeigdan̄ epter Gioffen̄e/ sierdeilis ef Þorf han̄s er bræd/ og Gud kan̄ ad læta þig bijda Eins leinge epter Hiælpen̄e/ nær þier æliggur/ þvi med þeim sama Mæler er þier Mæled/ mun ydur aptur Mællt verda/ seger Frelsaren̄ /

Matth.

Matth. 7. Ölmusur hafa stoora Rad i Guds Auglite/ Bæner þijn
ar og Ölmusugiörder eru uppstignar fyrer Gud til Minnes / sagde
Eingillenn vid Cornelium/ Act. 10. Bænenn er Offur þad sem vier eigum
Daglega Gude ad færa / þad eru Kalfar Vara vorra / Hos. 14.
Sem koma i Stadenn Foornfæringa Gamla Testamentesins/ Ölmus-
urnar eiga þeim ad fylgia/ ef sijdur nu enn þa/ Ölmusann blijdkar Gud
meir enn Foornenn / þvi a Myskunseme hefur hann Þocknan/ enn ecke a
Offre/ Haf Rad mitt Konungur/sagde Daniel vid Nebuchadnezar/
Giör Synder þijnar ad Riettlæte/ og Ranglæte þitt ad Myskunseme
vid hina Aumu/ Dan. 4. Lijklegt er ad hann hafe þad giort/ og kann
ske ecke apturhorfed wr Vargs Hamnum til Mannlegrar Rænu og
Skyckunar ella. Ad Endingu vil eg minnast a þad / er hier sijdarst
stendur i Gudspiallenu: Soo Ad Nær YDur ÞRYTur/ Þa Med
take ÞEir YDur J EJLijfar TJALLDbwder. Hvertier þa ?
Guds Volader Sauder: Nær þryt oz? Þeg" vier færum nakter burt wr
Heimenum / eins z vier i hann komum: Nær medtaka þr oss? Vegenn leggia
þr til þss hi' i Heime/mz Bænum sijnum z Andvarpunum til Guds/ad þ me-
ge oz endurgollded verda i Uppprisu Riettlatra / er Menn gafu i Guds
Nafne. Johannes sa i Openberanene einn Eingel standa framme fyrer Altar-
enu/hann hafde Reykelsis Kier af Gulle i Hende sier/ z var gefed Reyk-
else myked/ad hn offrade þvi med Bænum Heilagra/ Apoc. 8. Eg efast
ecke umm/ ad hier med eru og teiknadar Bæner Voladra Þurfa-Manna/
sem eru riettar Christi Limer/þetta Reykelse skylldu Menn dyrum Doom
um kaupa /þvi þad gagnar meir enn mörg Þusund Stycke Gulls og
Sylfurs/Nauta og Sauda/ enn umm sijder mundu ÞEir MEDtaka oss
i EJLijfar TJALLDbwder / þegar Konungurenn seger a efsta Doome
til þeirra / sem eru a hægra Veg / þ sem þier giördud einum af þssum
mijnum minstu Brædrum/þad giördud þier mier. Komed þier hiner blessa-
udu mijns Födur/og eignest þad Rijke/sem ydur er fyrerbwed fra Upp
hafe Veralldar/ Þess niootande ad verda/unn þu oss eillijfur Gud
og alleina rijkur/fyrer hann sem vor vegna Fatækur giördest/
JEsum Christum vorn Frelsara/Amen.

Tijunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 19. Cap.

J Þañ Tijma. Og þa ed JEsus kom nær/ ad hñ sa Borgena/ griet hañ yfer heñe/ og sagde: Ef ad þu visser hvad til þijns Fridar heyrde / þa munder þu a þessum þijnum Tijma þar Vaktan a hafa/ eñ nu er þad huled fyrer þijnum Augum. Þviad þeir Dagar munu koma yfer þig/ þad þijner Ovuner munu byggia Hervirke i kriñgum þig / og umkrijngia þig/ og a alla Vegu ad þier þreingia / og nidur i Gruñ kollkasta / og þijnum Børnum med þier / og ecke munu þeir i þier læta Stein yfer Steine vera/ af þvi þu þeckter ecke þiñ Vitiunar Tijma. Og hañ gieck iñ i Mustered / og took til ad reka wt þa sem selldu og keiptu þar iñe/ og sagde til þeirra: Skrifad er/ ad mitt Hws sie Bæna Hws/ eñ þier hafed giort þad sem añad Spillvirkia Iñe. Og hvorn Dag kiende hañ i Musterenu. Eñ Kieñemaña Hofdingiar og Skriftlærder/ og þeir Ypparstu Lijdsins / leitudu fast epter / ad fyrerkoma honum / og gatu þad ecke funded/ hvad þeir skylldu giora honum. Þviad allt Folked hnie ad honum/ og hlijdde hañs Ordum.

Exordium.

VEL wtmalar H. Paulus þad Skrijmsle Agyrndena/ er hñ seger/ 1. Tim. 6. Þeir sem ad rijker vilia verda / þeir falla i Freistne og Snørur / og i margar Gyrnder Vitlausar og Skadlegar / hveriar ad steypa Mañenum i Tøpun og Fordiørfun: Þetta er Degenum lioosara/ þvi under þeña Skap-Lost þienar svo miked Illþijde añarra Lasta / ad valla er nockur sw Odygd ad ei þurfe hun Lid af ad þiggia / nær hun er mognud/ Eins og eitt Stoor Herra þarf margra Þienara/ svo er og Ovættur þesse / hun tekur heila Sveit af siñe Kynslood i Lid med sier / Lyge/ Roogur / Bakmælge/ Meinsære/ Flættskapur/ Underhyggia/ Oþrijke/ og jafnvel

vel Mord og Mañdrap eru heñar Forunautar / þad vottar Posteleñ skoma sydar i þssum sama Capitula/ er hañ seger: Ad Agyrndeñ sie Root alls Jlls / J hveria þegar nockrer þykst hafa/ þa hafe þeir villst fra Trwñe/og siälfa sig i gegnū lagt med Harmkvælū mörgū. Hiñ Agiarne hefur Otal Veidebrellur til Afvega siña/ eñ ecke hefur Dioffulleñ færre Snörur / til ad veida hañ/ hvad drap Achan? Jos. 7. Hvad rænte Achab Ryke og Fiore? Hvad sælgade Judas? Matth. 27. Allt samañ giörde þetta Fe-Gyrndeñ/ z Otal fleira sem ei verdur uppreiknad/ og kuñugra er/ eñ med mörgum Ordum segia þurfe/ Nu eru þo marger Veger til ad verda Rykur/ Sumer Leifeleger/ Sumer Oleifeleger / hiner fyrre eru Blessan DRottens / Astundan i synu Embætte/ og Christeleg Fyrerhyggia/ og añad þvilykt/ sem eg hefe nockud dreped a i næst fyrer farande Predikun: Hiner Oleifelegu eru svo marger sem Agyrndeñ fær uppdyktad / Eñ med þeim hættustu er Oradvond Kauphondlan / hverrar vegna ad DRotteñ kallar / ad Guds Hws sie orded ad Ræningiabæle hier i Gudspiallenu / þvi seger Syrach Cap. 27. Eiñ Kaupmadur getur valla vared sig Oriette / nie eiñ Kramare fyrer Syndeñe. Nu fyrer þvi ad eg hefe ecke til forna i Book þessare neitt merkelegt uñ þeña Hlut ritad / sem þo er hardla Naudsynlegt ad vita nockud uñ/þa vil eg taka mier Orsök af Vandlæte DRottens / til ad hugleida tvent hier af / sem er. 1. Hvar ad sie leifeleg Kauphondlan. 2. Hvar ad sie Oleifeleg.

Hialpe oss goode Gud til þessa Verks fyrer JEsum vorn DRotteñ / Amen.

Utleggingeñ.

HAD er vyst ad ecke getur Verolld þesse stadest an Kauphondlunar. Mismun hefur hiñ Alvyse Skapare giort bæde Landaña og Mañaña/ eñ eingū hefur hñ gefed allt/ þvi hñ ætlade siälfum̄ sier allt / Rykur og Fatækur mættu hver ödrum seger Salomon/ eñ Gud hefur giort þa bäda/ Prov. 22. Hañ meinar Rykañ

Rijkan/ eñ Fatækan Fatækan/ þvi hvertveggia kiemur af honum: Hvar þyrer mun nu hiñ Almættuge ſvo giort hafa? Gat hañ ecke alla Fullrijka giort/ ſem æ alla Jordena/og þad ſem þar iñebygger? Ad vijſu gat hañ/ Hvar fyrer er þad ſvo ſkied þa? Eingeñ hefur ad ſoñu hañs Rædgiafe vered/ eñ þo mæ þad ſkilia / ad hñ hefur giort þeñan Mismun til ad læta dyrka ſig af bædū/ af þm ſiñ noog hafa/ med Kiærleikans Verkum/ af hinum ſem Skorteñ lijda/ med Þoleñmædeñe / eñ þo ecke ſijdſt til ad læta Daudlega Meñ æfa ſig i Riettvijſeñe og Kiærleikans Verkum/ i allre Hondlan og Vidſkiptum/ þar eingeñ er ſialfum ſier Fullnoogur um̄ allt/ ad ei ſie hañ añars Þurfe i einhveriu: Brwke þvi nockur Kaupmañſkap/ þa æfer hañ eingañ illañ Hlut/ helldur Naudſynlegañ: Gud hefur ecke fyrerboded ſialfañ Hluteñ / Helldur Vanbrwkun Hlutarens: Vigt og Mæler eru þeir Hluter / ſem Kauphondlan mæ ecke æn vera / þad hefur Gud ecke bañad/ eñ ranga Vigt og Mæler hefur hañ fyrerboded, Lev. 19. Og þetta er ecke ſijdſt ad taka Vara a i Vidſkiptum Mañа: Riett er og hverium Mañe ad kaupa þa Hlute / er hañ vidþarf til þeſſa Lijfsnæringar/ edur ſkickanlegrar Brwkunar/ ſem Gud hefur ecke i ſijnu heilaga Orde fyrerboded/ Svo keypte Abraham Landed af Hephron til ad grafa Kvinu ſijna Gen. 23. Jacob keypte Land under Bw ſitt af Sonū Hemors/Gen. 33. Joſeph keypte Fe hiña Ægyptſku til Handa Pharao þ Atvinu/ Gen. 47. Jeremias Akureñ af Chanameele Syne Fodurbroodur ſijns/ og giorde Giorning þar um̄/ Jer. 32. Og Lamuel ſamlijker forſialle Konu og ydiñe vid Kaupſkip / þvi ad hun ſæke Fædſlu ſijna langt ad / Prov. 31. Fyrer þvi er þad ſaklauſt ad brwka Kauphondlan um̄ þvilijka Hlute. Aller þeſſer Meñ/er eg ſtrax upptalde/voru Guds Viner/og kuña Meñ ecke añad um̄ þa ad ætla/ eñ ad þeſſe Hegdan þra hafe Leifeleg vered / Eñ ef þeim var ſaklauſt ad kaupa/þa var og hinum Syndlauſt ad giora þad ſalt / er þr ſelldu/ þvi ecke er Kaupande nema Seliande ſie. Lydia ſw er Paulo

us skyrde i Borg fra Thyatirorum/ Act. 16. Nun sellde Purpura/og heyrest ecke ad Postulenn hafe bañad henne Nondlan sijna/og var þetta þo ecke svo mióg Naudsynlegur Hlutur til Lijfs-Næringar/ sem hun hafde med ad fara. Sa ed selur Handa-Verk sijn/hvertu Nafne sem heita/Hañ brwkar saklausañ Kaupmañsskap/þvi hañ neiter Brauds sijns i Sveita sijns Andlitis / Ef hañ ecke falsar Verkefned / edur brwkar i þvi adra Rangsleitne / fyrer hvilijku mun hier epter Rad giordt verda i sijdara Partenum. Hañ ed selur þad/er hañ missa kañ wr Bwe sijnu/ þeim er vid þurfa/ hañ giorer goodañ Hlut/ sierdeilis ef hñ ecke iñehelldur þvi er hñ ma an vera/nær hiñ er Naudstaddur: Svo giørde Joseph/þegar Gud sende Hungur i Egyptaland/og þoott ad Herodes Konungur Aschalonita være hiñ verste Madur/ þa var þ þo Lofsverdt a honum/ sem Joseph Sagna-Meistare skrifar/ad hñ hafe sellt jafnvel Gersemar sijnar fyrer Atvinnu handa þegnū sijnū. Þeirra Adferd er og Saklaus / sem hafa Fe i Hondum / og kaupa Naudsynlega Hlute/a medañ Nægter eru af þeim/ til ad selja odrum sem fatæker eru/ og ei hofdu Rad til ad kaupa til margra Ara/ og þoott þr Abata-st nockud þar af fyrer Omak sitt/þa er þad ecke Synd/ nær þad skedur med Jofnude og an Okurs/og þad hygg eg ad sie hid sama/sem Paulus bijdur/ 1. Cor. 7. Ad þeir sem kaupa/sieu svo sem ad ecke eige þeir/ þad ræd eg af þvi er hañ seger strax epter/ ad Meñ skule brwka svo Heimeñ / ad Meñ ecke Vanbrwke hañ/ þad skil eg svo ad Meñ fære sier i Nit þa Hlute/ er Gud hefur lanad/ þo svo/ ad þ ei verde med Asælne vid Naungañ/til ad giora sig rijkañ eñ hñ fatækañ/sierdeilis þar hañ i þssū Stad er ad tala um þa stuttu Tijd/ er Meñ eiga ad fast vid þetta Tijmanlega. Þeirra Atburder eru z riettvijser / og næsta þarfer/ er færa þa Voru yfer Hafed / sem eitt Land ma ecke an vera / nær þeir giæta þess er St. Pall bijdur / 1. Tess. 4. Einginn yfersijge edur asæleist siñ Broodur i nockurre Hondlan/ þvi Gud er Hegnare alls þessa. Eñ nær þeir giora þad

 til

til ad hafa þar af sitt Ærlegt Upphellde / enn ecke til þess alleina ad verda rijker af Þorf annarra/ þa er þeirra Verk eingannveginn lastande/ og ma um̃ þa segia eins og um̃ hvern annan/ sem vær Erfide og Ydiu sinne til ad hiælpa Naunganum / ad verdur er Verkamadurenn Launa sinna : Fyrer þvi a ecke Kaupandenn ad sia Offsioonum yfer þvi/ þoott þeir ábateſt/ ef þeir giora hann ecke ad Lograninge/sierdeilis þar hann vogar Lijfe og Gootze til ad sia hinum borged/ þvi hvorttveggia þetta eru dijrmæter Hluter/ og Lijfed ad vijsu hinn Kostulegaste af Veralldar Munum/ Jafnvel ad Vitne Satans/er hann sagde ; Job. 2. Hwd fyrer Hwd / og allt hvad Madurenn a / mun hann gefa fyrer sialfann sig : Þvi a ecke ad misunna þeim nockurs Agooda/ er svo miked leggia i Solurnar : Þad kann og til ad bera/ ad þess Hattar Kaupmadur / giore þeim eingann Oriett/ er hann selur Voru sijna frekt/ ef hann ma hana annarstadar kaupa dijrum Doomum / og þad kiemur eitt hvad a mille/sem hindrar Asetning hans/þvi þad er eins og hvert annad Tilfelle i Vtriettingum vorum/ og er þad margt sem Kaupande kann ecke ad vera svo froodur um̃/ ad hann vite hvert hinn giorer Oriett edur ei/ ma hann þvi ei strax vijta hinn þar fyrer/og þoott hann visse sier Oriett giordann/þa giorer hann sialfann sig eins sekann/ ef hann vill rietta Hlut sinn med odrum Oriette/ þvi þad heiter ad giallda Illu Illt/ hvad Gud hefur bannad. Þetta er nu svo sagt um̃ þa Kauphondlan/sem Leifeleg er/epter þvi sem i stuttu Male sagt verdur/ hvert þo betur skiliast mun / af þvi er i hinne sijdare Greinenne talad verdur / um̃ þad sem er Oleifelegt i nockurre Kauphondlan.

Þier erud eins og Snara i Mizpa og wtþaned Net yfer Tabor / seger Gud vid Israel / Hos. 5. Af þessum Drottens Doome mættu Kiennemennerner ecke hinn minnsta Hlut / vegna Agyrne sinnar / svo sem enda ma af Textanum / Enn ecke voru þeir Rædvandare/ þegar sa Drottnarenn kom til sijns Musteris / sem rak wt þadann Seliendur og Kaupendur / svo sem i Gudspiallenu stendur / þad verdur sannad med Ordum

Ordum Hieronymi Lærefødur / hverra Meiningu eg vil setia hier ad nedañ/til Froodleiks þeim er eptertaka vilia/eñ øllum til Vidvørunar/ þvi sierhver christeñ Madur æ ad vera Guds Kieñemadur i Hiarta sijnu/sem er Mustere Heilags Anda/hñ skriþar æ þa Leid i siñe Vt-skyringu yþer Matthæi 21. Capitula: Kieñemeñerner uppa þeynktu hverneñ þeir giætu Abatast aþ Almwganum / og selldu allañ Fenad þañ er burþte til Foornaña / svo ad þr selldu þeim er ecke høþdu / og tæki u sialfer aptur þad þr sellt høþdu/ Eñ þeña Prett þra hindrade Fatækt margra / sem ecke einasta ei høþdu þad þr kyñe ad offra / helldur og ecke þad þr mættu kaupa med/þvi tilsettu þr þa ed lænudu Peninga. Eñ fyrer þvi ad i Løgmælenu var bañad ad taka Rentu/ og lænad Fe kuñe ecke ad gagna fyrer utañ Avøxt / þa uppþeinktu þeir añad bragd / ad þeir tilsettu þa er i stadeñ fyrer Peninga-Rentu tækiu adskylianlega Avøxte / svo ad þad sem ei leiþdest ad taka i Peningum/ þa tækiu þeir i þeim Hlutum/ sem med Peningum keipter eru. Fyrer Ræingsleitne þessa og Hreckvijse rak DRotteñ wt þa ed med þessu moote selldu og keiptu i Musterenu/af hverium þlester voru Pienarar Kieñemañaña/edur þm æhængande. Hugleided nu/Christ ner Meñ / hvad miklu Goþugre og Dyrdlegre ad er Guds Kyrkia medal vor / helldur eñ Jerusalems Mustere / þar hun er bygd uppa Grundvoll Spæmañaña z Postulaña/hvar sialþur JEsus Christur er Hyrningarsteirneñ / Eph. 2. Stæe þvi til hver og eirn / ad ecke verde hañ wtrekeñ wr hiñe soñu og Osynelegu Guds Kyrkiu / þyrer svoddañ rængsnweñ Kaupmañaskap/eñ þvi er æ verr og midur/ ad eg hygg ad margur teñte sier þssa Ohlutvendne/ sm ætlar sig vel Christ eñ: Gydingū vard þra Hws t Eyde læted/þyrer þessa og adra Glæpe/ Eñ væru þeir aller wtrekner wr Guds Kyrkiu/ sem þvilikt adhaþast nu i Heimenū/ þa ugger mig ad verda munde þusiskipad parfiñe/Edur hvad er þad/christner Meñ/ þegar eiñ selur sijnū Næunga eiñ Hlut/ eñ dylur þa Leste er hañ heþur? jæ/ hroosar hønum i mesta Mæta/

 þo

þo liwgande/ og a Stundum ſver vid Guds ſkielþelegu Nafign/ ad þ ſie ſvo ſem hann ſeger/og hverſu marger Klæker eru þa ſamankomner/ til ad ſteipa eins Syndara veſælle Sælu i Helvijtis Aþgrunn? Hier er Pioofnadur/ Hier er Lijge/Hier er Meinſære eþ til vill/minna næger: Sierhvert aþ þeſſu/ er noog til ad fordæma Syndarann/heþur ei Gud bannad ad ſteia / ad liwga / ad leggia Naþn ſitt vid Hiegooma? Pier ſkulud ölldungis ecke ſveria / ſeger Lauſnarenn / enn ydar Rœda ſie Jaa Jaa / Nei Nei / Matth. 5. Hvad vill þad þa verda / ad leggia þad vid Svik og Prettu/ ſvo þad er næſta undarlegt/ad nockur ſkule meta Sæl ſijna ſvo lijtels/og voga henne fyrer ſvo lijtenn Hiegooma/og nærte þvi fyrer eckert a ſtundum. Ad ei tale eg þar umm/ad hann ſem veit ad Gud er til / ſkule ſvo berlega forſmaa hanns ſtooru Nafign fyrer einkis verdann Hlut. Eingu betre er hann ſem gyller vonda Vöru med einhveriu Tæle þvi/ jaþnvel þoott ecke liwge hann ſialþur/þa lætur hann Hlutenn liwga/enn Pioofnadurenn er allur hinn ſame. Peſſu er þ lijkt/ eþ nockur ſelur einhveriun þad hann þecker ecke/ og heþur ei Vit a ad dæma umm/ hvert þad er Jllt edur Gott/ þad eru bannvæn Svik/þvi ſa þad giörer/hann ſelur ödrum Heimſku ſijna/og velder hann i Nete Fakiænſku ſinnar/ þetta er altijtt þeim/ er leina þvi ſem gagnlegt er fyrer hinum Einþallda/ enn biooda þeim hid Onyta/ og aþ þeſſum Prett vaxa tvær adrar Stoor-Skammer/ſem er/ad hann er þvilijkt æþer/fagnar i Hiarta ſijnu/ hverſu forſniall hann vered haþe / og þackar Abatann Svinnu ſinne / enn hins Oſvinnu forſmaaer hann / og ſkammaſt ſijn ecke ad hrooſa þeſſu fyrer ſijnu Lijkum/ leggur ſvo Drambſemenar/og Sialþhælnennar Synd til Pioofnadarens/og er þa ecke Von a ödru verra/ nær Dioþullenn heþur ſvo blindad einn/ ad hann ſtærer ſig aþ Klækiunum/ eins og Lamech er hann hrooſade ſier aþ Foolſkunne vid Kvinnur ſijnar / Gen. 4. Med þeſſum eiga þeir Seſſ i Andſkotans Rijke/ ſem brwka falſka Vigt og Mæler / umm hveria eg heþe noog ſagt/ þegar eg ſege þad med Salomons Ordum: Ad þvilijkt ſie Andſtigd fyrer Gude/ſaa

þad

þad giorer/ han uppskier hvar han ecke sade/ og selur einum þad han alldrei feck. Þeir ed selia Vöruna of dyrt/og miklu hærra en ad svarar þeim Abata er þeir med riettu hafa meiga/fyrer Omak sitt og Um-hyggiu fyrer sijnum Kaupmanskap / Þeir meina ad sönu ad vera Saklauser / og helga sig giarna þar med / ad eingan bidie þeir ad kaupa ad sier / og Vara þeirra sie Osviken / En hier i er þo margt athugaverdt/ sie svo ad eg hafe einhvern Hlut/ þan eg ma ecke missa an mijns Skada/ en han ætlade sier miken Hagnad af/ er kauper/ þa er þad ad sönu riettvijst/ ad eg selie han nockru dijrara/ en eg keypte/ En ef eg hefe þan sama Hlut til Sölu/og vil han falan láta/þegar mier lijkar Andvyrded/en Brooder edur Syster eru Naudstodd/svo þau geta ecke an hans vered/og eg brwka Neid þra Vöru minne til Gylldes/ þa er þad stoor Synd / og eingu betra en þad/ sem ædur er upplæted/ þvi þad heiter ad selia einum Þorf sijna / En hverne kan han ad giora Hluten betre/ edur Dijrmætare/ i sialfum sier / helldur en han være þar fyrer utan? Kan nockud Nauingut Naungans ad giora þin Mat betre/ og ef ecke betre/ þa ecke helldur Dijrmætare/ edur hans Verleike/þad Fat er þu selur hm̄ Kostulegra? Þetta er nockurskonar Nægleles Oprijke / og Ulfur under Saudar-Giæru / þvi hvert eg svijk Fe wt af Einhverium / sem ecke ma ræna mig þvi sem hönum æliggur/ edur og ræne hn̄ Fe sijnu/ þvi er eg hefe eingan Riett til/ þad er allur hin̄ same Oriettur i Guds Auglite. J þessu̅ Flocke vada þr ed kaupa upp alla Vöru/ þa sem hin̄ Fatæke ma ecke an vera/ nær þeir hafa noog i Höndunum/ en selia hana so dyrt aptur/ sem sialfer vilia þeir/ nær Neiden þreinger/ og þo eru hiner hvad verster/ sem hafa a Bodange gyrnelega Hlute / og þo alldeilis Oparfa/ en láta þa svo dijrt / sem Agyrnden bijdur / nær Daren sparar ecke fyrer ad giefa/til þess ad slöckva Gyrndena um̄ Stundarsaker/ en svelltur sijd-an. Þetta er ad selia einu̅ Synd sijna/sem er hin̄ verste Kaupmans-skapur / Þetta er ein̄ Andskotans Svipa / af mörgum Streingium / mörgum

morgum Syndum flettud/ þvi fyrst kauper hann þesshattar Voru til ad leggia Tælbeitu fyrer hinn Heimska / sijdann flætter hann Fie synu/ og epter a hæder ad honum/ enn prysar sialfann sig og Kiænsku syna/og þad er ecke ollu betra enn Bileams Rad / hver ed liet Israels Sonu glæpast a Moabitana Konum / Num. 31. Aller Heilvita Menn/ sem þetta lesa edur heyra / þeir munu nærre geta/ hvar umm eg tala/ og er allt ofmargt af þessu Illþyde i Lande voru. Þetta er nu svo talad umm hann ed selur / enn þvoll ad Kaupande og Seliande sieu nærre þvi hid sama/ þar eingenn selur nema hann kaupe/og eingenn kauper nema hann selie/ þa giora Menn þo Mismun þann i Daglegu Male/ ad sa heit er Seliande/er hefur Voru til Kaups/enn hinn Kaupande/er ad honum kauper/og þvi hefur hann og nockurs ad gæta. Einhver kann a stundum ad selia þad hann ecke veit hvad kostar/ og er þeim þa vant/sinn ad honum kauper/ ad ecke asælest hann sinn Naunga i sinne Hondlan/ Ja i Sanleika / gefe hann mina fyrer Hlutenn enn ad hann verdur er/ þa er hann eins sekur i Guds Auglite/svo sem hinn/er selle þeim ofdyrt nockurn Hlut/er ei veit hvad hann kauper. Einn neydest til ad selia Eigu syna fyrer Hwngurs saker/edur einhvern Atvinnu Brest/ svo hann getur ecke beded epter þeirre Tijd/sem hann kunne ad fa Lijfs-Næringu med ødru Moote. Fæe hann ecke Jofnud af þeim er kauper/ þa giorer Kaupmadurenn stoora Synd/ og er eins sekur/ og hinn er selur ødrum Þorf syna: Vægt er allt þvilijkt upp ad telia i stuttu Male / enn giæte Menn þess/er DRottenn sagde fordum: Hvad þier villed ad Menn ecner giøre ydur þad sama giored þeim eirnenn/ Luc. 6. Svo og þess Syrach skrifar/Cap. 27. Eins og Fleigurenn klemmist a millum Mwrsteina/ svo þreingest Syndenn a millum Kaups og Sals/ fyrer þvi er þeim einsætt/ er giori hafa slijka Hondlan ad Handverke/ kannskie leingur enn skiemur/sumer hverier/þeim er einsætt/sege eg/ad rannsaka nockud Athferd syna i þessu/og ef þr finna Ranglæte hia sier/ad bæta þad med sanne Ydran/enn hun er alldrei af Alvoru/ nema Menn gefe þad

þad aptur / sem rangleg a teked var / hvar um̃ eg heþe nockud talad i næst fyrerþarande Predikun / og vil þad ecke hier aptur ytreka: Alleina vil eg ran̄saka Tveñslags Aþsakaner/ sem Men̄ plaga ad giøra sialþu sier i þvilykũ Tilþellum. Ein er sw/ ad nockrer lataſt geþa Olmusur aþ þessu rangþeingna Gootze / og þurþe þvi ecke aptur ad leggia/en giæt þess/ad þad sem Fatækum er geþed/ þad kallaſt Gude lanad/en Gud vill ecke Þioops-Nautur vera/ þad sem hon̄ũ er geþed man velþeinged vera / eþ þad a honum ad lyka: Þvi er þad riett er Syrach skriþar/ Cap. 34. Sa sem færer Foorn aþ Eigu hins Fatæka/þad er svo sem hñ slatre Synen̄ i Augsyn Fødursens: Braud hins Þurþluga er Lyþ hins Fatæka/ Sa ed sviþkur hñ/sa er Blood skrugur. Olympias Mooder hins Stoora Alexandri hun helgade Aþgude synum þad Sverd/er Madur hennar Philippus Konungur var drepen̄ med. Alexander Phereus giørde hid sama vid Lensuna/med hverre hñ vo Fødur Broodur sin̄ Polyphronem/og somu Aþerd haþde Keysaren̄ Antoninus Caracalla/ er han̄ Lyþliet Broodur sin̄ Getam/ Aller Men̄ kalla þetta illa giort / en̄ ecke mun vera svo stoor Munur a þessum Odæda Verkum i Guds Auglite/ og hinu/ ad sviþkia Næungans Braud wt aþ han̄s Muñe i Kaupum og Sølum / en̄ lataſt geþa Gude þar aþ aptur/edur han̄s Vesalingum/ svo miked sem þeim sialþum lykar. Þad geingur næst þvi/ad kasta Bloods Verdenu inn i Kyrkiuna med Juda/En̄ þo vil eg segia þad sem eg heþe adur sagt/ ad eþ Madur fær ecke aptur skilad þeim sama er nockur heþur Oriett tilgiort / þa er ecke an̄ad Raad / en̄ ad geþa svo miked Fatækum/ sem ein̄ meinar sig/epter smasmuglegt Ran̄sak Samvitsku sinar/ad haþa med Orietti teked. Oplieſt og eingen̄ vid þad ad Synden̄ verdur ecke tilgeþen̄ / nema aptur sie gollded hid Rangþeingna / Þvi svo seger DRotten̄ fyrer Mun̄ Ezechielis/Cap. 33. Eþ hin̄ Ogudlege geþur Panten̄ aptur / og latur Raaned aþ Hende / og geingur epter Lyþsens Bodorde / og giører eckert Oriettvyſt/ þa skal han̄ liþa og ecke deya:

Med þessum Skilmaalum hefur Gud Syndaranum Vægdeñe heited/ eñ aññars ecke: Hier um̃ hefur Augustinus Lærefader vel talad i einum Stad. Ef ad aññars Fe (af hveriu Syndeñ kiemur) kañ aptur ad giallдast/ eñ verdur þo ecke golldet/ þa er þad ecke sañ Ydran/ helldur Læte heñar / Syndeñ verdur ecke fyrergefeñ / ef ei er apturfært þad burt var teked. Nu er þeirra Afbøtun er segia / ad ei mege þr apturlaata/ þ þr med Raungu teked hafa/ Sokũ Virdingar þeirrar/ er af þvi fylger/ og ad Fiaarhluter sieu miña verder eñ gott Mañ-Ord / eñ þesse er og svo nærsta Ogyllд: Fyrst er þad/ad slijkt verdur alldrei af nockrum Ærlegum nie Gudhræddum Mañe misvyrdt / eñ Doom hiña Ornadvondu maa sa ad litlu hafa/ sm̃ ætlar sier Guds Barn ad verda/ hañ maa segia med Paale / Þad er mier fyrer miñstu / ad eg af ydur dæmdur verde/ edur af Mañlegum Dege / DRotteñ ei sa sem dæmer mig/ 1. Cor. 4. Þar ad Auke/ eru svo marger Veger til ad bæta þeim er Ranginдeñ lided hafa/ svo ei verde þ Neyrum kuñugt: Og hvernneg sem þssu er vared/ þa er betra ad missa Virdingu sijna hier i Tijmanum/ helldur eñ eilijfflega. Þegar DRotteñ rak wt Seliendur og Kaupendur wr Musterenu i fyrra Siñe/ Joh. 2. þa giørde hñ Svipur af Streingium/ er hñ brwkade til þessa Vandlætis: Nañ vantar eñ nu ecke Svipur til ad reka wt þa er med svoddañ Nafte kaupa og selia i hañs Kyrkiu medal vor: Þar er Svipa Løgmaalsens er seger: Þu skallt ecke stela/ a heñe er eiñ Hnwtur rideñ med þessũ Nætte/ Bølvadur sie sa ed ecke helldur allt þ i Løgmaalenu ritad stendur / Devt. 27. Þar er ein Svipa jafnvel i Evangelio/ er slær med þssu Høgge/ gieted Ydran / þvi Guds Rijke er naalægt / hvert þad Trie sem ecke ber goodañ Avøxt/ skal upphøggvast og i Elld kastast/ Matth. 3. Þar er hin skarpa Svipa hañs Hegningar/ sem er tilbweñ þeim ed eria a Hrigg hins Vesæla og Naudstadda/ og eta Ranglætesins Braud i hañs Svelta. Eg sege eñ þa aptur / DRotteñ rak wt wr Musterenu þa er selldu og keyptu: Þad var Stundlegt Vandlæte/ margur af þeim sømu mun sijdañ hafa a hañ trwad sier til Myskunar / eñ ed vera wtrekeñ wr þeirre Himneskũ

Jerusalem/

Jeruſalem / þad er eitt Straꝥꝥ ollu þyngra / þad er eilꝥꝥ Smaan / og Obætanlegur Skade / Fra hveriu m oſſ og alla chriſtna Meñ Vardveite hiñ goode Gud ꝥyrer Sonarens Forþienuſtu / og gieꝥe oſſ ſvo ad rækia þetta Jardneſka / ad vier ecke aꝥrækium þad Himneſka / helldur ſtundum epter hinu gooda Hlutſkiptenu / ſem eingeñ maa aꝥ oſſ taka / Þeſſ geꝥe oſſ Nióotande ad verda hiñ Myſkunſame Gud / Fyrer JEſum Chriſtum / A M E N.

Elleꝥta Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled / Luc. 18. Cap.

A þeim Dogum. JEſus ſagde til nockra þeirra ſim treyſtu uppa ſialꝥa ſig / lyka ſem mundu þeir Riettlater vera / og forſmaadu adra / þeſſa Epterlyking. Tveir Meñ geingu upp i Muſtered ad biddiaſt fyrer / Einn var Phariſæus / eñ Añar Tollheimtumadur. Phariſæareñ ſtood og badſt nu þañeñ fyrer med ſialꝥum ſier. Gud / eg þacka þier / þad eg em eige ſo ſem adrer Meñ / Ræningiar / Orietloꝥſer / Hoordooms Meñ / eda ſo ſem þeſſe Tollheimtumadur / Eg faſta tviſvar i Viku / og eg gieꝥ Tyunder aꝥ ollu þvi eg a. Og Tollheimtumadureñ ſtood langt i burtu fra / og villde ecke upplyꝥta ſynum Augum til Himens / helldur barde hañ ſier a Brioost / og ſagde: Gud / vertu mier Syndugum lyknſamur. Sañlega ſeige eg ydur: Þeſſe foor Riettlatur framar hinum i ſitt Hws. Þviad hver ſa ſem ſig ſialꝥañ uppheꝥur / hañ ſkal nidurlægiaſt. Og hver ſem ſig ſialꝥañ nidurlæger / hañ mun upphaꝥeñ verda.

Exordium.

EIngeñ Hlutur er ſvo vidurſtyggelegur i Guds Auglite / ſvo ſem dramblaatt Hiarta / og eingeñ ſvo þægur honu / ſvo ſem audmiwkur Ande. Dramblaatum hratt hañ aꝥ Stoole / eñ uppheoꝥ Lytelata / ſeger Guds Mooder i Loꝥkvædenu / Luc. 1. Gude alleina tilheyrer Tigneñ / hañ heꝥur ſiñ Stool a Himnum ſettañ /

aft/eñ Jordeñ er hañs Footskør/þar situr hñ uppe/og sier a þ Laga/ Jehova er hañs Nette/ og sijna Dyrd vill hñ eingū giefa/ Esa. 42. Allt hvad vyrduglegt er / hvad gott er / hvad ægiætt er / hvad prydelegt er/ hvad heilagt er/ þad kiemur allt fra honum / eñ vilie nockur tileinka sialfum sier nockud af þessu/ svo sem sialfum sier/ þ er/ sem villde hñ ræna Gud sijnu/ þ er rjett ad stela helgum Doomū/ og þ er Afgudadyrkan/þvi valla veit eg hvert þ er meire Synd i Guds Auglite/ ad falla fram fyrer Træ-Stobbanū/helldur eñ ad giora sialfañ sig ad Gude/ og segia med Pharao: Hver er Jehova/ þad eg skule Ottast hñ? Exod. 5. Edur med hinū Blindu Judū: Gude skeitū vier ecke/ og hvad villde oss Konungureñ giora? Meñ hallda sumer/ ad þ hafe vered Svivyrding Foreidsluñar/sem DRottenñ talar um/Matth. 24. Ad Bylæte hiñs Romverska Keysara hafe sett vered iñ i Jerusalems Mustere/Eñ þ er Svivyrding Foreidsluñar riett kollud/þegar Madureñ setur sitt eiged Bylæte iñ i Guds Kyrkiu/sm ætte ad vera hñs hiarta/eins z Phariseus þesse: Svoddañ Mañe er Glotuneñ hveñ/nema hñ audmyke sig bradlega under vollduga Guds Hønd/ þvi Gud mootstendur Dramblatū/ og þarf sa ecke ad vænta sier añars betra/sem hefur Konung Himnaña fyrer Ovin. DRotteñ talade Epterlijkingu þssa/seger Lucas/til nockurra þeirra/er treistu a sialfa sig / eñ forsmædu adra: Svo sm eckert er Vidurstyggelegra i Guds Auglite / eñ Hofmoodureñ/ svo er honū valla nockurt fægra/ eñ audmiwkur Ande / þad syna oss dæme Ephraims/ Dæme Manassis /og ecke sijdst Davids Konungs/allvijda i hñs Psalma Book. Eg jatade DRottne Synd mijna og þa fyrergafstu mier þad/seger hañ/Ps.32. Og eñ aptur / DRotteñ vardveiter Litilmagnana; eg audmykte mig/ og þa vard eg frelsadur: Og þ syner oss Dæme Tollheimtumañsins/ hvern Lausnareñ syneft fram setta hier i Epterlijkinguñe/ ollū Sorgbitnum Afbrota Mønum til Huggunar. Vilium vier þvi tvent af Gudspiallenu hugleida. 1. Eitn Skynhelgañ Hræsnara. 2. Eitn

Eirn Ydrande Syndara. Styrk oss hier til DRottenn miñ i JESV Nafne / A M E N.

Vileggingeñ.

JNNgangureñ til þessa Mals hiá Gudspiallamañenum / er þañveg. Eñ Hañ TAlade Til NOckurra/Er TREIstu Vppa SIalfa Sig / Ad þEir VÆRu RJEttlater / Eñ FORsmædu ADra / þESsa EþTerlijking. An alls Efa eru hier med Pharisæi meinter/ þar fyrer setur DRotteñ eiñ Pharisæum i Epterlijkinguñe / Svo sem Dæme eins Sialfbyrgins/ er ei þyrfte mykid af Gude ad þyggia / Þess vegna eru þeir i Grein þessare med sijnum eigeñ Til afmæalader/Þeir villdu vera fræsskilder odrum Møñ- um/þad syner þeirra Nafn/Phariseus/þad merker Adgreindañ edur Fræskileñ. J morgu var þetta foolged/sem ecke er Naudsynlegt hier upp ad telia/ eñ þo var þad hellsta/ad þeir þoktust odrū Heilagre/þad dilur ecke þesse þeirra Brooder / er hañ seger: EG þAcka þJer GVd / Ad Eg Em Ecke EJns Og ADrer MEñ / þvi kolludu þeir Almwgañ Jardarekiar Foolk/ eñ sialfer þocktust þeir Himneskier vera/og Borgarmeñ Heilagra/svo sem Paulus nefner christna Meñ: Edur hvad var þad þeir sogdu i Rædenu Fordum/ þegar Nicodemus villde hafa mællt Frelsaranum Lidsyrde? Joh. 7. Trwer nockur af Hofdingiunum a hañ/edur af Phariseis? Eñ þetta Foolk/sem ecke veit Logmæled / þad er bolvad. Þeir villdu ecke Samneite eiga med Tollheimtumoñum og Syndurum/ þvi lostudu þeir Frelsarañ/ad hañ giorde svo/ Matth. 9. Ja/ þeir meintu ad þeir saurgudust/ er snertu þa. Svo sagde Hræsnareñ Simon Fordum/ þegar hin Bersynduga sat Grætande vid Fætur DRottens / Luc. 7. Ef þesse være Spa- madur/þa munde hañ vita hver og hvilijk ad þesse være/ er hñ snerter/ þvi hun er syndug. Vm̄ þvilijka Drambseme/ þvilijka Skynhelge talar Esajas under svoddañ Mañna Persoonu/ Cap. 65. Kom ecke nærre mier/og snert mig ecke/þvi eg em þier heilagre. O miñ JE- su /

þu/ Er ecke þetta ad giøra sig Gude lijkann/ nærre hverium eckert saurugt maa koma. Ecke breytter þu svo/ DRottenn minn/ þegar þu atst og drackst med Tollheimtumønnu og Syndugū i Hwse Matthæi/ Matth. 9. Þegar þu giørder hann jafnvel ad þijnum Lærestveine/ þegar þu mælltest ad Fyrrabragde til Dagverdar af Zachæo/ þegar aller Tollheimtumenn og Bersynduger plyckttust ad þier/ til ad heyra þig/ og þu mætter lijda Brixl Phariseanna þar fyrer/ Luc. 15. Þu varst Guds Mind/ sem er einn forterande Elldur/ Devt. 4. Þo hiellstu þad ei fyrer Rán/ ad þu Gude Jafn varst/ helldur Lijtilæckader sialfann þig/ tookst a þig Þræls Mind/ vordenn Monnum lijkur/ Philipp. 2. Weit Menn GEINgu Upp i MUsterid Ad BIDiast FYRer/ EInn VAr PHARIsæus/ Enn Annar TOLLheimtumadur. Vier vilium fyrst Hugleida Phariseans Bæn/ Af þvi hann þoocktest vera Madur enn meire/ og hvad hann kallde sier til Gylldes fyrer Gude. HAnn STood Vt-Af FYRer Sig: þess var og øll Von/ ad hann munde vilia ødrum fraasneiddur vera i þessu/ sem øllu ødru. Hverneg badst hann þa fyrer? EG þAcka þIer GUD/ Ad Eg Em Ecke EIns Og Adrer Menn. Hvilijkur var hann þa? Ad vijsu betre mørgum ødrum i Utvortis Lijfernis Hættum/ Enn hid Jnnra mørgum verre i Guds Auglite: Þad sanna eg med Ordum Frelsarans/ Er hann sagde: Matth. 21. Tollheimtumenn og Skiækiur munu fyrr Jnnganga i Guds Rijke enn þier/ þvi Johannes kom til ydar med Veg Riettlætesins/ og þier trwdud honum ecke/ Enn Tollheimtumenn og Skiækiur trwdu honum. Þetta er Dagsanna/ þvi Tollheimtumønnum sagde Johannes/ Luc. 3. Er þeir komu til hanns Skijrnar: Taked eckert framar enn þad sem boded er/ Enn vid Phariseos sagde hann: Þier Nødru Kyn/ hver hefur synt ydur ad umflya tilkomande Reide? Fyrer þvi/ Giøred verduga Avøxtu Ydranenne/ Matth. 3. Enn þad giørdu fæster af þeim/ svo var Hug-Þootten rijkur i Gede þeirra. Hvad er nu framar? Hann seigest ecke vera eins og RÆNingiar: Ecke talar Frelsarenn um eitt/ helldur

helldur eñ aktañ i þessu Maale/ helldur er eiñ settur til Dæmis fyrer marga/ svo sem i hverre aktare Epterlijkingu/ Munu þvi aller hafa eitt Oskiled Mæl af þessum Flocke. Eñ hvad er þad þa/ sm̃ Frelsarēn seger/ Matth. 23. Ad þeir wtsiuge Hws Eckna og Fodurlausra/ under Nilmingu langra Bæna? Er þ ecke hid versta Ræn? Hvad er þ hañ aptur seger: Ad hid Jñra hia þm̃ sie allt fullt af Ræne og Ohoofe? Verda mæ ad sumer af þm̃ hafe ei vered svo miog seker i þessu/ eñ fæer af þeim munu hafa skyrst vid ad segia Naudstoddum Forelldrum/ þ er Corban/ edur Gafa sm̃ eg kyste ad hiælpa þier med/ Marc. 7. Eins og ad hoñū/ sem eingū vill segia til af hñ hungrar/ hafe þægare vered Gafa þra/ helldur eñ Nlijdne hañs Bodords/ ad heidra Fodur z Moodur. Hañ segest ecke vera eins og ORJETTVijser/ þad kañ ad vera/ Eñ hversu Riettvijser voru þeir/ þa er þeir fordæmdu Guds Son aller/ aflijfudu Hertoga Dyrdarennar/ þegar þr grytktu Stephanum i Hel / Act. 7. og villdu Paal hafa af Dogum rædet. Ecke segest hañ vera eins og HOORDooms Meñ. Verda mæ ad hañ hafe i Verknadenum saklaus vered/ Eñ mun hañ alldrei hafa lited eina Konu til ad gyrnast hana? Matth. 5. Edur hvad var þad/ad þeir skomuðust sijn/ z geingu i burtu/ þegar DRottenn afleyste Hoorkonuna i Musterenu/og sagde vid þa: Hver ydar sm̃ er æn Syndar / hañ kaste fyrstur Steine a hana/ Joh. 8. Þesse Oflaatungur sagdest ecke vera svo sem TOLLheimtumadur þEsse/ þad er satt/ þvi miklu var hñ verre ad Doome sialfs Guds Sonar/ sm̃ sijdar mun sagt verda. Tollheimtumeñ voru hallðner hid versta Folk med al Gydinga/og ecke munu þeir Rædvander vered hafa / þvi DRottenn tekur þa saman vid Heidingia / Eñ alldrei var þm̃ um̃ þad kieñt/ ad þr færu i kring Land og Siov/ og giordu eiñ ad Gydinge / eñ sijdañ ad Helvijtis Barne/ ei helldur ad þr boñudu Moñunum iñ i Himna-Rijke/ Matth. 23. Nu þoott ad allt þad hefde satt vered/ sm̃ Phariseus þsse talde til Sylldis sier/ þa var þo eiñ Lösturenn/ sem spillte ollū

Kost-

Kostunum/ þad var Drambsemen og Sialfþælnen i Guds Auglite/ Svo hafde hun blindad þena vissa Man / ad hun hafde giort han ad Ovita / og lykan Smaa-Bornunum / hver ed plaga ad vissa þad i sundur er þeim vænst um þyker/ þvi vilium vier nu skoda i hveriu hons apmæll vered hafe. Han þoottest vera Logspakur/treystande þvi ad han være Leidtoge Blindra / og Lioos þeim sem i Myrkrunum eru / Tiptunar Madur Fafroodra/Læremeistare Heimskra/hafande Form Skynsemenar og Sannleikans i Logmalenu/ og kiende svo odrum/ en sialfum sier kiende han ecke / þvi han vantade þad sem mest a reid i Vnderbwninge Riettlætingarennar/sem var ad þeckia Gud og sialfan sig. Ecke þeckte han Gud/ þvi audsært er/ ad han ætlad hefur/ ad hn munde ánægdur vera med hina wtvortis Helge/Fostur og Tyunda giorder / En þad þeckte han ecke ad Gud rannsakar Hiartad/ Ps. 7. Ecke helldur þad han hefur allt under Ohlydnenne innelukt (þad er under Þeckingu Syndarennar) svo ad hn Myskunade ollum/ Rom. 11. Og ad hn finnur jafnvel Brest hia Einglum sinu/Job. 4. Sialfan sig þeckte han ecke/þvi jafnvel þoott han være froodur i Ritningunne/ þa hafde han gleimt þessum Ordskvid Salomonis/er ritadur stendur i 21. Capit. Mannenum þykia sijner Veger riettet / en DRotten veg-ur Hiartad. Edur þess ed David seger: Ad fyrer Gude sie eingen Manna riettlatur/aller sieu þeir affallner/ þar sie eingen sa sem gott giorer/ og ecke einn/ Rom. 3. Mun þesse Hræsnare hafa þoockst vera undanskilen þessu Davids Doome? Han var framskilen odru Monnu til ad æfa sig i Logmalsens Skilninge/og þess Vtskyringu/En miog svo vard honum a i þvi/ ad han hlioop yfer þessar Greiner/ og ad-rar miklu fleire i Gamla Testamentesins Bookunu/ er Sakfella all-an Heimen fyrer Gude / Rom. 3. Og þar ad Auke forsmade han / sa/hn fordæmde sina Naunga. EDur Svo Sem þEsse TOLL-HEIMTV Madur / seger Hræsnaren: Hetra Gud/ Hvad munde hin gamle Páll hafa sagt/ hefde han þetta heyrt/ munde han ecke

hafa

hafa broteſt wt med þeſſum Ordum/ Rom. 2. Meinar þu/ O Mad-
ur/ er dæmer þa er þvilijkt giora/ og gioreꝛ þ þo/ ad þu muner Guds
Doom umflya/ J þvi þu añañ dæmer/ þa fordæmer þu ſialfañ þig/
Hver ert þu ſem añarlegañ Þioon dæmer/ hañ ſtendur og fellur ſijnum
Herra? EG FASTa TVISvar J VIKu/ ſeger Phariſæus
þſſe. Ecke hafde Gud boded þad ad ſøñu: Eñ Foſtudag hafde Gud
boded ꜳ Aare i Logmalenu/ þad var hiñ Tijunde Dagur hins Sio-
unda Manadar / þo kuña Meñ ecke ad neita þvi / ad þetta var vel
giort / hefde þad framkomed af Trwñe/ þvi Faſtañ er Gude kiær/
og mꜳ miked hiꜳ honum/ Þvi ſagde Frelſareñ: Þetta Diofla Kyn
verdur ecke wtreked/nema med Foſtu og Bænahallde/og hiꜳ Zacha-
riam/Cap. 8. Er geted uñ Foſtu a hinum Fioorda/a hinum Fimta/
Siounda og Tijunda Manade/ſem DRotteñ ſpaer ad ſkule umbreyt
aſt i Gladværdar Hatijder/ eñ þo bijdur hañ þar jafnframt/ ad þeir
ſkule Sañleikañ og Frideñ elſka/ Þvi ſeger hañ hiꜳ Eſajam/ Cap.
58. Hver ad ſie ſw Faſtañ ſem hañ wtvelur/ ſem er/ ad Meñ wthlute
hinum Hwngrada Braude ſijnu/ og leide hina Fatæku/ſem wtrekner
eru/i Hws ſitt/ad Meñ klæde hiñ Nakta/þa Meñ ſiꜳ hañ/og byrge
ſig ecke fyrer Hollde ſijnu: Eñ hvert ad Phariſæi edur þeirra Lijkar
hafa giætt þeſſa/þad ſijner Vitnisburdur Chriſti/er hañ ſeger/ad þr
wtſtwge Hws Eckna og Fodurlauſra / Matth. 23. Hañ ſeger: Eg
GJEllo TJVNDer Af Ollu þVi Eg A. Ei hafde DRotteñ
helldur þetta boded i Logmalenu / Hañ baud ad giallda Tijunder af
Korne / Vijne / og Vidſmiore/ af Nautum/ Saudum/ og Eplum /
Devt. 12. Eñ ecke af odru þvi ed Or i Alldengordum / Þetta var
þo i ſialfu ſier vel giort/ad þeir Tijundudu allt hvad þeir attu/ hefdu
þr ecke viliad reikna til Skulldar hiꜳ Gude þar fyrer/ Eñ þegar fara
a betur eñ vel/ þa fer verr eñ illa/ ſeger Malltæked/ þvi ſeger Frelſ-
areñ/ Matth. 23. Vei ydur Skriftlærdum og Phariſæis/þier Hræſn-
arar/ſem Tijunded Mintu/ Ants og Cumen/ eñ undañfelled þad ſem

Þ þyngra

þyngra er i Logmaalenu/ Trwna/ Doomen og Myskunsemena/ þetta byriar ad giora / en hitt ecke epter ad skilia / Vakte þeir sig / hverra Gudhrædsla ad er alleina þar i foolgen / ad ganga i Kyrkiu/ ad tala margt um̃ Gud/og hans Ord/og christelegar Dygder/en under Skyne þessu fremia þeir a moote Samvitskunne og Yfirvarlaust marga þa Hlute/sem̃ Gud bañad hefur. Eñ lærũ nu af þessũ Sialfsbyrging/ christner Meñ / ad þegar vier giørum vort Ydrunar Verk / þa berum vsf ecke saman vid adra/ sem oss vetre þykia/epter vorum Doome/ þvi hver einn mun sijna Byrde bera/seger Postulen: Munu nockud añars Glæper þvo mijna af/ edur Ranglæte hñs riettlæta mig/ þoott eg ecke være svo morgum Lijtum hladen? Fiærre sie þvi/ og allra sijdst ef eg forsmæe han̄ hia mier/ þvi Mættugur er Gud ad reisa han̄/ þad er eins og ad skoda sig i Ohreinum Speigle/ad vilia sia Mind sijna At hafna i aññara Giørdum/ Guds Ord og hñs Logmaal eru sw Skugg sia/er vier eigum ad skoda oss i/ þad er Lioos a vorũ Vegũ/ og Lamps Foota vorra. Þess er og ad giæta/ Børn mijn/ad ef þesse Madur var fordæmdur vegna þess/ad han̄ hroosade sier af Goodverkũ sijnũ/ hvad mun þa um̃ hina verda/ sem hroosa sier af Klækiunum/og þyker vænt um̃ þa / Ef hin̄ Riettlaate verdur naumast Saaluhoolpeñ/ hvar mun þa hin̄ Ogudlege og Syndaren̄ byrtast/seger Petur/ 1. Pet. 4. Þat eru ecke marger/ sem geta stært sig af miklum Føstum / og Bindinde/ hiner eru fleire / sem gledia sig i Ofaate og Ofdryckiu sijñe / edur ad miñsta Koste þyker þad lijtel Synd vera/ jafnvel þoott Paulus sege / ad þeir ed slijkt adhafast erfe ecke Guds Rijke/ 1. Cor. 6. Ecke ætla eg Meñ þurfe ad hroosa sier miøg af Tijundargiørdum i Lande voru/ længstum helldur er þad følullt sumum Møñum / ad svijkia Gud og hans Volada/og Konungeñ/svo vel sem Guds og hans Þienara/med rangre Tijund / Og þykest sa goodu bættur / sem hvad mestu getur undan̄skoted / Jafnvel þoott valla sie meire Bølvan vid nockra Synd løgd i Guds Logmaale/en vid þessa/ Eg vil ei sia mier till Orda hvad

margur

margur Dære ad hroosar sier af þvi/ ad hann have Feslett annan/ edur uned Sigur a honum med raungum Doome/ Laga-Flækium/ og folskum Riettargange/ hvilsker Snœþar eru pleire en telia mege/ um hverra David syneft talad haþa/ er hann seger / Ps. 52. Hvad stærer þu þig aþ Illsku þinne/ sem Megtugur ert i Ranglætenu. Et vil eg helldur margt tala um þa Smærunga/ er stæra sig aþ Lauslæte sijnu/ þad er/ hroosa Synd sinne eins og Sodoma/ Esa. 3. Og jaþnvel hæga a sig Skømmunum til ad vanvirda adra/ haþe Phariseirnn giort oll sijn Good-Verk Ogylld med Hroosenu/ þa vite þesser Gudlausu Menn/ad þeirra Fordæming er vijs / nema þeir ydrest aþ Hiarta/ og ad Ydranenn verde þeim svo beisk/ sem ædur var þeim Synden skemteleg. Þyfest nu nock-ur vera sekur i þessu/og vill þad Oþgiort haþa/ hann læte sannan Veg Ydranarennar aþ Tollheimtumannenum/og gange hann/ef hann vill hoolp-enn verda / Og vil eg svo nockud þar um tala i hinne sijdare Greinenne.

Þesse Tollheimtumadur gieck i Mustered/svo sem Textenn vottar/ ecke fyrer Sida Saker / ecke til ad ætla skoda sig edur skoda adra/nie ad syna þar Fordilld sijna i Klædaburde/ svo sem kann ske nockrer giora medal vor/ Ecke er þad allt þad Gude edur Helgenne til Virdingar giort/ ad Menn bwa sig hvad mest i Skart a þeim Dogum/ edur til ad minna oss a þad/ ad vier eigum ad klædast einum nyium Manne. Hvert var hanns Eyrende þa? TIl Ad BIDiast FYRer/seger Textenn: Ecke eins og Phariseinn/til ad hroosa sier i Bænenne/ þad syna oss Ord hans og Atvik/ sem hier uppteiknud standa: Hann heþur adgiætt Logmals Toblurnar / sem hiengu i Musterenu/ og yþervegad þar odruvijse enn Skriþtlærder og Phariseiar/ sem hiengu i Bookstaþnum/og logdu hann wt epter eigenn Hoofta sijnum/ þar fyrer Onyttu þeir Logmaled fyrer Setninga sijna/ svo sem DRotten seger. Spamennerner voru lesner hvern Sabbatsdag i Musterenu/svo sem Paulus vottar/er hann flutte Guds Eyrende til þeirra i Antiochia/ Act. 13. þar heþur hann mætt heyra Vijsklyringu Logmalsens ad miklu Leite / og er hann þar fyrer

berlega sied hefur/ ad Gud fordæmer Okur/ Ranginde/ Underferle/ Rangsleitne/ Gripdeillder/ Hardydge og Myskunarleyse/ og hañ visse sig i øllu þessu sekañ / þa hefur hønum Opboded Stærd Syndaña / og Guds Heiptar Reide/ ja/ hønum hefur Ognad hvad mørg voluð Sæl ad munde hroopa i Himeneñ yfer sier/ og Ottast ad þeirra Hroop munde ingeinged vera i Eyru DRottens Zebaoth/ þesse þwnga Byrde hefur æ hañs Hiarta leged/sem er Bruñur allrar Illsku og Ogudlegs Athæfes / Matth. 15. Þvi ber hañ sier æ Briost / svo sem vilde hañ þad straffad hafa/sem mest hafde tiluñed/ og mest klagade sijna eigeñ Vondsku/ med Sløgum og Bite Samvitskuñar : Illa var vared þessum Vesælinge i sialfum sier/ Eñ Gud giæfe ad vier sem betre þyk iumst/ ad vier/ sege eg/ geingium med sama Hiartalage i Guds Hws/ og sætum under hañs Orda Heyrn eins og hañ/ þa mundum vier ecke svo kallder vera i voru Ydrunar Verke / svo sem berlega mæ sia ad margur er. HAñ STood LANgt FRa/seger Texteñ : æn Efa þess vegna/ ad hañ hefur reiknad sig verre eñ adra Meñ/og Overdugañ ad koma nærre þessum heilaga Phariseo/ hañ hefur skolfed af Kotta vid Guds Reide / er hañ hugleidde siñ Overdugleik/ og hañs Løgmæls straungu Hootaner / Ecke sidur eñ Israel þegar ad dunade i Horeb / nær hid sama Løgmal var wtgefed / Exod. 19. Hvad giora þeir þa/sem jafnvel i Guds Hwse keppast epter hinum fremstu Sætum/og wtvelia sier þau/eñ þoott ei ryde svo miøg a þessu wtvortis Hattalage / þa giætum þess / ad i Kyrkiuñe byrtumst aller vier fyrer Guds Auglite/ Þar er sæ mestur Madureñ / sem miñstur er i sijnum Þanka/sæ er best bweñ/sem sundur-ryfur Hiarta sitt med Tollheimtu Mañenum/ Eñ eingeñ er svo heilagur/ad ecke skilie hñs Synder mille Guds og hañs/ef hañ vill þar tilreikna/ og hversu eigum vier þa ad audmykia oss under Vollduga Guds Hønd/nær vier Iñgaungū i hañs Helgedoom/ til ad Fridmælast vid hañs Guddoomlegu Hatign/ fyrer hverre øll Verølldeñ leikur a Reideskialfe? eñ vier eruñ Dupt og Aska/

og hvad meira er / aller ſvo ſem hiñ Ohreine / og jaþnvel Rietlæte vort ſvo ſem nidlags Fat/ Svo ad allt Hollded er ſiwkt/ allt Hoþuded veikt/ Fra Ilvirþle/ og allt til Jlia/ Er þar ecke nema Saar/ Kaun/ Beniar og Proke/ Og þſſa vora Siwkdoma heþur Guds Sonur bored/ Þeſſum Orkumſlum heþur hañ a ſig hladed/ ſvo ad vier fyrer hañs Beniar Heilbrigder yrdum / Eſa. 53. Eñ vier hoþum læted oſſ þad lýted til Hiarta gänga / Ecke haþa þeir Naglarner er i giegnum grooþu hañs Hendur og Fætur / Ecke haþa þeir eñ nu til Fulls Kroſſþeſt hiñ gamla Adam i oſſ / og ecke ſw Lenſañ/ er opnade hañs Sijdu / vid Hiarta vort ſvo miøg ſnorted / ad vier hoþum læted Porteñ vijd opeñ þ Konunge Dýrdarenar/ þegar ſa Drottinareñ heþur viilad ſijns Muſteris/ miklu helldur heþur optlega vid þoi leged/ ad vier mundum Hertoga Dýrdareñar ad nyiu Kroſſþeſta. Æ miñ Gud/ Æ miñ Frelſare/ Hver aþ oſſ er þa ſvo Heilagur/ ſvo Fullnoogur ſiælþum ſier/ ad ei ſkyllde hañ beria ſier a Briooſt med Tollheimtu-Mañe þeſſum/ og ſegia: GUD VERtu MJer SYNDugum LJKNſamur/ og med hlnum tapada Syne/ Fader/ Eg heþe ſyndgaſt i Himiniñ og fyrer þier? Nu/ þoott ad Veſælingur þeſſe være ſvo lýtt ſtaddur/ þa orvænter hañ ecke: Ei gryþur hñ til Knyþſens/ eins og Saul til Sverdſens/ Ecke til Snoruñar med Juda/ og ecke oþbiooda hoñũ ſvo miøg Synderner/ ad hñ orvænte ſier Guds Myſkunar: Ad vijſu ſkamadeſt hñ ſijn ad lýta Augum ſijnũ til Himens/ þvi hñ haþde ſtygt þañ ſvo Mootþroovanlega/ ſem i Himnenum býr/ eñ þo rædur hñ þ aþ/ ad leita Lijknar hiaa hoñum/ af hvers Giæſku ad øll Jordeñ full er/ og meinar ſig veſælañ Orm ecke fræſkileñ vera eins og Phariſæiñ ødrum Moñũ. Gior hid ſama/ Barn mitt/ nær þier med David oþbiooda Synder þijnar/ ſvo þu hefur ecke Frid i Beinum þijnum fyrer þeim/ þa vit þo þad og treyſt þoi / ad Syndeñ kañ alldrei ad vera ſvo ſtoor i Illſkuñe / ad Gud ſie ei meire i Giæſkuñe/ þad vottar Johañes/ er hñ ſeger/ 1. Joh. 3. Eþ vort Hiarta fordæmer oſſ/ þa er þo Gud

meire Hiarta voru/og Paulus hefur oss epterlæted eina dyrmæta Hugg un/dyrmætare en Verolldeñ er/pár hañ seger/Rom. 5. Hvar sem ad Syndeñ yfergnæfer / par yfergnæfer po Nadeñ miklu framar. Christur er Forlykun fyrer allar Veralldareñar Synder/ pvi mun hñ ecke og soo vera fyrer pijnar/nema pu siert fyrer utañ Verolldena? I honum hefur Faderen alleina Velpocknan. Ef Paulus porde ad segia vid Philemonem um Onesimum / hafe hañ pier nockurn Skada giert/Edur sie pier skylldugur/pa reikna mier pad til/Eg Pall hefe skrifad pad med miñe Hende/eg skal betala. Hvad miklu meire Rett hefur Guds Sonur til ad tala pañig oss til Fridar vid siñ himneska Fodur/ Ia/ vid sialfañ sig / ad honum skule tilreiknast sa Skadeñ/ sem vier hofum giort: Sw Skulldeñ er vier lwka attum/pu miñ Herra/ pu hefur neglt pa Handskriftena a Krossen/ sem moote oss var/ Col. 2. Hver vill pa akiaga Guds Vtvalda/pu ert sa sem dæmer ert/Rom. 8. Pu hefur eina Kvittan gefed i Vmbode allrar Guddoomsins Predik ingar/ er soo hliodar: Hver sem trwer a Soneñ/ hañ kiemur ecke til Doomsins/Joh. 3. Ja/sendt oss eitt Afslatt med Pienara pijnum Pau lo/ skrifad med Guds Fijngre/ sem er heilagur Ande/ad eingeñ For dæming sie hia pm/ sem eru i Christo JEsu/ Rom. 8. Pu hefur be talad pad pu rænter ecke/Ps. 69. Pvi skyllde pa eiñ Ransmadur kost da fyrer peim Betaling / sem pu hefur loked? Pvi mun eg pa mis treysta Gude? Er hañ ecke Trwfastur? Kuña hñs Ord ad forgan ga/poott Himen og Iord forgange? Honum sie Dijrd og Heidur um Allder/Amen. Nu hafed pier heyrt af Tollheimtumañenum hiñ rietta Veg Apturhvarfsins fra Vondskuñe/ hver sem hañ geingur / sa mun med honum Riettlætur verda. EG SEge YDur/Ad pesse MADUR RETTLATUR FRamar HInum i Sitt Hws/ seger Frelsareñ i Textanum: Hver Ord ecke pañveg skiliast eiga/ soo sem ad Phariseiñ hafe ad sonu Riettlætur heim aptur fared / eñ Toll heimtumadureñ po Riettlætare/ helldur var sa Munur Rettlætesins/ ad

ad Phariseus þesse var Riettlꜳtur i sijnū þanka/ og fyrer Mønnun-
um/ um̄ hvert Riettlæte DRottenn seger/ Matth. 5. Nema ydar Riett-
læte yfergnæfe meir enn hinna Skriftlærdu og Phariseanna / þa kunned
þier ecke inn ad ganga i Guds Rijke: Enn Tollheimtumadurenn / sem
jꜳtade Synder sijnar/ og afneitade sijnum Verdugleik/ enn beidde um̄
Myskun/ hann vard Riettlꜳtur fyrer Gude/ med þvi Riettlæte/ sem Paul-
us seger/ ad sie af Trwnne/ og þvi var hann framar Riettlꜳtur/ ad hann
hafde þad Riettlæte/ sem̄ fyrer Gude gyllde/ enn hinn fyrer Mønnunum.
HEim APTur i SItt Hws/ stendur i Textanum. Nockrer meina/
ad hann hafe yfergiefed Tollheimtuna/ þar hann foor ecke til Tollbwd-
arennar/ helldur heim i sitt Hws: Enn ecke er þad vijst/ ad hann hafe lꜳt-
ed Syslan sijna/ þess var og ecke þørf/ þvi hun var Riettvijs i sialf-
re sier/ ef þ er Riettvijst fyrer Yfervallded ad taka Skatta og Tolla/
svo sem þad i allan Mꜳta riett er/ þvi Paulus seger/ Rom. 13. Giallld-
ed øllum hvad þier skylldtuger erud/ þeim Toll er Tollur heyrer/ þa er
þad ecke Oriettvijst fyrer Þienara þeirra ad safna Tekiunum: Ecke
bannade helldur Johannes þessū Mønnū Tollheimtuna / alleina / ad ei
skylldu þeir taka meir enn boded være/ Luc. 3. Giære þeir þess/ er slijkt
Starf a Hende hafa/ þvi hvad sem̄ þar er fram̄ yfer/ þad er af hinū
Vonda. Enn hvernig sem̄ þessu er vared/ þa er þad vijst / ad Kvittun
Syndanna Einusinne feingenn/ hun er Onyt/ nema Syndarenn lꜳte af
Illu/ og lære Gott ad giøra/ & hier til heyrer þ/ ad bæta þad Oriett var
giørt/ ef bæta mꜳ: Hvar um̄ eg hefe nockud talad i tveimur næst fo-
farande Predikunū/ enn minnest enn nu a þ hier i þridia sinn/ af þvi/ ad
svo miked rijdur a þessū Hlut/ þvi sie þ ecke giørt/ þa er Ydrunenn all-
deilis Onyt. Þad er ei noog/ ad stijnga a einu Meine/ nema hinn vonde
Vesse/ sem̄ i þvi er samanndreigenn/ hann verde wtdreigenn/ svo er þ ei hell-
dur noog/ ad Mønnū sockde Einusinne af Brodde Løgmꜳlsens / nema
þvi Illa sie fra sier kastad: Drecke nockur Eitur inn/ þa er hm̄ einsætt
ad æla þvi upp aftr/ enn eingenn Olifian er so banvæn Kroppnū/ svo sem̄

ræng-

ræingþeingner Muner Sæluñe / þvi er þad Omissande / ad skilia sig af med þa/ædur eñ þeir sælga heñe i Daudanum / þegar Meñ skulu þo vid þa skilia / og þeir vid oss hvert sem er / eñ eingeñ veit nær hañ ber ad Dyrum / og hvad hefur þu þa þess Madur / er þu hefur med Ahyggiu z Otriette saſnad. DRotteñ miñ / kieñ þu oss ad hyxa þad vier hliootum ad deyia / læt oss ecke deyia med Mamona / helldur med vorn Frelsara i Hiartanu / gief oss ad hafa Fiesiood a Himnenum saſnad / framar eñ i Heimenum / svo þegar hin Forgeingelega Tiallbwd vors Lykama i sundurglidnar / ad vier þa hofum svo fyrer oss giort i Tijmanum / ad þeir medtake oss i eilijfar Tialldbwder / Bænheyr þad DRotteñ miñ og Gud miñ / fyrer JEsu sæta Kvol og Blessadar Vnder / AMEN.

Tolpta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Marc. 7. Cap.

OG þa JEsus gieck i burt aptur wr Landsælfum Tyri og Sidonis / kom hañ til Siofarens i Galilæa / i midiar Bygder þeirra Tiju Stadaña. Og þeir leiddu til hañs þañ Mañ / sem Daufur og Mælhalltur var / og bædu ad hañ legde Hendur yfer hañ. Og hñ veik honum afsijdis fra Foolkenu / liet siña Fijngur i hañs Eyru / hrækte wt / og æhrærde hañs Tungu / leit upp til Himens / andvarpade og sagde til hñs: Hephatha / þad er / opna þig. Og jafnsnart upplukust hñs Eyru / þa uppleystest og eirneñ Fiotur hañs Tungu / so ad hañ talade riett. Og hañ skipade ad þeir segdu þad eige neinum / Eñ þvi meir sem hañ fyrerbaud þeim þad / þess meir þa vijdfrægdu þeir þad wt / og þa sialfþa undrade þetta næsta miog / seigiande: Allt giorde hñ vel / þviad Daufa lætur hañ heyra / og Mallausa tala.

Exordium.

MARGT er vid Morgu / seger i fornt vednñ Ordshætte : þoott ad DRotteñ hafe straffad Syndena epter Falled med adskilian legum

legum Siwkdoomum/til ad aga vort gimlyþa Hollð/þa hefur þo hns Giæſka lagt þa Lyfn med Þraut þeſſare / ad Natturañ er rÿk aþ þm̃ Nlutum/ ſem bæt geta Mein Maña/þegar þar med er ſkynſamlega hondlad/þvi ſeger Syrach/Cap. 38. Ad hiñ Hæſte haþe framleiðt Lœknisdoomeñ aþ Jordufie/og um̃ Lœkneteñ ſeger hañ i ſama Capitula: Neidra þu Lœknarañ fyrer Naudþurþtareñar Saker/þvi DRott eñ er hañs Noþundur/ þvi aller Lœknesdomar koma aþ hinũ Hæſta. Nu misþellur þo þetta a ſtundum / þvi ſaþnvel þoott Lœkneteñ kuñe margt og miked ad giøra/og hañs Verk ſie gott/þa er þo ecke Heilſa nie Vanheilinde/ Lyþ edur Daude i hañs Hende/ helldur Guds/ſem er allra Meina Grædare/ og ſa DRotteñ DRotteñ/ ſem fra Daudã frelſar. Eñ Guds Sonur/ a ſÿnum Hollds-Viſtar Døgum/ hañ Auglÿſte þad øllum Heime/ ad hañ ſañur Gud være/med þvi ad hañ lœknade allrahanda Mein og Krankleika/ecke med Natturuñar Medølum/þvi hñ var Natturuñar Herra/ helldur med einu Orde a ſtundum. Kona/ mikel er þÿn Trwa/ ſagde hañ vid hina Canaaniſku: Vert Hughrauſt mÿn Dootter / þier eru þÿnar Synder fyrergieþnar/ vid hina Bloodþallſiwku: Far þu/ Sonur þiñ liþer/vid Konungs Mañeñ: Verde þier epter Trw þiñe/vid Hundrads Høþdingiañ: Eg vil/vertu hreiñ/vid hiñ Lÿkþrœa: Fared og ſyned ydur Keñemøñ unum/vid þa Tÿu: Og er þeſſe Dæme nærſta mørg ad leſa i Gudſpialls Søgunum. A Stundum brwkade hñ nockurskonar Ceremoniur til ad lœkna hina Siwku / ſvo ſem hier i Gudſpiallenu verdur fra ſagt/hveriar þo ecke munu forgeþens uppteiknadar/þvi allt hvad ſkriþ ad er/ þad er ſkriþad oſſ til Lærdooms/ Rom. 15. Helldur til ad þÿda þær uppa vor Andleg Vanheilende / og þeirra Lœkningu: Eñ nu vil eg i þetta Siñ Einungis Hugleida þeña auma Mañ / og ſvo vort Nattalag i Andlegum Eþnum/ ſem ecke erum betur a oſſ komner ad þvi Leite/helldur eñ hñ/margur hver. Send oſſ þÿna Nad z Adſtod til þÿſa Eyrendes/ vor Gud/fyrer Lauſnarans Forþienuſtu/ Amen.

Vtleggingeñ.

DOG þEir LEIddu Til HAñs þAñ MAñ Sem DAVF-ur Og MAALhalltur VAr. þesse Mañeskia hefur þwngelega halldeñ vered. þegar David wmmalar Mootgang siñ / þa segest hañ heyra sijna Mootstodu Meñ/ soo sem Daufur/ og soo sem eiñ Mælleysingur ecke upplwka Muñe sijnum/ Ps. 38. Eins og hefde hñ valla nockurn lakare Kost vid ad jafna. Jlla er hiñi Daufa fared i mørgum Hlutum / Eiñ Daufinge er nærre þvi eins i Verolldeñe/ og Vtlægur Madur i framande Lande / hvar hañ einkis Mæl skilur ; Hañ hefur eckert Gagn edur Skemtun af þvi ed adrer tala / Varer þeirra sier hañ bærast ad Soñu / eñ þad mæ vera stoor Hugraun ad siæ þad / eñ hafa þess þo eingeñ Not sem Gud hefur giørt til ad vidhallda Selskap Mañaña i Heimenum / Gange nockud ad hønum/ þa gietur eingeñ huggad hañ/ eñ þo tekur þad yfer/ ad þeir ei geta Guds Ord heyrt til Sæluhiælpar sier/ þvi fyrer Heyrn Guds Orda kemur Trweñ seger Postuleñ/eñ æn heñar er Omøgulegt Gude ad þocknast/ Heb. 11. Og hversu er hønum þa illa vared fyrer Mañaña Sioonum/er hefur Brest a þessu Skilningar Vite. Nu eru þo med tveñu Moote er þeña Skort mega lijda : Sumum fellur þad til nær þeir komner eru til Vits og Aara / þeir mega þess Not hafa ad Soñu/ er þeir numdu a medañ þeir høfdu Hluster heilar / bæde i Daglegre Vmgeingne / og hvad mest ærijdur i Verke Sæluhiælparsiñar/og satt er þad/ad ei glepur fyrer þeim Bulldran Heimsens/þeir hafa valla ad skemta sier nema vid Gud siñ / ef þeir eru Lundlægner þar æ/og bera siñ Harm i Hlioode/ Og Reyndar þa er betra Daufur ad vera / eñ ad heyra margañ þañ Oþarfa / sem taladur er i Heimenum/sierdeilis skammarleg Ord og fiblslegt Hial/ sem christnum soome er ecke. Adrer eru þeir ed Dauffer eru borner/þvi þar æ epter fylger Mælleysed/hverneg kañ sæ ad nema Maña Mæl/sem ei getur heyrt Tal þeirra/ og hafa Meñ þess Dæme nockur hiæ oss/þad mæ og

marka

marka ad þesse aume Manni sem hier talar um̃ i Gudspiallenu/ han̄ hefur an Efa heyrt einhvern Tijma/ þui jafnvel þoott han̄ Mal-lauftur være/ þa hefur han̄ þo nockud talad: Þessarra Kostur synest miklu þijngre ad vera/en hinna i þliootu Alite/ þui sa sem Daufur er en̄ hefur þo Maaled/ han̄ getur sagt til þess er han̄ vardar um̄ / og lofad Gud med Tungun̄e/hafe han̄ nockud af Guds Orde numed/ en̄ hin̄ ecke/þo er þad hier aptur ad segia/ ad eingan̄ langar til þess sem han̄ þecker ecke / svo kan̄ og ei helldur þan̄ ad leingiast svo miøg epter ad heyra a Tal Manna/sem þad alldrei heyrt hefur. En̄ hvad Saal arennar Epnu vidvijkur/ þa hygg eg ad eingen̄ kun̄e ad fordæma þessa Guds Vesælinga/ þa/kan̄ vera ad þeir sieu miklu nær Guds Rijke en̄ hiner sem eingan̄ Brest hafa a Skilningar Vitunum/ en̄ bruka þau Flandanum til Þioonustu/og Naunganum til Ogagns/ Gud er Riett-latur/ og þo under eins Myskunsamur/ þad er ecke lijkt honum/ Fød-ur Giafkunar / ad han̄ mune heimta Reikningskap af þui Punde / er han̄ ecke feck einum̄ i Hendur/ og hver vill efast um̄ Matt hans edur Vijsdoom/ han̄ sem gat lated Johan̄em fagna Tilkomu sinne i Mood-ur Lijfe/ Luc. 1. Mun hn̄ og ecke geta verkad undarlega Hlute i þess Naattar Manneskium / satt er þad/ ad an Truarennar er Omøgulegt Gude ad þocknast / Heb. 11. En̄ han̄ sem getur in̄plantad Truna i Hiortum̄ Smaabarnan̄a / mun han̄ ecke med Oraan̄sakanlegum Hætte geta tilbued hana i þessara Hiortum? Þad sem ecke er af Trun̄e þad er Synd/ En̄ af Munne Smaabarnan̄a og Briooslmylkingan̄a hefur han̄ sier Lofed tilreidt/ þui mun han̄ og ecke geta opnad Skilning þess-ara Skepna sin̄a/ svo þær þeckie han̄ til Myskunar sier? Er nockurt Ord fyrer honum Omøgulegt/Luc. 1. Kan̄ hn̄ ecke alla Hlute framar ad giøra / en̄ vier kun̄um ad hugsa edur mæla? Eg vil hier um̄ segia/ þad sem Christur sagde vid Læresveinana / er þeir søgdu: Hver mun þa hoolpen̄ verda? Þad sm̄ Omøgulegt er fyrer Møn̄um/þad er møgu-legt fyrer Gude/ Matth. 19. Nu Søkum þess/ad fyrer hin̄n̄ Daufa

verdur ecke talad/ Gud verdur sialfur pyrer honum ad predika i hans Hiarta/ og er eingenn slijkur / þa tala eg þetta til Huggunar þeim sem angrast þar af/ ad Born þeirra edur kiæruftu Næungar hafa sliikann Brest/og efast kann skie umm Velferd þeirra/ og þar ad auke leida sier i Hug/ ad þta kome framm vid þa vegna Synda sinna. Til hins fyrra hefe eg ad nockru Leite Allareidu svarad / enn þo vil eg þessu vidauka sem epterfylger. Gud hefur skapad Afkvæme þitt i Moodur Lijfe/ Job.10. edur þijns Næunga: Hver hefur Manenum Munenn giefed? Hver hefur giort hinn Mallausa edur Daufa? Edur hinn Siaande/ edur Blinda? Hefe eg þad ecke sialfur giort? seger DROttenn vid Moysen/Exod. 4. Og fyrst hann hefur þetta sialfur giort/ Mun þa ecke hann / sem vill ad aller Menn verde Saluhoolpner / mun hann ecke sia þeim Farborda til Himnarijkis/ sem ecke hafa Skulld i þvi/ ad þeir gieta ecke Guds Ord heyrt? HAnn SEm GJOrde ALLT Vel/ Þvi DAufa LJet HAnn HEyra Og MAALLausa TAla/ A Dogum Holldsvistar sinar / mun honum vera afturfared sijdann hann setstur er til Kraptarens hægre Handar/ hinn er uppfarenn i Hædernar/ og hefur Monnum Gafur giefed Eph. 4. Mun hann þa ecke giefed giefa Barne þijnu Heyrn og Mal / nema ad hann giæfe Salu þess Heyrn / og giorde þad vel talande fyrer sialfum sier/ med þvi Moote sem ecke skilur þu/ eda nockur annar? Barn þitt er i Skijrnenne innleid i Guds Sattmaala/ Hver sem trwer og verdur skijrdur/ hann skal hoolpenn verda/ seger Christur. Hier stendur/ Hver sem trwer/ enn ecke hver sem heyrer og talar/ Mun hann þa kalla afbrugded Sattmaalanum fyrer þessa Orsok / er Vesalingenn sialfur giorde / og getur þo Trwna i honum verkad/ Gud late oss alldrei meir afbregda/ sem Mal z Heyrn hofum. Seg þvi med David/ Eg vil þegia og Munne mijnum ecke upplijka/ af þvi þu giorder þad/ og hallt Barn þitt ad vera eitt Lim a Christi Lijkama / Mustere H. Anda / og Erfingia Himnarijkis / ef eckert annad i Vege stendur / enn þesse Brestur/ sem Skaparenn

areñ alleina og eingeñ aflar Læknad getur: Eñ hvad þvi vid-
vijkur / ad margur freistast aþ / ad Vanheilende Barnaña Orsak-
ist aþ Syndum Forelldraña / Þa verdur þvi ad søkiu ecke neit-
ad / ad allt Mootlæte er Verdlaun Syndareñar / Svo sem Daud-
eñ er/svo er og allur sa Ner/sm̃ under hañ þioonar/eñ þad heiter ecke
svo Straff/ svo sem Reynsla hia Guds Bornū/hvorre Jacob Postu-
le skipar oss ad taka fegens Hende / Jac. 1. Þvi Orsakast þetta ecke
aþ þvi / ad Forelldrar þessarra Vesælinga sieu verre i Guds Auglite
eñ adrer Meñ/þar fyrer svarade Endurlausnareñ fordum Læresvein-
unum/er þeir frettu hañ ad/ hvert þesse heþde syndgad edur hñs Fad-
er: Hverke syndgade þessenie Fader hañs/sagde hañ: Helldur svo/ad
Guds Dyrd yrde opeñber/Joh. 9. og vidlijkt skedur i þessu: Gud set-
ur oss þesse Dæme fyrer Siooner/oss sem hañ geþed heþur heilbrygda
Saal i heilum Lijkama / til ad syna oss hvada Walld hañ haþe yþer
Mañeskiuñe/til þess/ad þacka sier og loþa sig þar fyrer/ad oss og vorū
Bornum og Ręungum er betur vared i Lijkamans Nattalage/ til ad
miña oss þar a/ad ei brwkum vier Skilningu vora til þeirra Hluta/sm̃
Gude til Styggdar eru/miklu helldur til Vegsemdar-hōnū/og Ręung-
anum til Þarþa. Eñ Gud nǽde/ ad wr aþ þessū ber næsta mieg a
kundū/og þad er nu hin Andlega Deyþa/sem er miklu hættare/miklu
Skadsamlegre/og þo miklu Almeñare/eñ sw sm̃ a Lijkamanū er/yþer
hvorre ad David klagar/er hañ seger/ Þs. 58. ad þeir tilbyrge Eyru
sijn/ eins og Hoggormureñ fyrer Raustu Særinga Mañsins: Marg
falldt er þetta Heyrnarleyse/ og i morgu foolged/ eñ Rooteñ til alls er
þad/ad Meñ Dauþheyrast vid Guds Orde/svo þ fær ecke Rwm i þm̃/
helldur eñ Tal Christi i Phariseis. Aller Meñ lasta þa fyrer þta/
sem verdt er: Eñ þoott ad einge Madur talad haþe / edur eñ nu tale
svo sem hñ/jaþnvel ad Vilne þeirra/ sm̃ voru Vtsendarar hñs Fiand
maña/þa eru þad þo Guds Ord/ er hañs Þienarar tala i hñs Vm-
bode/nær þeir byggia Maal sitt a Ordum hñs Spamaña og Postula/

yfer hverra Grundvell/ad hũs Christne er byggd/ þvi ſvo ſeger Drottenn vid Jeremjam/ Cap. 1. Eg hefe lagt myn Ord i þinn Munn/og vid Esajam/ Cap. 59. Minn Ande ſem i þier er/og myn Ord/er eg hefe ſett i þinn Munn/þau ſkulu ecke vyk fra þijnum Munne vykia. Nu þott ad ecke ſie Andans Gafa ſvo rijk hia oſſ/ ſem hun var hia Spamonñ unũ og Poſtulunũ/ þa eru þ þo Guds Ord/ſm hũs Þienarar tala/nær þ er af þeirra Toga rett ſpuñed/z þr tala eckert man Ritningarennar: Guds Ord elldeſt ecke/þad blyfur Eilijflega/ſeger Eſajas/Cap.40. Þvi er þad eins gott i Munne hins veſælaſta JEſu Chriſti Þienara/ nær þad er hans Ord/ ſvo ſem i Munne Peturs edur Pals/þvi vil eg hier um ſegia þad hid ſama/ ſem Paulus ſagde vid þa i Teſſalonica/ ad þeir hafe medteked þad Guds Ord/er þeir heyrdu af honum/ecke ſvo ſm Ord Mañaña/ helldur ſvo ſm þ var/eins z Guds Ord/1.Teſſ. 2. Eñ ef þad Guds er / hvern forſmaed þier þa / þier hiner daufu Veralldar Syner/nær þier þ ecke heyra vilted af hũs Þienara Munne/ nie lata undervijſa ydur og Bornũ ydar i Chriſteñdoomenũ/ ecke lata ſtraffa ydar Synder/ og ecke lifa epter þvi/ er ydur af Guds Alfu boded verdur. Hvern forſmaed þier þa/ſege eg/Gud edur Meñena? Seger hñ ecke/Luc.10. Hver hañ forſmaer ydur/ hñ forſmaer mig/ Hver hñ heyrer ydur/hñ heyrer mier? Svoddañ er rett ſkelfelegt Heyrn arleyſe. Munu þeſſe Frelſarans Ord na alleinaſta til Poſtulaña/edur þra er lifdu a þeim Dogum/og ecke til vor/ ſem nu lifum? Mun hañ ecke hafa lofad ad vera hia oſſ / allt til Veralldarennar Enda? Matth.28. Hverneg er hañ þa hia oſſ? Med ſijnũ H. Anda i Ordenu og Sacramentunum. Nu/ ef Meñ vilia niota Nalægdar hũs/ þvi lata Meñ þa ſvo tregt vid ad heyra hũs Ord? J Ordenu talar Gud vid oſſ/ vid hñ tolũ vier i Bænũ vorum/eñ ſa ſem ecke vill heyra hañ Talanda/ þañ vill hañ ecke heyra Bidianda/ þvi hver ſem forſmaer mig/þañ vil eg forſmaa/ſeger hañ/ 1.Sam.2. Eg em gladur af þvi/ſeger David/ad til myn verdur ſagt: Vier ſkulum ganga i

Nys DRottens/Ps. 122. Þetta sagde hñ/sm̃ i Nikuinguñe er nefnd-
ur Madur epter Guds Hiarta. Eñ margur Gœrungur/margur Sœl-
kiere/ margur Fepyke/ sm̃ er Madur epter sijnu Hiarta / hañ verdur
þeirre Stundu begnaſtur/ ad hañ þurfe ecke i Guds Hys ad ganga/
edur hañs Ord ad heyra/ og þott þeir gange edur heyre/ þa geingur
Ordenu eins og Sædenu þui / er Frelſareñ talar um̃ hia Lucam i 8.
Cap. Huert ed þiell utañ hia Veigenum/ad þ verdur Footum troded/
og Fuglar Himenſens atu þad/ Dioþulleñ tekur þad i burtu yr Hiör-
tum þeirra/ſvo þr ecke trwa ſkule/og verda hoolpner. Hvar fyrer? þui
þeir hyrdtu ecke um̃ ad taka a ſig Guds Alvæpne / til ad mootſtanda
Prettum Andſkotans/Eph. 6. Guds Ord ſkal til þeſſ hafa/ ad varda
veita Guds Ord/eñ þr gleymdu Sverde Andans / ſem ad er hid ſama
Ord/ad þr kyñu ad beita þui fyrer ſig/nær Ovinureñ ad Garde gieck/
til ad ræna þa Dyrgrip þeſſum. Oſkande være/ad ei hyxudu þeir hid
ſama/ er Judar ſøgdu Fordum vid Jeremjam: Vier ſkulũ ecke heyra
þui Orde/er þu ſagder oſſ i Nafne DRottens/ helldur ſkulũ vier gio-
ra epter ſierhvertu Orde/ er framkiemur af vorum Muñe/ Jer. 44.
I ſvoddañ Gyllde er DRottens Ord hia ſumum Mønnum. Munu þr
þa ecke nærſta Þyckheyt der vera? Neyr mier þo um̃ Stund/ Barned
gott/Þu ert Oſkierdtur a Hluſtum þinum/og eñ nu eit þu ſvo i Dag:
Þar fyrer/ i Dag/ i Dag/ ef þu heyrer Roddu hañs/þa forherd ecke
Hiarta þitt/ Heb. 3. Seig mier/ Hefur þu Bref fra Gude/ ad hañ
lijde þijn Skilningar-Vit til Morguns/ meir eñ þeſſe Daufe og
Mælhallte Madur. Gud ſteypte hiñe Vantrwudu Verolld um̃ Koll i
einu. I einu dreckte hañ Pharao med ollu hñs Lide. I einu fargade
hañ Canaanitum fyrer Hønd Joſuæ. I einu Augnabliske ſloo hañ
þa med Blindne/ er fælmudu epter Hyſe Loths / Gen. 19. I einu
Augnablike ſtack hañ Augun yt a Elimas/ ſem mootſtood Paulo/
er hañ foor med Chriſtne Boded/Act. 13. Mun hañ ei kuña ad giora
hid ſama vid þig/ef þu mootſtendur hañs þienurum/ og villt ei heyra
þeim

þinn/nær þeir tala Guds Eyrende og ecke sitt? Eda hvad villtu giøra/ nema þu haper eitthvad þier til Sælargagns numed aþ Orde DRott ens/ a medann þu hapder Eyrun heil / eþ hann kynne ad læta þier til falla þvilikann Brest/eg vil þad i stuttu Mæle segia/þu heþder eckert til ad kenna þier ad þeckia Syndena/ eckert til ad fa Boot hennar/ og eckert til ad hugga þig i þessu Volæde ? Og fyrer þvi / ad þu alldrei hapder smackad hid Gooda Guds Ord / So sem þad er / þa giefur ecke a þier sannast Malshættur sa/ad einginn vite hvad hann att heþur fyrr enn hann misste. Einhver vill segia : Eg get lesed Guds Ord þoott ecke heyre eg þad/ Þvi er verr/ ad þeir eru svo fæer/ sem lesa kunna/ ja/ þoott siælper kunne / þa hyrda sumer ecke umm ad kenna þad Børnum sijnum / og er þad Gudlaust Rækturlevse / enn hverneg sem þvi er vared / hvad veitstu nema Gud take under eins fra þier Sioonena og Heyrnena/ Og hvar stendur þu þa/ Eþ þu heþur forsmad Rijkdoom hanns Langlundargeds/ Rom. 2. J þvi/ad villa ecke hanns Ord heyra þier til Sæluhialpar/og þoott Gud spare Eyru þijn allt framm i Daud ann/ þa vita Menn / ad ecke sia þa Augun leingur / og ecke heyra þa Eyrunn leingur/Hiartad verdur þa ad tala vid Gud/og heilagur Ande ad vera vor Prestur i sijnu Mustere/ enn eþ Menn haþa styggt hann med Vanrækt Guds Orda / og slokt hann med Foragtun þeirra / hvar i a hann þa ad liþa/ eþ eckert var numed sem hann kunne ad liþa i / og er þetta eitt Skadlegt Heyrnarleysе. Margur leggur þad ad litlu/ad ganga i Guds Hws/og helldur þad fyrer Eintoomes Ceremoniu/þvi er verr/ kann ske þad sie og svo hia allmørgum / sem þar byrtast/ alleina fyrer Sida Saker / enn giæte Menn þess/ ad fyrer utann þad/ ad Gud heþur Skulldbunded sig til ad vera midt a millum Tveggia edur Þriggia/sem eru samannsafnader i hans Nafne/ Matth. 18. Þa er þad ei svo miog vijda i Lande voru/ad Almenningur fae Guds Ord heyrt nema i Kyrk iunne/O hvad miklu Goodu sirrer sa Madur sig/er byrger Eyrun fyrer Guds Orde/þau eru Lijþ og Ande/ seger Frelsarenn/ Joh. 6. Þvi er

er hñ Andlega daudur sem man þra er. Vier trwñ/ad þyrer Trwna verde Madureñ hoolpeñ an Verkaña/seger Paulus: Eñ Trweñ er aþ Heyrnenne/ eñ Heyrneñ aþ Guds Orde/ seger hañ/ Rom. 10. Hvar vill hñ lenda þa/ sem er Trwarlaus/ nema i Eilijþre Glotun? Viati hañ betre sig. Mijner Sauder heyra mijna Raust/seger Frelsareñ/ Joh. 10. Eñ hvers munu þeir vera/sem ei vilia heyra Roddu hañs? Munu þeir ecke setter verda med Hoþrunum a vinstre Hlid/og þa uñ sijder heyra hina skelþelegu Raust alls Hollds Doomara / Fared fra mier bølvader i eilijþañ Elld/ sem fyrerbweñ er Dioþlenum/og øllum hañs Aarum / Matth. 25. Sa sem er aþ Gude/ hañ heyrer Guds Ord/ seger Lausnareñ/ Joh. 10. Eñ þeir sem þad ecke heyra vilia/ og þo heyra kuña/ aþ hveriam eru þeir? Aþ Fodur þra Andskotanñ/ svo sem DRotteñ sagde vid Gydinga fordum. Vt aþ þessare Deyþu fædest margþalldur Eyrna Doþe. Hvad giøra þeir ed heyra Vein hins Naudstadda og Volada / eñ byrgia sig þo fyrer sijnu eigeñ Hollde? Pad er fyrer þeim sem ad eru sømu Nattúru og vier/og geþa þeim eckert/jaþnvel þoott sumer haþe Audlegd Heims þessa. Eingeñ heþur uñ Allder sitt eiged Holld hatad / seger Guds Ande / helldur fooskrar hañ þad og nærer / Og hvad er þad þa / ad eg skule sia mitt eiged Holld/ eiñ Guds Vesæling/ miñ Broodur i Christo/ ad eg skule sia hañ friosa edur svellta i Hel/þar eg heþe þo noog/ jaþnvel til ad kosta uppa Munade mijna? Petta er skakt Heyrnarleyse. Sa sem Oskunda og Orietteñ lijdur/hañ þlyr til Doomarans/og bidur uñ Adstod / eñ hañ sem aþ Gude og Konungenum er settur til ad skipa Rettendum Maña/ hñ stijngur Fijngrenum i bæde Eyrun/ og vill ei heyra Kvein Lag-Ræningsens/ añadhvert fyrer Lete/ fyrer Vinattu/ fyrer Hrædslu edur Aøyrnes Saker/svo hiñ fer jaþnnær fra hønñ: Verr er hønñ fared eñ hinum Ranglata Doomara / er Frelsareñ talar uñ i Epterlijkingunne hia Luc. 18. Hver þoott hañ Ottadest hverke Gud nie Meñ / þa liet hañ sig þo samt leida aþ Þrabeidne Eckiuñar / til

 ad

ad mælta Mæl hefiar. Ein gömul Kona beidde Augustum Keysara eitt Siñ/ ad heyra Mæl sitt/ Eñ hañ kvadst ecke Toom hafa/ Nun svarade: Svo legg þa af Stioornena: Vid þesse Sañyrde brá svo þeim vilsa Nøfdingia/ ad hañ leit strax á Mæl hefiar/ og dæmde þad/ Eñ þad være Rædlegt/ ad þesse Varmeñe/ sem ædur er umtalad/ ad þr legdu af sier þetta Starf/ þar þeir valla eru hæfare til þess/ eñ Asn eñ til Norþu Slattar. Meñ nema þañ Lim i burtu af Kroppnū/ sim er daudur/ og lijklegur til ad spille ødrum/ sæmra være og þeim er svo þyckheyrdet eru/ sem nu hefe eg sagt/ ad Eyru þeirra være afskoreñ/ helldur eñ þau stædu þeim til Vanheidurs/ eñ eingū til Gagns a Nøfdenu. Þar er eingeñ kiendur sim hñ kemur ecke: Ef þier blinder værud/ þa hefdud þier ecke Synd/ Eñ nu seged þier/ vier siaū/ þar þ blijfr Synd ydar/ sagde Lausnareñ vid Phariseos / Joh. 9. Svo være og hinum betra/ ad Nluster þeirra byrgdar væru / helldur eñ ad hafa Eyru og heyra ecke/ eins og ønnur Ljkneskia. Margt mætte hier uñ fleira tala/ þo læt eg þetta duga ad svo støddu: Eñ þad eg hefe ad framañ talad uñ Heyrnar Skorteñ/ þad sama vil eg uñ Mælhelltena tala/ ad søñu er hun stoor Vanse Ljkamans/ margur Ohlutvandur forsmæer þañ/ sem er svo Mæle fareñ/ þeir hæda ad honum/ herma epter þeim/ og læta miklu verr optast / eñ hiner sem þeir epter herma: þetta heiter ad lasta Skaparañ/ þvi hañ hefur Mañenum Mæled gefed/ og sæ ed fremur þvilijkt Gudleyse/ hañ er nærsta illa talande i hñs Eyrum/ sem allt heyrer / hañ giører Mælsnylle sijna Þusundsiñum argare eñ Brest hins Mælhallta. Ecke helldur bañar Tungu Nafted nockrū ad gañga frañ fyrer Nædar Stooleñ / sem Gud hefur sett i hañs Bloode/ hañ sem ecke upplauk sijnum Muñe/ helldur eñ eitt Lamb til Slatrunar leidt/ hañ getur vorkent þessum sijnum Besælingum/ er hñ sialfur skapad hefur/ giete hañ ecke ødrum keñt/ giete hañ ecke brwkad Mæled til ad tala Mæle Eckiuñar og hins Fødurlausa / þa getur hañ þo lofad Gud/ hañ skilur Mæl hñs/ sem adgreinde Tungurnar/

og

og allar hefur giort af eikie / hañ getur beded Gud sier til Hiælpar og Myskunar/ hañ er noogu sniallur i Guds Eyrum/ sem bidur i Anda og Sañleika/ Joh. 4. Eins vel ækalla hiner ungu Hrafnarner Gud og Svanureñ/ og hverutveggiu þessa fæder hañ/ þvi stendur nu eingum þesse Tungu-Brestur fyrer neinu Goodu hiꝛ hꝛnum/ sem bæde hef-ur skapad hiñ Mallausa/ og hiñ Veltalande : Nu er Mælhellteñ meire og skadlegre/ þegar Meñ brwka Muñeñ til ad lasta Gud/ hañs Nafn/ hañs Ord / rangfæra þad / og ad Hæde hafa/ til ad skieña Næungañ / til ad rægia hañ / liwga a hañ Eytum og Skoꝛñum þo saklausañ/ brygsla hꝛnum/ leggia Napt a Tungu syna/ þegar hañ a ad forsvara / þegar Sañleikanum a vitne ad bera / og færa Nlutena til betre Vegar : Þetta er skelfelegt Mælleyse / þad er ein Hꝛfud Skꝛm i Guds Auglite/ þarfara være þeim Mañe/ ad hañs Tunga være fra Rootum uppskoreñ/ eñ ad brwka hana til slykra Odæda/ þvi svo seger Frelsareñ : Betra er ad þu halltur og Handarvane ingauger til Lyfsens / eñ ad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilyfañ Elld kastadur Matth. 5. Hver ed vyß er þeim sem temia sier Þꝛgn þessa/ og þessa Mælhellte/ og nema þeir ydreſt af Hiarta/ og læte af slyku Æde/ þa munu þeir eilyflega med hꝛnum verda/ er vier Rægekall nefnum og hefur sitt Nafn af þvi/ ad hañ æklagar Guds Bivalda Dag og Noott/ þar ellda þeir Sælu eñ eta Tungur/ Elld-ureñ er noogur/ Kostureñ er mikill/ Blæstur DRottens upptendrar hañ sva sem añad Breñesteins Flood/ Esa. 30. Fra hveriu Oskopu hiñ goode Gud vardveite alla christna Meñ/ Eñ þu sem ALLT GJorder VEl/ Þu SEm LJEtst DAVfa HEYra Og MAALausa TAla / Vyk þeim afsydes fra Foolkenu fra vondre Verolldu þessare / hverra Eyru ad allt ofmiog klæia epter hessar Glaum/ hverium eckert Mal lyk-ar / nema þad sem heñe er þocknanlegt / Rek þa wt af Babilon/ DRott-eñ miñ/ safnvel med Svipu þyns Krossburdar/ svo ad ecke medtake þeir af Plagum heñar / Snert Eyru vors Hiarta med Fyngre þynum / sem er þiñ Ande/ svo ad vier hefum vora Lysting i Lꝛgmale þynu/ og upp

leys Fiøtur Tungu vorrar / svo ad vier tølum riett / þad sem Gude sie til Loffs og Dyrdar / Hans Kyrkiu medal vor til Vppbyggingar / en Andskotans Rijke / og allre hans Ydne til Nidurdreps. Bænheyr þad vor Lausnare / þyrer þijna Forþienustu / Þier med Fødur / og Heiløgum Anda / sie Valld og Kraptur / Rijke og Mattur / Æra og Dyrd / Fra eine Eilijfd til annarar / Amen.

Þrettanda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 10. Cap.

Og JEsus hann snere sier til sinna Lærisveina / og sagde þeim Einslega. Sæl eru þaug Augu sem sia þad / hvad þier siaed / þvad eg seige ydur / þad marger Spamenn og Kongar / villdu hafa sied hvad þier siaed / og sau þad ecke / og ad heyra hvad þier heyred og heyrdu þad eige. Og sia / ad nockur Løgvitringur stood upp / freystade hans og sagde: Meistare / Hvad skal eg giøra / so ad eg eignest eilijft Lijf? En hann sagde til hans: Hvad er skrifad i Løgmalenu? Hvørnenn les þu? Hann svarade og sagde: Elska skalltu DRottenn Gud þinn af øllu Hiarta þijnu / og af allre Ondu þinne / og af øllum Mætte þijnum / og af øllu Hugskote þijnu: og þinn Naunga sem sialfann þig. JEsus sagde til hans: Þu svarader riett / giør þad og muntu lifa. En hann villde riettlæta sialfann sig / og sagde til JEsu: Hvør er þa minn Naunge? JEsus svarade z sagde: Madur nockur foor fra Jerusalem / ofann til Jericho / og hrasade a medal Ræningia / hvører ad rændu hann Klædum / og lemst rudu hann Sarum / geingu sijdann i burt / og lietu hann þar epter halfdaudann liggia. En so bar til / ad Kiennemadur nockur foor ofann þann sama Veg / og er hann leit hann / gieck hann framm hia honum. Slijkt hid sama Levitenn / þa hann kom nærre þeim Stad / og sa hann / gieck hann þar framm hia. En Samvertskur Madur nockur foor umm fared Veg / kom þar nærre honum / og sem hann sa hann / þa hrærdest hann af Myskun vid hann / og gieck ad honum / batt umm Sar hans / hellte þar

þar i Vidsmiøre og Vijne/ og lagde hañ uppa siñ Eyk / og flutte til Herbergis/ gaf og Giætur ad hønum. Eñ añars Dags þar epter þa hañ foor i burt/ took hañ upp tvo Peninga/ og fieck Hwsbwand-anum/ og sagde til hañs: Haf þu Gæt a hønum/ og hvad þu legg-ur meira wt/ þad skal eg borga nær ad eg kiem aptur. Hver þeirra þriggia synest þier vera þess Naunge / sem hrasadur var a medal Ræningia? Eñ hañ sagde: Sa sem giørde Myskunarverked a hønum. JEsus sagde til hañs: Far þu og giør slijkt hid sama.

Exordium.

Hvilijk Oeining ad vered hafe millum Gydinga ꝛ Samarisk-ra Fordum/ þad vottar heiløg Ritning i nockrum Stødum. Hvernig bidur þu mig uñ ad drecka / þar þu ert Gydingur / sem er ein Samarisk Kona/ sagde hun er talade vid Frelsar-añ/ hia Jacobs Bruñe / þvi ecke samneyta Gydingar Samaritanū? Joh. 4. Seigium vier ecke vel/ad þu ert Samverskur/og hefur Diøf-ul/ søgdu þeir Gudlastararner Fordum/Joh. 8. Og svo miked Natur bæru Gydingar til þra/ ad eiñ Neidinge mætte Gydingur giørast / eñ ecke Samariskur/ jafnvel þoott þeir brwkudu marga Gydinga Sidu i Þioonustu siñe/svo siñ eirn af þra Meisturum skrifar/ og sañast hier medal añars/ þad er Frelsareñ talade vid Phariseos/ ad þeir bøñudu Moñuñ iñ i Himnarijke/ eñ sialfer kiæmu þr þar ecke/ Matth. 23. Af þessu Jafnbyrdis Hatre/ sem i þa Daga var millum Gydinga og Samariskra/ tekur Frelsareñ sier Orsøk til ad sañfæra þeña Løgvit-ring/ siñ Gudspialled umgietur/ ꝛ mæ hier rekia Spor hñs Guddoom-legrar Speke/svo vel/sem i øllu hañs Tale. Hefde hñ ecke teked hiñ Samariska til Dæmis uñ Myskunarverked / helldur læted hañ vera þañ / sem hrasadur var medal Ræningia / þa hefde þesse Gydingur sagt/ad hañ ei vered hefde Naunge hñs/og Gydingureñ þar fyrer ei skylldugur til ad Lidsiña hønum i neinu: Eñ fyrst hañ var Samari-tan/siñ Myskunsemena framde/ eñ hiñ var Jerusalems Madur/ þad

er Gydingar / og mætte þvi Mÿſkunar verdur þykia / þa gat hin ecke fra þvi geinged/ad hn̄ være hn̄s Nænge/ſm̄ gierde gott Verk a hon um. Ecke a þeſſe Skiellḡking ſvo ad ſkiliaſt/ad ſæ ſie einaſte Naun ge/ſem giører eins og þeſſe Samaritan/þad giører Frelſaren̄ bert/ er han̄ ſeger: Hver Laun hafed þier þeſſ/ad þier elſked þa/er ydur elſka/ Giøra ecke Tollheimtumen̄ hid ſama? Matth. 5. Helldur er þeſſe Meiningen̄: Fyrſt þeſſe Samaritan giørde þetta vid ein̄ Gyding/ þa far þu/ſem ert Gydingur/ og giør ſlykt hid ſama vid ein̄ Samaritan/ edur þin̄ meſta Ovin/ þviad hver ein Man̄eſkia er þin̄ Nænge/ nær honum æliggur. Vt af þeſſu Tale DRottens/ vil eg taka mier Orſøk til ad tala um̄ Kiærleikan̄/og hvad lægt han̄ eige ad næ.

Vert þu i Verke med oſſ DRotten̄ / ſvo ad þetta vellucke ſt/Am̄.

Vtleggingen̄.

MArgar Dygder eru bodnar i heilagre Ritningu/ og morgum hrooſad/þo eingū meir en̄ Kiærleikanum. Nu blyfa þeſſe þriu/ Trwen̄/Vonen̄ og Kiærleikuren̄/ en̄ Kiærleikuren̄ er þo meſtur af þeſſum/ ſeger Paulus /1. Cor. 13 Þetta er ſtoor Vitnisburdur af honum/ er ſvo var kiært til Ættmanna ſinna Gydinganna/ ad han̄ æſkte ſier ad vera wtreken̄ fra Chriſto þyrer þeirra Skulld/ Rom. 9. Han̄ mun meint hafa/ ef þad kynne ad gagna þeim/ og þ møgulegt være/ þvi ſkiarſt i hinum 8. Capitula/ Segeſt han̄ vera þeſſ Fullviſſ / ad eingen̄ Hlutur mune geta ſkiled ſig vid Kiærleika Guds/ ſem ad er i Chriſto JEſu: En̄ þvi hrooſar han̄ nu ſvo miøg Kiærleikanū fram̄ yfer Trwna / æn hverrar han̄ þo ſeger / ad Omøgulegt ſie Gude ad þocknaſt/ Hebr. 11. og ad fyrer hana verde Men̄ hoolpner/ æn Ver ka Lögmalſins? Þad velldur þvi/ ad Trwen̄ er daud æn Verkanna/ ſeger Jacob Poſtule/Jac. 2. Han̄ meinar æn Kiærleikans Verka/ſem þo af henne framkoma / þvi Trwen̄ ſyner Abl ſitt hvad meſt i þeim: Satt er þad/ad eingen̄ verdur Hoolpen̄ æn þeſſ/ad hn̄ trwe a Gud/og han̄s Chriſt/og treyſte þvi/ad han̄ endurkeyptur ſie fyrer Guds Son

ar Blood/ eñ þvi gietur ſa ecke trwad/til Saluhialpar ſier/ſem er aan Kiærleikans / Paulus bydur / ad Meñ ſkule reyna hvert þeir ſieu i Truñe/ Eñ hvar med eiga þeir ad reyna þ/ nema med Kiærleikanū/ an hvers Trueñ er eingeñ Tru? Svo ſem Kiærleikureñ gietur ecke vered aan Truareñar/ſvo gietur ei Trueñ aan Kiærleikans vered/ þad vottar Paulus/1.Tim. 1. er hañ ſeger: Ender Lögmalſins er Kiærleikureñ af hreinu Hiarta/ z goodre Samvitſku/ z Tru Hræsnislauſre. Lögmaled er Omögulegt upp ad fylla/ þad vottar Paall/er hñ ſeger: Aß Lögmalſins Verkū mun eckert Hold Hoolped verda/Rom.3. Þo ſeger hñ aptur i ſama Piſtle/ Sa ed elſkar añan/ ſa hefur Lögmal ed uppfyllt/ Rom.13. Hvad ber til þeſſa / chriſtner Meñ? Ad vḡſu ſvarade JEſus Lögvitringnum/ er ſpurde hañ ad/ hvert ed være hid meſta af øllum Bodordunum/ Matt. 12. Hañ ſvarade hønum: Hid æðſta allra Bodordaña er: Elſka ſkalltu DRotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þīnu/og af allre Saalu þiñe/og af øllu Hugſkote þīnu/og af øllum Mætte þīnum/þetta er hid æðſta Bodord/ og añad er þvi lȳkt. Elſka ſkalltu Naunga þiñ / ſem ſiaalfañ þig/ Og i þeſſum tveimur Bodordum/ ſeger Lauſnareñ / ad fvolged ſie allt Lögmaled og Spameñerner/ Matth. 22. Eñ ſvo ſem oſſ er Omögulegt allt Lögmaled upp ad fylla/ ſvo er oſſ þad og langt um̄ Megn fram̄ / ad fullnægia þeſſū tveimur Bodordum/ſvo ſem vera byriar/med vorū Tilverknade. Hvilkur er þa ſa Kiærleikureñ/ſem er Lögmalſins Uppfylling? Þad maa eg fyrſt og fremſt hier til ſvara/ad þ er hñs Guddoomlegur Kiærleike/ ſem gaf ſitt Lȳf i Daudañ fyrer Syndarañ/ Rom. 5. ſvo hañ mætte lifa/ 1.Joh. 4. Sw Elſkañ / ſem vard hønum ſvo ſterk ſem Daudeñ/og Vandlætingeñ ſvo hørd/ ſem Helvȳted/ hin miklu Vøtnen kuñu ecke ad wtſlockva hañ Kiærleika/og ecke Bylgiurnar ad kefja hañ/ſeger Brwdureñ i Lofkvædenu/ Cap. 8. Þeſſe Dum̄rædelege Kiærleike og Brune Elſkuñar/ Hañ er fyrſt og ſijdarſt Lögmalſens Uppfylling / þad vottar Paulus/ er hañ ſkrifar/ Rom. 8. Þad ſem

ad

ad Lögmálenu var Omøgulegt/af þvi þad veiktest fyrer Hollded/þad hefur Gud giørt/sendande sin Son i Lijkingu syndugs Holldes/ og fyr er Syndena fordæmt Syndena i Holldenu/En þoott ad Giæska Guds hafe svo yfergnæft til vor i Christo JEsu / þar fyrer vill han ecke ad vier skulum Hlutlauser vera af Kiærleikans Verkum Innbyrdis medal vor/ þvi Johannes seger med berum Ordum: J þvi er Kiærleike Guds Auglijstur vid oss / ad han hefur gefed Sal sijna wt fyrer oss/ Svo eigum og vier ad wtgefa Sálena fyrer Brædurnar/ 1. Joh. 4. Elskan til Naungans er Omissande / og an hennar er eingen Rettnefndur Christenn: Hver sem segest elska Gud / en hatar sinn Brooder/ han er einn Lugare/seger Johannes/ þvi ef han ei elskar sinn Brooder/þann ed han sier/hvernig má han Gud elska/ þann ed han sier ecke? Og þar af skulu aller þeckia ydur / ad þier sieud mijner Lærésveinar/ ad þier elskest Innbyrdes / seger DRottenn sialfur / Joh. 13. Hier af vill þad fylgia / ad han sem ecke Elskar sinn Broodur / han er ecke Læresveinn Christi/Sá sem ecke er hans Læresveinn/ hn er ecke Christenn/ og han sem ecke er Christenn/ han hefur ecke Hlutdeilld med hønum/Med hverium þa? Med Vantrwudum mun han setta hans Hlutskipte i þvi Dijke/sem vellur af Ellde og Brennesteine/já/med Dioflenum og øllum hans Arum/ þeir ed hata bæde Gud og Menn: J einu Orde ad segia : Þar er einkis goods Von a þeim Manne / i hverium Kiærleikurenn ecke bijr / Jafnvel þoott han syniest giøra nockud gott/ kann ske til ad pirra sig Vijrdu/til Fordilldar sier/og til ad þiggia Hroos af Mønnum/ eins og Phariseí giørdu Ølmusur sijnar: Þar um tekur Paulus Tungmálenn af/er han seger/ 1. Cor. 13. Þoott eg Bitade allar Eigur mijnar nidur fyrer Fátæka / en hefde ecke Kiærleikann / þa gagnade mier þad ecke / Og hier þvert a moote/ Hver sem Kiærleikann i sier hefur blijfande / han er til allra goodra Verka hæfur. Svo seger Johannes/ Gud er Kiærleikurenn/ og sá sem blijfur i Kiærleikanum/ han blijfur i Gude/ og Gud i hønum/1. Joh. 4. þetta hefur

ur sa Guds Madur man Epa lært ap sijnum Meistara / hver hañ elskade/ þvi svo seger hañ blessadur hia sama Gudspiallamañe/ Cap. 15. Sa sem blijfur i mier fyrer Kiærleikañ/ og eg i hønum/ hañ ber mikeñ Avoxt/ þvi an myn geted þier eckert. Siæed hversu Omøgulegt er an Kiærleikans Gude ad þocknast / og hversu ad hañ er Saal allra Dygda og Mañkosta/ þvi ep sa blijfur i Gude/sem i Kiærleikanum blijfur/ svo sem strax var sagt/ þa eru hañs Verk i Gude giørd/ Þvi seger og Paulus/ Col. 3. Vm̃ alla Hlute fram̃ þa hafed Kiærleikañ/ þvi þad er Band Fullkomlegleikans. An Trwareñar er Omøgulegt Gude ad þocknast / sem adur er sagt / eñ søñ Trw er alld rei an Kiærleikans/ þvi mä eg svo kalla / ad þau sieu eins og Fader og Mooder allra þeirra Athafna / sem nockud eiga fyrer Gude ad gyllda. Esajas skrifar svo um̃ Gud/ ad Elldur hañs sie i Zion/ og hañs Ofn i Jerusalem/ Esa. 31. Teiknande þar med Guds Þioonustuna i þeim heilaga Stad/ hvar eñ allra Næste hafde sett Miñing sijns Nafns / eñ sw Dyrkan hefur Enda teked / Sool Riettlætesins hefur Skuggañ afmaad/ Zion er Eydeløgd/ Jerusalem er uppbrend/ og Gydingum sitt Hws i Eyde læted / Matth. 23. Þvi kalla eg ad nu bwe Guds Elldur/ og hañs Ofn i Nya Testamentesins Mustere/ sm̃ er riett-christens Mañs Hiarta/ hvar Gud hvijlest yfer Cherubim/ yfer þeim Nædarstoolnum er hñ framsett hefur i hñs eigeñ Bloode/ Rom. 3. J einum glooande Anda/ i eiñe lifande Trw/sem verkar med Kiærleikanum/ þvi hun gyllder fyrer Gude i Christo/ eñ hvorke Vm̃skurn nie Yferhwd/ Gal. 5. J Elskuñe til Guds og Naungans/ þad kalla eg hiñ Ævarande Elld / og sijfellt Offur/ Þad nefne eg Guds Ofn i Mañsens Hiarta. Þesse Hofud-Dygd/ Kiærleikureñ/er nu i mørgu foolgeñ / og alla Vm̃geingne vora uppkendrar hañ til hiñs Gooda / ecke sijdur eñ Tungañ til hiñs Jlla / nær hun er uppkendrud af Helvijte/ svo sem Jacob ad Orde kemst/ Jac. 3. Eñ Paulus hefur i stuttu Maale uppteiknad alla hañs Edles Hælku svo merkelega/

ad þad verdur ecke af syndugre Tungu betur giort/ svo skrifar hñ/ 1.
Cor.13. Kiærleikureñ er Þoleñmoodur / seger hañ: Alla Hlute þola
Meñ fyrer þad/ sem þeir elska. Hvad viña Meñ ecke fyrer Mune
Veralldar þessarar / fyrer Audeñ/ fyrer Metordeñ / til þess / ad fa
Hefnd yfer Ovinum synum? Þad sama giører Kiærleikureñ vid Gud
og Naungañ/ Guds vegna. Hañ er Goodgiarn/eckert mæ hñ Aumt
siaa/ Hañ er ad sinu Leite eins lyndur og Gud/ af hverium hañ er/ 1.
Joh.4. Hañ giører Gott ef hñ getur bæde Vinū og Ovinū/ Matth.
5. Kiærleikureñ Ofundar ecke / þad er æ moote hañs Natturu / ad
siaa Ofsioonum yfer nockurs Mañs Velgeingne / sem øllum vill vel.
Kiærleikureñ giører ei Illmañlega/ Þad er/ med ødru Orde ad segia/
hreckvijslega/ Hañ geymer eingañ vondañ Mañ/ Ei talar hañ añad
med Muñenum/ eñ hañ hefur foolged i Hiartanu. Hañ þytur ecke
upp/ Hañ er ecke Drambsamur/ þvi sæ sem elskar eiñ/ hañ vyrder hñ/
eñ Kiærleikureñ elskar alla/ svo miked sm̄ elska mæ med Riettu. Hañ
er ecke Osidsamur/ þar er valla fræ ad segia hvilykꝭ Ofocka og Mañ
haturs ad Vanskickuneñ ablar i Heimenū/ og utvortes Osider/ jafn-
vel þoott sumum Møñum þyke lysted i Kurteisena spuñed/ samt er hun
þo oftast Ongdaña Førunautur / og hun prijder þær / eins og fagur
Bwningur Mañsens Alit/ þetta vill ecke Kiærleikureñ sig vanta læta/
svo ad eingum gefe hañ neina Hneixlan. Hañ leitar ecke epter þvi
sem hañs er / þvi hañ leitar Almeñelegs Gagns hvad mest / og ecke
svo miøg sijns eigeñ. Hañ er ecke Þwnglyndur/verde honum þad/
ad hñ reidest / þa lætur hñ þo ecke Soolena undergæanga sijna Reide.
Hañ þeinker ecke Illt / Ecke æ hiæ honum heima þad gamla Ord-
tæke/ Margur ætlar mig sig/ og mæakulega dyggvañ/ nie hitt/ad Illur
veit hvar Ødyggur situr: Af þvi hañ ætlar eingum Illt/ þa dylst hañ
vid i fremstu Log/ad Hreckvijseñ mune ætla sier þad. Hñ ber allt/ Allt
hvad honum er uppælagt/ þad ber hañ eins og Mæattar-Tre i Hwsi-
um / þau bera allt þad sem æ þau er lagt / hvadañ og Mælshættur
þesse

þesse dregeñ er / Svo rÿs hañ og under øllu / sem hañ mą umbera/
Guds og þeirra vegna/sem hañ er hvad mest skylldugur. Hañ trwer
øllu/ hañ vill helldur trwa þvi/ sem hønum er saklaust ad trwa/ hellð
ur eñ ad væna eiñ Lyge ad Naudsynialausu/ edur Oþþyrtsyniu. Hañ
vonar allt / hañ Dreymer ecke um̃ neitt/ ad ei kuñe hañ ad betra sig/
þoott Ovæniegt mege um̃ hñ þykia / Olÿkur þeim sem ecke vilia neina
Tilraun giøra vid neiñ/ sem aþ einhverre Nrøsun verdur yþerstÿgeñ/
eins og Gud sie ecke Mąttugur ad reisa hañ/ og þess vegna lÿdur hañ
allt/ hañ sparar eckert Þolgiæde til ad bÿda epter Betran þeirra/þar
fyrer talar Salomon vÿslega er hañ seger / Prov. 10. Hatred upp-
vekur Þrætur/eñ Kiærleikeñ hylur Misgiørdernar. Hvad er nu lÿk-
ara Gude eñ þetta Hiartalag ? Og þesser eru nu Kiærleikans Avext-
er / sem upp eru talder / Eñ sier i Lage vill Frelsareñ haþa keñt med
þessare Epterlÿkingu Myskunsemena og Goodgyrnena vid sierhvern
þañ sem Naudstaddur er / þvi hañ svarar hinum Skriþtlærda uppa
Spurningu sÿna/ Hver þar være hañs Næunge ? Þad er ądur hier
ad framañ synt/ hversu ad Gydingar og Samarisker haþe hatast ą iñ
byrdis/ og hveruger meintu adra sÿna Nąunga ad vera/ Eñ DRott
eñ snart hier nockud biturt vid Kaun hiña Skriþtlærdu og Pharisæ-
aña/þar ed hñ tekur til Dæmis i Epterlÿkinguñe Presteñ og Levitañ/
Þesser heiløgu Meñ/ siąlþer Gydingar/ þeir geingu fram̃ hią Gyd-
ingenum/þar hañ lą svo illa fareñ sem i Gudspiallenu seger : Eñ
Fiandmadur hañs/ hverium einkis Gydings Auga munde Myskunad
haþa/hañ giørde Myskunar Verk ą hønum. HAñ SA ABMO-
BR A HDRum/ seger Texteñ : Fyrst vaknade Kiærleikeñ i Hiart-
anu/ svo eigum vier og lynder ad vera/ þvi nema ad Goodgiørder vor-
ar framkome aþ Gnægd Hiartans / þa eru þær Onytar/ þad er ądur
vottad aþ Pąls Ordum/ er hañ seger / 1. Cor. 13. Þoott eg Bitade
allar Eigur mÿnar nidur fyrer Fątæka / og heþde ecke Kiærleikañ /
þa gagnade mier þad ecke. Og aptur bÿdur hñ/ ad Meñ skule giøra

Gott/ ecke af Naudung/ helldur af þwsum Huga/ Eñ hñ liet Good-
gyrne sijna ecke alleina vera foolgna i Medaumkuneñe/ helldur brautst
hun wt med Verkunum. HAñ VAtt HAñs Sæt / HEllte þAr
J VJNe Og VJDsmiøre / med ødru fleira sem Texteñ uppteleur/ og ei þarf framar ad uppreikna/ Eñ i einu Orde vil eg þad segia:
Eingeñ Mooder hefde kuñad betur ad giøra vid Barn sitt / Eingeñ
Fader vid siñ einka Son/ Eingeñ Brooder vid añañ/ helldur eñ þesse
Vilendingur giørde vid Ovin siñ i slijku Tilfelle. Far þu nu/ christ-
eñ Madur/ og giør slijkt hid sama sem Heidinge þesse giørde: Elska
ecke med Orde og Tungu/ helldur med Verke og Sañleika/ 1. Joh.
3. Nær þu sier Broodur edur Systur nakta/ og hafa Skort a Dag-
legre Næringu/ þa lat ecke þiña Kiærleika vera þar i foolgeñ/ ad þu
seger: Lifed heil/ vermed ydur/ og metted ydur/ eñ giefur þeim ecke þo
hvad Lijkamans Naudþurft tilheyrer/ Jac. 2. Þetta er Hræsne Ein-
foom / og þad mun eins lijted gagna Sælu þiñe / nær þu skallt fara
eins nakeñ i burt wr Heimenum/ og þu i hañ komst / svo sem ad þyn
Fagurmæle gegnudu hinum Nakta og Hwngrada/ æ medañ þu hafd
er Audlegd Heimsens. Þad er merkelegt/ ad æ hinum Efsta Deige/
þegar Reikningureñ skal halldast/ þa verdur oss þesse Poostur sier i
Lage fyrerlagdur: hvert Meñ hafa mettad hiñ Hwngrada/ giefed hiñ
um Þyrsta ad drecka/ hyst hiñ Framanda / klædt hiñ Nakta / vitiad
Siwkra/ edur þeirra sem voru i Myrkvastofu/ svo sem Frelsareñ kieñer
oss siælfur hia Matth. 25. Cap. Og er þad ecke noog ad vitia Þra/
þad er eins gott og ad segia vid hiñ Nakta/ klæd þig/ og vid hiñ Hwng
rada / mettast / eñ gefa honum þo eckert. Vor Vilian æ i þvi ad
vera foolgeñ/ ad Hugsvala þeim/ hiælpa þm med Ræd og Dæd/ añars
eru Meñ ecke betre eñ Presturen og Leviteñ / Þeir sæu ad Sonu hiñ
auma Mañ/ er hrasadur var medal Ræningia / eñ geingu fram hia
honum. Jæ/ Vier eigum ad hiælpa þessum Krossberendum/ jafn-
vel med Skada vorum/ og þoott vier meigñ nockurs i þarfnast. Hier
stendur

stendur i Gudspiallenu / ad Samaritaneñ hafe lagt hiñ særa Mañ uppa siñ Eyk. Lykast er hñ hafe læted hañ sitia a Oxrenu eñ geing ed siælfur / Þvi i Textanum stendur/ ad hañ hafe sett hañ uppa siñ eigeñ Eyk/ jæ/ ef vier ecke berũ Kuñættu edur Vitsmune til ad hiælpa þeim siælfer / þa eigum vier ecke ad spara til þess Fe-Mune vora / ad þeim mege hoolped verda / Þvi ef Johañes vill ad vier jafnvel lifum gefa Lyfed wt fyrer Brædurnar / þa er þad vyst/ ad hañ ecke vill ad vier þyrma skulum hinũ Ranglæta Mammon/ er oss mun þo yfergefa i Daudanum/ þvi þad stendur fast/ sem Lausnareñ sagde: Ad allityd er Lyfed meira verdt eñ Fædslañ/ og Lykameñ meir eñ Klædnadureñ/ og meira høfum vier ecke af øllu þvi vier eigum/ og a þetta ecke ad giøra svo naumt/ ad þeir fieu litlu nær/ sem vidþurfa. Ecke var þesse goode Samaritan ænægdur þar med/ ad koma þessum Vesæling til Mañabygda/ helldur Gaf Hñ GIÆFur Ad HÚsnum/ Og uñ MORGuneñ Er Hñ REiste / Feck Hañ HVSBONDanum Tvo PENinga / Og SAgde: Haf þu Gæt a HONum/ Og HVad þu LEGGur MEIra Vt/ Þad SKal Eg BORga/ Nær Eg KJem APtur. O hvad mørgũ/ þm̃ er sig Christiñ nefner/ getur Vtlendingur þesse Kiñroda giørt a þessum verstu og sydurstu Tymum / uñ hveria DRotteñ hefur talad hina søñu Spæ / ad Søkum þess / ad Ranglæted vex/ þa mune margra Kiærleike koolna/ Matth. 24. Eñ þessa Goodvilld eigum vier ecke alleina ad audsyna Naungũ vorũ edur Kuñingium/ þad sie eg berlega af þvi/ er Frelsareñ sagde vid þañ/ er hønum boded hafde/ Luc. 14. Nær þu helldur Middags Verd edur Kvølld Mæltyd / þa biood ei Vinum þynum / edur Brædrum þynum/ edur Ættmøñum þynum/ edur rykũ Nagrøñũ/ svo ad þeir bioode þier aptur einhvern Tyma / og þad verde þier endurgolldet/ Helldur/ nær þu giører Heimbod/ þa biood Fatækũ/ Vønudũ/ Høltum og Blindum/ og muntu sæll verda/ þvi þeir hafa þier ecke aptur ad giefa/ þvi þad skal þier aptur golldet verda i Vpprisu Riettlætra/ þar fyrer/ ef þu/ christeñ

eñ Madur ert/ eƀ þu villt i þre Vppriſu Hlutdeilld haƀa / þa ſia til/ ad þu nærer Hlutſkipte i þiñe fyrre / ſvo þu verder ſæll / og fel þig ecke fyrer Nollde þynu/ þad er/ fyrer þynum Naunga/ hver ſem helſt haſt er/ og nær þu ſier eiñ Naudſtaddañ / er þu hiælpad getur/ þa lat ſvo ſem þid ſiſdarſta Tydurs. Hlıood kvede fyrer Eyrum þier / og tak þad fyrer Bod fra Gude/ til ad minia þig a/ ad giøra Skylldu þyna med Kiærleikans Verke vid þiñ Naudſtadda: Lat eingañ vera undañſkil eñ/ þo þier Opeckur ſie / Gleymed ecke Gieſtriſneñe/ ſeger Pall/ þvi fyrer hana haƀa ſumer Einglana hyſt Ovitande / Hebr. 13. Hañ meinar an Eƀa Abraham/ Gen. 18. Og vard hønum þad ad mikille Bleſſan: Þu veitſt ecke hvertum Guds Þock er ad giøra/ eñ þ veitſtu/ ad hañ þacka vill allt þ/ ſē i hañs Naƀne giørt z geƀed er. Framande var eg/ og þier hyſtud mig/ ſeger Doomare alls Holldz. Þu ſkallt ecke giøra Oƀryke hinū Framanda/ þvi þu varſt Framande i Ægyptalande/ ſeger Gud/ Exo. 22. Þu ſkallt og hyxa þ/ ad þu ert Framande i þiñe vondu Ægypto / Verølldu þeſſare / J þeirre Leyrvelltuñe / Þvi Þrældooms Hwſenu: J þiñe Eilyƀu Canaan er þitt Fedurland/ þangad attu iñ ad ganga til hañs Hoyldar/ Þangad a þig ad leida/ ecke Jeſus Son ur Nun/ helldur JEſus Sonur Davids/ Forſma ecke þa/ ſē hañ heƀ ur med ſynu Bloode Endurleyſt/ er ſialƀur Framande var medal ſiña eigeñ/ og hvad miñſt vyrdtur a ſiñe Fooſtur Jørdu fyrer þyna Skulld/ ſem varſt Vtlægur wr Himnaryke/ og ſvo þu viter/ ad þ ſie ecke noog/ ad giøra hinū Framanda / edur Naudſtadda eckert Mein/ þa leggur Drotteñ ſialƀur beſt wt ſyn eigeñ Ord/ þar hañ ſeger/ Lev. 19. Svo ſē hiñ Jñlende/ ſvo ſk Vtlendingureñ vera/ ſa ed reiſer uñ hia þier/ Og eñ framar: Þu ſkallt ecke upptaka Leiƀar Kornſkieru þiñar: Þu ſkallt lata þær epter hinū Fatæka/ og hinū Vtlenda/ Levit. 23. Ja/ þier ſkulud elſka hiñ Framanda/ þvi þier vorud Framande i Ægyptalande/ ſeger hiñ Alvallde Konungur / Devt. 10. Ecke eru undañ þeſſare Skylldu Oviner þyner ſkilder / Guds Barn/ helldur i heñe tilſkilder/

ſve

ſvo ſeger DRottefi/ Ex. 23. Ef þu finur Naut Ovinar þyns/ edur Aſna Villurꝛfande/ þa ſkalltu endelega fœra þad til hans. Vilie nu DRottefi ad eiñ ſkule vera ſynum Ovin Skulldbundefi i ſvo litlum Hlut/ Hvad þa ecke/ ef hønum meyra œliggur / og þoott eckert være añad/ ſem kyñe ad hræra oſſ til ad giæta þeſſarar Skylldu vorrar/ þa er hid algiorda og alkuñuga Løgmaal Chriſti / er ritad ſtendur hiꝛ Matth. Cap. 5. Elſked Ovine ydar/ Bleſſed þa er ydur formæla/ og bidied fyrer þm̃ ed ſmaana ydur og ofſækia : Til hvers? ſvo ad þier ſiet ud Børn Fødur ydar / ſem a Himunm er / hver ed lætur Sool ſyna uppreñia yfer Rietltæta og Rangtæta/ og rigna yfer Vonda ꝛ Gooda. JEſus mætte hier diarft um̃ tala/ hañ var i Guds Mind/ Phil. 2. Ja / ſiælfur Gud / eilyfur Fader og Fridarhøfdinge / Eſa. 9. þo Lyttelæckade hañ ſiælfañ ſig/ takande Þioons Mynd/ vord eñ hlydug: allt til Daudans/ ja/ allt til Kroſſens Dauda/ ſydañ er hañ uppfareñ i Hædernar/ og hefur Moñuvum Gæfur gefed : Eñ hvilykar Gafur? Nad Guds og Vingan / Syndaña Fyrergiefning / N: Ande og eilyft Lyf. Hverium hefur hañ þeſſar Gafur ſendt? Ovinum ſynum / þm̃ ſm̃ hañ Hæddu / Fiotrudu / Hwdſtrycktu / med Þyrnum Koronudu/ og a Galgañ upphengdu/ ecke einaſta þeim/ er ſtoodu ad Verkenu/ helldur og øllum ødrũ/ hverra Synder ad Dyrdarefiar Hertoga Kroſſfeſt hafa/ þvi fyrer alla er hañ dæeñ/ og øllum er Guds Heilſuſamleg Nad framboded : Þetta giørde hañ/ ſem er Lioome Fødurſins Dyrdar/ þegar allt Mañkyn var ſtatt i hinu herfelegaſta Volæde. Skamaſtu þyn þar fyrer/ Syndareñ/ nær þu ſier Ovin þiñ hwngrar/ ad gefa hønum ecke ad eta/ edur þyrſta/ og gefa hønum ecke ad drecka / og nema þu ſvo giører / þa þeink alldrei til þeſſ / ad þu ſiert kvittur um̃ Synder þynar fyrer Gude / þvi valla hefur GVds Ande i Nya Teſtamentenu lagt ſvo rykt a vid Meñena um̃ nockurn Hlut / ſem þeña. Aller køllum vier Gud vorn Herra / eñ ef hañ er vor Herra / hvar er þa hañs Heidur?

Mal.

Mal. 1. Hvar er Ottinn ſin / er vier eigum honum ad audſyna ? Þvi kalled þier mig Herra / z giøred þo ecke þa Hlute / er eg byd ? ſeger Chriſtur / Luc. 6. Hañs Bodord eru ecke þung / ſeger Johañes / eñ eg vil ſegia / ad þetta er eitt af þeim Liettuſtu / af þeim Audvelldaſtu / fyrer þañ ſem hugleider hvad lÿtel ſie Naungans Misgiørd vid ſig / hia þvi ſ hñ ſialfur hefur giørt Gude i moot / og hverſu þ er ekert / ſem hañ getur lidſiñt Broodur ſÿnum / hia ollu þvi goodu ſem Gud hefur honum giørt / og tekur hañ þad þo ecke af ſÿnu / Helldur hañs / ſem a allar Eigur.

O Drotteñ vtſlock þu i oſſ Baal Illſkuñar / og Heiptrækneñar / eñ
kveik i oſſ Elſkuna til þÿn og Naungans / þier ſie Lof,
Dÿrd og Heidur / um Allder / AMEN.

Fiortanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled / Luc. 17. Cap.

Y Þañ Tÿma. Og þad ſkiede ſo þa ed JEſus gieck til Jeruſalem / ad hañ ferdadeſt i giegnum midia Samariam og Galilæam. Eñ ſem hañ gieck iñ i nockurt Kaup-Twn / mættu honum Tiu Lÿkþrææer Meñ / Hverier ad ſtoodu længt fræ / Hroopu ſÿnar Radder / og ſøgdu : JESV goode Meiſtare / myſkuna þu oſſ. Eñ ſem hañ leit þa / ſagde hañ til þeira : Fared þier og ſÿned ydur Kieñemøñunum. Og þad ſkiede ſo / þa er þeir geingu þadañ / ad þeir urdu hreiner. Eñ eirn vt af þeim / Nær hañ ſæ þad / ad hañ var Heilbrigdur vordeñ / Snere hañ aptur / lofande Gud med hærre Rauſt / fiell fram̃ a ſÿna Aſioonu fyrer Fætur JEſu / giørande honum Þacker / og þeſſe var Samverſkur. Eñ JEſus ſvarade og ſagde : Hvørt voru ecke Tiu hreinſader ? Eñ hvar eru hiner Nÿu ? Funduſt aungver þeir apturſnere / ad giefa Gude Dÿrdena / nema þeſſe Vtlendingur ? Og hañ ſagde til hñs : Statt upp og far hiedañ / þvi ad þÿn Trw giørde þig hialplegañ.

Exordium.

Hverſu

HVersu stoor ad sie Mismunur Guds og Manna / pad kan eingen Tunga wt ad skijra/og eingen Hugur ad skilia : Hver Manna veit hvad Mannsens er/nema Mannsens Ande/ sem i honum er ? Svo og hvad Guds er/ veit eingen/ nema Guds Ande / seger Paulus/ 1. Cor. 2. Enn po ad vor Nattúrlegur Skilningur næ skamt til pess/ad rannsaka Guds Vnderdwp/pa kynnum vier po a pessum Mismun nockud skijrare Grein ad giora/ ep vier legdum meire Hug a/ad samanbera hans Almætte og vorn Vanmatt/hans Riettlæte og vort Ranglæte/hns Vijsdoom og Fakiænsku vora. Enn po allra hellst hans Polenmæde og vora Pvermoodsku / hans Giæsku og vort Opacklæte. Hans Almætte peckium vier ecke svo sem pad er: Sitt Riettlæte syner hn oss ecke svo opt/ nema i Giæskunne/ pvi velldur Rijkdoomur hans Polenmædes : Hans Vijsdoom skynium vier ecke/ Enn hans Langlundarged/hans Giæsku og Myskunseme meigum vier hvad best peckia/pvi hun er ny og fersk yper oss a hverium Morgne/ Jorden er full ap henne/ a hverre vier skrijdum synduger Ormar / og meigum Daglega rekia par hans Spor/sem driwpa ap Feite. Eg skal ecke fullkomna mijna brennande Reide/ Eg skal ecke tortijna fram ar Ephraim/pvi eg em Gud og ecke Madur/seger Giæskann sialp fyr er Munn Hosea Spamans/Cap. 11. Og po vill Syndaren ecke kannast vid pessa Guddoomlega Elsku/ Myskunseme og Polenmæde/ japnvel poott hann sie Madur/ pad er/ ein Gupa/ ein Vatns-Boola/ og ecke Gud / og ecke packa honum edur kannast vid hans Fodurlega Giæsku margur hver/ Ja/ Gud giæpe ad færre væru enn fleire. Dæme hier uppa sium vier i Textanum/ a pessum Tiju Lijkpraa Monnum/ sm hreinsader voru/hverra einn alleina aptursnere/ z gap Gude Dijrdena/ enn hin er Nyu gleymdu pvi ad Bragde er giort var. Eg vil skipta Gudspiall enu i Tvo Hlute/og Hugleida 1. Opacklæte hinna Nyu. 2. Packlæte hins Eina. JESUS GODDE Meistare/ hialpa oss hier til med Krapte pijns Anda / A M E N.

Vileggingen.

Ecke er Trwen allra/ seger Paulus/ 2. Tess. 3. Øllum er hun po frambodenn sem Orden heyra/ pvi Heilsusamleg Guds Nad er Opeñber vorden øllum Moñum / seger Postulen aptur/ Tit. 2. Er han talar um Christneboded/ i hveriu ad Trwen er eitt Nøpud-Sticke / Margur trwer um Stundar Saker/ en a Freistingar Tijmanum/ pa fellur hañ þar fra/ svo sem Lausnaren kenner hia Lucam/ Cap. 8. Ad vijsu er pad satt/ ad Freisting merker optlega i Ritningunne þær Nørmungar/ er Gud lætur Bornum sijnum mæta/ til ad reyna þau: Ydur hepur ecke hendt nema Mañleg Freistne / seger Paulus/ pad er Mootlæte pad sem Moñum er bærelegt: Svo nepner og Jacob Mootlæte Guds Barna / Cap. 1. En Gud Freistar Mañsens a Stundum med Epterlæte sijnu: Þegar Gud liet David allt ad Oskum ganga/ þa vard hñ svo freistadur/ad hañ talde Foolked/2. Sam. 24. Þegar Ezechias Konungur hapde Lucku i øllu sijnu Verke / þa freistadest hañ til ad sijna Babilons Nøpdingia Sendemoñū Fiar Sioodu sijna og Gersemar/ 2. Cron. 32. Svo ad pad ma allt syndugt Nollo jata/ ad ecke er miñe Freistinga Von i Medlætenu en i Mootlætenu/ svo sem Moofgangur en steypper sumum i Drvænting / svo þurpa og sterk Bein til ad þola gooda Daga. Mørgum hepur Velgeingnen komed til Ohoops/ til Opmetnadar/ til Opacklætes vid Gud/og japnvel til Apgudadyrkunar/ ja/ þeim og sem Gud hapa ædur vel þeckt/ og hñ wr Duptenu hapad hepur / en sett til mikillrar Tignar / hvar um lioost Vitne bera Jeroboam og Jehu Israels Konungar/ sem ecke voru Kongborner/en Gud po upphoop a Tignar-Stool Drottna sina. Ecke verdur þvi neitad/ ad aller þesser Ljkþrau Men / þeir hapa i Fyrstuñe trwad a Christ/þvi upphoofu þr Radder sijnar/ og sogdu: JESU MEJSTare MYSKuna Pu Oss / Pad hepdu peir ei giort/nema þeir hepdu heyrt Rikted ap DRottne/og treyst pvi/ ad med honū være Guddoomlegur Kraptur: Er eg Gud ja ed kuñe ad deyda Aue

edur lijfga / ſagde Iſraels Konungur / þegar Konungur eñ af Syria ſende Naaman hiñ Syrlendſka til hañs / þad eg gete hr.inſad þeña Mañ af ſiñe Lijkþrꜳ/ 2. Reg.5. Hvar af audſært er/ad þad hefur vered ad ſofnu lagt i þa Daga/ ad lækna þeſſ Nattar Siwkdoom/og ad uppvekia af Daudum/ſem er Guds alleina ſvo ſem David vottar/ og er þvi audvitad / ad þeſſer veiku Meñ hafe til lagt Frelſaranum nockurskonar Guddoomlegañ Heidur / þoott ei hafe þeir vered Sañfrooder uñ hañs Perſoonu/ſamt dugde þ ſſe Trw til Lijkamans Lækningar. DRotteñ læknade þa ecke ſtrax/eins og hiñ Lijkþrꜳ/er getur uñ him Matth. 8. Cap. Vid hvern hañ ſnart og ſagde: Eg vil vertu hreiñ / Helldur ſagde hñ alleina: FARed Og SYNed YDur KJENNEmoñunum / og ꜳttu þeir þo lꜳnga Leid til þeirra wr Samaria upp til Jeruſalem/eñ ꜳ Leideñe hafa þr hreinſader vorded/ þvi Gudſpialled ſeger: Og ÞAd SKede Er ÞEir VOru A Ferdeñe/ Ad ÞEir HREJNSuduſt. Þetta ſyner Trw þeirra/ad þr efuduſt ecke uñ/ad giora Frelſarans Skipan/ helldur i Trauſte hñs Orda byriudu Ferd ſijna til Keñemañaña/ſem epter Lögmꜳlenu ꜳttu ad dꜳma uñ hvert þeir vꜳru hreiner edur ei. Olijker voru þr i þſſu mörgum þeim /. er ei vilia Gude treyſta / verde þeir ecke ſtrax Bꜳnheyrder/ uñ þa Hlute er þeir þurfa þykiaſt. Vantrweñ ſeger: Þoott Gud giore Glugga a Himeneñ/ þa kañ ecke þetta ad ſke/ hun ſkytur ſier iñ jafnvel him Guds Börnũ/og Predikor/Hvar fꜳũ vier Braud hier i Eydemörku ſvo ad þeſſer neyte/Marc. 8. Hvad tijtt hender oſſ þvilijkt nær oſſ þyker eitthvad Olijklegt? Ja er margur af oſſ i þeſſu miög Olijkur þeſſum Lijkþrꜳu Mönum / Eñ i hinu erum vier þeim nærſta lijker/ad þegar DRottens Almꜳttuga Hönd hefur wtryckt oſſ af Neydeñe/þa erum vier þeſſ ſvo ſkañmiñuger/og hñs Otte er valla leingur him oſſ eñ Snioor eñ ꜳ Steinunñ/þegar Regned Ofañkemur/ ſvo ſem Spꜳmadureñ ſeger/Og hvad er tijdara eñ þad/ad nær Angiſteñ þreynger ad oſſ/ ad vier þa köllũ til DRottens/þa er vort Siñe

til Hañs/svo sem Esajas ad Orde kiemst: Cap. 26. Noer er sa / nær hañ siwkur er / edur af einhverium Lykamans Meinum plagadur/ ad ecke sie hañ reidubweñ til ad giefa Gude Handskrift sijna/ ef hañ mætte/uppa Betran Lyfernesins/ og ad hañ vilte læta af ollum þeim Syndū/er hū veit z vidkañast/ ad hañ hafe hiñ gooda Gud styggdañ med? Þetta er ad vijsu Alvara flestra Mañа/ þot eingeñ hygg eg ad vilie gabba Gud/ þegar svo ästendur: Asetningureñ er ad sonu goodur/ og geingur þad fyrer fullt/ef Gud lætur eiñ burtkallast i Siwkdoomenum/ Eñ þa er Efndaña vant/ þegar Neited er komed/ seger Ordtaked / hvernig þeim sie vared a Stundum / þad sæmum vier af þeim morgum sem hætt hafa leged/ eñ Guds Þoleñmæde og Giafka hefur aptur a Fætur reist / ad þeir lifa eingu betur sijdañ eñ ædur / nema midur sie a Stundum / og læta iafnvel ecke af þeim Lostum / er vered hafa Orsok til Meinlætis þeirra / edur añars Mootgangs/ og brwka svo Myskun Guds til Eblingar Syndaña/svo langt er frá þvi/ ad þeir læte Rijkdoom hñs Þolenmædes draga sig til Yfirunar/ Rom. 2. Meñ hafa a medal vor eina Skrok-Sogu um Barn nockurt/ þad er fiell i Þytt/ og er þad meinte sier Dauda Von/ beidde þad Gud ad hiælpa sier til Lijfsens / eñ er þad slapp wr Dykenu upp a Backañ/ þa seger Æfentyred/ ad Barned hafe sagt: Ecke þarftu/ eg gat / Einfalldleg er Saga þesse/ eñ þo er hun mæltuleg til þess / og þar til mun hun diktud vera / ad giora þeim Kiñroda / sem eru Born i Skynsemeñe / eñ ecke i Hreckvijsseñe/ 1. Cor. 14. Og leita Guds alleina nær þeim æliggur / Eñ añadhvert þacka sier / edur gialldа honū litlar Þacker/ nær þeir slopner eru wr Vandrædunum/ Þetta er Almeñara/eñ Vitne þurfe til ad leida/ Jafnvel hia þeim/ sem hvad best ættu ad vita sijns Herra Vilia/ Luc. 12. Og odrum ad vera til Epterdæmis/er þo mætti Otlast fyrer hinum blessu Slogum/ nær Maler Syndaña er uppfylldur. Til eru þr sm meina/ad Prestarner hafe umsinwed þssū Nyu Gydingū/ og taled þm Trw þar um/

ad

ad JEsus hefde ei giort Jarteikn þssa af Guds Krapte/og þvi hafe þeir ecke aptur horfed. Als var ad sosnu Ills Ven af þeim i þa Daga / Sierdeilis þegar Christur ætte Nluten ad / og var ecke Olykt þvi er hn mætte heyra/ad fyrer Beelzebub ræke han wt Dioflana/ Luc. 11. Þad getur og sked/ad þeir hafe talad þetta fyrer Gydingum/ Londum sijnum/ en ecke hyrdt svo miøg um hin wtlenda Man: Þeim hefur þad i eingu Rwme leged/ þoott han snere aptur til hans/ er þeir kolludu Samaritskan og hefde Diøfulen/ Joh. 8. En Grœtu þessarar er eingen Þørf/ Nolld og Blood er noogu banvænt til ad vekia i oss Syndena / og ad leita oss til ad giora Gude Þacker fyrer Myskun sijna/er þo Daglega uppreisur yfer oss Ræmglætu a hveriu Morgne. A medan þesser veiku Men lœu under Krossenum/þa voru þeir gooder Viner/og aller i einum Flocke/ en þegar DRotten hafde gefed þeim øllum Heilsuna aptur / þa kosuduust hiner Nyu vid þad / ad þeir voru Gydingar/en hin Samverskur/þvi ecke villdu þeir verda honum samferda i Apturhvarfenu til Frelsarans / Þanveg er vort Þacklæte vid Gud/er hvad mest hefur boded ad dÿrka sig med Kiærleikanum/Myskunsemene og Eindrægnene. Þegar Skeinkiare Pharaonis hefur nœd aptur sijns Herra Gunst / þa gleymer han Joseph/ þvi han var Vlendur/Þegar Skullda-Prioofuren/sem ætte 10000. Pund ad giallda/ þegar han er wtgeingen fra Nœs-Fodurnum/sin gaf honu upp alla Skulldena/þa grijpur hn fyrer Kverkar sijnu Verka-Naut/ er honum var miklu minna skylldugur. Svo geingur þad til fyrer morgu af oss! Nafe Gud upphafed ein Vesæling til Heidurs/til Rijkdooms/ til Embættis/ þa vill han ecke kanast vid Brædur sijna/ er skomu adur voru hns Jafningiar/og kan ske hofdu giort vel til hns. Þegar hin Almættuge hefur lagt einhvern under Lijma med nockru Mootlæte / annadhvert Heilsubreste / Femissu / Ofbellde og Oframknum vondra Manna/ er hn lijdur ad plwga a suma/ sem minne Mættar eru/ til ad lypta einhvern/ en lœted han þo rata wr þessu/og selt han aptur i sitt

 Stad/

Stad/þa stijngur hñ bæde Augun wt/ og vill ecke myskuna honū/sem hñ þo sier/ad mæ lijda hid sama/sem hañ mætte þola/og Gud hafde agad hañ med / til ad þeckia Vanmætt siñ/ og Skaparans Giæsku/ og þegar hañ sier Ovin siñ/ er hañ þykest eiga Hefnder ad giallda/þa seger hñ med siælfum sier: Eg skal giora honum/ svo sem hñ mier giorde: Svoddañ er hid mesta Opacklæte. VOru Ecke Tiju þeir Ed HREINsader VOru / Eñ HVAr ERu þa NINer Nijuseger Endurlausnareñ i Gudspiallenu. Betra hefde þessum Opacklætu Mønum vered/ ad Siwkleike þra hefde fylgt þeim iñ til Daudans/ eñ ad þeir yrdu heilbrygder a Lijkamanum / eñ fyrer Vanbrwkun DRottens Giæsku/ a Sælunñe Vanhelser. Þeir skildu sig frá þessum wtlenda Mañe i þvi/ ad þeir sneru ecke aftur til sijns Læknara/og syndu þar med/ ad ei væru þeir af hiñe Osynelegu Guds Kyrkiu/ þoott ad þeir væru Limer hiñar Synelegu/ Svo vil eg segia: Ad þeir / sem eg hier ad framañ hefe talad uñ / er vilia fræskilder vera Christi Lꝼmum / og ecke þeckia þa / þeir eru Stallbrædur þessara Opacklætu Mana/og ecke Limer a hañs Lijkama/sem er Hofud Safnadarens/og ecke einasta geck i krijng/giorde Gott og grædde alla/helldur og leid fyrer Ovine sijna/Jafnvel þa/er hñ siælfer kvøldu. Vier vorum til forna Vtlender / æn Guds i Heimenū/ og fiarlæger Israels Borgar-Rette / svo sem Paulus ad Orde kemst / Eph. 2. Hvert ad þesser nu Gydingar hafe nockurn Tijma aftur nad siñe Andlegre Heilbrygde / Þad veit hañ eiñ / sem alleina veit Tølu siña Vtvaldra Barna: Eñ siæum vier til / Vtlendingaña Syner / ad vier helldur lijkiumst þessum Vtlending / helldur eñ Abrahams Sonum þessum / efter Holldenu / svo,ad Spædoomur Frelsarans mætte rætast a fierhverium af oss / þar hañ sagde: Marger munu koma af Austre og Vestre/og sitia til Bords med Abraham/ Isaac og Jacob/ eñ Rijkesins Syner munu wtrekner verda i hin ytstu Myrkur/Matth. 8. Vier erum ad sañu komner i Stadeñ Gydinga: Svo siñ ad DRotteñ wtrak

Neid-

Neidingiana fyrer þeim/ vegna Synda siña og Stoorglæpa/ svo hefur hñ wtreked þa fyrer oss sokum Nardydgis þra og Vantruar/ þeir eru afbrotner/ eñ vier iñplantader/ svo sem Paulus ad Orde kiemst / Rom. 11. Eñ Gud giefe/ ad fleire eñ eiñ Samaritan fiñest a medal thu Israels Maña/ þad er þeirra/ sem eiga ad vera/ og kalla sig Abrahams Syne epter Truñe. Diogenes Spekingur var eitt Siñ adspurdur/ hver Nlutur ad mest fyrntest a medal Mañaña/ eñ hañ svarade/ Þad væru Goodgiørdernar / þvi mæ ei neita / ad hañ sagde satt/ Dagleg Reynsla kieñer þad : Eñ hverneg sm̄ þessu er vared a medal vor Mañaña Iñbyrdis / þa ætla eg þo / ad Velgiørningar DRottens/og Þacklæted fyrer þa/ þau eiga hiñ skiemsta Alldur hiæ sumumhverium / og eg mæ segia / hiæ allmørgū : Þar um̄ hygg eg þad satt sie/ er hiner Spøku segia : Ad sumer vanþacke þess meir/sm̄ þeir meira skylldugr eru/ sokum þess / ad vier siæum hver añañ / og þar sem oss er eitt siñ Gott giørt/ þadañ væntū vier meira/ þa lætumst vier þacka Moñunum/ecke svo af Hiarta sumerhverier/ svo sm̄ til ad orfa þa til/ ad hallda afram̄ Goodvilldeñe/ þ̄ siest a stundū/ nær þeir eru i einhverium Þrautum stadder / sm̄ hvad best hafa til vor giørt / Eñ Fødur Lioosaña / fra hverium ad kemur øll good Giøf / og øll fullkomeñ Giøf/ Jac. 1. Og allt hvad fra Moñunum kemur/ þad kemur i fyrstuñe fra Gude/Nonum þacka Meñ svo lytit/ af þvi vier siæum hñ ecke/ eñ þreifum þo a hñs Giæsku / hñs Velgiørningū og Dasemduin / hvern Dag / hvern Tyma / og hvert Augnablik / og skal þad nu svo wttalad um̄ þad fyrra.

Nu er sydañ ad tala um̄ Þacklæte Utlendingsins / og hvad vier eigum af þvi ad læra. Drottningeñ af Sudre mun uppryssa og fordæma þessa Kynslod/ sagde Lausnareñ/ Matth. 12. Nun var Framande/og þo dædest hun svo ad Speke Salomonis/ ad Lausnareñ hroosar heñe i þessum Ordū : Eñ øll Salomonis Dyrd var lytel ad reikna hiæ þessu Kraptaverke DRottens/ þvi mæ eg þad segia/ ad þesse

Ute

Vilendske Madur mun geta kiend morgum Atperd Packlætesins vid Gud/ þ medtekna Velgiorninga. Hverneg giører hn̄ þ? Gudspialled seger: Nafn Naþe Prysad Gud med Hiarte Roddu. Loþ seig þu Drott mijn DRottne/ og allt hvad i mier er hans H. Naþne/ seger David/ hvar aþ sia ma / ad hafi vill ad aller Partar Skapnadar vors skule Gud loþa/ a medal hverra ad Raustenn er ecke hin̄ minste. Alla Hlute heþur Gud giort sier til Dyrdar / og til vorrar Sæluhialpar / Oskande være / ad Menn brwkudu þa þar epter. Hvad opt bydur David/ ad Menn skule Gude Loþ syngia? Moyses saung Gude nyann Loþsaung / Maria Syster þeirra Aarons gieck wt og prysade Gud med Bumbum og Hliodþærum/ þegar Gud haþde giort hina stooru Endurlausn sijnu Foolke aþ Egyptalande / Exod. 15. Svo er pad enn nu hia oss bæde skipad og Veniulegt/ad prysa Gud med Psalmum og Loþsaungum/epter Pals Bode/ Col. 3. Ecke sege eg/ ad þesse Samaritan haþe kveded vid Raust / enn þetta / ad hann PRIJSade GUd Med HARRe RDddu / þad minner mig þar a / ad vier lætum Loþsaungva vora ecke alleina vera foolgna i Hlioodunum/ helldur þar med i Gudrækne Hiartans/ þvi hier stendur/ ad hann haþe PRIJSAD GUd/ aþ hveriu audsært er/ ad Hugur heþur Mæle fylgt. Ecke verdur DRottenn med þvi prysadur / ad nalgast hann med Vorunum/ ecke helldur med Raustenne alleina/ hversu sem hun fogur er/ hn̄ vegur Hiartad/ sem er Hiartnanna og Nyrnanna Rannsakare/ giæte þeir þess/ er fara med Andlegar Vysur og Psalma / alleina ad Gamne sier / brwka þær fyrer Ol-Vysur / edur til annars Giælyþis / hygge Menn ad/ hvert ecke er i þessu nockur Gudlastan : J þetta mun þykia lyted spunned / þvi þad er Almennt / enn Gud lætur ecke ad sier hæda / þoott Ordenn sieu good / þoott Dicktureñ fallegur / þoott Raustenn sie væn / þa eru svoddann Loþsaungvar ecke annad enn Nyt fyrer utann Kiarna / Sky fyrer utann Regn / og meir til þess ad styggia Gud / enn ad prysa hann / Vilie Menn þvi syngia Gude Loþ / edur prysa hann med Roddu

sinne/

ſiñe/þa ſynge Meñ eins og Paulus og Silas i Fangelſenu/ Act. 16. Eins z Guds Mooder/ eins og St. Pall um̃ ſig ſeger/ 1. Cor. 14. Eg ſkal ſyngia med Andanum / Eg ſkal og ſyngia med Hugſkotenu/ þad er/eg ſkal lata Hug Mæle fylgia/ an þeſſa er Rauſteñ Onyt til ad pryſa Gud/Miklu betur lætur Þogn Moyſis/ er hañ hroopade til Guds/Exod. 14. Eñ ecke getur um̃/ad nockur hafe ſied hañs Var- er bæraſt / miklu betur þeigiande Grætur Auñu Moodur Samuelis/ og miklu betur Trw og heimugleg Andvarpan hiñar Bloodfallſiwku i hañs Eyrum / ſem Eyrad plantad hefur. HAñ FIELL Til FOOta JEſu/ſeger i Gudſpiallenu: Þetta var hid meſta Audmykt ar Merke: Ad ſoñu plogudu Gydingar ad bidiaſt fyrer ſtandande i Samkunduñe. Tollheimtumadureñ ſtood og badſt fyrer/ſama giørde Phariſæiñ/þvi ſeger og Lauſnareñ / Marc. 11. Nær þier ſtanded og bidieſt fyrer/þa fyrergefed/ ef þier hafed eitthvad a moote nockrum/ ſvo bydur og Paulus/ 1. Tim. 2. Ad Meñ ſkule upphefia heilagar Hendur/þo var þad Sidur Gydinga/nær þeir ſier i Lage villdu audmyk la ſig/ad þeir føſtudu ſier flotum fram̃ fyrer Gud: Þañeñ giørde Joſua/ Joſ. 7. Svo breytte David/ og ſialfur Frelſareñ i ſiñe meſtu Angiſt. Audmykteñ geingur undañ Vegſemdeñe/ſeger Salomon/ Prov. 15. Eingeñ Hlutur er Gude þægare/ eñ eiñ oudmiwkur Ande. J vorre Audmykt miñteſt hañ a oſſ/ſeger David/ Pſ. 136. Ja/ hñ lytur a Tal hins Audmiwka / og forſmæer ecke hañs Bæn / ſeger hañ eñ apfur/ Pſ. 101. Hverſu vel þocknadeſt Gude Audmyckt Abra- hams/er hañ ſagdeſt vera Dupt og Aſka / Auñu Hwefrw Elkanæ/ Gedeonis/ er hañ ſagdeſt vera hiñ Miñſte i ſyns Fødurs Hwſe/Jud. 6. Þad ſtendur faſt ſem Salomon ſkrifar/ Hinum Dramblata fylg- er Nydurdreped a epter/ og þañ ſem audmiwkur er i Anda/mun Veg- ſemdiñ upphefia/ Prov. 29. Og þvi ſkyllde Mañeſkiañ ecke audmykia ſig fyrer Gude / Eiñ Syndare fyrer hinum Heilaga / Eiñ Ormur fyrer Konunge Himens og Jardar/Eiñ Skullda-Þrioolur fyrer þeim

er Daglega uppgefur honum svo morg Tku Þusund Punda/ hvers Giæska ad er hærre en Himenen/ hvers Reide ad brenur alli til nedsta Helvijtis yfer hinum Dramblætu / hver ed Volldugum hrynder af Stoole/ en Lytelætum giefur hn̄ Nad/ Og hversu eru Men̄ ecke audmiwker i anara Mana Augsyn/ jafnvel a Stundum fyrer ein̄ Bita Brauds/ O hvilijk Lotning ber þa honum/ sem Daglega upplykur sijne millou Hende/ og sedur allar lifande Skiepnur. GJORande HOR um PACKer / seger i Textanum. Þesse pramande Madur hafde ædur synt DRottne Gudlegan̄ Heidur / þar han̄ fiell til Foota honum/ hvad Gude alleina tilheyrer/ jafnvel þoott sumer Veralldar Hofdingiar hafe læted sig svo Tigna/ einkum Persana Konungar i Fyrndenne/ þvi ecke villde Eingillen̄ taka slijku af Johañe/ Er han̄ sagde: Sia til ad ei giorer þu þetta/ tilbid þu Gud / Apoc. 19. Nu fyrst han̄ þeckte hn̄s Guddoomlegan̄ Krapt og Ualld/ þa offrar hn̄ honum Þackargiordeñe. Svo sem eingen̄ Hlutur meir styggir Gud en̄ Opacklæted/ hvar um̄ ædur er nockud talad/ Svo er og Þacklæted hn̄s Kiærasta Skattur/ og snart ad segia/ sa einaste/ af Moñunum/ þvi ad þesse Skyllda æ ad skyna sig i ollu þvi/ er vier leitumst vid ad giora Gude til Þocknunar/ þar fyrer seger Paulus: Allt hvad þier giored med Orde og Verke/ þad giored i Nafne JEsu Christi / og þacked Gude og Fodur fyrer han̄/ Col. 3. Þacklætenu er svo vared/ nær þad framkiemur af Elskuñe til Guds/ og trwudu Hiarta/ ad þad ecke eine asta gielldur Gude undanfarnar Velgiorder / þvi an̄ad heimter han̄ ecke/ helldur og bydur odrum heim af hans Myskunar Hende/ Ecke þryter hia honum/ ef oss þryter ecke þad sem hn̄ hefur æ oss skiled/ og syndugum Mane er hægast wte ad læta / sem er audmiwkt Þacklæte. Et eg nockud Kiot hina sterku Uxana/ edur dreck Blood Hafrana? seger Gud fyrer Davids Mun / Ps. 50. Offra þu DRottne Lofgiordeñe / og gialld hinum Hæsta þyn Heit / og er Mañeskian̄ nærsta Hyrdu lytel um̄ syn eigen̄ Efne/ ad hun ecke skule leggia allan̄

Hug

Hug ꝏ þetta/þar Gud krefur ſoo lijtels Hlutar af hende/i hveriu hende ecke einaſta eru eingenn Vilꝏt / helldur er þad i ſiꝏlfu ſier hid meſta Yndꝏle / þeim ſem vordenn er eitt Ande med Gude/þad er ſa Fognudur i heilogum Anda/ſem vier eigum ad byria hier fyrſt i Guds Nꝏdar Rijke/enn ſijdann ſkal fullkomnaſt i Dijrdenne/ þegar þad tekur Enda ſem Hꝏlfverked er/ þvi þad mun i hinne eilijfu Sꝏlu verda hid meſta Epterlꝏte Guds Barna / ad lofa hann og þacka honum fyrer allar hanns Dꝏſemder og Velgiorninga/hverta vier þa fyrſt þeckium/ ſvo ſem vier þeckter verdum / enn hier ecke nema ſvo ſem fyrer Speigel i Rꝏd-Gꝏtu/ 1. Cor. 13. Nu er þad ecke nog/ ad Menn giore Gude Þacker med Munnenum alleina/ Hiartad ꝏ med ad fylgia. Hverſu ſkielegar Þacker ad Madur þeſſe hafe giort Frelſaranum/ þad ſyna oſſ Ord DRottens / er hann ſagde: ÞJJn TRwa GJORde ÞJg HOOLÞenn. Og ecke einaſta ꝏ Þacklꝏted ad framkoma af Hiartanu/ þad er liett fyrer þann/ ſem hugleider / ad hann er Gude umm Sꝏl og Lijf ſkylldugur / ad þacka Gude af Alvoru/ helldur ꝏ og Gnꝏgd Hiartans ad brioottaſt wt med Verkenu i Betran Lifnadarens/ i Jdkun hinna beſtu Dygda og Mannkoſta / og ollu þvi er vier Gude þocknanlegt vitum vera/ þad bijdur Paulus/er hann ſeger: Epter þvi Chriſtur er dꝏenn fyrer alla/ þa er þad riettvijſt/ ad vier ecke framar ſkulum lifa ſiꝏlfum oſſ/helldur honum ſem fyrer oſſ er dꝏenn/ 2. Cor. 5. Enn þo ꝏ þeſſe Vidurkenning Guds Giꝏſku hvad meſt ad lꝏta ſiꝏ ſig i Miſkunar Verkunum/vid þa ſem bera DRottens Kroſſ. Frelſarenn ſꝏ Aumur ꝏ þeſſum veiku Monnum / og lꝏknade þa / Gior ſlijkt hid ſama/vert Miſkunſamur/ſvo ſem hann var Miſkunſamur/ og nꝏr þu ſier þvilijkt eitt lifande Hrꝏ/ þa hugꝏ til þeſſ/ og lꝏt ſiꝏ þad i Giorningunn/ ad þu vidkannieſt/ ad þu ert i Skijnenne hreinſadur af hinne Andlegu Lijkþrꝏ Syndenne / ſem er ollum Siwkdoomum ſkiꝏdare. Minn HErra JEſu / Eg hefe ecke Glede af vockurs Mannſ Hormungu/ nema hinne/ Hvar fyrer? Þviad allra Manna Harmkvꝏle eru Straff

Syndareñar / eñ nær eg sie / ad þeir eru tyꝼtader / eñ eg em heill og hraustur / þa kemur mier i Hug / ad eg heꝼe hid sama ꝼorskulldad / Eg / sem ad er hiñ meste a medal Syndarañá / Eñ þegar eg allÿt hÿgnar Hørmungar / Morteñ miñ / er þu ecke haꝼder ꝼorskulldad / eñ leidist þo Saklaus miña vegna / þa stend eg upp med þessum Utlending / þa hressest Hugur miñ / þar eg trwe / ad mÿnar Illgiørder sieu þar ꝼyrer kvittar / ad Gud heꝼur lided i Holldenu / Svo GIører Mÿn TRua MIG HUGGAÑ / og þess ꝼullørugga / ad þiñ Himneskur Fader heꝼur kastad Syndum mÿnum i Haꝼsins Diwp / svo þeirra Miñing kome ei upp ad Eilÿꝼu. Þier med honum / asamt heilegum Anda / sie Vellde og Kraptur / Dyrd og Heidur / um̃ Allder Allda / AMEN.

Fimtanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 6. Cap.

A Þeim Tÿma. JEsus sagde til sina Lœresveina: Eingeñ kañ tveimur Herrum ad þioona. Añadhvort hañ aꝼræker pañ eina / og elskar hiñ añañ / eda hañ adhillest pañ eina / og ꝼyrerlÿtur hiñ añañ. Eige gieted þier Gude þioonad / og Mam̃ona. Þar ꝼyrer seige eg ydur. Vered eige hugsiwker ꝼyrer ydru Lÿꝼe / hvad þier skulud eta og drecka / og eige helldur ꝼyrer ydrum Lÿkama / hvoriu þier skulud klædast. Eda er ecke Lÿꝼed meir eñ Fædslañ / og Lÿkameñ meir eñ Klædnadureñ? Lÿted a Fugla Him̃ens / þeir ed hvørke sa nie uppskiera / og ecke helldur saꝼna þeir i Kornhlødu / og ydar Himneskur Fader hañ fæder þa. Eda erud þier ecke miklu framar eñ þeir? Eñ hvør ydar giętur med sine Ahyggiu auked eirne Aleñ vid sÿna Leingd? Og hvar til erud þier hugsiwker ꝼyrer Klædnadenum? Hygged ad Akursins Liliu Grøsum / hvørneñ þau vaxa / þau viña ecke nie spiña. Eñ eg seige ydur / þad Salomon i allre sine Dÿrd / var eige so skrÿddur sem eitt aꝼ þeim. Og eꝼ Gud klæder so Grased þad i Dag er a Akre / og a Morgun verdur i Oꝼn

kastad /

kastad/ Skyllde hañ ecke miklu framar þad sama vid ydur giøra/ O þier Lijtelltrwader? Þar fyrer skulud þier ecke Hugsiwker vera/ so seig iande: Hvad eigum vier ad eta eda hvad eigum vier ad drecka / eda med hvøriu eigum vier ad klædast? Þviad epter þessu ollu leita Heidnar Þiooder. Og ydar Himneskur Fader / hañ veit ad þier þurfed alls þessa vid. Þar fyrer leited fyrst Guds Rijkes/og so hñs Riettlætes/og mun ydur allt þetta til-leggiast. Fyrer þvi skulud þier ecke Ahyggiu bera fyrer Morgundeigenū/þviad Morgundagureñ mun fyrer sialfū sier Vmhyggiu bera. Hvøriū Deige næger sijn Þiꝑning.

Exordium.

Þott ad Hugur vor sie hin dæsamlegasta Skiepna Guds und er Sooluñe/þa getur hønum ecke tvijskipt vorded/til ad ræk-ia þa Hlute/sm̄ gagnstæder eru hver ødrū/sov er hñ kreinktur aꝼ Spillingu þre/ sem vier epter Adam erꝼdum / Eñ ædur eñ Bondskañ iñkom i Heimeñ/ þa var eckert Gude mootstædelegt/allar Skepnur hlijddu hønum/ þad var allt harla gott/er hñ skoop/ Illskañ ein er hønum Ohlijdeñ/og þeir Hluter/ sem aꝼ heñe framkoma/ hverra Hoꝼundur ad Dioꝼulleñ er / og hañs Þienare hiñ Gudlause Heimur þesse. Medal Guds og hañs/er eilijꝼur Fiandskapur stadfestur/sijdañ hñ var wt wr Himnenum rekeñ/ svo er og Heimureñ/þvi seger Jacob/Cap. 4. Hañ/sem er Heimsins Vinur/hañ gioreſt Guds Ovinur: Nægra er Vatne og Vidsmiøre samañ ad blanda/eñ þssa ad forlijka/ svo ad hverugs Þienarar geta añars vered/ þad vill Frelsarēñ kieña oss i uppleſnu Gudspialle/ er hñ seger: Ad EINGeñ Kuñe TVeim HERRum Ad þJOna / Og Ad VJer GETum Ecke VNDer EJns/ÞJONad GVDE/Og MAMMona. Þetta Ord MAm̄ona/þijder Abata/ epter sumra Vijsenda Mañа Vilegg ingu/ Eñ allskonar Rægter og Fullsælu Fiær/ epter sumra: Hun er ad sōñu stoor Guds Gæꝼa/nær hun er aꝼ hønum þeigeñ/og ecke aꝼ Fiandanum edur ad hñs Rædum wtvegud/ brwkud edur medfareñ: þvi

seger Frelsareñ ecke: ÞJer KVñed EJge GVDe Ad ÞJOna/og þo leita Næringar ydar i Sveita ydar Andlitis / edur taka vid þvi / er Gud vill læta ydur i Skaut falla: Ecke helldur seger hñ: Þier Kuñ ed Ecke GVde Ad ÞJoona/og Rijker ad vera: Margur Abraham/ Isaac/Jacob og Joseph/ ecke einasta hañ/ sem var Forvista Ægypta lands i Tijd Pharaonis/ helldur og hiñ af Arimathia / er DRotteñ groof / þeir hefdu vered wtrekner wr Þienustu hiñs stoora Konungs Himens og Jardar/ ef svo være / helldur sokum þess/ ad Audureñ er Gud Veralldar Þssarar/og heñar Børn leita hñs framar/Eñ GVds Rijkis Og Hañs REttlætis/ þa vill Frelsareñ keñt hafa i Predikun þessare/ ad Omøgulegt sie bædū ad þioona/og ꝥ Ord er hier i Textan um stendur/ Ad ÞJOna / þad merker ad vera ænaudugur Þræll eins hvers. Nu þarf einga adra Røksemd til þess ad syna/ad þssu tveñu sie Omøgulegt samañ ad koma/helldur eñ DRottens eigeñ Ord/þvíad i hñs Muñe eru alldrei Svik fundeñ. Eñ eg vil wt af Gudspiallenu tveñt hugleida/ sem er. 1. Hversu gott þad sie Gude ad þioona.
2. Hvilijk Plaaga þad sie/ad vera Mammons Þræll.

Þu alleina Rijke Goode Gud / Stioorna þu Hiortum vorum/ þier til Þioonustu hier i Tijmanum/ svo vier megum þier Eilijflega þioona/ Fyrer JEsum Christum / A M E N.

Vtleggingeñ.

HVersu Gott sie Gude ad þioona / þad kañ eingeñ nooglega ad skynia/nema sæ/sem af Alvøru er Guds Þienare. Aller Meñ keppast vid ad næ Þienustu hiæ Tignum Møñum/þvi ꝥ þyker Heidarlegt: Sæler eru Meñ þijner / og Þienarar þijner/ er standa yduglega frame fyrer þier/og heyra Speke þijna/ sagde Drottningeñ af Saba/vid Konungeñ Salomon/ 1. Reg. 10. Eñ sæ/hier er meire eñ Salomon/þvi/ef ad DRotteñ seger hier i Gudspiallenu/ Ad SAlomon i ALLre Siñe DYrd HAfe Ecke Svo SKrijddur VEred/ Svo Sem EJtt Af AKursins LJLiu-GRosū: Hversu langt var hñ þa

þa fra þui/ad koma i nockurn Samjøfnud vid Himnaña Konung/ hñ sem þa hefur wtþaned / og prÿdt med hinum føgru Lioosum og dage lega Himensins Ner / sem vier Augum lijtum/ Og er þad þo svo sem Myrkur ad reikna hia siælfre hñs Dÿrd/sem upplioomar hina føgru Jerusalem Guds Barna Borg/ ʒ er þar uppe/ hverrar Sool z Tungl hañ siælfur er/ og siælfur bÿr i þui Lioose/ sem eingeñ fær tilkomest: Hañ sem Lopted hefur wtbreidt/ og skapad alla Fuglana þar iñe/forsorgar þa/vidhelldur þeim/gefur þeim sijna Fædu i hentugañ Tÿma/ svo ad Lausnareñ seger hier i Gudspiallenu: Ad Ecke EJñ Af ÞEim FAlle a JORDu An SJns FODurs VJLia/ hñ hefur Siooeñ giort og alla Fiskana þar iñe/Smaa og Stoora/ og inelykur hañ i sijnñ Hnefa/ segiande til Hafsins/ hijngad skalltu komast/og hier skulu þÿnar stolltu Bylgiur leggia sig/ Job. 38. Hañ ed siælfur hefur tilbwed Akursins Liliu-Grøs/ prÿdt Jørdena med Skoogum/Dÿrum/ Fiøllum/ Hælsum/ Dølum/ og Arlega framleider af heñe allra handa Avøxt og Alldine / hinum lifande Skiepnunum / og þo allra hellst Mañenum til Nota og Upphelldis / og allra sijdarst skoop hañ hid Veglegasta og Omsamlegasta Dÿr under Sooluñe / epter siñe eigeñ Mynd / sem er Madureñ / Ja / Endurskoop hañ i Synd og Dauda falleñ/og took hañ i Sætt aptur/ Endurleysste hañ/ecke med Gulle og Sylfre / helldur med sijns Eingetens Sonar dÿra Bloode/ 1. Pet. 1. Helgade hañ Ohreinañ/ af Ohreinum komeñ/ Endurnyiar alla þa/ sem siñ Skÿrnar Sættmæla ecke Vÿsvitande under Footum troda / Fyrergefur oss Daglega margar Synder/ þvi Daglega syndgumst vier / og vinnum ecke nema til Hegningar / Hverium er oss sæmara/hverium skylldugra og vegsamlegra ad þioona/eñ hønum/ i hvers Hende ad er øll lifande Sal? Hver ad er vor Styrkleike/vor Prÿs/og er vordeñ oss til Himlprædes/ Esa. 12. Eñ svo sem þad er ægiætt og Veglegt/ad þioona Konunge Dÿrdareñar/svo er þad ecke sijdur Gagnsamlegt. Þad er oss øllum kuñugt/ hversu mikel Vmsvif ad Daud-

leger

seger Meñ hafa fyrer þessa fallvallta Lijfs Næringu / sem þo lijtels vid þarf i sialfu sier/ og þrytur nær allra minst Vonum varer/ og þo eru sumer Meñ ecke ánægder/ fyrr eñ þeir hafa Korn-Hlødur sijnar fullar/svo þeir gete sagt med hinū Rijka Maura-Þegn/Luc. 12. Et og dreck Sala mijn/þt þu hefur til margra Ara samañsafnad. Eñ hvad seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu? VERed EIge HVGsiwker FYRer YDru LIJfe/HVad þIer SKulud ETA Og DRecka/ ÞG EIge HELLDur FYRer YDrum LIJKAMA/HVERiu þIer SKulud KLÆDast / Med ødrum fleire Ordum / sem þar á epterfylgia / Og eru full af Guddoomlegre Speke. Med miklu Snarræde hefe eg þa afloked allre Ahyggiu miñe / sem kvelur hiñ Vantrwada og Agiarna / þegar eg hefe kastad heñe uppa hañ/ sem á øll Dijreñ á Mørkeñe/ Ps. 50. Og allt Sylfur og Gull er hañs/ Mun Hugsyke mijn draga mig leingra á Leid / eñ hañs Fyrerhyggia? Og fyrst uñ Mætteñ er ecke ad efast/þa kañ eg ecke Viliañ ad ugga. Noog er þad/ ad DRotteñ seger hier i Gudspiallenu: YDar HIMneskur FADer VEit/ Ad þIer HAFed Alls ÞEssa ÞØrf. Ef Gud er miñ Fader/mun hañ þa ecke forsorga mig? Ef eg/ sem vondur er/kañ ad giefa Barne mijnu goodar Gafur/ mun þa miñ Himneske Fader giefa mier Stein fyrer Braud/ edur Høggorm fyrer Fisk? Eñ þoott hañ á Stunduñ læte mig vanta þessa Lijfs Næring / epter sijnum þægelegum Vilia / mun hañ þar fyrer hafa gleymt Myskunsamur ad vera? Mun hañ samt ecke vera miñ Fader? Eg kalla þad ecke goodañ Fødur/og ecke forsialañ/sem ad elur Barn sitt svo kappsamlega/ad hañ under eins elur upp i þvi Matvendne og añañ Osooma/ Má eg þa kuña Gud fyrer þad/ ad hañ neitar mier uñ þær Nægter/ er mig skadar/ Noog er þad/ ad eg veit ad hañ er miñ Fader/trwr er hañ/og freistar einkis yfer Megn fram. Þegar mier allt ad Oskuñ geingur/þa fiñ eg kañ ske valla til þess / ad hañ er miñ Fader. Eg kyñe ad gioraſt lausmætur þegar eg er fullur og feitur eins og Israel/

Devt.

Devt. 32. Aß þvi veit eg ad eg ecke er þin-Barn/ ad hñ typtar mig. Aß þvi sie eg ad hañ elskar mig/ Heb. 12. J allre þeirra Angist/ þa angrade hañ þa ecké/ helldur verndade þa Engill hans Andlitis/ og forsvarade þa med Millde sinne/ seger Esajas Cap. 64. Hver er sa Auglitesins Eingellen / nema HErra JEsu/ nema þu Christe? Þu hyrlest ann Aßlats fyrer Auglite vors Fødur a Himnum / svo sem eiñ eilyfur Kenemadur/ þu ert Mynd hins Osynelega Guds/ Col. 1. Þu ert i Fødursens Skaute / Joh. 1. Þijn Medalgøngu verkar þad / DRottenn miñ / ad jaßnvel i þisse mestu Angist / þessa Børn Fødur þijns til einkis Angurs/ þvíad þiñ Vøndur og þiñ Stafur hugga oss/ Ps. 23. Vitnisburdur þijns Anda telur oss Trw þar uñ/ ad vier Guds Børn sieum/ Rom. 8. Þat fyrer reikñi vier ecke Mootlætingar þessarra Tijma verdar þrar Dijrdar/ sem vid oss framkoma mun i eilyfu Lyfe / og hier aß kemur þad / ad svo veglegt og svo þarflegt sem þad er Gude ad þioona/ svo er þad og Yndælt og Vnunarsamlegt. Hvad er þad sem Meñ allra mest sækia epter i Heimenum? þad er ad vera anægdur/ og una vel Hag sijnum/ eñ þar er valla nockur sa / er nær þeirre Fullsælu aß Verralldar Munum/ edur Munudum / ad hm̃ þyke sig eckert vanta. David kener oss eitt Ædra og betra Raad/ er hñ seger: Haf þijna Vnadsemd i DRottne/ og mun hañ gefa þier þad sem þitt Hiarta gyrnest/ Ps. 37. Satt er þad/ ad vegna þeirra nækvæmu Teingda/ sem eru a millum Sælar og Lijkama/ þa hryggest hun edur gledst aß þvi/ sem honum Gott edur Jllt tilfellur/ Eñ þo eru þau ecke svo miøg skylld / ad ei sie Gud hen̄e skylldare / Ecke er hun aß sama Efne gior og Lijkameñ/ sem aß Mollду var skapadur/ Gud blies lifande Anda i Mañsens Naser/ seger Ritningeñ / Gen. 2. Hun er aß eingu skøpt eins og Einglarner/ hverier i Jobs Book/ Cap. 1. kallast Guds Syner / Svo kallar og Lucas Adam Fødur vorn / Luc. 3. Og Paulus seger/ Vier sieum hñs Kyns/ þad er lijkrar Veru/ eñ þo ecke iafnt somu/ Gud er eiñ Ande/ seger Johañes: Ande hefur ei Holld

nie Bein/eins og þier siæed mig hafa/seger Frelsareñ: Nier af kem ur þad/ ad þoott Adam yfergiæfe siñ Uppruna / þa hefur hiñ allra Nærste svo bætt Ræd vort aptur fyrer hiñ añañ Adam / sem er Gud af Himnum/ad hvad elskar sier lijkt/svo þegar eiñ er vordeñ eiñ Ande med Gude/ og Umm̃yndadur epter hañs Mynd/ er skapade hañ/ þa fær Sæleñ Krapt af Nædum/ sem er heñe miklu skilldare/ og sterk-are þeirre Elsku sem hun hefur æ Lijkamanum / svo ad hun reiknar alla Hlute Þreck ad vera hiæ JEsu Christo sijnum DRottne/eins og Paulus/hun hroosar sier af eingu/ nema af hiñs Krosse/ fyrer hvern heñe er Heimureñ Krossfestur og hun Heimenum / Gal. 6. Svo ynd-dæll er þad nu Gude ad þioona / ad þad er Unnunarsamlegt / jafnvel i Hørmungunum. Paulus talar þañig um̃ hiñ sañna Christeñdoom/ 1. Tim. 4. Ad Gudhrædslañ sie til allra Hluta Nytsamleg/ hafande Fyrerheit bæde þessa Lijfs/ og hiñs Komanda. Þesse er hin rietta Guds Þioonusta/ Eñ hvad þa? Ecke hefur Gud i Nya Testament-enu heited sijnum Þioonustumøñum svo mikille Veralldar Farsæld / jafnvel þoott hañ veite þeim hana a Stundum. Hvar i er þa Fyrer-heited tiefaled? J þvi ad hañ giefur þeim sialfañ sig / sem er øllu ædra/ Sa sem hañ æ/ hañ hefur eignast allt / og sa sem ecke hefur Hlutdeilld i hønum/hañ hefur mista eñ ecke/hañ vantar jafnvel þad hañ hefur/þvi Guds Rijke er ecke Matur nie Dryckur/helldur Fridur og Føgnudur i heiløgum Anda/ þar fyrer seger Paulus eñ aptur/ 1. Tim. 6. Ad Gudhrædslan sie mikill Abate med þvi Skape/ sim̃ lætur sier sijna Lucku nægia. Nu er þad ecke einasta Vegsamlegt/ Þarf-legt og yndæløt Gude ad þioona/ helldur og er þad Einsætt/og Omiss-ande/svo ad æn þess kuña Meñ ecke Guds Børn ad heita/nie Sælu-hiæ(þena ad erfa/ og siæ þa aller þeir sem trwa þvi / ad Himnarijke og Hølogte sie til/ þeir siæ hvad miklu ad tapad er/ ef Meñ skiootast wr Guds Þioonustu: Bølvadur vere sæ sem ecke elskar DRotteñ vorn JEsum Christum/ seger Paulus/ 1. Cor. 16. Eñ ad elska hañ/ og

ad

ad þioona Honum/ þad er allt hid sama/ Honum verdur alldrei þioon-ad fyrer utan Elsku/ og alldrei verdur Hn̄ elskadur fyrer utan Þioon-ustu / þvi i Þioonustun̄e skulu Men̄ syna Elskuna / og af Elskun̄e Þioonustuna. Þess vegna spurde DRotten̄ St. Petur ad/ ædur en̄ han̄ baud honum ad fæda Lomb sijn og Saude sijna / hvert han̄ elsk-ade sig/ Joh. 21. Sama er ad segia um̄ hvern eirn̄ / hvada Starf sem han̄ ꝍ hende hefur af Guds Alfu / En̄ aller hafa noog / eingen̄ er sa/ ad ecke hafe sitt Pund af Gude/ eins vel Boonden̄ ꝍ Akrenum / svo sem Presturen̄ i Kyrkiun̄e/ edur Doomaren̄ i sijnu Sæte / og aller þesser eru honum eins kiærer / nær þeir giora Verk sijnar Kallanar trwlega i Otta DRottens/ þvi sialfur hefur Hn̄ þm̄ Verked i Hend-ur feinged. A ecke Smiduren̄ Leirsens Valld? Ma han̄ ecke giora þar af hvad han̄ vill? Rom. 9. Þvi er einsætt ad þioona honum af allre Trw/ epter þvi sem han̄ hefur sierhveriu um̄boded/ annars erum vier ecke han̄s riettir Þioonustumen̄. Ein̄ Strijds-Þegn ꝍ ecke þar ad standa i Fylkingun̄e/ er Hn̄ sialfur vill/ helldur þar sm̄ Hofdingen̄ baud honum. Eg em Madur Yfervalldenu undergefen̄ / hafande under mier Strijds-Foolk/ sagde Hundrads Hofdingen̄ i Capernaum/ vid Frelsaran̄/ Luc. 7. Og nær eg sege þessum kom þu/ þa kemur han̄/ og hinum far þu/ og Hn̄ fer/ og Þræle mijnum gior þetta/ og Hn̄ gior-er þad: Eins a þad ad vera i Christi Her. Fyr hier ꝍ Jordun̄e/ þar skal hver sitia/ sem Hn̄ hefur Hn̄ settan̄/ þar in̄e skal Hn̄ Gude þioona/ ef han̄ vill þocknast honū sem valde han̄ til Bardagans/ 2. Tim. 2. Þvi ecke er þad noog / ad leggia Hondena ꝍ Ploogen̄ / en̄ lijta aptur til þss sem til Baka er/ sa þad gioerer/ Hn̄ er ei hæfur til Guds Rijkis/ seger Lausnaren̄. Seged mier/ Til hvers hefur Gud Man̄en̄ skap-ad / nema til þess / ad han̄ skule þioona sier? Aller Hluter adrer eru Man̄sens vegna skapader / þvi alla þa hefur han̄ lagt under han̄s Fætur/ Ps. 8. En̄ Maduren̄ er Guds vegna giordur/ ecke þess vegna/ ad han̄ þyrfte han̄s med/ helldur ad Hn̄ skyllde þioona sier/ til ad lifa

 þar

þar af eilijflega. Hvorium er oss skylldara ad þiona/ enn honum sem oss skapade? Hefur Mammon nockurn skapad? Wesæll er hann til þess/ Wanskapad getur hann suma Menn/ Enn eingann hefur hann skapad ne Endurskapad. Kalla Menn þad ecke Gudlaust Rackarleyse/ ef Born enn ei villa liaast Foreldrunum til Þionustu? Og hvad skulum vier þa umm hann tala / sem er Fader yfer allt þad sem Born kallast bæde a Himne og Jordu? Til hvers hefur Guds Sonur Endurleyst oss? Seger ecke Lutherus oss þad i Frædunum? Til ad þiona honum i Riettlæte og Heilagleika alla vora Lijfdaga. Til hvers hefur Ande DRottens kallad oss/ helgad og upplijst med sijnum Asgiøfum? Mun ecke til þess/ ad vier gaungum verduglega þeirre Kallan/ hvar inne vier kallader erum? Eph. 4. Þvi alyckta eg svo/ ad sa sem ecke vill Gude þiona/ hann er ecke hans Barn/ ecke Christi Lærersveinn/ og ecke Limur Guds Kyrkiu. Hvad er hann þa? Diofulsens Barn/ Þræll Syndarennar / og Helvijtis Elldebrandur. Nu er þetta svo sagt umm þad fyrra/ er eg hiet umm ad tala.

Hvad hinu sijdara vidvijkur / þa hefe eg til Forna i Inngangenum sagt/ hver ad sie Meining Frelsarans i þessum Ordum/ þo vil eg þvi hier vidauka umm sama Efne / ad þar DRottenn seger : EINGenn KAnn TWEImur HERRum Ad ÞIONa/ þa meinar hann Tvo/ þa sem eru hver ødrum gagnstæder/ þiona kunna Menn Foreldrunum/ Yfervalldenu/ og Naunganum/ i øllu þvi sem Gud hefur boded/ og þo under eins Gude / Hvar fyrer? Þviad svoddann Þionusta og Guds Þionusta eru Eitt/ Sa sem þionar þeim sem af Konungenum sender eru/ hann þionar Konungenum/ Sa sem Konungenum þionar i þvi sem Gud boded hefur / hann þionar Gude. Eins er a hina Sijdu/ sa sem þionar Mammona/ hann þionar Heimenum/ sa sem þionar Heimenum/ hann þionar Syndenne/ Hver ed Syndenne þionar/ hann er Þræll Syndarennar / enn hann sem er Þræll Syndarennar/ hann er under eins Þræll Andskotans/ og er þessu Omøgulegt saman ad koma/ þetta

vottar

voittar Paulus/ er hañ seger / Rom. 6. Viled þier ecke/ ad hvertum þier giøreſt Þioonuſtu-bundner/ til Hlyðnes/ hañs Þienarar erud þier/ hvert helldur Syndareñar/til Daudans/ edur Hlyðneñar til Riettlæte-ſins. Og þetta Ord/ HERRA/ merker hier ſooddañ Yfervæd/nær eiñ ſelur ſig einum ſvo alldeiles a Valld/ ad hañ a ad meſtu hañs oll Rad: Vel kañ eg ad þioona einum/ þoott ecke ſie hañ miñ Herra/ſvo hefur og Gud alldrei bañad/ad þioona ad Gœfum ſijnum/ helldur leyft ad brwka Heimeñ / eñ ecke ad vanbrwka hañ / ecke bañad ad eignaſt Audeñ/ helldur ad feſta Hiartad vid hañ/ þvi ſa þad giører/ hañ er riettur Mañons Þræll/ hañs Herra er Abateñ og Audureñ/þvi alla Hlute vill hñ til hñs viña/ og jafnvel ad tapa Sælu ſiñe/ ſem mørg Dæme gefaſt/og er þa eingeñ Þioonuſta argare. Hun er ſier-deilis med tveñu Moote. Fyrſt / nær Madur ſafnar Audnum med hveriu Moote/ſem hñ kañ/ hyrdande eckert um̃/ hvert þad er riett edur rangt/ edur hveriu Þrælslegt edur Ohreinlegt þad er/þetta er Skap-Loſtur ſa/er vier Agyrne kollum. Paulus ſeger um̃ hana/ ad hun ſie Afguda Dyrkun / Eph. 5. Þad er hveriu Orde ſañara / þvi hiñ Agiarne hefur ecke añañ Gud/ eñ Mamona. Hañ ſolgfiſt ecke ad ryla Guds volada Saude / til ad fylla Þwng ſiñ / ecke ad ſvelta vid hañs Nafn/og þo rænglega a ſtundum/ ef hañ getur abataſt um̃ eitt Alnar virde : Ecke þyrmer hañ Kyrkium nie Kieñemoñum/ Konung-eñ ſoykur hñ giarnañ/ef hñ ma/ ſem er ein Nefud-Skom/ og i einu Orde ad ſegia: Hañ tredur oll Guds Bodord under Fætur ſier: Hvad vantar þa til Skwrgoda-Dyrkunareñar? Betra er af Illu ad til-bidia Lykneſkiuna / eñ ad vera ſvo ſelldur Mamona i Þrældoom / þvi margur ſa ſem eiñ Afgud hefur/ hañ ætlar þo/ ad hañ mune hegna vondra Verka / eñ launa hin goodu/ Og ſvo hafa fleſter Heidingiar meint/ Eñ Agyrndeñ hefur eingañ Gud/ og er þa ei Von a vera. Þu ſeger: Eg vil dyrka Gud/heyra hañs Ord/ ſyngia hønum Lof. Eg geing til hñs Bords/trwe a hañ/ ydraſt Synda miña/verda ma/

ad svo sie. Eñ ef þu dýrkar Gud/ þa lat mig sia/ad þu gioꝛer þad ei/sem hañ bañad hefur/ edur verdur hañ nockud dýrkadur med Rane og Stulde/med Svikum og Prettum/med Lygū og Meinsære: Ef hñ er þiñ Gud/ef hañ er þiñ Fader/ Hvar er þa hañs Heidur? Þu segest heyra hañs Ord/hvar eru þa Avexterner? Eru þeir þad sem strax var upptaled? Sia til/ad þu ecke heyrer þad til Dooms Apelles þier/ þu heyrer þad/svo er þetta. Sædmaduren gieck wt ad sa/ eñ þad hañ sæde/ fiell a medal Þyrna/ þar sem þu atter Hluteñ ad/ og Þyrneñ uxu upp/og kiæfdu þ/ Hvad þad sie/mattu læra af Utleggingu Frelsarans/ er hañ seger/ Matth. 13. Þad sem sæd var medal Þyrna/ er sa ed Orded heyrer/og Umsorgun þessarar Alldar/og Villa Audsins kiefur Orded/og hñ verdur Avaxtarlaus. Þu lofar Gud ad sefiu med Vorunum/ eñ Hiartad er langt þar fra/þad er wt a Wgarde þijnū/ og hia Aknautum þijnum. Þu geingur til Guds-Bordz / eñ tekur þo med-þier Geste þa / sem hañ ecke ma lijda/ Sia til/ ad ecke eter þu og drecker þier Doom. Þu trwer a Gud/sijn mier Trw þijna af Verkunum/ seger Jacob. Þu ydrast Syndaña / Lat þa af Jllu/ og lær Gott ad giora/ Esa. 1. Añars meina eg þu viller under eins þioona Gude og Mamona / eg er þijn Guds Þioonusta þa eingu betre eñ Gydinga Fordum/þeir ed færdu Gude Foorner i Jerusalems Mustere/ eñ offrudu þo a Hædunum / og i ollu þessu launar Mamon Þienurū sijnum illa: Hañ fedur þa med Harma-Braude. Pall seger/ ad Agyrndeñ sie Root alls Jlls / 1. Tim. 6. Fyrst er hun Root Lastañas svo sem adur er sagt: Gud-forsmaer hun/ hañs Nafn skyrrest hun ecke vid ad misbrwka vegna Abatans / Hvijldar-Dag DROTTens hefur hun til Avisings / Þa geingur heñar Ploogur hvad Kappsamlegast/ Svo ad hun jafnvel kiemur þa odrum til ad syndga/ Forelldrum/ Bornum og Nagrañdum þyrmer hun ecke. Margur hefur veged Mañ til Fiar / Ecke atla eg ad sumer Meñ sieu vander ad Hlut-sijnum i Skijrlijfenu/þegar Fied er i Bode. Um siounda Bod-

orded vil eg ei tala: Hun a þar heima/ og hvad er tijdara/ enn ad liwga vegna Abatans/ og giøra sig falann til ad bera Liwgvitne/ Enn ecke einasta fremur hun þetta moote Gude og Naunganum/ helldur kvelur hun sinn eigenn Þræl/ svo þad mæ umm hana segia/ sem David seger umm hinn Ogudlega/ a medal hverra Fie-Pwkenn er hinn meste/ ad hanns Plaagur sieu margar. Helvijte og Glötunenn verda alldrei fylld/ seger Salomon/ Prov. 27. Svo eru og Augu hinns Agiarna/ þess meira hann dreckur/ þess meira þyrster hann/ eins og hinar mögru Pharaonis Kyr/ svo er hinn Agiarne/ þegar þær høfdu uppeted hinar feitu/ þa sæst þad ecke/ ad þær hefdu komed i Maga þra/ seger Ritningenn/ Gen. 41. Rett eins og Ovidius Skalld kvedur umm Erisichthonem Guds-Nijding/ ad þess meira sem hann æt/ þess meir svallt hann/ Fyllenn vard hønum Orsøk til æ meira Hwngurs/ svo þegar hann hafde sellt Aleigu sijna fyrer Mat/ þa sellde hann Doottur sijna/ og sijdarst allra took hnn ad naga sijna eigenn Limu. Svo er og hinum Agiarna vared/ þad hnn fær/ þad fyller hann ecke/ Hann er eins solltenn epter sem ædur/ Ecke sparar hann Vinenie Frændur/ og þegar hann nær eingu/ þa etur hnn sitt eiged Hiarta/ af þvi/ ad hnn getur ei uppeted Hws Eckna og Fødurlausra. Mörgum af þessum Mammons Þwkum lijdur Drottenn ad fylla Kornhlødur sijnar/ og adrar Hyrdslur med Auranægt/ Enn þess vita Menn og nockur Dæme/ ad þess meira þeir nidur sæ i Rønge-lætenu/ þess minna uppskiera þeir/ nema i Skadsemdenne/ svo ad Hyrdslur þeirra eru eins og Opiett Lagar-Fat/ sem ecke helldur þvi/ sem i þad er læted. Þess getur Salomon/ Prov. 11. er hnn seger: Einn wtbyter sijnu eigenn/ og verdur rijkare/ annar inne helldur þar sem ecke skal/ og er jafnann fatæckur. Þetta er riett ad eta/ og verda þo ecke mettur/ og ad drecka/ og verda þo ecke druckenn. Hinn sijdur Þioonusta Mammons/ er sw/ ad liggia of-fast a þvi/ sem einn æ/ eins og Moab a Dreggium sijnum/ jafnvel þoott velfeinged vera kunne: Ad sønnu eru þetta adgreind er Lester ad nockru leite/ enn þo nærsta skyllder hver ødrum. Til eru þr

ad

ad vÿſu / ſem taka allt fra ollum / ſem þeir na / eñ læta þo
eckert af Hende rakna vid nockurn / þeim er hvad verſt vared / og
optlega plagar ſlÿkt ad halldaſt i Hendur: Hins eru og Dæme / ad
ſumer Meñ eru ecke miøg aſælner / eñ vilia þo eckert wtlæta / þeſſa
kalla Meñ nÿdſka / og er hañ ad ſøñu Ill-ſkarre eñ hiñ / eñ þo ſamt
Mam̃ons Þræll / ecke munar þa nema i þvi / ad þegar Mam̃on ſkip-
ar / þa fer hiñ Agiarne / eñ Nÿdingureñ hefur ecke ſvo miked Valld
yfer honum / ad hañ giete reked hañ wr Stad. Jafnvel þott hañ
eige øll hañs Rad / þa lætur hañ ſvo dælt ad honum / ſvo ſem Mooder
ad einka Syne / og vill ecke giøra honum Omak. Lÿker eru þeir
Sadducæis / er ecke villdu giøra a añars Hlut / Ecke villdu þr helldur
neinum Gott giøra / þeir eru Brædur Nabals / er ei villde giefa David
Mat / þegar hñ mællte til þeſſ i Naudſyn ſiñe / og hafde þo til Matar
nñed / 1. Sam. 25. Ja / þeir eru argare eñ Nabal / þvi hañ tÿmde
ad læta epter ſier og Nyſke ſÿnu / eñ þeſſum er ſvo Audureñ ſár / ad
þeir neita ſÿnum eigeñ Lÿkama um̃ Naudſynlega Hlute / Ecke hafa
þeir leſed þad er Salomon ſkrifar / Prov. 3. Hiñ Riettlæte etur ſvo
miked ſem hañ vidþarf / eñ Maga hiñs Ofrooma vantar alltÿd / og
eñ ſÿdur þad hañ ritad hefur i Predikunar Bookareñar 6. Cap.
Þar er ein Olucka er eg ſá under Sooluñe / og hun hin meſta yfer
Møñunum. Eiñ Madur ſa ed Gud giefur Rÿkdoom og Audæfe /
og Heidur / hvers Hiarta ad eckert vantar / og Gud giefur honum þo
ecke Magt til ad neyta þeſſ hiñs ſama / Svoddañ Opockar ſialfs
ſÿns eru þo nockrer / ſvo langt er fra þvi / ad þr klæde edur mette Brood
ur edur Syſtur / nær þeir ſia þau Nakeñ / edur Hwngrud / og er þetta
hiñ meſte Prældoomur / þad er riettkøllud Afgudadyrkun / þad ſem
chriſtner Meñ ættu ad giøra Gude til Þioonuſtu / ſem er ad þyngia
Lÿkama ſiñ / og giøra hñ ad Præl / þad ſama giøra þr vid Mamona.
Seged mier / Er hñ þa ecke þeirra Gud? Bere þeir nu ſamañ ſm̃ leſa
þetta / hverium betra ſie ad þioona / Gude edur Abatanum / Hverneg ad

Gud

Gud ale Þū þyrer ſijnum Þienurum / þad er aadur ſagt i þinum þyrra Partenum / eñ hverneg Mammon þare med ſijna / þad heþe eg i þinum Sijdara talad uũ / med þeim Ordum / Þvi vil eg ſegia vid ydur / Chriſti Børn / Nu ſama og Joſua ſagde vid Jſrael ſkeñu þyrer Andlaat ſitt / Joſ. 24. Seged hvert þier villed þioona Jehovæ Gude ydar / edur ei / Eñ þeir ſvørudu aller: Vier vilium þioona DRottne Gude vorum: DRotteñ miñ og Gud miñ / geþ þu oſſ þad Siñe / ad þad ſm̃ þeir jaatudu med Muñenū / meigū vier med Hiarta / Orde og Verkum uppþylla / allt til Enda vors Lijþs / ſvo vier meigum wr Vijkum bera Coronu Lijþſins / Hveria þu Konungur Naadareñar gieþa munt øllum þeim / ſem elſka Tilkomu þijns Sonar. Bænheyr þ þyrer hñs Skulld og Forþienuſtu / AMEN.

Sextanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled / Luc. 7. Cap.

Þañ Tijma. Og þad ſkiede ſo epter þad / ad JEſus gieck til þeirrar Borgar ſem kallaſt Naim / og hañs Læreſveinar geingu marger med hønum / og mikell Fiolde aſtars Foolks. Þa er hañ took ad nalægiaſt Borgarhlided / Sia þu / þad framliðeñ Madur var boreñ wt / einka Sonur ſiñar Moodur / og hun var Eckia / og mikell Fiolde Borgarmaña gieck wt med heñe. Eñ þa ed DRotteñ leit hana / hrærdeſt hañ Myſkunar yþer heñe / og ſagde til heñar: Græt þu eige. Og hañ gieck þar ad og ahrærde Kiſtuna. Eñ þeir ſem baaru ſtoodu vid. Og hañ ſagde: Þu Ungmeñe / Eg ſeige þier / Rijs þu upp. Og ſa ſetteſt upp ſem framliðeñ var / og took til ad mæla / og hñ gaþ hñ aptur ſiñe Moodur. Eñ aller urdu Ottaſlegner / Loþudu Gud og ſøgdu: Spamadur mikell er a medal vor uppriſeñ / og Gud heþur vitiad ſijns Folks. Og þeſſe Saga barſt wt aþ hønum / uñ allt Gydinga Land / og uñ øll kringum liggiande Hierød.

Exordium.

Sem nu mædur eñ DRottell giørde þetta mikla Kraptaverk / sem þessa Dags Evangelium hermer oss/ þa pluttc haſ þa magiælu Predikun fyrer Lyðnum/ sem ritud stendur i nærst fyr erþarande Capitula / Lucæ. 6. Hver og er aþ Matthæo uppreiknud i hañs Gudspialla 5. Capitula. J heñe standa medal añarra þesse Ord: Sæler eru þeir sem harma/ þvi þeir munu hlæia. Matthæus seger oss pad a þeña Natt / Þeir skulu huggader verda / sem er allt hid sama/ þvi þar heyrer eingeñ Sorg til ad giøra sig glad añ/seger Ordtæked/ og eingeñ hlær/ nema honum sie glatt i Hug/og gladur er eingeñ/ nema hañ huggadur sie. Þad er Addmanlegt ad Hugleida / hverneg Frelsareñ a Døgum Holldsvistar siñar heþur vysslega hagad syns Embættis Vtrettingum / Margt pad sem ad i greindre Predikun stendur/ pad er gagnstædt Hollde og Blode/hveriu ad øll Typlan þyker Sorg og eingeñ Glede ad vera medañ hun a liggur/ seger Paulus/ Heb. 12. Og giæter ecke þess/ ad eptera geþur hun Fridsamlegañ Avoxt Rettlætesins. Eñ til þess / ad hiñ goode Meistare færde Søñur a Mal sitt/þa giorer hñ sier Ferd wr Caper naum til Borgareñar Naim/til ad styrkia med þessarre Jarteikn hvad hañ ædur talad hafde. Eingeñ skal meina ad þetta haþe sked aþ Hendingu/ ad DRotteñ mætte þessare Lykþor/ helldur fyrer þvi hañ visse alla Hlute/þa heþur sa an Eþa vered Tilgangureñ/sm nu heþe eg ædur sagt/ og þar ad auke ad geþa øllum Sorgbitnum Eckium og Munadarlausũ eitt Aþenlegt Huggunareñar Dæme/og fullrar Vonar og Trwnadartrausts um syna Hiartgroona Myskunseme yþer þeim/ ad hañ vilie vera Fader Fødurlausra / og Forsvar Ecknañ/ Devt. 10. Ps. 68. Og fyrer þvi ad þetta Hellaga Gudspiall er nærsta Gledelegt ad Hugleida/fyrer alla þa sem þreyia epter Astvine syna/sm þeim i Lyþinu haþa til Glede og Adstodar vered / þa vil eg aþ þvi Tvent yfervega. 1. Hvad Eckiurnar eige ad hugga sig vid i syn um Einstædingskap. 2. Hvad þeim eige til Huggunar ad verda er missa Børn syn/ jaþnvel a unga Alldre.

Eñ

Enn þu sem ert Fader yfer allt þad sem Børn kallast bæde a Himne og Jørdu/ Styrk þu Mæl mitt/og Tilbw svo Hiortu Barna þinna / ad þetta þitt Ehrende mege vel takast/ J JEsu Nafne/ Amen.

Vileggingenn.

Hier stendur i Gudspiallenu umm Moodur þessa Ungmennes/ad hun hafe Eckia vered/ þad Stand hefur jafnan hallded vered aumt og Oskemtelegt/sem og ad Lykindum lætur/ David veit valla annad Lykara ad Oska / hvert helldur synum edur Guds Ovin / enn ad Børn hans skule verda Munadarlaus / og hans Kvinna Eckia / Ps. 109. Vonder Omagar eru Fødurlauser/ og Mædur þorar svo sem Eckiur/ seger Jeremias i Harmagrætnum/ 1. og 5. Cap. Nu er þad vyst/ad slykt er Reide Teikn DRottens a Stundum / og Strafs Syndanna/ eins og hvert annad Mootlæte / Enn hverge nærre allstyd/ þvi valla er nockurt Stand i heilagre Ritningu umm geted/ sem hinn Almættuge vill helldur taka i Forsvar/ enn Eckiudoomenn/ þvi fyrer utan þad/ad hann vill sialfur vera þeirra Forsvar og fæda þær/ þa hefur hann sier i Lage gefed þau Verndar Bref i synu H. Løgmæle/a þenna Hætt. Eingre Eckiu edur Omyndugum skalltu Pijning giøra / ef þu syner hønum Pijning nockra/ (þvi ef hann ad eins kallar til myn/þa vil eg Bæn heyra hans) Þa skal myn Reide brenna/ og eg skal slaa ydur i Hel med Sverde/ Svo skulu ydar Konur Eckiur verda/ og ydar Børn Fødurlaus/Exod. 22. Og enn seger hann: Eckiunne og Omyndugum skalltu eing ann Skada giøra. Nefur hann ecke skyckad þeim sinn Hlut af Tyundunum / Devt. 14. Byndur hann ecke ad kalla þær framar ødrum til Almennelegrar Mæltydar fyrer DRottne/ Cap. 16. Ja/hann hefur sier i Lage ummboded Valldstiettenne / ad þeir skule dæma Mæl hins unga Mannsins og forsvara Eckiuna/ Esa. 1. Jafnvel þoott eg ætle ad valla sie nockru Guds Boodorde midur hlydt enn þessu af sumum Mønnum. Oskande være/ad ei fyndust þr/ed sialfer hafa Eckiurnar fyrer Fe/ og giøra þær sier ad Ræne / svo sem Esajas ad Orde kiemst /

 Cap.

Cap. 10. Nefnast a þeim og þeirra Munadarlausum Bornum/ ef
þr þooktust eiga Fodur fra nockrar Neipter ad giallda/ en þeingu ecke
stoled Nefndenne fra Gude a medan han lifde: Svoddan er hin mesta
Sodurmenska / sem einn Hugprwdur Tyrke ei villde verda funden ad/
og þo skammast ecke sumer christner Menn sijn ad æfa þetta Blygdun-
arlaust/ svo hoppa þesser Myslingar a einu daudu Leone/sem þeir þo
ecke þordu ad geispa a moote/a medan þad hafde Munnenn open. Lijt-
ed muna þr til hinnar skielfelegu Bolvunar/ er DROtten leggur yfer
þa/sem umhverfa Rietté Eckiunnar/ Devt. 27. Edur hins/ ad Kio-
ningenn telur þad med hinum hellstu Orsokum hinnar Babilonisku Here
leidingar/ ad þeir dæmdu ei Malefne Eckiunnar/ Jer. 22. Nu vil
eg sleppa þssu/en hverfa aptur til hins er eg skilldest vid: Þesse Kvinna
var Eckia/Lijklegt er ad Madur hennar hafe burtkallast a sijnu besta
Alldre/ hvad þar af rada ma/ ad hn hafde henne epterlated einn ein-
asta Son sem ad enn þa var Ungmenne: Þetta var stoor Sorg/hveria
hun gat ecke duled/ þvi sagde Frelsarenn vid hana: GRAAT ÞU
ECKE / og þetta Mootlæte hennar var svo miked / ad Bæjar-Menn
sampijnduft henne/ þvi seger i Textanum: AD MIKILL FJOlde
ÞEirra HAfe GEJNGed Ut Med HEnne. Lærum þad af þm/
ad græta med Grætendum/og hafa Medaumkun med þeim er i stijkar
Rauner rata / svo giorde hn sem best kann ad sampijnast Eymdum voru/
þvi Gudspialled seger: Ad þegar DROTTenn LEit HAna / ÞA
HRÆRDest HAnn MYSKunar YFer-HEnne/ og fæum vier iafnan
ann Orsok þar til/ þvi ecke lijdur a Stundum langt a millum þess/ ad
svoddann tilfellur. Morg volud Eckia a þvilijkt til Brunns ad bera:
En wl af þessare Medaumkun Frelsarans take Eckiurnar sier hina
mestu Huggun/Strax sem hn sa þessa sorgande Konu/þa hrærdest hn
af JNstu MEDaumkun/seger Textenn: Ecke giorer hn þ sijdur nu/
helldr enn þa hn umgieckst i voru Holldé/s nu er upphafed til Kraptar
ens hægre Handar/hn hefr Likel Lijfsens z Daudans/ Barn mitt/hafe
þvi

þvi Daudeñ griped Hendeñe iñ i Hws þitt / og veitt þier eitt miked Saar/ þar hñ hefur teked Helming þijns Hiarta burtu/og giort Born þyn Munadarlaus/ þa vit/ ad þad er ecke sked an hañs Raadstøfun-ar/ Einga Magt hefde Daudeñ hapt yfer þijnum kiæra Egta-Mañe an hañs Leifes/ J hvers Hende ad er oll lifande Sæl/ Audmyk þig þess vegna under Volduga Guds Hønd/og seg med David/ Eg vard Mallaus/ og talade ecke / af þvi þu giørder þad / Sierdeilis þar þu hefur þo ecke tapad þijnum Egta-Mañe/ Meina ecke/ Barned gott/ ad sialfur Giæskuñar Bruñur sie eins lyndur / og sumer Opockar i Heimenum/ þeir ed aptur taka þad þeir gæfu/ helldur vil eg hier um̃ segia eins og Paall sagde um̃ Onesimum vid Philemonem: Hañ er um̃ Stundarsaker vidskileñ/ svo þu hallder hønum Eilijflega. Hañ er ecke daudur/ad þvi Leite sem vidkemur Sæluñe/þvi Gud Abrahams/ Jsaacs og Jacobs / hañ er ecke Gud Daudra helldur Lifendra/ seger Frelsareñ / þar fyrer er hañ ecke daudur/ helldur kalladur fra Daud-anum til Lijfsins/ Fra Volæde þessa Heims/til eilijfrar Sælu/ Fra Selskap vondra Mañа/til Samfelags heilagra Eingla. Ja/ hñ er helldur ecke daudur/ þad Lijkamañ ahrærer/ helldur sefur hañ/ svo sem DRotteñ sagde um̃ Hofdinglans Dootttur/Matth. 9. Þad stend-ur Æfeñlega stødugt/er Frelsareñ sagde: Hver sem trwer a mig/þad skal skie/ad þott hañ deye/ þa skal hañ samt lifa/Joh. 11. Þat fyr-er/ þott ad þad sie Naatturlegt/ad syrgia Astvine sijna/þa er ecke svo stoor Orsøk þar til/ þvi vier hofum ecke misst þa/ helldur eru þeir und-añ oss farner i eilijfa Sælu / eñ Lijkameñ hvijlest af Ervide sijnu iñ til þess Dags ad DRotteñ uppvekur hñ/og giører Einglunũ jafnañ/ Ja/samlijkañ sijnum Dijrdlegum Lijkama/Phil. 3. Nu er þad vijst/ ad eckert Guds Barn misañ sijnu Egta-Hiarta þvilijkrar Sælu/ eñ þad er Veikleike vor / ad Meñ syrgia siñ eigeñ Nag/ og siña Epter-sæteña / þeinkiande meir a hid Nærveranda / eñ hid Epterkomanda. Eñ hyga til þess/ Barn mitt/ ad Gud hefur kañske þiñ Egta-Mañ

i burtu teked til siñar Dyrdar / uppa þad þu skylldet hafa allt þitt Traust/ alla Von / alla Glede og Vnadsemd i sier einum/ og Fognud af þvi/ ad sia og reyna sijna Nad a þier/og vid þig og þijna/ nær øll Manleg Hialp er wte/ giør svo/ þar af hefur þu tvefallda Nytseme/þa einu/ad þijn Sala gledur sig i Gude Heilsugiafara þijnum/ hver Fognudur ad yfergnæfer allañ Skilning/ og drepur alla Sorg/ Allt Mootlæte giører hañ liett. Hina adra/ad a medañ þu ert svo Skape fareñ/þa er þad Feste-Bref uppa Guds Rijke/þad er Pantur þess/ad þu muner fagna med þijnum Egta-Mañe i himneskre Sælu/ Eilijflegana med Gude og hñs Heilogum. Lat þvi sia/ad þu tilreinker þier þad sem DRotteñ seger vid Israel/Esa. 54. Sa sem hefur skapad þig/hañ er þiñ Madur/ DRotteñ Zebaoth er hañs Heite/ og þiñ Lausnare/sa Heilage i Israel/ hvern øll Verolldeñ Gud nefner. Hvar fyrer grætur þu/og þvi ber þitt Hiarta sig svo illa? Er eg þier ecke betre eñ tiju Syner? sagde Elkana vid Konu sijna Annu/1. Sam. 1. Og hvad miklu betre er þa Gud Himnañа/ helldur eñ eiñ daudlegur Madur/ villie hñ ganga þier i Mañs Stad/ Hvada Naud hefur þu þa? Hañ er noogu vijs til ad Radleggia þier/ noogu rijkur til ad forsorga þig/noogu mattugur til ad forsvara þig/noogu Gæsku rijkur til ad hugsvala þier: Hvers villtu framar æskia? Eckiur og Munadarlauser hafa stooraн Rett i Himneñu / svo sem ædur er sagt: Þegar DRotteñ leit Eckiu þessa / þa HRærdest HAñ Af JEsu MEDaumkun YFer HENne. Nun hefur kañ ske ecke þeckt Drottteñ/edur ecke sied hñ/ þvi sorgande Mañesktur geingu med huldu Hofde hia Gydingum / Nun hefur og ecke Orde wtkomed fyrer Harme/ svo hun giæte beded hañ / og þo gat ecke Brunñur Gæskuñar hallded sier. Hañs Hiarta brast i honu/ svo hañ hlaut heñe Myskunsamur ad vera/ strax sem hañ leit Eymd heñar/ med einu Orde/ einu Atvike þurkade hñ øll Tareñ af Augu heñar. Þegar þær Ruth og Naemi voru alldeilis Munadarlausar / þa sende Gud þeim Boas / Ruth. 2.

Þegar

Þegar Eckiañ i Sarepta og hennar Sonur voru adkomeñ Dauda i Atvinnuleysé/ þa baud Gud Eliæ ad bæta Breſt hennar / Mun hañs Hond eñ nu ſtutt vordeñ? Er honum nockud apturpared/ſijdañ hñ er hafeñ yper alla Himna? Nei/Nei/ wtriett er hun eñ nu i Dag til allra Þerra/ſem a hñ vona/ og þoott hñ reyne ſijna a ſtundum / þa eyeſt kingeñ uñ Sañſogle hañs/ edur ætle ſig ypergiefeñ/ Hañ gat hallded Mañe þiſſarar Eckiu vid Lijsed/ hñ gat læknad Son hennar a Banasængeñe/ Eñ hier færde DRotteñ Soñur a Mal ſitt/ er hñ ſkomu ædur talad hafde / ad sæler væru þeir ſem harma / þviad þeir mune huggader verda/þvi miklu meire var Fognudur þeſſe/ ad hñ gaf heñe aptur Son ſiñ/ ſem daudur var/ helldur eñ þoott hñ hefde læknad hñ Daudſiwkañ. Lat þier þvi til Hugar koma/ Guds Barn/ ad þoott Daudeñ hafe ſlited þ Band uñ Stund/ ſm var a millū þijn z þijns Egta-Mañs/þa er þo ecke ſlited pad Einingareñar Band/ ſm hefur bunded Hiarta þitt vid Gud/ hver allema hefur Odaudleikañ/hver og hefur trulofad þig ſier ad Eilijfu/i Nad og Myſkunſeme/i Riettlæte og i Doome/ Hoſ.2. Ef þu elſkar hañ/ þa er ecke ad ugga hañs Elſku til þijn/ hañ vill vera hia þier i Neydeñe / og þier þadañ wtkickia / allar þijnar Andvarpaner heyra/ oll þijn Tar reikna / og hella þeim i ſiñ Siood/ og ſijdañ afþurka med eilijfre Glede/ og þoott ad þu meiger ſia a Bak þijns kiæra Egta-Mañs uñ Nrijd/ þa er þ ſtutt hia Eilijfdeñe/hvar þid munud uñ Allder Allda ſamfagna/æn nockurs Kvijda fyrer þvi/ad ſkiliaſt framar. Seig þvi ecke/ eg er af ollum forlateñ / medañ þu hefur ecke Gud forlated / mun hañ þig alldrei forlata / Treyſt þvi ad fullu/ ad pad ſem DRotteñ ſeger vid Chriſtnena/ hia Eſajam Cap. 54. pad vill hañ til þijn ſagt hafa/ ſvo ſem eina forlatna Konu / og Sorgbitna/ þa kallar DRotteñ þig aptur/Fyrr ſkulu Fiolleñ wr Stad vijkia/og þeſſar Hæder nidurfalla/ eñ ad mijn Nad vijke fra þier/ edur miñ Sattmale nidurfalle/ ſeger DRotteñ þiñ Myſkunare.Ja/hñ ſm er trwr/ og ſialfuñ ſier ei kañ ad

Neita/

Neita/seger Postulen. Oll Vmsorgun og Vmhyggia Bwskaparens liggur nu a pier / sijdan Gud took piñ Mañ fra Sijdu piñe/huxa til pess er David seger / Ps. 68. Gud leggur oss eina Byrde uppa / eñ hañ hiælpar oss ad bera/Vantreyst honum ecke/sem bar allañ Israel i Eydemorkuñe / svo sem ein Mooder ber siñ Son / seger Moyses / Edur hañs Syne/ hver ed ber alla Hlute med Orde sijns Kraptar/ad hañ giere ecke hiælpad pier / til ad bera pad hañ hepur siælpur pier a Herdar lagt / Hap pijna Vnadsemd i honum/ hañ hepur lopad ad giepa pier hvad pitt Hiarta gyrnest / Fiñest pier Byrdeñ pwng/ pa varpa allre piñe Ahyggiu uppa hñ/sem pvi mun vel til Vegar koma/ Og er pad nu svo um̃ hid Fyrra wt-talad.

Hvad hinu Sijdara vidvijkur/pa reyna Meñ pad optlega/ad Foreldrunum fellst ecke missa um̃ pad/ nær peirra Bornum verdur fyrer Tijmanlegañ Dauda burtu kipt/ helldur eñ po ad hvert misse añars/ sierdeilis/ ep pad eru einka Born/ svo sem hier a stoodst/ PVi HAñ Var EJNka SONur SJNNar MOODur / seger i Textanũ: Og par ad auke / ep ad pvilijk Born eru lijkleg til Stæpu / og Meñingar/svo pau giæte sijdañ Gude og Fodurlandenu med Sæmd og Æru piõnad/og ecke verdur pvi moote sagt/ad stoor Hormung la a Kviñu pessare / par Daudeñ hapde rænt hana fyrst sijnũ Hiartkiæra Egta-Mañe/ og po a heñar besta Alldre / og par ad auke sijnum Einasta Syne / eiñig i sijnu Æsku-Bloome / hver añ Epa hepur vered heñar einasta Ynde og Adstod i heñar Munadarleysu / eñ þ eykur miklu hier a / ad pad var eitt Brixle hallded a peim Dogum fyrer Kviñurnar / ad læta ecke Sæde epter i Israel / pvi allar gyrntust ad vera Mædur/ ad Messia / og ecke hepur pad einasta Læging poolt Obyria ad vera/ helldur og hitt ein stoor Sorg/ad missa Born sijn/og eiga kañ ske ecke Von til añarra/ pad sie eg a Dæme hiñar Sunamitisku/ er sagde vid Elisæum / nær Sonur heñar la Andvana / 2. Reg. 4. Beidda eg miñ Herra nockud um̃ Son? Sagda eg ei/pretta mig ecke? Svo sem

hepde

hefde hefie hookt sa Kostur lietkare/ alldrei ad hafa Barn fædt/helld ur efi ad Syne hefiar hefde vered i burtu svipt / og mæ sæ vera af Jarne gior/ sem ecke vorkefier þeim svoddafi Mootgang/ sierdeilis / þar Guds Ande setur oss þetta til Dæmes ufi hina mestu Sorg/ þar hafi seger / Amos. 8. Ad Narmkvæle Gydinga skule verda eins og Narmur epter eifi Einasta Son/ þ sama Jtrekar hfi hia Zacharjam/ Cap. 12. Þvi er svoddafi mieg Natturlegt og eingum ad læ/ þo skulu Christner Mefi haga sier i þessu svo sem Guds Børn / og læta hafi ræda/sem alls Ræd a bæde a Himne og Jordu. Hinar semu Røksemder skal ad søfiu til þess hafa/ ad bæta Sorg sijna i þssu Tilfelle/ og hinu/ er i fyrre Greinefie var ufitalad / Seg mier/ christefi Mödur/ Hefur þu ecke Barn þitt af Gude odlast? Svo seger David/ Ps. 127. Børnefi eru Guds Gæfa/ og Lijfsens Avoxtur er eifi Skeinkur/ þau eru ecke svo alldeilis vor Børn / ad þau sieu ecke miklu framar hafis / sem er Fader yfer ollu þvi er Børn kallast bæde a Himne og Jordu / þvi nær hafi gaf oss þau / þa gaf hafi þau med þeim Skilmæla/ad honum være friælst ad taka þau til sijn nær hafi villde/ Eda giorum vier ecke svo hver vid afiafi? Hvort eifi læte Barn sitt til Vinar sijns ufi Stund/mun þad ecke standa i hafis Valldi/ad læta þad til sijn aptur hverfa/ nær honum lijkar/ Ætlumst þvi ecke til/ad Gud mune hafa mifie Riett yfer oss/ og Børnum vorum/ efi vier þykiumst yfer þeim hafa/ Seg þvi midt i Sorgefie/ midt i Harmenum eins og Job/ hvern Gud svipte ecke einasta ollum Børnum sijnum/ helldur og allre Aleigu sifie i einu Vetfæange / Job. 1. Gud gaf / og Gud aftook/sie Nafn DRottens blessad. Ef þu ert Guds Barn/ (þvi fyrer þeim vil eg sier i Lage þetta talad hafa) Ef þu ert siælfur Guds Barn/ sege eg/þa veit eg/ ad þier hefur ufihugad vered/ad fela þessa Guds Gæfu honum siælfum a Hendur / ad Barn þitt mætte hafis Miskunar og Forsioonar i ollu niota / Efi allra helst muntu hafa Ufihyggiu bored fyrer þess eilijfre Velferd/ ad þad mætte Gude sem

 kiærast

Kiæraft vera/ og sem mest vardveitt fyrer Andskotans/ Heimsins og Holldsins Vielum/ hier um muntu Gud beded hafa i øllum Bænum þinum/ meir en um langa Lijfdaga: Seig mier/ Hefur þa Gud ecke Bænheyrt þig / er hann hefur teked þad burt wr Prældoome Heimsins i Sælu Himensins/ fra Vmsatrum Dioful sins til Guds Barna Frelsis/ fra Ofriike Holldsins/til þijns og þess Fødur Rijkes / hvar þad mun skijna svo sem Sool um Allder Allda? Þier skilst þetta lijtt kan skie/ a medan Sorgen er sem brædust/ En læt þa svo sem Christur seige vid þig hid sama/ er hann sagde vid Petur fordum/ þa hann ei villde læta DRottenn þvo Fætur sijna/ Hvad eg giøre/ þad veistu ecke nu/ en þu munt þad sijdar þeckia/ Joh. 13. Þier munde vænt um þykia/ þu munder af Hiarta gladur verda/ ef Gud giæfe þier Barn þitt aptur/ eins og Eckiu þessare/ En eg vil svara þier eins og hann svarade þeim i Nazareth fordum/ Margar Eckiur voru a Døgum Eliæ/ en til eingrar var Elias sendur/ nema til Eckiunar i Sarepta i Sidons Lande/ Luc. 4. Gud veit hvad hann vill giøra/ eckert giører hann til Onytis / Tilgangur DRottens i þessu Kraptaverke er audsien. Fyrst er sa/ ad hann sijnde bæde þier og øllum Sorgbitnum/ ad hann bæde vilie og kunne ad sampijnast Eymdum þeirra. Hinn annar/ ad hann Auglyste þad hann Gud være/ sem ad hefur Valld yfer Daudanum / þvi þesse var hinn Fyrste af hinum Daudu/ er hann uppvakte a sijnum Hiervistar Døgum/ en sijdan ad hann hefur hvortveggia þetta med mørgum Røkum stadfest/ hver Naudsyn ber þa til þess / ad hann umbreyte sijnu Logmale? og hvort þu mæter þann Kost eiga / ad Barn þitt hverfe aptur i Verølldena/ hvilijk Fævitska være þad/ ad selia Rijkdoom fyrer Armood / Heilbrygde fyrer Siwkdoom/ Glede fyrer Sorg / og hina allra sætustu Roo og Hvijld fyrer allskonar Andstreyme og Erfide/ þad være ad hata/ og ecke ad elska Barn sitt/ ef rielt er aliked/ sierdeilis þar hin er Vilvolldu Guds / sem i DRottne dæner eru / þeir lofa Gud Dagleglanlega fyrer sijna Endurlausn i Himnenum / Þvi skylldu Menn þa

sprgia

hrygia þeirra Burtþor af Heimenum/allra hellst þar vier hoþñ eckert
mist/ helldur undañ oss sendt/ og munum þiña eitt heilagt Barn fyrer
Syndugt/ Odaudlegt fyrer Forgeingelegt/ og Einglunum samjaþnt/
fyrer þad sem ædur var þo ecke nema Molld og Aska/ Leiþed þvi Børn
um ydar til DRottens ad koma / christner Meñ / og bañed þeim þad
ecke/ og seged eins og Baruch vid hina Hertteknu i Babilon/ Baruch.
4. Eg hefe læted ydur burt med Harme og Grate/ eñ Gud mun skila
ydur mier aptur med Glede og Føgnude eilijþlega. Eg veit ad mørg
um er þad stoor Harmur/ ad missa eitt Einasta Barn/ sem var Giæfu-
legt / og vel ad sier uñ alla Hlute/ Eñ Hugleid þo christeñ Madur /
ad Gud gaþ siñ eigeñ og Einasta Son wt fyrer þig / i hverium hañ
alleina hefur sijna Velþocknan/ ecke til ad bada i Roosum/ helldur til
þess/ ad ecke heþde hañ þar hañ mætte Hoþde sijnu halla ad/ Luc. 9.
Ecke til ad læta sier þioona/ helldur til ad þioona ødrum/ ecke til ad
liþa i Sælu nockre/ jaþnvel þoott hañ mætte þa vel Sælu haþa/ helld-
ur til ad þola Krossen / Hebr. 12. Þetta giørde hañ/ sem þier var uñ
eckert skylldugur./ Ojaþnt haþest þid ad / sem ert hønum skylldugur
bæde uñ þig og Barn þitt/ ad þu ængrast aþ þvi/ ad hañ þlutte þad
i Eilijþa Sælu/ sem hañs Sonur heþur þvi med siñe Kvøl aþrekad:
Hversu giørþuglegt sem þad var / þad var þo alldrei svo veglegt / svo
sem hiñ Irijdaste medal Mañañ a Barna/ Eþ Gude og Fødur þookte
hañ ecke Oþgoodur i Kvalernar/ Hvar fyrer skyllde þier þa þykia Son
ur þiñ Oþgoodur til Dijrdareñar: Þu villder haþa hønum Stoor-Fe
epterlæted i Verolldeñe / mun þad vera betra eñ hañs Arþa-Hlute i
Lande liþande Mañ a? Misjaþnt fer uñ Arþana hier i Verølldeñ e/
Eñ Petur seger oss ad þesse Arþur skemest ecke / 1. Pet. 1. Nooger
eru Erþingiarner/ þoott eiñ deye Barnlaus/ sieu ecke adrer/ þa er Fød-
urlanded/ þa eru Guds Volader/ giør þeim Gott medañ þu liþer/ og
hefur þu Fe-Siood a Himnum. Sonur þiñ doo burt i sijnu Æsku-
Bloome/ eñ eingeñ veit Æþe sijna fyrr eñ øll er: Vor fyrsta Mooder

fagnade nærsta miøg hinum fyrsta Mañe/ sem i Heimeñ var fæddur/ eñ þad villde ecke svo rekiast wr fyrer hønum. Eli Hofud-Prestur liet ømtt ad Sonum sijnum/ 1. Sam. 2. þo voru þeir Skalkar. Vænt þookte David um̃ Absalon/ hvernig hañ launade hønum/ þad er al-kuñugt: Þu þykest vita/ ad ei var Barne þijnu hætt vid slijku/ svo er þad/ hvørium af oss þyker siñ Fugl fagur. Eñ þegar ad Gud hefur ad fullu raaded Son þiñ sier til Handa/ þa hefur hñ teked þessa Vm̃-sorgun af þier / hañ er þangad komeñ / hvar hañ ecke skal vega siñ Broodur/ ecke vanvyrda Guds Þioonustu / og ecke giøra Vppreist i moote Fødur sijnum. Þu villder hafa sett hañ til Menta / ad hañ lærde alla Heims Speke/ og øll Tungumaal: Heit mier/ Guds Vinur: Eingeñ er þvilijk Speke sem ad deyia vel / og þar ad auk øll Speke ad læra/ añars er hun Onijt. Hañ kuñe ecke svo margar Tungur sem þu villder/ þoott hañ kuñad hefde/ Munde þad hafa gagnad hønum til Himnarijkis? Þacka Gude ad hañ er þangad komeñ/ hvar Tungu-maalunum slotar/ eñ Kiærleikureñ varer Eilijflega/ 1. Cor. 13. Noogur Vijsdoomur er þad/ ad hñ þecker Gud/ svo sem hñ er af høñū þecktur/ og talar Einglaña Tungu. Adgreining Tungumaalaña er Strafs Syndareñar/ eñ þad er Naad Guds/ ad Tunga hiña Maalhølltu skal tala riett/ Esa. 32. Svo veit eg og ad hver Vtvaldra mun skilia añañ / og ad þetta fullkomnest i Himnarijke/ þar skal ecke Barn mitt þola mørg Høgg fyrer siñ Lærdoom/ ecke Ottast fyrer/ hvert þad mune viña edur tapa i einu Prætu-Maale / ecke helldur æra sig i Reikninge Stiarnaña/ edur Mælingu Himensins/ nær þær eru dottnar / eñ hañ samañvafeñ eins og añad Klæde/ Heb. 1. Jafnvel þoott Meñ verde ad flæktast vid þeña Hiegooma epter Naudsyn Spillingareñar Hættalags. Þu meinar ad Gud sie þier reidur/ af þvi hañ leifde þier ecke ad uppala þad er hañ svo vel skoop/ sijnum Brædrum i Heimenum til Nota og Gagnsemdar/ Gef þig til Frids/ Barn mitt/ þacka Gude/ ad þu med hñs Adstod hefur uppaled þ til Himnarijkis/ hñ a margañ

Goodañ/

Goodañ/ lat hñ sorga fyrer Londū z Lydū/ sm þ leingst heþur giort. Svo hyggeð nu ad þessu / christner Mēñ / hver i siñ Stad / Lated hañ rada sem rada a / og alldrei rædur synum Bernū / nema til hins besta/ og ætlest ei til / ad þier sinæð betur þyrer ydar Rade edur Barna ydar og Astvina / helldur eñ hañ / Til hvers ad bæde ydur og þeim er varpad allt i þra Moodurlyþe. Eñ þu eilyþe Fader / sem ecke einasta taled heþ ur alla Daga vora / helldur og oll vor Noþud. Nar / Keñ þu bæde For-elldrum og Bornum / ad huxa þad vier hlrootum ad Deya / svo vier Foc-sinler verdum / ad alldrei liþum vier svo sem ættum vier i þessu Volæde Bræñlega ad Liþa / helldur geþ þu oss / sem ert Gud Lyþsens og Dauð-ans / ad hvert vier liþum edur deyum / þa sieum vier DRottens / Bæn-heyr þad DRotteñ miñ / Fyrer JEsu Pynu og Dauda / og geþ oss þar til Styrk Heilags Anda / Amen / J JESV Naþne / AMEN.

Seytianda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 14. Cap.

A Þeim Tyma. Og þad skiede so ad JEsus kom i Hws nockurs Phariseara Hoþdingia a Þvottdeige Brauds ad netta / og þeir hoþdu Vardhalld a honum. Og sia þu / ad Madur nockur Vatzsiwkur var þar frame fyrer hon-um. Og JEsus andsvarade og sagde til Logspekingaña og Phari-seaña / so seigiande: Hvort leiþest nockud ad lækna a Þvottdegum? Eñ þeir þogdu vid. Og hoñ took a honum / læknade hañ / og liet hañ i burtu fara / svarade og sagde til þeirra. Hvers ydar Asne eda Naut sem fellur i Pitt / er þad eige jaþnsnart widreiged a Þvottdeige? Og þeir gatu honum aungvu þar til svarad. Eñ hañ sagde þessa Eptir-lyking til þeirra sem bodner voru / þa ed hañ merkte hvorneñ þeir motlust epter hinum fremstu Sætum / seigiande so til þeirra: Nær ed þu verdur bodeñ aþ Einhvorium til Brwdkaups / þa set þig ecke i hid Ædsta Sæte / kañ skie / þad añar Heidarlegre eñ þu / sie bodeñ aþ

honum / og kome sa sem þier baud og honum / og seige til þyn / Gief þessum Rwm / og hlioter þu þa med Kinroda ad hafa hid ysta Sæte. Helldur so / nær ed þu verdur bodenn / þa far þu / og set þig i hid ysta Sess / so ad þa nær ed sa kiemur er þier baud / þa seige hann til þyn / Vinur / þoka þier upp betur. Þa mun þier Virding veitast hia þeim um Sessunautum. Þviad / hver sig sialfur upphefur / hann mun nidur lægiast / og hver sig lytelæter / hann skal upphafenn verda.

Exordium.

A Medal hinnar Vegleguftu Guds Þionustu / er vier eigum ad dyrka hann med / þa er Helgun Sabbats Dagsens / hun er i fyrstunne ecke bodenn Syndarennar vegna / helldur ædur enn Spillingenn inn kom i Heimenn. Svo seger i Genesis Bookar 2 Cap. DRottenn blessade hinn siounda Dag / og helgade hann / þar hann a honum hvyldest af ollu synu Verke / er hann skapad hafde / þad er / ad hann hætte þa ad skapa Himen og Jord / og allt hvad þar er inne. Þetta Bodord er aptur Itrekad i Moysis Logmaale / og er eitt af þeim Tyu Guds Laga Bodordum / Þess gietur i Exod. Bookar 20. Cap. Minnstu ad helga Hvyldardagenn DRottens Guds þyns / og er þetta Bodord optlega stadfest i gamla Testamentesins Bookum. A sex Dogum skulud þier Verk vinna / hinn Siounde Dagur skal Helgur kallast / þvi þad er Hvyldardagur / Þier skulud eckert Verk a honum vinna / seger i Lev. 23. Cap. Hin fyrsta Orsok til þessa Hvyldardags i Gamla Testamentenu var sw / ad endurminnast hins mikla Skoorvirkes / er Gud giorde i Skopun allra Hluta / Þvi nefner DRottenn þad eitt Teikn a millum syn og Israels Barna / Ezech. 20. Annur var sw / ad a þeim Dege skyllde almenneleg Guds Þioonusta halldenn verda / med Foornfæringum / med Kenningu Guds Orda og ødrum þvilykum Gudræknis Eyrendum i Helgedoomenum. Um Foornernar mæ lesa / Num. 28. Enn um Guds Orda Kenningu / vottar Lucas Cap. 4. med Dæme Frelsarans / Hann kom til Nazareth / hvar hann var uppalenn / og geck inn ad Ven

lu sitie a Sabbats-Degenum i Samkunduna / og stood upp ad lesa. Nin pridia var/ad Men og Bitiudýr skylldu hvýlast af sex Daga Er vide / pad er hert af Exod. 23. Cap. Og hin fioorda var sier i Lage fyrer Israels Foolk / ad Endurminast Lausnarennar af Egypta-Lands Þrældoome/soo sem seger i Devt. Bookar 5. Cap. Nu þoott ad Gud sette soo i Ondverdu/ad hinn siounde Dagur skyllde brwkast til þessarar Helge/þa er hun nu og hefur vered sijdan Himnaforr Lausnarans halldenn a hinu fyrsta Dege Vikunnar/er vier i Minning Christi Vppristu Helgum/i Minning Endurskøpunar Heimsins/sem fyrer hns Dauda er sken / og Minning hins Eilijfa Sabbats / er øllum Guds Børnum i hans Vppristu feinged er. Þetta skulu Menn ecke ætla ad sie Mana Setningar/ helldur soo sem Moyses slutte Guds Løgmaal a millum hans og Israels Barna/ Svo hafa og Christi Postular giørt þessa Skyckun an alls Efa epter hans Bode/þvi eckert seigiast þeir munde þora ad giøra fyrer utan hns Skipan/ Act. 15. Þad er og kunnugt/ad þeir afmøndu sumar Greiner af Kyrkiu-Løgunum/i Samkomunne i Jerusalem/ þegar Paulus og Barnabas voru til þra sender fra þeim christnu i Antiochia/Og er þenna Flutning Sabbatsdagsins ecke meira i spurned. Eg vil ecke ætla/ad nockur giøre sier i Lund/ad Christur hafe ei haft Vald til þessarar Færslu/ þvi hann segest vera Herra Sabbatsdagsins/og ef þad var ecke a moote hans Guddoomlegu Nægign/ad afma Sacramente hins gamla Testamentis/ þa var ei helld ur þetta. Enn ad þesse Rædstøfun sie af hns Postulum giør/er þad til Vitnis/ad þeir komu saman a Hvijtasunnudege/ Act. 2. sem innfell ur a vorn DRottens Dag. Lucas skrifar/ Act. 20. Ad þann fyrsta Dag Vikunnar hafe Læresveinarner samankomed til ad brioota Braud ed/og ad Pall hafe þa Rædu hallded/Og sialfur Pall skrifar Chorinthu Borgar Mønnu til/ 1. Cor. 16. Ad a hinu fyrsta Dege Vikunnar skule þeir leggia Afsijdes Olmusur sijnar/er Naudstøddum christnum Mønnum ætladar voru. Þenna sama Dag kallar Johannes Postule og

le og Gudſpiallamadur DRottens Dag i ſijnum Openberunum/ Cap. 1. Og ſvo hefur chriſteleg Kyrkia nefnt hañ upp fra þeirre Tijd/ allt til þeſſa / Þad ber til þeſſ/ ad nær Poſtularner ecke nefna Frelſarañ ſijnu eigeñ Nafne/ þa kalla þeir hañ DRotteñ i Stadeñ fyrer Guds Neite/ ſem er Jehova i gamla Teſtamentenu/ Þvi kalla eg þad vijſt/ ad þeſſe Radſtefun ſie fra Gude komeñ / og ad þeſſu ſvo fyrermælltu / þa vil eg nu taka mier Orſøk af Spurningu DRottens til Gydinga/ HVert Þar LEJFDeſt Ad LÆKna a SABBats DEge. Af hefñe vil eg taka mier Orſøk ad tala um̃ þetta tveñt. 1. Hvad chriſtnum Moñum ſie Oleifelegt ad fremia a Sabbats Døgum. 2. Hvad þeim byrie ad giora / og Leifelegt ſie.

Þu ſtoore Herra DRottens Dagſens og hins eilijfa Sabbats / Lat oſſ ſvo giora þitt Verk a þeſſum Dege/ ad vier um̃ ſijder meigum iñganga til þiñar Hvijldar/ Amen / J JEſu Nafne / A M E N.

Vtleggingeñ.

HJD fyrſta ſem bañad var a Sabbatenu/ þad var ad viña nockurt Verk a þeim Dege / Svo ſeger DRotteñ i ſijnu Løgmæle/ Devt. 5. Vardveit þu Hvijldardageñ/ ad þu helger hañ: Eckert Verk ſkalltu a hønum viña / og ſvo ſtreingelega var þetta bañad Jſraels Sonum/ Exod. 35. ad þeir ecke mætttu Elld kveikia i Hybylum ſijnum a þeſſum Døgum / Hvar fyrer þeir ecke helldur mætttu Matreida / og er valla nockurt Bodord ſvo optlega Jtrekad i heilagre Ritningu/ ſvo ſem þetta / og hverſu ad Gud hafe freklega ſtraffad Vanhelgun Hvijldardagſins/ þad ſijner oſſ Straff hñs/ er ſijnde upp Smælked a Sabbatsdege / ad hañ mætte deyia epter Løgmalenu / Num. 15. Fyrer Vanhelgun þeſſa/ hootar Gud ſijnu Foolke/ ad hañ vilie uppbreña Borger þeirra/ hia Jeremjam Cap. 17. og hia Ezechielem Cap. 22. Sverde Konungſins af Babilon / og er þeir aptur komner vr Herleidinguñe tooku til ad vanhelga DRottens Hvijldardaga / þa atalde Nehemias þa hardlega / og leidde þeim fyrer

Siooner/

Stooner / ad fyrer þessa somu Synd / hefde Ogiæfan komed yfer Fedur þeirra / segiande: Þegar Forfedur ydar giørdu svo / munde ei Gud vor leida yfer oss alla þa Olucku og yfer þessa Borg? Og þier vilied uppertia Guds Heiptar Reide moote Israel/med þvi ad vanhelga Sabbatsdagen/ Nehem. 13. Nu er þo um Sabbatsdagen Tvent ad Hugleida/ þad eina er Sida Logmaalenu vidvijkur/ þad er helst i þvi foolged/ad lofa Gud og dyrka a þeim Dege/og svo ad gefa bæde sialf um sier og Hiwum sijnum Toom og Stunder til þessarar Þioonustu / svo og ad hallda einhvern Viku Dag til þessarar Idnar / og þad er svo rijkt i Natturuna innskrifad / og medfædt Mannenum / ad hiner Vergustu Heidingiar tooku sier vissa Daga / nærre svo marga sumer hverier/ svo sem vier christner Menn/ til ad fremia Bloot sijn/ og adra Godanna Þioonustu / hverre Skipan þeirra hoott ad Mannkynsens Ovinur hafe spillt med sinne Dijrkun/ þa er þo audsært hier af/ad Natturan hefur boded þeim/ad slijkt være ein sialfboden Skyllda vid Gud/ og hafa ad þvi Leite og med þessum Setninge sannad þad sem Paall skrifar / Rom. 2. Ad Heidingiarner sem ecke hafa Logmaaled / þeir giøre af Natturenne þad Logmaalsens er. Annad er þad sem Kyrkiu Logum Gydinga sier i Lage vid kom / sem er / ad hallda Sabbated a hinum Siounda Dege/ hvar um ædur er nockud i Inngangenum tal-ad/ svo og ad vinna alldeiles eckert Verk a þessum Døgum/sem þo æn Efa hefur nockurn Skilmaala haft/sem sijdar mun sagt verda. Nu hoott ad christenna Manna Frelse hafe nockra Lijnkind hier i giørt/svo og linad Straff þeirra/er DRottens Dagenn vanhelga/ þa vite Menn samt/ad þad er ein hroopande Synd/ad brioota hann med Onaudsyn-legu Erfide. Til Guds Dijrkunar var hann helgadur i Fyrstunne / laungu ædur enn Logmaaled var wtgefed. Christelegt Frelse hefur ei afmaad hann/helldur flutt a hinn fyrsta Dag/hann er i Sida-Logmaal-enu boden / alldrei er hann af Christo fyrerboden / helldur Hræsne og sw Nim-Trw/er Gydingar um hann hofdu/hun er stroffud af Frelse-

aranum. Þetta Boodord umm Helgun Hvijldardagsens er Alyktun hinn ar fyrre Boodorda Toblunnar/ hvers vegna ad synast maa/ ad hann sem þad moothroodanlega brytur/ hann neite allre Guds Dyrkan fyrer utan þad/ ad þad stendur alltijd stødugt er Jacob skrifar / Cap. 2. Ad sa sem brytur eitt af Boodordunum / hann er vid øll sekur / sa sem brwkar Hvijldardegenn til sinna Vtrettinga/ ad Þarflausu/ fyrer Agyrnes Sak er/ edur af forsmaan vid Gud/ hann er einn Afguda Dyrkare/ þvi Gude einum enn eingum ødrum tilheyrer sa Heidur ad hallda hann helgann / þar fyrer seger hann/ Exod. 31. Sjaed til/ ad þier hallded minn Hvijldardag/ þvi þad er Teikn a millum mijn og ydar/ vanbrwke þvi nockur þenna Dag/ med þvi Moote/ sem ædur er sagt/ þa ræner hn Gud sijnum Heidre/ og tileinkar sier/ þad honum alleina tilheyrer/ hn vanhelgar og hanns Nafn/ þvi a þessum Dege a ad prijsa og lofa þad med hinne mestu Audmykt/ Enn sa sem ecke er med mier/ hn er a moote mier/ seger Christur/ Matth. 12. Svo vil eg seigia / Ad hann sem ecke Guds Nafn helgar a þessum Deige/ hann vanhelgar þad/ Og i Sannleika/ christner Menn/ þiker oss þad Oflijted/ ad Gud hefur giefed oss hina Sex Dagana til Vtriettinga vorra/ ad hn hefur blessad vort Erfide / vora Lijfs Næringu/ vorar Karfer og vorar Afgangs Leifar/ þoott vier giølldum honum Þioonustu Siøundarennar / svo sem einn Skatt af øllum Tijmanum/ þad være stakt Oþacklæte/ ad skora sig undann þvi. Eg vil ei þar umm tala/ ad Gud er langtum Vægdarsamare vid Lijkame vora/ enn vier erum sialfer: Þar fijnast þeir/ ed svo eru ækafer i Bwsorgenne/ ad þeir mundu einganu Tijma giefa sier / Hvwum sijnum og Binnu Dijrum til Hvijldar/ nema þesse Dagur være tilsettur/ svo enda þeir sialfum Lijkamanum fyrer Lijkamans Næringu ad Þarfleysu / Hvar med Gude er eingenn Þioonusta giør / þviad hann / sem ad baud Manninum/ ad i Sveita sijns Andlites skyllde hn sijns Brauds neyta/ Gen. 3. Hann hefur og boded/ ad a hinum Siøunda Dege skyllde hann Hvijlast af sijnu Erfide. Og þoott nu ad Strit-Vinna og ønnur þvi-

lyk

lijk Veralldar Vmsviß sieu bonud a helgum Dogum / þa meine þo eingeñ/ad Gud verde med Eintoomes Jdiuleyse dyrkadur. Jdiuleysed er Orsok til margra Lasta. Þegar David geck Jdiulaus uppa Hws-Þake sijnu / þa freistadi Dioßulleñ hañs til ad gyrnast Bersabe/ og var hañ þo Guds-Madur/Ætla ecke ad þu siert Ohultare fyrer-honum/ eß til vill/ þvi talar Hieronymus vyslega og Gudrækelega/er hañ seger/Hnaß alltijd eitthvad ad sysla/ svo Dioßulleñ hitte þig ecke Jdiulausañ/þvi Jdiuleysed fører med sier Lestena/Meñ læra Jllt ad giora/ aß þvi ad giora eckert / Þar fyrer / seger og Eiñ aß þeim christnu Forn-Mońum/ Betra være Gydingnum ad vinna Eitthvad til Þarßenda a Akre sijnum / helldur eñ ad giora Vpphlaup a Akrenum / og betra være Konum þeirra ad sitia ad Vllar-Verke/helldur eñ ad dansa Openberlega a sijnum Tunglkomu Hnatijdum / og er þad Mæla sañast / ad oss christna Meñ vantar alldrei Verk a helgum Dogum / til ad þioona Gude med / eß vier værum Lundlægner þar a / þoott vier hoijlumst aß Dagligu Erßide/hvar um̃ eg vil framar tala i hiñe sijdare Greineñe. Eñ eß þad er ecke Leißelegt/ ad vinna Opmiked/edur eckert a þessum Dogum/þa er þad vyst/ ad þad er ein Hoßud Skom̃/ ad haßast þad ad/sem illt er og i sialfu sier Oleißelegt/þvi þad er ad dyrka Dioßuleñ i Stadeñ þss Meñ ættu Gud ad dyrka. Þetta giora aller þr ed brwka Guds helga Daga til Lausłætis/til Oßneytslu og Oß dryckiu/til lioottrar Skemtunar/til Okurs og Agyrne/til ad vinna sier iñ Fe med Duble og Teninga Kaste / hvar aß þrælega orsakast Svar-dagar/ Agg og Þræta/ Aßlog og Riskingar/ til Jlls Samtals/ til ad Baktala/Rægia/og Ljwga uppa Nauungañ/til ad Atyrda hñ/z giora Jllt i Skape. Oskande være ad ecke kiæmu Meñ samañ til slijks a helgũ Dogũ/under þvi Skyne/ad ganga i Guds Hws/um̃ hveria Pall seger/1.Cor.11. ad þeir samañsaßnest til hins verra eins/ og er eingeñ Vanhelgun argare eñ þesse / Þvi ef þad eru i sialfu sier þvilijker Klæker/ad Paulus seger / ad med slijkum skule Meñ ecke Vmgeingne

hafa/og ad þeir ed þvilijki fremia/ erþe ecke Guds Rijke : Hvilijkur Glæpur mun þ þa vera/ad adhafast ſvoddañ a þm Tijmuñ/ ſm Drott eñ helgad heþur? A medal þeſſara Klækia/ er ecke hiñ minſte Guds Hws Forſoomun og hañs Heilogu Orda / ſem mørgum Veralldar Syne þyker litil Synd/ z allt añad þarþara ad viña : Þykiaſt ſialþ er noogu vel uppfrædder/ ſvo ad et mune þeir læra miked aþ einþollcu Preſtum. Herra Gud/ Olijker eru Sialþbyrgingar þeſſer heilogum David/ Hañ var ſvo vel uppfrædur af heilogum Anda/ad hñ heþur mørgum ødrũ himneſka Speke kiẽnt i Pſalmum ſijnũ/ Þo ſeger hañ/ Pſ. 27. Eins heþe eg beded af DRottne/ þeſſ kreþſt eg aþ hønũ/ad eg ſitie i Hwſe DROTTens alla mijna Lijfdaga/ til ad ſia Fegurd DRottens og leita heñar i hñs Muſtere. Hvad ſijneſt ydur / munde David ecke gieta funded Gud heima i Hwſe ſijnu/eins vel og þier? jũ miklu betur/ þvi eg eþaſt um/ hvert þier þiñed hañ Nockurſtadar/ſm ſvo Toomlæter erud / ad þier vilied ei lita Fætur ydar til ad ganga i Guds Hws/ til ad leita hañs þar/ edur Eyrun til ad heyra hñs Ord. Hvad ſañ þo David i Guds Hwſe añad eñ nockrar Foornfæringar/ i hverium ad þyrerminduð voru epterkomande Giæde/ vid hveriar hñ þo huggade ſig/ og var gladur aþ Voneñe : Eñ þier hverium Chriſtur er med øllũ ſijnũ Velgiørningũ Kroſſþeſtur aþmaladur/ i hverre rietts ſkickadre Predikun/þier þorſmaaed þo Lijkamañ / þar ſm David unde ſier vid Skuggañ. Hier aþ ſpretta adrer Avexter/ lijker Rooteñe/ ſem er Bænraktarleyſed/þvi Guds Hws er Bæna-Hws : Vantrwañ/ þvi hvernig meiga þeir trwa/ nema þeim ſie predikad/ ſeger Paulus/ Rom. 10. Kiærleiksleyſed / þvi þeir yþergeþa Saþnadeñ a moote Poſtulans Bode / Hebr. 10. og Samneyte Guds Barna / ſem hvad meſt ebleſt i Guds Helgedoome. Hier aþ fylger hañs Þienara Forſmaan / þeir eru ſvoddañ Mønum eins og ein Gaman Vijſa / ſem er føgur ad leika/ſvo ſem DRotteñ ſagde vid Ezechielem/þeir eru þeim nockurskonar Epterlijkinga edur Ordskvida Smider eins og hañ /

Ezech.

Ezech. 21. En hvad vill hier af fylgia/ O þier hin Favǫſu Børnen? Pad eþn Eþa/ ad hver sem þa forſmaaer/ han forſmaaer Chriſt/ en hver sem Chriſt forſmaaer/ hn forſmaaer þan er han ſende/ en þan ed Gud forſmaaer / þan vill han forſmaa/ 1. Sam. 2. Og er þa ecke leingra ad leita ad Gløtunekie / ſa þinnur hana i eilijfum Ellde / ſem ei villde leita ad DRottne i hns Hwſe. Hier um̃ mætte margt fleira tala / en eg læt þetta nægia ad ſvo ſtøddu / og vil koma til hins/ er eg aadur lofad hefe um̃ ad tala.

Hvert ad vera eige vort hid ſierlegaſta Verk a DRottens Døgunu/ og ødrum helgum Tijdum / þad er audvitad af Skickun Sabbats-Dagſens i Gamla Teſtamentenu/ hvar Foolked atte ſaman ad koma til Helgedoomſins / til ad dyrka Gud med Offrum og Fornfæringum/ ſvo ſem aadur er ſagt / þvi ſafnvel þoott Dagurenn ſie um̃breyttur/ og Foornernar afmaadar med þeirre einu Foorn / ſem hin̄ Ædſte Nyia Teſtamentiſins Kiennemadur hefur in̄bored i þad allra Helgaſta i Himnenum/ad ævvegadreeilijfre Endurlauſn/ þa er þo ecke hns Vilie um̃-breyttur i þvi/ad laata þioona ſier af chriſtnum Mønnum. Fyrer Synda-Foornernar Offrum vier þvi ſaklauſa Guds Lambe/ſem fra Upphafe Verealldar ſlaatrad er. Vor Upplyptingar Offur eru Bæner og Þack-argiørder/ þetta eru Kalfar Vara vorra/þad eru vorer Frumburder/ ſem DRottne eru helgader / þa eigum vier fram̃ ad bera ad ſonnu all-tijd og allſtadar/ en þo ſierdeilis i hns Hwſe a þeim Døgum/ſem þar til helgader eru/ þar til er hin̄ fyrſte Dagur Vikunnar boden̄/ ſem aadur er um̃geted/ſem og adrar Hatijder/þær ed chriſtelegt Yfervalld hef-ur ſett/og eiga ad halldaſt i ſøfnu Ɦyllde/þvi han̄ ſem baud ad helga hin̄ ſiøunda Dagen̄ / Han̄ hefur og boded ad hlyda Yfervalldenu/og a þad þo hvad meſt ad fram̃koma i þeim Hlutum/ſem Guds Dyrd aa-hræra / og hans ſierleguſtu Velgiørninga / hvar fyrer hin̄ fyrſte af Chriſtnum Keyſurum/hin̄ ſtoore Conſtantinus/ liet hallda Føſtudagen̄ helgan̄ i Minning Kroſſfeſtingar DRottens/og varde ſa Sidur lein

ge nockud/ nu er þad þo ecke noog/ad koma samañ til Kyrkiuñar/ nema Meñ giøre þar Guds Eyrende med allre Alwd/añars er vor Kyrkiu/Gangur ecke nema ein toom Hræsne / og være aþ Illu skarra / ad koma þar alldrei (sem þo er stoor Synd i sialþu sier / nær þvi ma vel vid koma) þvi hitt er ad nalægiast Gud med Vørunum / eñ Hiartad er þar langt fra / og hvad gagnar þad til Guds Dyrdar og vorrar Saluhialpar/ ad Meñ sitie i Kyrkiuñe/ eins og Gud seger uñ Tilheyrendur Ezechielis Cap. 33. Þeir koma til þyn Hoopum samañ/og sitia fyrer þier svo sem mitt Foolk og heyra Ord þyn / eñ þeir giøra þau ecke. Þad er Teikn til þess / ad Eptertektiñ heþur ecke mikel vered/og ecke einasta er þad nu Skyllda vor/ad koma samañ a helgum Døguñ til ad loþa Gud/helldur er þ eitt gledelegur Hlutur/þ er Miskun Guds / ad hañ hefur ætlad þessa Daga til Sadningar Salum vorum / Þar hefur hañ tilreidt eitt miked Gestabod i Syne sijnum. Þar vid huggar David sig i siñe mestu Sorg / er hañ kvedur þañeñ/ Ps. 42. Eg wthelle Hiarta mijnu i sialþum mier / þar eg mun med þeim Flockñuñ burtganga/og med þm fara til Guds Hwss med Gledeskap og Þackargiørd/ med þeim Hoopnum sem Helgena helldur/ Eg fagna aþ þvi/ seger hañ eñ aptur/ Ps. 122. Ad til mijn verdur sagt/ vier skulum ganga i Hws DRottens. Þetta sagde hañ Konungureñ i Israel/ og einum Verk-Præl a medal vor ma valla nwa til þess/ ad sækia Sooknar-Kyrkiu sijna a Stundum / edur og Hwsboonde hañs heþur svo lwd hañ i Erþide/ ad hañ getur þad valla/ hvad og er ein Hroopleg Synd. Nu er ecke þar med bwed/christner Meñ/ad Meñ heyre Guds Ord i Kyrkiuñe. Allañ Dageñ a Gude ad geþa med Rietttu/eþ þad giøra ma Stoor Naudsynia vegna. Þegar Meñ eru fra Kyrkiuñe geingner / þa eiga Meñ ecke strax ad hætta sijnu Gudrækniss Verke/edur liþa svo sem alldrei heþdu þeir komed þar/og hyga ecke framar þar til/Hvad a þa ad giøra? Riett er ad sedia Lijkamañ epter Þorþum / þad er og ecke bañad ad hallda stickanlegar Mal-

Dryckiur a þessū Døgū/ þo svo ad Meñ gledie sig med Otta og dyrke DRottens med Virdingu / Ps. 2. Þetta getur og vered eitt af Kiærleikans Verkum/ef þ͂ er giort an Ohoofs og Metnadar. Svo søgdu þeir Nehemias og Hezras Keñemadur og Levitarner/ er kendu Foolkenu/ Eted hid Feita og drecked sætañ Dryck/ og sended þeim eiñ Part sem ecke hafa tilbwed/ þvi Dagur þesse er hellagur DRottne vorum/ Nehem. 8. Þetta budu þeir ecke af eigeñ Myndugleika/ helldur epter Løgmaale DRottens er rita ð stendur i Deuteronomii Bookar Cap. 16. Hvar fyrer slijkt er Leifelegt/ sierdeiles ef Meñ gleyma ecke Naungañum og hiñū Fatæka / þvi þeim byodur DRotteñ med svoddañ Hætte Gott ad giøra / Luc. 14. Eñ þoott ad Skapareñ hafe læted þetta epter Lijkømum vorum/ þa eiga Meñ ecke ad læta Sælena Hlutlausa vera / helldur æfa hana i Vmþeinkingu Guds Orda / er Meñ heyrt hafa/ og þess Lestre / þeir sem a Bækur kuña/ og meiga fyrer ødrum lesa / Ecke høfum vier christner Meñ færre edur smærre Velgiørninga DRottens ad miñast/ a vorum Døgū/ eñ Gydingar/ Eins er oss skylldt ad miñast a Verk Skepunareñar og þeim/ og øllu meir a vora Endurlausn af Helvijtes og Syndareñar Þrældoome/ eñ þm̄ a Lausn ena af Egyptalands Anaud / ad hverre fullendadre/ (eg meina vorre Endurlausn) ad DRotteñ/ sem doo fyrer Synder vorar / er uppriseñ oss til Riettlætes/ A vora Endurskøpun og Helgun i Skijrneñe/ hverrar Fyrermyndan ad var Gangur Israels Sona yfer um̄ Hafed Rauda wr Egyptalande/ þvi meigum vier tileinka oss þad sem DRotteñ byd ur i sijnu Løgmaale / Geymed mijna Sabbatsdaga/ svo ad þier vited ad eg er DRotteñ sem ad helga ydur/ Ezech. 20. A Deydingu Hollldsens/ad vier ei giørum þad oss lyster a hañs helga Dege/ nie gaungum a vorum Vegum/ Esa. 58. Vm̄ þetta eigum vier ad huxa a þessum helgum Tijmum / þad eigum vier ad brijna fyrer Børnum vorum og Hiwum/ ecke sijdur eñ Israels Syner Løgmaaled / og skule Meñ satt sala/ þa er eingeñ Idia Gude þeckare a Sabbatsdøgum/ eñ ad upp-

fræda

fræda Vngdoomeñ og hina Fræþroodu i þeirra Christen-Doome/ þvi
til þess mæ eg segia/ad christeña Mañа Sabbat sie giort sier i Lage:
Giæte þeir þess ed aþ Gude setter eru til slijkrar Jonar / bæde Kenne-
meñ/ Foreldrar og Hwsbændur / og Hugleide/ hvad stoorum Reikn-
inge þeir eige ad svara fyrer þeña Dag/ad ødrum frateknum. Nu
fyrer þvi/ ad svo er vared spilltu Edle voru/ ad fæster aþ oss/ jæ/ svo
fæer sem einger aþ þeim sem liþa a þessare kølldu og sqdurstu Olld /
þeir geta allañ Dag til Enda Gude þioonad i Hiarta sijnu / æn þess
ad Hugur þeirra hvarþle fræ/ þa meina eg ad Leiþelegt sie/ad hressa
Hiarta sitt med Sidsamre og Hæverskre Skemtan a þessum Døgum.
DRottiñ og hañs Læresveinar geingu wt um̄ Korn-Akur a Sabbats
Dege / Matth. 12. Þvi veit eg ad hañ bañar ecke ad giøra sier eitt-
hvad til Dægur Styttingar/hvert helldur þad er med lijtelle Viñu ed
ur Meinlausum Leik / nær þad ecke skedur aþ Giælqþe/ aþ Lauslæte/
af Hreckvijse / edur ødrum Hlutum sem Guds Hæleita Naþn verdur
lastad med/svo og eru Naudsyneñe eingeñ Løg sett. HVErs VD-
ar ASne EDur NAut/ SEm FELLur J PYtt A SABBats-
DEge/Er Þad Ecke JAFNskiootl VPPdreged? Seger Frels-
areñ hier i Gudspiallenu. Þvi veit eg ad ecke a svo Løgmæled ad
skilia/ad øll Viña hafe Juduñ bøñud vered a Sabbats Dege/hvernig
sem̄ æstædist/ ꝥ kener Christr sialþr med þm̄ Ordū/er strax voru leseñ/
og aptur med þvi ad hñ seger/ad Keñemeñerner i Musterenu vanhelge
Sabbated/hañ meinar epter Pharisæaña Vtleggingu. Eins mikel
Viña var ad slætra Foornunū fyrer Alltarenu/svo sm̄ i heima Hwsū.
Eñ fyrer þvi/ad þesser Pharisæi kyñu ad haþa sagt / ad slijkt helg-
adest af Musterenu / þa leiþde hañ Læresveinunum Axeñ ad plocka
fyrer utañ Mustered a Akrenum/ og sagde: Hver er sa/ sem meire er
eñ Mustered? Matth. 12. Hvad ed satt var/þvi hañ var Musteresins
HErra/ svo vel sem Sabbatsdagsins/ Luc. 6. Þad var og aþ Gud-
doomlegre Speke talad / er hañ talade under eins/ Sabbated er giort

fyrer

fyrer Mañeñ / eñ Madureñ ecke fyrer Sabbated / Marc. 2. Þetta er satt/svo sem øll hñs Ord/þvi Madureñ var skapad: ædur eñ Sabbated var sett / Hvar fyrer skyllde þa hin ædsta Skepna Guds / sem er under Sooluñe / vera svo miøg bundeñ vid Kyrkiu-Logeñ / sem ecke ætti ad vara leingur eñ til Christum/ ad ei mætte bregda wt af Løgvitringaña Vtleggingu. Guds Løgmæl wtleggur og siælft sig i þssi are Grein / þviad i Levitici Bookar 23. Capit. stendur optlega / Þu skallt eckert Þrældooms Verk vinna / Þad er Itrekad aptur i Num. 28. og 29. Capitulum. Hvilikt þad sie/ keñer bæde Esajas og Jeremjas / Ad ei skule bera Byrder iñ uñ Jerusalems Port a Sabbats-Døgum / og mæ þar af ræda / hvad i þessu hafe mest baññad vered. Nu er þo Frelse vort christeña Maña meira / þvi vier erum ecke ad øllu Leite bundner vid Gydingaña Sabbat / nockud hef eg ædur þar uñ sagt/ nockud vil eg hier epter segia. Þad er nu øllum kuñigt/ad Kyrkiu-Løg Moysis eru fyrer Dauda DRottens afmæd / eñ þad er ædur synt/ad Forbod alls Erfides a Sabbats-Dege heyrer til Kyrkiu Løguñi. Satt er þad/ad Gud skipar/ad þetta Løgmæl uñ Sabbats Dageñ skule vera þeim eitt Æfenligt Løgmæl i þeirra Kynsloodum/eñ þær rugludust/ei langt epter Himna-Før DRottens/ & nu veit eingeñ af þeim/ af hverre Ætt hañ er/þvi er þad bert/ ad þetta Løgmæl hefur ei ad øllu Leite vered gefed nema Gydingum. Vmskurneñ kallast og eitt Æfenlegt Sattmæl / þo er hun afteken med Skirn Christeña Maña/ þvi ber þess ad giæta / ad Ritningeñ kallar þad Æfenlegt æ Stundum/ sem leinge æ ad vara/ Eñ hvernig sem þessu er vared/ þa vil eg ad spyria: Hvar fyrer mun Paulus straffa þa i Galatia segiande/Gal. 4. Þier taked Vara æ Døgum og Mænudum og Tijmum og Arum ? Hvar fyrer mun hñ aptur segia vid þa i Colossis/ Cap. 2. Eingeñ skal dæma ydur i Mat edur Dryck / edur uñ Hæltijdardags-Hallð/edur Ny-Mænuda Helgar/edur Hvijldardags/sem ad er Skugge þess Epterkomanda/ eñ Christi er Lijkameñ ? Hvad er þetta añad/eñ

ad Sabbatsens Løgmaal er ad nockru Leite linad/ og ecke svo strenge-lega boded christnum Mønum / svo sem þad var Judum / Eg vil og þad til-leggia/ ad þad kallast Teikn i Exodi Bookar 31. Cap. Hvad munde þad þa teikna? Þad Æfvarande Sabbat sem DRottens byriade med sine Vpprisu hier i Nadeñe/ Eñ mun fullkomna i Vpprisu allra Maña / hvar epter ad Eivalder munu eckert añad Verk viña/ eñ ad loþa Gud. Fyrst Meñ nu haþa sialþañ Hluteñ Allareidu ad nockru Leite/ þvi Trweñ er Vera þeirra Hluta sem Meñ vænta epter/ Ebr. 11. Og ad Vissu hver eiñ fullkomlega sæ ed i DRottne deyr: Þvi skyldu Meñ þa svo miøg hallda uppa Teikned? Þegar eg Lijkamañ heþe/ hvad gyllder mig þa uñ Skuggañ? Svo er nu christnum Meñ um Leiþelegt ad viña a Suñudøgum allt hvad Sitor Naudsyn vid-liggur/ þo svo/ ad Meñ heyre ædur Guds Ord/ eþ heyra mæ/ svo sem er ad biarga Avoxtu sine fra Skemdum / Eþ þær vidliggia/ ad giøra Naudsynlegar Reysur/ ad hialpa þvi sem ad Lande ber/ eþ añars er hætt vid ad missest / ad roa til Fiskiar i Hallæris Tijd/ þo svo/ ad ei sie Fætækum gleymt/ epter þvi sem Løgeñ bioda/ og añad þessu lijkt/ Þetta er Leiþelegt ad viña / og jaþnvel þoott ecke bere bræd Lijþsens Naudsyn til/ þa er þo ecke svoddañ bañad. Ecke liggur Mañsens Lijf vid ad draga Nauted upp wr Dyenu a Sabbats-Dege / og þo mæ sia/ ad Gydingar hafa þad Leifelegt halldeð. Ecke heþdu Lære sveinar DRottens aþ Hwngre dæed / þoott ecke heþdu þeir plockad Axen æ Hvyldar-Degenum / og took hañ þa samt i Forsvar moote Illkvittne Phariseæa/ hañ gat og sadt þa med edru Moote / heþde þetta ecke Leifelegt vered/ þvi ecke var hñ komeñ til ad uppleysa Løg-mailed / Matth. 5. Nu er þetta og añad christnum Mønum loþad med søgdum Hætte/ Eñ þess æ eingeñ ad dyrþast ad Naudsynialausu/ edur ad brwka Frelse Guds Barna til Agyrne / edur giøra þad aþ Vantrauste vid Gud / edur Forsmæn vid hans Helga daga. Eñ hvad hier uñ er pzgmat ad tala / þa er Gude eingeñ Hlutur þeckare

ad

ad giøra a Sabbats Døgum / nærst siñe Þioonustu/ helldur eñ Kiær-
leikans Verk/ Hier stendur i Gudspiallenu/ Ad HAñ HAfe TEK-
ed A ÞESSum VATNSsiwka MANe/ LÆKNad HAñ/ Og
LATed HAñ J BVRtu FAra/ Og hversu ad hañ hafe Pharisæ-
ana sañfært hier um̃/ er Auglioost/ ecke einasta af hañs Tale i þetta
Siñ / helldur og af Andsvare hañs vid Samkundu Hofdingiañ / er
vandlætte um̃ þad/ ad hñ læknade hina veiku Konu a Sabbats-Dege/
Luc. 13. Þu Hræsnare/ sagde hañ / Leyser ecke hver ydar sitt Naut
og Asna af Stalle a Sabbats-Dege / og leider til Vatns/ Byrtade
þa ecke þessare / sem er Abrahams Doottet/ hveria Andskotiñ hefur
bunded/ Siø/ i Atian Ar/ ad leysast af þessu Bande a Sabbatsdege?
Ecke erum vier megnuger um̃ ad giøra Kraptaverkeñ / samt eiga þeir
ed Læknes Kunstena vita / ad giæta þessa / og aller ad giøra vidlijkt
Kiærleikans Verk hvad mest a þessum Dege/ epter þvi sem hver hefur
Orsøk og Efne til. Eg veit þar er eingeñ sw Predikun/ ad eg fæe
ecke ad heyra þar talad um̃ Synder mijnar/ um̃ Giæsku Guds og hañs
Velgiørninga/ um̃ Avøxtu Trwareñar/ og Betrun Lifnadarens/ og
þoott alldrei sie Predikunen svo Einfalldleg/ þa veit eg/ ad eg er ecke
svo lærdur sem Lutherus / er sagdest alldrei hafa heyrt þa Predikun/
ad hañ ecke hefde eitthvad af heñe lært/ og mun hañ þo hafa heyrt
þær misjafnar a þeim Døgum. Sie eg nu Guds Barn/ þa vil eg sijna
þad i Verkenu / sem eg numde af Ordenu/ Añars er þad falled utañ
hiä Vegenum/ i grijtta Jørd/ edur medal Þyrna. Alltijd eigum vier
Kiærleikans miñuger ad vera/ eñ þo hellst a þessum Døgum. Gud
Giæfe/ ad christner Meñ nu villdu giøra sier þ ad Skylldu-Løgmæle/
sem Paulus ried þeim i Corintho um̃ Tillaged til Heilagra. Hiñ
fyrsta Dag Vikuñar/ sagde hñ/ þader a Suñudageñ/ þa legge hver
eiñ hiä sialfum sier/ safnande i Siood/ þad sem hønum hefur heppn-
ast: Fæleka høfū vier jafnañ hia oss/ eñ þo høfū vier sier i Lage Or-
søk til ad giøra þm̃ Gott a þſsū Døgū/ þvi þr koma æsamt oss fram̃ þ

 Gud

Gud i Helgedoomenū/ þar ſem vier beſt ad heyra Naudſyniar fra/ þar getū vier ræded Boot a þvi/ vier ē Gud hefr gefed Audlegd Heims þſſa. Þar kuñum vier ad giora oſſ Vine af hinum Ranglaata Mamon/ þa er medtake oſſ i Eilijfar Tialldbwder. Svo og eigum vier ad vitia Siwkra/ Hwſa Eckna og Fødurlauſra a þeſſum Døgum/ þvi þad kallar Petur Gudræknes Verk/ Hugga þa/ Raadleggia þeim/ og ecke koma Toomhendter/ ef vier meigum af leggia/ eñ þeir eru Naudſtadder/ Añars geingur þ nærre þvi/ ad ſegia/ Fared i Fride/ vermed ydur og mettest/ eñ gefa þeim þo ecke hvad Lijkamanum gagnar/ Jac. 2. Svo giæted nu þeſſa/ chriſtner Meñ/ og giøred ei Hiegooma wr DRottens Døgū/ hañs Orde/ edur hañs Hwſe/ þvi hañ lætur ecke ad ſier hæda/ og hvern ſem hañ forſmaer/ þañ vill hañ forſmaa. Eñ þu goode Gud og Kongur Dijrdareñar/ verka þu þ med oſſ/ ad vier ſo ræktiū þijna Sabbats Daga/ þitt Ord/ þijna Þioonuſtu/ og allar þijnar Helgar Tijder/ ad vier meigum med þier Oendanlegt Sabbat hallda/ fra eiñe Eilijfd til añarar/ med øllum Heiløgum/ Bænheyr þad Naadúge Fader/ Fyrer JEſum Chriſtum/ AMEN.

A Michaelis Meſſu.

Gudſpialled/ Matth. 18. Cap.

A Þañ Tijma/ Geingu Læreſveinarner til JEſu/ og ſøgdu: Hvør er meſtur i Himnarijke? JEſus kallade eitt Barn til ſijn/ og ſette þad midt i millum þeirra og ſagde: Sañlega ſeige eg ydur/ Nema þier umſnweſt/ og gioreſt ſo ſem Smaabørn/ munud þier ecke iñgaanga i Guds Rijke. Hvør ſialfur ſig læckar ſo ſem Vngmeñe þetta/ ſa er meſtur i Rijke Himnaña. Og hvør ſem medtekur eitt þvilijkt Vngmeñe i mijnu Nafne/ ſa medtekur mig: Eñ hvør hañ hneixlar eirn af þeſſum Smælingium ſem a mig trwa/ þarfara være høñū ad Mylnu Steirn heingdeſt um hañs Hals/ og være i Siafardiwp ſøcktur. Vei ſie Heimenum fyrer Hneixlaner/ Þar hlioota þo ad koma Hneixlaner. Eñ Vei þeim Mañe/ fyrer hvørn ad Hneixlanen kiemur. Eñ ef þijn Hønd edur

þin

þiñ Footur hneyxlar þig / snÿd hañ af og snara honum frá þier. Betra er þier iñ ad ganga til Lÿfsins Halltur og Handarvane/ eñ þad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilÿfañ Eld kastadur. Og ef Auga þitt hneyxlar þig/ þa slÿt þad wt og snara þvi frá þier/ Betra er þier Eineygdum iñ ad ganga til Lÿfsins/ eñ þad þu hafer tvø Augu/ og verder i Helvÿtiskañ Eld kastadur: Siaed til ad þier forsmaed ecke eitt af þessum Smælingium. Þvíad eg seige ydur/ ad þeirra Einglar a Himnum / sia jafnañ mÿns Føđurs Auglit/ sem er a Himnum.

Exordium.

Þesse Veglega Hatÿd/ er vier i Dag holldum/ er Tileinkud hinū stoora Hofud-Eingle Michael/ hvers Nafn ad merker/ J Afn GUDE/ eda/ HVer Er Svo Sem GUD / Ecke þess vegna / ad hañ sie Gude jafn / edur nockur øfur Skepna / helldur hins / ad hin øfur Guddoomsins Persoona Guds Eingeteñ Sonur hñ ber þetta Nafn sumstadar i Ritninguñe/ z medal añars hiá Danielem i 10. og 12. Capitulum. Ecke helldur er þsse Dagur helgadur Guds Eingle i þeirre Veru/ ad Meñ skule dyrka hñ þar med/ þvi DRotteñ Gud þiñ skalltu tilbidia z honū einū þioona / seger Ritningeñ/ Matth. 4. Þad bañar Paulus/er hñ tekur oss Vara fyrer/ad vier ei skulū læta villa oss med Dyrkun Einglaña/Col. 2. Og ecke villde Eingilleñ sem byrtest Johañi taka a mooti þvilÿkre Tolningu/ þegar Postuleñ fiell honum til Foota ad tilbidia hañ/ er hañ sagde/ Apoc. 19. Sia til ad ei giører þu þetta/ eg er þiñ Sampioon. Helldur er þsse Hatÿdes Dagur þar til giørdur/ ad þacka Gude fyrer Vernd H. Eingla / hverium hañ umbodeđ hefur / ad þeir bere oss a Hondum sier / svo ad ei steitum vier Foot vorn vid Steine/ Matth. 4. J Ritninguñe høfum vier mørg Dæme uppa Varatekt H. Eingla: Gud DROTTeñ Himensins mun senda siñ Eingel fyrer þier/sagde Abraham vid Eleasar Þioon siñ/ Gen. 24. er hañ reiste i Mesopo-

 tamiam/

tamlam/ til ad bidia Syne hans Konu til Handa. Jacob seger/ ad Eingillen hafe frelsad sig fra ollu Illu/ Gen. 48. Petur seger: DRottenn sende Eingil sinn/ hver ed frelsade mig/ Act. 12. Enn þoott ad ei siaum vier Einglana Sioouer nu a þessum Dogum/ þar hinn stoore Michael/ hinn stoore Eingill þess mikla Raads hefur bæed svo umm vor Saluhialpar Efne/ og svo lioosleg opinberad oss sijns Fødurs Vilia / ad vier þurfum ecke Einglana af Himne til ad kenna oss hvad til vors Fridar heyrer/ þa samt skulum vier vita/ ad þeir blessudu Andar eru oss nalæger til ad afstijra Skadræde og Armæsum Standmanna vor ra/og þad vottar Paulus/ er hann seger epter David/ ad þeir sieu aller Pioonustusamer Andar/utsender þeim til Piwonkunar/er Saluhialp ena erfa skulu/ Hebr. 1. Nu viliom vier aller i þeirra Tolu vera/þar fyrer eigum vier ad leggia allann Huga a/ad vier styggium þa ecke fra oss med Hneixlanlegum og Oguδlegum Lifnade / Hvar umm ad þetta H. Evangeliumm gefur oss Orsok ad ræda/ut af þeim Ordum/er DRottenn talar umm Hneixled/hvert ad er Tvefalldt. 1. Þad Menn gefa odrum af sier. 2. Nær Menn hneixla siialfa sig: Umm hverttveggia vil eg med faam Ordum tala.

Enn þu goode Gud/styrk oss hier til med Naad þijns Anda/ i JEsu Nafne / AMEN.

Utleggingenn.

HVER Sem HNEJXLAR Einn Af ÞEssum SMaau/ seger Frelsarenn: Þad Ord er i Textanum stendur / er dreged af odru Orde/sem merker Ad HALLTra/ og þad þess vegna/ ad sa sem hneixladur verdur/hann er ecke Heilfættur/hann Halltrar a Guds Vege/ og geingur ecke riett fyrer DRottne. Þetta a vel samann vid vora Tungu / þvi HNEixle dreg um vier af þvi Orde / ad HNijga edur HNEigia/þvi sa sem Hneixle af sier gefur/ hann kemur odrum til ad hnijga edur rasa/og hneiger hann til vondra Verka. Þetta Ord merker a Griska Tungu þad Tre / sem Snorusile helldur / a hvert þegar

Dijred

Dyred reñur/ þeller þad hana yþer sig/ og verdur Veidemañenum ad Brád : Svo brwkar og Dioþulleñ sijna Eyrendsreka i Heimenum/ til ad veida Einþalldar Saler/ Þeir hallda Snorū hŷs yþer Noþde þeim : Svo kallar Paulus hañs Viela Brøgd/ er hañ seiger/ad þeir sem Rijker vilie verda þalle i Dioþulsins Snørur. Þar þyrer seger og DRottenn fyrer Muñ Noseæ/um hina Otrwu Kieñemeñ i Juda / þier erud Snara i Mitzpa/ z wtþaned Net a Thabor/Nos.5. Dragande Dæme af þeim Veideskap er brwkadest a þessum Fiollum. Nu er þesse hin fyrre Grein aþ Hneixlenu med tveñu Moote : Añadhvert verdur þad med ORDum edur VERKum. Med Ordum skiedur Hneixled/ þegar þeir sem eiga ødrum ad undervŷsa/ þeir kieña Villur og rangañ Lærdoom / þañ ecke er a Guds Orde bygdur / og leider til Glotunar. Fyrer þessare Drepsootł hefur Guds Fodurleg Millde þyrmt Lande voru/sijdañ hid klara Lioos Evangelii skein i hŷs Kyrk iu medal vor: Loþad sie hañs Dyrdarþulla Naþn um̄ Allder Allda. Þetta verdur og / nær þeir sem i Guds Stad eru setter / predika þad sem er Niegoome/ ecke sundurkliwþa Ord Sañleiksins svo sem byriar/ Ecke gieþa Guds Hiwum i riettañ Tijma þad þm̄ tilheyrer/og tala þ fyrer Folkenu/ sem ei er til Sadningar Salu þeirra/ svo hun er litlu edur eingu nær/ Ecke seigia hinum Ogudlega til Synda siña / Ecke Leidrietta þañ/sem fer villur Vega/Ecke undervŷsa hinū Fáþrooda/ Ecke hugga þañ Sorgbitna og Angrada/þegar Meñ i Guds Nafne og under hañs Persoonu reka sitt Eyrende/ til sijns Abata / og ad leita sialþum sier Virdingar/eñ láta Guds Dyrd fara/og eru ei mieg hyrunarsamer þar um̄/ hvad heñe vidlijdur / þessa kallar Paulus Otrua Erþidara/ og Esajas Mállausa Hunda/ sem ei kuña ad gielta/ eñ þo sterka Hunda til ad eta : Hvar fyrer? Þvi þeir segia þm̄ Strijd a Hendur/ sem ecke leggia i Muñ þra/ eñ boda Frid/ nær þeir tyggia med Toñunum/ Mich.3. Þeir eru Hverþuler/Osañsøguler og Liwgar/segiande : Eg skal driwþa/þad er keña þier fyrer Vijned/og fyre

er mæeingañ Dryck/ ſoo ſem DRotteñ ad Orde kemſt/ hiaa Micheam Cap. 2. Og eg veit ecke hveriu þeir betre eru þeim folſku Spámoñū/ er DRotteñ talar uñ i Gudſpiallenu/ er koma i Saudaklædum/ eñ innra eru þeir glepſande Vargar/ þvi einu maa gylda med hveriu Mooke Meñ draga Andſkotans Ploog / til ad ſpilla Guds Akre/ og er þetta eitt ſkelþelegt og banvænt Hneixle. Næſt þeſſum tel eg þa/ ſem bæde ſialþa ſig og adra venia a ſkam̃arlegar Ordrædur og Fiblslegt Hial/ ſem eru Bloot/ Muñ-Eydar/ dærleg Skemtan/ Hroop og Hiid/ liooter Kvedling"/ z þo allra helſt illar Bm̃rædr z Hneixlanleg"um̃ Naungañ/ ſierdeilis dauda Meñ edr fiarlæga/ aþ hveriu ad prævalldlega fram̃ kemur Agg/ Reide/ Þræta/ Mord/ Mañdræp/ og allrahanda Fiandſkapur og Daudlegt Hatur. Þetta kalla ſumer Ohiutvander Meñ litlar Synder/ auk helldur ad þr vareſt ad læta jaþnvel ſijn eigeñ Börn og adra Fæþrooda þetta til ſijn heyra / Eñ Paulus ſeger oſſ / ad illt Samtal ſpille goodum Sidum/ 1. Cor. 15. Og framar ſeger hañ/ad þvilijkt ecke Chriſtnum hæþe / Eph. 5. Eñ hvad er þad? Eckert añad eñ ad ſa ſie ecke Chriſteñ / ad Poſtulans Doome/ ſem ad temur ſier þvilijkt edur um̃ Hønd hefur/ Eñ eþ hañ ecke Chriſteñ er/ þa er hañ ecke Guds Barn/ og hefur forbroted hañs Næd/ og tapad Velþerd Sælar ſiñar/ nema hañ ydreſt aþ Hiarta/ eñ forþienad ecke einaſta Ad MYENRBſteiñ HEJNGDeſt Bm̃ HAAls HDRum / Og YRde J SJAFARdiwp SDcktur / Svo ſem hier ſtendur i Gudſpiallenu/ helldur og/ ad hønum yrde i eilijþañ Elld kaſtad: Og aþ þeſſu er nu audſært / hvad ſkelþeleg Hædung þad ſie fyrer Gude og øllum Heidvirdum Møñum / ad hafa þeña Oſooma fyrer Smæbørnunum/ edur ødrum Einfølldum/ og draga þa med ſvoddañ Hætte fra Gude under Satans Valld / Hverutveggium bæde þm̃ ſm̃ hneixlar/ og hinum ſem hneixladur er til eilijþrar Glötunar. Þeir eru og ecke ſaklauſer af þeſſu/ er hrooſa vondum Verkum/ og þeim er þau i frame haþa/ forſvara þa/ og tala þeim alla Hlute til Bm̃bøtar/ þvi

hier

hier aþ leidest hiñ Einfallde og Barned til ad giora hid sama/og elska pad sem pad loþad heyrer aþ odrum sier Elldre og Vijsare / pad er satt / ad Mañeñ skal elska / eñ Verked hata / og færa alla Hlute a betra Veg: Eñ þvi skal eg loþa hañ/sm̄ hatar Gud og gooda Sidu? Jaþnvel þo margur kalle pad Hæverskuog Spaklynde/ ad giora pañ eñ / Eg voga ad segia/ ad par er eingeñ meire Drepsoott i eiñe Bygd edur Lande/ Eñ peir Meñ sem Ogudlega liþa og einkis svijfast hvad peir giora/eñ eru þo heidrader i Ordum/og hvad peir tala edur giora/ pad er teked svo sem aþ Himnum oþañ komed/ og jaþnvel Klæker þrá eru Dygder kallader: Þesser eru eitt Atu-Mein alls Heidurlegs Athæþes og goodrar Skickunar/Snara hins vonda Neims/Tæl-Fuglar Dioþulsens/ Og svo eg pad i einu Orde sege / peir eru Meistarar til ad fordiarþa/svo sem DRotteñ talar um̄ Babilon hiaa Ezechielem/ Þvi kalla eg þa litlu betre sem ala Osooma þra i fænytu Hroose/ þo vil eg hier haþa fraaskiled pañ Heidur / er Meñ eiga Valldstioorneñe ad veita/ ecke einasta Goodum og Froomum/ helldur og Hreckvijsum/ seger Petur: Og skriþad er/Hoþdingia þijns Lijds skalltu ecke Bols bidia / seger Paulus: Eñ hitt Añad er eg fyrer Skom̄u um̄talade/ pad orsakar stoort Hneixle / þvi pad er nockurskonar Rangdæme / og rietlæter hiñ Ranglaata/ edur ad miñsta Koste leggur vonda og gooda ad jøþnu. Nu er allt petta illt sem allareidu er upptaled/ eñ Kunsteñ stijgur eñ þa hærra upp i Dioþulsins Hæskoola. Þar eru peir sem ad haþa Valld yfer odrum / Svo sem eru Foreldrar yfer Børnum sijnum/Hwsbændur yþer sijnum Þienurū/Stoor-Herrar og Magtar-Meñ yfer peirra Undersaatum/ Nær pesser bjooda eitthvad pad sem Ogudlegt er/svo ad hiner voga ei añad eñ hlijda/pad er eitt Fullkomed Ofrijke og Yfergangur Satans i sijnu Rijke/svo baud Nebucadnezar sijnum Undersaatum ad dijrka sitt Gull-Bijlæte/Dan. 3. Svo skipade Jessabel ad wtvega Falsvitne a moote Naboth. Svo baud Herodias Dottur siñe ad bidia um̄ Johañis Hoþud. Svo kom Jeroboam Jsrael

Kk til

til ad Syndga/ er hann baud ad dyrka þau Skwrdgoden i Dan & Bethel: Og þo ad i øllu ødru sie Olijku saman ad jafna / þa var sialfur David hinum lijkur i þvi / er hann liet sla Uriam i Hel med Sverde Amons Barna. Þessa Eptermynd høfum vier i Lands-Hofdingium þeim/ er bioda ødrum þa Hlute/ sem Gud hefur Andstygd a / Meinsære/ Ofbellde/ Gripdeillder/ og i hvern hellst Mata/ sem þeir locka þa edur hræda til ad vinna Diøflenum/ enn mootþægia Gude. A Hwsbændum/ er þeir giøra slijkt hid sama / ad þvi Leite sem i fra Vallde stendur / til Dæmis: Nær þeir bioda þeim edur tæla þa til ad giøra ødrum Orett sier til Abata/ Ad forsooma Guds Ord og helgar Tijder fyrer sijn Erende/ Ad hefna a einhverium / er þeir þykiast eiga Heipter ad gialda/ edur ad þeir brwka þa a einhvern Hatt til ad framkvæma sijnar Gyrnder/ þetta er eitt skadsamlegt Hneixle/ Og hid sama er ad segia umm Forelldrana / edur adra þa/ sem yfer Børnenn eru setter / edur umgangast med þeim / og er þeim þo miklu meire Vande a Hende/ enn øllum ødrum/ fyrst þess vegna/ ad Forelldrarner eiga hina mestu Rækt a Børnunum ad hafa/ og er þad Mala sannast/ ad þeir eru fæster sem villa þeim Jllt giøra i Lijkamlegum Hlutum/ og sumer eru allt Ofhlijdner i þvilijku / sumer steypa sialfum sier til Helvijtis fyrer þeirra Skulld/ er þeir safna þeim rangfeingnu Aude/ og kenna þeim ad giøra hid sama/ Enn trwed mier / ad betra er ad giøra Barn sitt Arflaust ad saklausu / betra er ad sla þad og lemia til Oboota / betra er ad myrda þad/ enn ad hneixla med þvi/ ad vijsa þvi a nockurt Forræde/ hvar af þvi kynne ad orsakast einhver Salar Vode/ þvi allur Lijkamlegur Skade er Hiegoome ad reikna hia Meinum Salarennar. Hin ønnur Orsøk til þess/ ad oss er vandast vid Børnenn/ er sw/ ad þau eru hvad næmust a hid Vonda / og hvad þau ung numdu/ þad verdur þeim torvelldara ad lata nær þau dragast a Legg/ og þvi tekur Frelsarenn þau til Dæmes hier i Gudspiallenu. Hann virdte þau Blessadur svo mikils / ad hann sagde: Leifed Børnunum til mijn ad koma.

Hann

Hañ setur þau til Epterdæmes þm̃ sem iñ vilia gannga i Guds Ryke/ Hañ took þau uppa siñ Armlegg/ Hañ blessade þau/ Hañ seger hier i Gudspiallenu / Ad ÞEirra EJNGLar SJæ JAFNañ SJIns FÖÐurs ANDlit Sem A HJMNum Er: Meined þier ecke/ad hañ take pad sart/ þegar þau eru hneixlud / er hañ svo miøg virder og elskar / þegar þau eru dregeñ fra Nimnarijke / sem eiga þess vissa Von a medañ þau þañeñ eru: Munu ei Guds heilager Einglar klaga þa sarlega/þegar þeirra Niørd/er þeir eru setter til ad vakta/þeg ar hun er svo illa wtleikeñ / aþ þeim er sk_dst skyllde / edur ødrum Ohlutvøndum/er villa sem flesta jaþn svarta sier/þvi ad ef þar er Glede i Himnenum yfer einum Syndara sem Yðran giörer / þvi skyllde þa ei Guds heiløgum Einglum lijka pad stoor-illa/nær svo er høndlad med þeirra Foostur-Børn / Þvi kañ hver eiñ nærre ad geta sem nockra Rækt hefur a þvi Barne / sem hønum er Ætþoolged. Og þo nu Frelsareñ tale sier i Lage uñ Børneñ i Gudspiallenu/þa vited ad aller adrer eru þar iñeþalder. Geþed eingũ neina Hneixlan/ seger Paulus: Eñ sierdeilis eru pad þeir/ sem eru hañs/ einkum Volader/Einfallder/og þr sem bera hañs Kross/þvi hñ gefur þeim somu Meining at Naþn hia Matth. 25. Þar hañ kallar þa hina Miñstu/ ja/ sijna miñstu Brædur/i soma Capitula/þvi skulum vier nu vita/ad hiñ añar Mate til ad hneixla med Ordum/er sa/ad ráda einhverium til nockrar Syndar / þegar hañ er Sorgþullur og Mootlætiur / Jobs Kona seger vid hañ i hañs stooru Mañraunum / bølvadu Gude/ og far ad deya: Neñe eru aller þeir lijker / er rada Naumþrwngnum Mañeskiũ til ad leita Oleiþilegra Medala/ hinum Siwka til ad leita Fiølkinges Mañta/ edur brwka adra Nia-Trw og Aþgudadijrkan / Ninum Fatæka til ad stela / edur vinna sier iñ Fe med Prettum og Rangsleitne/ þeim sem Oretteñ lijdur / ad hepna sialþur sijn/eñ forsma Løgeñ/ og stela Hefndeñe fra Gude/Naþe nockur eitt Odada Verk i Siñe/eins og Absalon / þa vantar ecke eiñ Achitophel til ad rada hønum ad

kremkia Fridlur Fødur ſijns / 2. Sam. 16. Og nær Ammon ſkʃtur Gyrndar Augū til ſinar eigeñ Syſtur / þa verdur jafnvel hñs Brædrungur Jonadab til þeſſ ad giefa hønum Rad/til ad fremia ſiñ Ogudlegañ Vilia/2. Sam. 13. Eg vil ej tala um þa ſem Fleka adra einfallda til ad giøra ſier Selſkap i þvi/ad Fepleita adra/ til ad wiſiwga Nws Eckna og Fødurlauſra/ til ad draga under ſig añars Goots med Yfervarpe Laga og Rettinda:, Eingeñ hefur þa betur wtmalad eñ Salomon/ er hañ ſeger/ Prov. 1. Son miñ/nær ſynduger Meñ vilia locka þig / þa kom ecke/ þegar þeir ſegia/ gack med oſſ/ vier viljum umſitia Blood.vier viliū umſitia hiñ Saklauſa. Og ſkømu þar epter ſeger hañ oſſ hvada Tæl-Bita þeir brwke til ſvoddañ Veida: Vier ſkulum finna allra Handa koſtuleg Audæfe/ vier ſkulum fülla vor Nws med Herfang/ vier ſkulū aller hafa eiñ Siood. O ja/ þier Satans Einglar/ verda ma þier hafed aller eiñ Sjood i ydar Fødurs Rijke/ ſem er Nasdinge þſſa Heims/ Eñ ſvo munud þier og eiñ Siood hafa med hønum i hinu vellande Dijke/ þegar Guds Veſælingar liooma i Rijke ſijns Fødur/ eins og Stiørnur Himens / þier munud ſeigia eins z Iſrael fordum/nær þier fagned ydar rangfeingnum Aud: þeſſe eru þau Laun er mijner Elſkugar hafa giefed mier/ Hoſ. 2. Eñ nær þier uppvakned i Helvijte og Kvølunum med øllum þeim er þier leidt hafed til Gløtunareñar med ydar falſkre Aeggian / munud þier þa ſeigia: þeſſe eru mijn Laun er mijner Elſkugar Hollded/ Heimureñ og Diøfliñ hafa giefed mier? Svo er nu þetta hin Skadlegaſta og Hneixlanlegaſta Tæl-Snara/og þad þſſ helldur/ad ſijkt er hallded Framſyne og Skynſeme af Børnum Verolldareñar. Meñ hneixla og ſiñ Naunga/ nær Meñ brijxla hønum uñ einhvern Hlut/ jafnvel þañ/ ſem ecke er i hañs Vallde/ Vm̄ Fætæke ſijna/um̄ Fævitſku/um̄ Lijkamans Skapnad / herma epter hønum og ſpotta hañ / Aller þeir ed ſvo giøra/þeir ecke einaſta hæda ad Skaparanum/ helldur koma hinum til ad Syndga/i þvi hañ reideſt ſijku/og leitaſt vid ad hefna ſijn/

og

og fær hañ ei Hefndeñe framkomed/ þa hatar hañ hañ/ sem hñ ſioer ſlykañ Oriett af/ Eñ Hatred er ein Synd/ sem bañar Mañenum iñ i Himnaryke. Eg vil eñ framar segia: Hver sem brixlar einum um̃ þetta Synd / hañ geſur ſtoort Hneixle af ſier / þvi Náttúrañ er ſvo Illgiørn/ ad Sañendunum verda Meñ reidaſter/ Eñ vier eigum ecke ad gefa Naunganum Orſøk til neiñrar Syndar / añars giøra Meñ ſig Hluttakande i añarlegum Syndum / og hver vill uppteliа allt þad ſem Tungañ hneixlar med/ nær hun er upptendrud af Helvyte/ſeger Jacob. Eins vil eg geta ǽdur eñ eg ſkilſt vid þetta Mál/ſem er þad Satans Æde / er margur Sǽrungur brúkar/ ad ſpotta Guds Þiooniſtu/ og hlǽia ad þeim er hana idka: Þetta er riett ad gabba Gud/og hǽda ad Christo i ſijnum Pijſlum / þvi ſvo ſem ad hiner Ogudlegu Keñemañ Hofdingiar/ med þeirra Hǽduglegre Medferd/ leiddu þad Foolked ſem Skǿmu ǽdur hafde breidt ſijn Klǽde a Vegeñ/og kallad/ Hoſiaña Syne Davids/ þeir leiddu þad/ſege eg/til ad hroopa litlu ſijd ar/ Tak burt þeña/ og gef oſſ Barrabam lauſañ/ ſvo fyrerverdur ſig margur Einfalldur og Iſtødulytell/þegar þeir ſiá/ad chriſtelegt Lijfserne ablar þeim Haturs hiá Møñunum/ og þetta er verra eñ allt añad/ſem ǽdur er upptaled/þvi nær Hneixled hefur þryſt einhverium til ad burtkaſta Guds Otta/og láta meir ad Mañaña Doome eñ Guds/ þa fylgia þar allar Skañer a epter/og þañeñ verdur nu Hneixled med Ordunū. Eñ med Verkunū ſkedur þad ecke miñа: Vei HEIMenum FYRer HNEIXLaner/ ſeger DRotteñ. Þetta VEI talar hñ af Medaumkan/ǽlyka og þegar hañ griet yfer Jeruſalem/hvar fyrer? Þvi hañ ſiá/ad þar YRdu Ad KOma HNEIXLaner/ Ecke af Guds Tilſtille/ hverium ecke lijkar Ogudlegt Athǽfe/ helldur af Heimenum/ſm̃ ad liggur i hinu Vonda/og hefur hañs Atvyſa Spyrke ad vyſu eiñig lited til Illſku þeſſarra Tijma/ſm̃ er ſvo mikil/ad i Villu kyñe ad leidaſt ef ſke mǽtte ſafnvel Utvalder. Nu kemur Hneixled af Verkunū. 1. Þegar Meñ drýgia Opeñberar Skañer og Leſte/

 ſem

sm̄ eru þvert a moote Guds Bode og Løgunum/ svo sem Okur/ Ræng-
læte/ Agyrne/ Ohoof/ Ofmetnadur/ og þad svo Blygdunarlaust/ ad
Meñ ecke einasta fremia þad siælfer/ helldur samsiña þm̄ ed þ giøra/
Þetta Eitur skadar med tveñu Moote. Fyrst/ ad þ leider bæde adra
eins vonda/ svo og þa sem af Naatturuñe eru þo ecke Illgiarner/ til ad
giøra þad Illt er: Sæ sem um̄geingst med hinum Hallta/ hañ lærer
ad hallltra: Sæ sem gefur eina lioota Forskrift / hañ velldur þvi/ ad
añad eins lioott verdur epterskrifad/ og Meñ hafa allt ofmørg Dæme
til þss/ ad Almeñingur lockast til ad giøra þær Synder s̄ fæster mundu
giøra/ nema þr sæe adra giøra þ þ̄ fler/ ꝛ ad þ være Sidvane ꝛ Tydska
Maña a medal/ Eñ a añañ Veg hneixlast og þr sem Froomer eru og
Raadvander/ ad þr verda Oþoleñmooder yfer slyku/ eins ꝛ Elias yfer
Achabs Hwse/ ꝛ Paall yfer Rænglæte Ananiæ Nøfud-Prests/ svo hñ
rasade m̄ꝫ Tungu siñe: Iæ/ þar kviknar i þm̄ nockurskonar Leide ꝛ O-
stickañlegt Vandlæte/ svo þeir taka þad til Raads/ sem Gude er Stygd
i/ eins og Jonam hendte/ er hañ flwde undañ Guds Bode. Og eñ
nu munu þeir finnast/ er leita svoddañ Oyndis Urræda/ nær þr siæ/ ad
allt geingur Andhælis/ añadhvert ad þeir slæst i Selskap med þm̄/ eþ
þañeñ breyta/ edur ad þeir yfergefa siælfa sig og Skylldu syns Em-
bættis. A øllum er þetta Hneixle Skadsamlegt/ eñ þo hvad mest a
þeim/ sem eru Maals metande og bodner yfer adra. Keñemeñerner
hneixla/ nær þeir giøra allt añad eñ þeir Predika / svo ad þegar Al-
mwgeñ ber Keñinguna samañ vid Lifnadeñ / þa verdur Þioonustu-
giørdeñ løstud / og þeir fallast miklu helldur a þad / er þeir siæ fyrer
Augunum/ sem er ein þeigiande Predikun/ helldur eñ þad þeir heyrdu
med Eyrunum/ þvi bæde gleymist þad fliootl/ og þyker eingeñ Alvara/
nær þvi er hvad syst epterfylgt af þeim / sem þad hellst ættu ad giø-
ra/ þvi ecke eru aller þeir ed giørt geta þ/ sem Frelsareñ bydur/ ad hlyda
þvi er þeir tala / sem sitia a Moysis Stoole / eñ breyta þo ecke epter
Giørningum þeirra. Eñ hvad verdur þa? Þad sama sem Frelsar-
eñ

eñ seger/ er hañ kallade Læresveinana Sallt Jardar: Eñ eþ Salltet skemest/i hveriu verdur þa salltad? Matth. 5. Og eþ Guds Þienarar liþa illa/ hver er Von a þvi/ ad Tilheyrendurner giøre þad betur? Nid Verallðlega Valld hneixlar stoorlega / nær þeir dæma ranglega/ taka Fe til Dooma/ umhvervþa goodū Løgum/ og giøra Retteñ ad Malurt / svo sem Spamaduren ad Orde kemst / taka ranga Eida vißvitande / Tradka Malū og draga þau / til ad þreyta þañ sem Ranglindeñ lijdur. Aþ øllu þessu framkemur eitt skielþelegt Hneixle/ þvi þad elur Osooma upp i Skalkenum / og venur hañ aþ ad hrædast Løgeñ/ eñ tekur allañ Dug fra hinum Frooma/ svo hañ verdur hinum ad Bræd / edur og ad hñ tekur þad Ornd/ ad ræna Retteñ sijnum Reite/ og heþna sialþur Vanvirdu sinar. Og framvegis skedur þetta Hneixle/ nær þeir sem Valldeñ haþa/ briota sialþer hvad mest: Eru Lauslæter/Ornadvander/Agiarner/ so kia Daglaunarañ/ þleka Eigt sijnar wt aþ hinū Einþallda/ eru Barmatusamer/ Oþbelldner/ & fremia allrahanda Skamer og Ohæþu/ er þeir straþþa a ødrū/ svo sem være ecke Løgmaled giort nema fyrer Almwgañ. Forelldrar og Hwsbændur hneixla Børneñ og Hiweñ / ecke einasta nær þeir leggia einhveria Synd i Vana siñ/ helldur & fremia eckert Gott/ eru toomlæter i ad heyra Guds Ord/ Yþervalldenu Ohlijduger/ Later/ Hyrdulauser/ Reidegiarner / og liþa i þvilijkum Syndum/ þvi þa meina hiner ad et sie sier Vandara/ & þ heiter riett ad HNeixla CHrists HJna Smau/. svo sem hier stendur i Textanum. Nuner Rijku hneixla hina Fatæku/ nær þeir liþa i allskonar Ohoþe/ eñ hiner svellta. Fatæker hina Rijku/ nær þeir fara illa med Olmusuna/ og eru Oþackłater/ geþa svo hinum Orsøk til ad hallda þvi iñe/ sem aftars ætte wte ad lata: Og þar Verølldeñ er nu full aþ þessu / þa er ei Undur þo Frelsareñ sege: VEI Sie HEimenum FYRer HNeixlaner. Framvegis rijs þar a stundum Hneixle aþ þeim Hlutum / sem hverke eru gooder nie vonder i sialþum sier/ eñ verda þo ødrum til Hneixlis: Eg vil taka þ

til Dæmis/ ad a St. Pals Døgum leiþdest allan Mat ad eta a medal Christena/ eins og nu i vorre Kyrkiu/ Sa sem æt allan Mat/ og hin/ er hiellt sig fra sumu/ Bæder voru þeir Gude eins kiærer/og hver ugur vill han ad anan dæme / Þo seger han: Ef ad þinn Brooder hryggest vegna Fædslunar / þa geingur þu ecke epter Kiærleikanum/ Tortijn hønum ecke med Fædslu þinne/ fyrer hvern Christur dæen er/ Rom. 14. Þo nu lijted þyke i þetta spursed / þa metur Postulenn pad svo mikels/ ad han helldur pad kunne ad verda einum til Glotunar/sem Guds Sonur hefur þo Endurleyst/og hans dyra Blood svo til Ongt-is a hønum/Þvi seger hn og i ødrum Stad: Vissa eg ad minn Brood-er Hneixladest/ skyllda eg alldrei Kiøt eta. Þvilijker eru nu marger Hluter medal vor/svo sm er ein og ønnur Siergiæde i Bunigeingne/er vier kollum Apparasnid a vora Twngu/eitt og anad Latgiæde þeirra/sem anadhvert i Klædaburde edur anare Hegdan vilia vera ødruvijse enn adrer Menn / hvad jafnvel sumer af oss brwka a Helgum Tijdum / nyiar Vppafyndingar i ymsu Hlutum/sem ecke eru verre enn hid gamla Skick/ Ecke helldur betre/ og anad þvilijkt/ sem Adgiætner Menn fa vel athugad: Þetta er ad sonu eingenn Synd i sialfu sier/enn pad verd-ur ad Synd ef Naungenn hneixlast þar af / til ad tala edur þeinkia illa um þan / er svo giører ad Þarflausu / og þvi banar Paulus/ ad giøra pad nockud/ a hveriu ad nockur Brooder kune ad hneixla sig ed-ur steita / Rom. 14.

Hvad hinu ødru vidvijkur/ sem eg hiet um ad ræda/ pa kuna Menn hvad mest ad hneixla sialfer sialfa sig/ Þad kemur af þeirre Synd/ sem i oss bygger / voru spilltu Nollde og Bloode/ þess getur Frelsarenn hier i Textanum/Er han seger: EF þJn HOnd EDur FOOTur HNeixla Þig / Þa SNIJd Hann Af Og SNara-HOHum Fra ÞJer. Ecke er pad Frelsarans Meining/ad Menn skule Vana sig edur Limlesta/helldur sw/ ad vier skulum eckert svo kiært hafa/ad vier ei hofnum þvi edur fra oss køstum fyrr enn pad hneixle oss/svo ad vier kollum

follum i Freistne/og dregur hañ hier Dæme af Læknurum: Oss er eingeñ Hlutur kiærare eñ vorer Limer/og þo eß nockur af þeim er svo koleñ/ad hætt er vid/ad hañ meige feigia hina/þa lijdum vier þ Læknernum/ad hñ skere hñ af/ þvi skylldum vier þa ecke deyda vora Jardnesku Limu/Saurlijfe/Ohreinleika/illa Tilhneiging/ vonda Gyrnd/ Agyrne / hver ad er Skurgoda Dijrkan / svo sem Paulus ad Orde kemst/ Col. 3. Og þad sem hñ hier seger uñ þessa Leste/þad vill hañ sagt hafa uñ allt hid Vonda/ sem i gegn Sælunie strijder/hvert hañ upptelur i Pistlenum til Galatas Cap. 5. Þesse er Lijkame Syndarenar/ sem uñgetur/ Rom. 6. Þad er hiñ gamle Madureñ/ hver ed brukar sijna Limu / vondar Gyrnder / til ad reka Andskotans Eyrende / Eins og eiñ Verka-Madur brukar Hendur og Fætur til ad þioona Natturlegu Lijfe/þa byriar oss ad deyda/þa eigum vier ad afsnijda og snara þeim frá oss / svo þeir hneixle oss ecke. Hversu opt verdum vier hneixlader af Hendunum/ þegar Foolskañ blæs þær upp/ til ad meida Holld Naungans / þegar Agyrndeñ reiter þær wt til ad grijpa hañs Goots og Peninga/ þegar Leteñ svæfer þær til ad leggia sig samañ/Prov. 24. svo Meñ geta ecke eted sitt eiged Braud/og verda þvi ad leita þss i añarra Andlites Sveita. Fæturner hneixla oss/nær Leideñ a Guds Orde og Toomlæted i vorum Sæluhiælpareþnū giører þa trega til ad gánga i hañs Hws / eñ fwsa til ad hlaupa þángad sem þr Hluter eru ydkader/hveria Gud hefur bañad/þa er hiñ Gamle Madureñ skiootur a Fæte/eñ hiñ Nye halltur/og þa helltum vier oss og hneixlū næsta miøg sialfer sialfa. Sama er uñ Augun ad segia/hverra Frelsareñ og getur hier i Gudspiallenu. Hvad er i Heimenum? Þad er Gyrnd Holldsens/ Fysn Augnaña og Drambsamt Lijferne/ Hversu opt festa sig vor Augu a þeim Hlutum/sem eru fuller af þessu? Fogur Asynd/ Audæfe/ Metord/og svoddañ Tæl Veralldarenar/þad er vor Augna-Bode: O hvad miklu betur være þad Auga wtstunged/er lætur sig blinda af þessum Hlutum/eñ hverfur af Gude

 sijnum

ſkynum og hans Bodordum: Þeſſ vegna giørde Job Sættmäla vid Augu ſijn/ad ei litte hn̄ þeim til Meyarennar. Þvi bidur David Gud: Snw þu Augum mijnū/ad ei lijte þau a Hegoomann/læt mig ganga a þijnum Vegum / geþandr þar med til Vitundar/ ad ſa ſem ſtarer a Glis Veralldarennar/ hann kunne ecke Guds Veg ad rata/ Enn þad ſem DRottenn hier ſeger umm þeſſa Tima hins gamla Mans/ þad vill hann ſagt hafa umm allt þad ſem oſſ ma frá Gude draga. Sa ſem vnder meir Fødur og Moodur/Syſtur edur Broodur/edur Eigennkonu ſijna/ og jafnvel ſitt Lijf / helldur enn Chriſtum / hann hneixlar ſiálfann ſig. Sa ſem gyrneſt þad Embætte/ ſem hn̄ er ecke Madur fyrer/ (hvad margur Dære giører a þeſſum Døgum) hann hneixlar ſiálfann ſig / þvi hann giører ſig verre med þvi/ ad hann fer illa med Guds Umbod/ ſøkum Fáktænſku edur annars Ouglegſes / þar hann heþde annars kann ſke goodur Madur vered. Sa ſem tekur ſier Hneixle af þeim Hlutū/ ſem ecke eru Hneixlanleger/helldur gooder og Gude þecker/ſvo ſem er ſkynſamlegt Vandlæte i Kenningunne/Rækſeme Yfervalldſens i Stioorn̄ enne / Alvørugefne Skolameiſtara/ Forelldra og Hwsbænda i Typtanne og Umvøndunenne/ hver ſā̄ ſteiter ſig a þeſſu/hn̄ ſame hneixlar merkelega ſiálfann ſig/ Svo hneixludu Þr ſig a Moyſe Guds Manne/ þvi hann rak Guds Eyrende ſkøruglega: A Elia/ Michea og Jeremia / af þvi þeir vandlættu i Guds Stad: A ſiálfum Chriſto / þvi hann heidrade ſinn Fødur / enn þeir vanheidrudu hann: A hans Poſtulum/þvi þeir hlijddu framar Gude enn Mønnum. Sa ſem ſteiter ſig a annars Nægtæte / og meinar ſier leyfeſt allt vid hann ad giøra / þvi hinn er ecke Neiptrækur/hann hneixlar ſiálfann ſig/ ſvo hneixluduſt Iſraels Syner a Moyſe/ þvi hn̄ var hinn þolenmoodaſte Madur a Jørdunne: A Chriſto/ þvi hn̄ hroopade ei nie kallade/hann at og drack med Tollheimtumønnum og Berſyndugum. Sa ſem er Rangeygdur ef nockur er Goodgiarn / Hann hneixlar ſiálfann ſig/ Svo voru þeir ed fyrſter voru leigder i Vijngardenn / enn øfunduðu hina / ſem ecke høfdu nema

Eina

Eina Stund erþvidad: Svo var hattad Broodur hins forkapada Sonar/er ecke gat lided ad hans Fader Myskunade sig yþer han/Svo eru og aller þeir/ ed sia Opsioonu yfer añatra Velgeingne og Lucku, Lane/svo sem heþdu þeir aþ Gude eins miked edur meira forskulldad. Sa ed vogar sier i nockurn Selskap sem honum er Oþvaxen / edur leggur Lag sitt vid þa/sem hn kan ad hlioota Skada aþ/hn hneixlar sialþan sig/ Þvi bañade Gud sijnu Foolke/ ad taka til Egta Canaans Dætur/edur ad giora Sattmala vid þa/ er han wtrak fra þeim/ ad ei yrde þeir þeim ad Snøru/þvi bañar Salomon ad haþa Vmgeingne med Reidegiornum Mañe. Þad Maltæke er satt/Eþ nockur tekur a Tiorune / þa loder hun vid han: Heþde Israel ecke samlagad sig Skiækiunu i Moabs Lande/ þa heþde ecke svo skelþeleg Guds Hegn-ing yfer þa komed: Heþde Samson ecke bunded svo fasta Ast vid Dalila/ þa heþde han Augunum hallded/og heþde Petur ecke geinged inn i Biskups Hollena/munde hn ecke haþa sijnn Meistara aþneitad. Sa sem reider sig uppa sialþan sig edur sitt Atgerþe/ Abl/ Vitsmune/ Magt/ Rijkdoom/ edur nockurn añan Hlut/ En gleymer þvi/ ad han haþe þad þeged / Han hneixlar hvad mest sialþan sig / og kan ecke Olucku na ad umþlya/ Þad kena oss Dæme Egyptalands/ Assyriæ og Caldealands Konunga/ er a Augnablike urdu uppræter/þvi þr gaþu ecke Gude Dijrdena/ Og heþe eg svo nockud um Hneixled talad: En hvert ad sie þess Straff/þad seger Frelsaren med þessum Ordu. Vei ÞEim MAñe FYRer HVErn Ad HNEIXLanen KEMur: En hvad þad sie/kener han oss sialþur er han sagde: Vei þm Mañe sem Mañsens Son forrædur/ og hier i Gudspiallenu ma þad sia/ ad han sem ecke kastar fra sier þeirre Hende edur Fæte sem han hneixl-ar/han heþur forþienad ad kastast i eilijþan Elld: Soma er ad segia um hinar adrar Greiner aþ Hneixlenu / þvi ecke skulum vier meina/ad sa sem Børnen hneixlar edur adra Guds Vesælinga/han mune sleppa þar med/ Ad MYLNVsteinn HEINGDest Vm HAAls HOH

um / Og VERDe J SJAFANdiwp SOCKTur: Helldur tek ur DRottenſ til þeſſa / eins og hins Smannarlegaſta Lijþs Straffs a medal Gydinga / til ad ſyna Stærd þeſſarar Syndar. Þar fyrer/ chriſtner Menn/ geþed nu Giætur ad þeſſare Volldugu DRottens Pre dikun/ og læted ydur hana i Eyrum loda/ Rannſaked ydar undanfar-ed Lijþerne og ſpyrred Samviſſku ydar ad/ hvern þier haþed dreged med Orde / Verke/ edur Eprerdæme a vondann Veg/ med Giælijþe / med Lausslæte/ med Fegirne/ med Hoþmood og Oþlæte/ og i einu Orde ad ſegia/ med Dijrkan Veralldarennar og hennar Muna/og eþ hann geinge-ur enn nu a honum/ þa legged allann Hug a/ ad leida hann a hina riettu Leid/ eþ þier vilied liþa/ og ydreſt hins aþ Hiarta. Sa ſem nockru ſtoled hefur/ hann a epter Moyſes Logmaale Ferfallt ad gialldа. Sa chæus ſagde vid Chriſt/ þegar hann ætlade ſier Chriſtenn ad verda/ Haþe eg nockrum Rangt giort / þa galld eg þad Ferfallt apstur / Enn ſvo miklu dijrare ſem Saalenn er Fenu / ſvo miklu þyngre ſem Guds Reide er Myln-Steinenum/ ſvo miklu fegra ſem Himnarijke er Stundlegu Epterlæte ſvo miklu meire Hug ſkylldum vier leggia a/ chriſtner Menn/ ad bæta þeim apstur/ ſem vier rænt hoþum ſijnum Andlegum Fieſiood. Nær þier ſiaed eitt Vngmenne/ einn Veſæling/ einn ſem DRottenn bijdur ad medtaka i ſijnu Naþne/ þa huxed med ydur/ Smaaer eru þeſſer ad Vijſu/ enn hann er Stoor/ Sem er þeirra Fader og þeirra Brooder/ Smælingiar eru þeir ad ſonnu/ enn Hneixled er ſtort/ Synden er mikel/og Straþþ-ed Obærelegt: Veſælingar eru þeir/ Enn ſæll er ſa / ſem ecke hneixlar ſig a þeim/ þvi hann hneixlar ſig a Chriſto/ enn Vei ſie honum: Þar þyrer/ eþ þier vilied Guds Viner vera/ eþ þier vilied Saaluhiaalpena erþa/ eþ þier vilied heilagra Eingla Þioonuſtu niota/ eþ þier vilied Helvijtis Kvaler umþlya/ Þa geþed þeim eckert Hneixle/ Hverke med Orde/ Verke/ nie Epterdæme/ Þvi nær þier hneixled þeſſa/ þa hneixled þier ſiaalþa ydur/ Þar fyrer medtaked þa i Chriſti Naþne/ ſvo medtaked þier hann/ og fæed ad heyra a hinum Eþſta Dege / Þad þier giordud einum aþ þeſſum mijnum minnſtu Bræd[r]um / þad giordud þier mier. Þeſſ unne oſſ ad niota hin eilijþa Guddoomſens Naadugn/ fyrer JEſu bleſſada Forþienuſtu/ Amen.

Atianda Suñudag epter Trinitatis.

Guðspialled / Matth. 22. Cap.

Í Þañ Tÿma. Þa Pharisæarner heyrdu þad / ad hñ hafde niðurþaggad þa Saduceos / samañsoþnuduſt þeir i eitt. Og eirn Logvitringur af þeim ſpurde hañ ad / freiſtande hañs og ſagde: Meiſtare / Hvert er hid hædſta Bodord i Logmalenu? Eñ JEſus ſagde til hañs: Þad / Ad þu ſkallt elſka DRottenñ Gud þiñ / af ollu Hiarta þÿnu / og af allre Aundu þiñe / og aþ ollu Hugſkote þÿnu. Þetta er hid fyrſta og ſtædſta Bodord. Eñ hitt añad er þeſſu lÿkt / þad / Ad elſka ſkalltu Naunga þiñ ſo ſem ſialþ-añ þig. J þeſſum tveimur Bodordum er iñebunded allt Logmal og Spaameñerner. Eñ þa Pharisæarner voru ſo til ſamans komner / ſpurde JEſus þa ad og ſagde: Hvad virdeſt ydur um Chriſt / hvørs Son hañ ſie? Þeir ſogdu honum / Davids: Hañ ſagde þa til þeirra: Hvørneñ kallar David hañ þa i Anda eirn HErra? Þar hañ ſeg-er: DROTTeñ ſagde mÿnum DROTTne: Sit þu mier til hæg-re Handar / þangad til ad eg legg Ovine þÿna Skør Foota þiña. Nu eþ David kallar hañ eirn Herra / Hvørneñ er hañ þa hañs Sonur? Og eingeñ gat ſvarad honum einu Orde. Og eige dirþdeſt nockur upp fra þeim Deige / hañ framar ad ſpyria.

Exordium.

Tveir eru Partar Chriſtelegs Lærdooms / Logmaled og Evangelium. Logmaled er þyrer Moyſen wtgieþed / eñ Naad og Sañleikur er þyrer JEſum Chriſtũ vordeñ / Joh. 1. Aþ Logmalenu verdur eingeñ hoolpeñ / þvi þ verkar Reide: Fyrer Truna i Evangelio verdum vier Rietlæter: Moyſes ſeger oſſ hvad vier eigum ad giora / Chriſtur / hverneñ vier eigum ad trua: Moyſes foor med Skugga epterkomanda Giæda / i Chriſto er ſialþur Lÿkam-eñ oſſ veittur. Nu er þetta þo ecke ſvo ad ſkilia / ad Fedurner i Gam-

 la

la Testamentenu hafe af Evangelio Nuilauser vered: Sia eg kem/ J Bpphafe Bookarenar stendr skrifad af mier/ þinn Vilia/ minn Gud/ giore eg/ seger Messias fyrer Davids Munn/ Ps. 40. Hver er sa hans Vilie? Sa/ ad Kvinnunar Sæde skyllde i sundurmola Høggormsins Høfud. Fyrer þad blessada Fyrerheit hafa þeir aller hiaalpast eins og vier/ sem hoolpner eru vordner/ allt þar til ad Christur leidde Sann leikann i Lioos. Fyrer Trwna vard Abraham Rettlatur/ og fyrer Trw na seger Petur ad Fedurner hafe hoolpner vorded: Enn svo sem þeir voru ecke aan Evangelii og þess Afgiafa/ svo skulum vier þad og vita/ ad vier ecke erum aan Logmaalsins/ þvi DRottenn kom ecke til ad upp leysa/ helldur ad uppfylla Logmaaled/ Matth. 5. Satt er þad/ ad þeir sem Christo tilheyra/ þeir eru ecke under Logmaalenu/ þ er under Log maalsins Bølvan/ Enn þo Krossfesta þeir sitt Holld med þess Synddum og Tilhneigingum/ Gal. 5. Þad heimtest ecke af þeim/ ad þeir upp fylle Logmaaled/ enn þess krefur Gud/ ad Menn life epter þvi/ sem fremst vier megnum/ edur þvi mundu hans Postular svo opt biooda oss ad lifa Gudrækelega / Sparsamlega og Rettvijslega i Heime þessum? Þvi munde Jacob segia / ad Trwenn sie daud aan Verkanna? Þvi munde Frelsarenn sialfur wtleggia Logmaaled / og vijsa Monnum til þess / ef ecke ættum vier epter Logmaalenu ad lifa. Þetta siaum vier i þessa N. Dags Evangelio/ i hveriu oss verdur fyrer Siooner sett øll Skyll da christens Mannz/ sem foolgenn er i þessu tvennu. 1. Ad elska Gud og Naungann. 2. Ad þeckia Christum og hanns Persoonu rette lega. Umm þetta hefe eg ætlad mier framar ad tala.

Enn þu goode Gud / Styrk oss hier til med Naad þijns Anda / J JESU Nafne/ A M E N.

Utleggingenn.

Minu fyrra hofum vier Tvo Bodord ad athuga / sem er / AD ELska GUD/ Og Annad / AD ELska NAungann. Þad Fyrra kallar DRottenn hid ædsta og mesta Bodord i Logmaalenu/

svo sem Von er a / ecke einungis þessvegna/ ad eckert er svo Yppar-legt/ svo Dasamlegt/svo mikillrar Elskuverdt sem Gud/ helldur og þess vegna/ ad oll ohns Bodordeñ haþa siñ Krapt og Mindugleika aþ þvi/ þar allt hvad vier giorum med Ord og Verk / hverju vel sem þ skneit giort/ þad er Onytt/ utañ þad þramkome af Elskuñe og Vird-inguñe til Guds. Allt þad sem Gud hefur boded / þad eigum vier ad giora/ af þvi vier Vitumst og Elskum hañ / Eñ hañ eigum vier ad elska þyrer þa Ometanlegu Yfferburde/ er hañ heþur yþer allar skepnar Skiepnur/ hañs Magt/hañs Dyrd/ hñs Riettlæte/ eñ þo allra mest þyrer hañs Giæsku/ þvi vier hoþum ei svo Skynbragd a odrñ Greinñ hañs Dyrdlegu Natignar/ Eñ hana þiñum vier og þreiþum a heñe a hveriu Augnablike/ þvi hñ uppþyller vora Epterlaungun med Giæd-um/ seger David/ Ps. 103. Og eþ vier fyrst viliñ hugleida Giæsku hañs i Lykamlegañ Mata: Er hañ þa ecke sa ed hefur giefed oss Ond og Lykama? Þvi skylldum vier þa ecke elska hañ af allre Ondu vorre? Neþur hañ ecke iñplantad Rad og Skilning i Saler vorar? Þvi skylldum vier þa ecke elska hñ af ollu Hugskote voru? Neþur hañ ei gieþed oss Niartad/ sem er Bustadur Elskuñar? A hveriumskyllde hun helldur festa sig/ eñ a honum/ sem hana heþur sialfur tilreidt og bued svo Dasamlega uñ hana? Mun hñ ei vera sa / i hverium vier liþum/ erum og hræumst? Act. 17. Vppþyller hañ ecke Niortu vor med Fædslu og Fognude? Vpplykur hañ ecke siñe milldu Nende / og sedur allar liþande Skiepnur? Ps. 145. og hvad mest hina Obæck-latu Mañeskiu. O vor Gud/ eg hyra til þess / er DRotteñ brixlar sinu Foolke hia Jeremiam/ seigiande : Neþe eg vered Jsrael svo sem Eydemork edur Jord sw/ er tapar Avextenum? Jer.2. Gud giæfe/ ad vier villdñ og lata oss til Riþia reña þessa hñs Fodurlega Niarta-Giæsku/og athuga hvad orlat hñs Millde heþur vered/ hversu Vijs dooms full hñs Guddoomlega Forsioon / ad hñ heþur aled oss a þessñ Arum/ ei sidur eñ frioosom Jord Akurkalleñ/ad honum Soþande /

a hverium vier hofum þo hvad verst liþad; Eþ vier hugleidum þetta/ ad missta Koste i hvert Siñ/ er hañ veiter oss nockurn sierdeilis Velgiørning/ þa mundum vier helldur leidast til ad elska Gud/og ecke segia med Gudlausum Judum: Vier drottnum og viljum ei framar til þyn koma/ Jer. 2. Og þo nu ad Drotteñ læte oss keña hardt a stundum/ añadhvert alla Almeñelega/edur og nockra sier i Lage/til ad typta oss þar med Lyþada Kalþa/ Jer. 31. Edur til ad reyna syn Børn/ þa eigum vier samt ad elska hañ / þvi hvern þañ Son/ sem Faderen elskar/ þañ agar hañ/ seger Paulus/ Hebr. 12. Eñ eþ þetta er hañs Elsku-Merke / Hvilijk Fasiña er þad þa / ad elska hañ ei aptur a moote? Svo sem þad er lytill Heidur halldeñ / ad elska Vine syna medañ þeir kuña ad duga oss/ svo er þad lyted Rækiarmerke vid Gud/ ad elska hañ alleina medañ allt ad Oskum geingur: Og Gud næde/ Þad eru þo svo fæer/ sem giora þad: Eñ svo sem Gulled reynist i Oþnenum / svo prooþast og Elskañ til Guds i Mootgangenum: Og hvad mørgum heþur hañ þryst til ad elska hañ / sem þvi ædur þiarlæger voru/ og haþa Meñ til þess fulla Orsøk/ nær Meñ giæta þess/ ad hvad sem hañs Elskendur vantar hier / þad mun oss margþalldlega Endurgollded verda i Vppprisu Rietlatra / þad vottar sialþur DRotteñ/ er hañ seger: Hver sem ad yþergeþur Hws/ og Brædur og Systur/ edur Fødur edur Moodur/ edur Eigeñ-Konu/ edur Børn/edur Akra fyrer myns Naþns Saker/hañ skal fæ Hundradþallt aptur og eignast ad Erþdum eilyþt Lyþ / Matth. 19. Eñ hvern sem ad hañ svipter øllu þessu/ edur svo Miklu edur Litlu sem honum þocknast/ og hañ elskar samt Gud siñ/ og kysser a hañs Vønd/ hañ gioter allt hid sama. Munum vier þa nockud miñast Harmkvæla þessarra Tyma/ nær vier skynum eins og Sool i Ryke vors Fødur? Matth. 13. Muñ Sonureñ reikna þau Høggeñ/ er Fader hañs sloo hañ/ nær hañ situr i Tign og Heidre? Þvi er þad fævysslegt/ ad vilja ei kaupa þessu/ og þvi skylldum vier þa ei elska vorn Himneska Fødur / Jaþnvel midt i

Hørm-

Normungunum. En hvad Almeñelegre Typtan vidvýkur/ þa Gud siaþe/ ad vier villdum eins lynder z samhuga vera i þvi/ ad elska Gud/ þo hañ age oss/ sierdeilis þar vier i þessu þaatæka Lande meigum jata þad/ eþ vier adgiæta viliũ/ ad hañ burtrekur ecke eilþþlega; vier meig-um þeckia þad vid oss þrañkomed vera./ sem hañ heiter sijnu Foolke fyrer Muñ Joels Spamans : Eg skal Endurgiallda ydur þau Areñ sem ad Eingespretta ñ / Trie-Ormureñ og Gras-Madkureñ haþa eydt fyrer ydur / Joel. 2. O vor Gud/ þvi skyllder þu Mañen-um betala ? Hver heþur þier nockurn Týma geþed / svo þu þurþer hønum aptur ad geþa ? Rom. 11. Vilier þu giallda oss epter Verdug leikum / þa eru vor Laun Daudeñ / vier høþum ecke añad medieked i Straþþ Syndareñar/eñ hvad vier tilunñed høþum/og þad med nærsta smaaum Mæler/ eñ þvi velldur þijn Giæska / þijn Føderleg Elska/ ad þu villt svo ad Orde komast: þar fyrer Hugleidum nu/christner Meñ/ Haþe Gud typtad oss Ohlijduga Synda-þræla med O-Aran nockutre/ edur ødrum Landplaagum/ Heþur hañ oss þ ecke margþalldlega aptur-golldeð/ med hiñe mestu Ar-Giæsku og ødru Blijdlæte sijnu? Skylld-um vier nu elska nockurn jaþnþramt hønum/er svo leikur vid oss eins og Børn sijn? Eñ hvad seger DRotteñ þr Muñ Joels sijdar i þssũ sama Capitula ? Nær þier eted jaþnadarlega og erud Metter/munud þier Loþa Naþned DRottens? Eñ hvert ad hiñ goode Gud heþur ei opt-lega funded Brest a þessu hia mørgum aþ oss/ þad bid eg þa ad Hug-leida/uñ hverta eg hygg þ rett-talad sie/er stendur hia Hoseam Spa-mañe / i Cap. 13. Vnder eins og þeir sadder urdu/ hooþst upp Hugur þeirra/þar þ haþa þr gleymt mier. Eñ øll þsse Lijkamleg Blessan/ svo mikel sem hun er/ sem þo er svo mikel/ ad alldrei verdur hun full-þeckud/ þa er hun þo Smaa-Muner hia hinum Andlegu Giædum ad reikna/ er oss veitt eru i JEsu Christo. Faaum oss er tamt ad Eiska Gud fyrer þær Gaaþur/sem aller jaþnt nioota/fyrer hañs Sool/er hñ lætur skijna yþer Vonda og Gooda/ fyrer þad Regned er hañ falla

fætur yfer Ranglæta og Riettlæta/ Matth. 5. Hvar fyrer? Þvíad aller meina sig þess verduga/ fyrst aller hafa þý somu Not/ eñ Avexteren verdur þo meire hia sumum / eñ sumum miñe / jafnvel þoott ad Tveir hafe hina somu Atburde / þvi Blessan DRottens er þad sem Hæsed bygger / Eñ hañs Heilsusamleg Nad i Christo er auglioos vordeñ øllum Møñum/ Tit. 2. Hun er alldrei Avaxtarlaus hia þeim/ sem hana medtaka vilia / og þar er eingeñ Mismunur a øllum þeim/ sem jafnt bera sig epter heñe / þvi hia hønum er eckert Mañgreinar Alit/ þar er hverke Gydingur nie Griskur/ Þræll edur Freisinge/ helld ur aller Eitt i JEsu Christo/ Gal. 3. Eñ fyrer þessa Hæleitu Guds Velgiorninga elska flester hañ hvad minst / Hvar fyrer? Þvi Meñ dæma epter Holldenu / eñ Hollded skyniar ecke hvad Guds Anda er/ 1. Cor. 2. Athugum þo hvert meira er / ad skapa Himen og Jørd/ edur ad læta Gud/ sim hverttveggia skoop/ taka a sig Lykingu syndugs Hollds/ Rom. 8. Ad skapa Mañeñ/ edur ad Endurskapa hañ: Ad giøra hañs Lykama af Molldu/ og blæsa lifande Anda i hañs Naser/ Edur ad skapa i hønum eiñ nyañ Mañ/ z giefa hønū H. Anda: Ad leggia alla Hlute under hañs Fætur/ Ps. 8. Edur ad giefa siñ Eingieteñ Son ut fyrer hañ/ ad hañ fyrerfareſt ecke/ helldur hafe eilyft Lyf: Ad giefa hønum Jardneska Fædslu / edur ad ala hañ a syns Sonar Hollde og Bloode: Ad giefa hønum Þroott og Atburde til ad utvega Næringu syna/ eda giefa hønum Styrk i Mootgangenum/ Freistingunum og Offsooknunum: Hvert er meira ad giefa hønum Vit og Rænu/ til ad slæ fyrer þessu Lykamlega Lyfe / edur sitt H. Ord/ sem hañ uppfræder til eilyfs Lyfs/ og ad upplysa bæde Viliañ og Skilningeñ/ ad hñ giete bæde þeckt Gud og elskad? Hvert er meira/ ad giefa hønum Mæled/ til ad tala vid syna Lyka i Heimenum/ edur ad giøra hañs Tungu vel talande/ svo hañ fæe vid sialfañ Gud talad? Og ad Sydurstu/ hvert er meira/ ad giefa hønum Gull og Silfur/ Akur og Kvikfenad/ edur ad utvega hønum þañ Fe-Siood/ sem er

a Himnum/ hverium ei kan Mølur nie Rid ad granda / Matth. 6.
Hver ed Guds eiged Blood og hans dýran Dauda kostad hefur: Sa
sꝺ þetta saman ber/ han mun finna/ ad svo miklu Ædre sem Saalen er
Lýkamanum/ svo miklu fegre sem Himnarýkis Dýrd er forgeingelegu
Glise Veralldaranar/ Ja / svo miklu Ædre sem Gud er øllum skiepnum
Skepnum / svo miklu heitar eigum vier han ad elska fyrer hina Andlegu
Velgiorninga/ helldur en þa Lýkamlegu/ þviad i þessum veiter hn
hvad Forgeingelegt er/ en i hinum sialfan sig/ sem ad blýfur/ sem er
ein og hin same/og hans Ar þrotna ecke/ Heb. 1. Og hver sem Gud
alleina fyrer Jardneska Mune elskar / han hefur alleina Matar Ast
a honum / eins og ein Hræsnare sem tilbidur hin Rýka a medan han
elur han. Og fyrer þessar Ometanlegu Guds Astgiafer/eigum vier
han nu ad elska hvad mest Af OLLu HJARta VOru/Og ALLre
ONdu VOrre/ Og OLLu HUGskote VORu / Þad er / af øllum
Saalar og Lýfs Kraptum / svo sem David býdur / Lof seg þu Ond
mýn DRottne og allt hvad i mier er hans heilaga Nafne. En sw
Elska er vier a Gude hofum fyrer Týmanlega Mune/hun a ad vera
svo kroptug/ ad hun næe þvi Maale/ er han tilætlad hefur/Sem er/
ad hun leide oss til ad elska han i Christo og fyrer Christum / hvers
Elska ad Paulus seger ad sie betre en allt ad vita/ og han lýser Vøl
van yfer þeim / sem ecke elska DRotten vorn JEsum Christum / og
þetta er nu svo talad um hid Mesta og Ædsta Bodord i Løgmaalenu.
HItt ANNad Er ÞEssu LIIkt/seger Frelsaren: ELska SKallt
Þu ÞIn NAUNGA Sem SIALFan Þig. Sier hefur Gud
sialfur hin fyrsta og mesta Neidur skiled / En fyrer þvi / ad sa sem
segest elska Gud/en hatar sin Broodur/hn er Lýgare/seger Johannes/
1. Joh. 4. Þa er audsært/ ad Naungans Elska fylger Guds Elsku
jafnan a epter/ þess vegna samteinger og Lausnaren þesse Tvo Bodord/
þvi hverugt ma annars missa. Sa sem elskar Gud/han elskar
sin Broodur / og einges elskar sin Broodur rettelega / nema han elske

Mm 2 han

hañ fyrer Guds Saker. Nier til þarþ og mikla Alvoru/og þar Bod ord þessu eru svo skylld/þa tiđur eins mikid a badum/ Svo sem Nelvqte er vijst þeim sem ecke elskar Gud/ svo seger og Christur/ad sa sim reidest Broodur sijnū/hñ sie sekur Nelvqtis Ellds/ Matth. 5. Þetta Bodord þyker morgū næsta þwngt/ z sierdeilis epter þvi sem Christur wtleggur þad hia Matthæum / segiande: Elsked Ovine ydar/ blessed þa er ydur bolva/ Giored þeim Gott sem hata ydur/ og bidied þyrer þeim sem eru ydur mootfallner og Ofsækia ydur. Eñ Johañes seger þo/ ad hañs Bodord sieu ecke þwng/ Eg vil og segia/ad eckert Bodord er Riettviſsara z eckert Nytsamlegra til Velferdar. Riettviſst er þad/þvi hñ heþur oss þ boded sem er sialfþ Riettviſsen/sm̄ a Valld a ad biooda oss hvad hañ vill/ sem elskade oss/þa vier vorum hñs Oviner/sem ad eingum er um̄ neitt skylldugur/ eñ vier erum honū skylldugir um̄ Sal og Lijf/ og allt hvad vier erum. Gagnsamt er þad/þvi sa er svo giorer/ hañ vtñur hiñ besta Hlut/ þvi hañ verdur af Gude elskadur. Hver er þvilijkur Hlutur/sem ad vita Synder sijnar kvittar? Eñ þad veit hañ/ sem svo elskar Ovin siñ/ ad hañ tilgiefur honum hañs Misgiorder/ad Vitne Frelsarans/ er hañ sagde: Ef þier fyrergeþed Moñunū þeirra Misgiorder/þa mun miñ Fader tilgefa ydur ydar Synder/ þvi vil eg segia hid sama hier um̄ og Pall sagde um̄ Mañ og Kviñu/ Sa sem elskar sijna eigeñ Konu/ hañ elskar sialfañ sig/ Eph. 5. Og allt hid sama giorer hñ sem elskar siñ Broodur/ og hver sem hñ hatar/ hañ hatar sialfañ sig. Eñ þessa Elsku til Naungañs eigum vier ad Auglysa/ecke med Orde og Tungu/helldur med Verke og Sañleika / añars elskum vier ecke rettelega: Gud eiñ veit hvad i Hiartanu bygger/þvi hañ rañsakar Nyruñ/ þad veit Madureñ ecke/ hañ kiæmer af Avoxtunum. Þvi kañ eg ecke ad segia/ ad sa elske siñ Naunga / sem eckert Gott lætur af sier leida / þar til geþur Jacob mier Orsok/ er hñ seger: Ef Syster edur Brooder eru nakeñ/ og vantar Daglegt Vidvære / eñ Einhver ydar seger/ Fared i Friide/

vermed

vermed ydur og mellest/eñ gefed þeim þo ecke þad Lijkamañ vidþarf/ Hvad gagnar þad? Og þetta er nu svo framsagt um þsse Tvo Stooru Bodord/ J hverium Frelsareñ seger/ Ad ALLt LOGMALed Og SPAMENNerner SIeu JNNEfalder/ Eñ þegar vier nu tañ sökum hvad miked oss vantar a ad fylla þesse Guds Bod / þa mun oss til Hugar koma/ad leita eins añars Lærdooms/ hvar fyrer vier kuñum hoolpner ad verda. Til hañs vijsar oss Christur i siñe Spurningu til Gydinga/er hañ sagde: HVad VIRDest ÞDur Um CHRJST HVers SOn HAñ Se? hvar um vier nu viljum med fam Ordum tala i hiñe Sijdare Greineñe.

Gydingar höfdu framset fyrer DRotteñ Tvær Onytlu Spurningar / ædur eñ þesse kom til um Bodordeñ / Adra bæru Phariseer og Herodis Þienarar fram/ Hvert ad leifdest ad gefa Keysaranũ Skatt edur ei/ þeim svarade hañ vt af / ef eg mæ svo ad Orde komast / sem verdugt var / þvi Madur skal ei svara einum Dæra uppa sitt Tal. Adra Saduceer/er þeir spurdu/ Hvers ad Konañ skyllde verda i Upprisuñe af Sio Brædrum/ sem aller höfdu haft hana/ þa nidurþaggade hañ / og straffade þeirra Ovitturleik. Þesse var hin Þridia/ og voru um hana ymsar Meiningar hia Gydingum. Adrer hielldu hin hellstu vera um Foornernar: Adrer Umskurnareñar Lögmaal: Nockrer um Hvijldardageñ: Eñ DRotteñ/ er siælfur hafde Lögmaaled wtgefed / J hverium ad biuggu aller Fiærsiooder Vitskuñar / Hañ leyste wr heñe æn Umþeinkingar / Til þess / ad syna þeim hvad miked þa vantade æ Guds H. Lögmaals Uppfylling/ sem meintu hana ad vera einungis foolgna i wtvortis Verkum/ eñ ecke til ad keña þeim / ad nockur giæte af Lögmaalenu hoolpeñ orded / og þvi vijsar hañ þeim til Christum og hañs Persoonu / svo þeir vel mættu læra Sæluhiælpareñar Veg/hefdu þeir haft Vilia edur Vit æ epter ad taka/edur framar hier um ad spyrla/ eins og Nicodemus/HVad VJRdest ÞDur Um CHRist HVers SOn HAñ Se? seger Frels-

fareñ: ÞEir SÞGdu HÞRum DAvids. Ecke neitar DRotteñ þvi/ad hañ være Dvids Son/svo sem ei var Von til. Gud hafde David heited / ad hañ villde gefa honum eiñ Son / hvers Rijke ad skyllde eilijft verda/ 2. Sam. 7. Hañ er Sonur Davids epter Holldenu/ sem Paulus vottar / Hañ er giordur af Sæde Davids / eñ þesse hiñ same Davids Sonur/sem ad er fæddur af Fedrunum epter Holldenu/hñ er þo Gud blessadur um̃ Allder: þvi seger nu Lausnareñ framvegis: HVERneñ KALLar DAvid HAñ þa i ANda Eiñ Herra? Eingeñ Fader er svo Audvirdelegur/og eingeñ Sonur svo Megtugur/ad Fadereñ kalle Soneñ Herra. Lœtum vera/ ad eiñ Fader sie ecke Kongboreñ/og Synenum Konungs Tign hlotnadest/svo ad Fadereñ kallade hañ Herra/ af þvi hañ ber Guds Persoonu a Jordune: Eñ hverneñ mætte þad eiga heima hiá David/ hver ed siálfur var Konungur / og ætte sier eingañ ædre / nema Gud alleina / sem býr i Himnenum/og er allra DRotteñ? Þvi er þad audsied/ad sá er Gud/ og Guds Sonur / er hañ Herra kallar: Þar fyrer seger Frelsareñ: EF DAvid KALLar HAñ HErra/ HVerneñ Er Hañ þa Hañs SONur? Og svo ad eingeñ kyñe ad leida sier i Hug/ ad þad være nockur af Einglunum / edur Hofud-Einglunum / sem David kallar HErra i þessum Stad/ þa færer DRotteñ til sijns Mals þa Grein af Spaadoome Davids/ sem einguin Eingle edur nockurre Skepnu tilheyrer/og ecke utañ alleina Guds Syne/sem er sañur Gud/Gude Fodur og heilogũ Anda Sameiginlegur og Samjafn ad allre Tign/ Magt og Vellde / og þo sañur Madur vordeñ / svo miklu ædre Einglunum / epter Mañdoomenum/sem hañ hefur þeim ædra Nafn/þad er Tign hloted fyrer Jbwd Guddoomsins: Þa seger hñ: DROTTeñ Sagde Mijnum DROTTne/ Sit þu MJer Til HÆGre HANdar/ Þar Til Eg Legg OVJNE Þijna Til SKarar FOOta ÞJña. Þviad til hvers af Einglunum hefur hañ nockurn Tijma sagt / Sit þu mier til hægre Handar? Seger Paulus/ Hebr. 1. Jæ/ Eingilleñ kvadst

kvadst vera Sampioon Johans/ er hn talade vid han i Openberaneise. Hvernen matte pa David nockurn Eingel sin Herra kalla? Su er pa Meiningen i þessu Tale Frelsarans vid Gydinga/ ad CHRIStur sie DAvids Son / þad er ap Fedrunum fæddur/epter Holldenu/ og þo Guds Sonur ap honu geten fyrer allar Allder/ þad er sannur Gud og sannur Madur i eine Persoonu / hvad og sia ma ap þeim Malshætte/ Ad SITia Til GUDS HÆGre HANDar/ hvad eingum getur tilheyrt / nema þeim / sem er ein Persoona samsett ap Guddoome og Manndoome. Þetta hepdu Gydingar kunnad ad læra/og þo miklu skilianlegar og betur / en nockur syndug Tunga fær wtmalad/ hepdu þr lagt nockurn Hug a sitt Mal/og spurt fremur hier um. En vier sem feinged hopum þad ad heyra / og trwum þvi sem þeir heyrdu ad sonu/ en trwdu þo ecke / Vier / hveriom Christur er fyrer Augunum maladur i hans Orde/Vier skulum reikna oss þad fyrer eilþan Sooma/ z hina ædstu Huggun/ad Gud er Madur vorden/og ad vort Holld er upphafed a Guds Tignar-Stool fyrer Ibwd Guddoomsins. En hvad er þad / ad sitia a hægra Veg Gude? Þad leggur Paulus wt/ er han seger/1. Cor. 15. Honum byriar ad rijkia þar til hn leggur alla Ovine til Footskarar honum. En hvilikt er þetta Rijke? Þad er/ ad han er sielfur yfer allan Hopdingskap z Vellde og Krapt z Herradoome/og oll Nopn sem nepnast/ ecke einasta i þessare Olld/helldur og hine Tilkomande/ Eph. 1. En undan þessu dijrdlega Rijke urdu Þijstsernar ad ganga/þvi lyser han sialpur/er han talade vid þa tvo/ sem til Emaus geingu / Luc. 24. og lagde wt fyrer þeim Ritningarnar / segiande: Hlaut ei Christur þetta ad lijda/ og inganga sijdan i sijna Dijrd. Guds Sonur er ad sonu Konungur fra Eilijpd/ þess getur David/ segiande: Gud/ þin Tignar-Stooll varer um Alldur og um Allder Allda. Eingen ma Konungur heita/ nema hn Rijke hape/ en Mansins Sonur braut sig til Rijkis i giegnu Þijslernar/ Daudan og Port Helvijtis / þegar han took Nidurleidinguna ad Herpange/ en

wt-

wtsnarade honum / sem hefur Magt Myrkrana / og setteft a Guds Nalignar-Stool/ liþer og ryker ad Eilyfu/svo ad hn er vor Konung ur vordeñ/ epter vorre Naaturu/ eñ vier hns Brædur/ þad er oss eilyf Huggun. Verde eg aumare eñ Lazarus/ Verde eg audvirdelegre eñ hañs Postular/ Verde eg Aþrak og Hreinsunar Foorn Veralldar/eins og þeir/ Verde eg svo fatækur sem sialfur hañ/ ad eg ecke hefe þar eg kune ad halla ad Høfde mynu/ þad er mier noog/ ad mitt Holld og Blood ryker a Himnum / og situr a hægra Veg Gude / med hverium hañ fæder mig og dryckiar/ til Stadfestu þar um/ad eg sem med hon- um lyd / mune og sydañ med honum rykia / og hversu sem miñ Lyk- ame yrde afskræmdur af Volæde og Vesølld/ Pa skal hañ þo verda samlykur hns dyrdlegum Lykama/ Ja/ þad er mier ecke lytel Hugg- un/ ad þad sama Holld og Blood/ sem situr a Guds hægre Hønd/þad medtek eg i H. Alltaresins Sacramente / til Styrkingar um Kvittun Synda miña/ þviad i þeim Lykama/sem broteñ var a Krossenum/ og i þvi Bloode/ er þar var wthellt/ i þvi sama bygger øll Fylling Gud- doomsins Lykama / svo þegar eg medtek Lykama og Blood Mañ- sins/ þa medtek eg og sialfañ Gud/ a moote hverium eg syndgad he- fe/ og af hveriū hvad mest hanger Verdugleike myns Syndagiallds. Þar fyrer/nær eg skelfest af Stærd Synda miña/þa verd eg af þssu huggadur / þvi ef ad mitt Hiarta fordæmer mig / þa er Gud meire Hiarta mynu / og þad mun alldrei bregdast / Er Gud hefur heited i Christo fyrer Muñ Jeremiæ: Eg leitad verdur ad Ranglæte Israelis/ þa skal þar eckert vera / og Synder Juda skulu eingar finnast/ þvi eg mun fyrergefa þeim er eg mun eptersklia. O miñ HErra JEsu/ fyrer hvers Skulld mun þad vera/ ad þiñ Fader midt i Reidene miñi- eft a Myskunsemena/ Hab. 4. Hvar fyrer brestur hañs Hiarta i hon- um/ svo hañ hlytur Syndaranum Myskunsamur ad vera? Jer. 31. Hvar fyrer skedur þetta / DRottiñ miñ/ Nema fyrer þyna Medal- gaungu / sem situr honum a hægra Veg? Þegar eg sed eina þreytta

Sal

Sál og uppfylle sierhveria Angrada Sál / þa vaké eg til þess / minn Svefn er mier jafnann sætur / seger DRottenn epter Mannlegum Plagsid / til ad wtmála sijna Elsku til Mannkynsens i Christo JESV. Vier segiumst ad vera vakner og sofner i þeim Hlut / er vier hofum Ynde af / og svo talar hann hier umm sig / hver þo ecke sefur og ecke sisiar hann / O Gud giæfe / ad vier værum eins Arvakrer og Ydiusamer i hans Pionustu / Ja / hvad Stoor og Omælanleg sie hans Giæska / yfer þeim / sem jafnvel hafa hinar verstu Synder drygt / þad seger hann skomu sijdar med þessum allra Hiartnæmustu Ordum: Ef ad Himenenn verdur mældur ad ofann / edur rannsakadur Grundvollur Jardarennar ad nedann / þa skal eg forsmá allt Israels Sæde / fyrer allt þ þr giort hafa / Enn svo sm þ er Omogulegt ollum nema honum Einum / sm Himenenn hefur wtþaned / z mæler hann med sinne Spenn / z Jordena hefur Grundvallad / Svo er þad Omogulegt / ad Brunnur Myskunsemennar verde uppausenn / hver ed alldrei tæmdur verdur / nema af þeim / sm ecke vilia koma til þessara Vatna / og forsmá Rijkdoom hans Polenmædis / þar til þeir hafa uppfyllt Mæler Syndanna. Hvad mun nu vallda þvi / christner Menn / ad hann / sem er einn forterande Elldur / Sá ed brennur allt til hins nedsta Helvijtis / hann vill þo vera oss Syndugum Ormum svo Nádugur ? Hvad velldur þvi / ad Himnarijke lijdur svoddann Ofrijke ? Hvad annad enn þad / ad hann sem er sialfur Gud / Hann situr i voru Holldе / hveria hann skomast sijn ecke Brædur ad kalla ? Hann situr / Sege eg / til Kraptarens hægre Handar og bidur þ oss / þesse er sá stoore Leyndardoomur / hvern Paulus seger / ad Vitringar Veralldar hafe ecke skyniad / enn þo er Opennberadur oss / sem erum Guds Smælingiar. O þa stooru Nád / O þau diupu Myskunar Ydur Guds / i hveriu hn hefur vitiad vor upprunenn af Nádum / honum sie Lof / Dyrd og Heidur / Speke og Kraptur / umm Allder Allda / A M E N.

Nijtianda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 9. Cap.

 J þann

Þa stiga Hann a Skip / foor hann yfer um aptur/og kom i sijna Borg. Og sia/ad þeir færdu til hns Limafallssiwkann Mann/þann er la i sinne Reckiu. Enn þa JEsus leit nu þeirra Trw/sagde hann til hins Limafallssiwka: Vertu hughraustur Sonur / þijnar Synder eru þier fyrer gefnar. Og sia / ad nockrer af Skriftlærdum sogdu med sialfum sier: Þesse Gudlastar. Og sem JEsus sa þeirra Hugrenningar/ sagde hann: Hvar fyrer huxed þier so vont i ydrum Hiortum ? Hvort er audvelldara ad seigia/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar ? Elleg ar ad seigia/ Statt upp og gack ? Enn so ad þier vited/þad Mannsins Sonur hefur Magt a Jordu til ad fyrergiefa Syndernar/ (Þa sag de hn til hins Limafallssiwka.) Statt upp/tak i burt Sæng þijna/og gack i þitt Hws. Og hann stood upp/og foor i sitt Hws. Enn þa Foolked sa þetta/ undradest þad/prijsande Gud/ sa ed þvilijka Magt hefde Monnunum giefed.

Exordium.

Marga Hlute kalla Menn Vonda i Heimenum/þar er þo eing enn Vondur nema Synden alleina/Vier kollum Straff Syndarennar Illt/ Enn þad er þo ecke Illt i sialfu sier/þvi þar er eingenn Olucka/ad ei kome hun fra Gude/sm er alleina Good ur/fyrer vora Skulld verdur þad Illt/sem þad forþienad hofum med Syndenne/og verdur þad þo morgum Gott/sem þvi taka svo sem Guds Born/sier til Andlegrar Heilsubotar. Være þar eingenn Root/þa være ecke helldur neinn Avoxtur/ og være þar eingenn Synd/ þa være eingenn Olucka/ Dauden er Verdlaun Syndarennar/ seger Pall/svo er og all ur hanns Her/ sem under hann þioonar/ Siwkdoomar/ Orbyrgd/ Hallære/Ofsookner/ Bloodswthellingar/Skadræde af Votnum og Vodaellde/ Svo er þa Synden hin einasta Orsok til allrar Oluckú Andlegrar og Lijkamlegrar / Þess getur Esajas / Cap. 42. Hver hefur giort Jacob ad Herfange og Eydelagt Jsrael/ hefur ecke DRotten

gigrt

giørt þad / a mooti hverium vier syndgad høfum / og þeir villdu ecke ganga a hans Vegum/ og hn utheillte yfer þa Grimd sinar Bræde/ og megnu Styrdè? Og þarf hier ecke lángt ad Røkn ad leita/ DRottinn JESus kenner oss hier i Gudspiallenu / hver ad sie Orsøk til alls Mootlætis Mannanna / þar ed hann sagde vid hinn Nalþviśna : Vertu Nughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar. Vilium vier þvi af Gudspiallenu læra / hvernig vier eigum ad fá Boot vid Syndenne/ J hverre vier alder erum/ hverrar Jllsku Kraptur ad Dagelega brytist ut um̄ Lykama þessa Dauda/ Spillande allre vorre Vm̄geingne/ Enn þad er Tvent fierdeilis / sem er hrein Jdran/ og ørugg Trw og Traust a JESV Forþienustu.

Hiálpa oss hier til/ goode Gud/ med Naad þijns Anda/ fyrer JEsum̄ Christum / A M E N.

Vileggingenn.

DROTTENN Sagde Vid þEnna NAALFvisna MAñ/ VERtu NVGhraustur SONur/ þJer Eru þJJNAR SYNDer FYRERgefnar. Eingenn Efe er a þvi/ Brædur M. Ad þesse Vesælingur hefur Angradur vered vegna Synda sinna/ er hn hefur þeinkia mátt/ad væru Orsøk til sijns Krankdæmis : Þess vegna sagde hinn goode Meistare/ Er visse hvad med Mannenum bioo/ad hns Synder væru hønū fyrergefnar/ Enn þu/ christenn Madur/ sem þetta heyrer/athuga hvad JEsus svarade sijnum Lærisveinum/ Joh. 9. Er þeir spurdu hann/hvert hann/sem blindur borenn var/ hefde syndgad/edur Forelldrar hans/DRottenn svarade: Nverke synd gade þesse/ nie Forelldrar hans/ helldur svo ad Guds Dyrd Openberadè/ecke meinte JEsus þad/ad hn edur hans Forelldrar væru Syndlauser/ þvi þa hefde hann ecke blindur fæddur vered/þar Gud straffar eingann fyrer eckert / Nitt meinte hann / ad hverke hann nie Forelldrar hans hefdu meira unned til þessa Vanskapnadar / Enn marger adrer/ helldur være þesse Vanheilinde/sem margur hefde forskulldad/a hann

løgd til ad byrta Guds Dyrd og Almætte hans Sonar/ eg hygg þad sie Mæla saññast / ad ef Gud villde tilreikna Syndernar / þa munde Fæer heilskygner i Verolldena fædast/ Fæer heilum Fæte a Jordena stiga/ Fæer Ovisiñ Arm wtretta/og eingeñ um̃ Eitt Augnablik heill vera / helldur hefur Gud lagt sumar Skepnur sijnar i Tijma / til ad syna þier Heilbrygdum sijna Dyrd / og hvert Valld hañ hefur yfer þijnum syndugum Kroppe/ ef hñ vill i Rettlætis Doom ganga/ Tæl þar fyrer þau Orkumsleñ/ er þu a ødrum sier / eñ þu hefur til uñeð/ þrijsta Hiarta þijnu til ad idrast þeirra Syndañā/er hafa þañ gooda Gud stygdañ/er lient hefur þier heilvita Sæl i heilbrygdum Lijkama/ og leikur vid þig eins og Barn sitt med allskonar Medlæte / jafnvel þoott þu hañ Daglega til Reide reiter : Hvernig a þa Idraneñe hætt ad ad vera/ Barn Guds? Hun a ad vera heil og alvarleg/ þesse Half visne Madur hefur æn Efa vered Sorgfullur i Hiartanu vegna Synda siña/þad kenña oss Ord Christi/ svo sem eg strax sagde : Forgefins kemur þu/ Barn mitt/fram fyrer Gud/til ad bidia um̃ Kvittun Synda þiña / nema þig angre þær / nema þu grætur beisklega med Petre/ nema þu þvoer Christi Fætur med Tarum Hiarta þijns/eins og Maria/nema þitt Hiarta brædne i þier svo sem añad Vax/eins og Davids/ ecke svo mióg af Tilfiñingu Guds Reide/ svo sem af Elskuñe til hañs Giæsku / sem upplauk þijnum Augum / er varst blindur boreñ af Moodur Lijfe z daudur i Syndunū/er þig hefur Endurkeypt frá eilijfu Helvijtis Bæle/med sijns Sonar Dauda/z sparad þig sijd añ midt i Syndunū : Tæt þier þ til Hiarta ganga/ad þu hefz hñ mood gad og Daglega stygger/jafnvel med vitanlegum Syndum. Svo a Guds Barna Ydran hættad ad vera/og er hun Gude svo þæg/svo sm̃ ad Syndeñ er hønum leid/Ja/eñ þa þægare/þvi Syndeñ getur alldrei svo stoor vorded/ad ei sie meire Myskuñeñ/hvar sem Syndeñ yfergnæfer/ þa yfergnæfer Nædeñ miklu framar/ Svo lijted glører Gud wr Syndeñe / þegar hun er afþvegeñ med Ydraneñe / eñ hun a ad

vera

vera alvarleg/eige hun Gude ad þocknaſt/Sa ſem vill aþ Hiarta ydraſt Syndaña/ hañ ſkal vel rañſaka ſiálfañ ſig/ og hallda Reikning vid ſitt eiged Hiarta aþ Ordum og Giordum/ og ſvo mikla Kiæte ſem hiñ Ydrande heþur haþt aþ Syndeñe / ſvo miked Angur byriar hoñū ad haþa i Ydraneñe: Meñ eiga ad breyta vid Syndena/eins og Amon Fordum vid Syſtur ſijna Thamar/a medañ hñ framde ſiñ Vilia med heñe/elſkade hñ hana/Þar epter rak hñ hana wt aþ Dyruñū: Þoott hoñū fæte ſvo Skañarlega/ad ecke ſie nærre þvi verra Dæme til/ þa eigum vier þo eins ad breyta vid Syndena/Vier eigum ad láta oſſ hana leida vera / og er þad vijſt / ad ſa ſem heþur Gaman aþ giordum Syndum/ nær honum þær i Hug koma/ honum eru þær eñ þa apturhalldnar: Drage eingeñ ſiálfañ ſig á Tálar / Eilum ecke ad Gud nægeſt þar med / ad vier láiumſt uñ Stundarſaker ydraſt Syndaña/ eñ gongum þo aptur til þeirra/eins og Hundur til Spyiu/ edur Svijn þad/ er velltir ſier i ſama Saur / 2. Pet. 2. Þegar DRotteñ haþde fyrergeþed Hoor Konuñe Glæp heñar / þa ſagde hañ þo: Gack nu burt/ og ſyndga ecke framar: Geþande þier þar med til Vilundar/ chriſteñ Madur/ Ad þad er forgeþens/ ad þu þigger Kvittun Synda þiña aþ Gude/nema þu ſporner vid þeim fram̃vegis ꝥ meſta þu mátt. Þegar JEſus ſa þañ Mañ i Muſterenu/ er hñ ſkom̃u ádur læknad haþde vid Dijked Betezda/ þa ſagde hañ: Sia/ nu ertu heill vordeñ/ ſyndga ecke framar/ ad ei hende þig añad verra/ Joh. 5. Teiknande þar med/ad Syndeñ heþde vered Orſok til hañs Siwkleika/ Eñ þu/ ſem framkemur fyrer Guds Fætur/ til ad láta þier boda Kvittun Synda þiña aþ hañs Vm̃bodsmañe i Skripta-Stoolnum/ Þad er ad ſeiju vijſt/ ad eþ þu ydraſt aþ Hiarta Syndaña/ og treyſter a JEſu Guds Sonar Forþienuſtu/þa verda þier þær fyrer hñs Blood fyrergeþnar/ þoott þær ſieu raudar ſem Blood / og ſvo ſem Purpure raudar / og þu Læknadur aþ ollum þijnum Andlegum Oheilendum / eñ eþ þu ecke leitaſt vid fram̃vegis ad Kroſſþeſta þitt Hollo aþ fremſta Megne/ þa

 mun

mun Forþienusta hins Krossfesta ecke miøg gagna þier / miklu helld-
ur fordæma þig/nema þu sporner vid Syndeñe. Vit þad fyrer vïst/
ad Christur hefur ecke forgefins talad um̄ þañ Ohreina Anda/ sem
útfer af Mañenum/ ad hañ take sio Anda sier verre/ og hverfe apt-
ur i sitt fyrra Hús/ og verde svo þess sama Mans hid sijdara arga-
ra hinu fyrra. Eingeñ er Efe a þvi/ ad DRottiñ meinar hier þa/
sem Einusiñe hafa útreked Diøfuleñ úr Hiarta sijnu fyrer Guds
Krapt og sañá Idran / eñ byggia hønum þo iñ aptur / og æfa sømu
Synder Idrunarlaust/ edur og adra verre/ þad vitnar St. Petur/ hañs
eigeñ Læresveiñ/ er hañ seger um̄ þa/ er vellta sier i sømu Syndum/
ad þeirra hin sijdare Kiør sieu verre hinū fyrre / þvi betra hefde þm̄
vered / ad alldrei hefdu þeir Veg Riettlætesins vitad / helldur eñ ad
þecktum hønū ad hverfa aptur frá þvi Bodorde/er þeim feinged er-
Christner Meñ eiga ad breyta epter þessum Hálfvisna Mañe i hañs
Audmykt og Angre fyrer Syndernar/ einig i Trúñe og Traustenu a
Guds Sonar Mátt og Mýskun/ Eñ ecke eigum vier hañs Soottar-
Ferle lijket ad vera / i voru Apturhvarfe til Guds frá Syndunum:
Hañ var Hálfvisen./ Svo eigum vier ecke ad vera /. þoott vier sieum
veiker/ þa eigum vier ecke Hálfvisner ad vera/ svo vier meinū ad gefa
Gude Helftena Hiarta vors/ eñ Helmingeñ Syndeñe og Fiandanum.
Gud bañar i Moysis Løgum/ad hafa eiñ Máler fyrer hiñ Iñlenda/
og añañ fyrer þañ Framanda. O hvad giøra þa synduger Meñ/
þegar þeir skamta Gude út i Dropa Tale / hver med sijnum Blood-
Dropum hefur afþveged Synder vorar/eñ Andskotanum gefa Meñ
fullañ Máler meskallra vorra Lijfdaga / Þad er Baals Þioonusta /
eñ ecke Christs: Eñ St. Páll seger: Ad Christur og Belial/þad er
hiñ same Diøfull sem Baal/ eige eckert Hlutskipte samañ. Verum
þvi añadhvert heiter edur kallder / þvi þeim sem volger eru / vill hañ
skirpa út af sijnū Muñe/ Apoc. 3. Þesse Madur leitade HErrans/
þa hñ var Veikur ordeñ: Lær þad af hønū/ Guds Barn/ad Akalla

DRott-

Drottenn i Neydenne/ enn byd þo ecke epter þvi/ ad hñ neydest til ad straffa þig Syndarennar vegna/ Mørgũ hefur ad so ñu Guds Hegning komed til Ydranar/ sem ecke hafa peckt Synder sijnar fyrre: Enn giæt þess/ ad þeirre Ydran/ sem pramkiemur af Otta Hegningarennar / henne er hættara vid ad koolna aptur/ enn hinne/ sim af Jhugan sijns Overdugleika z Guds Giæsku uppsprettur/ Pad sie eg af Achab/ er klæddest i Seck fyrer Gude/ nær honum illa gieck/ enn strax sem Gud hafde leett Hryggenu af hans Hrygg/ þa pell hann pra honu til annarlegra Guda. Sa sim undann dregur Tijma Ydranarennar/ z meinar ad þar sie alltijd noogur Tijme til/ hann verdest miter vera eins og sa/ er ecke hyrder um poolk hann lijde Skipbrot/ af þvi þad kunne ad henda sig / ad hann kunne af ad komast a einum Flaka. Menn seigia/ Ad ja sem giorer sitt Testament/ ecke fyrr enn a Dauda-Sængenne/ hñ giefur af Erfingians Fe/ z ecke af sijnu: Nært er vid/ ad Gud mune eins hallda / og kalla þad ecke sier giefed/ sem þa er fyrst boded/ nær sagt verdur: Gior Reikningskap þinnar Radsmennsku / Pu mætt ecke leingur Radsmennsku hafa. Sa sem Daglega frestar Ydranenne/ hñ er eins og sa Skulldunautur/ er giefur jafnann good Ord/ enn betalar alldrei: Skyllda vor er þad Mannanna/ ad lijda þvilijkt hver af ødrum/ Naungans Kiærleika vegna/ i leingstu Tøg/ þvi vier erum Gude meira skylldugur/ sem er Fader vor allra / enn hann er ecke skylldugur ad lijda svoddann Nræsne af oss/ hverium vier erum skylldugur um Saal og Lijf. Malachias Spamadur lijser Bølvan yfer þeim/ sem eiga Heilbrygt Fe/ enn offra þvi hallta og Limlesta. O Guds Barn/ mun sa ecke þurfa ad Ottast fyrer þessare Bølvan/ sem giefur Fiandanum sitt Ungmennis Allдur/ enn ætlar ad Foornfæra Skaparanum þad/ sem hann verdur a Nækium ad bera? Skioot þvi ecke a Frest Ydranenne/ Barn Guds/ helldur þeink a þinn Skapara i þijnum Ungdoome / Pvi þu veitst ecke nær Angistenn kemur / og þu leitar ad Fridnum/ z finnur hann ecke/ Ezech. 7. Og er þad svo hier um utalad.

Hvad

Hvad hinu Sýdara vidvýkur / sem er um TRUNA / þa eru henar furduleger Kraptar/ og eg mæ segia/ Guddoomlegar Verkaner/sem langt yþergæanga Mañlegañ Skilning/svo miklar/ad þad mæ valla med Ordū wiskýra/ hañ sem ad er Nøþundur Trwarenar JEsus Christus / Neb. 12. Hañ heþur giørt hina bestu Grein a þvi/ er hañ seger vid sýna Læresveina: Eþ þier Trw heþdud svo sem eitt Mustardes-Korn/svo mundud þier segia Fialle þessu/ Tak þig upp og fleyg þier i Sioonū / Og eþ ein lýtel Trw kañ þvilýks ad orka/hvad mikla Nlute mun þa hin sterka fæ aþrekad/ Svo sem var Abrahams/er hñ trwde til Vonar þar eingeñ Von var/Rom. 4. Nu vil eg i þetta Sin ecke um þvilýka Nlute tala / helldur ad þvi Leite sem hun þienar til Syndañā Fyrergeþningar/og er þad Mæla sañast/ad eingeñ er stærre Kraptur heñar eñ sæ/ Þvi mikña var þad/ad giora Moysis Staþ ad Høggorme / Mikña ad sundurskipta Haþenu / Mikña ad læta Soolena standa kyrra/mikñ ad tilbyrgia Himeneñ/og kalla Elld aþ Himne/þvi allt eru þetta Guds Skepnur/er hønū hlýda Mootmælislaust: Mikña er allt þetta/Sege eg/ helldur eñ ad koma Mañenum/aþ Syndeñe og Andskotanū / vanskopudum i Sætt vid Gud/og þvi er þad hin stærsta Jarteikn og Kraptaverk Trwarenar. ÞEGar JESUS Sæ ÞEJrra TRU / stendur hier i Gudspiallenu / SAGde HAñ Til HJns HALFvisna / VErtu HUGhraustur SONur / ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRGERgeþnar. Tvent giorde JEsus hier Gott / Sem var / ad hañ gaþ þessum vesæla Mañe Lýkamans Heilbrygde aptur/ og svo under eins Sælarenar/ eñ mikell var þess Munur/ og svo mikell sem ad skilur Sælareñar og Lýkamans Vanheilsu / Þvi talade DRottenñ ecke um Lýkamans Ohraustleik/ helldur sagde hañ: ÞJer eru ÞJJNar SYNDer FYRGERgeþnar / þar fyrer sagde hañ og vid hina vantrwudu Gydinga: HVert Er AUDvelld ara Ad SEGia/ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRergeþnar/ EDur Ad SEGia / STAtt Upp Og Gack? Eñ hier ser þu

Krapt Trwareñar / ædur eñ þesse aume Madur talade Eitt Ord til Fodur Myskunsemdaña/ þa hrærdust hañs Myskunar Ydur i honum til Medaumkunar / Neiter ecke þetta ad Bænheyra ædur eñ kallad er ? Þins sama mættu þier vænta/christeñ Madur/nær þu lætur þig aþ Hiarta ængra þyna Synder / Fyrr meiga Himen og Jord forganga/ eñ ad Eitt aþ hañs Ordum falle a Jordu / er sagt heþur til eins Ydrande Syndara / ad þegar hañ lætur aþ Illu / og lærer Gott ad giora/þa skule hañs Synder vera honum þiarlægar/ sem Austred et Vestrenu/fyrr mæ Siaþar-Naþed uppþorna/eñ ad Bruñur Myskunareñar verde uppauseñ / sem loþad heþur ad kasta Ydrande Mañs Syndum i Naþsins Diwp/ svo þeirra skule ecke ad Eilijþu minst verda : Þessu kemur Trweñ til Leidar. DRotteñ undradest ecke yþer neinum Hlut/ sem hañ sæ hier a Jardrijke: Allt Veralldareñar Yþerlæte þootte honum einkis vert / svo sem Von var æ / þvi allt Silþur og Gull var hañs / hañ gaþ sig lijted ad Tale Læresveinaña / þegar þeir syndu honum hina kostulegu Byggingu Musteresins / og þootte eckert til þess koma / eñ vid hina Canaanisku sagde hañ : Kona mikel er þijn Trw. Svoddañ Gersseme er jaþnvel eins Gaungumañs Trw i Auglite DRotteñs / og hversu dijrmæt ad hun sie i Guds Auglite / þad geþur DROtteñ siælþur til Vitundar i Epterlijkinguñe um hiñ tijnda Saud og Pening/er hañ ælycktar med þessum Ordū : Svo sege eg ydur/ad meire Glede er i Himneñū yfer einum Syndugū sem Ydrañ gioret/helldur eñ yþer Niju og Niutiu Rettlætum : Holldum þvi þad fyrer satt sem Johañes seger/ 1. Pist. 1. Cap. Eþ vier jætum vorar Synder/þa er hañ Trwr og Rettlætur/ad hañ fyrergeþur oss Synder nar/og hreinsar oss aþ øllu Ranglæte voru/Svo voru Myskunar Ydur DRottens vidkvæm/ er hañ leit Eymd þessa vesæla Mañs/ad hañ sæ strax Aumur a honum. O þu Guds Barn/ villtu þa eþast um/ ad hañ hrærist Myskunar yfer þier/ þegar þier taka til ad svijda þijn Andleg Kaun/ þegar þau fwnu Særeñ taka til ad liþna/og þu tekur

O o til

til ad Andvarpa i Leynum/ ſegiande: JEſu Goode Meiſtare/ Myſk-
una þu mier. Hvad ſeger JEſus hia Lucam/ Cap. 11. Ef ad þier/
ſem Vonder erud/ kuñed ad gefa Børnum ydar goodar Gafur/ hvad
miklu framar mun ydar Himneſkur Fader gefa þeim heilagañ Anda/
ſem hañ þar um̃ bidia / Þvi vil eg i fullu Trauſte ſegia / þegar þu
audmyker þig under Volldugа Guds Hond / og bidur af Hiarta um̃
Fyrergefning Synda þiña / Þa mun hañs Ande bera þijnum Anda
Vitnisburd um̃/ ad þu ſiert Guds Barn/ Rom. 8. Þvi jafnvel þoott
vier ſieum Otrwer/ þa er hañ ſamt Trwr/ Sialfum ſier kañ hañ ecke
ad neita/ ſeger Paulus. Nu er þad ſatt/ Br. M. ad Sañydrande
Mañs Trw verkar ſvo miked hia Gude/ ſem nu hefe eg ſagt/ eñ hañ
a þa ad vera viſſ um̃ þad / ad hañ ſie bæde Sañydrande og Rett trw-
adur. Margt er lijkt med Skylldum/ ſegia Meñ i Ordlæke gømlu/
Eñ Trweñ og Ydruneñ er Tvær Syſtur / er ei meiga ſkilia / eins og
þad/ ad ſw Ydran er Onyt i Guds Auglite/ ſem ecke þvijngar Mañeñ
til ad Kroſſfeſta ſitt Holld/ ſvo er og Trweñ daud an Verkaña/ ſeger
Jacob/ og Paull ſeger/ Ad ſw Trw alleina gyllde/ ſem ad er kroptug
fyrer Kiærleikañ. Med Trwñe foornfæra Meñ Gude ſijnu Vitſmun-
um/ og gefa ſijna Skilningu fangna under heñar Hlijdne: Med Yd-
raneñe Offra Meñ Viljanum / ad hañ ſie Guds Bode undergefiñ.
Trweñ giører oſſ ad Guds Læreſveinum: Ydraneñ ad hañs Þioonum.
Trweñ upplijſer vor Hiørtu i Skilninge vorra Saluhialpar Efna:
eñ Ydraneñ/ Ef hun er alvarleg / hun þrijſter oſſ til ad giøra Guds
Vilia/ og alla Skylldu chriſtens Mañs. Svo ſem þad er ecke noog/ ad
ydraſt um̃ Stundarſaker/ og ganga aptur til ad drygia ſømu Synder/
ſvo er þad ei helldur fullur Chriſtindomur/ ad trwa um̃ Naad/ eda giøra
Avoxt Trwareñar/ eñ falla þo fra a Tijma Freiſtingareñar: Være
þad noog til Saluhialpar ad byria vel/ þa ſæte Bileam hatt i Himna
rijke/ og ef ei þyrfte ad vaka og bidia/ þa hefdu hinar Favijſu Jom-
frwrnar ecke vered wtelokadar. Þad er ſkemtelegur Draumur/ ad ætla

ad

ad Gud mune tilreikna sier Forþienustu Sonarens/ en vilia þo eckert giøra aþ þvi sem Gud boded heþur: Mieg svo er eg uggande fyrer þvi/ad sæ sem geinged heþur i þvilijkre Leidslu allan sinn Alldur fram i Daudann/hann mune uppvakna i Helvijte og Kvølunum/ þvi jaþnvel þoott ad Goodverkenn vor / eþ nockur svo kallast meiga / þau sieu ecke Mættug til ad giøra oss hoolpna/ þar vier erum skyllduger ad jæta / ad Onyter Þioonar sieum vier / Jaþnvel þo vier giørdum allt þad vier ættum ad giøra/ Samt eru hin Vondu noogu kroptug til þess/ad fordæma oss. Eg veit ad søñu/ ad þetta kann ad sturla margann þann/sem mikenn Part Æþe sinnar heþur i Illskunne aled/ eg fæ ecke vid þvi giørt/ þetta eru þo Gudleg Sannende/ og ecke er Von a ødru/ en ad syndugs Mans Hiarta mune kenna til / þegar Broddur Løgmalsins tekur til ad stijnga a Kaununum/vel sie þeim er svo eru vidkvæmer/ad þeir finna til Særsaukans/hinn er øllu midur fared/er ei kenna til Guds Streþþunar/ecke til Løgmalsins Hootana/ og ecke til Helvijtis Ellds Loga/ hvern þeir forþienad haþa/ um hveria þad segia mæ/ sem Jeremias sagde um Gydinga: Þu lyptar þa DRottenn/en þeir finna þar ecke til/ Hverra Samvitskur ad Pall seger ad sieu Brennemerktar. En hinum/ sem ad søñu Ogudlega liþad haþa/en læta sig þo angra sijnar Synd er aþ Hiarta/og vilia þar a Boot vinna/ þeim vijsa eg til þeirra Liknar Orda/er DRottenn talar til Syndugra Manna/ Esa. 1. Þvoed ydur/ Hreinsed ydur / Taked ydar Illskubreytne fræ mijnu Auglite/komed sijdann og eigumst Løg vid/Þoott ydar Synder sieu raudar sem Blood/ þa vil eg giøra þær hvijtar sem Ull. Þu þeinker kann ske i Hiarta þijnu / Eg em i Syndenne geten og fæddur / Hvernig mæ eg Gude þocknast? En giæt þess/ ad þinn Endurlausnare/sem er Gud blessadur um allar Allder/ hann er fæddur aþ Fedrunum epter Holldenu/ hreinn og Heilagur og fræskilinn Syndurunum: Þu ert Syndugre en adrer Menn/Christur er heilagre en aller Menn/hann er Forlijkun fyrer þijnar/ og ecke Einungis fyrer þijnar / helldur og fyrer allar Veralldarennar

enar Synder: Þu getr ecke aldeilis aþ Syndenne læted/ſvo þad Vonda lode ecke vid þig/ þa þu villt giora hid Gooda/ þad gat ei helldur St. Pall / Samt feck hann þad Svar aþ Gude / Lat þier nægiast mijna Næd/ minn Kraptur fullkomnast i Breiſkleikanum: Þu ſyndgar opt-lega / Chriſtur bidur fyrer þier Daglæganlega: Þijnar Synder eru þier yper Hoþud geingnar/ ſamt ypergnæþer þo Nadenn miklu fram-ar: Þig henda optlega ſømu Synder / Sporna vid þeim ſem meſt þu mætt/ſvo ad þær drottne ecke i þijnum Daudlegum Lijkama/ enn vit þo/ ad JEſus heþur bored uppa Træd þa Handſkriptena/ ſem moote þier var/og hana a Krossenn neglt/ þar er eingenn aþ þijnum Skulldum ept-erſkilenn nie Olokenn/ enn brwka þu ſlijkt til ad aþplæna giordar Synd-er/enn ecke til Frelsis ad drygia þær frammvegis: Þu þykeſt eckert Verk Gudrækneniar fullkomed giort geta/þeſſe Medkenning þijns Overdug-leika er Verk heilags Anda/ þvi bidur hann fyrer þier med Oumtæde-legum Andvorpunum/og hiælpar þijnum Veikleika: Þu heþur allann þinn Alldur i Illſkunne aled / og eit adkomenn Dauda / haþande eckert gott Verk Gude ad biooda/þoott þu heþder/mundu þau kunna ad Rett-læta þig? Hvad haþde Tóllheimtumadurenn? Luc. 18. Hvad haþde Ræningenn a Krossenum? Luc. 23. Hvad haþde Þrællenn/ſem var ſijnum Herra ſkylldugur um 10000. Punda? Matth. 18. Samt upp-gaþ Herrann honum alla Skulldena. Þijn Trwa tekur til ad veik-jaſt i Daudanum / þa Lijkamans Kraptar eru ad Þrotum komner/ og meiga valla taka a moote Daudans Oþbode / mundu þa til þeſſ / ad Guds Sonur heþur Daudann ſigrad/ þad ſkal ſke/ad hver ſem trwer a hann/ſa ſkal liþa jaþnvel þoott hann deye/ Joh. 11. Lat þier þa i Hug koma hvad Fader hins Tunglſiwka ſagde/ Herra/ Eg trwe ad ſønnu/ enn hiælpa þu Trwarleyſu minne. Ein veik Trw er þo Trw/ Einn Elld-Neiſte er þo Elldur/ Ein litel Perla glanſar ſvo ſem ein Perla/ Eins ſkijn ein veik Trw i Augum Guds ſvo ſkiært / ſvo ſem þo hun være ſterkare/þvi Trwenn er ecke vort Verk/ helldur hans Anda/ þar fyrer

fyrer beiddu Lærésveinarner DROtteñ ad auka sier Trwna / Lætum hañ rada Mælingu heñar / hañ mun ecke sitt eiged Verk Ovirda / eñ lætum þc ecke aþ ad nær hana med ydugleg Bæn og Andvarpan. Lutherus seger i einum Stad / ad eingeñ verdr Fordæmdur / nema sa sm ei vill trwa : Þad er satt / ef þ er rett skiled / þvi sa vill ecke Olmusu haþa / s ecke vill um̃ hana bidia / svo vill z ecke sa trwa / s ecke bidr Gud ad skapa hreint Hiarta i sier / z geþa sier nyañ vissañ Anda / eñ hitt er visst / Ad ein veik Hønd tekur eins vel vid Olmusu / svo sem ein Full hraust / og eins vel um̃þadmar ein veik Tru Christs Forþienustu / svo sem ein þullørugg / þvi Guds Kraptur þullkomnast i Breiskleikanum / og ein Veiktruadur maa um̃ sig segia eins og Paulus / Eg þorma alla Hlute þyrer hañ / sem mig Mattugañ gierer / Christum / þvi þa eg Breiskur er / þa er eg Mattugur / þo ebldest svo DROtteñs Kraptur med honum / ad hñ hroosar þvi under siña Foornþæringu / ad hañ haþe goodre Bar, attu barest / Skeided þullkomnad / og Trwna geymt / og þram̃veigis sie sier aþløgd Corona Riettlætesins / hveria DROtteñ hiñ Rettlate Doom, are mune gieþa sier a þeim Deige / z ecke einasta sier / helldur jaþnvel øllu þeim hañs Tilkomu elska. Heñar niootande ad verda / uñe oss hiñ goode Konungur Dyrdareñar / þyrer JEsum Christum / AMEN.

Tuttugasta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

A þeim Tijma. JEsus svarade og talade i añad siñ i Eptirlijkingum til þeirra / og sagde: Nimnarijke er lijkt þeim Konge / sem Brwdkaup gierde Syne sijnum. Og wtsende sijna Þioona ad kalla Bodsmeñena til Brwdkaupsins / og þeir villdu ecke koma. J añad sijñ sende hñ wt adra Þioona / og sagde: Seiged þier Bodsmoñunum: Simed / Mijna Maaltijd heþe eg tilbwed / mijner Vxar og aled Fe er slatrad / og allt er reidubwed / komed til Brwdkaupsins. Eñ þeir þorsmadu þad og geingu i burt / eirn a

siñ Bœgard/ eñ añar til siñar Verdslunar/ eñ hiner adrer gripu hañs Þioona/ og lǫgdu þeim Hædungar til/ og dræpu þa. Eñ þa Kongureñ heyrde þetta / vard hañ reidur / og sende wt sitt Herlid / og fyrer foor þessum Mordingium̃/og brende upp þeirra Borg. Þa sagde hañ til siña Þioona: Brwdkauped er ad sǫñu reidubwed/ eñ þeir sem bodner voru/ þeir voru þess ei verduger. Þar fyrer fared wt a Gatnamooteñ / og bioodeð til Brwdkaupsins hverium sem þier fiñed. Og hañs Þioonar geingu wt a Strœteñ/ Og samañsǫfnudu ǫllum þeim sem þeir fundu/Vondum og Goodum. Og Brwdkauped vard fullt med Bordsett Foolk. Eñ þa ed Kongureñ gieck iñ ad sia þa sem til Bordsins sætu / Sa hañ þar eitt Mañ / eige klæddañ med Brwdkaups Klæde. Og sagde til hañs: Vinur / hvǫrneñ giecktu iñ hijngad/hafande ecke Brwdkaups Klæde? Eñ hñ þagde. Þa sagde Kongureñ til siña Þienara: Binded hañs Hendur og Fœtur/og kast ed hǫnum wt i hin ytstu Myrkur / þar ed vera mun Oop og Tañagnistran. Þviad marger eru kallader / eñ fáer Utvalder.

Exordium.

Hver ad sie Meining þessarar fǫgru Epterlijkingar / sem DRotteñ hier fram̃setur / Það er audrædeð af ǫdru Guds Orde/ og þo sierdeilis af Predikunum hans / sem añarstadar ritadar fiñast i Gudspialla-Bookunum/ ecke sijst af þeirre um̃ Verkameñena/ sem leigder voru i Vijngardeñ/ hia Matthæum i 20. Cap. Og hiñe um̃ þa miklu Kvǫlldmaltijd / sem er ad fiña hia Lucam i 14. Cap. Um̃ hvǫrtar bædar nockud hefur talad vered hier ad framañ. Konungureñ er hiñ Alvallde Himens og Jardar Konungur/Hañs Sonur er DRotteñ JESUS/ siálfur Konungur/ecke einasta epter Guddoomenum/helldur og Mañdoomenum/þvi Gud hefur sett siñ Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion/ Ps. 2. Jafnvel þoott ei være hañs Rijke af þessum Heime/ og allt Valld er hǫnum gefed/ bæde a Himne og Jǫrdu/Dan. 7. Matth. 28. Brwdkauped er hañs

Hollo-

Holldtekia/ og aller þeir Velgiørningar / er i henne framboodner verda ollu Mannkyne/ enn veitter þeim einum/ sem trwa a Nafn Eingietens Sonar Guds. Hiner fyrstu/ sem bodner voru/ eru Gydingar/ hverium framar ødrum var boded til þessa mikla Brwdkaups/ enn þeir forsmædu þad/ svo sem Paulus og Barnabas vottudu/ Act. 13. Seigiande: Til ydar byriade fyrst Guds Ord ad tala/ enn fyrst þier forsmæed þad/ og reikned ydur ei verda eilijfs Lijfs / þa snwumst vier til Heidingianna. Sumum bægdu Veralldar Umsvif fra þessare Guds Giøf/ svo sem af Gudspiallenu er audsært. Hiner gripu hanns Þioona / løgdu þeim Hædungar til/ og Aflijfudu þa: Þeirra gietur Frelsarenn/ er hann sagde vid Gydinga: Hvern af Spámønnunum hafa ydar Fedur ecke Lijflæted? og yfer þa er geinged þad skielfelega Strafs/ sem hier umm getur i Evangelio: Fyrst/ þegar Nebucadnezar Eydelagde hina fyrre Jerusalem / og sijdann yfer Børn þeirra / sem ad uppfylltu Mæling Fedra sinna / er hun var uppbrend og ad Steinhrwgu giord af Tito Vespasiano/ og alldrei uppbyggd sijdann. Hiner/ er sijdann voru kallader/ eru Heidner Menn/ og medal annarra Forfedur vorer/ þad Foolk/ sem i Myrkrunum sat/ Eph. 5. og er innplantad i stadenn Gydinga/ sinn afbrotner voru/ Rom. 11. Enn vier heyrum i Gudspiallenu/ ad til þessa Brwdkaups er safnad Vondum og Goodum / þvi seiger og Paulus / 2. Tim. 2. ad i stooru Hwse sieu ecke einungis Kier af Gulle og Sylfre/ helldur og af Tre og Steine/ og sum til Heidurs/ enn sum til Vanheidurs/ Enn ef nockur hreinsar sig af þessu/ þa mune hann verda Kier til Heidurs helgad/ og sialfur Lausnarenn endar þessa Eptirlijkingu med þeirre dyrmætu Grein/ Ad Marger Sieu Kallader/ Enn Fáer Utvalder. Hvar af lioost er/ ad þeir eru ecke aller Christi Þegnar/ sem nefna Christum sinn Herra/ Til hvers hann bender oss med Dæme þess Manns/ er kom til Brwdkaupsins/ ecke skrijddur Brwdkaups Klæde / Af hverium eg vil taka mier Orsok til/ ad tala umm þa Hlute/ hvar af einn og sierhver meige þeckia sinn Bwning / hvert hann sie hæfur til ad byrtast

byrkast fyrer Konungenum/nær hañ geingur iñ ad sinu Bord-Gestena.

Þu Alvallde Konungur Dyrdarenar/sm villt/ad aller verde hoolp-ner / og komest til Sañleikssins Vidurkeñingar / Veit oss þyns Anda Nad til þessa Verks / J JESV Nafne.

Vtleggingeñ.

EN N þEGar KONungureñ GEck Jñ/ AD Sia þa Sem Til BORDsins Satu/Sa Hañ þar Eiñ MANN/EJge KLÆDDañ BRVDkaups Klæde/ seger i Textanū: Hvert ad sie þetta Brwdkaups Klæde / er audvitad/ þad er sialfur Christur/ og hñs Riettlæte med Trwñe hondlad/þvi fagnar hñs Christne/ hia Esajam Cap. 61. segiande: Eg gledst mikelega / og myn Sala fagnar i mynum DRottne / þvi hañ hefur kladt mig Bwninge Hialpræderins/og med Klæde Riettlæteſins hefur hañ huled mig/eins og eiñ Brwdguma i Keñemañlegum Skrwda/og eina Brwde Jklædda Skarte synu: þetta er auglioost af sialfre Epterlyjkinguñe. Hvar fyrer var þessum Vesæla Mañe kastad i hin ytstu Myrkur? Af þvi hñ var ei skryddur Brwdkaups Klæde. Hvar fyrer verda hiner Van-Trwudu fordæmder? Af þvi/ ad þeir trwdu ecke a Nafn Eingetins Sonar Guds. Hvar fyrer sættu ecke hiner adrer þvilijkre Refsing? (þvi uñ hañ eiñ verdur gieted) Fyrer þvi/ad þeir voru Jklædder hinu retta Brwdkaups Skarte. Hvar fyrer verda Vtvalder iñleidder i Fognud syns Herra? Mun þad skie fyrer þeirra eigeñ Riettlæte? Fiærre fer þvi. DRotteñ / ef þu villt tilreikna Syndernar/ hver fær þa stadest/seger David / Ps. 130. Eingeñ lifande Mañа mun Riettlætast i þynu Auglite/ seger hañ/ Hvar fyrer er þad þa? Af þvi/ad þeir trwdu a hañ/ sem Rettlæter Ogudlegañ/ seger Paulus/ Rom. 4. og þvi kemur hañ ecke til Doomsins/ seger Frelsareñ. Sæll er sa/ hvers Synder huldar eru / seger David/ Ps. 32. Eñ med Klædunum verda Lyteñ huleñ/ Eins vor Andleg Blygdan/med JEsu blessudum Rettlætis Skrwda/þess getur hañ sialfur i Openberunum Johañis/ talande

talande vid Biskupen i Laodicea / hvern han naken kallar / þar han rædur hønum/ ad kaupa af sier Gull þad sem i Elldе er reynt/ad hñ rykur verde og klæddur hvyskum Skrwda/ svo ad Blygdan hans Fatleysis ecke Opeñberest / Apoc. 3. Nadarstoollen hulde fordum Daga Sattmaals Ørkena / J hverre Løgmaals Toblurnar geymdar voru/ Þu JEsu/ þu ert eiñ Nadar-Stooll i þynu Bloode/ Rom. 3. Fyrer þitt Sakleyse/O Herra/ sem Løgmaaled uppfyllt hefur/ eñ varst þo a moote Løgmaalenu dæmdur / fyrer þad eru huldar allar vorar Synder / sem moote Løgmaalenu giørdar eru / þegar vier a þitt Nafn trwum: Hvad mun eg ætla til þess/ ad eg Syndugur Ormur i mynum eig in Klædū byrtast kune i þyns Himneska Føburs Auglite? Hvad mun eg vilia koma fram med þad/sem er eins og Nidlags Fat? Hvad mun eg biooda þad fram sem er Halfverk? Eg hrædest øll myn Verk / sagde hiñ Þolinmoode Job / og þvi mun eg ætlast til þess / ad myn sieu betre? Hvar fyrer mun eg vilia bæta þañ fagra Kyrtel/ er þu mier gefed hefur/med mynum Tøtrum? Mun eg heilagre eñ Josua hiñ Ædste Prestur / er stood i saurugū Klædum fyrer Eingle hins mikla Raads/ Zach. 3. Svo mun best fara / DRotten miñ / ad bæde eg og adrer Synduger Meñ nioote þeirrar Nadar / sem hañ naut / ad þu burt taker vort Ranglæte/ og skipter um Klæde vid oss. Svo er nu þetta Brwdkaups Klæde eckert añad eñ Rettlæte JEsu Christi med Trwñe medtekid/Þvi klæddumst vier fyrst allra i Skyrneñe/Þss getr Paulus/ seigiande: Þier erud aller Guds Børn fyrer Trwna a JEsum Christum/ þvi hverier sem uppa Christum skyrder erud/ þier hafed JKlædst Christo: J heñe verda oss Syndernar fyrergefnar/ecke einasta Upprunа Synden/ helldur eigum vier / i Krapte heñar / Fyrergefningar Von/ um alla Æfe vora/ a Gioranlegum Syndum / nær vier leitum heñar Rettelega./ þvi kallar Petur hana Sattmaala goodrar Samvitsku / þvi eingeñ kyñe um Eitt Augnablik Roolega Samvitsku ad hafa/ nema hañ visse sier Kvittunar Von Synda siña: J heñe verd

Þ þ um

um vier Guds Born / J hefie medtokum vier Heilagan Anda/ sem þa alla Endurnytar/ fyrer Krapt Endurgetningarenar / sem ecke moot-standa honum nie slockva han/ Þvi er sa Rettelega skrydder Brwd-kaups Klæde/ sem Endurgeten er ap Vatne og Anda/ ep hn ei spiller aptur sine Endurgetningu/ en þad verdur morgum/ þvi midur/ og þar fyrer er Skyrnen ecke Einhlyt til þessa Bwnings / nema ad hennar Kraptur Auglyse sig i oss / nær vier drogumst a Legg/ og lærum vort Christendoom/ og er þad fyrst i þvi Jnnefaled / ad trwa Rettelega a Gud/ hvad ed skedur med Tvenu Moote: Fyrst ad hapa sanna Þeck-ingu a honum / hans Stoormerkium/ hans Velgiorningum/ sem oss verda i Ordenu fraḿbodner: Annad er þad / ad vier treystum honum/ elskum/ og virdum/ fram yper alla Hlute. Hvad þvi Fyrra vidvykur/ þa er þad vyst/ad i Skyrnene jatum vier Gude og ollum hans Stoor-merkium/ þar til Skulldbundu oss vor Gudpedgin med sine Jatningu/ En hvad stodar oss sw Jatning / nema vier lærum ad þeckia han er vier jatudum/ hans Almætte/hans Goodgyrne/hans Rettlæte/hans Elsku til vor / og hvad annad sem han hepur i synu Orde Openberad oss til Saluhialpar? Þetta vil eg bidia þa ad Hugleida/sem annad-hvert sialfer lyted edur eckert vita i synum Christindoome/svo sm vita hyriar/ edur forsooma ad kenna þad synum Bornum og Hiwum/ jafnvel þoott sialfer nockud vita mege. Hier stendur i Gudspiallenu/um þa sem forsmædu Konungsins Bod/ en geingu i burt/Einn a sinn Bwgard/ enn Annar til sinnar Syslanar / ad þeir hafe þess ecke verduger verid. Seged mier þa i Guds Nafne/seged mier/þier sm Allareidu erud kall-ader / og til Bords setter i Konungs-Stofunne/ munud þier þvi fyrer hyggia/ ad þier erud þar Einusinne Jnnkomner? Munud þier byrtast i þvi sanna Brwdkaups Klæde / er þier lated Veralldlegar Syslaner / ja/ Giallyfe og vondann Selskap draga ydur fra Gude og hns Christs Þeckingu? Hversu ægiæter Bordgester erud þier vid Drottens Kvolld-maltyd / nær þier edur ydar Born vita eingann Greinarmun ad giora

Lykamg

Lÿkama DRottens og aññarar Fædu/ ecke ad Reyna nie Prooþa sialþa sig/ og ecke ad Rañsaka Hiartad/ hvert þier sieud i Trwñe. O Vei/ O Vei/ hversu lijtt eru Meñ þa til Brwdkaupsins bwner? Þad heiter med Rettu / ad haþa Alltare til ad Syndga/ svo sem DRotteñ ad Orde kemst fyrer Spamañsins Muñ/ um̃ Aþgudadyrkanena i Juda: Vier keppumst vid ad bwa oss i Skart/ nær vier hallda vilium̃ Miñing DRottens Dauda / og svo er Heimskañ rijk i oss sumum hveríum/ ad sa sem ecke heþur sialþur / hañ lænar aþ odrum / hvad ad søñu er Wÿtalaust i sialþu sier/ Eñ Gud næde hvad lijted Sumum mune um̃hugad vera/ ad byrtast i JEsu Christi dyrmæta Rettlætes Klæde/ sem wtvegad verdur med saññe Ydran/ stødugre Trw/ og Asetninge christelegs Lifnadar. Þar fyrer/ christner Meñ/ Læred ad þeckia Gud og hañs Stoormerke/ Læred ad þeckia sialþa ydur og ydar Overdugleik/ Læred ad þeckia Guds Vilia aþ hans Bodordum / svo þier og þeckia meged/ hvad mikeñ Skort þier haþed a þre Hroosan/ sem fyrer Gude gyllder. Hiñ Añar Partur vorrar Jmlningar er sa/ ad vier loþum ad treysta Gude / og reida oss uppa hañs Fødurlega Gjæsku og Forsia/ bæde i Medlæte og Mootlæte/ eñ aþ þÿsu ber æred miøg hia mørg um hveríum / sem þo meinar sig velbweñ i Lambsins Brwdkaup / J Medlætenu treystum vier uppa sialþa oss sumer hverier / uppa Aud vorn og Metord / uppa Vine og Høþdingia / eñ ecke uppa hañ/ sem er DRotteñ alleina Rijkr: Konungureñ aþ Tyro sagde i Hiarta sijnu: Eg er eiñ sterkur Gud/ Eñ DRotteñ seger honum/ muntu segia vid þiñ Veganda: Eg em sterkur Gud? Og þo treysta Meñ uppa svodd añ eina Vatns-Boolu framar eñ a Gud/ sm̃ øllu rædur bæde a Himne og Jordu/ Hvar er þa Traustid? Hvar er þa Trweñ/ sem Meñ eiga a Gude ad haþa? Munu þÿser vera hentuger Gester i Christi Brwdkaups Stoþu/ Er sagt heþur / Hver sem til mijn kemur / og ei hatar Fødur og Moodur / Konu og Born/ Systur og Brædur/ og jaþnvel sijna eigeñ Sal/ hañ getur ei vered miñ Læresveiñ? Meñ standast ecke

Reide-Svip eins Veralldar Nepdingia/ er Men svo kalla/ þegar þr ygla sig/ þa eru sumer Men bwner til ad giora allt hvad þeir biooda/ og jafnvel hinar verstu Skammer og Klæke i giegn Gude/ en hn Ottast þeir ei / i hvers Hende ad oll Veralldarennar Magt er eins og eitt lydande Poka/ og þo vilia Men Christner heita / þo ælla Men sier med þvilijku Skape i Lambsens Brwdkaup inn ad ganga / med þeim Guds Netium/ sem jafnvel ecke sitt Lijf elskudu allt i Daudann / þar fyrer hafa þeir nu þvegad sinn Skrwda i hans Bloode. J Mootlæt-enu eru Men ecke einasta Opolenmooder / sem jafnvel Guds Born hender/ helldur Moglunarsamer moote Gude/kalla sier Orett giordann/ Ørvænta hanns Adstodar/grijpa til Þra Rꝏda/ sem hn bannad hefur : Og i einu Orde ad segia/ Kasta i burtu Trwnne a hn/ z brioota Oked i sundur. Finne Men nu eitt hvad af þessu hia sier/annad hvert/ ad þa vante Naudsynlega Þeckingu a Gude og sijnu Sæluhialpar-Epnu/ og hann hyrder ecke umm ad rꝏda Boot þar a/sem best hn kann/ edur hn Ottast nockra Veralldar Magt/Vinattu edur Velgeingne/eins mikid og Gud/þa drage eingenn sialfann sig a Tꝏlar/ edur meine þad hann sie Rett-trwadur/ þoott hann skrijdur sie/þoott hn sie Bordgiestur DRott-ens i heilagre Kvølldmꝏltijd / og fylger þad þa epter / ad hann ei er skrijddur Brwdkaups Klæde/ a medann hann er svo bwenn. Take eing-enn svo Ord mijn / ad eg meine þoott einhvern kunne nockud af sijku ad henda / ad honum þar fyrer eige strax ad kasta i hin ytstu Myrkur : Giæska DRottens er Þolenmoodare yfer Syndum vorum enn svo/ þad syna oss Dæme hinna mestu Syndara / sem þo hafa ꝏdur haft fulla Guds Þeckingu/ svo sem Aarons/Davids og Peturs/ enn hitt sege eg/ ad Men skule ecke brwka þessa Guds Nꝏd til ad ala Syndena a henne : Eg sagda fyrer skommu/ ad i Skijrnenne værum vier fyrst Jklædd er Brwdkaups Klædenu / Enn Gud nꝏde / ad þar fellur svo optlega Blettur a / og svo atast þad i Forodum Veralldarennar / ad þad valla þeckest a stundum/ enn þad a burtu ad þvo med Heitre Jdran og hans

Fyr-

Forþienustu/ sem hrein giorer Börn Levi / JEsu Christi/ hver ad er eins og Sæpa Þvotta-Kvenna/ seger Spamadurenn/ Malach. 3. Eitt Klæde er jafngott þo ad Saur falle a þad/ ef þad er vel þvegid/ nema þad sie Groomteked/ Eins er Syndarenn/ Hann er jafngoodur þegar hann ydrast af Hiarta/ Trwer ad sier verde Syndernar fyrergefnar/ og leitast vid ad lifa betur af ollu Megne / Enn velke hann sig svo miøg i Gudleysenu/ ad hann burtkaste DRottens Forþienustu/ og hyrde ei umm ad leita hennar med þeim Medølum/ sem til þess eru giørd/ Þa seger Paulus oss/ ad þar sie eingenn Forlykun fyrer Syndena framar/ Hebr. 10. Eg vill i heilagre Ritningu svo sem þriu Troppu-Stig til Glotunarennar/ fyrer þa/ sem medteked hafa þo Guds Anda : Hryggd ecke heilagann Anda/ seger Paulus : Þad skedur þegar þeir/ sem enn þa eru i Guds Nad / þeim verdur þad / ad þeir lata epter Holldenu/ þo ecke alltyd af ásettu Rade / Enn vekia þo med þvi Krapta sinnar Endurgetningar / Svo þeir eru ecke svo liwser æ ad giora þad Gude lykar. Aptur seger hann : Slockved ecke heilagann Anda : Þad skedur/ nær Menn svo venia sig a syndsamlegt Athæfe/ ad þar finnst eingenn Baratta Holldsins og Andans/ helldur lata Menn Syndena drottna i sijnum daudlegum Lijkama / svo þeir þioona henne/ þar med tapa Menn Andanum til fulls/ og rata i Guds Ovingan. Hiner þridiu eru þeir/ ed mootstanda heilogum Anda/ svo sem DRottenn sagde vid Gydinga/ og hans Pijslar-Vottur Stephanus : Þad skedur/ nær einhver forsmær Andann / nær hann annadhvert straffar Syndena i Ordenu / edur og med sijnu innre Verkunum i Hiartanu/ og standa a moote honum af ollu Megne / svo ad þoott þeir vite hvad rett er og Himlþsamlegt/ þa smijda þeir sier Meiningar og Afsakaner à moote Guds Orde/ og Jnnblæstre heilags Anda/ og leitast vid ad styrkia þær med þeim Rokum/ sem Holldsed og Diofullenn fyrer þa dyckiar : Og þesse er hin sijdarsta Trappa/ umm hveria mier virdest ad Postulenn tale til Hebræos Cap. 6. Ad vallg edur ecke eige Apturkvæmt til Ydranar. Giøre

Þui hver og eiñ ad sialfum sier/ sa ed þeña himneska Gest hefur Ek-
nusikie hloted/ ad hañ læte sig af hønum leida i allañ Sañleika/ hañ
breyte eins og Ezechielis Dyr/ þau geingu rett afram/ eins ꝫ þeirra
Andlit horfdu/ hvert sem ad sialfur Andeñ foor/ þa fooru þau. Svo
eigum vier og ad giøra / christner Meñ/ a medañ Gud geingur undañ
oss i Sky-Stoolpa siña Orda / hvar i Andeñ byr / þar vier ræfum i
Eydemørk Heims þessa / Þui ef vier gaungũ i Andanũ/ þa munum
vier ei framkvæma Holldsins Gyrnder/ Gal. 5. þar hañ leider alldrei
nema til Guds/ af hverium hañ framgeingeñ er. Trued mier/ christ-
ner Meñ / Ad mikel Gaumgiæfne heyrer til þess / ad rañsaka hvert
Meñ hafa Vitnisburd heilags Anda um̃ þ/ ad þr sieu Guds Børn/
edur og/ ad þeir leidast af følsku Anda/ sem lofe þm̃ Arfleifd Guds
Barna/ uppa Ovissa Von/ sm̃ heñar eru þo miñst verder/ hvad marg-
añ mun henda/ þui verr. Þad sia Meñ ecke einasta af Phariseun-
um/ þeim Hræsnurum/ er meintu sig alleina ad hafa Lykeleñ ad Guds
Ryke/ Eñ hversu langt þeir hafe fra þui vered/ vottar sialfur Sañ-
leikureñ/ Matth. 23. helldur og a mørgum ødrũ/ sem ad søñu ecke
efast um̃ Guds Raad / eñ lifa þo einganvegeñ ad Guds Vilia/ jafn-
vel þoott ei dryge þr Stoorglæpe/ Þessũ radur Postuleñ nærsta Heillt/
er hñ seger: Reyned hvert þier erud i Trwñe/ hvad ei verdur med
ødru Moote betur giørt/ eñ ad Meñ rañsake siñ Lifnad Grandgiæfe-
lega/ þui søñ Trw er alldrei Avaxtarlaus/ helldr verkar hun þ Kiær-
leikañ/ hver ad er Løgmalsins Uppfylling/ ꝫ allar christelegar Dygd
er hefur i sier foolgnar. Ad søñu er JEsu blessad Rettlæte þ saña
Brwdkaups Skart/ sem Texteñ um̃getur/ nær þ er med Trwñe hønd-
lad/ Eñ Glanseñ a þessu Tignar Klæde / eru Verkeñ/ sem af heñe
fram̃koma/ hver hana auglysa/ og um̃ hana votta/ þui af þeirra A-
voxtum skulud þier þeckia þa/ seger Frelsareñ um̃ Ulfana/ sm̃ koma i
Sauda-Klædum/ ꝫ eins ma um̃ Guds Børn segia: Ecke hylur Far-
ve Klædaña Lyfe Lykamans/ ei helldur wtebyrger hñ Frost og Kulda/
helldur

helldur Faled/ sem ad Lijted byrger. Svo giora z Verken eingan Rettlætan/ helldur Trued/ sem þvi velldur / ad vort Lioos svo lijser fyrer Mönnum/ ad þeir vor Goodverk siaa/ og dyrka vorn Fødur/ sem a Himnum er/ Matth. 5. Sooled er ecke Byrta/ en þo giefur hun Byrtuna fra sier : Epled er ecke Eik / og þo ber Eiken Epled : Truen er helldur ecke Verk/ en þo er hun alldrei aan Verkana / þvi seger Jacob 2. Syn mier þijna Tru aþ Verkunum. Vere þui eingen svo Blindur/ ad hann ætle þ hann sie Riett-Truadur a medan hann ecke ber Truarennar Avexte. Hvad skulu Men þa tala um hina vondu Olld/ sem vier lifum i ? Eg skal gieþa þeim eitt Hiarta og eirn Veg til ad Ottast mig / seiger DROttenn um Christnena a Nyia Testamentesins Døgum/ fyrer Munn Jeremiæ/ Cap. 32. Mun þetta siast hiaa mørgum a vorum Døgum / þar ed svo margt er Sinned sem Madurenn er / Jafnvel i þeim Hlutum/ sem heyra til Guds Dyrkunar/ og Saluhialparenne vidkoma. Ad eg tale ecke um adra Hlute/ svo langt er fra þvi / ad Men hafe eitt Sinne til ad Ottast Gud/ ad i einu Lande/ einne Bygd/ i einne Sookn/ er þar daudlegt Hatur/ Agg/ Reide/ Þræta/ Tvijdrægne/ Innbyrdis Flatskapur. Men liwga hver uppa annan Lyium og Skømmum/ Þretta hver annan i Kaupum og Sølum / Sotijkiast a Innbyrdis med Kiassmælum/ berande Hunang i Munne/ enn Gall i Hiarta. Hvad þa ? Eru Guds Ord ad Brygdmælge vorden ? Fiærre er þvi : Sie Gud Saññsøgull / enn aller Men Lygarar / helldur er þad þess vegna / ad vier erum svo Frækleiter og Olijker vordner hinne fyrstu Guds Kyrkiu/ þar aller Christner voru Eitt / og aller Hluter Sameigenlleger medal hinna Trwudu / og þo hallda aller sig hafa hid fagra Brwdkaups Klæde til ad bera. Brædur mijner / Viljed þier heyra þær Saker / fyrer hveriar Gud wtrak sitt Foolk i hina Babilonisku Herleidingu / hvar þeir mattu lijda svo skielfelegar Hørmungar/ ad valla hefur þvilijk heyrst fraa Alldødle / þær standa skrifadar hiaa Ezechiel Spamanne/ Cap. 22. a þessan Hatt: Fødur og Moodur

virdlu þeir einkis/ vid hiñ Framanda hondla þeir svikſamlega/ Eck-
iuñe og hinum Fodurlauſa giora þeir Orett: Eñ ad þeſſu leika Meñ
ſier a Stundum og odru þvilyku/og þyker þad Noþmeñſka vera: Mun
nu Konungureñ þeckia þetta fyrer Brwdkaups Klæde/ nær hañ ÿkiut
aþ Himnum opañ/til ad ſia epter Brwdkaups Geſtunum? Eg vil ei
tala uñ Flatiſkap og Vnderþerle / er ſvo miøg drottnar i Heimenum/
Jaþnvel medal þeirra/ er vel Chriſtner Hetta villa/ og ætla ſier einkis
Aboota vant. Ein aþ þeim meſtu Skomum/ſem þoſnge de Gyd til
ad yfergeþa ſitt Foolk Juda/var hin ſtaka Dirygd/er drottnade a þeim
Døgum/ þeſſ getur Jeremias / Cap. 9. Segiande: Vare ſig hver
Eiñ vid ſynum Vin/ og treyſted ei uppa neiñ Broodur/þvi eiñ Brood
er hañ bregdur odrum / og ſierhver Vinur brwkar Aþdrætt og gabb-
ar Vin ſiñ / þeir tala ecke Sañleikañ/ þeir keña Tungu ſiñe ad tala
Lygar/og þreyta ſig i Rangſleitneñe. Seged mier/ eþ Jeremias mætte
hverþa aptur til Lyþſins / munde hañ ei þeckia nockud þeſſ Nättar-
medal vor? Og mæ þad Eingañvegeñ Brwdkaups Klæde neþna /
Langtum helldur vil eg kalla þad Andſkotans Bodsmañs Ham/er hñ
klæddur var/þegar hñ talade vid Evu i Hoggormenum/og baud heñe
uppa Epled / Þvi David / og Paulus Rom. 3. Segia / Ad Hogg-
orma Eitur ſieu under Vorum þeirra/ eñ Dieþulleñ er ſier allt ÿd lyk-
ur/og þad þeſſ helldur/ſem hñ veit ad hñ heþur ſtytre Tyma. Eg
vil ei fa mier til Orda uñ hina ſkadlegu Agyrne þeirra/ſem wtſiwga
Nws Eckna og Fodurlauſtra Barna / og ſelia hiñ Fatæka fyrer eiñ
Skoo: Margañ mun Gud ſia i hiñe Almeñelegu Brwdkaups Stoþu
ſyns Sonar/þad er hiñe ſiñelegu Guds Kyrkiu hier a Jordiñe/ Eg
ſege / hañ mun þar Margañ ſia lyckañ þeim ſem framþalla i Pant-
ſettum Klædum/ ja/hñ mun ſia Blood ſiña Voladra i Løþum Klæda
þeirra/hvad ſyneſt ydur/chriſtner Meñ/Munu Meñ i þvilykñ Bwn-
inge Jñgaunga i Lambſins Brwdkaup? Langt er fra þvi: Fyrer þvi
Hreinſed ydur/ Þvoed ydur/Lated aþ Jllu/Læred Gott ad giora/Eſa.

1. Giøred hvad Rett er a hverium Morgne og frelsed þann sem Ræned lijdur af þess Hende sem underþryker hann / svo ad Bræde DRottens ecke wtþare svo sem eitt Elldur / sa ed eingenn fær slockt/fyrer Illsku Saker ydar Athafna/seger DRottenn fyrer Munn Jeremiæ/Cap. 21. Enn vilie Menn vita / hvad ad sie hid retta Brwdkaups Klæde/ þa er þad JEsu blessad Rettlæte/ med eitt e sanne og lifande Trw umm þad/ sem ædur er sagt: Enn hvad Avoxtum Trwarennar vidvijkur/sem alldrei kunna vid hana ad skilia/ helldur enn Byrtann vid Liooseð/ þa fæ eg þad ecke betur sagt/ helldur enn David i hinum Fimmtanda Psalme/ med þessum Ordum: DRottenn/ hver fær ad bwa i þinne Tialldbwd/ edur hver mun hvijlast uppa þijnu heilaga Fialle? Hann sa ed framm geingur Flecklaus og giører Rett og talar Sannleikann wt af Hiarta / hver ed ecke Svikfamlega mæler med sinne Tungu / og Naunga sijnum eckert Illt giører / og leggur sijnum Naunga eckert Lastlegt til / hver hann leider hiæ sier hinn Illgiarna / enn i Heidre hefur hinn Gudhrædda/hver hann sver sijnum Naunga/og svijkur hann ecke/hver hann gefur ecke Fe wt uppa Okur/og tekur ecke Mwtu yfer hinn Saklausa hver ed þetta giører / hann mun stødugur blijfa Æfenlega: Skied nu hier / svo sem i ødrum Speigle / hvernenn þeim byrie Hæatludum ad vera / sem rettelega eru til þessa Brwdkaups bwner / Enn villt Menn þad ei heyra / þa heyred þo/ Christner Menn / hver ad urdu Endalok þessa auma Mans/er vanvirdte Samsæted med Almennelegum Bwninge: BINDed HAns HEndur Og FÆtur/sagde Konungurenn/Og KAsted HOnum I Hin YTstu MYRKur/Þar Mun VEra Oop Og TAnna GNIstran. Ecke þarf eg margt ad segia af þessu Fordæmingarennar Lande/þad er noog/sem hier stendur / Ad Þar Sie Op Og TAnna GNijstran / Og meir vantar oss þad ad varast Helvijte / helldur enn ad vier ecke nærre getum hversu heitt þad sie: Þesse vesæle Madur var ecke einasta wtrekenn / wr Brwdkaupenu / helldur og var honum i Myrkvastofu kastad/Svo munu og aller þeir/er ecke eru JEsu

Dyrmætum Rettlætis Kyrtle skrydder / peir munu ecke Einungis wi‑ reknet verda fra Auglite Guds/2 Styrkleika hñs Dyrdar/2. Thess. 1. Hellour og i eilijfu Ellde brena med Dioflenu og ollu hñs Atum. Pegar Israel heyrde / ad Guds Reider sloou i Noreb/ nær Logmaaled var wigsed/ pa hrædduft pr þ Ellden̄/og pordu ecke nær ad ganga: Eñ hvad mun verda pegar hañs Reide tekur til ad brena allt til nedsta Helvijtis yþer peim/er valla añad giordu/eñ ad briota pessa Logmaal/ og ydrudust po alldrei Afbrotaña / edur peinktu um / ad afplaana pau med Guds Sonar Forpienustu? Elldureñ snerte ecke Gydinga / po gætu peir ei stadest ad sia hañ / Eñ hvilijk mun peirra Opraun verda / sem i Helvijtis Ellde vell kast munu pra eiñe Eilijfd til añarar? Par pyrer mijne er Eiskañleger / sæed til/ ad pier giored ydar Utvalningu vissa/2. Pet. 1. Iklædest DRottne JEsu Christo/ Rom. 13. Pad er hañs Rettlæte/ Iklædest Herskrwda Rettlætesins/ Ephes. 6. Iklædest Brynin Trwar‑ eñar og Kiærleikans / 1. Tess. 5. Svo ad pier Verduger verded i Lambsens Brwdkaupe ad standa frame pyrer Gude Jskrydder biortu Lijns Klæde/sem eru Rettlætingar heilagra/ Apoc. 19. Peirrar eilijfu Farsælldar gefe oss Gud ad niota/ pyrer JEsu sijns Sonar dyrmæta Blood og Forpienustu / AMEN.

Tuttugasta og Fyrsta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Joh. 4. Cap.

[N]Pañ Tijma. Par var eirn Kongsmadur / hvørs Son̄ var ad siukur la til Capernaum. Pa hañ heyrde pad/ad JEsus var komeñ af Gydinga Lande i Galilæam/ foor hañ til hañs/ og bad hañ/ pad hañ fære opañ og læknade Son hañs / pvi ad hañ var ad mestu daudur. Pa sagde JEsus til hañs: Nema ad pier siaed Teikn og Stoormerke trwed pier ecke. Kongsmadureñ sagde til hañs: HErra/ far pu opañ ædur eñ Son ur miñ andast. JEsus sagde honum pa: Far pu/ Sonur piñ lifr e. Og Madureñ trwde peim Ordum er JEsus sagde honum / og

giecḱ

Giøck þadañ. Eñ þa ed hañ foor ofañ epter/geingu hans Þienarar i moote honum og kunigiørdu honum / segiande: Sonur þiñ lifer. Hañ spurde þa þar ad/a hvorium Tijma þad honum hefde batnad/ Og þeir søgdu honum: J Giær um̃ Sieundu Stund hvarf fra honum Kaldañ. Þa formerkte Fadereñ/ad þad var um̃ þañ Tijma/ a hvorium ad JEsus hafde sagt/Sonur þiñ lifer: Og hañ trwde/ og allt hans Heimafoolk.

Exordium.

Hvad er sterkara eñ Leoned / søgdu þeir i Thimnats fordum vid Samson / er þeir høfdu rꝛaded Gaatu hans? Jud. 14. Eñ eg vil segia / ad Trweñ er eñ þa sterkare / þvi hun sigrar þad Leoned af Kyne Juda/er hefur hiñ frægasta Sigur uñed/ sem um̃ Allder heyrst hefur. Þvi lijser hañ Blessadur/er hin Canaanista breytte vid hñ/eñ hñ sagde: Kona/mikel er þijn Trwa/ verde þier epter þvi sem þu villt. Trwudum er allt mogulegt / þvi sagde og Frelsareñ/ Matth. 17. Ef þier hefdud Trw svo sem Eitt Mustards Korn/ þa mundud þier segia þessu Fialle: Far þadañ og hijngad/og þ mun færa sig/eckert mun ydur Omøgulegt vera. Hvad velldur þa þvi/ad vier sem þo bæde vilium trwa/og trwum a Christum/ad vier ecke faaum øllu til Vegar komed/sem vier girnumst? Þar liggur Svar til/þad sama sem Frelsareñ sagde Lærisveinunum/ er þr adspurdu hañ / þvi þeir hefdu ei getad wtreked Tunglmeina Diøfulin/ Hañ sagde: Vegna ydar Trwarleysu. Og fyrer þvi/ ad þessa Heilaga Dags Texte/ gefur oss Orsøk til / ad tala framar hier um̃/ wt af Dæme Konungsmañsens / Þa vil eg af honum Tvent Hugleida. 1. Veikleika Trwareñar/ og hennar Framfløer. 2. Guds Giæsku i þvi / ad Efla hana.

Styrk oss hier til Naduge Fader/fyrer JEsum Christum/Amen.

Vtleggingeñ.

HVer ad vered hafe Konungsmadur þesse/ eru margar Getur a / lijklegust er þeirra Meining/ ad miñe Hyggiu / er ætla hañ vered hafa eiñ af Herodis Þienurum/ þvi jafnvel þott Herodes være ecke Konungur/ helldur Fioordungs Hofdinge alleina/ þa var hañ þo svo nefndur af sijnum/ og svo ødrum epter þeim/ svo sem ad lesa er hia Marcum i Siøtta Capit: Og hefur hañ þa æn Efa Gydingur vered/ þvi Gydinga Þioonustu og Sidum lietst Herodes fylgia: Eñ þoott hañ Gydingur være/ og heyrt hefde Spædoomana um Messiam/ og af JEsu/ þad hañ giørde þau Verk / sem eingeñ kuñe ad giøra/ þa fæst hañ ei miked um hañ edur hañs Lærdoom/ vegna hvers hañ var þo epter sijnu Spæmañs Embætte i Heimeñ sendur: Svo geingur þ Mørgum af oss / Vier erum skijrder / vier erum i Christendoomenum uppalder/ vier kuñum ad þilia vorn Barna Lærdoom / og sumer vita ad giøra Grein a hønum/ med wtvortis Vidurkieñingu/ eñ hversu ad Kraptur Trwareñar sie rijkur i Hiartanu hia Allmørgum/ þad sijnist i Lijfernis Hattunum/ þegar Gud æ ad elska frañ yfer alla Hlute/ þegar Naunganum a til ad giefa hañs Misgiørder / og giøra Gott hinum Volada / þad synest nær Hollded æ ad Krossfesta/ og i Krossburdenum þegar øll Mañleg Hiælp er wte. DRotteñ var i Cana þegar þetta skiede/ þad var lijtill Bær og liggur hier um Þijngmaña Leid fra þeirre stooru Borg Capernaũ/ þar giørde JEsus þad mikla Kraptaverk / er hañ snere Vatne i Vijn/ þad var hid Fyrsta er hañ giørde i þeim Stad: Þetta hefur Konungsmadureñ heyrt æn Efa/ og þvi leitar hañ DRottins Hiælpar / eñ þo ecke nema til Lijkamlegrar Adstodar / af þvi hañs Sonar Neyd þreingde ad hønum/ Eñ miklu meir læ hønum a þvi / ad brwka þetta Kraptaverk sier og sijnum til Andlegrar Heilsubootar/ þvi sæ er hiñ rette Avøxtur Kraptaverkaña/ og sa er Tilgangur DRottins/ nær hañ giørde þau/ añad hvert fyrer sialfañ sig/ edur sijna Postula/ Eñ Gud Næde oss/ ad vier erum eins lynder og þesse Konungsmadur var / Medañ oss lijdur vel ad øllu þvi

sem

sem Lykamanum vidvykur/ pa hyrdum vier ecke svo miog um Sælina/ og leitum ei Christs/ jafnvel þott allt Hofudid sie siwkt/ allt Hiartad veikt/ fra Hvirfle og allt til Ilia sie þar ei nema Sar/ Kaun/ Beniar og Prote: Vier leitu͂ hans/ sege eg/ ef oss brestur nockud af Veralldar Munum/ þegar vier siwker erum/ þegar oss brestur Atvinnu vora/ nær vier Ofsoocktet erum/ og Rangendens lydum/ og vier eigum svo ad giora / Þvi han er Meistare til ad hiaalpa/ og vor Hiaalp kemur fra DRottne/ sem skapad hefur Himin z Jord. En ad leita Guds Rykis z hans Rettlætis/ þar erum vier svo treger til/ jafnvel þott þad sie þad Eina/ s̃ er Omissande/ þvi giordu͂ vier svo/ þa munde oz allt annad tillegg last/ z segid mier/ hvad er vorre Trw þa betz hæltad/ en þessa Konungs mans? Hn̄ hefz ad vyssu Hofdinge vered. Nockrir ætla ad hn̄ hafe vered hinn same og Chusa/ sa ed var Armadur Herodis / Hvers Kvinna Johanna ad sydan epterfylgde Christo af Galilæa/ og þoonade honum/ Og er þeirra Gata ecke Olykleg / Þvi hier stendur um þenna Man sydan/ Ad Han HAfe TRwad/ Og ALLT Hans HEIma-Folk. En fyrer þvi / ad han var Magtar-Madur / En um Christ hefur han ecke odruvysse meint / helldur en um einn Spaman/ svo sem Eliam/ Elisæum og adra svoddan / þa vill han ad DRotten kome ofan med sier. Þesse er slykra Fugla Tegund/ ad jafnvel þott þeim ligge miked a/ vilia þeir laata sig virda framar odrum Monnum. Eins var Jairus Samkundu Hofdinge lyndur/ hver ed var somu Borgar-Madur/ hn̄ beidde DRotten ad koma med sier/ og leggia Hond yfer Dooktur syna/ svo sem han giæte ecke reist hana af Daudum Fiarlægur/ og hefur han þo an Efa heyrt þetta Dæme: En þott DRotten liete þad epter honum / þa hefur þad ei vered þess vegna / helldur ad han giorde þad mikla Kraptaverk i Augsyn svo margra/ er i Fyrstunne dæ-udu han. Hversu lykt er þetta Naaman hinum Syrlendska? er Elisæus baud honum ad þvo sig siosinnum i Anne Jordan/ 2. Reg. 5. Þa strauk hn̄ burt i Reide-Svip/ og saadest meint hafa/ ad hn̄ munde hafa

komed wt til syn / og ækallad Nafn DRottens Guds syns: Nañ leit a Virdingar synar/eñ ecke a sijñ Lijkþraa Kropp. Ecke giørde svo hin Canaaniska/ecke hin Bloodfallssiwka/ ecke hiner Blindu/er satu vid Vegeñ og kølludu / HErra Sonur Davids Myskuna þu ockur/ Matth. 20. Þesser beiddu uñ Christi Hiælp/svo sem adra Ølmusu/ þvi þeir ættu ei miklum Veralldar Aud nie Virdingum ad treysta: og Gud giæfe vier villdum og þeckia þ / ad aller erum vier DRottens Þurfa, Meñ. Ecke gat Naaman kastad af sier Lijkþrænke/med hañs mikla Gulle og Silfre: Ecke gat Ezechias Konungur bætt sier Heil-suna med allre sijñe Magt : Og ei gat þesse Konungs. Madur teked Kølldunа fra Syne synñ/aftars hefde hañ ecke til Christum komed: Eñ mikla sijdur kuñuñ vier ad auka oss Trwna/eñ Trwarveikena Or-sakar marg opt þad Þeckingarleyse/ er vier hofum/ bæde a Gude/og a sialfum oss: A sialfum oss i þvi/ ad vier køllum oss eckert Omætt-ugt/nær ad Oskum geingur/eñ a Gude i þvi/ ad vier treystum hoñum svo lijted / þegar Mañleg Hiælp er wte. Eñ hvad er þo Madureñ? Ein Gufa er hañ/hver ed siest uñ Stundarsaker/eñ hverfur sijdañ/ seger Jacob: Hvad er Vijnvred fremur eñ oñur Tre? Verdur teked af þvi Efne til nockurs Verks? seger Drotteñ hia Ezechielem Cap. 15. Og hvad er Madureñ an Guds? Eiñ Fauskur/sem til einkis er hæfur/ nema ad upphøggvast og i Ellde breñast. Konungureñ af Ægyptalande er Madur/og ecke sterkur Gud/Hestar þeirra eru Hollд/ og ecke Ande/seger DRotteñ vid sitt Foolk/Es. 31. er þeir treystu þijsñ Hofdingia framar eñ Gude synuñ: Og hvad skylldu þeir þa ætla uppa sialfa sig/sem længtum eru miñe Mættar: Eñ Vantraustеd a Gude kemur af þvi/ad Meñ treiddu sig ecke uppa hañ/þegar vel gieck/helld ur uppa sialfa sig / og færdu Foorner fyrer Nete synu. Meñ eru Ovarrer þvi/ad trwa i Voneñe a moote edur framar Von/ eins z Abraham/Rom. 4. Vier vilium sia eitthvert Medal fyrer Augunum/ ef vier trwa skulum/ eins og þesse Konungs-Madur: HAñ BEidde

DRott-

DROTTen Ad Fara OFañ Og LÆkna SON Siñ: Ad søñu var þar nockur Trwar-Neiste hia honum/ eñ miøg svo veikur: Svo erum og vier a stundum Skape farner / jafnvel poott vier vel viliim / ad Gud hafe þusund Vegi til ad hialpa/ þa er þad svo sem vier viliũ skrifa hinum Almätta eiñ Mata fyrer/ hverneñ hañ hialpa skule. J Þurrvidrenu bidiũ vier uñ Regn/ J Regnenu uñ Þurk/eñ ecke svo uñ Guds Blessan: J Ofsooknunũ uñ Fall Ovina vorra / eñ ecke uñ Guds Adstod a moote þm: J Siwkdoomenum uñ Heilsuboot/ eñ ecke svo miøg uñ Þolenmæde: Langt er fra þvi/ad eg segie þ sie Jlla bedeed/ þvi allt skal af Gude þiggia: Eñ þo er þ ad vera med þvi Moote/ad vier kostũ allre vorre Ahyggiu uppa DRotteñ/ Fullørugger þss/ ad hñ mune þvi vel til Vegar koma: Eñ vier verdũ Opolenmooder a stundũ/ ef vier ecke strax Bænheyrder verdũ/z þ svo miøg/ad oss verdur Lyfed leitt eins og Elia/eins og Job/er hñ sagde/Job. 3. Þvi giefur Gud Lioosed hinũ Mooklatta/og Lyfed þm/ sem eru Angurfuller/ til hverra Daudeñ ei kiemur/poott þr hyde epter honũ/ svo sem huldũ Fiesiood? Hvilijk Ord z Nuraner pressa Mootlæted optlega wtaf þm/ sem jafnvel hafa morgũ kiendt og styrkt hinar veiku Hendurnar eins z Job / eñ þeim verdur rettelega svarad med Ordum Eliphas af Theman/ er hñ sagde vid þessa Guds Astvin: Mun hiñ Daudlege vera Rettlatare eñ Gud? Mun Madureñ vera hreiñe eñ hañs Skapare? Vier erũ hañs Verk/þvi moglar þa Leirkered a moote þm sem giorde þad? Hvar fyrer eckert er añad Raad i Mootgangenum/ Born mijn / eñ ad hallda stødugt afram i Bæneñe/þvi Komande mun hñ koma og ecke tefia: Svo giorde þesse Konungs-Madur/þo Trweñ være veik/ þa gaf hñ samt ecke upp ad bidia: DRotteñ svarade honum ad søñu ecke af/eñ þo i hardara Lage: Ecke ad sydur bidur hañ nærre somu Ordum/segiande: HERRA/Far Þu OFañ ADur SONur Miñ ANDast: Og mẽ sie / ad hans Tru hefur eblst vid þau Ord/ er Christur talade: Latum oss ei fara midur eñ þessum Mañe. Ei vis'e

hañ/

han/ ad JEsus var Messias / helldur ætlade han munde vera Guds Madur nockur/lykur Spamønunū/sem adur er sagt. JEsu Lære-sveinar voru ei Saniþrooder um hns Persoonu i þan Tyma/ auk hellð ur þesse Okende Madur. En vier høþum heyrt svo mørg Takn og Stoormerke epter hønum: Vier vitū/ad han er aþ Gude wtgeingen: Vier þecktū / ad han er aptur til Himens uppþaren/ og heþur Mønunū Gaþur geþed. Ecke þarþ Gud Kraptaverken til þess/ad hiælpa oss/þau eru giørd fyrer hina Vantrwudu/seger Paulus/ En vier trwum/og segiumst trwa/ þvi er þa Trw vor svo veik a stundum/ ad vier trwum ei nema vier sokum a/ eins og þesser Galilæt/er ecke trwdu/nema þeir sæu Teikn og Stoormerke/og strax sem vier ei finnum til Bænheyrslunar i Lykamlegum Efnum/þa kollum vier oss yfergeþna. Vantrwen er svo megn/ ad hun giører Almætte Guds Vanmættugt/ (eþ svo mætte ad Orde komast) þvi hun metur Guds Krapt epter Smæmunum synum / Þar yþer klagar DRotten/ Zach. 8. segiande: Aþ þvi/ ad þad er Furdanlegt i Augum þessa Foolks / skyllde þad þa vera Furdanlegt i mynum Augum? Vitum vier ecke/ad þess nær vier erū Gude/þess meire høþū vier Smeck epterkomande Alldar/en nu erū vier hønū alldrei nær/en i Krossburdenū/eþ vier berū Christi Ok rettelega. Seged mier/giører Gud þa illa vid oss/ad han svarar oss wtaþ a stund um/ nær vier bidiū um þetta Tymanlega/ til þss ad auka oss Trwna/ og festa Hiarta vort vid þad Eilyþa / sem vier eigum leingst vid ad bwa? Þegar DRotten nu svarade þessum Mane med fullre Bænheyrslu/ þa seger Textenn: Og MADurenn TRVde ÞEim ORdum Er JESVS SAgde HONum/Og GEck ÞADan. Svo Ebldest nu Trwa hans / er skømu adur var lytt trwande/han Rædagadest ecke um vid Holld og Blood/ þegar han haþde feinged Trwna/ helldur reidde sig Einþalldlega og med fullu Trauste uppa hns Ord/ er han þo ecke þeckte ad fullu / og valla meir en han heyrt haþde / ànadhvert siælþur / edur aþ ødrum / sem voru i Jerusalem a Hætydar

ardegenum/og þvi er ecke ad undra/þoott Guds Born treyste hønum/ hveriū hñ i ſijnu Orde er fyrer Augunū aþmælladur / hverra Kraptur hañ er midt i Nøsmungunum/ Oþſooknunum/ Angiſtene/ þvi þa þau veik eru/megna þau alla Hlute/ fyrer hañ/ſem þau Mættug giører/ eins og Paulus: Þegar Konungsmadur þeſſe fyrſt trwde/þa þlijtte hañ ſier ecke heim ad vilia uñ Son ſiñ/þar aþ mæ marka Trw hñs/ þad var uñ Siøundu Stund ad hañ ſkyllde vid JEſum/ þad ſvarar litlum Tijma epter Nædege þim oſſ/ og et kom hañ heim fyrr eñ añ-ars Dags epter/ eñ Vegureñ er et leingre eñ ædur er ſagt: Eins eru og þeir lyndet/ſem til fulls eru bygder a þañ Hyrningar Stein i Zion/ Eſa. 28. JEſum Chriſtum/ Þeir þlijta ſier ecke miøg/ſeger Spæ-madureñ / Þeir hlaupa ecke med Þiooþnum til ad ſtela / ecke taka þeir til ſænnytra Rꝛada eins og Achaz/ Eſa. 7. Ei giøra þeir Samband vid Daudañ/nie Sættmæla vid Helvijted med hinum Gudlauſa/Eſa. 28. Helldur bijda þeir epter DRottne / ſtyrkia Huga ſiñ / og eignaſt Sæler ſijnar i Þolenmæde/ Luc. 21. Og ſæ ed ſier lenur þetta Hug-arþar/ i hønum er Trweñ fullvaxeñ/og Chriſtur ad fullu mindadur. Og hvert ſkyllda eg helldur þlijta mier? DRotteñ/ eþ þu værer reidur/ Þoott eg uppheþde mig med Edom / eins og Orneñ / og bygge mier Hreidur medal Stiarnañna / þa munder þu kaſta mier Oþañ þadañ / Obad. v. 4. Og hvert vilia þeir ellta mig/nær þu ert Nædugur/nema ad þijnum Footum? Hverra Skør ad Jørdeñ er/og allar Þioodernar a heñe fyrer þier ſoo ſem Vatns-Drope i Auſu/ þar vil eg ſlatur ligg ia/ þar vil eg fulløruggur bwa / þar vil eg hæda ad øllum þijnum og mijnum Ovinum/þar vil eg DRottens bijda/og vardveita hñs Vegu/ þa mun hañ uppheþia mig/ Hønum ſie Loþ/Dijrd og Heidur ad Ei-lijfu/ Amen. Svo er nu wttalad uñ Veikleika Trwareñar og heñar Efling/ Epterþylger hid Sijdara / er eg hiet uñ ad tala.

Gudſpiallamadureñ ſeger Skoꝛñu ædur eñ Texteñ byriar / Ad JESUS Haþe Fared Burt i Galilæam/þvi Hañ Haþe Sialþur

Vitnad / Ad Spamadur Hefde ei Virdingu i Sijnu Fodurlande. Marger hallda / ad þar med sie Nazareth meint / sem var Foostur-Jord DRottens/og svo er hun kollud him Matthæum/Cap. 13. Enn þesse Borg var og svo i Galilæa / þvi gefur þad eins vel Judæa edur Gydinga Land vered/ hvar hann fæddur var: Enn hverneñ sem þvi er vared / þa reyste hann fram hia hinne Vantrwudu Nazareth i þetta Sinn/ um hveria Matthæus sijdann skrifar/ ad hann hafe ei giort þar Mørg Kraptaverk Sokum þeirra Trwarleysu/ og ferdadest til Cana hver ed laa i þeim Parte Landsens/ er nefndest Galilæa Heidingiana/ þar laa og Capernaum/er var hin Fræԁasta Borg af þeim Tiju Stodum: þetta Land bygdu marger Heidingiar/þar voru Tyrus & Sydon/ þadann var hin Canaaniska / er þreytte vid DRottenn/ J Capernaum var Hundrads Hofdingenn/ hvers Tru hann svo miog hroosade. þetta kemur mier til ad prijsa hans Fodurlega Giæsku i þvi/ ad snemma took hann til þess Blessadur/ad lijta til vor Heidingiana/ iafnvel þoott hann sier i Lage være sendur til fortapadra Sauda af Hwse Jsraels. Ecke er ad efa/ ad þau mørgu Kraptaverk / er hann giørde i Capernaum / er nefndest hans Borg / þau hafa snwed mørgum Heidingia a Lijfs-sins Veg. Enn lijtum nu til vor/ christner Menn / sem voru Vpptok Christnebodsins hia oss i Fyrstunne/ og ecke var liwflega a moote teked þessare Guds Giøf / Vor Christindoomur var og svo miog i Veik-leika framm epter Olldunum/þo høfum vier/sem nu lifum/og svo Fedur og Forfedur vorer til þess funded/ad þad er satt sem DRottenn seg-er i Epterlijkingunne / Matt. 13. Ad Himnarijke sie lijkt Mustards Kornenu / hvert ad Einn took og sæde i Akre sijnum / hvert ad er hid Minsta af Sædunum/ enn þegar þad vex upp/er þad hid Stærsta af Kaal-Grøsunum/og verdur ad eirne Eik/ svo ad Fuglar Himinsins bwa sier Hreidur i Greinunum þess. Svo hefur nu Gud eblt Christelega Trw hia oss/ sem i Fyrstunne ei vorum nema lijted Sæde/ þvi ei kunn-um vier ad neita þvi/ ad ei bwe Christi Ord rijkuglega vor a medal-

Vier

Vier høfum heyrt hans Kenningar / hans Kraptaverk / hans Pijnu og Dauda/ hans Vppriſu og Himna-Før/ ſvo ad JEſus Chriſtus er oſſ fyrer Augum afmaladur Kroſſfeſtur a medal vor/ ei ſijdur enn þeim i Galatia/ Gud giæfe/ ad vor Chriſtindoomur þar epter Auglijſe ſig i Trwarennar Avoxtum og Kiærleikans Verkum/ ſvo vier þeckium og findum til / ad Guds Rijke være inne hia oſſ. Menn heyra ecke/ ad DRottenn hafe ſtadnæmſt i neirnre af Galilææ Borgum/ fyrr enn hann kom til Cana / þar hafde hann ædur giort þad mikla Kraptaverk/ er hann ſnere Vatne i Vijn/ ſvo ſem hier ad framann er umgeted/ enn Efa til ad reyna hvern Avoxt ad Bæiar-Menn hefdu fært þar af / og hvad þeim hefde i Trwnne frampared/ enn þad mæ merkia af hans Svare vid Konungs-Manenn / ad hann ei hafe funded fyrer ſier allt ad Oſkanum/ Þvi ſagde hann: NEma þJer SJaed TAkn Og STORmerke/ þa TRVed þJer Ecke. Hann talar ecke til hans alleina/ helldur til allra þeirra ſem nælæger voru / ſvo ſem bendande til þeſſ / ad jafnvel þott þeir medtæke hann vegna Kraptaverkanna/ ſvo ſem Gud-ſpiallamadurenn ſeger / þa nædu þau ſamt ecke þvi Male/ hvar fyrer þau giørd voru/ ſem var/ ad trwa þad hann være ſa ſem koma ſkyllde/ hvar fyrer hann og vijſade Johanni / edur rettara ad ſegia / Johannis Lærefveinum til þeirra. Þanneg breyter Guds Fodurleg Giæſka einnenn vid oſſ / til ad vekia i oſſ Trwna og adrar chriſtelegar Dygder: Hvad optlega ſtraffar hann i oſſ Vantrwna/ Vænarleyſed/ Avaxtarleyſed/ og Oþolenmædena/ þegar hann talar vid oſſ i ſijnu heilaga Orde? Vel ſie þeim ſem liæ þvi Eyrun til nockrar Epterteektar og Vmbootar Lijferneſins/ Enn Gud næde/ ad þad vill ei alltijd a epterfylgia: Vier heyrum Guds Ord med Leidendum a Stundum/ eins og Iſraels Syner ætu Manna æ Eydemorkunne/ og þvi verdur oſſ ſvo fæitt til Ræda i Angiſtenne/ jafnvel þoott hun ſie þad Verkfæred/ med hveriu ad Gud umſker þau Oumſkornu Eyrun og Hiertun/ ſem ecke a annann Veg heyra nie trwa vilia. Ecke ſneriſt Ephraim til Guds/ fyrr enn hann var typtadur/

adur/ svo sem lyfadur Kalfur/ Jer. 31. Ecke liede Manasses hon-
um Cyrum/ fyrr eñ hañ var beigdur i Þwngum Jarnvidum: Ecke
hlydnadist Juda honum/ fyrr eñ hñ lærde þad af Anaudeñe i Babi-
lon: Og ecke munde þesse Konungs-Madur hafa skipast vid Ord
DRottens/ nema hañs Sonur hefde leiged Daudsiwkur i Capernaum:
Svo Efler nu DRotteñ Trwna i Krossburdenum / og er þad Mæla
sañast / ad þad sem Omøgulegt er fyrer Moñum/ þad er møgulegt
fyrer Gude: Þeim sem æn Guds eru i Heimenum/ þeim er Mootlæted
hin mesta Orsøk til Hugarvyls/ þad tekur allañ Dug wr þeim/ sem
ecke Gude treysta/ Eñ hñ sem reider sig uppa Gud/ hñ lætur DRott-
eñ vera sitt Hiartans Traust og Hlutskipte / þoott ad Lyf og Sæl
vanmegnest/ þess getur Jacob i hañs Pistils 1. Cap. segiande: Halld-
ed þad fyrer hiñ mesta Føgnud/ Brædur myner/ svo opt sem þier rated
i Ymislegar Freistingar/ vitande þad/ ad Reinsla ydar Trwar/ verkar
Þoleñmædena: Hvar fyrer verkar hun þa Þoleñmædena? Þviad svo
leinge sem þar er eiñ Trwar-Neiste i Mañsins Hiarta/ þa er hñ alld-
rei æn Guds/ hversu lytell sem hañ er / eñ Guds Kraftur er alldrei
lytill/ þo hañ bwe i Litlu/ þess vegna fullkomnast hañ i Breiskleikan-
um/ sagde hañ sialfur vid Pæl / Þar fyrer skrifar sa Guds Madur
svo kuñuglega hyer um̃ til Romveria/ Cap. 5. Vier hroosum oss af
Hørmungum/ seger hañ/ vitande ad Hørmungeñ verkar Þoleñmæde/
eñ Þoleñmædeñ Reynsluna/ eñ Reynslañ Vonena / eñ Voneñ lætur
ei til Skam̃ar verda / þviad elska Guds er wthellt i Hiørtum vorum/
fyrer heilagañ Anda/ sem oss er giefeñ. Hverneñ verkar nu Hørm-
ungeñ Þoleñmædena/ þviad hvar eingeñ Hørmung er/ þar orkar ecke
a Þolgiæded / þvi verkar Þoleñmædeñ Reynsluna? Um̃ Ezechiam
Konung stendur skrifad/ 2. Cronic. 32. Ad Gud hafe freistad hañs
svo ad uppskætt yrde hvad hañ i Siñe hefde / ecke fyrer þvi/ ad Gud
visse þad ecke / þvi hvar fyrer skyllde hañ ecke vita hvad med Mañ-
eñum byr/ sem Mañeñ skapad hefur; helldur ad hañ reynde sialfañ
sig/

sig / hvad mikla Krapta hañ hepde þeged / til ad bera Guds Alag / ad hañs Trw og Von Ebldest þess meir framvegis / og þañeñ verk‑ ar Poleñmædeñ Reynsluna / og Reynslañ Vonena / þvi ad Elska Guds er wthellt i Hiortum vorum: Vier lijdum/Vier freistumst/Vier þolum/og trwum þo i ollu þessu/ þvi ad vier elskū hañ/sem reyner oss/ og vitū/ad hvern þañ Son sem hñ elskar/þañ agar hñ. Guds Sonur var svo yþerkomeñ i Þijslunū/ad hañ beidde ad hiñ swre Reideñar Ka‑ leikur mætte fra sier takast/ef þ være Fodursins Vilie/og þo var hoñū Elskañ svo megn til vor Syndugra/ad hñ preytte vid Daudañ/og gaþ ecke upp/fyrr eñ Pad Var FULLkomnad. Hier med heþur hñ þ aþ‑ rekad oss/ad vier hñ elskum/aller þeir/sem a hñs Naþn retteléga trwa/ Þvi ad i þvi er Kiærleikureñ/ecke ad vier elskudū Gud/helldur ad siálþ‑ ur Gud oss elskade/seger Johañes/ 1. Joh. 4. Þvi skyllde þa ecke Elskañ til hañs vera svo rijk i oss/ad vier lijdum þad med Trw z Pol eñmæde/sem hañ a oss leggur/ til þess ad verda hoñū lijker i Angist‑ eñe/svo vier med honum fagna meigum i Dijrdeñe. Þegar DRott‑ eñ haþde nu svarad þessū Mañe nockud hardlega/ og hñ gaþ þo ecke upp ad bidia / jaþnvel þoott þad være i Veikleika / þa vill hañ blessᵉ adur ecke wislockva þañ Lijtilloganda Norkveik/helldur seger hñ: Far Þu/SONur Þiñ LIFer. Þad Ord/sem i Textanum stendur/getur og merkt/Nañ LIþer NEill: Nañ sem visse hvad med Mañenū bioo/ Nañ þeckte/ ad ei munde þesse Madur svo Poleñmoodur edur Trwar‑ sterkur / svo sem hin Canaaniska / þvi teþur hañ ecke framar fyrer honum. Merk hier þad/christeñ Madur/ad DRotteñ veit Tijma og Stunder / nær Mal er ad hiálpa/ þvi freistar hñ einskis yþer Megn fram/svo ad Trweñ þrotne ecke: Fyrer þvi/jaþnvel þoott ecke þijkest þu geta bored meira a stundum / þa vit þo / ad hañs Stund er eñ þa ecke komeñ/sem ad heþur Tijma og Nentugleika i sinne Nende/ Act. 1. Bijd þvi stoduglega epter DRottne/ þa mun hñ hneigia sitt Eyra til Þijns Akalls/ Psalm. 40. Eckert [illegible]elegt Medal sa þesse Kon‑

 ungᵉ

unge-Madur til þess/ad Barne sꜳnu munde hoolped verda/og þ bráist hønum/er hañ vonade hellst epter/ sem var/ad DRotteñ munde fylg-iast oþañ med hønũ/Þo TRwde Hañ ÞEssum ORDum/ er JEsus sagde: Sæler eru þeir sem ecke siaa og trwa þo/sagde DRotteñ vid Thomas/aþ þvi hañ ei villde trwa/ nema hañ tæke a hønũ. Vier kollum þa sæla/er Kraptaverkeñ siau/ Eñ hañ kallar oss eñ sælle/er trwum a hañ/an þess/ad vier siaum þau: Ecke villdu Teikneñ all-eid þess orka hia Sydingum/ad þeir sneruſt og urdu hoolpner. Þeir spurdu/Hvert Teikn sꜳner þu/ ad þier leiþiſt þetta? Þegar hñ tak wꜹ þa er selldu og keyptu i Musterenu / og hañ giørde svo mørg Teikn a medal þeirra: Þeir leitudu aþ hønum epter Teikne aþ Himne/þegar hañ hapde wtreked Dioþul þañ/er Dumbe var/ Luc. 11. eins og þad være ecke i sialþu sier noogu berlegt Teikn. Hañ formællte þeim O-þacklatu Borgurũ/ Corazin og Betsaida/ hvar hañ hapde giort hin þlestu Teikn/og heñe/sm̃ jaþnvel allt til Himens var upphaþeñ/Luc. 10. þessare somu Capernaum / er hier gietur um̃ i Gudspiallenu / eñ margañ heþur hñ leidt a Lijþsins Veg fyrer einsamlañ Ordsins Krapt/ og heilagañ Anda/ er verkar þar i / hvers vier og noted hoþum/ sem ecke siaum / og trwum þo: Ad sonu eru Kraptaverkeñ til þess giørd/ ad ebla christelega Trw / Þad siaũ vier berlega oþ þessu Dæme/sem nu er høndlad um̃: Þesse Madur kom til JEsum/ aþ þvi hañ heyrt hapde þad sem giørdest i Cana og añarstadar/eñ ecke i þeirre Mein-ingu i Fyrstuñe/ ad læra Christeñdoomeñ aþ hønũ / eins og Nicodem-us/ eñ þo trwde hañ þeim Ordum/ er JEsus sagde hønũ i Lijkamleg um Eþnum/ um̃ Bata Sonar sꜳns / eñ sꜳdañ / er hañ þleck ad rey-na þad er hañ trwad hapde / þa seger Texteñ / AD Hañ TRwad HAþe/Og Allt HAñs HEima-Foolk. Med hverre Trw ? Ecke ad hañ være eiñ almeñelegur Spaamadur / helldur Meesias og Frelsare Heimsins/Þvi svo merker þetta Ord/ ad Trwa/optlega i Ritninguñe: Þetta Dasemdarverk/ var ecke helldur Jdiulaust/ Þad kom Jairo til

ad

ad bidia um̃ Lÿfgiöf Dooktur siñar / Þad leidde Hundrads Höfdingiañ til ad leita Hiálpar sÿnū Daudsiúka Þioon: Vier höfū og þesse Vndur heyrt / og mörg öñur fleire / Látū þau svo styrkia Hiarta vort ï Trúñe / ad alldrei vantreystum vier hönum / sem er svo vÿs / svo Goodgiarn / og Mátkugur / hvad sem oss kañ til Handa ad bera / helldur gledium̄st / svo sem Petur oss seger / ad vier hrygder verdum um̃ lÿteñ Tÿma / ef Þörf giörest / med Ymislegum Freistingū / svo ad Reinsla vorrar Trúar verde fundeñ miklu dÿrmætare / eñ Gullsins / hvert ed forgeingur / og verdur þo i Ellde reint / til Lofs / Heidurs og Dÿrdar / Þegar JEsus Christus verdur Opeñberadur / hvern vier elskum / eñ siáum þo ei / hvern vier nu ecke siáande / eñ þo Trúande á hañ / gledium̄st med Oumrædelegum og Dÿrdlegum Fögnude / berande úr Bÿtum Verdkaup Trúar vorrar / hvert ad er Sáluhiálpeñ. Heñar niootande ad verda / uñe oss DRotteñ Allsheriar Konungur eilÿfrar Dÿrdar / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Tuttugasta og Añañ Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 18. Cap.

OG JEsus sagde til siña Læresveina. Himnarÿke er lÿkt vid eirn Konung / sem reikna villde vid Þioona sÿna: Og er hañ took til ad reikna / Kom eirn fyrer hañ sá ed hönū var skylldugur um̃ Tÿu Þusund Punda / eñ þa hañ hafde þad eige til / sem hañ skyllde giallda / skipade Herrañ ad selia hañ / hñs Hwsfreiu / og so Börneñ / og allt þad hañ átte / og borga þar med. Eñ sá Þioon fiell fram̃ / tilbad hañ og sagde: Haf Þoleñmæde vid mig / allt skal eg þier giallda. Eñ Herrañ sá aumur á þeim Þioon / og liet hañ lausañ / og gaf hönū upp alla Skulldena. Eñ þa hñ gieck wt / fañ hañ eirn af sÿnum samlags Þioonum / sá ed honum átte ad giallda Hundrad Peninga / þañ sama handtook hñ / grepp fyrer Kverkar hönū og sagde: Gialld þad þu ert mier skylldugur. Og hñs samlags Þioon fiell fram̃ til Foota hñs / bad hñ og sagde: Haf Þoleñ-

mæde

made vid mig / þvi allt ſkal eg giallda þier. Eñ hañ villde ecke. Helldur foor burt/og liet hañ i Dyflyſſu/ þangad til hañ hafde borgad ſkyna Skulld. Eñ ſem hañs Sampioonar ſaau hvad ſkiede/urdu þeir miøg hrygguer vid/ Komu og kuñgiørdu ſijnum Herra/ allt hvad ed giorſt hafde. Þa kallade hañs Herra a hañ/og ſagde til hañs: Þu illur Þioon/alla þa Skylld gaf eg þier upp/ af þvi þu badſt mig. Hvort biriade þier þa ecke Myſkunſømum ad vera vid þiñ Samlags Þioon/ Lijka ſem þad eg var þier Myſkunſamur? Og hañs Herra vard reidur / og Ofurſellde hañ Kvølurunum/ þangad til hañ hafde borgad/allt þad hañ var hønum Skylldugur. So mun og miñ Himneſkur Fader giøra vid ydur/ef ad hvør ydar ſem eirn fyrergiefur ecke wt af Hiarta/ ſijnum Broodur/ hañs Misgiørder.

Exordium.

ÞAD er ſkrifad um̃ Auguſtum Keyſara/ ad þa þar Eitthvøñ doo eiñ Riddare/ ſem liet ſvo miklar Skullder epter ſig/ ad hñs Arfur vanſt hverge nærre til Lukningar/ þa hafe Keyſareñ bodid/ad kaupa Sæng hñs til handa ſier/þviad Um̃hyggia Stioornareñar hiellt Vøku fyrer hønum optlega: Teiknande þar med/ ad ſa Madur munde Svefnſæll vered hafa / er hañ gat þo nockurn Tijma ſofed/ ſvo miklum Skulldum vafeñ: Þvi hañ ſem til Laans tekur meir eñ hañ fær gollded / hañ hefur Frelſed ſellt / og er Þræll hins/ ſem hañ Skulldbundeñ er: Þeſſ getur hiñ Vijſe/er hañ ſeger: Sa ed bygger ſitt Hws med Añars Fe/ hañ er lijkur þeim er ſafnar Steinum ad Grøf ſiñe / Syr. 21. Eñ Þræleñ hefur eingar Naader/nema þær ſem hñs Lavardur vill hønũ epterlaata. Hvernig ſem þvi er nu hattad vor a medal/ þa tekur þad yfer/ad vera Okvittur vid Hiñ Stoora Himins og Jardar Konung/ſem ecke þarf ad leida Votta ad Skulld ſiñe/Ecke ſækia hana med Løgum/Ecke mørg Um̃ſvif hafa til Atfarar/ helldur kañ ad varpa Lijfe og Saalu i eilijfañ Elld nær hønum þocknaſt/ Þvi veit eg ecke hverneñ ſa kañ ad hafa

nockra

nockra Roo edur Noꝛld/er veit sig DRottinn vid slijkann Herra/ svo sem Skallded seger: Hver vill vænta sier Værd og Frid/ vera Ofriður po vid Gud? Enn þad eru þo aller þeir/ er vilia tilgiefa sijnum Broodur hans Misgiorder/ svo sem oss i þessa Dags Evangelio berlega kiennt verdur / Af hveriu vier tvenn Hugleida villum. 1. Hvad mikid og hvernenn Gud oss fyrergiefe. 2. Hvad mikid og hvernenn vier eigum Naunganum ad fyrergiefa.

Hiaalpa oss i þessu Gudhrædslunar Eyrende/ Naaduge Fader/ fyrer hann/ sem hefur betalad allar vorar Sekter/ Þinn Son JESVM Christum / A M E N.

Vileggingenn.

Hversu miked ad Gud oss fyrergiefe/ verdur ecke fullsagt/ Ef nockur vissi hvad opt hann syndgade / þa mætte hann kann ske nærre geta hvad miked honum tilgiefed være / enn David kallar þad Omogulegt/ er hann seger: Hver skilur hvad opt hann syndgar? Þo villum vier nu fyrst Hugleida / hvilijkann Rett Gud hefur til vor / miklu er hann stærre enn sa/ er vier eigum yfer vorum Vinnu-Diurum / þvi ecke hofum vier skapad þau / enn hann hefur giørt oss / seger David / Ps. 100. Og þegar vier hofdum skotist under Andskotann/ og vorum i hans Vallde / þa hefur hann Endurleyst oss/ þvi þier erud Verde keypter/ seger Paulus/ 1. Cor. 6. Ecke med forgeingelegum Hlutum/ Gulle og Silfre/ helldur med JEsu Christi Saklausu og Dijrmætu Bloode/ hver ed hefur giefed sig Lausnar-Gialld fyrer alla/ og þegar vier svo Endurleyster vorum / hefur hann helgad oss / þvi Guds Ande hefur kallad oss i hanns Vijngard/ Fyrst i Skijrnenne/ sijdann Daglega i Ordenu og Sacramentunum/ svo vier erum ecke vorer eigenn/ svo sem Paall ad Orde kemst / og þad er rett til vor talad / sem DRottenn sagde vid sitt Foolk/ Esa. 44. Þu ert minn Þræll Israel/ Eg hefe frelsad þig: Enn til hvers erum vier þa skapader/ frelsader og kallader? Ecke til ad vera Idiulauser/ helldur til ad Erfvida/ enn allra sijst til ad skemma edur

spilla hans Akre/ Ollum af oss hepur han sitt Pund i Hendur feing-ed/ sumum Meira/sumum Minna/en aller hapa Noog/pegar kiemur ad Reikningskapar Deigenum: Pioon pesse var skylldugur Konung-enum 10. Þusund Punda / pad eru 60. Sinnum Hundrad Þusund Croonur/ þetta var eingen Smæ-Skulld / En po er pad meira/ sem Gud hefur oss lænad / sem er Lykame og Sæl / hver Gud skoop i Ondverdu/epter sinne Mynd/hver han Endurskoop/ fyrer syns Son-ar Blood i heilagre Vatns-Laug / hver og Daglega eiga fyrer hei-lagan Anda ad Endurnyiast epter hans Mynd / sem þau skapad hepur: En gietum vier nu svarad Gude pessare sinne dyrmætu Skiepnu Japngoodre? Langt er pra þvi / ef vier nioofum oss ei Fulltyngis-Hepdum vier wlaß dæed vid Skyrnar-Smen / pa vorum vier svo ad kalla Japngooder/ en hversu opt hepur nu slettst uppa vort Skyrnar-Klæde sydan? Lykamen er hinn Odræ Partur vors Skapnadar/po eru bæde Sælen og han med Guds Bloode Endurleyst/ Hendurnar ættum vier ad brwka til ad Erpida / Margur hepur lagt pær saman med hinum Lata til ad hiælpa Naunganum/en sumer hafa wtrett pær til ad meida hn: Augun til ad sia Aumur a þm Voludu Guds/ Marg-ur hefur stwnged pau wt / pegar oss hepur giepist Orsok par til / en ecke pegar pau hapa hneixlad oss: Eyrun eru oss giefen til ad heyra Guds Ord/ peim læsa Men fyrer þvi opllega/ en liwka peim upp pyr-er Niegoomanum/ Sumer pyrer skammarlegum Ordrædu og pyblslegu Niale: Mun og Tungu hopum vier peiged til ad lofa Gud/ og ad hiælpa Naunganum/til ad tala Mæle Eckiunar/hins Fodurlausa/ og hins Vnderþryckta/ O vor Gud/ Vertu Nædugur/hvad margra Þusund Punda Skulld ad þetta verde mun rada ecke einasta af Treg-leikanum til Bænarenar og Lopgiordarenar / helldur af svo margre Vanbrwkun Tungunar/ Gudlaste/ Roog/ Lyge/ Svardogum/ Bak-mælge / og allre peirre Ohæpu / er Spilling Natturunar leikur sier ad/ svo sem aðru Table / Ad eg fære pier ecke til Orda / hversu illa

vier hendlum med þessa Tialldbwd Saalarenar/ þar vier brioostum opt lega nidur þad Guds Mustere / med Ohoopsamre og Osnickanlegre Vmgeingne / og ep þar nu fellur þvilijkur Avoxtur ap Lijkamanum/ hverium vier alldrei svarad faum / meir eñ þioon þesse sijnum 10. Þusund Pundum / Hvad mun þa ecke ap Saalune falla? Hopum vier brwkad Tilhneigingarnar til ad elska Gud og Ottast hañ/ Villañ til ad stunda þad honum lijkar / Skynsemena til ad æpa sig i þvi / sem vors Fodur er? Og ecke miklu helldur a moote honum/eñ hver odrum til Skada / og Fiandanum til Þioonustu. O Vei/ O Vei/ hversu diwpt erum vier þa sokner nidur i Apgrun Skulldaña/og være þo allt goodra Gialla vert / Nema ad vier apræktum þañ Fesiood / er oss er bodeñ ap Einskiærre Naad/ til ad bæta allt þetta fullum Bootum/ og færñ illa med simlþt Lausnar Gialldeð/þad er JEsu Dyrmæta Blood/ sem hreinsar oss ap ollum vorum Syndum. Oss er vitanlegt/ad i Heilogu Alltaresins Sacramento verda þeim ollum Skulldernar uppgepnar/er þad verduglega medtaka/ Eñ hvad seger Paulus um hina? Seger hañ ecke/ ad þeir ete og drecke simlþum sier Doom? Þad er Fordæmingu: Og seged mier þa/ad hveriu mun þm̃ gagna Sætimaal ans Blood/ er halda þad svo Almeñelegt/ og troda Guds Son under Footunum? Vier vitum/ad heilagur Ande upplijser oss/og helgar med sijnum Astgiopum: Hañ leider þa i allañ Sañleika/ er sier lata stioorna ap honum / hañ er Pantur Arpleiþdar vorrar/ Eñ hversu opt hopum vier nu mootstaded honu? Hvad tijdt hopum vier hryggt hñ/hvad Þrasinum hopu vier nu slockt hañ/ med vijsvitande Mootgiordum og Bodorda Brotum i gegn Gude/og leged i þeim ecke all-lijteñ Tijmañ a Stundum þvert a moote Samvitskuñe / svo vier hopum misst Naadena/ og hepdum hana ad fullu misst / Nema Guds Fodurleg Giædska hepde ruñed a moote oss fortopudum Sonum / Og ap þessu sem nu er sagt/sem þo er eingañ Vegeñ hælpsagt/þa kañ hvers eins sañydrande Mañs Hiarta ad dæma/ hversu miked ad Gud honum Daglega til-

 gepe/

gefe. Eñ hveriumtilgefur hañ þa/edur hvoria Asferd brwkar hañ i þvi? Þad syner oss Textenn: Hann REIknast Vid ÞIOna SIIna/ Svo giører hañ vid oss/ hañ kallar oss til Reikningskapar/ ad standa Skil a Ordum / Giørdum og Hugreñingum / Svo kallade Gud sialfur Adam/ er hañ syndgast hafde/ Svo kallade hañ Ninive Borgar-Meñ fyrer Jonam/ Svo stefnde hañ David til Reikningskapar fyrer Nathan Spamañ/ Svo stefnde hñ øllu Foolke a Hollútekiu Døgum DRottens/ med Predikun Johañis Skyrara/ Svo stefner hũ oss eñ i Dag af Muñe sina Þienara/ þeir hafa hañs Krøfu i Høndunum/þad eru hañs Tyulaga Bodord/vor Medkeñing er skrifud i Book vorrar Samvitsku/ Hver sem þetta Tveñt samañber/hañ mun siña/ ad hañ ecke einasta er 10. þusund Punda skylldugur / helldur og svo miked a moote hveriu Bodorde af þeim Tyu / er vier mißum upp ad fylla. Eñ þoott Meñ heyre þetta nu svo opt / þa eru þo ecke aller svo liwfer a ad kañast vid Skulldena/ og eñ sydur ad giallda/ þvi þad er ei til/er giallda skal/hiñ sialfũ oss: Vid svoddañ Skullda-Þrioota brwkar hiñ Rettlæte Konungur svo sem nockurskonar Hardræde / og skipar Ad SElia Þa/ÞEIrra KOnur Og BOrn/Og Allt Hvad ÞEir EIga / Svo selde Gud sitt Foolk Israel / nær þeir voru hønum þverbrotner/þar um̃ spaer Moyses/segiande: Deut. 32. Hvernin eltter Eiñ Madur þusund Israels Meñ/ og Tveir reka 10. þusund a Floottat? Mun þad ei þess vegna/ad þeirra Gud hefur sellt þa? Þar um̃ kvartar David/segiande: Ps. 44. Þu hefur sellt þitt Foolk fyrer eckert/og ei ábatast af þeirra Verde/ Svo selur hañ þa eñ i Dag/ sem ei vilia skipast vid hañs Þienara Amiñingar/þegar hañ leggur a þa Krosseñ/tekur af þeim Heilsuna/ þeirra Kviñum og Børnum/sem hanga af þeirra Sálu/ eins og Benjamins af Jacobs/ Svipter þa Tymanlegre Blessan/ edur gefur þa i Valld Ovina siña/ ad ei skule þeir verda Offurselldder i æfaleitt Sitte / eins og Pharao / Achab og Jeroboam/ sem var selldur til ad giora Illt/hveria hñ hafde þo ad-

ur

ur fyrer sig kallad/ og er þad stoor DROttens Naad/ ad hañ breyter
þañeg vid Syndarañ/ ædur eñ hañ hefur uppfyllt Mæler Syndañа.
Þegar nu svo ber vid/ þa trwe eg flestum kome til Hugar/ ad tysta eins
& Tranañ/ & kurra eins & Dwfañ/ & ad bidia med þessũ auma Þioon:
HAF ÞOLeñmæde Vid Mig / Allt SKal Eg ÞJer GJallda.
Gud giæfe/ ad sa Þænke være stødugre hiæ oss/ eñ hañ var hia hen-
um: Eñ hvad skulũ vier þo gialldа? Hvad æ Snaudur fyrer ad giefa?
Þoott vier lifdum Eingla Lifnade/ wr þvi vier snerumst til Gude/ þa
ættum vier ad jæta: Onyter Þioonar erũ vier/ auk helldur ad vier fæ-
um hina minstu Synd afplænad af sialfũ oss til. Þetta er Huggun-
eñ alleina/ Ad HERRañ Sæ Aumur a ÞEim ÞJoon / Og Gaf
HONum Upp Alla SKulldena. J Uppgiøfeñe er øll Lækning-
eñ/ J Myskunsemeñe øll Fullnægiañ/ J Christi Forlykun øll Frid-
þægingeñ: Eñ er hun þa alldeilis giefens? Ad sønu/ ad votu Leite/
eñ dyrt hefur hun kostad vorn Borgunar-Mañ/ þvi hañ gaf sitt Lyf
ut fyrer sijna Saude/ Joh. 10. Miñ HErra JEsu/ Eg hyra til
þess/ er DRotteñ seger fyrer Muñ Esaiæ Cap. 13. um þær Hørm-
ungar/ er Caldæi mundu lyda/ af þeim Medis og Persis: Eg skal
þad giøra/ ad eiñ Daudlegur skal verda dyrmætare eñ hid besta Gull;
Teiknande þar med/ hvilykur ad verda munde Grimleike Ovinaña/
ad Lyf Mañsins munde ei fall verda fyrer nockurt Verd. Eñ hvad
var aumt Mañkyn þess/ miñ DRotteñ/ ad þad mætte ei Endurleysa/
nema med þynu Bloode O Gud? Svo mikel var Bræde Fødursins/
Svo miked hañs Riettlæte / Svo mikel Stærd Syndareñar/ ad hin
minsta Ypersoon vard ei leyst med allrar Verølldareñar Aud/ og svo
dyrmæt var þesse Skiepna/ sem i Undverdu var epter Gude skøpud /
þar fyrer bar Verølldareñar Skapare Verølldareñar Synder/ & mæ
hier medal añara af Stærd Lausnargialldsins marka Þyngd Skulld-
areñar/ sem upp er gefeñ. Þegar Syndareñ nu svo framkemur fyr-
er Nadar-Stooleñ/ med angrudu Hiarta/ i Krafte JEsu Forþien-

 ustu/

ustu/ þa er honum Uppgiofeñ oss: Þvi hvar sem ad Syndeñ yfergnæfer/ þar yfergnæfer þo Nadeñ miklu framar. Eñ hvilik Uppgiof? HAñ Gaf HONum Upp Alla SKulldena / seger Texteñ: Svo fer nu Gud ad tilgefa Misgiordena / þegar hañ er Fridstilltur/ þvi brwkar Ritningeñ þessa Ordshættu/ Ad hañ kaste vorum Syndum i Hafsins Diwp/og vilie fra ecke ad Eilifu miñast: Ad hñ giore oss þær svo fiarlægar/sm̃ Austred er Vestrenu. Hvad seger þu/Drotteñ miñ/Er þu talar um̃/hversu lited Footnernar gillde i þinu Auglite/ Esa. 40. Fialled Libanus munde ecke duga til ad brefia/ og oll þess Dyr mundu ei hrockva til Breñefoorna: Eñ þu/ vor Gud/ sem allt þetta næger ecke/ Þu lætur þier nægiast med ydrande Mañs Tar/ Þau slockva Elld þiñar Reide/ Þau deigia þad Stæled af Nordrenu/ Þau leggia Bond a hañ/sem Diofuleñ bunded hefur/ Þu/fyrer hverium ad Þioodernar eru ecke meir eñ Vatns-Drope i Ausu/ og svo sem Dupt i Metaskalum / Þu ert anægdur med eiñ Harmþrwngeñ og Sundurknosadañ Anda: Hvar fyrer? Ecke fyrer vorrar Ydranar Skulld/ sem ad jafnvel er Synd af vorre Alfu/ helldur fyrer JEsu Blood / Hvert ed feingest vid Syndarans Tar i Metaskaleñe a moots vid þitt Rettlæte. Þegar DROTTENN brixlar Jerusalem um̃ sina Vanrækt og Þeckingarleyse / Þa seger hañ hia Esajam Cap. 50. Hvar er sw Skilnadar Skra / er eg gaf ydar Moodur? Edur hver er sa/af minum Kaupanautum/er eg hefe sellt ydur? Sia/þier erud fyrer ydar Ranglætingar sellder/og sokum Frahvarfs ydar Moodur/er hun eiñ lateñ: Og þo seger hin eilifa Giaska fyrer Muñ sama Spamañs/ taled þad sem Jerusalem er þocknanlegt / og prediked heñe/ ad heñar ækvardadur Time sie uppfylltur/ heñar Ranglæte sie betalad / hun hafe feinged Tvofallt af Hende DRottens fyrer allar heñar Synder: Þesse allra Huggunarsamlegustu Ord/eru svo sm̃ Iñgangur til Spadoomsins um̃ hiñ fyrsta Nya Testamentesins Ydranar Predikara / Johañem Skirara. O miñ HErra JEsu/Hver hefur þad Giallded loked? Hver nema þu Gud/

hver ed i voru Hollde liggiande hefur oss tvøfalldan Festood afrekad / sem er / Fyrergefningu Syndañá / og eilijft Lijf: Þesse er Audur þijns Rijkis i ollu Evangelio / hverium þu Konungur Dijrdarenñar / af einskiærre Naad wtbijtter Þegnum þijnu: Nær vier heyrum Moysen kref ia oss Skullda þeirra / er vier eigū Gude ad giallda / þa møglar Hollded / þad geingur hønū ecke betur hia þvi / helldur eñ hia sijnū Eigeñ i Sydemørkuñe: Þad vill lmta tala þad / sem þvi er þoocknanlegt / eñ hasta þu a þad / DRotteñ / svo þad þege / Straffa þad / svo þad hrære sig ecke / Ogna þvi / þvijnga þad / svo þvi sijnde / eñ tala sijdañ þad / sem Jerusalem er þoocknanlegt / sem er / ad oss sie øll Skullden uppgefeñ / og lmt oss ecke safna þm̄ sijdañ: Og er þad svo wtlalad um̄ hid Fyrra.

Epterfylger hid Siidara med fam̄ Ordum ad Hugleida. Texten seger: Eñ þa Hañ GEck Vt / HJtte Hañ EJñ Af Sijnum SAMlags ÞJoonum / Er Honū Atte Ad GJallda 100. PENinga / Þañ SAma HANDtook Hañ / GReip FYrer KVERkar Honum / Og SAgde: GJalld Þad Þu Ert MJer SKYlldugur. Ecke Efast eg um̄ / ad þesse vonde Þioon hefur nærsta Bliwgur / Hræddur / og Skimlfande vered / þegar hañ stood framme fyrer Konungenum / og heyrde / ad þar mtte AD SELia HANN SJmlfañ / KVinu HAñs Og BOrn / Og Allt HVad HAñ ATTE: Eñ þesse Audmijkt varde ecke leinge / strax sem hañ var wt af Dyrunum geingeñ / og hañ sm sin̄ Verkanaut i vidlijkum Þrautum staddañ / sem hañ hafde sioñu mdur vered / Hondlade hañ vid hñ Mijskunarlaust. Gud Nmde oss auma Meñ: Þegar vier lesum vort Synda Registur / og Samvitskan tekur ad lemia oss med Miñingu Jllgiordaña / þa mrumst vier fyrer Gude / Þeir sem nockud hyrda um̄ Smlu sijna: Eñ Gud betre þad / ad vier munum svo lijted til hañs Mijskunar / þegar vier eigum Nmungañū ad mijskuna / og sumer ecke meira eñ þesse vonde Þioon / Añars være ecke þeir svo marger / sem Þrisvar / Fioorum Siñum a hveriu Are / lmtast taka Kvittun Synda siña i Skriptarstoolnum /

Stoolnū/ enn eru þo Hardsoghrader/ Myskunarlauser/ Hetþkrækner/ og villa ecke hid allra minnsta uppgeƀa aƀ sijnum Rette: Og þetta er nu svo almennt/bæde i Skulldaheimtum/og svo i Uppgioƀ Misverkanna/ ad þar um̄ mæ tala þad/er DRottenn seger/ Jer. 2. J Leƀum Klæda þinna er funded Blood hinna Voludu Smlna/ Blood hinna Saklausu: Ecke þarƀ eg ad graƀast epter þessu/ þvi þad er yƀer allt/seger Drottenn. Þu seger: Hann er ecke Saklaus/Hann heƀur giort mier stoorum til: Eg sege/Ju/Hann er Saklaus/þegar hann vill þad oƀgiort haƀa: Þvi DRottenn seger hiæ Lucam: Eƀ þinn Brooder syndgar a moote þier/ þa ætel hann/ og eƀ hann ydrast/ þa forlæt honum: Villtu þa dyrƀast ad kalla þann Sekann vid þig / Sem Gud heƀur skipad þier Saklausann ad hallda? Þu seger: Hann heƀur og i þvi Gude moote broted/ad hann vid mig aƀgiorde/ hvad kemur þad vid þig? Siæ til ad þu giorer þijna Skylldu / sem er ad fyrergeƀa honum / Hver ert þu sem annarlegann Þioon dæmer? Hann stendur og fellur sijnum Herra / Læt þier ei verda þad sem Petre er læd/er hann sagde: Hvad skal þesse? Gieƀ þijna Sok epter/ Læt Gud ræda hvad hann giorer aƀ sinne/ Enn þad er vijst/ad hann tilgeƀur honum hana/ nær hann ydrast/þvi er þad Skom̄ fyrer þig/ad apturhallda þinne/og nær gaƀ hn̄ þier Umbod til ad kreƀia Skulldar sinnar / Nema þu siert Yƀervalld / og eiger Guds Rett ad sækia? Enn þar um̄ giora Menn sier ecke svo annt a Stundum/ helldur læta sinn fyrergænga / Jaƀnvel þoott ad sijkt ætte ad gænga þvert a moote þvi sem þad Almennelega tilgeingur / þvi DRottenn heƀur sagt: Blessed þeim er ydur Bolva / enn ecke þeim sem bolva mier/ og mun eingenn Oƀunda þig aƀ þvi / ad fara til Helvijtis med þa Heƀnd er þu stalst fræ Gude. Þu seger / Gud getur teked sinn Rett nær hann vill/ enn eg ecke/ eg vil taka medann eg get: Þu Villƀirringur/ aƀ þvi ad þu ert Vesæll og Vanmættugur/ villtu þa haƀa stærre Rett enn hinn Almættuge? Enn þad er þier ecke Oƀgott ad taka þinn Rett þar sem Gud slepper sijnum/þu sier hvernenn þad geck hinum Bonda Þioon/

Ad

Ad HErran OFBRselldе HAn KVDLurunum / Þar Til HAn HAfde BOrgad Þad Han Var SKYlldugur/ En Frelsaren seger hier i Textanū: Svo Mun Og Minn HIMneskur FAder GJora Vid YDur / Ef Ad Hver Ydar Sem Eirn FYRergefur Ecke Ut Af HJarta SJJnum BRoodur Sinis MJSgiorder. DRotten seger: han̄s Misgiorder/Han̄ tekur einga undan̄/ allar vill han̄ til-gefnar sieu/ sama seger han̄ Bak vid Drottenlega Bæn/ Matth. 6. Þar bidium vier/ ad Gud fyrergefe oss vorar Skullder / Svo sem vier fyrergefum vorum Skulldunautum / Villum vier þa ad Gud forlæte oss ad nockru Leite / og ecke ad ollu? Ei mun þad Rædlegt/ Þvi hin minsta Synd vin̄ur til eilijfrar Fordæmingar/ nema hun sie uppgefen og forlijkud / Þvi sæ sem helldur allt Logmaled/ og verdur Brotlegur i Einu/ han̄ er sekur vid Oll/seger Jacob / Nu forlætur Gud oss eins og vier Næunganum forlætum/ Þar fyrer/ Ef vier villum ad han̄ til-gefe oss allar vorar Synder / þa fyrergefū vorū Broodur allar sijnar. HAn Gaf HONum Upp Alla SKULLDena / seger i Textan-um: Svo eigum vier ad breyta/ Allt eigum vier ad uppgefa/ hvertu Nafne sem heiter / Hversu rijkt sem þad liggur oss i Skape / Hvern Skada / Ovirding edur Vansa sem vier hloted hofum / Þad mæ ei gyllda/ þad skal allt uppgefa fyrer Guds Saker/og mun þad eingum þeim Ofgollded þykia/ sem Jduglega Hugleider/ hvad miked honum sialfum sie af Gude uppgefed/og hvad vardar mig um̄ Ovirding þijssa skynlausa Heims/ þegar eg liooma eins og Sool i Rijke mijns Fodurs? Hier mun margur spyria / hvert han̄ sie skylldugur ad uppgefa lænad Fe og Skullder/sem han̄ æ ad odrum? Þar til svara eg/ ad ecke talar DRotten um̄ Fiærheimtur i þessum Stad/ helldur brwkar han̄ þetta Dæme i Epterlijkingunne til ad sijna oss Skylldu vora / J þvi/ ad upp gefa Misgiordernar/ En̄ þo vil eg þar um̄ segia/ ad ef þin̄ Skulldu nautur er svo Vesæll / ad han̄ ecke mæ missa þad sem han̄ æ þier ad giallda/ nema han̄ þar fyrer rate i Armood og Volæde/þa byriar þier

 ad

ad hafa Þolinmæde vid hñ/z jafnvel gefa hønum upp alla Skulldena/ ef hañ mæ ei añars lifa/ eñ þier er fullborged/ ellegar ertu sekur i hañs Dauda fyrer Gude/ þvi hañ er þa Þurfamadur / eñ Gud hefur feinged høñū siñ Rett til þess/ sem þu hefur Ofmiked. Aptur munu Meñ spyria/ hvert ei sie Rettvijst fyrer Gude/ad sækia Rett siñ fyrer christelegu Yfervallde/ a moote þeim sem oss hafa tilgiort? Þar til liggur Svar/ ad þad leifest ad Vijsu/ef Madur nær ei Rette sijnum a añañ Veg / ella være ei Logeñ og Yfervallded af Gude tilskickad/ Verolldeñ gefur og ecke æn þess vered / sokum Rangsletnis Ohlutvandra Mañа / þo skal þad med slijkre Vareigd giora / ad ei raskest christelegur Kiærleike / og ad Sækiandeñ ecke hatest vid þañ / sem hañ Varhendt æ/ nie hverigur vid añañ ! ei helldur hlaupe til Doomarans fyrer Smæ-Mune hveria/alleina fyrer Metnadar Saker : Eñ fyrer þvi/ad Medal-Hoofed er vandratad i þessu/þa er frammveges verdt ad vita/hverneñ vier eigum ad fyrergefa/ og er þad fyrst ad athuga/ ad þeir ed oss moote giora/ eru med Tveñu Moote: Þar eru þeir sem giora oss til/og idrast þess ecke/þyker vænt um̃ þad/hroosa sier þar af / edur bidia Forlæts til ad gabba oss / ad ei verde þeir afhendter Doomaranum/ eñ hafa þo hid sama i Siñe / og Itreka þad nær þeim rædur svo vid ad horfa/ Þessum eigum vier þo ad fyrergefa med þvi Moote/ ad vier ei ølum neina Heipt til þeirra/ jafnvel þoott vier neydumst til ad forsvara vort Nafn og Rickte / vora Vine og Vanda-Meñ/ vorar Eigur og Fimræ-Hlute / sem añars munde verda Orædvøndum Møñum ad Bræd / ad vier þo ecke glediumst yfer Oforum þeirra / helldur bidium Gud ad snwa þeim/ Svo seger Salomon/ Þegar Ovinur þiñ fellur / þa gledst ecke / og nær hañ hrapar/ þa fagne ei Hiarta þitt / ad þad ei sijnest illt i Augum DRottens/ og hañ snwe fræ hønum Reideñe a þig/ Prov. 24. Ecke Oskum þeim neiñrar Hefndar af Møñum/ nema þeirrar sem Log leifa oss / og þo ecke Oska heñar frekare eñ Tilgiordeñ er/ eñ þo miklu sijdur/ad beida

ast

ast Guds Hegndar yfer þeim / allra sijst eilijfs Straffs / Pad er ein Ogudleg Osk/ Sæ ed þess bidur/ han̄ bidur um̄ slijka Hegnd/ sm̄ Gud alleina hefur Rett til / og er Afgudadijrkare / Hvad þo margt Fool gioret i Oþijtæke Bræde sinar: Helldur eigum vier og þessum ad fyrer gefa/ en̄ gefa Gude Hegndena/ og jafnvel þoott vier gaungum ad þvi vijsu/ ad þeir mune leita a oss aptur: Svo gioret Gud/ hn̄ liet Pharao standa þegar hn̄ beiddest Fridar/ þoott hn̄ visse ad ei munde han̄ sleppa Israel / Han̄ fyrergaf Achab þa han̄ klæddest i Seck / 1. Reg. 21. Visse han̄ þo/ ad sw Ydran munde ei leinge vara/ en̄ Frelsaren̄ hefur skipad oss/ Vered Mijskunsamer/ Lijka svo sem ydar Fader er Mijsk-unsamur / Og ecke talar DRotten̄ um̄ pad vid Petur / er han̄ skipade honum ad tilgefa sijnū Broodur Siotiju Sinum Siosinum/ Matth. 18. Hvert ad hin̄ Seke ydradest sinar Mootgiordar edur ei. Adrer eru þeir / sem wt af Hiarta ydrast Mootgiordana / vilia þad giarna bæta/ er þeir broted hafa/ og sijna þad i Verkunum/ er þeir jæta med Munnenum / þa eigum vier aptur i fulla Sætt ad taka/ svo sem ecke hefde a mille bored: Svo gioret DRotten̄ fyrer Mun̄ Zachariæ/ Eg skal Mijskuna þeim / og þeir skulu vera svo sem alldrei hefda eg þeim i burtu kastad: Og hier meina eg ad eige heima sæ Skilmæle/ er stend ur Lucæ. 17. Og jafnvel þo sooddan̄ optlega til bere / Þvi svo gioret Gud vid oss/ einge en̄ af oss mun neita þvi/ ad vier Daglega syndgumst/ og vin̄um ei nema til Hegningar/ Og þo er han̄s Nææd Fersk og Ny yfer oss a hverium Morgne / og alldrei hefur han̄ nockurn Ydrande fræ sier reked/ hversu opt sem han̄ syndgast hefur. Ef vier nu vilium þessarar Miskunar niota/ þa audsijnum hana og vorum Brædrum/ an̄ars hofum vier aungva Hlutdeild i hen̄e/ og þær Synder/ sem oss voru ædur tilgiefnar/ þær munu oss ad nyiu tilreiknadar verda/ eins og þessum Vonda Þioon/ þvi Miskunarlaus Doomur mun yfer þan̄ ganga/ sem ecke Mijskun sijner/ seger Jacob/ Cap: 2. Og er þad eitt stoor Dæraskapur/ ad læta Heiptena svo fyrer sig rada/ ad Guds

Blood og hañs Naad ſnweſt þeim til Fordæmingar/ er þañeg breyter/ og ad Meñ gange wr Skugga um̃ þad/ ad vier ſkylduger ſieũ ad tilgiefa vorum Broodur / hverſu opt ſem hañ ſyndgar / þa bydur hañ/ Lucæ. 17. Ad hønum ſkule Sioſiñum a Deige ꝼyrergieꝼaſt/ eꝼ hañ Sioſiñum idraſt/ lÿklegt er/ ad eingeñ mune optar brioota a Dege/og þo ſvo opt idraſt/eñ hvernig ſem þvi er vared/ þa merker þetta / ſvo opt ſem hañ brytur/ epter Ordshætte Ritningareñar : Nñ Riettlæte ꝼellur Sioſiñum a Dege/ſeger Salomon/Prov.24. Sioſiñũ a Dege loꝼa eg þig/ſeger David/Pſ.119. Eꝼ þier heyred mier ecke / þa ſkal eg ſtraꝼꝼa ydur Sioꝼalldt/ſeger DRotteñ/ Levit. 26. þad er Aꝼeñlega/ ſvo leinge þier ecke heyred : þad verdur og ad vera/ þvi ſa ſem vill vænta Fyrergieꝼningar Synda ſiña allt ꝼram̃ under Daudañ/ hañ ſkal og hvern Dag ꝼyrergieꝼa allt i Daudañ / nær hønum gieꝼſt þar Orſøk til/ og þad aꝼ HIARTA/ ſeger DRotteñ hier i Gudſpiallenu/ an Yꝼerdrepſkapar/ an Møglunar/ Brixla / og Eptertalna/ Svo gioꝛer Gud/ hañ gefur øllum Einlæglega/ og telur ei epter/ſeger Jacob/ Cap. 1. Þad er ei noog/ ad Meñ um̃gangeſt i Meinleyſe/ eñ geyma þo eiñ Mordingia i Hiartanu / og kyſſa a þa Høndena / er Meñ giarna villdu ad aꝼ være/ Svoddañ Fyrergiefning er Nræſne fyrer Gude. HErrañ Sa AUmur A þEim þIoon/ ſeger Texteñ : Nañ komſt vid i Hiartanu/ad ſia Eymd hañs/ er i Þrældoom gengamitte/ med Konu og Børnum/ firdtur øllu ſÿnu/ Svo ſtendur Optlega um̃ vorn Frelſara/ nær hañ ſa Eitthvad Aumt/ ad hañs Ydur haꝼe hræꝛſt aꝼ Medaumkan/ Svo vill hñ ad vier lynder ſieum moote þm̃ / ſem oſſ tilgiora/ og idraſt þeſſ. Þad er vel tilꝼunded i voru Maale / ad ſia Aumur a Einum/ Sa þad gioꝛer / hañ kieñer i Brioſte um̃ þañ/ ſem hañ Myſkunar / hañ tekur ſier nockud/ hañ ber nockud aꝼ hañs Eymd/ og verdur ſiaalꝼur Aumur med ſiaalꝼum ſier/ og þad kañ ſke ecke ſÿſt þeſſ vegna / ad hañ veit / ad hañ heꝼur ſlÿkt forþienad/ og er ſlÿku Volæde underorpeñ/ eꝼ Gud vill. Nañ ſem tilgeꝼur aꝼ

Hiarta/

Niarta/hñ ælqtur hvad miked hñ ste Gude skylldugur/ og hvað brædlega hañ kyñe þvilíkt ad henda. Jklædest Niartgrooeñe Myskunseme/ seger Paulus/ecke þeirre sem er a Vörunum/og seger/ Sted og Drecked/ klædest og vermed ydur/eñ gefur eckert hinum Purfanda/ei helldur hiñe/ er seger/ Eg vil tilgefa hønum/ eñ gleymer þvi þo alldrei/ er hønum var tilgiort: Nelldur þeirre sem hefur diwpar Rætur i Þelalausu Niarta / Elskar Ovine sijna / Blessar þa ed Bølva / Bidur fyrer þeim sem Offsækia / og giører Gott þeim ed misgiøra / Og er eckert Skaplynde farsælla eñ þetta/eckert Roosamlegra/og eckert sem betur Nag sijnum une / Þvi svo sem ad hiñ Neiptræke hefur einga Roo/ hañs Matur og Dryckur er hønū Swr og Beiskur/þegar Foolskañ leggur wti hvern hañs Lim og Lid / og hønum flijgur Mooktgiørdeñ i Nug/ Svo mæ og uñ hiñ segia/ Er Foottredur Driekteñ / þad sem David Sijngur/ Psal. 119. Mikeñ Frid hafa þeir/sem elska þitt Løgmaal/og þeim mæter eckert Nneixle/þvi æ medal þeirra hellstu Bodorda i Løgmaalenu er / ad tilgefa Misgiørdernar / og þeir hneixlast ecke af Drettenum/ sem forsmæ Dretteñ / Þar fyrer vered brædlega samþycker ydar Mootstødu-Meñum / christner Meñ/ æ medañ þier erud eñ þa æ Vege med þeim/svo ecke Ofurselie Mootstødu-Madureñ ydur Doomaranum /Doomareñ afhende ydur Kvalaranū /og þier verded svo i Dibliskukastader. Nvar fra hiñ Næduge Gud vardveite oll sijn Born / i JEsu Nafne./ og gefe ollum oss svo ad umgangast hver vid añañ hier i Nædeñe / ad vier i Eilifum Kiærleika meigum samfagna hver Ødrū i Ofrdeñe. Þad Bænheyre hiñ Næduge Gud/ Fyrer Sonarens Forþienustu/ AMEN.

A Allra Heilagra Messu.

Gudspialled / Matth. 5. Cap.

S er JEsus leit Foolked/gieck hañ uppa Flalled. Og þa hañ sette sig nidur/geingu hañs Læresveinar til hañs. Og hañ lauk upp sijnum Muñe / Kiende þeim og sagde: Sæler eru þeir sem Andlega eru Volader / þviad þeirra

er Himnarijked. Sæler eru þeir sem Harma/ þviad þeir munu huggader verda. Sæler eru Hoogværer/ þviad þeir munu Jardrijked erfa. Sæler eru þeir sem Hwngra og Þyrsta epter Riettlætenu / þviad þeir skulu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þviad þeir munu Myskun hliota. Sæler eru Hreinhiartader / þviad þeir munu Gud sia. Sæler eru þeir sem Frideñ semia/ þviad þeir munu Guds Børn kallader verda. Sæler eru þr sm̃ þ Riettlætesins Saker Ofsookter verda/ þviad þeirra er Himnarijke. Sæler erud þier nær sem Meñerner hallmæla ydur/ og Ofsookn veita/ og tala i giegn ydur alla Vondsku/ fyrer mijnar Saker/ þo liwgande. Fagned þier og vered glader/ þvi ad ydart Verdkaup er miked a Himnum. Þviad so Ofsooktu þeir Spámeñena / þa sem fyrer ydur voru.

Exordium.

SVO er margt Siñed sem Madureñ er / Seger i gømlum Mælshætte. Fæer eru þeir Hluter/ sem aller Gooda kalle/ Eñ i þvi kemur øllum samañ/ ad þad sie gott ad vera Sæll/ og vanta ecke uppa þad þeir gyrnast/ þo meta ecke aller Sæluna med einu Auga: Þad sem Paulus hiellt Dreck ad vera/ þad kalla adrer Full-Sælu. Þad er skrifad um̃ Anaxagoram Speking / ad Sælkere nockur hafe spurt hañ ad Einhveriu Siñe/ Hver ad Farsæll være? Og hafe hañ svarad: EINGeñ Af ÞEim/ Sem Þu MEINar/ HEldur Sa/ Ed Þu KAllar VEsælañ Ad VEra/ Hañ Er Sæll. Og hid sama er ad segia um̃ Børn Veralldar þessarar/ þad sem þau Sælu kalla/ þad er reyndar Volæde/ Ef rett er mæliked. Þesse Hátijdis Dagur er af Lærefedrum christelegrar Kyrkiu i Fyrndeñe helgadur øllum Heiløgum/ þad er øllũ þeim/ sem hafa yfervuñed fyrer Lambsins Blood/ eñ þo sier i Lage þeim/ sem i giegnum margar Hørmungar/ Vtlegd/ Orbyrgd/ Nødstrokur/ Forsmaan/ Hungur/ Klædleyse / Lijflaat / og allt þad Illt / er þeir lidu fyrer Christi Nafns Skulld/ Þeim sem i gegnum øll þesse Ofkøp/ Sege eg/ Hafa

brotest

broteſt iñ i ſijns Herra Dijrd/og þa neþner hañ nu Sæla i Gudſpiallenu / ſem er Bruñur allrar Sælu/ og fyrer utañ hvern eingeñ Sæla mæ neþnaſt/ þvi hañ er Gud alleina Sæll/ og þeir ſem i hønum eru alleina Sæler/og eingeñ Sæll fyrer utañ þa. DRotteñ haþde nærre þvi i hælþt Ar predikad Evangelium Rijkeſins/J hveriu þeim verdur Sælañ heiteñ/er þvi trwa: Hañ haþde ædur ſagt/ad hver ſem tryde a Soneñ/ hañ ſkyllde ei fyrerþaraſt/helldur haþa eilijþt Lijþ/ Joh. 3. Ad ſa ſem drycke aþ þvi Vatne/er hañ munde geþa hønum / ſkyllde ecke þyrſta ad Eilijþu/Joh.4. Og þleira þeſſ Hattar haþde hañ tal ad uñ Guds Rijkes Sælu. Eñ ſvo ſem ad Kvitiñañ/er talade vid hñ him Jacobs Bruñe i Samaria/Hun ſkilde ecke hvad hañ meinte/þar hun ſagde: HErra / Geþ mier þetta Vatn/ad ei þyrſte mig / og ei þurþe eg ad koma hijngad til ad auſa Vatn: Svo haþa og þleſter aþ hañs Tilheyrendum vered Oþrooder uñ þeſſa Guds Gioþ/ Sierdeilis þar ed Logmælſins Fyrerheit/ vid hver þeir voru uppalder/ Þau voru añadhvert Lijkamleg / Edur vaþeñ i Hylmingu Lijkamlegra Hluta. Fiølde Mañs took vel þeſſū Bodſkap i Fyrſtuñe/eñ þegar til Leingdar liek vid/ og þeſſe Fyrerheit ecke komu ſvo bædlega frañ/þa heþur Foolked geinged i Tvær Sveiter/ ſvo ſem ræda mæ aþ Joh. Gudſpialla Bookar Siøtta og Siøunda Capitulum : Og jaþnvel haþa tuñed tvær Grijniur a ſiælþa Læreſveinana/ þoott ad bæde þeir og ader ſæu Kraptaverkeñ/er hñ giørde a þeim Siwku i Galilæa/Matth. 4. Eñ til þeſſ/ ad undervijſa bæde þm̄ og ødrū i ſiñe Rijkes Stioorn/ þa tekur hañ þa hier Aþſijdis fra ødrum uppa Fialled/og talar fyrer þeim Eyrende Rijkeſins/ i hiñe merkelegu Predikun/ er ritud ſtendur i Matthæi 5. 6. og 7. Capitulū: Hverrar Jñgangur ad er þetta heilaga Gudſpiall / Aþ hveriu vier i þetta Siñ hugleida vilium hina Fyrſtu SÆlu/ og tvēñ þar aþ oſſ fyrer Hendur taka. 1. Hverſu ad Fætækteñ ſie Gagnleg. 2. Hveriu þeim heited ſie / ſem eru Andlega Volader.

Eñ

Eñ þu ſm̄ ert alleina Rykur/ ſtyrk þu oſſ Fatæka z Auma til þiſſa Verks/ ſvo vier verdum i Gude Ryker/ Fyrer JEſu̅ Chriſtu̅/ Amen.

Vtleggingeñ.

SÆLER Eru ANDlega VOLader/ ſeger DRottenn: Eg veit/ ad Meñ Greinaſt a þar um̄/ hvad þetta Ord VOLadur merke i þeſſum Stad: Bæde Auguſtinus og Chryſoſtomus hallda / ad þad ſieu þeir/ ed aþneita øllum ſynum Verdugleik/ og kalla ſig alls Goods Overduga/ eñ einkis Jlls/ Og kañ eg þvi ecke ad neita/ ad ſu Meining ſie og foolgeñ i þeſſu Orde/ þvi ſvo eiga aller Chriſtner lynd' er ad vera/ hvert helldur Ryker eda Fatæker eru/ ſamt hygg eg þo/ ad Lauſnareñ meine hier ſiet i Lage þa / ſem eru ſnauder aþ Veralldar Munum edur Virdingum/ þvi ad ſvo mun þeim pleſtum haþa hættad vered/ er hønu̅ i þad Siñ epterþylgdu: Þad mæ ſiaa aþ þvi/ er Keñemeñ erner og Phariſæi ſøgdu fordu̅/ Joh. 7. Trwer nockur aþ Høþding' iunum a hañ / edur aþ Phariſæis? Eñ þeſſe Almwge/ ſem ecke kañ Løgmaalǽd/ er Bølvadur: Og þar ad auke ſkriþar Lucas alleina i ſyn nu Evangelio: SÆLer eru Fatæker/ og er hañ vykur Rædu Drottens til hiña/ ſem Veſæler eru ad Guds Doome/ þa ſeger hañ/ Luc. 6. Vei ydur Audugum/ þvi þier haþed ydar Huggun medteked: Þa kalla eg þad vyſt/ ad DRotteñ meine i þeſſu̅ Stad/ þa ſem ei haþa mik lu Veralldar Lææne ad fagna / ecke alleina þa / ſem Ørbyrger eru / helldur og þa/ ſem a einhvern Hatt eiga vid þrøngañ Koſt ad bwa/ þvi ad þvilykra er Guds Ryke/ ſeger Lauſnareñ: Þad eru þeir/ ſem eru eins illa ſtadder og Øreigar/ og þo ecke þa alla helldur/ þvi margur er Fatækur/ og ſkickar ſier illa i ſiñe Fatækt/ er Opoleñmoodur/ hleyþur med Þiooþnum til ad ſtela/ viñur alla Ohæþu fyrer Sulltardoom/ til ad rydia aþ ſier Fatæktiñe / ſem i ſiaalþre ſier er eiñ heilagur Hlut ur/ þvi Guds Sonur heþur hana helgad med ſynu Dæme/ þegar hañ giørdeſt Fatækur vegna vor/ þar hañ var þo Rykur/ ſvo vier aþ hans Fatække Ryker yrdum/ ſeger Poſtuleñ/ 2. Cor. 8. Þar fyrer utañ er

þu

hun Straff Syndarennar / og a einga Hlutdeilld i þessu Fyrerheite: Svo eru marger af þessum Hwsgangs Herrum / er ganga a medal vor / og leita sier Olmusu i Guds Nafne / en gialldа Bølvan fyrer Blessan / nær þeir ecke hafa wr hvers Mans Hende þad þeir villia: Frameskiled er þetta Jllþyde slijkre Nad / Gud Myskunar synum Fatækum / seger Esajas Cap. 49. en ecke Andskotans / þeir verda ad hafa slijka Myskun/ er hann vill veita/sem þeir liæst til þioonustu/ad vellta af sier Christi Oke a moote hans Løgmæle/er skipad hefur/ad sa skule ecke eta/sem ei vill erfida/ 2. Thess. 3. Enn Mattheus seger oss hier i Gudspiallenu/ hverier þeir sieu er þesse Sæla tilheyre/þar hann leggur til þetta Ord/ ANDLEGA/ seger hann: Þad eru þeir/ sem ecke Drvænta i Volædenu / ecke eru Oþolenmooder / helldur til Frids i Hørmungunum/J Ofsooknunum/J Angistenne/J Naudunum/ eins og Paulus / þeir ed ecke grijpa til Oleifelegra Medala / og ecke Ofunda þa/er hafa Velgeingne Heims þessa/helldur Audmykia sig under Vollduga Guds Hond i Mootgangenni/og segia jafnann/Verde þinn Vilie: Þesser hroosa sier i sinne Fatækt/svo sem Jacob ad Orde kemst: Og þad eru þeir ed David kallar Guds-Volada/ Psalm. 72. Þetta er sw Fatækt/er eg meina ad ecke allijted gagne til Himnarijkis. Margt ber til þess/christner Menn/ Ef vier þad viljum reit Athuga: Þad er oss vitanlegt/ad vier dugum ecke til þess/ad giøra tvennt i einu/ Munum vier þa under eins fa þioonad Gude og Mammona? Og er þa hætt vid þvi/ ad ef annann hvern skal yfergefa/ ad þeim sem Skwrgod þetta fagurt þyker / þeir mune segia lauft vid Gud / hvern þeir sia ecke/ en þijdast Mammona/ hver ed glansar i Augunum/svo ad margann hender þvilijkt og Gydinga Fordum / vid hverja DRottenn seger / Esa. 22. Þier giøred Farveg a mille tveggia Mwranna/fyrer Vatne hins gamla Fiske Dykesins/ en þier lijted ecke a þann/ sem þad skapad og myndad hefur / Enn Sa sem eckert a i Heimenum / hann hefur miklu betre Orsøk og Tækefære til þess/ ad verda Rijkur i Gude / og

fyrst hañ þeinker ecke a Jardneskañ Aud/ þa skal hañ alldrei draga hañ fra þeim Himneska. Sa sem miklum Aude safnad hefur/ hañ liggur a sijnum Dreggium eins og Moab/ Jer. 48. Hañ hefur sijna Umgeingne a Jørdune/ þar sem hañs Fesioodur er/ þar er hañs Hiarta/ Eñ Dreigeñ þarf ecke ad geyma vandlega þad sem eckert er / hans Umgeingne er a Himnum/ hvadañ hañ vænter Frelsarans DRottens JEsu Christi / ef hañ er aññars Andlega Voladur/ hañ kieppest vid ad safna sier Fesiood a Himnū. Þar eru og kañ ske fleer sem hafa Rettfeingeñ Aud i Heimenum/ þvi heiter hañ og Ranglætis Mam-ona/ Eñ a þessare Audlegd/ sem i Himnenum er/ eiga aller Kost ad Saklausu/ Gaungu-Madureñ svo vel sem Konungureñ/ Blindum/ Holltum og Lømudum er þar til boded /. þeir kaupa fyrer alls eckert / sem hañ eignast/ og hversu ad þeir sieu hæfare til ad na þessare Aud-legd/sem ei hafa miked epter ad draga/þad keñer oss Frelsareñ/ er hañ seger/ Ad hægra sie Ulfalldanum ad ganga i gegnum Nalar-Aug-ad/ eñ Rijkum Mañe iñ i Himnarijke : Eg vil ei þar um tala/ ad Rijkdoomureñ aflast med Erfide / geymest med Ahyggiu/ og missest med Sorg/ ef missa skal/eñ sw Sorg er skalldañ an Syndar/ Mørg-um hefur hun steypt i Orvænting / og drege til ad bæta Raad sitt aptur med Ranginndunum / og ad vijsu eru flester Opolenmooder yfer Skadanum: Fæer eru eins lynder og Job/er hañ sagde: Gud gaf og Gud aftook/ Sie Nafn DROTTens blessad/ Job. 1. Eñ sa gret alldrei fyrer Gull/sem ecke atte þad: Hañ sem er sañur Guds Vesæl-ingur / hañ sem er Andlega Voladur / þoott hañ misse þañ Fatæk-doom / er hañ brwkar til Dags og Nætur / þa hefur hañ eckert af siñe Audlegd mist/ þvi hun er i Himnenum/ hun skiemest ecke/ seiger Petur/hana skal eingeñ fra hønū taka/ og þoott hañ skyllde i Hwngre og Klædleyse wtaf deyia / þa flijter þad hønum alleina til Rijkes. Þad er skrifad um Alexander hiñ Stoora / þañ fræga Konung / ad þegar Lid hañs var allt Oppwngbwed vorded af Herfaungenu/svo hon

um

um þoockte lijted framgeingt verda/þa brende hañ upp Faung þeirra/ og huggade þa med þvi / ad þeir munde safna Ogrynne Fiaar/ ef þeir lieti þessu af sier / eñ sæktu med Flijte til þeirra Landa / sem væru Audug af Gulle og Silfre. Mege eg nu samanntaka þad sem sundurleitast er/þa synest mier/ ad hiñ Alvijse Konungur giørde vidlijkt med Fatækteñe vid sijna Volada/ þvi nær þeir hafa Yrvænt sier Veralldlegs Auds / þa keppast þeir epter þeim Himneska/ þegar þeir ætlast til einkis Lids af Mønnum/ þvi Fraer eru Viner hins Snauda/ Prov. 19. Þa leita þeir Lids hia DRottne / og nær hañ hefur / soo sem i Speigle/læted þa sia Dijrd sijns Rijkes midt i Yrbyrgdeñe/ þa giøra þeir Skøll ad øllu Oplæte Heimsins/og er þvi Avøxtur Fatæktareñar þesse/ ad hun gyrnest ei meir eñ hun hefur / og er hun þa Rijkare helldur eñ Salomon edur Assverus / Ja/ hun gyrnest eckert/ nema siñ Gud/og hñ stendur hinum Fatæka alltijd til Boda: Eñ sa er Agiarn/ sem vill eiga meira eñ Himens og Jardar Skapara. Aller vitum vier þad/ad vier bærum eckert iñ i Heimeñ/og eins vel/ ad eckert muñu vier i burtu bera/ Jafnvel þoott sijnast mege/ ad nockrer þad ecke satt hallde/ Afiars mundu Meñ leggia meire Hug a/ad lifa vel/eñ verda Rijker/og velldur þ þvi/ ad Hiartad er svo diwpt nidursocked i Maurana/ ad sumer giæta þar ecke ad / fyrr eñ Daudeñ grefur þa upp / til ad leggiast i eina adra Grøf: Þeir gleyma þvi/ Ad Nakter komu þeir af Lijfe Moodur siñar / og munu þeir þangad aptur fara / Job. 1. Þad er ofañ i Jordena/sem er allra Mooder. Þar er eingeñ kendur/ sem hañ kemur ecke/fyrer þeim Volada: Hañ a ecke vid mikeñ Heim ad skiliast/Þvi skal þad ecke draga hañ fra Himnarijke/og sw Audlegd/ er hañ ætte i Gude i þessum Heime / og ecke var nema Pantur epterkomande Farsælldar/hun fullkomnast/ nær hañ iñgeingur i Dijrd sijns Herra/ og tæfest a hønum þad / er Syrach skrifar: O Daude / hversu goodur er þiñ Doomur hinum Fatæka? Vier vitum hversu ad hin lioota Skrymsle/er Syndeñ og Diøfulleñ hafa fært iñ i Verølldena/

ena/ Agyrne/ Öfund/ Ofrÿke/ Drambseme/ Ohoof/ og Ranglæte/ hversu/ sege eg/ ad þad sie Gagnstædt Himnarÿke/ eñ allt þetta vill hænga vid Rÿkdoomeñ/ Sæ skal vel giæta sÿn/ er ecke hefur neitt Snert af þessu/ ef hañ Rÿkur er/ þar fyrer seger Paulus/ Ad þeir sem vilia Rÿket verda/ þeir falle i Diofulsens Snørur/ Eñ Fatækt-eñe er eingvañveigiñ svo hætt vid slÿku/ og ad vÿsu ecke þeim / sem er Andlega voladur/ þvi er hñ nær Himnarÿke/ eñ hitt/ nema sa Rÿke æstunde ad vera i Gude rÿkur/og i goodum verkum/ og ad vÿsu hefur Christur lagt Grundvoll siñar Kyrkiu i Forstuñe af hinum Fatæku/ þad keña oss þesse Frelsarans Ord/ er i Gudspiallenu standa/ og med sama hætte hefur þesse Bygging rised epter hañs Himna-Før / þad Auglÿser Paulus / er hañ skrifar til Corinthios / Cap. 1. Siæed ydar Køllun/ Brædur/ ad þier erud ecke marger Vollduger/ ecke marg-er Gøfuger/ Þad keñer oss Jacob Postule/ hver ed var a Lÿfe Prim-tÿu Arum epter þad DRottiñ var uppgeingeñ i sÿna Dyrd/ segiande / Cap. 2. Hefur ecke DRottiñ wtvaled hina Fatæku i Heime þessum rÿka i Trwñe/ og Erfingia þess Rÿkes er hañ ætlad hefur þm̄ sem hañ elska / þessa Alvÿsa Byggingarlags hefur Margur Audugur sÿdañ noted / þvi er þad Synd fyrer oss / ad forsmæ Guds Volada / Eñ fæer voru þeir af Rÿkesmøñum/ er geingu DRottne til Handa/ medañ hñ umgeckst i Holldenu/ Eg ætla þeg" Meñ taka Zachariam og hañs Hws/ Nicodemum/ Joseph af Arimathia/ Johañam/ Hws-Frw Chusæ / þegar meñ taka þessa burt/ þa mune hiner teliande / sem skipudust vid hañs Keñingu af Hofdingiunum / utañ þeir sem Neydeñ droo til/ svo sem voru Jairus/ Konungs-Madureñ/ z Hundrads Hofdingeñ / og eru þeir þa i Selskap med Fatækum / svo sem ædur er sagt. Hier af ælykta eg nu svo/ ad eins og eiñ vÿs Forsmidur/ hñ velur hid besta Efne til þeirrar Byggingar / er hañ ætlar sier vel ad vanda / Svo hefur Frelsareñ breytt i þessare siñe Kyrkiugiørd / hañ hefur valed þar i Underbygginguna / er hañ sæ ad hentugast var /

þad

þad voru hañs Fatæker/ Svo var hañ sialfur/ sem var Hyrningar-Steiñ i þessu mikla Forvirke / Svo voru hin sterkustu Mattar-Tre þar i / sem eru hañs Postular/ uppa hvoria vier byggder erum / Svo voru þeirra Epterkomendur fram̃ epter Olldunum/ þar til Dioful-leñ spillte þessu Guds Verke med Agyrndeñe / Ofundeñe/ og Drambsem-eñe / svo sem lioost er af Christendooms Sogunum/ og sia Meñ af þessu medal añarra/ hversu ad Fatækteñ og Guds Rijke eiga vel sam-añ/eñ þo ad Rijke DRottens JEsu hefde sijn Uppt0k hier a Jord-uñe/ sem var af Um̃komulitlum Fiskurum/ Olærdum og einkes megn-ande / þoott þad Eblist hafe fyrer utañ allt Ofbellde / Hareysste og Vopnaburd / þvi eingeñ heyrde hañs Raust a Strætunum/ og hañs Rijke var ecke af þessũ Heime / ei helldur Vopn hañs Herfarar Lijk-amleg/ Hvers Striijdsmeñ ad hofdu Tunguna fyrer Veriu / Þoleñ-mædena fyrer Atvikiu/ Trwna fyrer Skiolld/ Kiærleikañ fyrer Vijge/ Fatæktena / ja / sialfviliuga Fatækta Stundum / i Stadeñ Gulls og Silfurs/ er Heimureñ kallar Afl þeirra Hluta/ sem hañ vill lata Fram̃gang hafa/ samt hefur þo eingeñ af Veralldar Hofdingium svo vijdt wtþaned sitt Vellde um̃ Heimeñ/ svo sem hañ/þvi Gud hef-ur gefed honum Endemork Veralldareñar til Arfleifdar/ svo þad er ad fullu og ollu rett / sem Esajas fyrer spaer/ Cap. 2. Þad skal ske a Sijdustu Dogum/ ad nær þad Fialled Guds Hwss er sett uppa adra Fialla Tinda / og upphafed yfer Halsana / ad allar Þiooder skulu þangad samañ safnast. Hvert er þad Fialled? Þad er Christi Rijke: Hvert er þad Hwsed? Þad er hañs Kyrkia: Hver eru þau Fiolleñ? Þad eru Rijke Veralldareñar um̃ Heimeñ: Ja/ eingeñ hefur svo stioort añ/ svo frægañ Sigur uñed/ sem vor Konungur/ og þo med fæum og fatækum Monnum / Hañ lagde under sig meira Rijke med Toolf Postulum a stuttum Tijma/ eñ Alexander hiñ Stoore a Toolf Arum med ollum Gricklands Her. Eiñ Madur/ St. Paall/ hroosar þvi/ ad hañ hafe allt i fra Jerusalem iñ til Illyricum uppfyllt allt med

Evangelium/ svo pad er sannkvedid/ er Esajas skrifar/ Mun Jordenn fæda a einum Dege? Mun ein Pioda getenn verda i Einu? Þar Zion geingur under eins þwngud med Born sijn og fæder þau / Esa. 66. Svo hefur nu hinn Stoora Allsherjar Konunge þooknast ad byggia sitt Rijke med Fatæktene/ þvi skylldu þa ecke Þegnar hanns kalla hana ollum Rijkdoome rijkare? Þar hann er alleina Rijkur/ sem þad hefur utvaled/ sem audvirdelegt er fyrer Heimenum. Enn Gud Nade oss Auma/ þad er hinn allra meste Skade vor / ad þoott vier berum oss ad þioona Gude / þa haungum vier svo fast vid Audenn og Aurasafned/ ad Menn gleyma Guds Bodordum/ og stijga framm yfer þau Takmørk/ er hann hefur sett oss / svo erum vier freker til Fiarens: Enn hvad er þad/ christner Menn? Þad er ad fara Foorner i Jerusalems Mustere/ enn Offra þo samt a Hædunum/ þad er ad sveria vid Nafn DRottens/ og þo under eins vid Malcom eins og Juda. Nefnn þvi Ord DRott ens af Munne Jeremiæ: Ef þu ætlar ad snwa þier aftur til mijn/ Jsrael/ þa snw þier/ og reika ecke hijngad og þangad. Einganvegenn er þad hier med sagt / ad Menn skule kasta fra sier allre Umhyggiu fyrer Lijkamanum / Alla Nute hefur Gud Mannenum under Fætur lagt / til þess hefur hann giort Natturuna svo rijka / ad Manneskiann skyllde audgast þar af / Eckert hefur hann forgefens skapad / helldur Mannkynenu til Nota / og sier til Lofs og Dijrdar/ Enn hitt sege eg/ ad Menn late Gud vera Herrann / enn Mammona Prælenn/ Jæ / ad vier sieum Audsins Herrar/ enn lætum ecke hann drottna yfer oss / enn þo allra sijst/ ad vier lætum þenna þietta Leyr svo klessast vid Hiarta vort/ ad vier gleymum Gude edur hanns Volludum. Og er þad nu svo wtalad umm hid Fyrra.

Nu eftirfylger ad tala umm þad/ sem hinum ANDlega VOLudu heited er. J Textanum stendur: ÞVJad ÞVJlijkra Er HJMnarijke. Nu er Guds Rijke med tvennu Moote: Eitt er hiss Nadar Rijke / hvert og kallast Himna-Rijke/ Matth. 18. Þar ed stendur: Himna-

Himna-Rÿke er lÿkt einum Konunge / sem reiknast villde vid Þioona sÿna. Añad er hñs Dÿrdar-Rÿke: Sæ sem vill næ til þess sÿdara/ hañ skal endelega hafa Hlutdeilld i hinu fyrra / og eingeñ hefur sæ komist i hñs Dÿrdar-Rÿke/ sm̃ ecke hafe ædur verid i hñs Nædar-Rÿke/ Sumer leingur/ Sumer skemur: Þar eru nockrer kallader snem̃a Morguns / Adrer ecke fyrr eñ um̃ hina Ellefftu Stund / eñ þad er vÿst/ ad hverutveggiu þessu lofar DRotteñ þeim/ sem ad eru Andlega Volader/og þeirra Lÿkum. Hver eru þa Giæðeñ i DRottens Nædar-Rÿke? Ecke Metord/ecke Audæfe/ ecke Sællÿfe i Mat og Dryck/ ecke Hefnd yfer Ovinum sÿnum / nie þad Hiartalag / er feste sig vid nockud af þessu/ þoott þad mege þeim gefast/ sem eru Christi Þegnar/þvi Guds Rÿke er ecke Matur og Dryckur/helldur Rettlæte/ Fridur og Fognudur i heilogum Anda/ seger Paulus / Rom. 14. Og vt af þessum hñs Ordñ vil eg i stuttu Mæle segia/hver ad sieu Audæfe Guds Nædar-Rÿkes: Þad er Rettlæted/ ecke vort eiged/ sem ecke er betra eñ Nidlags-Fat / þegar þad er sem kostulegast / helldur JEsu Christi/ hver oss er til Rettlætes af Gude gefeñ. Skyllde eg nu vilia taka nockurn Veralldar Aud fyrer þad/ DRotteñ miñ? Fyrer þad eru mier Synder mÿnar tilgefnar / Eñ þegar þær eru kvittar / þa er eg rÿkare i ollu mÿnu Volæde/ eñ Salomon i allre siñe Dÿrd/ J þvi mæ eg byrtast fyrer Auglite þÿns Fodur / eñ ecke i Pelle og Purpura hins Rÿka Sælgiætings/ Luc. 16. Fyrer þad mun eg Guds Barn kalladur verda/ eñ ecke þo eg nefndur være Dootfur-Sonur Pharaonis. Hvad gagnar þad Mañenum/ þoott hañ eignest allañ Heim þeña / eñ lÿde Topun æ Sælu siñe? Hvorte eg veit ad borged er / medañ eg a þañ Fesiood/ sm̃ hun er Endurkeypt med. Þoott ad Sveiñeñ Conia være Signets-Hrÿngur a miñe hægre Hende/ þa skyllda eg slÿta hñ þadañ/ seger DRotteñ um̃ Jeconiam /. Son Joachims Gydinga Konungs/ Jerem. 22. Eñ eg er þess fullvruggur / DRotteñ/ ad þu ecke slÿtur þÿna Volada wr þÿns Sonar Hondum/ hvar þeir skrifader eru/ þvi

eru

eru þeir ǫllu betur til þþns Rÿkis borner / helldur eñ Veralldareñar Børn/ hverſu ſem þau megtug eru / þegar þeir haþa hañs Rettlæte fyrer ſig ad bera / þvi hañ heþur geþed þeim Magt til ad vera Guds Børn/ſem a hañs Naþn trwa/ Joh.1. Aþ þeſſare Root Jeſſe ſprett ur Fridureñ/ ſem Paulus uñgetur/þvi hñ er Fridar-Hoþdinge/ Eſa. 9. Og er þad nu ſa añar Rÿkdoomur i Guds Nꝏdar-Rÿke. J Rÿkium Veralldareñar er eingeñ Fridur: Þegar Meñ taka Salomon og Auguſtum Keyſara i burtu/ þa ſkulu Meñ ecke þiña mørg Dœme til/ ad Veralldar Hoþdingium haþe tekiſt leinge Fride ad hallda/ Jaþnvel þoott Gooder og Rettvÿſer vered haþe/og kyñe þad ſked ad vera/til ad teikna þar med Chriſti Rÿke/ J hveriu ad æ Fridnū mun eingeñ Ende er verda/ Eſa. 9. Þvi ſa eine þeirra var hñs Fyrermindan: Eñ a Døgum hins var Lauſnareñ i Heimeñ fꝏddur: Eñ i Chriſti Rÿke geingur þad ødruvÿſe til/Þar er ecke ſa Fridur/ſem Verøldeñ geþur/ helldur hañs Fridur/ſem hañ oſſ geþed/ſem hñ oſſ epterlæted heþur/ hveꝛn eingeñ ſkal aþ oſſ taka. Hiner Ogudlegu haþa eingañ Frid/ ſeger DRotteñ hia Eſajam Cap. 48. Þeir toñlaſt og tÿggiaſt uñ þetta Volæde/ er þeir Rÿkdoom kalla/ eins og Gadd-Neſtar uñ Jllt Foodur. Eñ Fridureñ i Chriſti Nꝏdar-Rÿke er ſtadþaſtur / þoott hañs Underſꝏtar haþe Þiꝏning i Heimenum / þa haþa þeir Frid i hønum/ og eru fullørugger/ þvi hañ heþur Heimeñ ſigrad: Þad er Fridur vid Samvitſkuna / Þvi Syndeñ er aþmꝏd med Guds Sonar Rettlæte: Fridur vid Gud/ſem er Fridſtilltur fyrer hañs Blood: Fridur Jñbyrdis/og Eindrægne i Andanum medal allra Guds Barna: Og i einu Orde ad ſegia: Þad er ſa Fridur Guds/ſem ædre er ǫllū Skilninge/ aþ hverium og kemur Føgnudureñ i heilǫgum Anda/ſem er hin Þridia Aſtgiøþ / ſæ ed Guds Voludum heiteñ er i Chriſti Nꝏdar-Rÿke/ Þad er ſæ Føgnudur / ſem Kroſſþeſter Mañeñ Heimenum/ og Heimeñ Mañenum / Gal. 6. Sæ er forſmæer alla Veralldareñar Glede/ ſæ ed lætur Pæl og Silam loþa Gud i Fangelſinu/Danielem

gꝏnga

ganga Ohræddañ i Leona Grøþeñe / Sa er þvi til Vegar kenńur/ ad Meñ græta svo sem ei Grætande / og fagna svo sem ei Fagnande/ 1. Cor. 7. Svo sem̄ Hryggver/og þo jaþnañ Glader/svo sem Fætæker/eñ þo marga Audgande/svo sem̄ eckert haþande/ og eigande þo alla Hlute/ Eins og Paulus um̄ sig skriþar/ 2. Cor. 6. Þesse er Føgnudureñ i heilogum̄ Anda / sem rijker i Christi Rijke. Þegar Læresveinarner voru hryggver aþ þvi/ ad Lausnareñ sagde þeim̄ fyrer sijna Burtþør til Fodursins / þa sagde hañ: Þier haþed nu ad søñu Hrygd/ eñ eg skal siæ ydur aptur/ Og ydvart Hiarta skal fagna/ og ydarn Føgnud skal eingeñ aþ ydur taka. Ecke talade DRotteñ i þad Siñ um̄ hina eilijþu Himnarijkis Glede / helldur um̄ þañ Føgnud/ er þeim gaþst aþ hañs Vpprisu/ hver svo var mikell/ ad þeir trwdu ecke þvi/ ad hañ uppriseñ være/ fyrer Fagnadar Saker/ Eñ þo allra hellst talar hañ um̄ Ast-giaþer heilags Anda / er hañ haþde loþad ad senda þeim aþ sijnum Fodur: Hañ var sa ed til fulls upprette Jsraels Rijke / þad er Guds Rijke iñe hiæ oss/svo þeir høþnudu øllū Hlutum/og reiknudu þa Þreck ad vera hiæ DRottne sijnū JEsu Christo/og med þeim sama stioorn ar hañ eñ nu sijnum Þegnum / Þad er øllum þeim er a hañs Naþn trwa/Hañ er þad/sem ber Vitnisburd vorum Anda/ ad vier sieū Guds Børn/ eñ eþ vier Børn erum/ þa erum vier og Erþingiar/ jæ/Erþ-ingiar Guds og Samarþar Christi / uppa þad / ad eþ vier med hen-um lijdum / þa skulum vier og med hønum Dijrdleaer verda/ Rom. 8. Þesse Guds Ande er Pantur Arþleiþdar vorrar/ Eph. 1. Þeirrar sem þar uppe er og ei mæ skemast/ eige saurgast og ei rotna/svo sem Petur ad heñe kvedur / 1. Pet. 1. Þad er hañs eilijþa Dijrdar Rijke/ er eg fyrer skøñu miñtest æ / hvert ed hinum Andlega Voludu heited er / Þad er sæ Føgnudur/sem ecke heþur Auga sied/og ecke Eyra heyrt/ og ecke heþur i nockurs Mañs Hug uppstijged/ seger Esajas / Hvar Gud er Allt i Øllu / og eingeñ Vm̄skipte Liosssens nie Myrkursins um̄ Oendanlegar Allder Allda. Eckert Rijke Veralldar heþur svo

Meglugt vered / ad ecke hafe pad Eydelagst / og Eitt hefur uppeted Aäad / En þetta mun eingañ Enda taka / þvi vier munum eilijf lega med Christo vera. Veralldar Hofdingiar drottna yfer mørgum Missjofnum / Sumum Bondum / Sumum Goodum / Sumum Rijkum / Sumum Fatækum / Sumum Trwñ / Sumum Hreckvijsum : En þetta er Samkunda Heilagra / utvaled Foolk og Konunglegur Prestskapur. Nu Nafnfrægi Konungur Pyrrhus / Epirota Konungur spurde siñ Sendemañ / er hñ hafde giørt fra sier til Romaborg / hvilijker ad væru þra Raad-Herrar / En hñ svarade : Ad Raaded være eins og Konunga Samsæte / eñ þ ma eg med ølluu meira Rette segia uñ Holl ens Mikla Konungs / Drottens Zebaoth / þvi þar eru aller Vndersatarn Konungar: Allur Heimureñ nægde ecke Metorda Girnd eins Mañs / Alexandri hins Stoora / Eñ Guds Rijke næger svo miklum Skara / sem eingeñ fær taled / og hefur þa hver Eiñ svo miked Rijke / ad Alexandri Vellde ma i eingañ Samjøfnud koma. Þegar DRottiñ Spaer uñ Vegsemd Christi Rijkes hier i Naadeñe / Þa seger hañ / Sach. 12. Ad a þeim Dege skule hiñ Vesælaste af Juda verda eins og David / og ad jafnvel þeir Heimsku ei kuña ad fara villt / Esa. 35. Þvi voga eg ad segia / ad hiñ Miñste i Rijke Himnaña mune verda Heilagre eñ Johañes / Vitrare eñ Salomon / Frijdare eñ Absalon / Sterkare eñ Samson / og Rijkare eñ øll Rijke Veralldareñar og þeirra Dyrd. Þessarar Sælu niootande ad verda / uñ þu oss Konungur eilijfrar Dyrdar / JEsu Christe / þier med Fødur og heilogum Anda / sie Valld og Heidur / Rijke og Kraptur / uñ Allder Allda / A M E N.

Tuttugasta og Þridia Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

Það Tijma. Þa geingu Phariseæarner / og hielldu eitt Raad / ad þeir feinge veidt hañ i Ordum. Og sendu til hañs sijna Læresveina med Herodis Þienurum / so segiande : Meistare / Vier vitum þad þu ert Sañsøgull / og kieñer

Guds

Guds Gøtu i Sañleika / skeyter eige nockrum / Þviad þu ser eige ad Mañvirdingum. Þar fyrer seig þu oss / hvad þier lyst : Hvort leiþest ad gieþa Keysaranum Skatt eda eige ? Eñ þa JEsus formerkte þeirra Vondsku / sagde hañ : Hvad freisted þier myn Hræsnarar ? Syned mier Myntena Skattsins : Og þeir feingu honum Eirn Pening. JEsus sagde til þeirra : Hvørs Mynd og Yþerskriþt er þetta ? Þeir søgdu honum / Keysarans. Þa sagde hañ til þeirra : Gieþed þa Keysaranum hvad Keysarans er / og þad Gude hvad Guds er. Og er þeir heyrdu þetta / undrudust þeir / forlietu hañ og geingu i burt.

Exordium.

Vier vitum / ad þeim sem Gud Elska / samverka aller Hluter til hins gooda / seger Paulus / Rom. 8. Þetta sañar øll heiløg Ritning med Postulanum / bæde med Ordum og Dæmum : Eingeñ heþur sw Torþæra vorded a Gøtu fyrer Guds Børnum / ad hin mattuga DRottens Hønd haþe ecke rudt hana / og leidt sijna Elskendur þar i giegnum / a einhvern Hatt / til þess gooda / er hañ heþur þeim fyrerbwed. Hardydge Josephs Brædra vard honum til Vpphe þdar / Gen. 41. Þvermoodsku Pharaonis snere Gud sijnu Foolke til Trwarstyrkingar / Exod. 12. Sw Bølvan er Balach Konungur villde haþa keypt aþ Bileams Muñe / Num. 23. Vard Israel ad Blessan. Achitophels Raad urdu ecke einungis ad Onytu / 2. Sam. 17. helldur David til Sæmdar Auka. Armæser Sauls Konungs giørdu hañ frægañ i Israel. Jessabels Oþsookner styrktu Eliam / 1. Reg. 18. Oþstope Hamans liette Þrældoomenum aþ Guds Foolke / Esth. 8. Og þurþum vier ecke margra Dæma hier um̃ od leita : Eing eñ heþur svo Illt i Sinne haþt / svo sem Keñemaña Høþdingiarner / þegar Herodes og Pontius Pilatus med Heidingiunũ og Israels Folke samañsøþnudust yþer JEsum Guds Son / til ad giøra allt þad / er hñs Hønd haþde ædur fyrerhugad ad ske skyllde / Act. 4. Eñ þessare

Illsku

Illsku þeirra snere Guds Alvitra Rad ollum Heime til Myskunar og Syndalausnar/ þviad i hñs Nafne/ sem þeir i þad Siñ heingdu uppa Træd/ svo sem adra Bolvan/ þa þa þeir aller Syndaña Fyrergefning/ sem a hañs Nafn trwa/ ad Vitne allra Spamaña/ Act. 10. Svo Meñ meiga sjaa þad satt ad vera/ sem Eliphas seger/ Job. Cap. 5. ad DRottañ fange hina Vitru i Slægdum þeirra/ og Rad þeirra/ er i giegn standa/ munu detta. Dæme þar uppa høfum vier i þessa N. Dags Evangelio/ þar vier heyrum/ ad hiner Dolmu Hund ar voru eñ nu Einustñe wissender/ til ad fanga hid saklausa Guds Lamb/ og hofdu svo haglega tilbwed sijnar Veidebrellur/ ad ecke skyllde tilsleppa: Eñ hañ sem visse hvad med Mañenum bioo/ og Dnyt giorer Rad hiña Ogudlegu/ hañ feller þa i hina somu Grøf/ er þeir høfdu honum bwed/ og vañ a þeim med þeirra eigeñ Vopne/ svo sem vier heyrdum af Gudspiallenu/ Af hveriu vier nu vilium Hugleida. 1. Hvad vier sieum Yfervalldenu skylduger. 2. Hver ad sie Skyllda vor vid Gud Almattugañ.

Styrk oss hier til/ DRotteñ miñ/ fyrer þijns Sonar Forþienustu/ Amen.

Vtleggingeñ.

Gjefed KEysaranum hVad KEysarans er/ seger DRotteñ: Meñ leggia þad kañske ad Lidu/ sumer hverier/ ad þeir bioda ad hlyda sier/ hverra Virding ad vex vid añarra Vndergiefne: Þad kyñe ad flwga einum i Þanka/ ad ecke være ad henda Reidur a þvi/ þoott ad Løgeñ og almeñelegar Skickaner seige þeim nockur Þyngsl a Hendur/ sem eingu gieta af sier hrunded/ saker Vanmattar sijns/ þvi þeir somu rada fyrer Løgunum/ sem Tollana taka: Eñ giætum ad hver sa er/ ed þetta seiger: Þad seiger sa/ sem allt Valld giefed er/ bæde a Himne og Jordu/ Matth. 28. eñ er þo i Þræls Lyke auglystur/ Philipp. 2. Hañ sem allt Silfur og Gull a/ og ecke vill segia Mañenum til/ ef hañ Hwngrar/ Ps. 50. eñ hafde þo ecke hvar ed hañ matte Høfde sijnu ad halla/ Matth. 8. Hañ sem a hvere

re

re Stundu kuñe ad bidia Fødureñ um̃ 12. Legion Eingla/ Matth. 26. eñ kom þo i Heimeñ/ ecke til þess/ ad lꝛta sier þioona/ helldur uppa þad hañ odrum þioonade/ Matth. 20. Hverium Gud hafde gefed Tignar-Sꝛte sijns Fødur Davids / Luc. 1. Eñ vard þo Forsmaan Mañaña og Fyrerliitning Foolksins/ Fyrer vorar og allrar Verralldar-eñar Synder/ Esa. 53. Seged mier/ Brꝛdur mijner/ Mun hañ/ sem svo Hꝛttadur var/ hafa talad þesse Ord fyrer sijna Skulld/ edur munde hañ ecke hafa kuñad ad nꝛ Rette sijnum / hefde hañs Rijke vered af þessum Heime? Ecke munde hønum hafa þad Torsookt vorded / helldur talade hañ þau til Blygdunar þverbrotnum Gydingum/ hverier ei villdu þeckia hiñ Romversta Keysara fyrer siñ Hofdingia / er þo hafde af Gude þeged Valld yfer þeim / og til þess / ad kenna þier / Guds Barn / Þa Hlijdne / Er þu ert Yfervalldenu skylldugur um̃: Þier kañ ad søñu til Hugar ad koma: Hvad velldur þvi / ad hañ skule helldur drottna yfer mier/ eñ eg yfer hønum/ þar vid erum þo bꝛder nakter i Heimeñ borner / bꝛder eigum vid Ætt ockar til Adams ad rekia / bꝛda hefur Gud skapad / og hverigur ockar hefur neitt af sialfum sier? Þar fellur Svar til: Fyrer Guds Saker skalltu hønum undergefeñ vera / hver ad er allra Konungur: Paulus seger med berum Ordum/ Rom. 13. Þar er eingeñ Valldstiett: Nema hun sie af Gude/ helldur eru þꝛr Valldstiettet/ sem til eru/ af Gude skickadar/ þar fyrer/ Sꝛ ed Valldstioorneñe mootstendur/ hañ mootstendur Guds Skickun/ eñ þeir ed mootstanda/ abla sier Fordꝛmingar: Þar fyrer/ Sꝛ sem segest Gude vilia vera undergefeñ/ hañ sie og Valldstioorneñe undergefeñ/ Hver af Gude er skickud. Þu seger/ hañ kom nakeñ i Heimeñ eins og eg/ eñ ef Gude þocknast ad klꝛda hañ i Purpura/ eñ þig i Tøtur/ ꝛttu Søk a þvi? Ertu þar fyrer Rꝛngeygdur þviad hañ er Goodgiarn. Þid erud bꝛder af Adam komner / eñ sꝛ sem hafde Valld til ad mynda Adam af Leir Jardar/ Mun hañ ecke hafa Valld til ad setia Eitt Kered til Heidurs/ eñ Añad til Vanheidurs?

heidurs? Rom. 9. Hveriguꝛ yckar heffur neitt aff ſiælffum ſier / Aff hveriũ þa? Aff Gude/ þar fyrer ættu hvad meſt ad virda þañ ſem yffer þig boden̄ er / þvi þa Virdingu hañ heffur fram̄ yffer þig/ hana heffur hañ aff Gude þeged/ Forakta þvi ecke hañs Skickan / eñ læt þier nægiaſt þiñ deilldañ Verd/ og ſvo ſem Meñ eru Konungunū ſkyllduger ad hlÿda næſt Gude / i øllum þeim Hlutum/ ſem Gud ecke bañad heffur/ þvi framar ber ad hlÿda Gude eñ Møñum/ ſagde Petur/ Act. 4. Svo byriar oſſ og ad vera þeim undergeffner/ ſem hañ yffer oſſ ſkipad heffur / ad ſvo miklu Leite ſem hañ heffur þad ſkipad/ þvi ſvo ſeger Petur/ 1. Pet. 2. Vered undergeffner ſierhverre Mañlegre Skepnu/ Saker DRottens/ hvert helldur Konungunum/ ſvo ſem Yfferrædande/ edur Stioornurunum/ ſvo ſem þeim er aff honum eru ſender: Sæ ſem þm̄ mootſtendur/ er aff Konungenū ſender eru/ hñ mootſtendur Konungenum/ Sæ ſem Konungenum mootſtendur/ hañ mootſtendur DRottne/ Sæ ſem mootſtendur DRottne / hañ ſteyper ſier i Fordæmingu/ hvar aff þad vill fylgia/ ad ſa ſem ſÿna Yfferbodara ſoſkur/ vanvirder edur mootſtendur/ i þvi Starffe/ er þeir a Hende haffa/ hañ er ſama Doome undervorpeñ hia Gude. Hvad eru Meñ þa Yffervalldenu ſkyllduger? Þad ſeger oſſ Paulus / Rom. 13. Gialdded øllum þad þier ſkyllduger erud/ þeim Skatt er Skattur heyrer/ þeim Toll er Tollur heyrer/ þm̄ Otta er Otte heyrer / þeim Heidur er Heidur heyrer. Tveñt þad ſÿdara er ecke ſvo miøg Abootavant / Jaffnvel þoott ad Otte ſæ / er ſtanda ætte aff Valldſtioornenñe hallde ſumum Møñum lÿtt aptur fra vondum Verkum/ Eñ wtvortis Lotning og Virdingar fæ Meñ noogar/ þar er ej yfer ad klaga/ þvi Margur verdur til ad kyſſa a þa Hønd ena / er hañ giarnañ villde af være / eñ þad ſem gialldaſt æ/ er optaſt tregara hia Mørgum / ecke ſÿſt vid þa ſem oſſ eru aff Gude ſkickader til ad vaka yffer Sælum vorum / aff þvi þeir ecke haffa Sverded þad Lÿkamlega i Høndunum/ Eñ hvad þvi Andlega vidvÿkur/ þa haffa ſumer Meñ ſvo bryniad Samviſkur ſÿnar med einu Stæl-Hiarta/

ad

ad Soerd Andans / sem er Guds Ord / viñur ecke a hana / jafnvel þoott þad sie giørdt til þess/ ad þreyngia sier i giegnū Bein og Merg/ Og vil eg ecke þui mier þad til Orda/ þoott Meñ sieu treger i Giølld-unum / Gud giæfe þeirra christelegum Amiñingum hlydt være / þa mættu þeir hitt einkis akta/ þui ORollen er þeirra Hlutskipte. Eg vil aptur hverfa til þess/ er eg strax um̄ talade: GIefed KEYsar-anū HVad KEYSarans Er/ seger Christur : Hañ talar hier sier i Lage um̄ þær Skylldur/ er Yfervalldenu giallðast eiga / og þetta er ecke Mañs edur Engels/ ecke nockurs Veralldlegs Konungs/ helld-ur sialfs Guds Sonar Bod/ þar fyrer / ad lijka svo sem sa Kongs Vm̄bodsmadur/ er tekur framar eñ hañs Herra hefur boded honum/ hañ stelur/ svo er og hiñ Phoofur i Guds Auglite / er dregur þad af Yfervalldenu/ er þui med Rettu byriar ad hafa / og sa er þad wtelæt-ur med illu Giede/ hañ giører Gialld sitt ad Synd og ad vondu Verke/ þui seger Páll/ Rom. 13. Þar fyrer er Einsætt Vndergefeñ ad vera/ ecke alleina vegna Reideñar / helldur og Samvitskuñar vegna / hañ meinar Konungsins Reide / hver ed Salomon seger/ Prov. 20. Ad sie eins og ungs Leons Ofskur / helldur og Samvitskuñar vegna / þad er vegna Guds/ sem þetta boded hefur/ hvertum vier erum i Hiørtum og Samvitskum vorum Skulldbundner. Margur Ohlutvandur þeink-er svo/ og sumer kañ ske leifa sier ad tala: Eg hefe eckert Gott af Valldstioorneñe / hun er ecke nema Almwganum til Þyngsla / þeir hafa miklar Alogur/ Meñ sæta hordum Refsingum af þeim / jafn-vel fyrer smaar Saker. Neyr mier/ Barn mitt/ Jeg vil ecke tala um̄ Guds Bod i þessu/ þar Postuleñ skipar ad Meñ skule vera sijnum Yf-erbodurum undergiefner / ecke einasta Froomum og Goodum/ helldur og eiñeñ Nardrædum og Hreckvijsum/ 1. Pet. 2. Og St. Páll skip-ar/ 1. Tim. 2. Ad bidia fyrer Nerone Keysara/sem þo var Gudlaus Madur : Eñ seg mier / kañ eitt Haf-Skip ad fara Leid sijna fyrer utañ Styre? Eñ þa sijdur kañ Londum og Lijdum vel ad gañga/ þm̄

er

er eingen stiörer/ Hver a ad straffa Synder og Leste? Hver a ad refsa Ogudlegum Skalkum/ þeim er Froomum og Meinlausum veita Yfer gang? Hver a ad dæma a mille Bloods og Bloods? Hver a ad skipa Rettindum Manna/ svo hver hallde sijnu? Hver a ad gefa oss Løg ad lifa epter? Hver a ad skicka oss Kiennendur og Predikara / til ad uppfræda oss til eilijfs Lijfs / Enn varna vid Eilijfum Helvijtis Elde? Hver a ad vernda oss fra Hernade og Aræsum Omilldra Manna / svo ad vier lifum meigum Nægu og Rooseme Lijferne med allre Gudrækne og Sidseme? 1. Tim. 2. Hver a allt þetta ad giora / ef þar er eckert Yfervalld? Gud varðveite sijna Christne fra Omilldum Konungum/ honum sieu og EilijfarÞacker fyrer þa Stooru Nad/ er hann hefur oss gefed framar ollum Monnum i Heimenum. Enn þ þore eg ad segia/ betra er illt Yfervalld/ enn eckert/ þvi hvar svo ástendur/ þar er hvers Hond i moot ødrum/ þar er hver annars Bodull/ þar er eingenn Ohultur um Lijf sitt/ eingenn um Børn nie Kvinnur/ eingenn um Eigur sijnar nie Atvinnu/ þar er eingenn Sidseme/ eingenn Kiærleike/ eingenn Guds Otte/ i einu Orde ad segia: Þad er halft Helvijte. Þetta munu þr Vogar kalla/ er lijda þyngiast Alogur af Yfervalldenu/ enn eingenn veit hvad att hefur fyrr enn mist hefur: Ollum Monnum i Heimenum hefur þad ad Vege verded / ad taka sier Hofdingia / þar sem Almenningur hefur teked til ad stioorna. Illa geck þad til a Dogum hinna Ogudlegu Israels Konunga/ Jeroboams/ Manassis/ Achabs/ og annarra: Þo var þad enn þa verr / þegar eingenn var Doomare i Israel / og hver einn giørde þad rett þootte i hans Augum / Jud. 17. Þa var valla nockur Guds Þecking i Israel / Þa giørdu Benjamitar þa Hædung / er Sooleen hefur aungva verre Yferskined / hveria Sodoma og Gomorra mættu skammast sijn vid ad heyra / þa slatrade Guds Folk sijnum eigenn Brædrum og Systrum / heille Attkvijsl / mørgum Þusundum Manna/ Svo þar var ecke ein Kona epter i Benjamin / Og hvad vilium vier længst leita / Vier høfum Epterdæmenn hier sialfum oss / þegar þetta Vesæla

fæla Land flaut i sijnu eigen Bloode / ædur en Gud gaf oss Konung / svo ad eingenn mætte Ohultur leggiast i Reckiu sijna/ hversu ægiætlega leid oss þa? Hversu foor þa fram i Lande voru? Mundu Menn þa ecke Allshugar fegner verda ad jæta Konunge / og gannga under hann/ til ad hallda Lijfe og Limum/ Fride z Frelse? Svo er þvi hættad/ Br. M. Fyrer oss Syndugum Mønnum/ vier hliootum Lagana þrælar ad vera/ uppa þad vier kunnum Frelse ad hallda. Hver sem nu yfervegar allt þad Gooda/ er vier hliootum af Valldstioorneñe/ og under eins allt þad Illa/ er hun afstijrer / Hann munde med betre Samvitsku og fwsare Huga giora Christi Bod / J þvi ad gefa Keysaranum hvad Keysarans er. Enn ef nockrum þycker Valldstiettenn Refsingasøm/ honum kann eg ecke ert betra Rææd enn þad er gefur St. Paall/ Rom. 13. Segiande: Villtu ei Valldstioornena Ottast / þa gior hvad Gott er/ og muntu Lofstijr af henne hafa/ þvi hun er Guds Þienare/ þier til Gooda/ Enn ef þu giorer hvad Illt er / þa vert Ottaslegenn/ Þvi hun er Guds Þienare/ til Hegndar og Reide þeim sem illa giorer: Og er svo wttalad um hid Fyrra.

Enn hversu miked ad vier Gude skyllduger sieum / þad kann eingenn Tunga wt ad skijra/ hvorke Eingla nie Manna/ og hvi mun þad nockur Mursur fæ wtsagt/ þar sem ad aller Vtvalder/ aller Heilager i Eilijfu Lijfe fæ þad ecke fullgiort um alla Eilijfd? Eilijfa Tijd skal til þess hafa / ad prijsa hina Eilijfu Giæsku/ og Oendanlegar Allder/ til ad Vegsama hans Nafn/ sem alldrei Enda tekur: Hversu meigum vier þa jæta med David: O DROTTENN/ Minne erum vier øllum þijnum Miskunsemdum: Samt hefur þo hin Eilijfa Hætign boded ad vier prijsa skylldum þær Dæsemder / er hann giorer a medal Mannanna Barna/ ecke fyrer þvi/ ad hann þurfe vorrar Hrosunar vid/ þvi hann er Gud Blessadur um allar Allder: Helldur ad Jhugan hans Velgiorninga mege verda oss til Sidboota og Sæluhiælpar. Vier heyrdum Fyrra Sunnudag talad um hinn Vonda Þioon / sem var sijn-

um Herra 10000. Punda skylldugur / Munum vier ecke aller meiga sitia a Beck med honum / þegar ad Skullda-Dogunum kemur? Sál og Lykama hefur Gud gefed oss/ Til hvers? Ecke til ad brúka þad svo sem vier viliu siálfer / helldur til ad þióna DRottne þar med: Lykamen̄ er hin̄ Oædre Partur vors Skapnadar / Han̄ hefur Guds Giæska lient oss til ad útvega Atvin̄u vora / svo ad vier i Sveita vors Andlitis kun̄um vors Brauds ad neyta/ Gen. 3. Þo hefur han̄ skiled sier Leigu hier af/ þvi St. Páll seger: Vited þier ecke/ ad ydar Limer eru Mustere heilags Anda sem i ydur er/ hvern þier hafed af Gude/ og þier erud ecke siálfs ydar Men̄ : Hendurnar hefur han̄ lient oss til ad brióota Volundum vort Braud / Fæturnar til ad gánga fúslega i Guds Hús / Augun til ad upplypta þeim til Himens / hvadan̄ oss kemur Hiálpen̄ / Eyrun̄ til ad heyra Guds Ord / og vardveita þau/ Tunguna til ad lofa han̄s Nafn/ En̄ i ollu þessu hofum vier refiast vid hin̄ Almáttuga/ þad hefur geinged Andhælis fyrer oss/ vier hofum lied vora Limu Synden̄e til Íbúdar/og láted hana drottna i vorum Daudlegum Lykama / Rom. 6. Þar vier áttum ad liá þá Rettlætenu til Verkfæra. Margur útretter Hendurnar til Ráns og Þiofnadar/ Til ad meida Holld sijns Náunga/ og ad hefna siálfur sijn/ En̄ stela Nefnden̄e frá Gude/ Svo lángt er frá þvi/ad Men̄ gefe Gude hvad Guds er / Fæturner eru næsta fimer / til ad hlaupa a hin̄ breida Veg/ Augun̄ eru Skálkur/svo ad allur Lykamen̄ verde Skálkur / Gran̄skygn til ad siá Biálkan̄ i sijns Broodurs Auga / En̄ ad Kvistenum i siálfum sier giæta þau ecke / Eyrun klæia epter þvi er þau heyra vilia/ & eru open̄ vid Bulldre Veralldar Þijsarar/svo ad Guds Ord fá ecke Rúm i þeim / Tungan̄ temur sier skam̄arleg Ord og Fiblslegt Hial/sem Christnum hæfer ecke/ Roog/ Lyge/ Bakmælge/ og an̄ad þvium likt. Æ oss Auma Men̄/ hversu illa hofum vier þa Gude golldet han̄s Húsa-Leigu? Vited þier ecke/ad þier erud Kyrkia Guds? Seger Postulen̄: En̄ han̄ sem Guds Kyrkiu skem̄er/ þan̄ vill

Gud

Gud skema / seger hann / 1. Cor. 3. Enn hvernig høfum vier rækttad Guds Hws/ Brædur mijner ? Pad mætte ad vera Bæna-Hws/ enn vier høfum giort pad ad Ræningia-Bæle. Enn ef Gud skilur sier nu pvilijkann Skatt af Ekkomum vorum / Mun hann pa lata Sælena bwa Oleigis? Aungvann Vegenn/Peningurenn er Judar syndu DRottne/hñ var golldenn fyrer Nefnud hvert i øllu Roma Rijke / par fyrer gallt og JEsus Skattenn fyrer sig og Petur/er hann spurde hann ad/hvert Veralldleger Konungar tæktu Skatt af sijnum eigenn/edur af Annarlegum/ Matth. 17. Par hann mætte po ecke Skatt ad giallda/pvi hann var ecke einasta Kongborenn / helldur Konungur ad Eilijfu/ Svo a og sierhver Einn af oss fyrer Sælu ad sia / Hun byr i Leigu-Hwse/ Hun a ecke einasta epter pad ad giallda / helldur og fyrer sialfa sig: Enn hvad eigum vier pa ad giallda/ Edur hver er Skattur Hins Allra Hæsta? Pad gierer hann sialfur bert / Ps. 50. Ecke et eg Kiøt hinna Sterku Vxanna/og ecke dreck eg Blood Hafranna/ Offra DRottne Lofgierdenne/ og lwk Hinum Allra Hæsta pijn Heit. Hver er sw Lofgiørd/er Gud af oss heimter ? Er pad noog ad kasta uppa hann Kvedju sinne / med einu Psalm-Verse ? Fiærre sie pvi/pad heiter ad nalægiast hann med Vørunum/enn Hiartad er langt par fra. Gud vertdur ecke med Mælge prijsadur peirre er Heidingiar brwka/ og meina sig fyrer hana ad Bænheyrast/ Matth. 6. Helldur svo sem David / par hann seger: Lof seg pu DRottne Ønd mijn / og allt hvad i mier er hans blessada Nafne. Ef vier vilium Gud akalla i Anda og Sannleika/ pa skal Syndarenn koma hræddur og skialfande framm fyrer Hinn Heilaga i Jsrael/hann skal yfervega hns Heilagleik/og sinn Overdugleik: Mergd sinna Synda/ og Fiølda hans Myskunsemda: Guds Polenmæde / og sitt Toomlæte: Guds brennande Elsku til sijn / og sijna Eymd og Oluckw/sinn ecke getur i Lijkama pessa Dauda elskad hann af øllu Hiarta og øllum Kroptum/ Eroff svo heitt elskade: Og pegar hans Hiarta er af slijkre Hugraun brænnad i hønum sem annad Vax / pa skal hann

 hroopa

hroopa aþ Diwpenu til DRottens / eins og David: Mynar Synder eru mier yþer Noþud geingnar / þær eru vordnar mier mikels til Oþþwng Byrde/og med Tollheimtu Manenum/ Gud vertu mier Syndugum Liknsamur/ Efi er þu svo giører / þa mun Andeñ bidia þyrer þier/med Ouñrædelegum Andvarpunum: Efi hañ ed Niørtun rañsakar/ veit hver ad er Andans Meining/þvi hñ er epter Gude Medalgangare þyrer Heilaga/Rom. 8. Og er Gud svarar þier i Leyndum Niarta þyns þyrer heilagañ Anda/sa ed ber þynum Anda Vitne uñ/ ad þu sert Guds Barn/ seigiande: Vertu Hughraustur Sonur/ þier eru þynar Synder þyrergiefnar: Þa oþþra Gude Loþgiørdeñe / og seig med JEsu Moodur: Myn Ønd miklar DRotteñ/ og miñ Ande gladdest i Gude Heilsugiafara mynu: Þesser eru Kalfþar Vara vorra/ er vier eigum Gude ad þoornþæra/ Os. 14. Þad er þad Oþþred sem þyrer hønum gyllder/ þvi Harmþrwngeñ og Sundurknosadañ Anda mun hañ ecke þyrerlyta/Ps. 51. Hver eru þau Neiteñ / er vier eigum hønum ad lwka? Þad eru þau er vier hietum hønum i Skyrneñe/þegar hañs Eingeteñ Sonur / hiñ Frydaste medal Mañaña Barna/ Trwloþade oss sier i Nææd og Myskunseme/ Hver voru þau / þad vier jatudū Gude/helga Trw/ uppa hveria vier skyrder vorum/eñ afneitudum Fiandanum og øllu hañs Athæþe / Hver er þa heilog Trw? Ecke sw alleina sem þecker Gud ad vera/ hvad eiñig giøra Dioflarner og skielfast þar aþ/Jac. 2. Helldur hun/sem ad verkar fyrer Kiærleikañ/ Gal. 5. Hver ad er Þoleñmoodur og Goodgiarn/ ecke Oþundsiwkur/ giører eckert Illmañlega/ ecke blæs hañ sig upp / er ecke Osidsamur/ hañ leitar ei epter þvi sem hañs er / ei Þwnglyndur / hañ þeinker et Jllt / hañ þagnar ecke yþer Ranglætenu / eñ samþagnar Sañleikanum/ hañ umber allt/ hañ trwer øllu/ hañ vonar allt/ hañ þoler allt/1. Cor. 13. Þad er sw Trw/er vier jatudum Gude i Skyrneñe/er styka Avexte aþ sier geþur/hverier sydur mega vid hana skilia/ eñ Byrtañ vid Soolena: Eñ hvert er þa Andskotans Athæþe er vier neitudum?

neitudum? Þad eru Holldsins Verk / sem Paulus upptelur / Gal. 5. Hoordoomur/ Saurlÿƒe/ Ohreinleike/ Lausung/ Skurgoda Dÿrkun/ Fiolkÿnge/ Fiandskapur/ Þrætur/ Kapp/ Reide/ Þrættaner/ Sundurþyckia / Flockadrættur / og aftad [illegible] lÿfi / Þeita eigum [illegible] ad læta / en hitt ad giøra / eƒ vier vilium geƒa þad Gude sem Guds er/ Þvi svo seger Drottenn fyrer Munn Esajæ Cap. 1. Þvoed ydur/ Hreinsed ydur/ Taked ydar Illskubreytne fra mÿnu Auglite/ Læted aƒ Illu/ en læred Gott ad giøra / Komed hingad og eigumst Løg vid/ Þo ad ydar Synder sieu raudar sem Blood / þa skulu þær verda hvÿtar sem Snioor/ og þo þær sieu sem Purpure raudar/ þa skulu þær verda hvÿtar sem Ull. Þeir sem eru skyllder under nockurn Konung/ þeim byriar ecke Einungis ad greida hønum Skatta og Skylldur / helldur og ad strÿda a moote hans Ovinum/ Nu er eingenn þvilÿkr Guds Ovinur sem Dioƒullenn/ þvi Christr z Beltal eiga eckert Hlutskipte samann/ 2. Cor. 6. Nu ƒyrst vier erum geingner Gude til Handa / Þvi skylldum vier þa draga eitt Ok med Satans Andskotans Taum dregur Hollded/ enn Guds Lide styrer Andenn/ lætum oss i hønum ganga/ svo munum vier ei ƒremia Holldsins Gyrnder / og Iklædumst Guds Herskrwda / svo ad vier getum Mootstaded Þrettum Dioƒulsins / Eph. 6. Þa erum vier retter Guds Þegnar. Enn IEsus Christus sa ed Høggormsins Høƒud heƒur i sundur mared/ og nidurbroted Helvÿtanna Port/ hann virdest ad kroda Dioƒulenn under Fætur vora / Enn geƒe oss ad beriast goodre Baratttu / Behallda Trwnne og goodre Samvitsku / þar til oss umm sÿder verdur aƒsÿdes løgd Corona Rettlætesins / Sem DRottenn Gud virdest ad geƒa oss a þeim Dege / Þegar vier eigum ad giallda þa Sÿdurstu Skulld / og aƒhenda ƒ Gude hvad Guds er/ sem er Sal og Lÿƒ/ hvert vier høƒum ad Laane/ og ecke ad Eign þeged. Þad Bænheyre Fader Myskunsemdanna/ ƒyrer Son sinn IEsum Christum/ Amen.

Tuttugasta og Fioorda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 9. Cap.

 I Þann

Þañ Tijma. Þa ed JEsus talade þetta til þeirra: Sium þu/ad Hoþdinge nockur gieck ad/ og tilbad hañ/segiande: Myn Dootter er nysalud / eñ þu kom og legg þijna Hond ypþer hana/ og mun Hun lifa. Og JEsus stood upp/ og fylgde honum/ og so hañs Lærisveinar. Og sia þu/ad Kona/ hvot ed hapt hapde Bloodfall i toolf Ar/gieck a Bak til vid hañ/og snerte Falld hañs Klædnadar. Þvi hun sagde med sialfre sier: Ep ad eg mætte ad eins snerta hañs Klædnad/munde eg Heilbrigd verda. Eñ JEsus snerest vid/ leit til heñar og sagde: Vertu Hughraust Doott-er / þijn Trwa giorde þig Heilbrigda. Og a þeirre somu Stundu/ vard Konañ Heilbrigd. Og þa ed JEsus kom iñ i Hoþdingians Hws/ og sa þar Lwdurþeitara/ og Bulldran Foolksins/ Sagde hañ til þeirra: Vijked fra/þviad ecke er Stulkañ daud/helldur sepur Hun. Og þeir dærudu hañ: Eñ sem Foolked var wtdriþed/ gieck hañ þar iñ/ og took um̃ hefiar Hond: Og Stulkañ stood upp. Og þetta Ryckte barst wt um̃ allt þad sama Land.

Exordium.

ÞAÐ eru merkeleg Ord / Sem Esajas Spamadur skriþar i hañs Bookar 26. Cap. Og hañig hlioода: J Angistene vitiudu þeir þijn DRottenñ/ Þeir wthelltu audmiwkũ Bænũ/ þegar þu typtader þa. Svo er hattad voru auma Hollde og Bloode/ Christner Meñ/ Ad þegar allt ad Oskum geingur/þa þeck-er þad a Stundum hverke Gud/ nie siñ eigeñ Veikleika/og þoott vier siaum nærre Daglega a þeim / sem DRotteñ typtar/ hversu ad Mañ esktañ er sier Onoog um̃ alla Hlute / þegar hañ byrger fyrer heñe sitt Auglite/þa er þad eins og þad ecke kome vid oss/ svo sem ad eiñ helld-ur eñ añar sie undañ þegeñ þeim Ookostum/er Syndeñe fylgia/og Eli phas ap Theman kallar ollum japnvijsa/segiande: Ad Madureñ fædest til Armædunar/svo sem Neistarner ap Gloodeñe pliwge i Lopt-ed upp: Eñ þoott ad þessu sie svo vared/ þa sijnest svo sem ecke eige

aller vid lÿkan Kost ad bwa/ þar nockrer bada i Roosum/ og vita ecke af miklum Mootgange ad segia: Hiner þiaſt alla Æfe ſÿna / og ſia valla gladan Dag: Enn þad er Epterſioonar verdt / hvert ad hinna Kior ſieu betre en þeſſara/ ef Menn þad rett adgiæta: Ad vÿſu ſyneſt þad ſvo fyrer Mannlegum Doome/ annars er þad vÿſt/ad i Velgeingnenne er Mannenum hætt vid ad gleyma Gude / ſem er hin ſtærſta Olucka/ er Syndaranum kan til ad falla. Þegar Iſrael vard fullur og feitur/ þa giordeſt hann Lauslætur: Þegar Skeinkiare Pharaonis var aptur komenn til Virdingar ſinnar/þeinkte hn hverke a Joſeph nie Myrkvaſtofuna / Gen. 40. Þegar Nebucadnezar virdte fyrer ſier oll hns Stoorvirke/ er hann hafde læted giora i Babilon/ þa upphafdeſt hns Hiarta/þar til Gud ſtraffade hn/ og liet hn eta Gras mz Villu-Dÿrũ/Dan. 4. Þegar Baltazar ſat ad Dryckiu/ og wt af Ofmetnade liet ſaurga Kierenn / ſem brwkud hofdu vered til Þioonuſtunnar i Guds Hwſe/þa vard hann rekenn fra Rÿke og Lÿfe/Dan. 5. Þegar Herodes Konungur metnadeſt i ſÿnu Hiarta af Velgeingnenne/og gaf ecke Gude Dyrdena/ þa vard hn ſlegenn af Eingle DRottens/ og doo veſolum Dauda. Enn ſvo ad Guds Born ei rate i þvilijkan Sælar Haaſka/þa leggur hinn goode Gud þeim ſÿns Sonar Kroſs a Herdar: Eg þore ad ſeigia / ad DRottenn hefur i ſÿnu Nadar-Rÿke meira wtrett med honum einum/ enn med ollu ſÿnu Epterlæte. A medal annarra hofum vier tvo Dæme þar uppa i þſſu heilaga Evangelio/Samkundu Hofd ingians Jairi/og hinnar Bloodfallsſiwku Kvinnu / og af bædum þeim hverſu ad Trwenn reyniſt og eblist i Kroſsburdenum / ſvo ſem Gulled hreinſaſt i Ofnenum/ 1. Pet. 1. Vier villum i DRottens Nafne hugleida. 1. Jairi Dæme. 2. Hinnar Bloodfallsſiwku.

O þu goode Gud / vert oſs nælægur med Fulltinge þÿns Anda/I JESU Nafne/ A M E N.

Utleggingenn.

SIA

SJA þu Ad HOFDinge NOckur GEck Ad Og TIlbad Hañ / seger i Gudspiallenu: Lucas og Marcus segia hañ hafe vered Samkundu Høfdinge: Kañske hañ hafe hvertveggia vered/ þvi Gydingar høfdu Høfuds Meñ i hverre Attkvisl / og þar ad auke høfdu þeir Forstødu-Meñ i þeirra Samkundum / Hvernig sem þetta hefur vered a sig komed/ þa hefur hñ þo Mikelsmetteñ vered medal Gydinga/ eñ Lijkinde er / ad hañ mune ecke hafa matt JEsum mikels / edur eñ Naudeñ þryste hønum til þess. JEsus hafde i heillt Ar keñt/ predikad og gierdt Kraptaverk i Capernaum/ Eñ þss er el geted / ad Høfdinge þesse hafe feingist miked þar uñ / fyrr eñ hañs einka Dootter var adkomeñ Dauda. Þad ma og allvijda lesa i Gudspialls-Søgunum/ Ad þesshattar Meñ høtudu JEsum fram ar og Ofsooktu / Eñ ad þeir mundu leita Lids hia hønum i nockrum Hlut / og þar fyrer søgdu Gydingar fordum Daga / er þeirra Sendemeñ komu aptur/ og søgdu uñ DRotteñ/ Joh. 7. Alldrei hefur nockur Madur talad svo sem þesse/ þa svorudu þeir/ sege eg/ Hvert erud þier og villter/ Trwer nockur af Høfdingiunum a hañ/ edur af Phariseunum. Ad eg fae mier þad ecke til Orda/ ad Judar høfdu alyktad/ ad hver sem medkende JEsum ad vera Christum/ hañ skyllde bañsettur vera / og rækur fra þeirra Samkundu / Joh. 9. Edur uñ þad tale / ad Samkundu Høfdingeñ reiddest hønum nærsta miøg / er hañ læknade Kviñuna a Sabbats Dege / þa er i 18. Ar hafde Ohraust vered / Luc. 13. Af hveriu øllu sia ma / ad Guds Sonur hefur ecke Velþockadur vered hia þessslags Foolke / eñ ecke ad sijdur rak Neydeñ þeñañ Mañ til ad falla JEsu til Foota med Audmiwkre Bæn / svo sem bæde Lucas og Marcus skrifar/ svo þad rættest a hønum/ sm David uñ sig skrifar / Ps. 18. Þegar eg kveliumst / þa akalla eg DRotteñ/ og hroopa til Guds mijns/ þa Bænheyrer hñ mijna Raust/ af sijnu Mustere. Eñ þu/ christeñ Madur / sem þetta heyrer/ Tak þetta Dæme þier til Vidvarunar / og Trw þiñe til Styrkingar ef a liggur/

liggur/ þu hefur mꜳ ſke ecke hyrdt ſvo um̃ ad leita ad JEſu a medan̄ þier vel geck / A medan̄ þu varſt a Bloome þinnar Æſku / þa kan̄ vel vera/ad Synder þyns Vngdooms hafe vered margar: Hafe nu DRott en̄ vittad þyn med Kroſſenum / þa kallaſt þar vid/ad han̄ bender þier til þeſſ ad koma til ſyn / ſem ad er DRotten̄ þin̄ Læknare/ hafe Gud ecke ſtraffad þig med Lykamans Ohreyſte/ þa tan̄ſaka þo vel/ hvert þu alheill ſiert. Þeſſe Hefdinge ꜳtte Eina einka Doottur/ ſem ꜳn alls Efa hefur vered honum kiærare en̄ oll han̄s Aleiga: Þu ꜳtt og fyrer eine Sꜳlu ad ſiꜳ/ Koſtulegre Dyrgrip finnur þu ecke i allre Ver olldenne/ þvi hvad gagnar þad Mannenum/ ſeger Endurlauſnaren̄/ ad han̄ eigneſt allan̄ Heim þenna/ en̄ lyde Tioþun a Sꜳlu ſinne/ Matth. 16. Dyrmæt er hun/ ecke einaſta þeſſ vegna/ ad hun er i Fyrſtu eptt er Guds Mynd ſkopud/ helldur hins annars lꜳngtum framar/ad hun er med Guds Bloode Endurkeypt / Giæt ad hvert hun Heilbrigd er/ Þier virdeſt ad ſvo ſie / af þvi þu kenner þyn einkes Meins / og þyn Sꜳla er ecke Drooleg i þier / ſvo ſem Davids var/ En̄ trw mier til/ Kiære/ ad þau Særen̄ eru ecke betre / ſem dꜳud eru / helldur en̄ hin er ſyda: Muntu þar fyrer hrauſtare vera poott þu ſiert lykur þeim er Jeremias ſeger? Cap. 5. Þu typtar þa DRotten̄/ En̄ þeir finna þar ecke til. Ber Lyþernis Hꜳttu þyna ſaman̄ vid Mæle-Snwru Guds heilaga Logmꜳls / hvert þu hefur elſkad DRotten̄ Gud þin̄ af allre Ondu þinne/ og ollu Hiarta þynu/ og ollu Hugſkote þynu/ Og þin̄ Nꜳunga ſem ſiꜳlfan̄ þig/ hvert þu getur ſagt med hinum Ryka Ynglingi/ ſem kom til JEſum/ og villde fꜳ ad vita hvad han̄ giora ſkillde/ ſvo han̄ mætte eignaſt eilyft Lyf/ Matth. 19. Ad allt þetta hafer þu giort frꜳ Barndoome þynum: Og vil eg nu ſleppa þeſſu/ þviad eingen̄ Mann̄ hefur um̃ Æfe/ Guds Logmꜳl uppfylldt/ nema han̄ Ein̄/ſem bar vorar Synder/og alla Logmꜳlſins Bolvan/ſiꜳlfur Syndlaus/ Hrein̄/ Heilagur/ og frꜳſkilen̄ Syndurunum/Heb. 7. En̄ ſeg mier/ hefur þu halldid gloggvan̄ Reikningſkap vid ſiꜳlfan̄

þig hier um̄/ ſvo þu haper idraſt Syndaña aþ Hiarta / og ſmæd þier þær leidat verda? Hvert þu hepur lagt vid þyn roteñ Sær og Andlegañ Hollds-Fwa/ þañ Plaſtur er alleina kañ ad græda / ſem er JEſu bleſſad Blood med Trwſte medteked aþ Lœknarans Hende / og hvert þu ad Sk̄duſtu hefur af Alvœru Kapp koſtad / ad betra þiñ Liþnad/ hvert þu hefr ecke geinged Ym̄peinkingarlauſt aptr til ſømu Synda/ vellt þier i ſama Saur/og ſyndgad uppa Nadena/og hvert hiñ ſk̄dare Dagureñ hefur bætt nockud um̄ þyrer hinū Fyrra. Reyned ydur/ſeger Paulus/ hvert ad þier erud i Trwñe/ 2. Cor. 13. Giorum ſvo / viſum til hvad heitt vier elſkum Gud/ þegar Hollds ſins Fyſn er ødrumegeñ: Hveria Trwar Avexte vier þiſium i Fare voru/hvert Guds Ande verkar i oſſ þyrer ſaña Jdran/ hvert vier erum ſvo tilbwner med vorn Reikningſkap/ ad hveriu Kvœllde Dags/ ad vier ſieum þar viſſer/ ad þoott vier deyum/ þa munum vier ſamt liþa/ Joh. 11. Allt ſvo leinge ad vier ecke temium oſſ þetta Hugarþar / þa þeinkia Meñ hid ſama/ ſem Eingilleñ aþ Laodicea / Apoc. 3. Eg em Rijkur og Audugur noog og þarþ Einkis vid / eñ þu veitſt ecke / ſeger DRotteñ/ ad þu Veſæll ert/ Aumur og Voladur/Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull aþ mier/ Gull þad i Ellde er reynt / ſvo þu Audugur verder/og klædeſt hvijtum Klædum/ ſvo ad Vanvirda þiñar Falleyſu ecke Openberiſt. Eñ nær vier holldum Reikning vid ſialþa oſſ / þa þœrum vier ad þeckia / ad vorar Misgiørder ſetur hiñ Alſkygne Gud frame þyrer ſig/ og vorar Ovitanlegar Synder þram̄ fyrer ſk̄nu Auglite/Pſ. 90. Hvad þa/ Brædur mijner? Munu þa ecke um̄ ſk̄der uppliwkaſt vor Augu / ſvo ad vier þœrum ad ſiaa/ ad allt Hofuded er ſiwkt / allt Hiartad er veikt / þra Hvirþle og allt til Jlia er þar ecke nema Sær/Kaun/Bentar og Prote/ Eſa. 1. Hvad er þa vor Sæla betur a ſig komeñ / eñ þeſſe Hoþdinglans Dotter / ſa er var Daudvona/edur og Andvana Lijk/ ſvo ſem Matthæus ſkrifar: Stoor Naud þreingde Jairum til ad leita Chriſti/ Eñ lætum oſſ ecke vera Rækt-

ar miñe vid Sæler vorar/ eñ hañ var vid Doottur sijna: Eingeñ er Krossburdur meire/eñ sw Baratta/sem er a millum Hollдsins og Andans/ Gal. 5. Og Tilþiñing Synda siña / med hverium vier høþum hiñ Nꝛduga Gud stygdañ/ hun uppþurkade Davids Krapta/ svo sem þa Hey þornar a Sumre/hun lagde hañ i Daudans Dupt/hun hiellt Boku fyrer hañs Augum/ þad hañ vard svo Mꝛttlaus/ ad hañ gat ecke talad / Ps. 77. Eñ hvad skulum vier þa Rꝛds taka/ Br. M? Hvad giørde Jairus? Hañ þiell til Foota JEsu/seger Marcus/ og bad hañ mikelega: Giør slijkt hid sama/christeñ Madur; Ef þu villt ad þijn Sꝛla heilbrygd verde / Audmyk þig under Vollduga Guds Hønd: Eg jꝛtade DRottne Synd mijna / seger David/ og þa fyrergafstu mier þad/þad var og satt/þvi under eins hañ sagde: Syndgast hef eg a moote DRottne / þa svarade Spꝛmadureñ Nathan hønum: Svo hefur DRotteñ Synd þijna i burtu teked / 2. Sam. 12. JEsus rꝛkte þad ecke vid þessa Samkundu Høfdingia/ þoott hañ ske ad bꝛde hañ og hañs Lagsmeñ hefdu foracktad hañ meir eñ um̃ eitt heilt Ar / þvi hañ visse ad hañs Sꝛla var Angur full i hønum / og villde þvi ecke leggia Sorg ofañ a Sorg / helldur geck hañ strax a þa Leid/er hañ beidde hñ um̃: Hier rꝛtest þad sem Esajas um̃ hñ spꝛer og Matth. 12. Itrekar / segiande: Hañ mun ecke deila og ecke kalla/ og eingeñ mun a Strꝛtunum hañs Raust heyra/ Eiñ brꝛkadañ Reir mun hañ ecke sundurbriooта / og Eiñ riwkanda Hør-Kveik ecke wtslockva / hins sama hefur þu ad vꝛnta/ christeñ Madur/ hver hellst þu ert/þvi hiꝛ Gude er eckert Mañgreinar Alit/þegar þu med David kallar til DRottens a þijnum Mootgꝛngs Tijma / þa þu uppretter þijna Hønd a Nꝛttar Þele og lꝛtur ecke af/ fyrer þvi ad þijn Sꝛla vill ecke huggast lꝛta / Ps. 77. Jꝛ / allra hellst þegar þu bidur um̃ Fyrergefning þiña Synda/ þvi til þess er Guds Sonur i Heimeñ komeñ/ad hañ nidurbrioote Diøfulsins Verk/ 1. Joh. 3. A medal hverra Syndeñ er hid versta. Edur meinar þu ad hañ/sem liet þad ad Bꝛn

Jairi/ad uppvekia hns Dootter/en hvers hn kune po hoolpen ad verda/ad hn mune neita pi' um Kvittun pina Synda/nær pu hen' Sorg pullur leitar/ par han veit ad pu kant ecke en henar Saluhialpena ad erpa / en han er po i Heimen komen til pess/ ad kalla Synduga og ecke Reitlata til Jdranar / Matth. 9. Og vill ad aller Men verde Saluhoolpner og komest til Sannleiksins Vidurkienningar/ 1. Tim. 2. Af Hiartgroodiie Medaumkun og brenande Elsku til Syndugra Manna/ hroopade JEsus pordum Daga : Komed til myn aller pier sem Erpided og Pwnga piader erud/eg vill Endurnæra ydur/Matth. 11. Pvi kiemur pu pa ecke til Guds/ hvers Synder ad eru ypper pitt Hofud geingnar/ og pier mikils til Opwng Byrde vordnar/ par pu veitst ad han svared hefur og sagt: A hvertum hellst Tyma ad hinn Ogudlege snyr sier pra synu Ogudlegu Athæpe/ Svo sannarlega sem eg lipe/ hans Misgiorninga skal ecke ad Eilypu minist verda/Ezech. 18. Slyka Hlute aprekar Vinvandun DRottens hia syndugu Monnum/ pa henne er med audmiwku Hiarta teked/ svo vier meigum inta pad satt ad vera sem Paulus til Hebræos seger / Cap. 12. Ad oll Typtan/medan hun aliggur/ pyke oss hun Sorg og eingen Glede ad vera/ en eptera gepur hun Fridsamlegan Avoxt Reitlætesins. Jairus pesse var einn Samkundu Hopdinge/en Epa einn Skriptlærdur og uppfrædd ur i Moysis Logmale / en i pvi pinnur han eckert Rad moote Daudanum / sem ei var Von/ pvi Bookstafuren deyder en Anden lypgar/ 2. Cor. 3. Bæde han og hans Dootter hopdu syndgad a moote Logmalenu/ en Logmaled skylldar pa alla under Daudann/ sem ecke uppfylla pad: Svo hopum og ecke vier synduger Menn neinnar Hialpar ad vænta i Logmalsins Verkum / poott vier sieum pau skylldugur ad giora/ pvi Logmaled er innkomed svo ad Synden ypergnæpde / seiger Paulus/Rom. 5. Pad er/ ad hun yrde uppvys/ pvi en pess mundum vier ei Syndena peckia: Pad er ei annad en eitt Brgne/a hveriu Dauden hvesser sinn Brodd/par ed Synden er Broddr Daudans/en Kraptur

Synd-

Syndarenar er Lögmaaled/ seger Paulus/ 1. Cor. 15. Þvi pad fordæmer pa sem hana dryia: Hvar hefum vier pa Lyfs ad leita? J Trwnne a hann sem Lögmaaled hefur uppfyllt/ Daudann sigrad/og bored Synder vorar uppa Træd/enn fest par Handskriftena pa sem mooté oss var. Enn svo sem Paalmavidurenn retter sig upp under Þwngannum/svo vex Trwenn i Krossburdenum: Jeg skal ecke segia hversu Trwarsterkr ad Jairus hefr i Fyrstunne vered/þ syneft hann hafe ecke meint/ ad JEsus Guds Sonur være/helldur Spaamadur nockur/svo sem Elias edur Elisæus / sa ed kynne ad uppvekia Dauda eins og peir/annars munde hann ecke hafa meint/ ad hann pyrfte ad ganga heim med sier/ og leggia Hondyfer Doottur sijna: Nitt er vijst/ad hans Trw hefur ecke svo sterk vered/ sem Kvinnu pessarar/ er hier umgetur/ edur hinnar Cananeisku/edur Hundrads-Hofdingians. O minn HErra JEsu/ hversu nækvæm er pijn Lijknar-Hond til ad Endurnæra hinn riwkandá Hor-Kveik/hann liet sier pad ecke noog pykia/ad hann Bænheyrde hann svo fliott/sem hinn kunne ad bidia/og geck strax af Stad/helldur a Veg-enum styrkte hann Trw hans med pvi allra dasamlegasta Kraptaverke/ er hann giorde vid Kvinnuna: Ad sonnu hefde Frelsarenn kunnad ad læta petta Almættisverk leint vera/eins og annur/er hann bannade ad bera wt/ enn pad villde hann ecke: Hans Lijknar-Hond er Frioofsom: Hann giorde hier tvennt i einu: Hann læknade hina Naudstoddu og Faatædu Konu / er allre Aleigu sinne hafde forgefens kostad uppa Læknara / og under eins styrkte hann hennar og Jairi Trw: Þvi trwed mier til/ ad hann hefur ecke forgefens talad pesse Ord: ÞJJN TRwa GJorde Þig HEJla. Jaa/ enn pa framar/pegar Hwskarlar Jairi runnu i moote honum / svo sem Lucas og Marcus skrifa / og sogdu: Omaka ecke Meistarann/Þijn Doottir er sæalud/pa hefde honum mætt til Hugar koma/ ad pad være wte / enn JEsus slepte ecke sinne Hende af honum/helldur sagde hann: Ottast ecke/Trw pu alleina. Laat petta Dæme vera pier jafnann fyrer Augum/ Chr. M./ pegar pijn Trwa feke

ur til ad velktast i Mootgangenum/og þier kemur til Hugar med David / ad Gud hafe forgleymt Myskunsamur ad vera / Ps. 77. Sia þier hvad trwr ad þin Lausnare er/ ad han freistar einkis yfer Megn fram / 1. Cor. 18. Þu megnar ecke hin allra minsta Trwar-Neista ad kveikia i þier/ Guds Verk er þad/ er þad veik Trw/þa er þad þo Trw/ Gud an sijnum Giorninge/ lat sia/ad þu alleina ecke slocker han med Þolenmædene og Vænarleysenu/og vert svo viss um/ad han blæs sialfur ad þvi glooanda Kole/ er han hefur lagt a Varer þijns Hiarta: Han liet ecke Petrum socvka/ þo han være Trwar veikur/ Matth. 14. Han leifde ecke ad hans Læresveinar forgeingu / þoott þeir væru Litil-Trwader/Luc.8. Han uppvakte Lazarum/þoott Martha efadest um/ad hn munde fyrr upprijsa/ en a sijdarsta Dege/Joh. 11. Og hversu opt avitalde han Læresveinana fyrer þeirra Trwarleyse/ Svo ad þeir beiddu han / og sogdu: HErra/ auk þu oss Trwna/ samt ebldist Guds Kraptur svo med þeim/ad þeir urdu þess Allshugar fegner / ad þeir mættu nioota þeirrar Trû / ad þola allar Hædungar hans vegna. Jeg vil ei tala um þad mikla Myskunarverk/er JEsus giorde vid hin Tunglsiwka/og Fodur hns/er han sagde: Ef þu trwer/ þa er Trwudum allt mogulegt/ En Faderen æpte Nastofum/ og Tæradest miog/ segiande: Jeg trwe Herra / en hialpa þu Vantrw minne: Og JEsus rak Diofulen wt af hinum Tunglsiwka / Took i Hond hans og reiste han upp/ Marc.9. Svo lat þier nu og nægiast DRottens Raad/christen Madur/ þoott þier synist/ad þijn Trwa ecke sem sterkust sie / þvi hns Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/ 2.Cor.12. Og er þetta nu svo wt talad um hid Fyrra.

Epterfylger ad tala med faam Ordum um þad Sijdara. Ecke minna Traust edur Hialparvon stendur christinn Manne af þeirre Myskun/ sem vor Frelsare giorde a þeirre aumu Konu / Er med Trw sinne þæde Heilbrygde af honū. Evsebius skrifar i hns Christendooms Sogu/ og 7. Book/ 17. Cap. Ad hun hafe Heidens Manneskia vered/

ed/Kynlud vr Cæsarea Philippi. Pier kyñe til Augar ad koma/synd ugur Madur/ ad Christur hafe ecke giøra viliad þvilijk Stoormerke/ nema medal sijns Foolks og Gydingaña: Eñ Dæme hiñar Cananeisku/ Hundradshøfdingians / hiña Disfuloodu i Gergeseaña Landa-Merkium/synet allt añad/ Og þvi skyllde hañ neita þeim Kraptaverk aña/ hveríum hañ hafde fyrerhugad Nææd Evangelii/ svo sem stendur hia Esa. 62. Ad DRottiñ mune framleida sitt Rettlæte og sijna Dijrd fyrer allar Pioodet: Þu seger / Gud giøre þo ecke Kraptaverk Maña a medal a þessum Døgum: Eñ seg mier / Hvert er Kraptaverk meira eñ þad / ad hañ hefur giørdt oss Abrahams Sonu af Steinum/þad er af Heidingium/ þeim er Stocka og Steina dijrkudu/ og voru þeim sijmlþer sijker. Þesse Vesæla Kviña var þwngū Siwkdoome undervorpeñ / og Ohrein kollud epter Løgmaalenu/ Hver hana snerte/skyllde Ohreiñ vera allañ Dag til Kvollds/ Eñ ecke skede þad þar fyrer / ad Kviñurnar a þeim Tijma være meir Ohreinar i Guds Auglite / helldur eñ eiñ daudur Lijkame / hvern eingeñ mætte snerta / helldur svo sem þad var boded i Guds Løgum / til ad teikna oss Andlega i Syndunum dauda/ Svo var og hitt til ad miña oss a Spillingu Natturu vorrar/ Eñ þoott ad þesse fatæda Mañeskia være svo a sig komeñ / samt fyrerlijtur ecke JEsus hana: Allt er Hreinum hreint / Tit. 1. Svo var og hønum/ sem er hreiñ og heilagur/og fraaskileñ Syndurunum: Þesse Kona var Ohrein epter Levitaña Løgmaale/svo ad eingeñ mætte hana snerta/nie Klæde heñar/Eñ strax sem hun hñs Klæda-Falld snerte/er sijalfur/ Levi Børn hrein giører/ þa vard hun bæde Hrein og Heilbrygd. Tak þier þad til Huggunar / syndugur Madur/ þegar Satan freistar þijn med Ørvæntinguñe/ kañ ske ecke fyrr eñ i þeim sijdursta Andarslitrum / Nær hañ er sem akafastur / þvi hañ veit hañ hefur stuttañ Tijma. Þitt Rettlæte er svo sem Nidslags Fat : Hvad munu þa vera þijnar Bloodugar Illgiørder ? Eñ sie/ Hier er opnadur eiñ Bruñur Davids Hwse / og þeim sem byggia

til

til Jerusalem/til Hreinsunar Syndaranum og Bloodfallssiwkum: Þu ert Ohreinn / svo sem þesse Kona / og eckert Ohreint maa innkoma i þa Himnesku Jerusalem/ Enn hier er Blood JEsu/ sem hreinsar þig af øllum þijnum Syndum/ 1. Joh. 1. Þijnar Synder eru raudar sem Blood / Esa. 1. Enn JEsus er fyrer sitt eiged Blood Einusinne Jnngeingenn i þad allra Helgasta/ ad wtvegadre eilijfre Endurlausn/ Heb. 9. Þar fyrer vill hann giora þær hvijtar sem Snioo. Þu hefur ecke ert Gude ad lwka fyrer Syndena: Þesse Kvinna hafde ecke helldur neitt ad giallda i Læknis-Laun / þvi hun hafde eidt þar til allre Eigu sinne/ad hun mætte heilbrigd verda/ enn foor þo jafnann Vesnande: JEsus æskte og aungra Launa af henne / helldur sagde hann: VER tu HUGhraust DOOTTer/ þijn Trw GJørde Þig HEilbrygda. Hann krefur og ecke Endurgiallds af þier / þvi hvad maa Madurenn Gude giallda? Trw þu alleina þvi/ad hann sie Forlijkun fyrer þijnar/ og ecke einasta fyrer þijnar/ helldur og fyrer allar Veralldarennar Synder/ 1. Joh. 2. Og heyr þau Lyknarfullu Ord/er hann talar/ Esa. 55. Heyred hver sem ad þyrstur er/ Kome til þessara Vatna/og hver sem eckert Gialld hefur/ hann kome og fæe fyrer eckert/ Komed/ sege eg/ Komed og kauped fyrer utann Peninga / og utann Andvyrde / Bæde Vijn og Mioolk/ Hvar fyrer læte þier ydar Peninga wte fyrer Matleysu/og ydar Erfide fyrer þann Hlut sem ei kann ad sedia. Kona þesse geck Bak vid JEsum/hun var Ohrein/ hun var Or-Fatæk/ hun var ad øllu Leite aumlega a sig komenn/ hun þorde ecke ad yrkia Orde a hann/og skammadest sijn ad bera sijna Kveinstafe framm fyrer slijkann Herra: Æ/ hvad mætte Syndarenn þeynkia/ sa er optlega hefur vellt sier i sama Saur/ og eins og Hundurenn geinged aptur til Spijunnar / Mun hann ecke fyrerverda sig/ ad koma framm fyrer hann/ i hvers Auglite ad ecke eru Himinarner hreiner / Fyrer hverium hiner Dijrdlegu Cherubim hylia sijn Andlite? Sannlega være þess meir enn Von:. Enn fyrer JEsu Forþienustu Skulld / hvers Asioonu þeir byrgdu / og hræktu i hanns Andlit/

þa

þa megum vier med fullu Trauste gänga til Nådar-Stoolsins/ svo ad vier Myskun odlumst/ i hentugan Tijma / Ebr. 4. Þa skalltu vita/ Syndugur Madur/ Skylldu þijna/ þegar þu sem ert Molld og Aska/ dyrfest ad tala vid DRottenn/ ad honum ber Dijrden og Neidurenn/ enn þier ber Blygdan þijns Andlitis/ Svo giorde þesse Kvinna/ þvi hlaut hun Myskun/ Svo giordu hiner 10. Lijkþrau/ Þeir stoodu fiærre/ þvi urdu þeir hreinsader / Svo giorde hin Bersynduga i Simons Phariseara Huse/ med hverium JEsus var ad Heimbode/ Hun kraup Bak til vid hans Fætur/ og þvode þa med Tarum sijnum/ og þerrade med sijnum Harlockum/ Kyste þa/ og smurde med Vidsmiore/ enn er Phariseus hneixladest þar a i sijnu Hiarta / og meinte þad være Ohæfa / ad slijkur Stoor Syndare skyllde snerta hann/ sem Foolked hiellt Spamann ad vera/ þa liet JEsus hann siälfann leggia Doomenn a/ ad Sa munde elska meir/ sem meira uppgefed være/ enn DRottenn sagde til hans/ Af þvi hun elskade Miked/ þa eru hennar Morgu Synder fyrergefnar. Ad Sijdustu snerter Kona þesse hans Klæda-Falld / epter þvi sem hun Råd fyrer giorde med siälfre sier / Nær þorde hun ecke ad gänga / Og er lijklegt/ ad hun hafe ætlad ad dyliast / þar hann stood midt i Manna-Þraungenne / og munde hennar þvi ecke giæta: Margur hefur JEsum snorted i þessum Hoop/ Enn eingenn svo hart sem þesse Kona. Þad stendur skrifad umm vorn HErra/ ad þegar hann sa Aumur a nockrum/ ad hans Ydur hafe komest vid i honum af Medaumkan/ Svo hefur og hier vered / Nann fann Krapt wt af sier gänga / Hans Fodurleg Giæska gat ecke leynt sier/ Brunnur Myskunarennar vall hier upp siälfkrafa/ Og siälft Himnarijke þolde hier Ofrijke: Enn lat þier þad af þessu til Hugar koma/ Guds Elskulegt Barn/ Ad JEsus Christur er uppfarenn yfer alla Himna / og er ecke framar med oss ad Lijkams Vistum/ Samt uppfyller þo hans Klæda-Falldur þad heila Mustere / sem er Christeleg Kyrkia Guds hier a Jordunne / Þar umm spaer Zacharias/ Cap. 8. Þad skal ske a þeim Dogum / ad Tiju

 Menn

Meñ af øllum Tungumælum skulu þrijfa i Klæda-Falld Gyding-
sins/og segia: Vier vilium fara med ydur/þvi vier heyrum ad Gud sie
med ydur: Hvernig er hñ þa med siñe Kyrkiu hier a Jørduñe? J Ord
enu og Sacramentunum/ Þad eru hañs Klæde/ Þar er hañ ad finna/
Þangad attu ad þrijfa med Trwareñar Hende/þa ertu hønum eins
nærre/og eñ þa nær eñ þesse Kona/eñ allra helst skalltu til þessa Rꜳds
taka/ þegar øll onnur bila/ Nær hiñ Sijdarste Moolgængur Daudeñ
þier ad Hondum kemur/og þijnar Lijkamlegar Hendur þreifa ei leing-
ur/ Naf þa svo fest þijna Trwar-Hond a þessum JEſu Klæda-
Fallde/uñ Nꜳdar-Tijmañ/ad þu slepper hønum alldrei fyrr eñ hañ
blessar þig/og mun i gegnum hñ ofañ flioota til Sꜳlar þiñar Krapt-
ur af Hædum/ sꜳ ed hana heilbrygda giøre af øllum Sꜳlar og Lijfs
Meinum: Eñ hañ sem eingañ vill frꜳ sier reka/ er til hañs kemur/
Hañ sem lofad hefur ad Bænheyra medañ þu ert ad bidia/Hañ sem sialfr
ur þreytte vid Dꜳudañ/ og took akaflega ad bidia/og kañ þar fyrer ad
samþijnast Eymdum þijnum/Hañ/Sege eg/mun svara Sꜳlu þiñe fyr-
er heilagañ Anda/ Hver ed Vitnar med þijnum Anda/ad þu sert Guds
Barn: Vert Hughraust Mijn Dootter/ Þijn Trwa Giørde Þig
Hoolpna. Þad veite oss øllum Goodur Gud/Fyrer
JEſum Christum / AMEN.

Tuttugasta og Fimta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 24. Cap.

A Þañ Tijma. JEſus sagde til siña Læresveina: Nær
ed þier siaed Svivirding Foreidslunar (af hvørre sagt er
fyrer Spꜳmanneñ Daniel) standande i Helgum Stad.
Hvør sem þad les / Hañ hygge þar ad. Hvørier þa eru
a Gydingalande/ Flyie þeir a Fiøll/ Og hvør hañ er a Rꜳfre/Fare
hañ eige ofañ nockud ad taka wr sijnu Hwse / Og hvør sem a Akre
er/snwe hañ ei aptur/ ad taka sijn Klæde. Eñ Vei Þwngudum og
Brioostmylkingum a þeim Døgum. Eñ bidied/ad ydar Flootte verde

ecke

ecke um̄ Vetur/og eige a Hvoottdæge. Hvlad þa mun verda so stoor Hørmung/ hvilyk ad eige var i fra Vpphafe Veralldarenar/ allt til þessarar Stundar/og ei helldur mun verda. Og nema ad þesser Dag ar verde stytter / Verdur eckert Hollld hoolped. En fyrer Utvaldra Saker/þa skulu þeir styttast. En ef nockur seiger þa til ydar/Siaed / Hier er Christur eda þar/ þa skulud þier ecke þvi trwa. Hvlad þar munu upprysa Falschristar og Falsspaamen̄/ og þeir munu giora stoor Tækn og Vndur/so ad i Villu munu leidast(ef ske mætte)eirnen̄ Utvalder. Siaed eg sagda ydur þad fyrer. Nu ef þeir seigia til ydar/ Siaed/ han̄ er a Eydemørku/ þa gaanged ecke wt. Siaed/ Han̄ er i Launkofum/ þa trwed eige. Hvlad lyka sem Elldins wt-geingur af Vppgaungu / og skyn allt til Nidurgaungu/ Lyka so mun og vera Tilkoma Man̄sins Sonar. Hvlad hvar helldst ad Hræed er/ þangad munu og Erner safnast.

Exordium.

JEsus byder synum Lærisveinum i þessu Gudspialle / ad þeir skule ei trwa/ þoott ad þeim sagt verde: HIer ER Dur HAr Er CHRISTur / Hvi Þar Munu VPPrysa MArger FALS-Christar Og FALS-Spaamen̄ / Med ødru fleira sem Epterfylger/og i Gudspiallenu sier lykast hermer. Allt rættest þetta strax epter han̄s Daga/ svo af þessu maa siaa/ ad þad satt er sem Paulus um̄ han̄ seger/ Ad i hønum sieu hulder aller Fiarsiooder Vitsk unar. Ecke einasta fundust þeir medal Gydinga / er sig giørdu ad Christe / Svo sem var Bar-Cocaba er Anno 130. safnade Ogrynie Her a moote Hadriano Keysara/og sagdest vera Stiarna sw/er Bileam um̄ spaer / Num. 24. Helldur og medal þeirra er sig Christna kølludu / Svo sem var Simon hin̄ Fiølkun̄e / og Ottal fleire/ sem wt-komu af hys Skoola/og tøldu Foolkenu þa Trw/ad þeir være Heims-ins Endurlausnarar / giørdu og mørg følsk Kraptaverk/ svo sem af fornum Christendoomsins Søgū er alkun̄ugt/Vid þessū tekur JEsus

Vara sÿnum Læresveinum/ og ecke einasta þeim / helldur og øllum þeim/sem hañ og hañs Kieñingar elska mundu/ þvi svo sem hñ sagde i Bænene til sÿns Himneska Føðurs: Eg bid ecke einasta fyrer þm̃/ (hañ meinte Læresveinana) helldur og fyrer þeim / sem a mig trwa munu/fyrer þeirra Ord: Svo hefur hañ og þetta øllum þeim sagt/ er Postuleg Kieñing boðud verdur/ svo sem hñ og med berum Ordum seg-er hia Marcum i 13. Capitula: Þad eg sege ydur/ þad sege eg øll-um/ Vaked þier: Og fyrer þvi/ ad Amiñing þesse heyrer og oss til/ yfer hveria lÿklegt er ad Heimsins Ender sie komeñ / Þa vil eg hana alleina med sÿnum Lærdoomum stuttlega yfervega.

Hvar til oss adstode Goodur Gud med Krapte sÿns Anda/ i JEsu Nafne/ A M E N.

Vtleggingeñ.

ALLDrei kuñum vier Guds Føðurlegre Giæsku þar fyrer ad full-packa / ad hañ hefur Lande voru þyrmt fyrer Villum og Af-Gudadyrkun / Hañs Nafn sie þar fyrer Lofad og Vegsamad uñ Allder Allda. Samt mun þo ecke Satan læta oss Hlutlausa / Barne Guds millda Hønd vid þvi/ad hñ deyde Sæler Mañaña med Følskum Keñingum/ þa leitar hñ til med Illum Dæmum/ med Vond um Fortølum/ og Aeggian til Lasta og lioot ra Verka/ med Toomlæte og Hÿskne i þvi ad vÿsa þeim Guds Gøtu/ sem hana ecke fær sialfer ratad: Litlu skipter med hveriu Moote ad Fiandeñ og hañs Verkfære fordiarfa Daudlegra Mañs Sæler wr Guds Hende: Ill Heimsins Epter-dæme/ sierdeilis þegar þau ecke strøfud eru / þau eru sterkare til ad draga Taum Andskotans/ eñ nockur Villu-Madur: Margur mun vera fyrer ranga Trw Fordæmdur/ og þo kañ ske ei færre fyrer illañ Verknad/Þar fyrer seger og Endurlausnareñ: Vei þeim Mañe/ fyr er hvern ad Hneixlaneñ kemur/ Matth. 18. Epterdæmed er ein Al-meñeleg Tunga / sem aller skilia. Þad var hallded Furduverk uñ Mitridatem Konung i Ponto/ ad hañ hafde i Lide sÿnu Allra handa

Pioo der /

Þiooder / og gaf þo talad siñe Tungu vid hvern þeirra / Eñ þad er stærra Furduverk / ad eitt Epterdæme talar þegiande vid alla Meñ / sem þad heyra/og þoott þad sie Hlioodlaust siælft/ gierer þad Þusund Tungur skyrt talande: Jll Dæme spilla bæde Bondum og Goodum: Bonda draga þau til Epterbreytne/Þvi hvad elskar sier lykt: Þañ Gooda til ad tala illa uñ þañ/ sem þad af sier geþur/þvi Fæer eru svo Rædsetter / ad ecke hallmæle þeim sem Jllt adhafast / Jafnvel þoott Verked hyrie ad hata eñ Mañeñ elska/og Meñ eige ad Lagfæra þad sem illa fer/ eñ lasta ecke/ svo sem Paulus amiñer þa i Galatia/segiande / Cap. 6. Brædur/ Ef nockur verdur yferstiggeñ af einhverre Hrøsun/þier sem Andleger erud/Leidretted þañ sama med Hoogværum Anda. Þad er ad vijsu satt / ad eingeñ er Sa a medal vor / er keñe Billu neina / Eñ hvert ad vier kuñum þar fyrer ad hroosa oss af þvi/ ad hin saña Trw a Christum/ fyrer hveria Meñ Sælu-hoolpner verda/ hvert ad hun drotne i allra Maña Hiørtum/ þar uñ mættu Meñ efast nærsta miøg. Endurlausnareñ seger uñ Fals-Spaameñena/ ad af þeirra Avøxtum skule Meñ þeckia þa: Og hid sama þore eg ad segia uñ þa/ ed hroosa sier af Gudhrædsluñe (Þad er af Christendoomenum/svo sem Paulus hañ a stundum nefner) eñ afneita þo heñar Krapte/2. Tim. 3. Hver er þa christeleg Trw? Hun ed verkar fyrer Kiærleikañ/Gal. 5. Eñ hvernig hønum vared sie a þessum versta og styrsta Døgum/Þad fiñur hver Eirn/þegar hañ stijngur Hendeñe i siñ eigeñ Barm/ og spyr sitt Hiarta ad/ hversu fws ad hañ sie a ad tilgefa sijnum Naunga hñs Misgiørder: Hvad mik-ed hañ vill missa af sijnum Munum / til ad hiælpa þeim Auma og Naudstadda: Hversu liwfur hañ er a ad afsaka siñ Broodur/tala vel uñ hañ/og færa alla Hlute til betra Begar: Hversu Kostgiæfner ad Forelldrar og Hwsbændur eru i þvi / ad ala upp Børn sijn og Hiw i Guds Otta og goodū Sidum: Med hverju Skape ad Børn og Þioon-ustu-Foolk hlijda Forelldrum og Hwsbændum/ edur hiner Undergef-

nu þeim Yfirbodnu: Allt ætla eg þetta fare i Oleſtre him morgum Mañe: Hver þad heyrer/ hañ hygge þar ad/ edur hver er þa Christ' endoomureñ/ er Meñ hrooſa ſier af/ þegar Kiærleikañ vantar? Hver ad er Saal Tirwareñar / Svo ſem Jacob ſeger / Ad hun ſie daud añ Verkaña/ Cap. 2. Hier ſtendur i Ondverdu Gudſpiallenu: NAR þIer Sjaed SVIvirding FORreydſluñar/ STANDande i HELGum STad: Margar Getur eru a þvi/ hvad þetta vered hafe: Nock rer meina þad hafe vered Bjlæte hins Romverſka Keyſara: Adrer neita þvi/ og ſegia þad hafe alldrei iñkomed i Jeruſalems Muſtere: Sumer ætla þad eckert añad ſie/ eñ Her Romveria/ af þvi/ ad þegar Lucas ſkrifar uñ þetta Efne/ ſeger hañ: Þegar þier ſiaed Jeruſalem umkrijngda med Herſkyllde / Edur og ſvo Halldar Flockur ſa/ er ſkomu fyrer Eydeleggingina brautſt iñ i Jeruſalem/ og ſaurgade Muſtered med Morde/ Mañdrapum/ og allra handa Svivirdingum: Þeſſ er voru Gydinga Kyns/ og kølludu ſig Zelotas/ þad er Vandlætara/ og var þad Svivirding noogu ſtoor / ad þeir ſettu uppa ſig Nafn Gud' legrar Vandlætingar/ ſem Guds Muſtere ſmanudu og ſvivirdtu/ verr eñ nockurn Tijma Heidingiar. Til eru þeir ſem hyggia / ad þeſſe Svivirding Foreydſluñar hafe vered Gull-Ornen ſw/ er Herodes Kongur liet ſetia uppa Muſtered / til Agiætis vid Roma-Rijke/ hvers Merke ad Orneñ var/ og høfdu Romveriar a þeim Atrunad mikeñ/ þeſſ getur Tacitus i ſiñar Añala-Bookar Cap. 2. Er og all-lijklegt/ ad þad hafe nockud þeſſhattar vered / Þvi Svivirding Foreydſluñar/ ſw er Daniel talar uñ/ Cap. 11. Er an alls Efa Bjlæte Skurgod' ſins Juppiters / er Antiochus Epiphanis liet ſetia iñ i Guds Muſtere/ af hveriu rada ma / ad þeſſe/ er Daniel uñ ſpaer/ Cap. 9. Og Endurlauſnareñ hier uñ getur / mune hiñe Fyrre a Einhvern Hatt hafa lijk vered: Samt er allt þetta ad vijſu Ovijſt/ og þoott eg ſege hier uñ Jmiſſra Maña Meiningar/ til Froodleiks þeim/ er epter vilia taka/ Þa vardar oſſ/ chriſtna Meñ/ nærſta lijted hier uñ/ Eñ hitt byr'
jade

lade oss ad rañsaka hvert ad Sokvirding Foreydslunar kyñe ecke eñ nu ad þiñast i Guds Kyrkiu / ef vel er leitad. J Jerusalem hafde Gud sett Miñing sijns Nafns Æfenlega/ Hin Lijkamlega er nidurbroteñ/ Guds Reide-Stormur hefur heñe uñ Koll kastad / eñ hin Andlega mun verda hiaa oss til Enda Veralldar/ Matth. 28. Eñ hvert heñe er alltijd svo hreiñe halldet/ sem byriar/þar er vandlega ad giætande. Jeg sagde/ ad i Jerusalem hefde Gud sett Miñing sijns Nafns/ þar bioo hañ yfer Cherubim/ eñ þ er ecke miñe Naad/ad hiñ ædste Prestur hefur sagt til vor/ Joh. 14. Hver sem elskar mig/ hañ vardveiter mijn Ord/ og miñ Fader mun elska hañ/ til hañs munum vid koma/ og Vistar-Veru hiaa honum giora. Eñ æ oss daudlega Meñ/ under Syndena sellda/ Hversu lijtil er Miñing Guds Nafns hiaa oss/ þegar vier metum alla Hlute framar hñs Dyrd? Hversu lijted af vorum Gagnsmunum/ voru Lijkamans Epterlæte/ vorum Virdingum viljum vier a stundum missa fyrer hañs Elsku? Hvad opt metum vier Bod Mañaña meir eñ Guds / og hrædumst meir þa ed Lijkamañ kuña ad deyda/eñ hañ/sem Lijfe og Sælu kañ ad kasta i eilijfañ Elld? Hvad opt giørum vier sialfa oss ad Gudum / er vier tilreiknum vora Nam-ingiu og Lucku-Laan Framsyne vorre og Erfidismunum / eñ giætum ecke ad þvi/ ad nema Gud vakte Borgernar/ þa vaka Vøkumeñerner til Forgiefens/nema Gud bygge Hwsed / þa erfida þeir ed byggia til Onytis? Psalm. 127. Hvad lijtil er Miñing hañs Nafns hiaa oss / þegar vier Vanbrwkum hañs heilaga Nafn/ sverium og liwgum þar vid/ jaa/ þyker þad eingeñ Synd vera/ þvi þ sie Daglegt Mal? Jaa/ Margur selur JEsum fyrer miña eñ Judas/sa ed leggur hñs Nafn vid hiñ allra miñsta Hiegooma: Hversu lijtil er Miñing hñs Nafns hiaa oss/ þa vier forsøklum hañs heilaga Ord/ og fordumst þangad ad koma/ sem þ er uñ Hønd haft? Hversu lijtid miñumst vier þa a hñ/ sem Mootmæleñ þolde af Syndurunum / til ad opeñbera syndugum Moñum Lijfsins Veg? Þegar vier viljum ecke liaa vor Þumskoreñ

Eyru/

Eyru til ad heyra þad / Sem þo er Kraptur Guds til Sæluhiaalpar øllum þeim sem trwa/Rom. 1. Men sitia a stundū under Heyrn Guds Orda / og vita ad heilagur Ande er i Ordenu / og þad er eins og eitt Mustards-Korn/ hvert ad er hid minsta medal Sædanna/ en vex þo svo hatt/ad Fuglar Himensins bwa sier Hreidur i Greinum þess/Matth. 13. Samt vilia Men ecke lia þvi hid allra minsta Rwm i Akre sijns Hiarta / Hvar inne þad friooþgast mege og Avøxt færa. Svo sitia voter Bwgardar / Vor Akneyte og Allra Handa Niegoome Veralldarenar þar / sem hin Heilaga Guddoomsins Prediking ætte ad sitia/J sijnu Mustere/sem ad er vort Hiarta/ 1. Cor. 3. Seged mier i Guds Nafne / seged mier/ Er ecke þvilijkt Sykvirding Foreydslunar standande i Helgum Stad? JEsus hefur læted i sijna Kyrkiu hier a Jordunne inn setia sitt Bijlæte/Þad er Kiærleikurenn/Þad er hans Mynd/ Þvi hann er Gud / og Lioome sijns Fødurs og Jmynd hans Guddoom-legrar Persoonu / Ebr. 1. Enn Gud er Kiærleikurenn / 1. Joh. 4. Þetta sitt Bijlæte feck hann i Hendur sijnum Elskulegum Lærisveinū/ er hann sagde / Joh. 13. Þar af skulu aller þeckia ydur / ad þier sieud mijner Lærisveinar/ ad þier elsked hver annann. Þessa Lijkneskiu JEsu settu þeir inn i hans Kyrkiu hier a Jordunne med allre Trw og Dygd/ Þvi skrifad er/ Act. 2. Ad aller Hluter voru sameiginleger med þeim Trwudu i Jerusalem/ Þeir bæru Eigur sijnar fram fyrer Postulanna Fætur/til ad skipta þeim upp medal Naudþurftugra/og aller voru þeir i Eindrægne Andans: O hvad Olijker þessum Tijmum/Þar Ran og Skuldur/Okur/ Harddrægne/ Rangsleitne i Kaupum og Sølum/ Mijskunarleyse / Agg / Reide/ Fiandskapur/ Ofund og Drambseme Þykia sumra Manna a medal annadhvert einger Okoster / Edur og svo smaaer Lester ad vera: Er þad hans Bijlæte/sem svo heitt elskade oss/ ad hann Doo fyrer oss Ranglæta/þa vier vorum hans Oviner? Rom. 5. Er þad hans Lijking/sem ecke upplauk sijnum Munne/þegar hønn um var Mootmællt/ helldur enn Saudur til Slatrunar leiddur? Esa.

53.

53. Er þad hans Mynd/ sem geck i Kring / giørde Gott og græddе alla/ Ja/ Allt giørde hañ vel/ þvi Dauþa liet hañ heyra/og Mal-lausa tala ? O Vei/ O Vei/ Jeg þore ad segia/þar er oskur Mynd iñkomeñ/ Ecke hins Romverska Keysara edur hans Merkes/ helldur Andskotans og hans Merkes / Sem er Syndeñ/ hveria ed Madureñ lætur drottna i sijnum Daudlegum Lijkama / og liær Limu sijna hefñe til Vopna : Þier erud aþ Fødurnum Fianda/ og leiteſt vid ad fyrer-koma mier/seger JEsus vid Gydinga/ Joh. 8. Eñ þeir ed eru Nard-briooſtader / Asælner / Sierplægner / og ecke þyrma hans Limum / Munu þeir ecke strijda under sama Merke og þeir ed hañ hølndu og aþ Lijþe tooku ? Edur hvad er þad sem Raustеñ aþ Himne sagde vid Pal / Act. 9. Er hañ foor med Hernade og Opride til Damascum / ꝏ moote Guds Søþnude : Saul Saul/ þvi Oþsæker þu mig ? Edur þad sem Doomare Lifendra og Daudra vill segia til hiña Gudlausu/ þegar hañ kemur i Skijum Himens med Magt og Miklu Vellde/ A hinum stranga Dege alls Holldѕ : Hvad þier giørdud Einum aþ þesſ um mijnum Minstu Brædrum / þad giørdud þier mier / Matth. 25. Andskoteñ kom i Orms Lijke/ þegar hañ sveik vora Fyrstu Moodur/ þad var hñs Mynd/ Eñ Christur neþner þa Eytur-Orma og Nødru-Kyn / Matth. 23. Sem ad wisiwga Hws Eckna og Fodurlausra / Þeir ed Tijunda Mintu/ Anis og Cumen/ Hlute sem eckert var Jspuñ-ed/ Eñ gleymdu þvi sem hellst er i Logmalenu/ Trwñe og Myskun-semeñe : Mun ecke þesse Høggormsins Mynd Allvijda vera skrideñ iñ fyrer DRottens Alltare/sem er Mañsins Hiarta ? Þar Flattskap ur og Underhyggia spuñeñ samañ vid Agyrne og Fe-Dratt/ og adra þvilijka Leste/ þyker Framsyne ad vera/og Sa Vitþirringur/sem ecke kañ ad þleyta sier i þessu. Christur seger hier i Gudspiallenu / Ad Næſte þeirra Tijma / sem koma mune epter Jerusalems Eydelegg-ingu/ mune svo mikell verda/ Ad J VJllu MVne JAFNvel LEid ast / Eþ Ske Kyñe / VTVALDer / Og þad vegna Fals-Spa-

 mañaña/

manaña/ þeirra er opudu epter Guds Almætte/ og sviku margar Sæler fra honum : Svo skiedur og a þessum vondu Døgum alltijtt og allvijda/ ad þeir sem aarars mundu Froomer vera/ þeim tekst þad ecke vegna hiña Rangsnwnu z Nreckvijsu i Verølldeñe/uñ hvoria Salomon talar/ Prov. 1. Ad þeir seige : Kom med oss/ vier viliun uñsitia Blood/ og hylia oss ad Osekiu fyrer hinum Meinlausa/ Vier skulum eignast miked Audæfe/ og fylla vor Nws med Nerfang/ legg Fe Lag med oss/ vier skulum aller eiñ Siood hafa. Einga argare Fals Spameñ þarf eñ þvilijka Belials Syne/z svo spillta Natturu vora/ þvi hver Eiñ freistast þegar hañ af siñe egeñ Girnd veidur tældur og afvega leiddur / þar epter Girndeñ / nær hun er frioofsom vordeñ/ fæder hun Syndena / eñ þegar Syndeñ er giord / fæder hun Daudañ / seiger Jacob. Cap. 1. Drage eingeñ sialfañ sig a Tælar þar med/ þott ad slijker uñgangest med sama Nætte og adrer i Guds Christne / Þeir heyra Orded/ eñ færa ei Avoxt þar af / Þeir brwka Sacramenten/ eñ þo sier til Dooms Afellis/ Þeir seigia/ Nerra/ Nerra/ eñ giora þo ecke Fødursins Vilia / þvi vill og Doomareñ til þeirra segia a hinu mikla Allsheriar Þijnge / Ecke þeckta eg ydur. JEsus seger uñ Fals Spameñena/ ad þeir kome i Saudaklædum/ eñ iñra sieu þeir glepsande Vargar : Svo eru og þeir / ed locka Einfalldar Sæler fra Gude med vondū Fortølum : Þesser eru þeir er St. Judas uñtalar i hañs Pistle seigiande : Þesser eru Bletter i ydar Kiærleiks Veitslum/ nær þeir hallda Samsæte med ydur : Fødande sialfa sig Nyggiulaust/ Sky fyrer utañ Vatn/ hveriu Vindureñ i kring feyker / Rotnar Eikur og Avaxtarlausar / Tvisvarsiñum daudar, og upprættar / Og ef þañ Veg var hættad a hinum Fyrstu Christneñar Døgum/ þegar ad Kraptaverkeñ fylgdu eñ þa Keñingunñe/ Nvad mun ei nu vera / þar ad þvi mun lijda/ ad Mañsins Sonur ecke fiñe Trw a Jørdu/ Luc. 18. Og lijklegt er/ ad þeir Tijmar nw yfer stande / sem Roddeñ af Nimne spaer uñ/ Apoc. 12. Vei ydur sem a Jørduñe bwed og a Sioonum / þvi Diøfulleñ er ofañ til ydar

farezt/ hafande Brœde mikla/ af þui hn̄ veit hn̄ hefur skamman Tijma. Nu fyrer þui/ christner Men̄ / ad hier er slijkur Bode a Ferdum/ þa verdum vier af hinū Gooda Meistara aminter i þessa Heilaga Dags Evangelio / Latum oss ecke feykia af hvetium Vinde Lærdomsins / Eph. 4. Edur teigia med Hafgygiu Saung Verralldarennar i Snorur Diofulsins. JEsus giører þad hier bert med skyrum Ordum/ hvern ig han̄ og hans Keñingu þeckia meige fra Aħarlegum Lærdoomum. Ef þEir SEGia Han̄ Sie A EYDEmørku / stendur hier/ Ad soñu kende JEsus i Eydemørku/ Þo i Margra Þusunda Aheyrn/ Ecke i Launkofum / Þui han̄ talade eckert i Afkimum/ helldur kende han̄ Opeñberlega i Musterenu/ þar fyrer lijker han̄ Tilkomu sine vid ELLDINGV þa/ er wi fer af Vppgaungu/ en̄ skijn allt til Nidur gaungu/ hvad eg hygg ad ecke sie ad skilia um̄ hn̄s Tilkomu til Doom sins/ helldur um̄ hans Nadar Tilkomu i Ordenu/ og Leyptran Evangelii / Hvers Byrta ad strax epter hans Himna-Før/ og allra hellst epter Jerusalems Eydeleggingu upplyste mikeñ Part Veralldar fra Austre til Vesturs / Og þad dreg eg þar af / Ad hier talast ecke um̄ Skioottleik Elldingarennar/ helldur um̄ hennar Byrte/ og JEsus er hier um̄ Keñingar ad tala / en̄ ecke um̄ sijna Tilkomu til Doomsins/ Fyrr en̄ sijdar i þessum sama Capitula. Vm̄ þessa Byrte Guds Evangelii og hennar Predikunar talar Paulus/ 2. Cor. 4. Segiande: Þar fyrer høfum vier afsalad oss þau Fylsne/ er Men̄ meiga skamast sijn fyrer/ Ecke gangande med Vnderhyggiu edur falsande Guds Ord/ helldur i Openberun Sañleikans/ giørande oss i allra Maña Sam vitstkum Velþockada fyrer Gude / Þui ef vort Evangelium er huled/ þa er þad þeim huled sem tapader verda. Nu fyrst ad Guds Fødurleg Giæska hefur svo vijdt wtbreidt Þeckingu sijns Nafns / svo þad Foolk sem sat i Myrkrunum hefur sied Lioos miked / Matth. 4. Og hun er einnig til vor komeñ/ sm̄ bwū under þssu ytsta Heimsins Skaute/ svo ad segia a Foot-Skør Veralldarennar/ þa lat þin̄ Foot vera fws-

ast/ Christ: M:/ til ad ganga i Guds Hws / þar sem hans Ord er um̃ Hond haft/ og lijd ecke ad Salu þijna velge vid þvi svo sem ødru Liettmete/ þvi þad er Foodur hennar/ an hvers henne mun med Eilijfu Hungre salgad verda i Helvijte / hvar Fordæmder ecke fa munu eirn Dropa Vatns til ad kiæla Tungu sijna med/ þar þeir kveliast i þeim Loga/ Luc. 16. HVar Sem Ad HRÆed Er/ ÞA Ngad SAFNast ERNirner; Þetta talar Guds Sonur an alls Efa um̃ sialfan̄ sig. O minn HErra JEsu/ þvi er svo adkveded þijnum blessada Lijkama? hvern ad jafnvel Einglarner og Hofud-Einglarner tigna: Fyrer hverium ad Kraptar Himnanna bifast: Fyrer hverium øll Verølldenn leikur a Reide-Skiælfe: J hverium ad bijr øll Fylling Guddoomsins Lijkamlega/ Col. 2. Hann verdur hier Hræ nefndur: Hvar fyrer er þetta sked/ christner Menn? Jeg minnest a mijnar Synder a þessum De-ge/ sagde Skeinkiare Pharaonis fordum i Egyptalande/ z þvi munde oss þa ecke øllu skylldara vera/ ad minnast a vorar Jllgiørder/ sem hafa Guds Son kvaldann / og Hertoga Dyrdarennar a Krossenn fest ann? þvi sanlega bar hann vorar Synder / og vorum Dreifumslum hlood hann a sig/ Hegningenn hefur a honum leiged/ og fyrer hans Benjar erum vier Heilbrygder vordner: Hann er vordenn hinn Fyrerlitlegaste og Forsmæn-arlegaste; fullur Eymda og Krankleika / svo sem sa / ed hylde sitt Andlite fyrer oss/ og þar var eckert a honum/ sem vier virdtum/ Esa. 53. J einu Orde ad segia: Hann var svo sem eitt wtkastad Hræ / svo sem Madkur z ecke Madur/ fyrer vora Skulld/ sijn lann i voru Bloode/ wtkastader a Vijdevangenum/ og þar var ecke Eitt Auga/ sem Mijsk-unade oss/ þegar hann sagde til vor/ i voru Bloode/ ad vier skyllduin lifa/ Ezech. 16. Enn þetta Mælshatt framsetur vor DRottenn til þess/ ad kenna sijnum Lærisveinum/ hvar hann sie ad finna/ sem er/ i hinne sønu Christelegu Kyrkiu/ er hann hefur stiptad hier a Jordunne/ þar er hans ad leita i Ordenu og Sacramentunum: Þangad sækia aller hans Elsk-endur/ Svo sem Ernerner ad Hræenu. Ef eg verd upphafenn fra Jordu /

Jordu/þa mun eg draga alla til myn sialfs/ seger JEsus/Joh. 12. Hañ meinar / ad alls Eþa / þegar hañ yrde upphafeñ a Krossens Galga/ Þvi Johañes skrifar/ Ad hañ hafe sagt þetta/ Teiknande med hverium Dauda hañ deyia munde. J þessum JESV Dauda hafa allar Narmþrwngnar / allar Saññ-Ydrande Mañeskiur/ allar þær sem hwngra og þyrsta epter Rettlætenu/ Þær hafa þar/ sege eg/ Eitt Andlegt Foodur / ecke sijdur eñ Ernerner i Hræenu. Neilagur Johañes/ Sa ed þetta skrifar/ uñ hvern og segest/ ad JEsus hafe hañ elskad/ hañ verdur samlijkkur einum Erne/og þad þess vegna/ ad hañ hefur med hañs Andlegum Skilninge svo hatt floged/ad eingeñ hefr svo Greinelega talad uñ þañ Orañsakanlega Leyndardom Guddoomsins Þreñingar/og Holldtekiuñar Christi/sem hañ/ J hañs Evangelii og Pistils Fyrstu Capitulum. Ein Rett-Christeñ Sala er eiñ sañur Christi Læresveiñ/ hvern hañ elskar/ heñar Vñgeingne er a Himnum/hvar heñar Fesioodur er/ þar er heñar Hiarta/eñ heñar Fesioodur er a Himnum/hverium ei kañ Molur nie Rid ad granda/ Matth. 6. Nun flygur upp i Hæderner med Trwareñar Vængium/ under hverrar Nlijdne hun gefur sijna Skilningu fangna/ þar fiñur hun sitt Foostur/ þvi hñs Holld er sañarleg Fæda/og hñs Blood sañarlegur Dryckur: Þetta sitt Holld og Blood gaf hañ sijnum elskulegum Læresveinum til Nautnar i DRottenlegre Kvølldmaltijd / skømu adur eñ hañ Lijflaateñ var / og giørdest svo sem eitt Hræ fyrer vorra Synda Saker/þangad safnast eñ nu i Dag/ epter hañs Bode/ Aller þeir sem Erfida og Þwnga eru þiader/til ad Endurnæra Saler sijnar/ og ad miñast Dauda DRottens/ med hveriu þeir forlijkier eru vid hiñ lifanda Gud/Hañ sedur þiñ Muñ med Giædu/og endurnyiar þiñ Vngdoom svo sem Arnareñar/seger David/ Ps. 103. Hverae skedur þad helldur / eñ i Medløku Christi Hollds og Bloods/ þa Madureñ þess neyter under eins med Trwareñar Muñe/ og eiñ Narmþrwngeñ Ande smackar hvad satur ad DRotteñ er/Þvi JEsus seger: Eg er

hid lifanda Braud/ sem af Himnum ofan kom: Ef nockur etur af þessu Braude/ hann skal Eilijflega lifa: Enn þad Braud/ er eg gef/ er mitt Hold/ sem eg mun wtgefa fyrer Lijf Veralldarennar/ Joh. 6. Hann meinar hier/ asamt hina Andlegu Nautn/ sem med Trwnne skied ur: Fyrer þvi seger hann aptur svo / Joh. 11. Eg em Vpprisann og Lijfed/ Hver sem a mig trwer/ þoott hann sie daudur/ þa skal hann samt lifa: Ja/ af þessare Andlegre Nautn/ verda þeir Himnesku Erner/ sem eru christnar Saaler/ Andlega endurnyiader/ z alltijd ein ny Skepna i Guds Auglite/ þvi af henne vidurkveikest Trwenn/ af Trwnne kemur Elskann/ af Elskunne fædest Kiærleikurenn til Naungans/ af hverium ad uppsprettta allar christelegar Dygder og Mannkoster: Þar fyrer seger JEsus enn þa/ Joh. 6. Sa sem etur mitt Hold/ og dreckur mitt Blood/ hann blijfur i mier/ og eg i honum: Enn sa Madur/ er blijfur i honum/ og hann i Mannenum/ hann ber mikenn Avoxt/ Joh. 15. Eg hygg JEsus hafe teked þenna Ordshatt af Jobs Bookar 39. Cap. Þar ed DRottenn seger vid hann umm Ornena / hun byr i Klettunum og i Fiøllunum / og i Turnunum/ þadann skygnest hun epter Ætum langt a Leid med Augum sijnum / Hennar Vngar drecka Blooded / og hvar sem Hræenn eru/ þangad flijter hun sier. Minn HErra JEsu/ hver er hann/ sem seger/ Cant. 2. Myn Dwfa/ þu sem i Biargskorunum byr/ og i Fylsnum hinna þverhnipiu Klettanna/ Syn mier þitt Andlit/ og lat mig heyra Raust þijna/ þvi þijn Raust er føgur/ og þijn Asynd Lysteleg: Ertu ei siaalfur þad/ minn HErra JEsu? Hver er hin sæta Raustenn? Þad er þad Lofed þu hefur þier tilreidt af Munne Smaa-Barnanna/ sem mylkia sinnar Moodur Brioost/ og þinnar Vnnustu. Hver er hin fagra Asynd? Þad er sw/ sem þu ossi afrekader/ þegar þijn Asiona vard Afskræmd/ meir enn annarra Manna. Hver er þijn Dwfa/ minn HErra? Þad er þijn christeleg Kyrkia/ sem hier verdur i Evangelio Orn kolllud. Hveriar eru Biargskorurnar? Þad eru þijnar blessadar Vnder/ Þu sem ert vort fasta Biarg/ og Hella vors Himlpræd-

is. Hverier eru Heñar Vngar? Þad eru þijn og Heñar Børn/ þijn Børn/ sem DRotteñ hefur gefed þier/ Esa. 8. Og ecke epter Holdsins Villd/ edur Mañsins Vilia/ helldur epter Gude eru fædd/ hveriū þu hefur og Magt gefed Guds Børnū ad vera/ Joh. 1. Hvert er þ Bloodid/ er þeir lepia? Þad er þitt Blood/ O JEsu/ s ad hreinsar oss af øllū vorū Syndū/ 1. Joh. 1. hvert er þ Hræed/ er þr safnast ad? þad er þiñ blessadur Lijkame/ s er sañarleg Fæda/ Joh. 6. og a Sælgañ var þ vorar Illgierd er heingdur: Þangad vilium vier safnast/ þar vilium vier Sødning finna Sælum vorum/ þar vilium vier lifa og deyia: J þessum Biarg-Skorū vilium vier hylia oss a hinum straunga Dege / Medañ Reideñ fram hia geingur / og ecke segia til Hælsaña/ hylied oss/ edur til Fiallaña/ hrynied yfer oss/ þvi þu DRotteñ ert vor Kastale/ vort ørugt Vijge/ vort fasta Biarg. Þier med Fødur og heiløgum Anda/ sie Lof / Prijs / Heidur/ Vegsemd og Æra/ af øllum Vtvøldum Einglum og Møñum Søgd og Sungeñ / umm allar Allder Allda / Amen / J JESV Nafne / AMEN.

Tuttugasta og Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 11. Cap.

A Þañ Tijma. JEsus Andsvarade og sagde: Eg þacka þier Fader og DRotteñ Himens og Jardar / Ad þu dulder þetta fyrer Spekingum og Vitringum / og Openberader þad Smælingium. Ad søñu Fader / Þviad þad var so þægelegt fyrer þier. Aller Hluter eru mier i Valld gefner af mijnum Fødur. Og eingeñ þecker Soneñ nema Fadereñ / og eingeñ þecker Fødureñ / nema Sonureñ / og hvørium Sonureñ vill þad Openbera. Komed aller til mijn/ þier sem Erfided/ og Þunga erud hladner/ Eg skal Endurnæra ydur. Taked a ydur mitt Ok/ og læred af mier/ þviad eg em Hoogvær/ og af Hiarta Lijtelatur/ og munud þier fiña Hvijld Sælum ydrum / Þviad mitt Ok er sætt/ og mijn Byrde er lett.

Exordium.

Valld

Alla trwe eg / ad nockur Huggunarsamlegre Grein sinnest i Heilagre Ritningu/ Enn þau Dyrmætu Ord Frelsarans / er standa i þessu blessada Evangelio/med hverium hann hefur til sinnar Nadar og Endurnæringar boded øllum þeim/sem Erfide drygia/og Þwnga eru þiader. Hvad kann sæ Gledelegra ad heyra/ sem allskins Eymdum hladenn er/og einkis a Von nema eilijfra Pijsla/ helldur enn þad/ad hann sem allt Valld er gefed a Himne z Jordu/ Matth. 28. Hann bijdur til sijn ad fyrra Bragde sooddann eilife voladre og tapadre Mannesktiu/og ecke einasta bijdur henne til sijn/ helldur og lofar ad hann vilie Endurnæra hana? Þetta er svo dyrmætt Ord/ad eckert kann Fagnadarsamara ad hugast edur talast: Enn hveriet ad sieu meinter med þessum Lausnarans Ordum/ þar umm er ecke allra Meining eins: Sumer ætla ad DRotten hafe talad hier umm þa sier i Loge/sem ad leit udu Sæluhiælparennar a þeim Døgum i Kyrkiu Sida-Logmælenu/ i Fedranna Setningum/og i Verkum Logmælsins/enn kunnu þo einga Hvijld ad sinna Sælum sijnum þar af. Þesse Meining er Guds Orde samhlioda/þvi Esaj. Cap. 9. Kallar Logmæled Byrdar-Þwnga. Adrer meina ad hier med sieu þeir meinter/ sem under Krossenum stynia/ og bera Christi Ok a Herdum sier/ Enn brioota þo ecke Oked i sundur/ edur þverskallast a moote Gude/sem þad ælleggur. Ad Sijdustu ætla Nockrer/ad þad sieu þeir/sem stynia under Byrde Syndanna/og skelfast fyrer Guds Reide og eilijfre Fyrerdæmingu. Nu fyrer þvi/ ad hinn Stoore Biskup med þa vellærdu Tunguna plagade a sijnum Hiervistar Døgum mikla og marga Hlute i fæm Ordum inne ad binda/ þa hygg eg ad allt þetta/ sem ædur er umgeted/sie foolged i þessu Mæle/ Hann bijdur øllum til sijn/þad er øllum þeim/sem a einhvern Hætt eru mædder edur Þwnga þiader/Jafnvel Ogudlegum/Ydrunarlausum og Þverbrotnum/hverium hin mesta Byrde a Herdum liggur/þoott ei finne þeir til hennar/þar hann er fyrer alla dæenn/ 2. Cor. 5. Og fyrer hveria hann dæenn er/ þeim hefur hann til sijn boded/þvi einginn vill hann ad tapest/

helldur

helldur ad aller komest til Salleikans Vidurkenningar / 1. Tim. 2. Enn sokum þess/ Nu er eingenn sa medal vor/ sem leite ad Sæluhiælpe enne i Logmalsins Verkum edur Setningū/ Enn um̄ Krossburd Drottens heþe eg nockrum Stunum ædur talad / þa vil eg i þetta Sinn tala um̄ þa/ sem under Byrde Syndanna þreytter eru/ og hvad þad sie helst/ sem oss eige ad leida til ad taka feigens Hende a moote þessu Nadarfulla Tilbode. Enn þu Giæskurygke Fader / sem ollum heþur til þinnar Myskunar boded / Styrk oss med Krapte þyns Anda til þessa Verks/ Fyrer JEsum Christum / A M E N.

Vtleggingenn.

HOll þar eckert annad være / sem kynne ad hræra oss til ad fagna þessu Giæskurygka Bode/ þa er þad vor eigenn Eymd: Hver er svo þyrstur/ ad hann verde ecke feigenn ad drecka/ Hungradur ad mettast/ þreyttur ad hvylast/ Stoohrakenn ad na Hoþnenne/ Siukur/ ad hann ecke geþe Aleigu sijna til / ad hann meige Heill verda/ og sa ed i Fangelse situr/ ad hann kaupe ecke Lausn sijna dijrum Doomum? Enn nu er þad Audvitad / ad Mannesk̄iunne / a medann hun er under Guds Reide/ heñe er vidur fared enn ollum þessum. Eingenn Þorste/ Hungur/ Erþide edur Siukdoomur kann ad jaþnast vid þad/ ad eiga Von a hanns Oblijdu/ fyrer hvers Auglite ad skiælþa Fiskar Siaþarens/ og Fuglar Himensens/ og Dijr Merkurennar/ og oll Skridkvikinde a Jordunne/ og aller Men̄/ sem a Jordunne eru/ Fiollenn klofna/ Biorgenn hrynia/ og aller Mwrvegger munu til Jardar falla / Ezech. 38. Eckert Naþ-Root er svo sem Belials Becker/ Ps. 18. Svo sem þau Vatnenn/ sem ganga inn ad Sælu eins angrads Syndara / Ps. 69. Hver eru þau Bond og Fiotur/ sem mege jaþnast vid Myrkranna Hlecke/ 2. Pet. 2. Vid þad Dyke sem vellur aþ Ellde og Brenesteine? Apoc. 21. Og kunnum vier ecke ad eþast um̄/ ad allt þetta er Syndarans bwed/ þegar vier lesum i Logmale DRottens / Devt. 27. Ad sa skule Bolvadur vera sem ecke helldur allt þad sem þar er inne skriþad: Seged mier þa/

Børn myn/ hvilikt Fæsiña er þad / ad taka ecke a moote honum med allskonar Blijdu/ sem bydur Mønnunum ad giora þa kvitta vid Ofkop þesse? Nær hverium øll Veralldareñar Ogiæfa/ Nøngur/ Fatleyse/ Banvænar Soottet / Orbyrgd / Vilegd/ Ofsookner/ Ellds Naud/ Sverds Eggiar/og jafnvel sialf Fiørbroteñ i Daudanum/ Poort allt þetta i Einu hladest a Eina Mañeskiu um allañ Neims Alldur/ þa være þad/sege eg/hid mesta Epterlæte z Sæla hia hinū eilyfu Norm ungum/ er Syndeñ hefur tilusted. Og være nu þetta Tilbod ecke svo mikels virdande/ ef vier hefdum nockud til þess uñed/ edur leitudū þess ad fyrra Bragde/þvi þad kyñe þa ad heita svo sm̄ nockurskonar Verd kaup / svo sem ef eiñ Þienare gierer eitthvad þad / sem einum Nøfd ingia vel lijkar/ ad hañ setur hañ vid sitt Bord/ og sæmer hñ Giøfum/ jafnvel meire eñ hñ hafde tilusted: David giørde vel vid Mephibozet/ og liet hñ eta Mat vid sitt Bord/søkum Vinættu siñar vid Jonathan Fødur hañs/ 2. Sam. 9. Vidlijkt gierde hañ og vid Son Barzillai wr Gilehad/ 1. Reg. 2. Eñ þvi er ecke til ad segia hier oss/Eingeñ leitar ad Gude þegar hañ kemur i þeña Neim / sialfur bydur hañ oss til siñar Endurnæringar i Skijrnene: Þ mæ um̄ alla Meñ segia/ sm̄ Ritningeñ seger um̄ hina Vantrwudu Verølld/ ad allt Nolld hafe for diarfad sijna Vegu/Gen. 6. Reideñar Børn fædumst vier/ Eph. 2. Reideñar Børn mundū vier uppalast/ z deyia Reideñar Børn/ nema Gud fyrer JEsu Dauda hefde meire Myskun æ oss giørt. Eg heyre ecke i Gudspiallenu / ad þad Foolked sem var samañkomed ad heyra þessa Predikun / þad hafe leitad epter þessu Tilbode. Nañ Blessadur var i þessare Rædu ad straffa þær Ogudlegu Borger Corazin/Betzaida og Capernaum/i hverium giørd voru flest hñs Krapta verk/og er hañ sem mest ængradest af Mañaña Opacklæte/þa spratt upp þesse Lijknarfulla Vatns Ed af Bruñe Myskunareñar/og skulū vier ecke meina/ ad hañ hafe þad alleina talad til þess Foolksens/ er þa nælægt var/ helldur og til vor/sem Ord hñs heyrum eñ nu i Dag.

Þamed

Dæmed hier nu sialfer/ Brædur mijner/ Ef eitt Naudstaddur og alls konar Eymdum hladeñ visse sier Nææle vijst / og villde þess ecke leita / Jafnvel þoott ecke være hønum þad boded/ Jafnvel þoott hañ mætte hafa stoora Eptergangsmune þar fyrer/ munde hñ ei Rædlaus halld eñ af øllum Mønum ? O hvad tefur oss þa ad reña a moote vorum Brwdguma / er ad Fyrrabragde hefur oss Glæpa-Møñum og Ovinū siñū þessa dyru Heilsu-Giøf framboded/og litt af oss þsu Oke? Þu seger kañ ske i Hiarta þijnu/eg fiñ ecke til þssarar Byrdar/vel fer um̄ mig/ og eg keñe mijn einkis Meins / Þetta er allt Ofsatt/ hvad Gud Nææde/ fyndu Meñ til Meina siña/ þa mundu fleire heilbrygder verda = Þu typtar þa DRottens og þr siña þar ecke til/sagde Jeremias/Cap. 5. um̄ Foolked i Jerusalem / Sama mæ eg segia um̄ þa / sem Guds heilaga Løgmæls Reidar-Þrumur slæ um̄ Eyrun / og þeir fiña þar ecke til/þoott þar slæge eiñ Skruggu-Steiñ af Sinai i hvertu Orde. O þu Vesæll Madur/ giæt þo þss/ad betra er eitt miked Sær/ef þad er lifande / helldur eñ lijtel Skeina daud og kweñ / Betre voru allar Rænglætingar Tollheimtumañsins/ þegar þær voru jætadar/ helldur eñ allt Phariseæærans Rettlæte/sem hañ stærde sig af/Luc. 18. Betre voru Synder hiñar Bersyndugu/ sm̄ þvode JEsu Fætur i Tærum sijn um/helldur eñ Vandlæte Simons/er kallade þad Ogiørning/ad snerta hana/ Luc. 7. Þu ert hier eingra Stoorglæpa medvitande/muntu þar fyrer vera Søklaus fyrer Gude? Veitstu ecke ad Himnaña Himnar eru ecke hreiner i hañs Auglite? Job. 15. Þvi muntu þa vera/ sem Dag-lega syndgar/ og viñur ei nema til Hegningar ? Veitstu ecke ad jafnvel hin miñsta Synd steyper Mañenum i eilijfa Gløtun/ nema Sonur Guds hefde bælt fyrer hana ? Ecke einasta hñ/sem giører Stoormerkeñ af þvi sem bañad er i Løgmælenu/ helldur og sa/ sem ei giører allt þad sem i þvi boded er/ hañ er Bølvadur/ Gal. 3. Muntu þa ecke vid Gud sekur vera/ Þoott ei veger þu Mañ / Edur kreinker Eckta-Kvinnu þijns Nææunga/ Edur steler med Launung hñs Femunū? Edur

er þad forgiefens/ sem hañ hefur sagt/ Matth. 5. Hver sem lijtur eina Konu til ad girnast hana/ hañ hefur allareidu drygt Hoor med henne i sijnu Hiarta/ Og hver sem reidest Broodur sijnū/ hn̄ er Rads sekur? O Gud giæfe/ ad Meñ væru svo Kostgiæfner i þvi/ ad rañsaka sialfa sig/ svo sem ad hnijsa um̄ añars Nattsemi / þad er oss ecke svo for-ult ad giora/ jafnvel þoott eckert sie oss þarfara edur Naudsynlegra/ til ad nalægiast vorn Frelsara med christelegre Ydran/ þad er svo O-missande/ ad ef vier vilium þad ecke giora/ þa giorer hañ þad sem ad Hiortun og Nyrum rañsakar: Þvi svo seger hn̄ hia Zophon. 1. Cap. Þad skal ske a þm̄ Dege/ ad þegar eg rañsaka Jerusalem med Lioose/ ad eg skal straffa þa Meñ/ sem eru samañgrooner vid Hra Saurende/ Ecke þess vegna/ ad DRotteñ hafe þorf ad rañsaka vorar Hugreñ-engar/ aller Hluter eru berer og nakter fyrer hañs Augum/ Ebr. 4. Helldur ad hañ auglyse Fatleyse vorrar Blygdunar / Apoc. 3. Nær vier hana ei sialfer þeckia vilium/ og kaste vorum eigeñ þreck i vorar Asioonur/ svo sem Malachias ad Orde kiemst/ Cap. 2. Þegar vier vil-ium ecke þvo hn̄ af med Tarū vorrar Idranar: Vite þvi aller Meñ/ ad eingeñ er svo Heilagur/ ad ef hañ a fram̄ fyrer Gud ad koma/ ad hañ ecke a einhvern Hatt mege lietta af sier Byrde Syndaña/ Eñ hverneñ ma hn̄ hene aflietta/ hafe hn̄ alldrei til heñar funded? Og svo leinge hn̄ ecke til heñar fiñur/ svo leinge er hn̄ Gude og hñs Syne fiarlægur/ Hañ er komeñ ad kalla Synduga og ecke Rettlata til Id-runar/ Heiler hafa ecke Læknarans þorf/ Matth. 9. Guds Sonur er i Heimeñ komeñ til ad lækna þad sem sundurmared er/ Eñ hverneñ ma hañ þitt Hiarta lækna / ef þad er heillt / og þu fiñur til eingra Meina? Eg heyre hier i Gudspiallenu/ ad hn̄ bydur til sijn ALLum ÞEim Sem ERFide ORYgia/ Og ÞUnga Eru ÞIAder/ Þad er ollum þeim/ sem eru sundurkramder af Megne Samvitskuñar/ fyr-er þeirra Afbrota Saker/ hvertier ed Erfida i Tarunum/ og væta um̄ Rætur sijna Sæng med David/ hveriū Guds Hond er of þung vord-

eñ /

eñ/z þar er eingeñ Mattur i þm̃ fyrer Hñs Ognan/Ps. 38. og langar svo epter DRottne a Þurrlendenu/Ps. 63. Þessũ bijdur JEsus til siñ at Endurnæringar/eñ ecke þm̃/sem hroosa sier ap þvi/ad þr sieu ecke eins og Adrer Meñ/ Luc. 18. Ei helldur hinum/hverier þoott ad þeir sieu hinum verstu og fwlustu Klæktum og Skøm̃ũ hladner/þa fiña þr ecke meira þar til eñ Kletturen / Þo Meñ legge heilañ Skips Farm edur alldrei svo mikeñ Þwnga ofañ a hñ/svo Mattugur er Dioþulleñ i Þra Vantrw/Eph. 2. Þar fyrer/syndugur Madur/vilier þu nioota þssa Tilbods/z allra hellst i heilagre Drottens Kvølldmalltijd (hvar Endurnæringeñ er an Mælingar frambodeñ øllũ Þreyttum og øllum Sorgbitnum) Vilier þu þessa Not haþa/sege eg/þa kvel Hiarta þitt med Jhugan þiña vondu Verka/ og Guds heilaga Logmals: Alldrei eru þau svo fa / ad ecke mege þau opþtooda þier / nær þu hugleidaer þiñ Overdugleik og hñs Retllæte. Tem þier sijkt Nugarþar/og sijkt Hiarta þijnu med svoddañ Þaunkum Daglega/ þa muntu hrædelega Erþida þig Moodañ/og svo mikeñ Þwnga fiña/ad þu munt valla fa under rised/þa ertu og fyrst hæþur til ad taka a moote þßu Bodz/ þvi Giallð-Peningureñ verdur ecke geþeñ þeim / sem Illt adhaþast / ei helldur þeim/sem eckert viña/helldur þeim/ sem bera Hita og Þwnga Dagsens/ Matth. 20. Þoott sumer bere hañ skemur eñ sumer/og þoott i þm̃ Stad tale Frelsareñ um̃ hid Eilijþa og Oþorþienta Verdkaup a Himnum/þa er þo sw Endurnæring/ sem eitt Ydrande Guds Barn þiñur i Vitnisburde H. Anda þar um̃/ad þad sie Guds Barn/ hun er/sege eg/ Pantur þeirrar eilijþu Endurnæringar/sem Johañes um̃talar i hañs Openberana Cap. 14. Þar hañ prijsar Sælu þeirra/ sm̃ i DRottne dauder eru/ þvi þeir hvijlast edur endurnærast af Erþide sijnu/Ja/ef þier svo giored/Børn Mijn/þa mun ydur hrædlega langa epter Gude/ svo sem Hiørteñ epter ferstu Vatne/ Ps. 42. David langade eitt siñ i Bruñeñ i Betlehem/eñ þegar þr færdu høñũ Vatned/ þa vilde hañ ecke drecka / helldur wthellte þvi fyrer DRottne/ 1.

Paral. 12. Eñ þegar þier withelled ydar Tarum fyrer Gude/ſiñ Þeck
ing Syndaña hefur kreiſt wt af ydar Augum / Þa mun hañ Endur-
næra ydur med þeim Himneſku Vatns-Straumum / ſem fram̃ fliooka
af Stoole Guds og Lambſins/ Apoc. 22. Hver ſem þar af dreckur/ hñ
ſkal ecke ſmacka Daudañ ad Eilifu. Komñ þui til þeſſarra Val-
na/gegnum þeſſu Tilbode/ Komum og kaupum fyrer alls Eckert/ bæ-
de Vijn og Miolk/ Eſa. 55. Og þoolt ad Angiſt Syndaña kuñe
ad þrijſta ſvo mieg ad Hiarta Syndarans/nær hñ ſtendur under Ran-
ſake Samvitſkuñar / ad hañ telie ſig Overdugañ Guds Nædar / þa
gior ei þijnum Frelſara hañ Orett/ad þu efer um̃ hañs Guddoomlega
Myſkun/ſem er eins ſtoor og hañ er ſiælfur/ hverſu ſem þu ert hinum
verſtu Syndum hladeñ/ef þu ydraſt af Hiarta/og lætur af þeim/hver
ſem þad efar / þad er eins og hñ vilde ſetia Chriſt af Tign ſiñe/ þui
hñ er þeſſ vegna Konungur vor Syndarana / ad hñ hefur ſigrad vora
Ovine/eñ keypt oſſ Gude til Handa med ſijnũ Dauda. Seg mier/ hvad
ſkal ſa hafa til ad bera/ ſem einum ſkal Myſkuna/nema Mætteñ og
Viliañ? Eñ um̃ hvert-tveggia þetta tekur DRotteñ allañ Efa fra
Syndaranum i þeſſu heilaga Gudſpialle. Fyrſt ſeger hañ: Aller
Hluter eru mier Ofurgefner af mijnum Fodur: Þetta talar Chriſt-
ur epter Mañdoomenum/Þui epter Guddoomenum er hañ Siælfrææde
allra Hluta/ Fra Eilijfd til Eilijfdar / med Fodur og heilogum An-
da: Eñ fyrſt honum er allt Walld gefed/bæde a Himne og Iordu/af
honum ſem þad alleina hefur/og ſem alleina kañ ad fyrergefa Synd
ernar/þui ſkyllde hñ þa ecke kuña ad tilgefa þier þijnar Synder/ hverſu
ſem þær ſtoorar eru og Andſtyggelegar/ nær þu hatar þær/og villt af
þeim lata? Hañ ſagde fordum þegar Iudar hneixluduſt a þui/ad hñ
ſagde vid hiñ Halfvijſna/ Þier eru þijnar Synder fyrergefnar/hvert
er lettara ad ſegia/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar / edur ad ſegia
Statt upp og Gack? Matth. 9. Mik HErra JEſu/ meira koſtade
þig þad/ ad Endurſkapa mig af Andſkotañs Vanſkapadañ/ helldur
eñ

eñ ad skapa honū Heilsuna / sem þu hafder i Fyrstune i Moodurlijfe skapad/ eñ fyrst þu synder med þessu Kraptaverke/ ad Mañsins Sonur hefde Magt til/ad fyrergefa Synder a Jordu/þa get eg ecke Efast uñ/ ad þu kuñer mijnar Synder ad tilgefa / hverju sem þær fwlöar eru: Þu sem sagder til ens Nalþvisna: Statt upp/tak Sæng þijna og gack i burt/ Matth. 9. Eg veit og ad þu gefur hjalpad mier med Nꝍd þijns Anda/ad rijsa upp af þeim Syndañā Bed/ er eg svo leinge hefe sofed a. Gud er alleina sa/ sem Dasemdarverkeñ giører/ Ps. 72. Hañ er og sa alleina/ sem tilgefa ma Syndena: Hvertveggia giørder þu hier/ DRottiñ miñ/ þvi get eg ecke uñ Valld þitt efast/ Eñ uñ Viliañ miklu sijdur / Þvi hañ seger hier i Gudspiallenu: KOMed TIL Mijn ALLer. Þa veit eg ad þetta Tilbod nær og til mijn/ Þoott eg være syndugre eñ aller Meñ / þegar eg Erfida i Þeckingu og Jatuingu Synda miña/ i hveriam þu miñ Frelsare hefur Erfidad/ Esa. 43. Þegar eg var þiñ Ovin/ Rom. 5. Þvi þu seger: KOMed Til Mijn ALLer ÞIer Sem ERFided / og þegar eg styn under Þunganū/ er þu barst miña vegna/þegar Negningeñ la a þier/ eñ eg vard heilbrygdur fyrer Beniar þijnar/ Esa. 53. Þvi þu seger: KOMed Til Mijn Sem ÞUnga Erud ÞIader/ Til hvers? Ecke til þess/ ad skipa mier ad borga hiñ sijdarsta Pening/ þvi Gud hefur fyrer þijna Skulld uppgefed mier alla Skulldena: Ecke til þess / ad eg læse þier þa Handskriftena er þu hefur a Krossen neglt / Col. 2. Helldur til þess/ ad þu taker a moote mier fagnadre Mañeskiu/svo sem Faderen vid hiñ Auma Syne/er sitt Arfleifd sooad hafde/Luc. 15. Þvi vil eg Allshugar fegeñ koma / O HErra JEsu/ og þvo Fætur þijna med Tarum mijnum / og smyrta þa med Angre mijns Hiarta og Elskuñe til þijn / er mier hefur svo margar Synder tilgefed/ Luc. 7. Ef eg þess verdugur verda mætte fyrer þijna eigeñ Forþienustu. KOmed Til Mijn Aller ÞIer Sem ERFided/seger Brudñr Giæstuñar/Þetta mætte tilhefra jafnvel hinum allra heilogustu Moñum/

Not

Noe/Abraham/Job/Eliæ/Johañi Baptistæ og jafnvel Guds Mood ur siælfre/Soo Heilagur er Gud/Soo er hañ Rettlætur/ad hañ mæ ei lijda hid minsta Grand a Mañeskiuñe/æn fullkomens Endurgiallds fyrer Syndena/ eñ þad verdur ei golldet nema i Christi Forþienustu/ ꝛ af heñe hafa Meñ eingeñ Not/utañ Meñ ydrest Syndaña af Hiarta/Eñ ad ydrast Syndaña kostar þañ alltijd nockurt Erfide/ sm̄ þeck er Guds Hætign og siñ Veikleika/þar fyrer skulu hñ aller Kvittunar bidia / Ps. 32. A þeim Tijma nær Reikningureñ skal halldast/ fyrer þvi hræddest Job øll sijn Verk/ Eñ ef hañ hræddest þau og jafnvel hin bestu/þa mun þm̄ Guds Mañe þookt hafa/ad hñ þyrfte Ydranar vid/hver alldrei geingur Erfides laust af/ eige hun Gude ad lijka/ Þar um̄ ber lioosast Vitne hñs sijdarsta Jatning fyrer honū/ Cap. 42. Eg straffa siælfañ mig/og ydrast i Molld og Osku: Þetta sagde Job/ um̄ hvern Gud vitnade a moote Satan/ ad ei være hañs Lijke i Landenu / ad hañ være fullkomeñ / Rettvijs/ Gudhræddur og fordadest þad Vonda/ Job. 2. Hvar af Meñ siæ/ad þad satt er/sem Pall seger/ Ad allur Heimureñ sie fyrer Gude Sakfalleñ/ Rom. 3. Og ad eingeñ sie svo Heilagur/ad hañ ecke Allshugar fegeñ mege taka þessu Nædarfulla Lausnarans Tilbode/ Eñ þar miñ Herra seger: KOmed Til Mijn Aller ÞJer Sem ÞUnga Erud ÞJAder/ þa kalla eg mier boded med þessare Gudlegu Raust/og ollū Stoorsyndurū/sm̄ mikeñ Part Æfe siñar hafa i Þrioctskuñe ꝛ Glæpunū aled/eñ fyrst hñ hefur þ talad/ hvers Blood ad hreinsar oss af ollū vorū Syndū/ 1. Joh. 1. Hñ s er Forlijkun f allar Veralldareñar Synder/1. Joh. 2. J Krapte þeirrar Foornar / i hverre Gud forlijkade Heimeñ vid siælfañ sig / 2. Cor. 5. Þa get eg ecke ætlad/ad hañ sem alleina er Sañordur/Rom. 3. Ad hañ mune spyrna mier syndugum Orme i burt af Skor Foota siña/nær eg þar ligg med sañre Ydran/ og fullum Asetninge til Yferbootar/þvi skylda eg þa læta mijnar Illgiorder ꝛ bloodug Afbrot hindra mig fra/ad taka þessu Stærstufulla Tilbode mz hinū mesta Fognude

mijns

mijns angrmda Hiarta/ J þssu styrkia mig hans Blessudu Fyrerheit/ þar han svared hefur/ ad han ei vilie Syndarans Dauda/ helldur ad han snwe sier og life/ Ezech. 33. Vm þetta taka allan Efa fra mier þau Dyrmætu Ord/ er han talad hefur/ ad han ville eingan fra sier reka þan sem til hans kemur/ Joh. 6. O/ þvi skyllde eg vera þa svo Myskunarlaus vid sialfan mig/ ad eg ei skyllde leita hans Nadar/ þar eg veit han er svo Myskunarsamur? Þad er kunugt hversu ad Juda hafde reitt DRottenn til Reide / og hversu ad han neyddest til ad reka þa wt wr þvi Landenu/ er han hafde gefed Fedrum þeirra/ En þegar han hafde teked þa i Sætt aptur/ þa seger hin eilijfa Giæska/ Zach. 10. Eg skal Myskuna þeim/ og þr skulu vera eins og eg hefde þeim alldrei burt kastad/ Svo langt er fra þvi/ ad Gud tilreikne sannydrande Manne drygdar Synder/ þegar han snyr sier til hans af ollu Hiarta/ og þott svo mege tilbera/ ad DRottenn legge a þig Tijmanlega Refsing/ christenn Madur/ þu sem a JEsum trwer/ fyrer undanfarnar Synder / til þess/ ad þu ecke meiner þig Saklausan ad vera / þa lat þier ei Hugfallast / Edur ætla ad han mune burtreka Eilijflega. Valla nockur Þiood i Heimenum hefur svo þwngre Hegningu sætt af hns Vollduge Hende/ svo sm hns Frumgetenn Sonur Jsrael/ Exod. 4. Vm nockra Stund / Og þo seger Fader Myskunsemdanna/ Jer. 31. Heyred þier Ord DRottens/ O þier Heidingiar/ og kunngiored þad i fiarlægum Londum/ og seged/ han ed sundurdreifde Jsrael/ han samansafnar honum/ og vardveiter han svo sem Hyrder Hiord sijna/ þvi DRottenn Endurleyser Jacob / og frelsar han af þess Hende sem er sterkare honum. Þacker sieu þier/ þu Dyrdarennar Konungur/ ad þetta Fridar Bod er og komed til vor þinna Aumustu Vesælinga/ sem bwum a Hala Veralldarennar / þvi viliu vier Allshugar fegner heyra hins Gooda Hyrders Raust/ sem til sijn bijdur ollum þm Sem ERFide DRYgia/ Og þVnga Eru þJAder. Hver er sa Þioon/ ef hn misbrijtur nockud vid sinn Lanar-Drottenn/ og hafe hn nockra Aru-

 Taug

Taug i sier/ edur hyrde um̃ Velferd sÿna/ ad ecke leite hñ Sætta til hñs a alla Vegu/ sierdeiles ef hñ æ Fyrergiefningar Von. Nu þoott vier a hværre Stundu/ hvertu Augnablike/ styggium DRottenn Himens og Jardar / Þvi skylldum vier þo ecke samt leita Forlÿkunar hia hønum / er vier vitum ad er svo audvelldur ad taka vid Syndaranum/ ad hañ seger/ Zach. 1. Snwed aptur til mÿn / og skal eg snwa mier til ydar. Hier þarf ecke Joab ad brwka Vÿsdooms Konuna af Thechoha til ad frida fyrer Absalon hia David/ 2. Sam. 14. Ecke þarf hier Paulum til ad sætta Onesimum vid Philemonem/ Philem. v. 10. Eñ hier er JEsus Christus Gud og Madur/ Sa einaste Medalgangare millum Guds og Mañа/ 1. Tim. 2. Hañ seger i Krapte þss Vm̃bods/ er hñ hafde af hinum Alvallda Konunge/ til ad sætta Mañkynid vid hñ z sialfañ sig/ Hañ seger med fullu Myndugleika: KOmed Til Mÿn Aller Þier Sem ERFided Og ÞVNga ERud ÞJAder/ Eg Vil ENDurnæra YDur. Þad er eitt mıked Fyrerheit / sem Gud giefur Jacob edur Israels Hwse/ Jer. 30. Hans Høfdinge skal af hønum koma/ og hañs DRottnare skal af hønum fram̃ganga/ hverium eg biooda mun ad hañ Nalægest mig / þvi hver er sa / sem þore ad lofa sier i sÿnu Hiarta/ ad hñ vilie nalgast mig/ seger DRottenn. Hver er sa Høfdinge ? Þad ertu/ Dyrdareñar Konungur/ JEsu Christe. Hver er sa DRottnareñ ? Þad ertu Guds og Mariu Sonur/ þu sem af Meyar Lÿfe ert wt geingeñ/ af Lÿfe Doottur Jacobs/ iafnvel þoott þiñ Vtgængur sie þo fra Eilÿfu/ Mich. 5. Hverium eg mun biooda til mÿn ad koma/ seger DRottenn/ þvi skal hañ til þÿn koma / O HErra ? Hañ sem er i þÿnu Skaute fra Vpphafe Eilÿfdareñar/ Joh. 1. Og epter Mañdoomenum er hañ sa Madur sem þier nærstur er/ Zach. 13. Vor vegna hefur hañ nalgast þig/ O Gud/ sem fiarlæger vorum/ langt fra þÿnu Auglite / og fra Vellde Dÿrdar þiñar / Eph. 2. Hverium kasta ætte i hin ytstu Myrkur. Vor vegna er hañ þier nalægur vordeñ/ svo sem Neñemadur epter Skickan

Melchis

Melchizedechs/ Ebr. 5. Inngeingen i þad Allra Heilagasta/ i Himenen fram fyrer þig/ med Eina Foorn/ ad ævegadre eilijfre Endurlausn/ Ebr. 9. Hver er sa/ sem þyrde ad loþa i Hiarta sijnu/ ad han villde nalgast þig ? Hver villde taka sier þan Hiedur til? Eingen syndugra Manna. O DRotten/ Hvad munu Halm. Stræen bwa vid eirn forbrennande Elld ? Edur Ryked vid Stormen aþ Eydemorkunne ? Hvad Leyren vid Jarn. Spijruna? Hvad Vatns. Boolan/ Hvad Guþa Jardarennar vid Reidarslög Himensens ? Han einn/ Han einn ma þig nalgast/ fyrer hverium Troonarner og Magtarvollden skialþa/ og hn tilbidia / Ebr. 1. Hver alleina i Himenen uppstijgur / Mansens Sonur sem oþan er stijgen aþ Himne/ og þo æ Himnum/ Joh. 3. Og med Honum munu uppstijga aller þeir sem han heþur med sier dreged / þa han upphaþen var/ þad eru aller ydrande Syndarar/ Aller Þeir Sem ERFida Og ÞUnga Eru ÞJAder/ Ja/ aller þr sem trwa a Naþn Eingetens Sonar Guds/ Act. 10. En þss er ad giæta/ Brædur mijner/ ad þessu Nadarþulla Tilbode fylger Skilmaale nockur. TAKed A YDur Mitt OK/ Og LÆRed Aþ MJer/ Þvi Eg Em HOGvær/ Og Aþ HJarta LJTElatur. Eg vil nu i þetta Sin ecke tala margt um OK DRottens/ er sier i Lage neþnest hans Kross/ og er innefaled i Mootlætingum þssarra Tijma/ helldur vil eg tala um þad/ sem hlijder þvi Eþne/ er eg i Ondverdu hooþ um ad tala/ sm i tveim Hlutum er foolged / Þad er i Fyrstu ad plaga Saalu sijna med Hræsnesfulre Jatningu/ og Tilfinningu Syndarennar/ hvar aþ Ydranen sprett ur. Og i Anan Mata/ ad Krossþesta hin gamla Manen/ Rom. 6. Er sig fordiarþar i Girndum Villudoomsins/ Eph. 4. Þesse Krossburdur er Gude hvad kiærastur/ og eþ Manneskian temde sier hn Daglega / þa munde þad aþstijra morgu Ulvorles Mootlæte/ Jaþnvel þo DRotten a Stundum virde sijna bestu Astvine med Teikne sijns Sonar. Vier skomunst vor ad sønu/ ad jaata Synder vorar fyrer Monnunum: Vier dylium þær hvad mest vier kunum/ jaþnvel fyrer þeim

 sem

sem verre eru eñ vær (nema þr sem Dioþulleñ heþur svo bared Sigg i/ ad þeir haþa mist alla Tilþiñingu/svo þeir stæra sig aþ Glæpuñi:) Og þad velldur þvi/ad Syndeñ er svo lioot/ad jafnvel marger þeir sm̄ Ohlutvander eru/hafa hana og lasta a ødrum/ Eñ þvi munu Meñ vilia dylia hana þyrer Gude/eins z aller Hluter steu ecke berer z nakt er þyrer hønum? Ebr. 4. Eñ þetta giørum vær ecke einasta/nær vier ecke jætum Syndernar/helldur og nær vier ecke rañsokum þær/ Leitū ecke epter þeim Smæsmuglega i iñstu Filsnum vors Hugskots/og ecke ydrumst þeirra aþ Hiarta/nær vier høfum þunded þær. Eñ þvi dyl- ium vier Stwkdoomeñ þyrer Læknaranum? Edur Þorþena og Van- mætteñ fyrer hønū/sem er alleina Riskur? Þyrmer þu sialfum þier/þa mun hñ þier misþyrma/ ef þu hylur/ þa mun hñ opeñbera/ þvi skyllde eg ei vilia ængrast fyrer hønum/sm̄ gledst af þssu Angre/og vill mier þad launa med þusundfalldre Glede/ þvi eg vil Endurnæra ydur/ seger Lausnareñ: Þvi mun eg skyrrast vid ad jæta Synder mijnar i Augsyn Heilagra Eingla/ þar meire Glede er i Himneñū yþer einū Syndugum/sem Ydran giører/ eñ yþer Nÿu og Nÿutige Riettlætum? Luc. 15. Meñ haþa alldrei heyrt/ad Gud hafe deilt Jll-Deilū vid eirn Sañydrande Vesæling/eñ um̄ hina seger hñ/Jer. 2. Eg skal þrætta vid þig/aþ þvi þu seger: Eg hefe ecke syndgast/ eñ hvar med þrætt- ar hañ? Ecke med Ordum toomum/ ecke med Overgmæls-Hlioode/ svo sem Spæmadureñ ad Orde kiemst/ helldur med Drepsoott z Mañ- dræpum/ Ezech. 38. Og jafnvel med Ylþre z Tañagnistran vid þa/ sm̄ ecke skipast vid þetta Nædar-Tilbod. Þar þyrer/Brædur Mijner/ þess betur sem vier þeckium Guds Fødurlega Giæsku / i þvi/ ad taka vid Syndaranum/nær hñ ydrast / og þess meire Hæska / sem vier vitū oss bweñ vera/nema vier ydrumst: Þess helldur leggium allt Kapp a/ ad bleyta vor Hiørtu þyrer Gude/svo Heilagur Ande fæe þar iñebwed/ æn hvers vier ecke getum til JEsum komest / svo sem vier medkeñum i vorre Trwarjætningu/og er þ ecke noog/ad ængrast fyrer Syndernar

um̄

um̃ Stundarsaker/þad er eins og Elldur i Sinu Hlaupe/ad lata sier volgna nockra Stund um̃ Hiartaræturnar / nema Ydranen verde oss svo sterk/ad vier höfum þær Syndernar/er oss mdur haþa hvad kiærastar vered. Hvad gagnade þad hinum Vollduga i Jerusalem/ad þeir gæþu lausa Þræla sijna og Ambætter/ Þegar Nebuchadnezar haþde lagst um̃ Borgena/en hneptu þau aptur i Þrældoom/nær hn̄ var burtvikenn um̃ Stundarsaker? Jer. 34. Eins er þeirra Manna Ydran/sem græta Synder sijnar fyrer Gude/en hverþa þo aptur til hinna sömu: Soddan Ydrun fordæmer Manneñ meir / en aþsakar / Þvi hun syner þad / ad han̄ heþur þeckt Syndena / Og vill þo ecke aþ henne lata. DRotten heþur kent syndugum Manne eirn Skriptagang hia Jerem. Han̄ skyllde oss alldrei wr Minne falla: Þier skulud haþa Leida a sialþum ydur fyrer ydar Ranglætinga Saker/og skam̃ast ydar fyrer ydar Sokvirdingar / Og blygdast fyrer ydar Vegu. Eþ Menn lietu sier þetta Hugþast vera/ þa mundu þeir ecke lata sier þykia svo vænt um̃ Syndena/ ad þeir vellde sier i henne aptur strax/ sem þeir eru geingner fra Prestsens Knium. Good Vppbyrtun er þad ad sonnu/ad ausa wt Hiarta sijnu fyrer Gude med Jatningu Syndanna/ og ecke skedur þad nema fyrer Verkan Heilags Anda: En Ste. Pall aminner þa i Tessalonica/ 1. Tess. 5. Ad þeir ei skule slockva Andann/og mun han̄ þ viliad haþa öllū sagt/ Hrygged ecke heilagann Anda Guds/ J hversum þier Innsiglader erud til Dags Endurlausnarennar / seger han̄ / Eph. 4. Hvar aþ audsært er / ad Madur kan̄ med Apturhvarþe til Syndarennar ad fæla Guds Anda fra sier/ Eins og Dwþurnar fly a Reykenn/Svo flyr Guds Ande Syndsamlegar Huganer/en þegar heilagur Ande er burtvikenn / Hvad liggur þa fyrer Vesælle Manneskiu? Ecke annad en fyrer Saul Konunge / 1. Sam. 16. Ad þegar Gud took sinn Anda fra honum / Þa buste yþer han̄ Guds vondur Ande/ Ja / Ecke annad en ad einn Ohreinn Ande tekur Sio adra Anda sier verre/ og hverþur aptur i Hwsed sitt/ hvadan̄ han̄ kom/ Og verdur svo

þess Mañs hid Sydara argara hinu Fyrra / Luc. 11. Ja / þad kañ ad koma þar/ad sa sm̃ svo tydt forsmaaer Anda Naadareñar/Ebr. 10. Ad Gud verde honum svo reidur um̃ sider/ad hañ yfergefe hañ i fraleitt Siñe / Eins og Paull talar um̃ Heidingiana / Rom. 1. Þad er Malshaattur Guds optlega i Ritningunñe/ad þegar Mañeskiañ lætur sig angra Syndena/þa vilie hñ ydrast þess Illa/er hñ hugde ad giora þeñe/ Eñ þesse Fodurleg Giæska Hins M[illegible]nsama Guds/sem atte ad draga oss til Ydrunar/ hun ablar mørgum Dæra eñ meire Hverwdar/ svo þeir hverfa aptur til Spysunar/sem Petur ad Orde kiemst/ 2. Pet. 2. Af þvi Gud hefur svo tydt forlaated þeim Syndena/ Eñ siae þeir til/ sem þañeñ hafa vaned sig til ad misbrwka Guds Þoleñmæde/ad ecke verde þeim sagt eins og Jerusalem: Þu hefur yfergefed mig/Þu ert a bak aptur horfeñ/þar fyrer vil eg wtrietta mijna Hond a moote þier/til ad farga þier/Eg em vordeñ þreyttr af ad ydrast/Jer. 15. Gud giæfe/ ad þeir sem Einuñe hafa smackad hid Gooda Guds Ord/og Krapt epterkomande Alldar/ þeir villdu Hugleida hvad miklu yndæle er/jafnvel sw Hrygd/sem ad er epter Gude/ 2. Cor. 7. Helldur eñ aliur Heimsins Munadur / Þegar hañ geingur sem hædst / þvi ef hid heidna Skælld seger / ad þar sie nockur Wellyst i þvi ad græta / Hvad mun ei þeim þykia/sm̃ Ande Fagnadarens þressar Tareñ wt af Augunum. TAKed A YDur MJtt OK / seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu / ÞWi MJtt OK Er SÆtt/ Og Mijn BYRDe Er LJett. Eg vil ecke i þetta Siñ tala svo eigenlega um̃ Kross-Byrde DRottens i Wtvortis Mootlætingum/ og þa Hugsvølun hins Gooda Anda/sem heñe jafnañ fylger/ helldur vil eg tala hier um̃ Deydingu Holldsens/ og Krossfestingu hins gamla Adams/sem byr i oss/ Sege mier þeir/ed Einuñe hafa keñt a hvad sætur ad DRotteñ er/ mun nockur Assverus i sijnu stoora Heimbode/ Esth. 1. Mun nockur Balsazar i øllu sijnu Ofmetnade / Dan. 5. Nockur Herodes i sijnum Hooru Danse/ Matth. 14. Nockur Benhadad i Nerbwdū sijnū/ 1. Reg. 20. Munu

Munu þeir/ sege eg/ una svo vel sijnum Hag / Svo sem Reitterwads Mans Sala i Jatningu Synda sinna fyrer Gude / Þegar Ande DRottens ber þeñe Vitne um̃ / ad hwn sie Guds Barn? Rom. 8. Alldrei hefur hiñ gamle Madureñ svo mikel Vm̃brot/ ad ecke sie þad Yndæle þeim sem i Guds Nerskrwda berst / Eph. 6. Ad sigra hañ/ og hañ gledst af Løgmale DRottens/ seger Pall/ Rom. 7. Jafnvel þoott hañ þiña þykest eiñ añad Løgmal i sijnum Limum/ sem Hertake hñ under Syndarennar Løgmal: Ad sofiu kuña hiner ad klædast Pelle og Purpura/og hafa kostulegt Bordhalld/ Luc. 16. Margur mun sa vera/er seger til Salar siñar/ þegar hañ hefur alls Nægter missjafnt wtvegadar / Et og Dreck Sala mijn/ þvi þu hefur til margra Ara safnad / Luc. 12. Eñ alldrei kañ þetta ad jafnast vid þa Madar Mola / er detta af þvi Himneska Borde ofañ a Footskor DRottens/ Matth. 15. Hvar vier Synduger Ormar skrijdum og mænum i Himeneñ/ epter hiñe eilijfu Hugsvølun / Er Guds Ande heiter oss fyrer Pals Muñ/ef vier berū Christi OK med Polenmæde. LÆRed Af MJer/ ÞVJad Eg Em HOOGvær Og Af HJARta LJTELatur. Hvar fyrer? Hier um̃ talar Postuleñ/ Heb. 5. Segiande: Þoott hañ Sonur Guds være/ þa hefur hñ lært Hlijdnena/af þvi/ sem hañ lided hefur. Seged mier nu/ þier sem erud Ætileidingar/og ecke Guds einka Syner/eins og hñ var/munud þier nockurn Tijma leggia þañ Kross a hiñ gamla Adam/ ad ecke hafe DRottens Kross vered honū þyngre/ sm̃ hñ bar a sijnū Lijkama/samlijkum Holldenu Syndeñe underorpnu/ þegar hañ var af øllum yfergefeñ / Og jafnvel af sijnum Himneska Fødur? Marc. 15. O hvilijk Mijnkun er nu þad/ad vier skylldum ei vilia vaka eina Stund med honū/til ad þim Saler vorar med Christelegre Ydran / og Deydingu vorra vondra Gyrnda / þar hañ hefur lofad oss sijns Anda Hugsvølun / nær vier svo giørum. TAKED A YDur MJtt OK/ seger DRottenn hier: Eñ hvad er Christi OK? Þad er allt þad / sem Meñ bera med Polenmæde / hvert helldur þad

kemur

kemur fra Gude sialfum/ svo sem eru Siwkdoomar/ Astvina-Misser/ Skade sa/ er vier meinum ad kome ad Hendingu / edur aflad þvilikt/ Ellegar hafi kemur fra Monnunum/ Svo sem er Orettur/Forsmaan/ Ofsookner / og þessháttar / Edur og ad þad er Straff vorra eigen Synda/er vier sialfer a oss leggium i Yoranarenar Verke/ z barattune moote Holldsens Gyrndum. Allt er þad Christi Ok/ eþ Men bera þad svo sem hafi skipad hefur / þui eckert af þessu kan ad henda oss / sem vier ecke forþienad hofum med Syndenne / edur afiadhvert fyrer hans Tilhlutan edur Tillatseme / En eþ vier kostum Okenu i burt med Oleiþelegu Hatte/ Jer.2. þa verdur þad Heilsusama DRottens Ok ad Dio fulsens Oke/Eþ vier erum Oþolenmooder i Siwkdoomenum/ Moglunarsamer i Wibyrgdenne / eþ vier giolldum eirn Orett med odru/ og batum vorn Skada med Skada Naungans/ þegar vier þan Veg breytum/ þa hofum vier eingrar Endurnaringar/ eingrar Hugsvolunar ad vænta Salum vorum / þa hverfur Sætleike sa/ er Christi Oke/og hans Byrde fylger / Ja / Hvad meira er / ad þad Ok / sem oss verdur uppalagt fyrer Heimsku vorrar og Synda saker/ þad kunnu vier ad giora ad DRottens Oke / Eþ vier berum þad med Hoogværd og Christelegre Þolenmæde. David er oss til Epterdæmes hier J: Eg Ekast ei um/ad þad hefur geinged honum til Hiarta / þegar hann var reken fra Ryke af sijnu eigen Syne/2.Sam.15. Og þegar Mord-Eingellen sloo Foolked sokum hans Yferstoonar/2.Sam.24. Þo Vann hann svo miked a med sarre Ydran og Audmykt Hiarta sijns / ad Gud leidde hann heim aptur/ med Sæmd og Heidre/ 2.Sam. 19. Og linade Plagurnar/ 2.Sam. 24. Latum oss þesse Dæme til Christum leida / Audmykium oss under Wolldugа Guds Hond/ 1. Pet. 5. Vegenn vitum vier/sporum ecke ad ganga hm/tokum a oss hid sæta Ok Christi/ og skiootum oss ecke undan hans Byrde/svo vier meigum finna eilijfa Endurnæring / eilijfa Hugsvolun Salu vorn/og ganga inn til hans Nyllldar. Þad veite oss goodur Gud/ Fyrer sijns Sonar Blessada Forþienustu / AMEN.

Tuttugasta

Tuttugasta og Siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 17. Cap.

Y þeim Tijma. Og Sex Døgum þar epter/ took JEsus med sier Petrum og Jacobum/ og Johañem Brooдur hñs/ og hafde þa afsijdes uppa hatt Fiall/ og ummyndadest fyr er þeim. Og hans Asiona skein sem Sool / Eñ hans Klæde urdu so biørt sem Lioos. Og sia/ ad þeim byrtust þeir Moyses og Elias/ og toludu vid hañ. Eñ Petur ansade og sagde til JEsu: HErra / hier er oss gott ad vera. Ef þu villt þa vilium vier giøra hier þriaar Tialldbwder/ þier Eina/ Moysi Eina/ og Eliæ Eina. Og þa hañ var þetta ad tala/ Sia/ ad biart Sky umskygde þa. Og sia/ ad Rødden wr Skyenu sagde: Þesse er Sonur miñ Elskulegur / ad hvørium mier Velþocknast / Hlijded þier honum. Og er Lærisveinarner heyrdu þad / Fiellu þeir fram a sijnar Asiioner / og urdu miøg hrædder. Eñ JEsus gieck til þeirra/ Took a þeim/ og sagde: Standed upp / og vered ei hrædder. Eñ þa þeir litu upp/ sau þeir Aungvañ nema JEsum alleinasta. Og er þeir geingu ofañ af Fiallenu/ baud JEsus þeim/ og sagde. Þier skulud aungvum þessa Sijn seigia/ Þar til ad Mañsins Son er upp aftur risen fra Daudum.

Exordium.

Eirra Guder eru Fiallaña Guder/ Søgdu fordum Þienarar Benhadads Syrlands Konungs/ er þeir voru eilter af Israels Mønum: Gremlegt er til þess ad vita / hvernen Satan hefur blindad Mañeskiuna/ ad Skynseme Hollдsins smijdar sier svo dærlega Þanka um Guds Nattúru/ svo sem ad hans Rijke sie ecke eins rijkt i ollum Attum hans Velldis/ Eñ hvernig sem þvi er nu vared/ þa sia Meñ þo/ ad Gud hefur sig hvad mest Opeñberad Mañkynenu a Fiollunum: A Fiallenu Sina wtgaf hañ sitt Løgmaal /

 Exod.

Exod. 20. A þvi sama Fialle talade hñ vid Eliam i Hellrenum: A Fiallenu Moria talade Guds Sonur vid Abraham / er hañ villde hafa Offrad Gude Syne sijnū Isaac/ Gen. 22. A þvi Fialle stood Jerusalems Mustere/ hvar Gud hafde siñ Elld og siñ Ofn / Esa: 31. Og mun synast/ ad Gud hafe Teiknad med þessu/ad hñ være hiñ allra Næste/ og bygge i Hædunum/ svo ad Dioffulleñ hefur og Apad epter þessare Guds Dyrkan / eins og i mørgu ødru / og lated sier a Hædum þioona: Þad vitna þær Hædernar medal Guds Foolks/er hñ svo miøg til Reide reittu/a hvertum hñ seger/ad ei sieu nema Preller. Eñ i þessa Dags Evangelio heyrum vier hina allra Dyrdlegustu og Huggunarsømustu Openberan/ þar hiñ Eingetne Sonur Fødurs sins/ Iklæddur voru Hollde/ Vmmyndadest synelega fyrer Læresveinum um a Fiallenu Helga/ hvert ed hiner Gømlu Læresedur Christneñar hafa meint ad vera Fialled Tabor i Galilæa. Af Fiallenu Nebo i Moabs Lande synde DRotteñ Moysi alla Fegurd og Giæde Canaanslands/ Eñ a þessu Fialle hefur hñ synt Læresveinunum/og øllum þeim er a Soneñ trwa fyrer þeirra Ord/ iñ i þad Himneska Canaan/ er hañ nefner sijna Hoñllo/ Heb. 3. Og til frekara Vitnes þar um / þa vil eg kvedia ydur/Guds Børn/til ad ganga Afsijdes med Christo og hañs Læresveinum/til ad Hugleida þessa Dyrdlegu Openberan/ I hverre Tvent er ad athuga / Sem er. 1. Sialfsa Forklarunena. 2. Vottana sem Nælæger voru.

DRotteñ/vertu i Verke med oss/og Nad þijns Anda/fyrer IEsu Forþienustu/ A M E N.

Vtleggingeñ.

HANN VMMYNDadest FYrer ÞEim/seger Texteñ: Ecke er þad svo ad skilia/ ad hañs Mañdoomleg Nattura hafe um̄breytst a nockurn Hatt/helldur forklaradest hun/ Hin Dyrdlega Guddoomsins Fylling / sem i honum bioo / skaut wt Geislum sijnum i Mañlegu Hollde/svo þeit kyñu ad sia hñs Dyrd/ Dyrd svo sem Ein-

getens

getens Sonar af Fodurnum / Nañ afklædest / ſvo ad ſegia/ Þioons Myndeñe uñ Stundarſaker/ eñ ecke Natturuñe. Tak þad til Nugleidingar af þeſſu/Guds Barn/ ad ædur eñ þu matt ſamlykur verda þeſſare Dyrdlegu Mynd þyns Frelſara/ ſem hier umgetur/ þa byriar þier ad umumyndaſt epter hañs Mynd/ ſem þig ſkapad hefur/þad er/ Endurnyaſt i þynu Nugſkote/þvi ſvo ſeger Frelſareñ/nema þier ummyndeſt/ og gioreſt ſvo ſem þetta Ungbarn/ þa kuñed þier ecke ad iñganga i Guds Ryke. Matthæus ſkyrer fra þvi i Textanum/ hvilykt ad vered hafe Forklæran þeſſe / Þar hañ ſeger / Ad NAñs ASJæna NAfe SKJned Sem Sool / Og ſkulum vier þo ecke ætla/ ad Sool Rettlæteſins / Mal. 4. Nafe þo ecke ollu fegur ſkyned / eñ þeſſe er a Himnenum lioomar / Þvi heñar Byrte kuñum vier aller ad ſtandaſt/ eñ þegar Læreſveinuñ gafſt Syn þeſſe en mikla/þa ſkrifar Marcus/ Cap. 9. Ad þeir hafe vorded Otta ſlegner / ſvo ad Petur viſſe ecke hvad hñ talade/ſvo ſem bæde hañ og Lucas Cap. 9. ſkrifa/ helldur tekur Gudſpiallamadureñ Lyking af Sooluñe/ þvi hañ hafde eckert biartara ad jafna vid/ ſem Daudlegum ſkiliaſt kuñe/og ei ſkulū vier helldur meina þetta hafe vered ſu Dyrd/er Guds Sonur ætte hia ſynum Fodur / ædur eñ Grundvollur Verallдарeñar var lagdur/ Þvi jafnvel Utvalder ſkulu ſkyna eins z Sool i Ryke ſyns Fodur/ Matth. 13. Eñ hvilyk ſu Byrte mune vera/ er þar af audſæt/ad vier ſkulum verda Einglunū jafner/hvertra Siooner ad Daudleger Meñ þo valla ſtadeſt fa/ þvi ſagde Manoha/ Vid munum ſañlega deyia / þvi vid hofum ſied Eingel DRottens / Og ſkulum vier þo vita/ ad Dyrd og Hæligн Guds Sonar yfergeingur ſvo miked Einglañа Dyrd/ſm hañ hefur þeim Ædra Nafn odlaſt. Framar ſeger Texteñ / Ad Nañs Klæde Nafe Vorded Svo Biort Sem Lioos: Þegar Moyſes kom ofañ af Fiallenu Sina med Logmaled / Þa ſkrifar Paulus / ad hañs Aſiæna hafe vered ſvo biort / ad Jſraels Syner hafe ei matt lyta i gegn heñe / Alleina af þvi/ ad hañ hafde vid Gud talad / og þo feck

Moyses hana byrgt med Skyluñe / er hañ heingde fyrer sitt Andlit/ Eñ þetta yfergnæfer / hier sa ecke Klædeñ iñelukt þañ skiæra Gud-doomsins Fegurdar Liooma/sm̃ bioo i Christi forklarudu Hollde/ helld-ur skein hun i giegnum/ svo þau urdu fogur eins og Lioos. O miñ HErra JEsu/ er þetta sw Mynd/sem ad hieck a Krossenum/ þegar þu giordest Bolvan fyrer mijnar Synder? sw sem Esajas um̃ talar i 53. Capitula/segiande: Þar er eingeñ Mynd edur Fegurd a honum/ og þegar vier lijtum hañ/ er þar eckert Alit/ sem vier girnumst/ hañ er Forsmadur og Mafia Audvirdelegastur/ hñ er plagadur af Mein-um/ og Krankdæmenu alvanur / og svo sem eiñ Madur er byrger sitt Andlit fyrer oss/svo Forackranlegur/ad vier virdū hañ Einkes? O þu Saklausa Guds Lamb/hvijlijk voru nu þsse Umskipte/O Rosteñ miñ? Hvad vorum vier Synduger Ormar/ad þu Lioome Fodursins Dyrdar skylldet svo bera vor Krankdæme? Hvad þrijste þier til þss/miñ Lausn-are/ad þu skylldet breyta þssare Dyrd i þa herfelegu Asian/er Spa-madureñ talar um̃? Eckert añad eñ þijn Guddoomleg Elska/þijn diw þu Myskunar Ydur/i hverium þu vilvadet vor Uppruñeñ af Nædum. Eñ þu Guds Barn/ sem heyrer þeña Dyrdlega Atburd / Tak þier hina messu Huggun af honum/ þegar Guds Fodurleg Giæska virder þig med sijns Sonar Krosse/ ad svo Dyrdlegur sem hañ giordest hier fyrer Augum Lærefveinañna / svo Vegsamlegur og ollu Vegsamlegre munsu verda/nær þu iñgeingur i þijns Herra Fognud/ef þu tekur hñs Ok a þig/og fylger honum epter/þvi þessa hñs Dyrd sau þr Dauð-legum Augum/ svo sem bæde Petur og Johañes votta/ Eñ þad hef-ur ecke Auga sied / og ecke Eyra heyrt / og ecke hefur þad i nockurs Mañs Hug edur Hiarta komed / hvad Gud hefur þeim tilbwed sem hañ elska: Eñ Elskañ til hañs sieft alldrei betur eñ i Mootlætenu/ þar reyneft hun svo sem Gulled i Ofnenum / þar er sa Leikvollureñ/ hvar ed hinar Andlegu Kempur eiga ad sijna Frækleik siñ / þar er Skeid-Flotureñ/er aller þr eiga ad hlaupa med Þale/sm̃ vilia Hnoss

ed

ed ødlast. Lucas einn hefur sagt oss þad/ hvert ad vered hafe Jñtak þess Samtals/er þeir Moyses og Elias attu vid DRottenn a Fiallenu Helga/sem var umm þa Vitfør/er hann skyllde fullkomna i Jerusalem/ þad er sw Burtfør til Fødursins/ er hann nefner him Johannem i 16. Capitula/i þeirre Hiartnæmu Predikun/er hn̄ talade fyrer Læresveinunum under sijna Pijslar-Gaungu/þa ed hn̄ fullkomnade og batt fullann Enda a þad/sem hanns Fader hafde honum umboded. Ecke hefur þesse Sijn edur þetta Samtal sked fyrer Christi Skulld / þvi sialfur visse hann allt þad er yfer hann atte ad koma/ Sialfur þeckte hann og Guddoomsins Hatign og Vegsemd/sem ad i honum bioo/helldur Postulanna vegna / hverier ed sijdann mattu þola svo miklar Hørmungar / Fiotur/ Hwdstrokur/ Ofsookner/ Vmmsatur/ja/ Sijta og Grata þegar Heimurenn fagnade/og þad fyrer Christi Nafns Saker/ svo ad alltijd nær þeir i Hørmungunum minntust a þessa Dijrdlegu Openberan/skylldu þeir hafa þad þeir kynnu ad Endurnæra Hiarta sitt med / sem var ein full Vissa umm þvilijka Dijrd/ er þeir sau nu fyrer Augum sier/og þvi er ecke ad undra/ þoott ad þeir og fra Lagsmenn geingu glader wt fra Radenu / nær þeir Hwdstrykter voru / Ja / ecke þoott ad Ste. Pall være vel til Frids i Ofsooknunum/J Angistenne/J Naudunum/þar hn̄ hefur ecke einasta þessa Sijn heyrt/helldur og var sialfur i hinn þridia Himen uppnumenn. Petur hafde fyrer skømmu spurt DRottenn ad/hvad þeir skylldu i Laun hafa/sem ad yfergafu alla Hlute/og fylgdu honum epter / Enn DRottenn sijner honum hier a Fiallenu/ ad svo miklu Leite sem hann sia kunne/i þessu Daudlega Hollde/hvers hn̄ atte Von fyrer sijna Þioonustu/og er þad Mala sannast/Petre þoockte svo miked til þessa koma / Jafnvel þoott ecke være þad meira him hinne Eilijfu Dijrd / Helldur enn Rikte Salomonis fyrer Drottningunne af Arabia/ honum þoockte svo miked til þess koma/ sege eg/ ad hann sagde/ HJer Er Oss GUdt Ad VEra: Hann var fæddur i Judæa / einu Lande/ sem er Paradijs af Verolldenne/ hann hafde vijda vered med Christo/

 bæde

bæde þar og i Galilæa/ hañ hafde sied Jerusalems Mustere/ og hina kostulegu Guds Þioonustu þar iñe / Eñ ollu gleymde hañ þvi sem til Baka var/ hier þoockte hønū alleina Gott ad vera. O hvørsu munu þeir þa gleyma ollu Oplæte Veralldar / ellu Epterlæte og Fagnade i Heimenum/ Er sitia Lambsins Brwdkaup i Himnenum ? Ad Vÿsu var Sÿn þesse mikel / er Postulunum gaf / og sæla mæ þa kalla af hefie/ eñ þo er þeim ei miña veitt/ sem DRotteñ Auglÿser sig i Hiart-anu/ Þvi sæler eru þeir sem ei sia og trwa þo/ sagde Lausnareñ Ord-um vid Thomas / Þad sie eg a svo morgum Þusundum Þÿslarvotta DRottens/ um̄ hveria þad satt kveded er sem Esajas spaer/ Cap. 24. Ad Þr prÿssudu DRotteñ midt i Elldenum. Petur var vidstaddur Þÿsa Openberun / Hañ heyrde Moysen og Eliam tala um̄ Fullkomnan DRottens Vtfarar / Og þar ad auke heyrde hañ Fodursins Raust/ þo gleymde þesse Guds Vinur ollu þessu skomum Tÿma þar epter/ i Biskups Hølleñe / ecke varde þesse Vñmyndan DRottens leinge hiæ hønum / Eñ þegar Christur var i hønum til fulls myndadur / Svo sem Paulus ad Orde kemst/ þa munde hñ fyrr hafa þolad hinar skelfe legustu Þÿsler Veralldar / eñ ad falla fræ Christo / og gafst Raun þesse optlega siðañ: Og þetta er nu sw Sioon a JEsu Christo/ er vier eigum ad kosta Kapps um̄ ad næ/ a allre vorre Reisu fræ Vogg-uñe til Grafarenar: Þad er þad heilaga Fiall/ er vier eigū ad klifrast uppæ/ medañ vier lifū. Sæ sem þañig hefur komed Auga a Christ-um/ hañ kallar DRotteñ fyrer sitt Hlutskipte/ þoott ad Sæl og Lÿf Vanmegnest / og nær hañ Gud siñ hefur/ þa skeiter hañ hverke um̄ Himen nie Jørd. Eñ svo sem ad þetta er eitt miked Hlutskipte/ hver sem þvi nær/ Jæ/ svo miked/ ad Himen og Jørd meiga i eingañ Sam-jøfnud koma / Svo skal og miked til þess viña / Ef vier vilium verda niootande Arfskiptis Heilagra i Lioosenu/ Col. 1. Ef vier viliū þeckia ast Gude i Lioose lifande Mañа/ Psalm. 56. Þa byrtar oss ad skrÿdast Hoÿta-Vodum/ ecke siðr eñ Þr i Fyrndeñe/ sm̄ Skÿrn z Christne taka villdu/

villdu/ þad er/ ad vier Ikłædumst Nerklæde Lioßsins/ ad vier Ikłædumst einum nyiū Mañe/ ad vier Ikłædumst Guds Nerskrwda/ þad er/ i einu Orde ad segia/ mz Pals Ordū/ Col. 3. ad vier Ikłædumst svo s Utvalď Guds heilager z elskuleger Hiartgrooeñe Myskunseme/ Goodgyrneñe/ Lijtelætenu/ Hoogværdeñe/ Polenmædeñe. Eg veit þ mꝏ þykia Undar lega til Ords teked/ ad Postuleñ temur sier þeña Ordshætt/ ad Ikłæd ast Dygdunum/ eñ valla kañ þo nockur betre ad þiñast: An Klædaña getum vier ecke lifad/ þau eru þad sem veria oß Froste og Kulda/ Soo kuñū vier ecke helldur ad lifa Andlegu Lijfe fyrer utañ þeña Sakley- sesins Skrwda: Hañ varnar oß vid Helvijtis Bruna. Klædnadur DRottens vard fagur og Leiptrande af þvi/ ad Guddoomsins Byrte/ sem i hñs Hollde bioo/ hun skein i gegnum þau/ eins og Sooleñ Glere ed/ Svo eigum vier ad læka þad sim i vorum Lijfernis Hættū/ Ordum og Athøfnum/ ad Gud bwe i oß fyrer Trwna/ þad bydur Frelsareñ Lærisveinunum/ Matth. 5. med þeßum Ordū: Soo lyse ydar Lioos fyrer Mꝏñum/ ad þeir siꝏe ydar Goodverk/ og dijrke ydar Fødur/ sem a Himnum er: Eñ fyrer þvi/ ad Daglega slettest uppꝏ vort Skijrn- ar-Klæde/ a medañ vier gøngum i gegnum Foreð Veralldar þeßarar/ þa mꝏ þad Daglega þveged verda. Marcus skrifar um̄ Klædnad DRottens Cap. 9. Ad hañ hafe svo Biartur vered/ ad eingeñ þvotta Madur a Iordu kuñe þvilijkt ad giøra: Og sama er ad segia um̄ vort Brwdkaups-Klæde/ þad kañ eingeñ svo hreint ad giøra a Iordu/ ad i Guds Augum byrtast mege: þad mꝏ um̄ oß alla jꝏta/ sem DRott- eñ seger um̄ sitt Foolk/ Jer. 2. þoott þu þvoer þig i Sallpetre/ og tafner þier mikille Sꝏpu/ þa ertu samt Ohreiñ fyrer mier: Hañ eiñ/ hañ eiñ getur þau ad fullu hreinsad/ sem er eins og Kopar-Smidsins Elldur/ og eins og Sꝏpa þvotta Mañа/ Mal. 3. þad er þitt dijre mæta Blood / miñ Frelsare / I hvertu ad aller Heilager hafa þveged siñ Skrwda/ Apoc. 7. Svo kañtu og/ DRotteñ miñ/ ad giøra jafn- vel Synder mijnar hvijtar eins og Snioo / þoott þær sieu raudar sem

Blood

Blood/og Vllhvijtar/ þoott þær Purpura raudar sieu/ Esa. 1. Ja/ eg em þess fullvruggur/ ad nær þu breider þiñ Lioomande Klædaþalld wt yþer mijn saurug Totur/ þa mune þeirra ei giæta/ Guddoomsins Fyll ing/ sem i þier bioo Lijkamlega/ Nun skein i giegnum þiñ Klædnad a Fiallenu Helga / Eñ Sorte miñar Illsku mun alldrei geta bronst i gegnum þessa Byrteiñ i Augu þijns Himneska Fødur: Þessu full- treyste eg/ DRotteñ miñ / þvi eg veit / ad þu ert komeñ til ad leita ad þvi sem tapad er / og ad kalla Synduga / og ecke Rettlæta til Ydrun- ar/ Þier sie Loþ/ Æra/ Magt og Dijrd/ ad Eilijþu/ Amen.

J Muñe Tveggia edur Þriggia skulu øll Ord standa / Sagde DRotteñ i Log, Book siñe Fordum: Eñ um þetta Þijng mæ eg seg- ia þad/ er Johannes seger i hñs fyrsta Pistils Fimta Capitula: Þrijr eru þeir sem vitna a Himne/ og þrijr eru þeir sem vitna a Jordu. Hier eru þrijr Vottar Jardneskir/ og adrer þrijr Himneskir. Eg vil tala fyrst um þa Jardnesku/ þvi Texteñ getur fyrr um þa: Þad voru Pet- rus / Jacobus og Johañes / Þesser voru einger Smælingiar i Guds Hwse/ Jaþnvel þoott þeir være halldner Aþrak og Hreinsunar Foorn him Verølldeñe. Petur var sæ ed fyrstur allra Postulaña þeckte/ ad JEsus være Christur Sonur Guds liþanda/ Matth. 16. Hañ var sæ/ ed DRotteñ fyrstum aþhendte Lykla Himnarijkis/ til ad leysa og binda/ ecke þad/ ad Petur aþhendte þa hinum Postulunum wtaþ sier/ helldur giørde DRotteñ þad sialþur sijdañ: Hañ lagde Lijþed oþañ æ sijna Medkeñingu um JEsum / Þvi jaþnvel þoott ecke haþe Meñ svo vissar Søgur um hañs Lijþlaat / Þa keñer Johannes oss þad/ ad Lausnareñ haþe spæd honum þvi / Ad hañ munde Gud med sijnum Dauda dijrka. Jacob var sæ/ er fyrstur allra aþ þeim Tolþ liet Lijþ sitt fyrer Vitnisburdeñ JEsu / og underskriþade hañ med sijnu Sak- lausa Bloode. Johañes var sæ/ ed sæ fyrer framañ DRotteñ um Kvølldmaaltijdena/ honum auglijste hañ Svikarañ/ hañ er sæ Lære- sveiñ / um hvern skriþad stendur / ad JEsus haþe hañ Elskad/ Hañ

heþur

heþur og Greinelegast aþ øllum Guds piallamønnunum talad um Persoonu Frelsarans / hønum auglyste DRotten þa miklu Hlute / er ske skyldu a epterfylgiande Tijmum / Svo sem liooft er aþ hans Openberunum / Hann lijfde og leingst allra Postulanna / til ad mootstanda þeim Ebioni og Cerintho / er neitudu Guddoome vors Frelsara / Og þess vegna er þad aþ Gudlegre Forsioon sked / ad hann feinge hans Nætign Augum ad lijta i þessum Stad / svo hann þess betur kynne þar um ad vitna. Mooder þeirra Jacobs og hun beidde Frelsarann um / ad annar Sona sinna mætte sitia hønum a hægra Veg / enn annar a vinstre / Drott enn svarade henne / Þier vited ei hvers þier biided: Enn þo synest niter / ad hann Blessadur haþe ad nockru leite orded vid Boon hennar i þessum Stad / Þar hann took þa framar ødrum med Petre / til ad syna þeim svo sem Aleingdar enn i þa Dyrd / sem hann a hia sijnum Himneska Fodur. Enn aþ þessare veglegu Sioon haþa þesser Guds Menn lært / þar þeir valla gætu stadest hana / ad ei munde þeim hendt i þessu Daudlega Hollde ad sitia hønum a hægre edur Vinstre Hlid i Dyrd Himnanna / og þvi spørudu þeir ecke sijna Daudlega Lijkame sijdan fyrer hans Skulld / þegar þeir vaxner voru epter fullkomnum Maler Christi Alldurs / svo þeir med Paulo / Phil. 3. Næ kynnu i Uppreisu hinna Daudu / og Hnoss enu þeirrar Køllunar / sem þar uppe er i JEsu Christo. Enn vier sem nu heyrt høþum Vitne þeirra um Forklæran DRottens / og vitum ad þeir inngeingner eru i Dyrd sijns Herra / Vier skulum leggia allann Hug a / ad vera eins lynder og þeir / ad vier høllldum alla Hlute Dreck ad vera / og jaþnvel siælþt Lijþed / svo vier ævinnum Christum / Phil. 3. Þvi hver sem ad hatar Sælu sijna i þessum Heime / hann mun vardveita hana til eilijfs Lijfs / Joh. 12. Og þesser eru nu hiner Jardnesku Vottar ad Stoormerke þessu / sem teked haþa vid Vitne fra Himnesku / Um hveria eg heþe hier epter nockud ad tala.

DRotten sagde Fordum under sijna Pijnu / Joh. 12. Fader / Vegsama þitt Naþn / og Rausten aþ Himne svarade hønum / Eg heþe Veg

 samad /

samad/ og eg skal aptur Vegsama/ Þa sagde hañ vid Læresveinana; Þesse Raust skede ecke vegna mijn/ helldur ydar vegna. Svo má eg og segia um̃ þa Himnesku Votta/ sem Textenn um̃getur/ ad ei byrtust þeir DRottine fyrer hañs Skulld/ helldur þeirra sem med hönũ voru/ Ja/ vegna allra þeirra / sem epter þeim heyra mundu þeña Tilburd. Vottarner eru Þrijr ap Himnum/ Moyses / Elias/og siálfs Fodurs sins Raust/ er vitnade ap Skyenu. Moyses var eiñ trwr Rádsmadur i ollu Guds Hwse / Hañ valde Gud til ad wtleida sitt Foolk ap Ægyptalande / Hañ talade vid Gud i Horeb / Þegar Israel villde hapa sig uñdañ þegeñ ad heyra Raustena DRottens Guds sijns / Hañ medtook Logmaled ap hañs Hende / og talade vid hañ Optlega eins og Madur vid Mañ talar. Hvert Moyses hape vered hier med Sál og Lijkama / skal eg ecke margt um̃ tala / Þad er vijst / ad hañ Doo a Fiollunum Habarim / hvadañ Gud synde hönũ Landed Canaan/ og Gud groop hañ i Dalnum / seger Ritningeñ / Devt. 34. Þo er lijklegt / ad Moyses hape hier allur vered / Þvi um̃ Eliam er þad vijst/ ad hañ foor med Ønd og Lijkama til Himens/ Eñ einginn Mun giorer Mattheus edur hiner Gudspiallamennerner þeirra i sijnu Rite um̃ þessa Openberan. Nockrer færa til ad styrkia þessa Meiningu/ þad sem stendur i Judas Pistle / v. 9. Ad Michael Hofud-Eingell hope þrættad vid Satan um̃ Lijkama Moysis / Svo sem ad villde Andskoteñ hapa feinged Valld hañs/ Eñ Gud hape hañ uppnumed/ Og ad Vijsu lijtur Petur til þeirrar Sogu/ er þar skripud stendur/ J sijns Sijdara Pistils Ødrum Capitula: Eñ hverneñ sem þessu er vared / Þa veit eg/ ad hañ sem Vppvakte Son Eckiuñar ap Sarepta/ og hiñar Sunamisku/ Hañ sem Lazarum leidde wt ap Grøpeñe/ Hañ sem uppreiste Dootttur Jairi / Hañ sem liet Marga Framlidna ganga wr Grøpunũ i Christi Vpprisu/ Hönum var ecke um̃ Megn / ad láta Moysen koma til þessarar Nætkdar a Fiallenu Helga med Ønd og Lijkama / Og þesse var nu Ein Aññar Himneskra Votta ap Mønum.

Mofium. Eñ Hiñ var ad ſijnu Leite eingu miñe/ Elias/ hver med ollum Rette mæ nefnaſt hiñ Ypparſte af Spamofiunum / Hañ var hiñ Meſte Vandlætare vegna Guds Nafns / Hañ liet ſlatra Jeſſabels Spamofium vid Lækeñ Kiſchon / Honum ſende Gud Elld af Himne yfer þa Tvæña Fimtiju Achabs Sendemeñ / Hañ fieck med Bæn af Gude Dogg af Himnenũ/ þa ecke hafde rignt i heil Þriu Ar/ Hañ foor med Elldlegum Heſtum og Vognum til Himna / Hañ talade vid Gud a Fiallenu Horeb / Eins og Moyſes/ og bæder foſtudu þeir i 40. Daga og 40. Nætur / eins og Chriſtur i Eydemorkeñe / Beggia þeirra getur og Malachias i Þridia Capitula ſiñar Mæla-Bookar/under eins og hañ Endar hid Gamla Teſtament. Slijka Votta byriade Guds Syne ad hafa til Dyrdar ſiñar / er hañ Forklaradeſt: Og ſkulum vier vita/ ad Gud gioerer eckert Forgefens/ aukhelldur ſvo mikla Hlute/ ſem þeſſe var/ Vill var og Þorf a þvi/ Su Tijd var nærre komeñ / ad Gud munde ſla Hyrdereñ / og ad Sauder Hiardareñar mundu ſundur tviſtraſt / Eñ hverſu ad Læreſveinarner hafe vered bæner under þa Ogn/ þad ſijna oſſ Gudſpialls Sogurnar. Ad Sofiu hafde Petur lyſt þvi ſkomu ædur/ Matth. 16. Ad JEſus være Chriſtur Sonur Guds lifanda/ og kallade Frelſareñ hañ ſælañ þar fyrer / Þvi Holld og Blood hefde honum þad ecke Openberad / helldur Ande ſijns Fodurs / Eñ þo took Hollded ſvo ad Ræda ſkomu þar epter / Er JEſus talade um̃ ſijna Pijnu / ad Petur atalde hañ/ og ſagde: Spara ſialfañ þig/ad ei verde þier þetta: Ja/ þegar hañ heirt hafde/ad Moyſes og Elias toludu vid DRotteñ um̃ hñs Skiddurſtu Vtfor fra Jeruſalem/ þa var þo Einfelldnen ſvo rijk i Holldenu/ad hñ ſagde: VJer VJLlu GJora HJer ÞRJar TJALLD Bwder/ ÞJer EJna/ Moyſi EJna/ Og Eliæ EJna/ Og þoott hañ hefde Mæl fyrer hinum Poſtulunum / þa er audvitad / ad þeir hafa eins fækiæner vered. Hier mæ nu ſegia þad ſama um̃ þeña Guds

 Aſt-

Ast=Vin/ sem Paulus um̃ sig seger: Þegar eg var Barn / giørda eg sem Barn / og eg talade sem Barn: Petur var eñ nu ecke fullvaxeñ i Christendoomenum / og þvi talade hañ Bernsklega. O þu Guds Madur / Munde hañ nockud þurþa Tialldbwdar vid/ hvers Asiana ad skein sem Sool/ og hañs Klæde voru biort eins og Lioos? Munde hañ ætla sier ad eiga langa Dvol a þssu Fialle/ sem ædur sagt hafde/ ad hañ munde Lijþlateñ verda i Jerusalem / Hvad þu og heyrder / Guds Vinur/ af þessum Tveimur Himnesku Vottum? Var þesse Openberan til þess giør / ad hun skyllde leinge vara / og ei miklu helldur til ad vera Forsmeckur hiñar eilijfu Dyrdar? Þvi skyllde Moysi og Eliæ giora Tialldbwd / eins og ad ei være i JEsu einum Sælañ full? Rett hafa þeir nu Marcus og Lucas skrifad um̃ þetta Fafræde Peturs / ad hañ hafe ecke vitad hvad hañ sagde / kañ ske þvi / ad Felmtur var yfer þa komeñ / Eñ i þvi mæ marka Elsku þa og Traust / er hañ hafde a DRottne / ad hañ giører ei Raad fyrer neiñe Tialldbwd handa sier edur sijnum Lagsmøñum / þvi hañ hefur vered fulltrwa þar um̃/ ad þar sem hañs HErra være/ þar mundu og þeir verda. Svo skulum vier og lynder vera/ christner Meñ/ þegar vier erum visser um̃ Christs Vinattu / þa verum ecke Hugsiwker fyrer Lijfe þessu. Hvar kuñum vier svo ad vera hiæ JEsu / ad oss illa lijde? Hvar meigum vier svo vera fyrer utañ hañ / ad oss vel lijde? Vorpum þvi allre vorre Ahyggiu uppa DRotteñ / hañ mun þvi vel til Vegar koma. Og þesse var nu Veikleike Peturs og hiña Læresveinaña / Eñ til þess ad bwa þa under hina miklu Freisting / sem a epter fylgde / þa skede nu þesse Dyrdlega Jarteikn / og þoott þeim þelleſt miog svo Hugur / Þegar i Raunernar rak / þa er þad vijst / ad þeir hefdu miklu midur hafst sig/ hefde an hennar vered. Þesser voru þeir Þrijr Læresveinar/ er JEsus took Afsijdes med sier/a þeirre Natt er hañ forrædeñ var / þegar Kvaleñ hoofst. Gud Nade oss

Aumig

Auma og Synduga / Vier getum hvorke þolad Heill nie Kallt med JEsu / Þessa Dyrdlegu Syn gátu þeir valla stadest / eñ i Kvølenie svæþu þeir/ þa yfergæþu þeir hañ aller. Eñ Þacker sieu þier / hin Guddoomlega Speke / þu kañt ad midla þyrer oss bæde Medlæte og Mootlæte / epter þvi sem þu veitst ad med mañenum hyr: J þiñe Dyrdlegu Forklærun lietstu þyna Postula sia þyna Dyrd / ad svo miklu Leite / sem þeirra Daudleg Augu gátu þolad / eñ i Kvølenie leiþder þu þeim ad sofa uñ Nryd/ Þu gafst þeim og Fararleiþe þegar Hoopur Mañа var yþer þig komeñ/ svo þad mæ jæta / DRotteñ miñ / ad þu ert Eiñ Biskup þreistadur a allañ Hátt lyka sem vier / þo æn Syndar/ Þar fyrer kañ þu ad samþyna st Eymdum vorum.

Adur eñ eg skilst vid þetta Mál/ þa vil eg þar uñ tala/ad Postularner þecktu þa Moysen og Eliam / er þeir alldrei høfdu þo ádur sied: Lykleg er þeirra Saga/ er meina/ ad aþ Samtalenu hafe þeir mátt þeckia þa: Eñ hvorke Moyses nie Elias høfdu Greinuglegar spád uñ DRottens Pyster / helldur eñ David og hiner Spámeñerner/ sierdeiles Esajas/ nema hañ haþe þa vid Nafn kallad/ hvar uñ eckert er skrifad / Þvi helld eg þad lyklegra / og nærre þvi þyrer satt / ad Guds Ande haþe þeim þad Opeñberad i þad Siñ / Þvi hañ sem liet Samuel þeckia Saul Konung/ ádur eñ hañ hafde hañ sied/ Hañ sem liet Johañem þeckia siñ Herra i Moodur Lyþe/ Hañ gat og audvelldlega geþed Christi Læresveinum þessa Þeckingu á Moyse og Elia / og er þad ecke lytel Huggun fyrer christna Meñ / ad hver Eiñ mun þeckia ecke Einasta syna Ast-Vine i þeirre Himneskn Glede/ helldur og alla Vtvallda/ sem haþa yferuñed þyrer Lambsins Blood/ þra þeim Fyrsta til þess Sydarsta/ sem iñgeingur i Fognud syns Herra/ og med þeim Eilyflega glediast/ og Gude Loþsyngia a þessu Fagnadarens Lande/ og er nu þetta sagt uñ Moysis z Elia Vitne/ sem voru þra Himnum. Eñ hier kemur eiñ øllum meire/

 sem

sem uppfyller bæde Himen og Jørd / Pad er Fader DRottens vors JEsu Christi/sm̃ hier vitnar/ÞEsse Er SONur MJn ELSKU legur/HONum SKULud ÞJer HEyra. Rett er Gata Hieronymi Lærefodur/ad miñe Hyggiu/er hañ skrifar/ad Moyses og Elias hafe þess vegna vered svetpader i Skye þvi hinu biarta / ædur eñ Rausteñ kvad vid / ad ei skylldu Postularner meina / ad añarhver af þeim være sa/er til var talad: Og þegar þeir uppstoodu/ þa sau þeir eingañ nema JEsum: Þeir sau hañ alleina/ J hverium alleina er Saluhialpeñ: Þeir sau hañ alleina/sem er hiñ einaste Medalgang are mille Guds og Mañſa: Eñ hvilkur er nu Vitnisburdureñ? ÞEsse Er Miñ ELSKulegur SONur: JEsus stood hier i sinum fullum Mañdoome/fullum af Guddoomenū/og þo seger Fadereñ: ÞEsse Er MJñ ELSKUlegur SONur / Hvat af audsæt er / ad Christur er Guds Sonur/bæde epter Guddoomenum og Mañdoomenum. Miñ Frelsare/Þeir kolludu þig Tymburmañsins Son/Þiñ Fader seger: Þesse Er Miñ ELskulegur Sonur: Þeir søgdu ad þu giørder þig ad Gude / af þvi þu kallader Gud þiñ Fodur / Eñ Gud seger hier: ÞEsse Er Miñ Elskulegur SONur. Þeir søgdu: Vier vilium ecke læta þeña drottna yfer oss/ Eñ DRotteñ allra DRottna/ þiñ Fader/ er þeir kolludu siñ Gud/ eñ þecktu hañ þo ecke/Hañ seger: ÞEsse Er Miñ ELskulegur SONur / HONum SKulud ÞJer HEyra. Moyses hafde ædur fyrersagt / Devt. 18. Spamañ mun DRotteñ uppvekia ydur af Brædrum ydar / honum skulud þier heyra: Eñ sa hiñ same kom til siñar Eignar/ og hañs eigeñ þecktu hañ ecke. Moyses lærde og sialfur meira hier/helldur eñ hañ sialfur hafde fyrerspæd: Ad soñu vissade hañ til hañs i greindum Spadoome / Eñ hier sa hañ þad / sem bæde hañ og marger Spameñ gyrntust ad sia/og sau þad ecke. Abraham sa hañs Dag ad soñu/ Eñ ei sa hañ DRotteñ vorn Hollde Jklæddañ / eins og Moyses i

þessum

þessum Stad. Allra Sijdarst vil eg giæta þess Myskunar-Verks/ er DRottenn giørde a Læresveinunum / er þeim var lidid i Briost aþ þessare Dyrdar Sioon/ ad hann gieck ad þeim/ og snart þa/og sagde: STANDed VPP Og VERed ONRÆDDer. Hann sem alvanur var Dyrdenne / og þo i Mannlegu Holldе openberadur / hann kunne best ad vægia Holldsins Veikleika: þad syner hanns Manndoom/ ad hann snart þa / þad auglijser hanns Guddoom / ad hann reiste þa a Fætur med þessu Atvike. Minn HErra JEsu / eg veit ad þu ert ei sijdur Mattugur nu enn þa/ z eckert Manngreinar Alit er hia þier: Svo þegar vier þollum i Andleg Omeige / og høþum einganu Matt edur Frid i vorum Beinum vegna Syndanna/ þa gietur þu snorted oss / og reist oss a Fætur aptur/ Ja/ DRottenn/ þegar hid Sijdarsta Aungvitid lijdur yþer oss i Daudanum/ snert oss þa / minn Frelsare/ og seig til Salar vorrar: Statt upp og vert Ohrædd / og leid oss svo inn i þijna Dijrd / þar er oss gott ad vera/ þar villium vier Eilijþlega med þier bwa: Þier / Fødurnum og Heilogum Anda Oendanlegt Lof syngia / umm Allder Allda/ AMEN.